

Sprawozdanie
Prokuratora Generalnego
z rocznej działalności prokuratury
w 2011 roku

Warszawa, marzec 2012 r.

Wstęp	3
I. Sytuacja kadrowa i finansowa prokuratury	7
II. Postępowanie przygotowawcze	80
III. Postępowanie sądowe	133
IV. Współpraca prokuratury z podmiotami zewnętrznymi oraz koordynowanie działalności w zakresie ścigania przestępstw	175
V. Międzynarodowa Współpraca Prokuratury	216
VI. Gromadzenie, przetwarzanie i analizowanie danych w systemach informatycznych oraz współpraca z Szefem Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych	261
VII. Opiniowanie projektów aktów normatywnych	266
VIII. Podejmowanie innych czynności określonych w ustawach	285
IX. Działania usprawniające organizację pracy Prokuratury Generalnej i pozostałych powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury. Sądownictwo dyscyplinarne. Współpraca z Krajową Radą Prokuratury	311
X. Działalność wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury	344
XI. Działalność prokuratorów Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu	372

Wstęp

Rok 2011 był drugim z kolei i równocześnie pierwszym pełnym rokiem funkcjonowania prokuratury w nowych uregulowaniach prawno-ustrojowych, przewidujących organizacyjne wyodrębnienie prokuratury ze struktur władzy wykonawczej, a także o wiele większą niż dotychczas niezależność prokuratorów w stosunku do przełożonych w zakresie podejmowania najistotniejszych rozstrzygnięć procesowych.

Czas, który upłynął od wprowadzenia tych rozwiązań, uprawnia już do sformułowania wniosków ogólnych. Dotychczasowe doświadczenia dają przede wszystkim podstawy do konstatacji o braku podstaw do przywrócenia poprzednio obowiązującego modelu ustrojowego. Stanowiące istotę nowych regulacji rozdzielenie stanowisk Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego okazało się trafne. Nie sprawdziły się obawy, że prokuratura pozbawiona bezpośredniego nadzoru członka Rady Ministrów wyjęta zostanie spod wszelkiej kontroli i nie będzie reagować na krytyczne uwagi, a efektywność jej pracy spadnie. Podobnie jak w roku 2010 najważniejsze wyniki pracy prokuratorów uległy w 2011 r. poprawie, w niektórych jednostkach i na niektórych odcinkach – bardzo poważnej. Równie istotny jest fakt, że zdecydowanie rzadziej niż w przeszłości formułowane są wobec prokuratury zarzuty uwikłania w spory polityczne, bądź inne przejawy braku obiektywizmu.

Nie oznacza to, że obecne rozwiązania prawno-ustrojowe są optymalne. Konieczne stają się zmiany przepisów odnoszących się do wzajemnych relacji prokuratury i innych organów państwowych, a zwłaszcza Sejmu i Senatu RP. Niejednoznaczne zapisy ustawy powodują wątpliwości, jakiego rodzaju informacji mogą żądać od prokuratury posłowie i senatorowie, a także organy obu izb parlamentu.

Równie istotny jest problem struktury prokuratury, która obecnie składa się z czterech odrębnych części, a to prokuratorów jednostek powszechnych, wojskowych, pionów śledczego i lustracyjnego Instytutu Pamięci Narodowej. Prokurator Generalny, mimo iż jest w myśl ustawy naczelnym organem prokuratury, dysponuje bardzo ograniczoną możliwością oddziaływania na funkcjonowanie prokuratur wojskowych, a w jeszcze mniejszym stopniu na prokuratorów IPN. Oprócz braku możliwości wpływania na stronę merytoryczną pracy prokuratorów tych pionów, poważnym problemem jest niepełne wykorzystanie kadry prokuratur wojskowych i IPN. Obciążenie podstawowymi obowiązkami służbowymi prokuratorów jednostek powszechnych jest zdecydowanie wyższe niż pozostałych. Ilość spraw karnych przypadająca na prokuratora jednostki powszechnej jest kilkunastokrotnie wyższa niż ilość spraw załatwianych przez prokuratora wojskowego. Informacje przedstawione w dalszej części

sprawozdania wskazują też na poważne różnice w obciążeniu sprawami występujące wewnątrz struktur prokuratorskich IPN. Zauważalna jest również nadmierna obsada kadrowa jednostek szczebla centralnego - Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w stosunku do powierzonych jej zadań, a także Naczelnej Prokuratury Wojskowej w odniesieniu do pozostałych prokuratur wojskowych. Obecne rozwiązania ustrojowe uniemożliwiają Prokuratorowi Generalnemu podjęcie w tym zakresie koniecznych decyzji.

W przypadku powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury wprowadzono mechanizm zapewniający optymalne wykorzystanie kadr, przy zachowaniu gwarancji nieprzenoszalności prokuratorów bez ich zgody. Ilekroć zwolnione zostaje stanowisko prokuratorskie, funkcjonujący w Prokuraturze Generalnej zespół do spraw etatyzacji prokuratury dokonuje oceny, gdzie istnieją największe potrzeby kadrowe. Zależnie od jego ustaleń podejmowana jest decyzja o rozpoczęciu procedury zmierzającej do obsady zwolnionego stanowiska, bądź jego wygaszenia i utworzenia go tam, gdzie zostanie ono lepiej spożytkowane.

Inny zespół powołany w Prokuraturze Generalnej przeprowadził w ubiegłym roku analizę potrzeby dalszego istnienia jednostek szczebla rejonowego o najmniejszej obsadzie etatowej. Jego celem było wypracowanie propozycji zmian organizacyjnych pozwalających na dostosowanie struktury jednostek rejonowych do rzeczywistych potrzeb, a w konsekwencji najbardziej optymalne wykorzystanie możliwości prokuratury. Efekty pracy zespołu zostaną wykorzystane poprzez zaproponowanie Ministrowi Sprawiedliwości odpowiednich zmian, uwzględniających również zamierzenia resortu dotyczące przyszłego rozmieszczenia siedzib sądów rejonowych.

Podjęte zostały również starania o ograniczenie zjawiska długotrwałego delegowania prokuratorów do innych jednostek organizacyjnych. Przed zmianami, które weszły w życie w dniu 31 marca 2010 r., częste było stałe delegowanie prokuratorów do jednostek niższego szczebla, związane z tak zwanymi awansami tytularnymi i równoczesne czasowe delegowanie innych prokuratorów do jednostek nadrzędnych, zwłaszcza do prowadzenia postępowań przygotowawczych. Odchodząc od tych nietrafnych rozwiązań, Prokurator Generalny zdecydował w ubiegłym roku, że prokuratorzy prokuratur apelacyjnych oddelegowani do prokuratur niższego szczebla powinni powrócić do jednostek, do których zostali powołani, co odpowiednio ograniczy również odwrotny kierunek delegowania.

Dotychczasowe doświadczenia, w tym również uzyskane w roku 2011, wskazują na potrzebę regulacji w zakresie struktury wewnętrznej prokuratury, w tym konieczność dookreślenia relacji Prokuratora Generalnego i Krajowej Rady Prokuratury. Należy też stworzyć mechanizmy prawne umożliwiające Prokuratorowi Generalnemu wywiązanie się w sposób

bardziej efektywny z obowiązku zapewnienia sprawnego funkcjonowania struktur prokuratury w całości, jak również doprecyzować uprawnienia przełożonych wobec prokuratorów podległych. Wszelkie zmiany w tym zakresie powinny być dokonywane w taki sposób, by utrzymana została zasada niezależności, która jest jedną z gwarancji bezstronności prokuratorów i przez to przyczynia się do budowania autorytetu prokuratury i prokuratorów.

Konieczne jest też przyznanie Prokuratorowi Generalnemu uprawnienia do samodzielnego określania dochodów i wydatków prokuratury, które włączane byłyby do projektu budżetu w sposób wskazany w art. 139 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157 poz.1240 z późn. zmianami). Za tego rodzaju regulacją przemawia obecna pozycja ustrojowa prokuratury, a także waga realizowanych przez nią zadań. Postulowane rozwiązanie ułatwiłoby zapewnienie prokuraturze środków niezbędnych dla zapewnienia jej prawidłowego funkcjonowania. Tytułem przykładu można podać, że przewidziane w planie finansowym na rok 2011 wydatki majątkowe prokuratury były niemal dziewięciokrotnie niższe niż ustalone dla sądów powszechnych.

Nadzieje na realizację nakreślonych wyżej kierunków zmian unormowań dotyczących prokuratury wiązać należy z podjęciem przez Ministerstwo Sprawiedliwości prac nad projektem nowelizacji ustawy o prokuraturze. Należy przy tym zauważyć, że Prokurator Generalny w 2011 r. przedstawił własne propozycje zmian przepisów, które uznał za najbardziej naglące. Dotyczyły one nowego modelu postępowania dyscyplinarnego w celu uczynienia go sprawniejszym i stojącym na wyższym poziomie merytorycznym. Nadto Prokurator Generalny sformułował postulat doprecyzowania treści art. 557 k.p.k., co miało ułatwić dochodzenie roszczeń regresowych wobec osób, które swym bezprawnym działaniem spowodowały w szczególności niesłuszne tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie. Obie propozycje zostały przekazane przez Prokuratora Generalnego Ministrowi Sprawiedliwości, jednak nie nadano im dalszego biegu.

Podsumowanie ubiegłego roku nie pozwala na pominięcie ujawnionych wówczas błędów popełnionych przez prokuratorów. Jednym z najbardziej nośnych społecznie było przekazanie przez prokuraturę władzom Republiki Białoruś informacji bankowych, które zostały wykorzystane w postępowaniu karnym przeciwko działaczowi tamtejszej opozycji demokratycznej. W sprawie tej Prokurator Generalny niezwłocznie podjął konieczne decyzje, w tym również natury organizacyjnej, polegające na ponownej centralizacji obrotu prawnego pomiędzy polską prokuraturą, a organami ścigania Republiki Białoruś, poprzez wypowiedzenie umowy zawartej uprzednio z władzami białoruskimi.

Należy jednak zauważyć, że wskazany błąd nie powinien przesłonić pozytywnego obrazu poczynąń prokuratury w zakresie współpracy międzynarodowej. Przykładem takich działań może być zorganizowanie przez Prokuratora Generalnego w imieniu polskiej prezydencji Forum Konsultacyjnego Prokuratorów Generalnych i Dyrektorów Prokuratur Unii Europejskiej. Warto też odnotować zainteresowanie, z jakim spotkała się inicjatywa polskich prokuratorów dotycząca europejskiego programu ochrony świadków.

Ocena pracy prokuratury w ubiegłym roku nie może obyć się bez analizy danych liczbowych obrazujących funkcjonowanie tego organu. W 2011 r. do powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury wpłynęło 1 189 666 spraw karnych. Do najbardziej istotnych ubiegłorocznych osiągnięć należy zaliczyć znaczące zmniejszenie liczby postępowań przygotowawczych prowadzonych najdłużej. Liczba spraw trwających ponad rok spadła aż o 28 %, przy czym znaczące zmniejszenie liczby tego rodzaju postępowań nastąpiło też w 2010 r. Mniej było spraw zawieszonych, zwłaszcza tych, w których okres zawieszenia trwał najdłużej. Przy większej niż w poprzednim roku liczbie aktów oskarżenia lub innych przewidzianych przez ustawę wniosków kierowanych do sądu, znacząco mniejsza też była liczba spraw zwróconych przez sąd w celu uzupełnienia postępowania przygotowawczego. Mniejsza była również liczba osób uniewinnionych, w tym także spośród oskarżonych, wobec których stosowano tymczasowe aresztowanie w momencie kierowania aktu oskarżenia.

Szczegółowe dane zamieszczono w dalszej części sprawozdania. Uwzględniając uwagi Ministra Sprawiedliwości do sprawozdania Prokuratora Generalnego z rocznej działalności w 2010 r., znacząco poszerzono zakres przedstawianych informacji, pozostawiając ich układ odnoszący się do istotnych kwestii związanych z funkcjonowaniem prokuratury i sposobem realizacji jej zadań.

I. Sytuacja kadrowa i finansowa prokuratury

Zmiany organizacyjne i ustrojowe Prokuratury oraz przejęcie zadań przez nowo utworzoną Prokuraturę Generalną w zakresie zarządzania kadrami spowodowało pilną potrzebę wypracowania podstawy polityki kadrowej. Nieefektywne zarządzanie zasobami ludzkimi jest jednym z problemów utrudniających funkcjonowanie prokuratury. Wstępna ocena dotychczasowego rozmieszczenia kadr prokuratury pozwalała na stwierdzenie, iż jest ono niezgodne z rzeczywistymi potrzebami, przez co nieracjonalne. Nadto, dała się zauważyć zbyt mała liczba stanowisk na szczeblu rejonowym w odniesieniu do stanowisk szczebla okręgowego i apelacyjnego. Proporcja ta kształtowała się różnie w różnych okręgach apelacyjnych. Przeszkodą w racjonalizacji zatrudnienia była również tendencja do rozwiązywania problemów kadrowych w drodze delegowania prokuratorów z jednostek niższego szczebla.

Kierownictwo Prokuratury Generalnej dostrzegając powyższe problemy podjęło szereg działań mających na celu poprawę zastanej sytuacji. W pierwszej kolejności wprowadzono zasadę, zgodnie z którą wszyscy prokuratorzy i asesorzy, odpowiednio: powołani i mianowani na stanowisko w danej jednostce organizacyjnej prokuratury, stanowią jej kadre orzeczniczą objętą limitem etatów przyznanych tej jednostce. Zlikwidowano w ten sposób dotychczasową wadliwą praktykę przenoszenia, w przypadku delegowania prokuratora do jednostki niższego szczebla, zajmowanego przez niego etatu z limitu jednostki delegującej np. prokuratury okręgowej do limitu jednostki delegowania np. prokuratury rejonowej. Zaakcentowano tym samym czasowy charakter instytucji delegowania służbowego oraz wskazano kierunek polityki w tym zakresie mającej prowadzić do sytuacji pełnienia obowiązków służbowych przez prokuratorów i asesorów w jednostkach będących ich miejscem służbowym.

Delegowanie powinno mieć miejsce w sytuacjach szczególnie uzasadnionych, jak np. delegacje prokuratorów niższego szczebla do wydziałów ds. przestępczości zorganizowanej i korupcji w prokuraturach apelacyjnych. Delegacje te są konsekwencją reformy struktury organizacyjnej prokuratury dokonanej w 2009 roku, która przeniosła wydziały zajmujące się sprawami przestępczości zorganizowanej i korupcji ze szczebla ówczesnej Prokuratury Krajowej na szczebel prokuratur apelacyjnych bez podjęcia działań mogących zapewnić obsadę kadrową tych wydziałów. Następstwem wskazanej zmiany organizacyjnej była konieczność delegowania prokuratorów prokuratur okręgowych do prokuratur apelacyjnych, a na ich miejsce do prokuratur okręgowych byli delegowani prokuratorzy z prokuratur rejonowych. Obecna konsekwentna polityka kierowania obwieszczonych stanowisk prokuratorów szczebla okręgowego i apelacyjnego do wydziałów prowadzących postępowania przygoto-

wawcze pozwala na systematyczną redukcję delegacji służbowych. Wnikliwej analizie poddano również dotychczasowe delegacje na czas nieokreślony do innych wydziałów, w tym oceniono potrzebę dalszego delegowania prokuratorów do pełnienia funkcji naczelników wydziałów, kierowników działów, wizytatorów i rzeczników prasowych.

Na dzień 1 stycznia 2011 roku liczba delegacji wynosiła:

Tabela nr 1. Delegacje kadry orzeczniczej w jednostkach organizacyjnych prokuratury na dzień 01.01.2011r.

Stanowisko	z PA do PO	z PO do PA	z PO do PO	z PO do PR	z PR do PA	z PR do PO	z PR do PR	Razem:
prokuratorzy	44	86	7	180	4	207	25	553
asesorzy							6	6
razem:	44	86	7	180	4	207	31	559
Liczba wszystkich delegowanych:			559					

Na dzień 31 grudnia 2011 roku liczba delegacji wynosiła:

Tabela nr 2. Delegacje kadry orzeczniczej w jednostkach organizacyjnych prokuratury na dzień 31.12.2011r.

Stanowisko	z PA do PO	z PO do PA	z PO do PO	z PO do PR	z PR do PA	z PR do PO	z PR/ WPG do PR	Razem:
prokuratorzy	32	82	4	125	4	183	24	454
asesorzy							11	11
as. z NPW							3	3
razem:	32	82	4	125	4	183	38	468
Liczba wszystkich delegowanych:			468					

Polityka wnikliwej oceny zasadności wniosków prokuratorów okręgowych i apelacyjnych o przedłużenie delegowania prokuratorów do kierowanych przez nich jednostek będzie kontynuowana, jak również w dalszym ciągu będą redukowane tzw. delegacje długotrwałe na korzyść tzw. delegacji stażowych. Delegacje przekraczające okres pół roku, jeżeli oczywiście nie są związane z pełnieniem przez delegowanego prokuratora kadencyjnej funkcji kierownika bądź zastępcy kierownika jednostki organizacyjnej, będą mogły mieć miejsce tylko w wyjątkowych, merytorycznie uzasadnionych przypadkach.

Dążenie do właściwego rozmieszczenia kadr prokuratury zapewniającego równomierne obciążenie pracą kadry prokuratorско-asesorskiej oraz urzędniczej jednostek organizacyjnych wymagało również przeprowadzenia analizy i stałego monitorowania struktury stanowisk orzeczniczych. W I kwartale 2011 roku uzyskane średnie wskaźniki krajowe wzajemnych proporcji liczby stanowisk prokuratora prokuratury apelacyjnej (PPA), prokuratora prokuratury okręgowej (PPO) i prokuratora prokuratury rejonowej (PPR) wraz z asesorami kształtowały się następująco:

PPA do PPO 1 : 3,82
Najkorzystniejszy wskaźnik – PA Rzeszów – 5,0
Najslabszy wskaźnik – PA Warszawa – 3,1

PPA do PPR wraz z asesorami 1 : 10,28
Najkorzystniejszy wskaźnik – PA Katowice – 14,1
Najslabszy wskaźnik – PA Białystok i PA Warszawa – 6,5

PPO do PPR wraz z asesorami 1: 2,68
Najkorzystniejszy wskaźnik – PA Katowice – 3,3
Najslabszy wskaźnik – PA Białystok – 1,8

PPA i PPO do PPR wraz z asesorami 1: 2,13
Najwyższy najkorzystniejszy wskaźnik – PA Katowice – 2,7
Najslabszy najniższy wskaźnik – PA Białystok – 1,4

Na koniec roku 2011 osiągnięto poprawę. Aktualne średnie krajowe wskaźniki struktury stanowiskowej to:

PPA do PPO 1 : 3,95
Najkorzystniejszy wskaźnik – PA Rzeszów – 4,56
Najslabszy wskaźnik – PA Białystok – 3,57

PPA do PPR wraz z asesorami 1 : 10,69
Najkorzystniejszy wskaźnik – PA Katowice – 13,79
Najslabszy wskaźnik – PA Białystok – 6,75

PPO do PPR wraz z asesorami 1 : 2,70
Najkorzystniejszy wskaźnik – PA Katowice – 3,38
Najslabszy wskaźnik – PA Białystok – 1,88

PPA i PPO do PPR wraz z asesorami 1 : 2,15
Najwyższy najkorzystniejszy wskaźnik – PA Katowice – 2,72
Najslabszy najniższy wskaźnik – PA Białystok – 1,47

Obok powyższych działań zarządzeniem Prokuratora Generalnego został powołany Zespół do prac nad koncepcją racjonalnego rozmieszczenia kadry orzeczniczej oraz urzędniczej w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury, którego celem ma być wypracowanie zasad i kryteriów mających stanowić podstawę do weryfikacji obecnej etatyzacji powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury.

Równoległym przedsięwzięciem Kierownictwa Prokuratury Generalnej będącym elementem racjonalizacji zatrudnienia jest powołanie Zespołu do oceny zasadności dalszego funkcjonowania ośrodków zamiejscowych prokuratur okręgowych i rejonowych, jednostek szczebla rejonowego o obsadzie od 3 do 5 etatów orzecznich oraz jednostek szczebla rejonowego, które na obszarze swojej właściwości nie posiadają siedziby sądu rejonowego. Powstanie Zespołu warunkowała konieczność oceny efektywności procesu kierowania tak niewielkimi jednostkami, na który wpływ ma szereg czynników utrudniających prawidłowe funkcjonowanie jednostek, jak np. absencja chorobowa, potrzeba zbadania możliwości rozwoju zawodowego zatrudnionej tam kadry orzeczniczej, jak również oszacowanie i ocena ponoszonych kosztów wynikających z funkcjonowania badanych jednostek.

W celu zdiagnozowania sytuacji kadry administracyjnej, w skład której wchodzi: grupa urzędników i analityków kryminalnych, asystentów prokuratora i grupa tzw. innych pracowników dokonano także analizy proporcji etatów orzecznich poszczególnych szczebli (PPA, PPO, PPR+as) do limitów etatów wskazanych grup tworzących kadrę administracyjną (Urzednicy – U, analitycy kryminalni – AnK, asystenci prokuratora – AsP, inni pracownicy – InP). Osiągnięte średnie krajowe wskaźniki z uwzględnieniem wszystkich etatów administracyjnych są następujące:

PPA+PPO+PPR+as do U $1 : 0,84$

Najniższy tj. wskazujący najwyższą liczbę etatów orzecznich do liczby etatów urzędniczych w całej apelacji - występuje w apelacji lubelskiej.

Najwyższy tj. wskazujący najniższą liczbę etatów orzecznich do liczby etatów urzędniczych w całej apelacji - występuje w apelacji rzeszowskiej.

Wskaźnika średniego krajowego nie osiągają apelacje:

- białostocka 0,83,
- krakowska 0,83,
- lubelska 0,79,
- poznańska 0,81.

PPA+PPO+PPR+as do U+AnK+AsP 1 : 0,90

Najniższy tj. wskazujący najwyższą liczbę etatów orzeczniczych do łącznej liczby etatów urzędniczych, analityków kryminalnych i asystentów prokuratora w całej apelacji - występuje w apelacji lubelskiej.

Najwyższy tj. wskazujący najniższą liczbę etatów orzeczniczych do łącznej liczby etatów urzędniczych, analityków kryminalnych i asystentów prokuratora w całej apelacji - występuje w apelacji rzeszowskiej.

Wskaźnika średniego krajowego nie osiągają apelacje:

- lubelska 0,85,
- poznańska 0,87,
- warszawska 0,89.

PPA+PPO+PPR+as do InP 1 : 0,22

Najniższy tj. wskazujący najwyższą liczbę etatów orzeczniczych do liczby etatów w grupie innych pracowników w całej apelacji - występuje w apelacji rzeszowskiej.

Najwyższy tj. wskazujący najniższą liczbę etatów orzeczniczych do liczby etatów w grupie innych pracowników w całej apelacji - występuje w apelacji gdańskiej.

Wskaźnika średniego krajowego nie osiągają apelacje:

- katowicka 0,17,
- krakowska 0,20,
- lubelska 0,21,
- łódzka 0,18,
- poznańska 0,21,
- rzeszowska 0,16.

PPA+PPO+PPR+as do Adm 1 : 1,12

Najniższy tj. wskazujący najwyższą liczbę etatów orzeczniczych do liczby etatów administracyjnych w całej apelacji - występuje w apelacji lubelskiej.

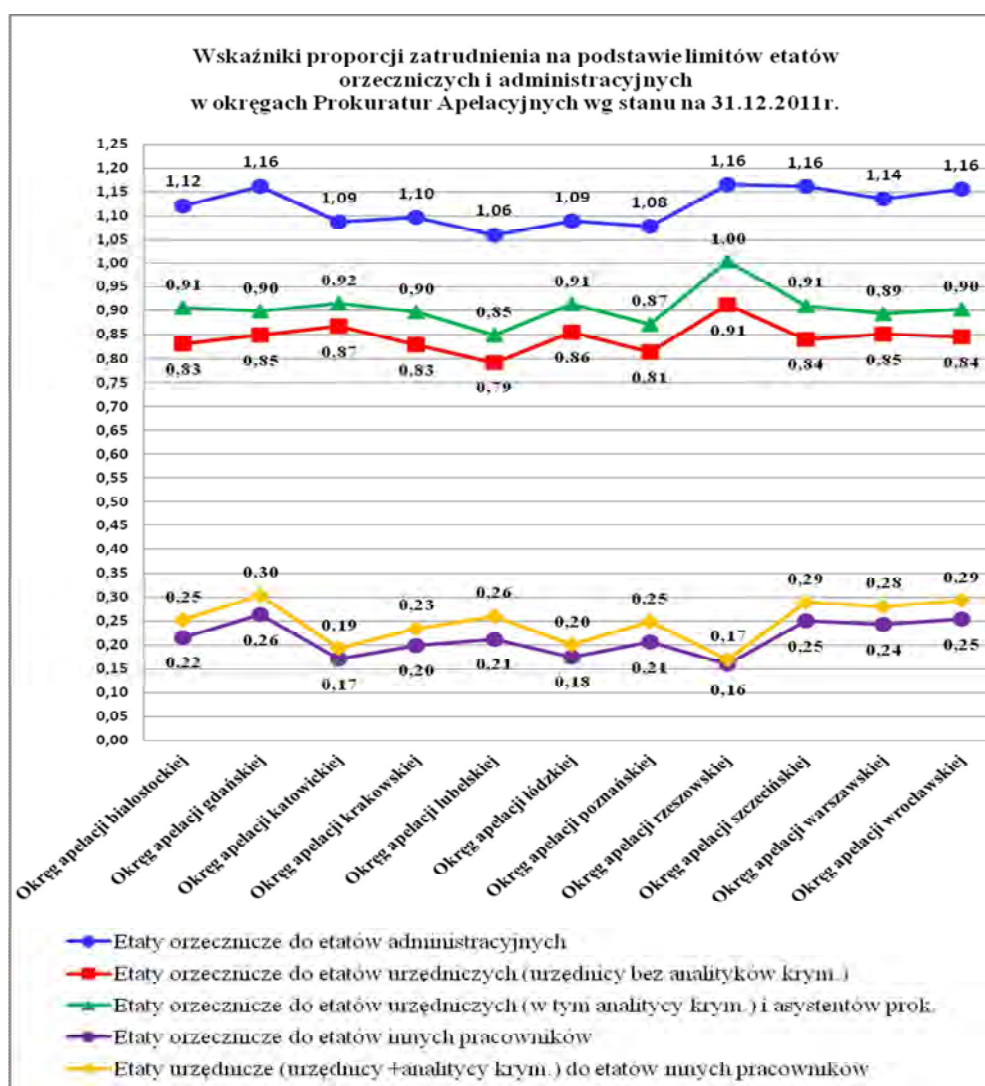
Najwyższy tj. wskazujący najniższą liczbę etatów orzeczniczych do liczby etatów administracyjnych w całej apelacji - występuje w apelacjach gdańskiej, rzeszowskiej, szczecińskiej i wrocławskiej.

Wskaźnika średniego krajowego nie osiągają apelacje:

- katowicka 1,09,

- krakowska 1,10,
- lubelska 1,06,
- łódzka 1,09,
- poznańska – 1,08.

Poniższy wykres obrazuje omówione wskaźniki proporcji zatrudnienia pomiędzy kadrami orzeczniczą i administracyjną z rozbiciem na poszczególne okręgi prokuratur apelacyjnych.

Natomiast w wyniku analizy struktury zatrudnienia na podstawie limitów etatów orzeczniczych i administracyjnych z wyłączeniem etatów administracyjnych w Wydziałach Budżetowo-Administracyjnych, Samodzielnych Działach ds. Ochrony Informacji Niejawnych, Samodzielnych stanowiskach pracy ds: audytu wewnętrznego, obronnych, bhp w pro-

kuraturach okręgowych i apelacyjnych (w prokuraturach rejonowych nie są wyodrębnione powyższe struktury) - na dzień 31.12.2011 roku osiągnięto następujące wskaźniki obrazujące rzeczywiste wsparcie pracy prokuratora przez kadrę administracyjną:

PPA+PPO+PPR+as do U 1 : 0,72

Najniższy tj. wskazujący najwyższą liczbę etatów orzeczniczych do liczby etatów urzędniczych w całej apelacji - występuje w apelacjach lubelskiej i poznańskiej.

Najwyższy tj. wskazujący najniższą liczbę etatów orzeczniczych do liczby etatów urzędniczych w całej apelacji - występuje w apelacji rzeszowskiej.

Wskaźnika średniego krajowego nie osiągają apelacje:

- białostocka 0,70,
- lubelska 0,69,
- łódzka 0,71,
- poznańska 0,69,
- szczecińska 0,71.

PPA+PPO+PPR+as do U+AnK+AsP 1 : 0,78

Najniższy tj. wskazujący najwyższą liczbę etatów orzeczniczych do łącznej liczby etatów urzędniczych, analityków kryminalnych i asystentów prokuratora w całej apelacji - występuje w apelacjach lubelskiej i poznańskiej.

Najwyższy tj. wskazujący najniższą liczbę etatów orzeczniczych do łącznej liczby etatów urzędniczych, analityków kryminalnych i asystentów prokuratora w całej apelacji - występuje w apelacji rzeszowskiej.

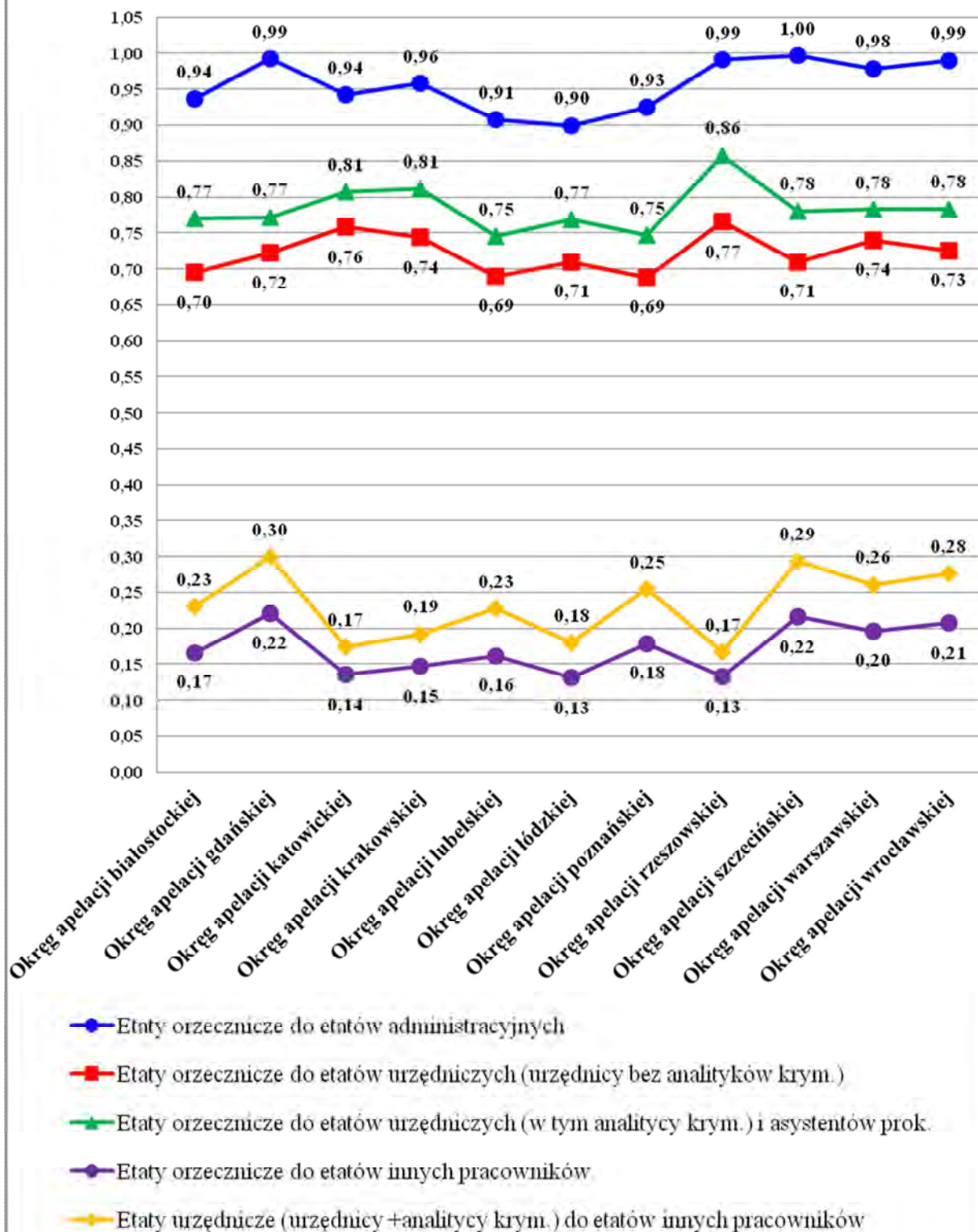
Wskaźnika średniego krajowego nie osiągają apelacje:

- białostocka 0,77,
- gdańska 0,77,
- lubelska 0,75,
- łódzka 0,77,
- poznańska 0,75.

PPA+PPO+PPR+as do InP 1 : 0,18

Najniższy tj. wskazujący najwyższą liczbę etatów orzeczniczych do liczby etatów w grupie innych pracowników w całej apelacji - występuje w apelacjach łódzkiej i rzeszowskiej.

**Proporcje zatrudnienia na podstawie limitów etatów orzecznich i administr. w okręgach PA
z wyl. Wydz. Budżet.-Admin., Sam. Działów ds. Ochrony Informacji Niejawnych, Sam. stanowisk pracy ds: audytu wewnętrznego, obronnych, bhp
wg stanu na 31.12.2011**

Analizując powyższe dane należy mieć na uwadze fakt, iż Prokurator Generalny jest podmiotem zatrudniającym kadre administracyjną tylko w Prokuraturze Generalnej, zatem w odniesieniu do zasad rozmieszczenia kadry administracyjnej w prokuraturach apelacyjnych, okręgowych czy rejonowych jego rola jest ograniczona do przedstawienia diagnozy ogólnokrajowej, wskazania kierunku ewentualnych zmian mogących poprawić obecną sytuację, a tym samym wpłynąć na efektywniejszą pracę prokuratur oraz promowania nowych metod zarządzania, w tym stworzenia warunków strukturalno – finansowych umożliwiających ich wprowadzenie.

W tym też celu podjęto decyzję o rozpoczęciu pilotażu wdrożenia nowoczesnych metod zarządzania Prokuraturą.

W 2010 r. Ministerstwo Sprawiedliwości wraz z Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury rozpoczęło program pilotażowy z udziałem jedenastu sądów pod tytułem „Modernizacja procesów zarządzania kadrami wymiaru sprawiedliwości” realizowanego w ramach projektu „Doskonalenie zawodowe pracowników wymiaru sprawiedliwości” i finansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Programu Operacyjnego „Kapitał Ludzki” - Priorytet 5.3 „Dobre rządy”. Od połowy 2011 roku wybrane sądy rozpoczęły kontynuację podjętych prac w realizowanym przez Krajową Szkołę projekcie „Edukacja w dziedzinie zarządzania czasem i kosztami postępowań sądowych – „case management” finansowanym z Europejskiego Funduszu Społecznego.

W związku z potrzebą wprowadzenia nowoczesnych metod zarządzania również w Prokuraturze, Dział Funduszy Pomocowych Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, w planie działania skierowanym do Ministerstwa Rozwoju Regionalnego do realizacji na lata 2012/2013 w projekcie „Efektywny wymiar sprawiedliwości w gospodarce opartej na wiedzy” ujęto jako jedno z zadań pilotaż „Modernizacji zarządzania Prokuraturą”.

Prokurator Generalny podjął decyzję, że działania modernizacyjne należy rozpocząć już w 2011 r. w pilotażowych jednostkach, aby określić potrzeby Prokuratury, co pozwoli na właściwe przygotowanie projektu finansowanego ze środków unijnych. Prace modernizacyjne w pilotażowych jednostkach zmierzać będą do wypracowania nowoczesnych metod zarządzania, co wpłynie na podniesienie efektywności i jakości pracy, a także na poprawę wizerunku Prokuratury.

W programie pilotażowym udział bierze dziesięć jednostek organizacyjnych (pięć prokuratur okręgowych i pięć podległych im prokuratur rejonowych) oraz dwie prokuratury apelacyjne w charakterze obserwatorów. Są to: Prokuratura Okręgowa w Łodzi, Prokuratura Rejonowa Łódź-Bałuty, Prokuratura Okręgowa w Białymstoku, Prokuratura Rejonowa Biały-

stok-Południe, Prokuratura Okręgowa w Olsztynie, Prokuratura Rejonowa Olsztyn-Północ, Prokuratura Okręgowa w Krakowie, Prokuratura Rejonowa Kraków-Śródmieście Wschód, Prokuratura Okręgowa w Gliwicach, Prokuratura Rejonowa Gliwice-Zachód oraz w charakterze obserwatorów dwie prokuratury apelacyjne - Prokuratura Apelacyjna w Katowicach i Prokuratura Apelacyjna w Białymstoku.

Z budżetu Krajowej Szkoły, na wniosek Prokuratury Generalnej, zostały sfinansowane i zorganizowane dwa szkolenia dla prokuratorów oraz urzędników uczestniczących w pilotażu, na których prelegenci, a w tej roli wystąpili prezesi sądów pilotażowych – Sądu Rejonowego w Białymstoku oraz Sądu Rejonowego Katowice-Zachód, podzielili się swoimi doświadczeniami z wdrażania „dobrych praktyk” w sądownictwie pod kątem możliwości przeniesienia proponowanych rozwiązań do Prokuratury. Drugim blokiem zagadnień było omówienie organizacji pracy oraz zarządzania zasobami ludzkimi w Prokuraturze, przez wykładowców ze Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, współpracujących z sądami pilotażowymi. Pokazano uczestnikom także efekty wdrażania nowoczesnych metod zarządzania zasobami ludzkimi w sądzie. Prokuratorzy z Prokuratury Apelacyjnej w Białymstoku, Prokuratury Okręgowej w Gliwicach oraz Prokuratury Okręgowej w Łodzi przedstawili możliwości usprawnienia organizacji pracy przy użyciu programów IT, takich jak elektroniczny obieg dokumentów, zarządzanie informacją i digitalizacja akt.

Do chwili obecnej w pilotażowych jednostkach podjęto następujące inicjatywy mające na celu modernizację pracy i modernizację zarządzania zasobami ludzkimi:

- w jednostkach powstały zespoły HR (w okręgu gliwickim nie powołano formalnie zespołu, natomiast zagadnieniami modernizacyjnymi zajmują się osoby, które uczestniczyły w spotkaniach w Krakowie i Białymstoku),
- w okręgu gliwickim i okręgu łódzkim zajęto się tematem oceny pracowniczej (matryca oceny, samoocena, nowy regulamin ocen),
- w okręgu olsztyńskim i krakowskim skierowano działania na unowocześnienie biura podawczego w wyspecjalizowane biuro obsługi interesantów (wraz z czytelnią akt),
- Prokuratora Okręgowa w Białymstoku (w ramach własnego budżetu) przygotowała szkolenie dla urzędników m.in. z takich zagadnień jak etyka zawodowa, budowa pozytywnego wizerunku prokuratury jako instytucji publicznej,
- w oparciu o własne zasoby ludzkie w Prokuraturze Okręgowej w Olsztynie podjęto działania mające na celu unowocześnienie strony internetowej,

- w dwóch jednostkach, w Łodzi i Gliwicach, opracowano ankietę skierowaną do urzędników, której wyniki pozwolą określić co należy zmienić oraz na jakich płaszczyznach jednostka potrzebuje wsparcia,
- w okręgu łódzkim podjęto prace przygotowawcze do opisu stanowisk urzędniczych.

Przystępując do przedstawienia danych liczbowych obrazujących sytuację kadrową prokuratury należy na wstępie przypomnieć, że zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1989 roku o prokuraturze (Dz.U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599 i Nr 240, poz. 1430) Prokuraturę stanowią Prokurator Generalny oraz podlegli mu prokuratorzy powszechnych i wojskowych jednostek organizacyjnych oraz prokuratorzy Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

W ramach tak określonej Prokuratury funkcjonują:

I. powszechne jednostki organizacyjne prokuratury

1. Prokuratura Generalna
2. 11 prokuratur apelacyjnych
3. 45 prokuratur okręgowych z 2 ośrodkami zamiejscowymi
4. 357 prokuratur rejonowych z 5 ośrodkami zamiejscowymi

II. wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury

1. Naczelna Prokuratura Wojskowa
2. 2 wojskowe prokuratury okręgowe
3. 11 wojskowych prokuratur garnizonowych

III. W strukturze Instytutu Pamięci Narodowej prokuratorzy pełnią obowiązki służbowe w ramach pionów śledczych: Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu i oddziałowych komisji oraz w ramach pionów lustracyjnych: Biura Lustracyjnego i oddziałowych biur lustracyjnych.

Sytuacja kadrowa prokuratury na dzień 31 grudnia 2011 roku kształtowała się następująco:

A. Kadra orzecznicza:

Limit etatów w prokuraturach wynosił łącznie 6 555 w tym:

- 394 etaty w prokuraturach apelacyjnych,
- 1 617 etatów w prokuraturach okręgowych,
- 3 900 etatów w prokuraturach rejonowych,
- 551 etatów asesorskich,
- 93 etaty w Prokuraturze Generalnej.

Obsada etatowa – 6 295 osób, w tym:

- 5 831 prokuratorów,
- 464 asesorów

w tym:

1. Prokuratura Generalna – 82 prokuratorów:

- 60 prokuratorów, w tym 59 prokuratorów Prokuratury Generalnej i Prokurator Generalny,
- 22 prokuratorów delegowanych z jednostek niższego szczebla pozostających na etatach Prokuratury Generalnej, (w tym 15 prok. prok. apelacyjnej, 6 prok. prok. okręgowej i 1 prok. prok. rejonowej)

2. Prokuratury apelacyjne, okręgowe i rejonowe – 6 213 osób, w tym:

- 386 prokuratorów prokuratury apelacyjnej,
- 1 574 prokuratorów prokuratury okręgowej,
- 3 789 prokuratorów prokuratury rejonowej,
- 464 asesorów.

Zwiększenie limitu w grupie asesorów o 66 etatów w porównaniu z ubiegłym rokiem sprawozdawczym wynika z następujących względów:

W 2009 r. weszły w życie przepisy ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (Dz.U. Nr 26, poz. 157, z późn. zam.), która określiła nowe zasady szkolenia kadry prokuratorskiej, w związku, z czym w 2011r. nie było zatrudnień na etatach aplikanckich. Etaty te zostały przeniesione do grupy asesorów prokuratorskich. Zgod-

nie z art. 36 ust. 8 cyt. ustawy minister sprawiedliwości przedstawia egzaminowanemu aplikantowi propozycje pracy na stanowisku asesora. Zważywszy, iż wysokość limitu naboru na I rocznik aplikacji prokuratorskiej prowadzonej przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury - w liczbie 75 - nie był konsultowany z Prokuratorem Generalnym, a istnieje obawa, że z datą zakończenia wskazanego rocznika aplikacji Prokuratura nie będzie dysponowała wystarczającą liczbą wolnych etatów asesorskich utworzono rezerwę takich etatów z etatów aplikanckich pozostałych po zakończeniu ostatniego rocznika aplikacji prokuratorskiej prowadzonej na zasadach określonych przez przepisy uchylone ustawą o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury.

Poniżej przedstawiona tabela nr 3 ilustruje rozmieszczenie etatów orzeczniczych oraz obsady etatowej w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury na poszczególnych szczeblach:

Tabela nr 3. Limity etatów orzeczniczych oraz obsada etatowa w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury wg stanu na 31.12.2011r.

Jednostki	LIMITY ETATÓW						OBSADA ETATÓW ORZECZNICZYCH					
	Prokuratura Generalna	Prokuratura Apelacyjna	Prokuratura Okręgowa	Prokuratury Rejonowe	Asesorów Prok.	OGÓŁEM LIMIT ETATÓW ORZECZNICZYCH	Prokuratura Generalna	Prokuratura Apelacyjna	Prokuratura Okręgowa	Prokuratury Rejonowe	Asesorów Prok.	OGÓŁEM OBSADA ETATÓW ORZECZNICZYCH
Prokuratura Generalna	93					93	60	15	6	1		82
okręg PA w Białymstoku		33	118	197	26	374		33	115	190	23	361
okręg PA w Gdańsku		52	202	514	65	833		52	200	496	52	800
okręg PA w Katowicach		43	175	510	98	826		42	173	490	83	788
okręg PA w Krakowie		34	162	432	34	662		33	156	427	31	647
okręg PA w Lublinie		34	140	360	39	573		33	139	351	38	561
okręg PA w Łodzi		30	121	304	25	480		30	116	298	22	466
okręg PA w Poznaniu		29	118	313	40	500		27	114	303	36	480
okręg PA w Rzeszowie		16	73	163	10	262		16	73	160	6	255
okręg PA w Szczecinie		24	100	257	56	437		22	96	254	44	416
okręg PA w Warszawie		60	248	462	87	857		60	239	445	74	818
okręg PA we Wrocławiu		39	160	388	71	658		38	153	375	55	621
łącznie	93	394	1617	3900	551	6555	60	401	1580	3790	464	6295

Wykazane w tabeli wolne etaty są konsekwencją przechodzenia prokuratorów w stan spoczynku, bądź zrzeczenia się stanowiska. Jest to sytuacja przejściowa ograniczona czasem trwania procedur naboru. W przypadku zwolnionego stanowiska prokuratorowskiego, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 roku Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz.U. Nr 49, poz. 296 z późn. zm), właściwy kierownik jednostki tj. prokurator apelacyjny, bądź prokurator okręgowy ma obowiązek zawiadomić o tym fakcie Prokuratora Generalnego, który w trybie art. 14b ust. 1 cyt. ustawy o prokuraturze podejmuje decyzje o obwieszczeniu zwolnionego lub utworzonego stanowiska prokuratora, chyba że zostanie ono obsadzone w drodze przeniesienia służbowego.

W 2011 roku do Prokuratury Generalnej wpłynęło 218 wniosków dotyczących zwolnionych stanowisk prokuratorowskich w prokuraturach rejonowych, prokuraturach okręgowych i prokuraturach apelacyjnych. Na dzień 31 grudnia 2011r. podjęto decyzje, co do 204 wniosków.

W wyniku decyzji Prokuratora Generalnego:

- Utrzymano: 11 zwolnionych stanowisk PPA, 35 zwolnionych stanowisk PPO, 94 zwolnione stanowiska PPR w dotychczasowych jednostkach,
- zniesiono 9 stanowisk PPA , z których utworzono 9 stanowisk PPO,
- zniesiono 12 stanowisk PPA, z których utworzono 12 stanowisk PPR,
- zniesiono 3 stanowiska PPO, z których utworzono 3 stanowiska PPA,
- zniesiono 28 stanowisk PPO, z których utworzono 28 stanowisk PPR,
- zniesiono 2 stanowiska PPR , z których utworzono 2 stanowiska PPO,
- zniesiono 30 stanowisk PPR, z których utworzono 30 stanowisk PPR w innych jednostkach,
- przeniesiono 18 etatów asesorskich do innych rejonowych jednostek organizacyjnych prokuratury.

W 2011 roku Prokurator Generalny rozpatrzył również 82 wnioski o przekształcenie etatów asesorskich na etaty prokuratorowskie, aby umożliwić asesorom, którym upływał trzyletni okres powierzenia czynności prokuratorowskich, kandydowanie na stanowisko prokuratora prokuratury rejonowej, w przypadkach braku wolnych stanowisk prokuratorowskich w da-

nym okręgu. Wnioski dotyczyły 137 etatów asesorskich. Jednakże, na skutek decyzji Prokuratora Generalnego, dokonano przekształcenia tylko 128 etatów asesorskich na prokuratorskie.

Wnioski kierowane do Prokuratora Generalnego zarówno o pozostawienie zwolnionego stanowiska w jednostce organizacyjnej, jak i o przekształcenie etatów asesorskich na prokuratorskie są każdorazowo wnikliwie analizowane i poddawane ocenie przez Departament Organizacji Pracy, Wizytacji i Systemów Informatycznych Prokuratury Generalnej, który opiniując wniosek bada obciążenie jednostki w odniesieniu do obciążenia innych porównywalnych prokuratur. Powyższe wnioski muszą również korespondować z przyjętą przez kierownictwo Prokuratury Generalnej racjonalną polityką kadrową.

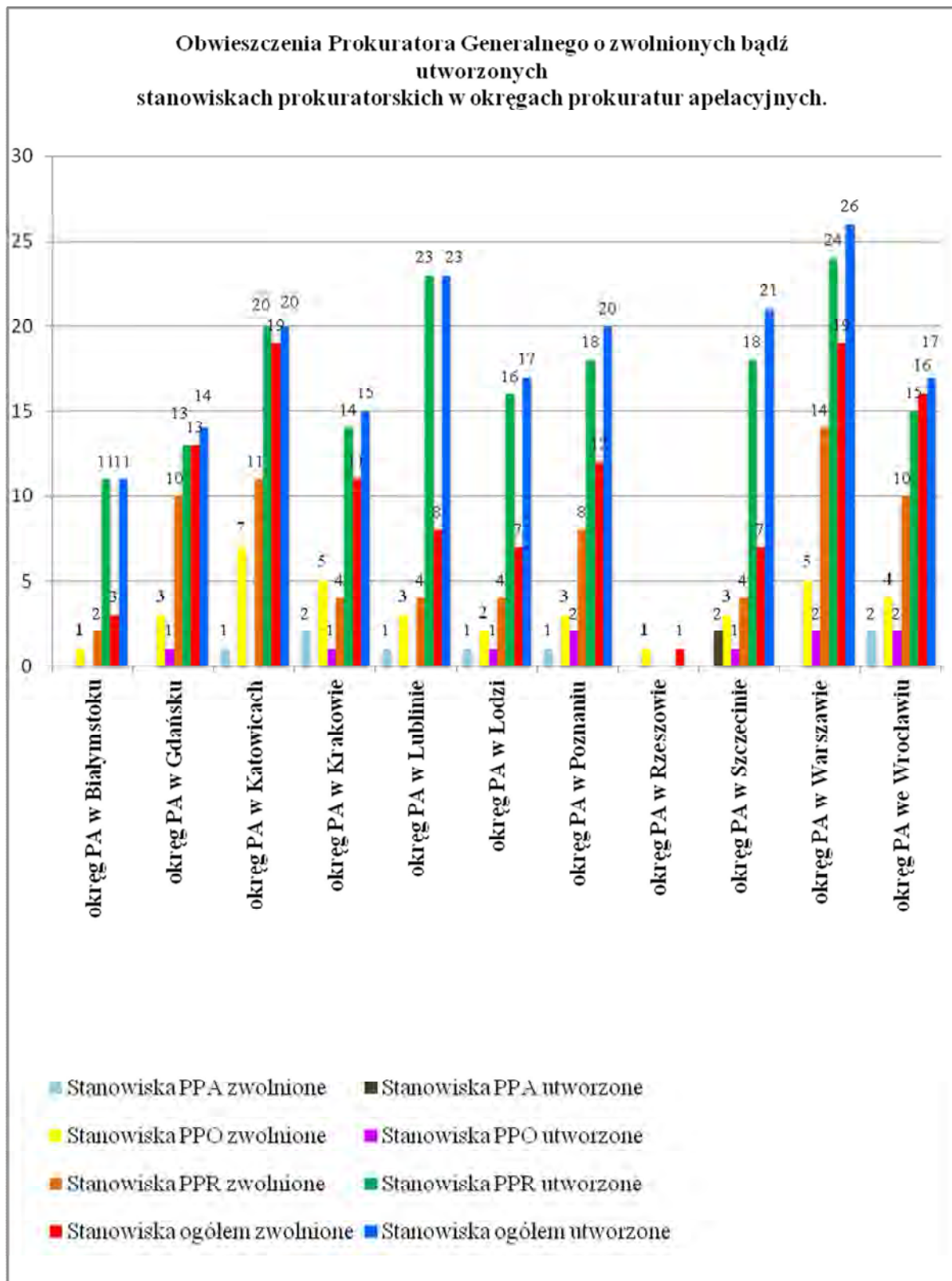
W 2011 r. Prokurator Generalny wydał 16 obwieszczeń łącznie o 120 zwolnionych i 190 utworzonych stanowiskach prokuratorskich w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury, które nie zostały obsadzone w drodze przeniesienia służbowego, w tym 8 stanowisk prokuratora Prokuratury Generalnej, a także 2 ponownie obwieszczone oraz 2 obwieszczenia o 2 zwolnionych i 4 utworzonych stanowiskach prokuratorskich w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury.

W poszczególnych apelacjach ogłoszenia dotyczyły:

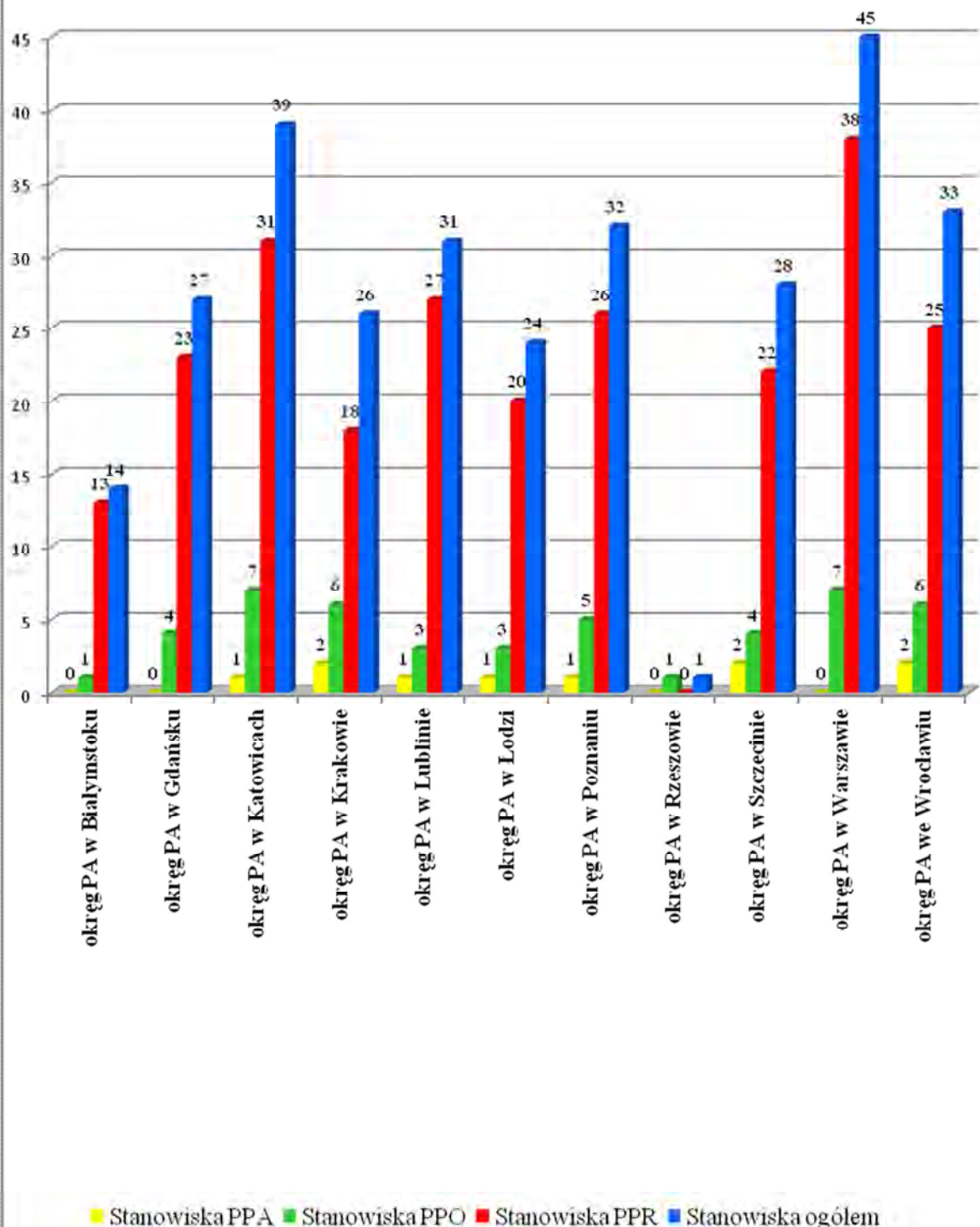
- w apelacji białostockiej – 14 stanowisk prokuratorskich, w tym: 1 stanowiska PPO (zwolnionego) i 13 stanowisk PPR (2 zwolnionych i 11 utworzonych),
- w apelacji gdańskiej – 27 stanowisk prokuratorskich, w tym 4 stanowisk PPO (3 zwolnionych i 1 utworzonego) oraz 23 stanowisk PPR (10 zwolnionych i 13 utworzonych),
- w apelacji katowickiej – 39 stanowisk prokuratorskich, w tym 1 stanowiska PPA (zwolnionego), 7 stanowisk PPO (zwolnionych), 31 stanowisk PPR (11 zwolnionych i 20 utworzonych),
- w apelacji krakowskiej – 26 stanowisk prokuratorskich, w tym 2 stanowisk PPA (zwolnionych), 6 stanowisk PPO (5 zwolnionych i 1 utworzonego) oraz 18 stanowisk PPR (4 zwolnionych i 14 utworzonych),
- w apelacji lubelskiej – 31 stanowisk prokuratorskich, w tym 1 stanowiska PPA (zwolnionego), 3 stanowisk PPO (zwolnionych) i 27 stanowisk PPR (4 zwolnionych i 23 utworzonych),
- w apelacji łódzkiej – 24 stanowisk prokuratorskich, w tym 1 stanowiska PPA (zwolnionego), 3 stanowisk PPO (2 zwolnionych i 1 utworzonego) oraz 20 stanowisk PPR (4 zwolnionych i 16 utworzonych),

- w apelacji poznańskiej – 32 stanowisk prokuratorskich, w tym 1 stanowiska PPA (zwolnionego), 5 stanowisk PPO (3 zwolnionych i 2 utworzonych) oraz 26 stanowisk PPR (8 zwolnionych i 18 utworzonych),
- w apelacji rzeszowskiej – 1 stanowiska PPO (zwolnionego),
- w apelacji szczecińskiej – 28 stanowisk prokuratorskich, w tym 2 stanowisk PPA (utworzonych), 4 stanowisk PPO (3 zwolnionych i 1 utworzonego) oraz 22 stanowisk PPR (4 zwolnionych i 18 utworzonych),
- w apelacji warszawskiej – 45 stanowisk prokuratorskich, w tym 7 stanowisk PPO (5 zwolnionych i 2 utworzonych), 38 stanowisk PPR (14 zwolnionych i 24 utworzonych),
- w apelacji wrocławskiej – 33 stanowisk prokuratorskich, w tym 2 stanowisk PPA (zwolnionych), 6 stanowisk PPO (4 zwolnionych i 2 utworzonych) oraz 25 stanowisk PPR (10 zwolnionych i 15 utworzonych).

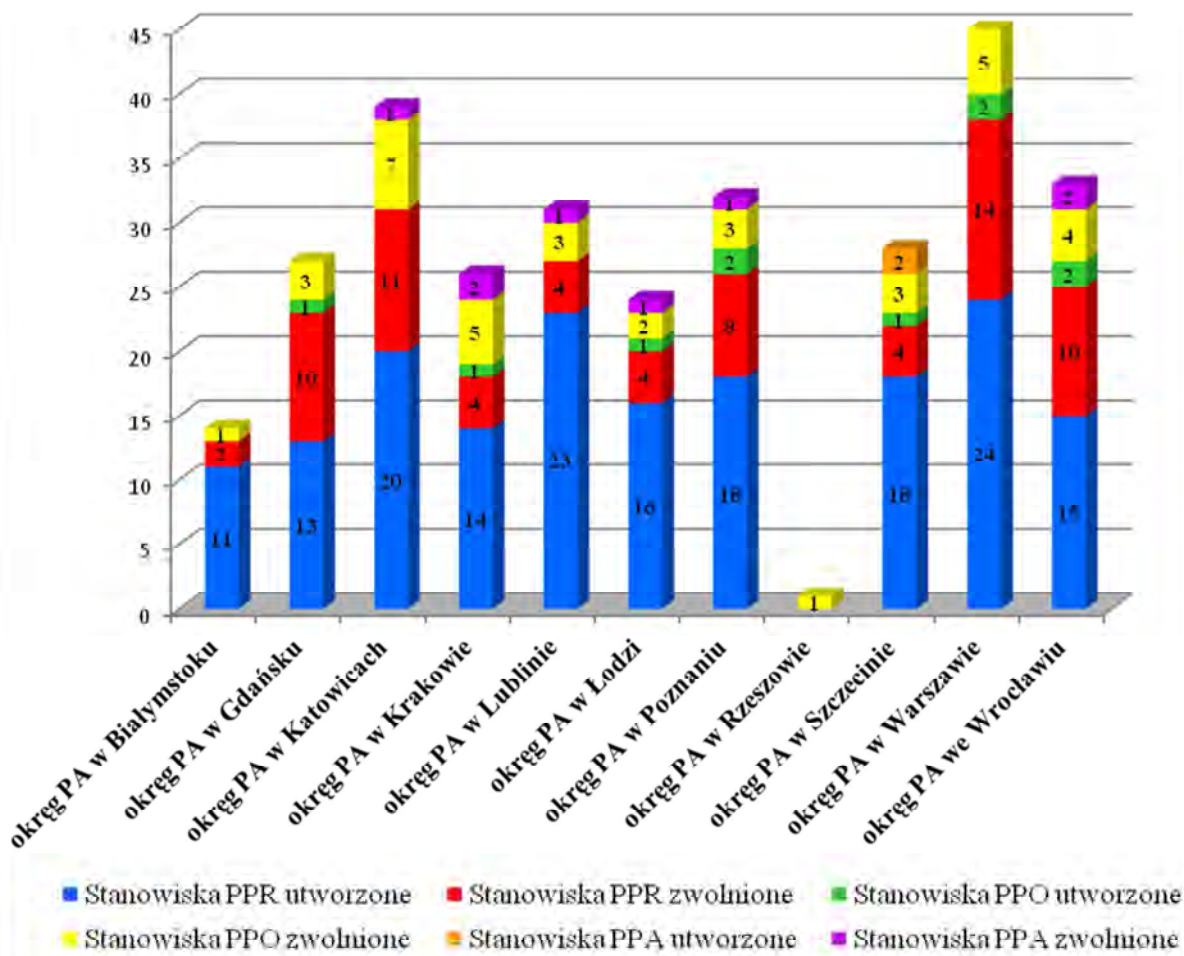
Powyższe dane ilustrują wykresy:

Obwieszczenia Prokuratora Generalnego o zwolnionych bądź utworzonych stanowiskach prokuratorskich w okręgach prokuratur apelacyjnych.

Obwieszczenia Prokuratora Generalnego z podziałem na zwolnione i utworzone stanowiska prokuratorskie w okręgach prokuratur apelacyjnych.

Czas trwania procedury konkursowej na stanowisko prokuratorskie jak również procedury związanej z nominacją na stanowisko asesorskie jest uzależniony od konkretnego przypadku. W 2011 roku nie stwierdzono nieuzasadnionego przedłużenia takiej procedury. Należy podkreślić, że w przypadku powołania na pierwsze stanowisko prokuratorskie zasięgnięcie informacji o kandydacie od właściwego komendanta policji, zgodnie z brzmieniem art. 11 ust. 1 i 3 ustawy o prokuraturze, możliwe jest dopiero po przekazaniu sprawy ze stosownym wnioskiem przez Krajową Radę Prokuratury. Okres oczekiwania na sporządzenie takiej informacji, a także sytuacje, w których informacja uzyskana od komendanta policji zawiera dane o np. mandatach karnych za wykroczenia w ruchu drogowym wpływają na wydłużenie procedury, co może skutkować przerwą w zatrudnieniu asesorów zwolnionych w trybie

art. 100 ust. 2 cyt. ustawy o prokuraturze oczekujących na powołanie na stanowisko prokuratora prokuratury rejonowej.

W 2011 roku Prokurator Generalny powołał na stanowisko prokuratora oraz mianował na stanowisko asesora:

- 284 prokuratorów prokuratury rejonowej, w tym 2 prokuratorów prokuratury rejonowej w trybie art. 65a ustawy o prokuraturze,
- 24 prokuratorów prokuratury okręgowej, w tym 1 prokurator prokuratury okręgowej w trybie art. 65a ustawy o prokuraturze,
- 12 prokuratorów prokuratury apelacyjnej, w tym 1 prokurator prokuratury apelacyjnej w trybie art. 65a ustawy o prokuraturze,
- 79 asesorów.

W 2011 roku Prokurator Generalny dokonał obsadzenia w trybie art. 13, 13a i 13b ustawy o prokuraturze 629 funkcji kadencyjnych w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury – (funkcje: prokuratorów okręgowych i rejonowych oraz zastępców prokuratorów apelacyjnych, okręgowych i rejonowych) na ogólną liczbę 899. Tym samym proces obsadzania funkcji kadencyjnych w prokuraturze wprowadzonych ustawą z dnia 9 października 2009 r. o zmianie ustawy o prokuraturze oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 179, poz. 1375), która w tym zakresie weszła w życie z dniem 31 marca 2010 roku, rozpoczęty w 2010 roku, został zakończony.

Prokurator Generalny w 2011 roku powołał 4 zastępców prokuratorów apelacyjnych, na ogólną liczbę 19 zastępców prokuratorów apelacyjnych.

Wnioski o powołanie do pełnienia funkcji zastępców prokuratorów apelacyjnych zostały przedstawione Prokuratorowi Generalnemu w grudniu 2010 roku (1 wniosek) oraz w I kwartale 2011 roku (3 wnioski). Prokurator Generalny wydał decyzje o powołaniu do pełnienia wymienionych funkcji w styczniu 2011 roku (1 decyzja), w marcu 2011 roku (3 decyzje).

W 2011 roku Prokurator Generalny powołał 3 prokuratorów okręgowych, na ogólną liczbę 44 prokuratorów okręgowych. Wszystkie decyzje zostały wydane w styczniu 2011 roku.

W 2011 roku Prokurator Generalny powołał 28 zastępców prokuratorów okręgowych, na ogólną liczbę 57 zastępców prokuratorów okręgowych. Wszystkie decyzje zostały wydane w I kwartale 2011 roku (w styczniu 2011 roku - 11 decyzji, w lutym 2011 roku – 15 decyzji, w marcu 2011 roku - 2 decyzje). 16 wniosków o powołanie do pełnienia funkcji zastępców

prokuratora okręgowego zostało przedstawionych Prokuratorowi Generalnemu w grudniu 2010 roku, 12 wniosków – w 2011 roku.

Prokurator Generalny w 2011 roku powołał 226 prokuratorów rejonowych, na ogólną liczbę 357 prokuratorów rejonowych. 131 wniosków o powołanie zostało przedstawionych Prokuratorowi Generalnemu w 2010 roku (w listopadzie i w grudniu 2010 roku), 95 - wniosków w 2011 roku. Przedmiotowe decyzje zostały wydane: 130 decyzji - w lutym 2011 roku, 75 - w marcu 2011 roku, 15 - w kwietniu 2011 roku i 2 w czerwcu 2011 roku.

W 2011 roku 3 prokuratorów rejonowych zrzekło się pełnienia funkcji prokuratora rejonowego. Prokurator Generalny na zwolnione funkcje powołał 3 prokuratorów do pełnienia funkcji prokuratorów rejonowych.

W 2011 roku Prokurator Generalny, kontynuując proces obsadzania funkcji zastępców prokuratorów rejonowych rozpoczęty w 2010 roku, powołał 368 zastępców prokuratorów rejonowych (ogólna liczba zastępców prokuratorów rejonowych – 411). Wnioski o powołanie do pełnienia tych funkcji przedstawione zostały Prokuratorowi Generalnemu w grudniu 2010 roku (7 wniosków) oraz w 2011 roku. W lutym 2011 roku Prokurator Generalny powołał 34 zastępców prokuratorów rejonowych, w marcu 2011 roku - 9, w kwietniu 2011 roku – 11, w maju 2011 roku – 108, w czerwcu 2011 roku – 157, w lipcu 2011 roku – 48, w sierpniu 2011 roku – 2. Ponadto w 2011 roku, wobec zrzeczenia się funkcji zastępcy prokuratora rejonowego, Prokurator Generalny odwołał 2 prokuratorów z pełnienia funkcji zastępcy prokuratora rejonowego i powołał 2 nowych zastępców prokuratorów rejonowych.

Powoływanie do pełnienia funkcji kadencyjnych nastąpiło z zachowaniem procedur określonych w art. 13, 13a i 13b ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze. Przepisy te wskazują organ uprawniony do występowania z wnioskiem o powołanie do pełnienia poszczególnych funkcji oraz tryb postępowania, od złożenia wniosku o powołanie do wydania przez Prokuratora Generalnego decyzji o powołaniu do pełnienia funkcji. Z wnioskiem o powołanie do pełnienia funkcji prokuratora okręgowego i prokuratora rejonowego występowali prokuratorzy apelacyjni. Prokurator Generalny przedstawiał kandydatów do pełnienia tych funkcji zgromadzeniu prokuratorów w prokuraturze apelacyjnej celem zasięgnięcia opinii o kandydatach i po zasięgnięciu opinii, podejmował decyzje o powołaniu do pełnienia funkcji. Z wnioskiem o powołanie do pełnienia funkcji zastępcy prokuratora okręgowego występował właściwy prokurator okręgowy, zaś o powołanie zastępcy prokuratora rejonowego właściwy prokurator rejonowy. Wskazanie kandydatów do pełnienia funkcji zastępców prokuratorów okręgowych i rejonowych możliwe było, zatem dopiero po powołaniu do pełnienia funkcji prokuratorów właściwych do przedstawienia kandydatów do pełnienia funkcji zastępców.

Powyższe w sposób oczywisty wpłynęło na czas trwania procesu obsadzania stanowisk kadencyjnych w prokuraturze, a w szczególności funkcji zastępców prokuratorów okręgowych i rejonowych.

Na mocy art. 13d ustawy o prokuraturze Prokurator Generalny powołuje do pełnienia pozostałych funkcji w prokuraturze i odwołuje z pełnienia tych funkcji (innych niż funkcje kadencyjne oraz funkcje, które na mocy delegacji przewidzianej w art. 13d ust. 2, przekazał do kompetencji prokuratora apelacyjnego).

W 2011 roku w trybie art. 13d ustawy o prokuraturze Prokurator Generalny wydał 62 decyzje o odwołaniu, powołaniu i powierzeniu pełnienia innych funkcji w prokuraturze, w tym:

1) w prokuraturach apelacyjnych:

- 7 decyzji o odwołaniu z pełnienia funkcji naczelnika wydziału (we wszystkich prokuraturach apelacyjnych jest 39 naczelników wydziałów),
- 8 decyzji o powierzeniu pełnienia funkcji naczelnika wydziału na czas określony,
- 7 decyzji o powołaniu naczelnika wydziału;

2) w prokuraturach okręgowych:

- 8 decyzji o odwołaniu z funkcji naczelnika wydziału (we wszystkich prokuraturach okręgowych jest 176 naczelników wydziałów),
- 3 decyzje o odwołaniu z pełnienia funkcji kierownika samodzielnego działu (we wszystkich prokuraturach okręgowych jest 32 kierowników samodzielnych działów),
- 15 decyzji o powierzeniu pełnienia funkcji naczelnika wydziału na czas określony,
- 1 decyzję o powierzeniu pełnienia funkcji kierownika samodzielnego działu na czas określony,
- 11 decyzji o powołaniu do pełnienia funkcji naczelnika wydziału,
- 2 decyzje o powołaniu do pełnienia funkcji kierownika samodzielnego działu.

Podjęcie decyzji o powołaniu do pełnienia funkcji naczelnika wydziału oraz kierownika samodzielnego działu w prokuraturze apelacyjnej i okręgowej pozostaje w kompetencji Prokuratora Generalnego. Z wnioskiem o powołanie i odwołanie z pełnienia tych funkcji występują do Prokuratora Generalnego właściwi prokuratorzy apelacyjni i okręgowi, mając na uwadze konieczność zapewnienia prawidłowego funkcjonowania kierowanych przez siebie jednostek. Ustalając zakres przedmiotowy zarządzenia z dnia 30 lipca 2010 roku Nr 36/10 w sprawie określenia funkcji w prokuraturach apelacyjnych, okręgowych i rejonowych, do pełnienia których powołuje prokuratorów i odwołuje z ich pełnienia prokurator apelacyjny, wydany na podstawie art. 13d ust. 2 ustawy o prokuraturze, Prokurator Generalny miał na

uwadze właściwy dobór kadry kierowniczej w prokuraturze, w tym zapewnienie skutecznej realizacji stojących przed prokuraturą zadań.

W 2011 roku Prokurator Generalny wyznaczył 1 rzecznika dyscyplinarnego w prokuraturze apelacyjnej (we wszystkich prokuraturach apelacyjnych jest 11 rzeczników dyscyplinarnych).

Prokurator Generalny na mocy kompetencji wynikającej z art. 13d ust.2 ustawy o prokuraturze umocował prokuratorów apelacyjnych do powoływania i odwoływania z pełnienia funkcji: kierownika działu w wydziale, kierownika szkolenia, wizytatora i rzecznika prasowego w prokuraturach apelacyjnych i okręgowych oraz kierownika ośrodka zamiejscowego i kierownika działu i sekcji w prokuraturach rejonowych.

Działając na podstawie zarządzenia Prokuratora Generalnego z dnia 30 lipca 2010 r. Nr 36/10 w sprawie określenia funkcji w prokuraturach apelacyjnych, okręgowych i rejonowych, do pełnienia których powołuje prokuratorów i odwołuje z ich pełnienia prokurator apelacyjny, w 2011 roku prokuratorzy apelacyjni wydali łącznie 260 decyzji o odwołaniu, powierzeniu i powołaniu do pełnienia funkcji w prokuraturach apelacyjnych, okręgowych i rejonowych, w tym:

1) w prokuraturach apelacyjnych 87 decyzji, w tym:

- o odwołaniu z pełnienia funkcji – 6 decyzji:

- wizytatora – 4,
- rzecznika prasowego – 1,
- kierownika działu – 1,

- o powierzeniu pełnienia funkcji na czas określony - 74 decyzje:

- wizytatora - 68,
- kierownika działu – 5,
- rzecznika prasowego – 1,

- o powołaniu do pełnienia funkcji – 7 decyzji:

- wizytatora - 5,
- kierownika szkolenia -1,
- rzecznika prasowego -1,

2) w prokuraturach okręgowych 92 decyzje, w tym:

- o odwołaniu z pełnienia funkcji – 24 decyzje:

- wizytatora - 7,
- kierownika działu - 14,

- kierownika szkolenia – 2,
 - rzecznika prasowego – 1,
- o powierzeniu pełnienia funkcji na czas określony – 31 decyzji:
- wizytatora – 22,
 - kierownika działu – 9,
- o powołaniu do pełnienia funkcji – 37 decyzji:
- wizytatora - 20,
 - kierownika działu - 12,
 - kierownika szkolenia - 2,
 - rzecznika prasowego – 3,
- 3) w prokuraturach rejonowych 81 decyzji, w tym:
- o odwołaniu z pełnienia funkcji - 27 decyzji:
- kierownika działu – 26,
 - kierownika ośrodka zamiejscowego prokuratury rejonowej – 1,
- o powierzeniu pełnienia funkcji na czas określony - 28 decyzji:
- kierownika działu – 28,
- o powołaniu do pełnienia funkcji - 26 decyzji:
- kierownika działu - 25,
 - kierownika ośrodka zamiejscowego prokuratury rejonowej – 1.

Prokurator Generalny w 2011 roku mianował na stanowiska asesorów 74 osoby. 8 wniosków o mianowanie na stanowisko asesora przedstawiono Prokuratorowi Generalnemu w 2010 roku (1 - w listopadzie 2010 roku, 7 - w grudniu 2010 roku), pozostałe – w 2011 roku.

Wniosek o mianowanie na stanowisko asesora kierował właściwy prokurator okręgowy po uzyskaniu opinii kolegium prokuratury okręgowej.

Wydanie decyzji o mianowaniu kandydata na stanowisko asesora poprzedzało zasięgnięcie i uzyskanie przez Prokuratora Generalnego od właściwego komendanta wojewódzkiego (Stołecznego) policji informacji o kandydacie. Prokurator Generalny, przed podjęciem decyzji o mianowaniu na stanowisko asesora, dokonywał ponadto oceny zasadności utrzymania w jednostce prokuratury rejonowej, której dotyczył wniosek o mianowanie, stanowiska asesorskiego, poddając analizie obciążenie sprawami przypadającymi na jednego prokuratora w danej jednostce w odniesieniu do obciążenia w innych porównywalnych jednostkach oraz

mając na uwadze realizację, przyjętej przez kierownictwo prokuratury, racjonalnej polityki kadrowej w prokuraturze.

W 2011 roku Prokurator Generalny wydał 65 decyzji o przeniesieniu w stan spoczynku prokuratorów powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury:

- 30 prokuratorów na podstawie art. 62a ust. 1 ustawy o prokuraturze w związku z art. 69 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070 z późn. zm.),
- 35 prokuratorów na podstawie art. 62a ust. 1 ustawy o prokuraturze w związku z art. 69 § 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych.

Ponadto 52 prokuratorów zostało przeniesionych w stan spoczynku na mocy uchwały Krajowej Rady Prokuratury.

Prokurator Generalny na przestrzeni 2011 roku wydał 2 decyzje o wyrażeniu zgody na dalsze zajmowanie stanowiska prokuratora po ukończeniu 65 roku życia w trybie art. 62a ust. 2 ustawy, 9 wniosków rozpatrzył negatywnie.

B. Kadra urzędnicza

Tabela nr 4. Limit i wykorzystanie etatów administracyjnych w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury na dzień 31.12.2011r.

Jednostki	LIMIT ETATÓW					WYKORZYSTANIE ETATÓW				
	urzędniczych	analityków kryminalnych	asystentów prok.	innych pracowników	OGÓŁEM	urzędniczych	analityków kryminalnych	asystentów prok.	innych pracowników	OGÓŁEM
okręg PA w Białymstoku	310,75	10,00	18,00	80,75	419,50	308,25	10,00	17,00	79,75	415,00
okręg PA w Gdańsku	701,50	14,00	27,00	217,00	959,50	698,20	14,00	20,00	218,00	950,20
okręg PA w Katowicach	703,00	16,00	24,00	138,50	881,50	699,00	13,99	22,00	138,50	873,49
okręg PA w Krakowie	548,00	13,00	32,00	131,50	724,50	545,50	13,00	31,00	133,00	722,50
okręg PA w Lublinie	454,25	13,00	19,00	121,50	607,75	454,00	11,00	19,00	120,00	604,00
okręg PA w Łodzi	408,00	8,00	20,00	83,50	519,50	404,30	8,00	19,00	82,50	513,80
okręg PA w Poznaniu	407,00	7,00	22,00	103,00	539,00	407,00	7,00	18,75	102,50	535,25
okręg PA w Rzeszowie	235,25	8,00	16,00	41,25	300,50	234,25	8,00	16,00	41,25	299,50
okręg PA w Szczecinie	358,00	11,00	19,00	106,50	494,50	357,50	10,00	13,00	103,00	483,50
okręg PA w Warszawie	719,75	10,00	26,00	204,75	960,50	721,45	7,00	24,00	204,30	956,75
okręg PA we Wrocławiu	544,00	14,00	23,00	163,00	744,00	538,00	10,00	20,60	162,00	730,60
Prokuratura Generalna	131,00	0	5,00	38,00	174,00	116,25	0	2,00	38,00	156,25
łącznie	5 520,50	124,00	251,00	1429,25	7324,75	5 483,70	111,99	222,35	1 422,80	7 240,84

Występujące w tabeli różnice etatowe między limitem etatów a ich wykorzystaniem są następstwem naturalnej fluktuacji kadry w jednostkach organizacyjnych prokuratury. Pojawiające się wakaty są na bieżąco przedmiotem procedur naboru według określonych, w zależności od grupy pracowniczej, przepisów prawa.

Konkurs na staż urzędniczy w prokuraturze przeprowadzany jest zgodnie z przepisami ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o pracownikach sądów i prokuratury (t.j. Dz. U. z 2011 r., Nr 109, poz. 639 z późn. zm.) oraz aktu wykonawczego do ww. ustawy - rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 stycznia 2008 r. w sprawie szczegółowego trybu i sposobu przeprowadzania konkursów na staż urzędniczy w sądzie i prokuraturze (Dz. U. Nr 21, poz. 129). Konieczność przestrzegania rygorystycznych zasad naboru na wolne stanowiska urzędnicze (trzy etapy konkursu) wydłuża proces rekrutacji i uniemożliwia natychmiastowe obsadzenie wakujących etatów.

Natomiast konkurs na stanowisko asystenta prokuratora przeprowadzany jest zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 września 2011r. w sprawie szczegółowego sposobu i trybu przeprowadzania konkursów na stanowisko asystenta prokuratora wydanym na podstawie art. 100c ust. 7 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (t.j. Dz. U. z 2008r. nr 7, poz.39, z późn.zm.). Wydaje się, że głównym powodem braku zainteresowania zatrudnieniem na stanowisku asystenta prokuratora jest ustawowy wymóg ukończenia przez kandydata aplikacji prokuratorskiej lub aplikacji ogólnej w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury. Ewentualni kandydaci, którzy ukończyli aplikację prokuratorską, z reguły oczekują na możliwość otrzymania nominacji na stanowisko asesora w jednostkach organizacyjnych prokuratury i w konsekwencji nie są zainteresowani pracą asystenta prokuratora.

W 2011 roku 3 urzędników zatrudnionych w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury na zasadzie oddelegowania wykonywało czynności służbowe w Prokuraturze Generalnej. Trzy osoby zostały przeniesione służbowo do Prokuratury Generalnej w tym jedna wraz z etatem.

Sytuacja kadrowa wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury na dzień 31 grudnia 2011 r.

Każda wojskowa jednostka organizacyjna prokuratury (uznana za odrębną jednostkę wojskową) posiada tzw. etat nadany przez Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, a zatwierdzony przez Ministra Obrony Narodowej.

Etat prokuratury obejmuje ilość stanowisk w poszczególnych komórkach organizacyjnych (kierownictwo, oddziały, wydziały, działy) na czas „P” (czas pokoju) i na czas „W” (czas wojny); etat jest dokumentem niejawnym oznaczonym klauzulą „Poufne”.

Każdorazowe zwiększenie lub zmniejszenie etatu danej prokuratury następuje zgodnie z potrzebami Sił Zbrojnych RP na wniosek Naczelnego Prokuratora Wojskowego kierowany do Szefa Zarządu Organizacji i Uzupelnień - P1 Sztabu Generalnego Wojska Polskiego.

Pojęcie limitu występuje jedynie w odniesieniu do prokuratorów wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury niebędących oficerami.

Zgodnie z § 1 zarządzenia Nr 14/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 8 maja 2007 r. w sprawie określenia liczby stanowisk prokuratorów wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury dla osób niebędących oficerami (Dz. Urz. MON Nr 9, poz.103) liczba stanowisk prokuratorów wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury dla osób niebędących oficerami wynosi 25.

Ponadto pojęcie „limit” występuje w odniesieniu do określenia przez Ministra Obrony Narodowej tzw. limitu bazowego zatrudnienia pracowników wojska w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury na lata 2011-2013. Limit zatrudnienia bazowego wynosi 166 stanowisk pracowników wojska. Należy w tym miejscu wyjaśnić, iż w liczbie tej zawarte są stanowiska urzędników, innych pracowników prokuratury oraz prokuratorów niebędących oficerami.

Mając powyższe na uwadze stan obsady etatowej oraz ilość osób faktycznie wykonujących czynności w jednostkach poszczególnych szczebli (z rozbiem na prokuratorów będących oficerami, prokuratorów niebędących oficerami oraz asesorów) – aktualny na dzień 31 grudnia 2011 r. – przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela nr 5. Stan etatowy i obsada faktyczna w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury na dzień 31 grudnia 2011 r.

Prokuratura	Obsada etatowa				Obsada faktyczna			
	prokuratorzy oficerowie	prokuratorzy niebędący oficerami	asesor	Razem	prokuratorzy oficerowie	prokuratorzy niebędący oficerami	asesor	Razem
Naczelna Prokuratura Wojskowa	22	5	0	27	20	5	0	25
wojskowe prokuratury okręgowe (2 jednostki)	43	10	-	53	39	10	-	49
wojskowe prokuratury garnizonowe (11 jednostek)	81	5	19	105	75	5	12	92
Łącznie	146	20	19	185	134	20	12	166

Ilość stanowisk prokuratorów wojskowych jednostek obwieszczonych w 2011 r., ilość prokuratorów powołanych na te stanowiska oraz czas trwania procedury powołania na wolne stanowiska przedstawiono w tabeli nr 6.

Tabela nr 6. Obwieszczenia Prokuratora Generalnego o wolnych stanowiskach prokuratorów wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury w 2011r.

L.p.	Data obwieszczenia Prokuratora Generalnego	Ilość obwieszczonych stanowisk	Ilość powołanych prokuratorów	Czas trwania procedury
1.	1 czerwca 2011r. (M.P. Nr 47, poz.545)	5	5	Wręczenie powołań nastąpiło w dniu 26.01. 2012r. – 7 miesięcy
2.	13 września 2011r. (M.P. Nr 82, poz. 832)	1		procedura trwa – oceny kwalifikacyjne przekazano z MON do KRP
Łącznie		6	5	

Skierowanie stanowiska do obwieszczenia jest poprzedzone każdorazowo, analizą obciążenia pracą w danej jednostce.

Zastępca Prokuratora Generalnego - Naczelnny Prokurator Wojskowy, działając z upoważnienia Ministra Obrony Narodowej, wydał w dniu 11 stycznia 2011 r. zbiór zasad dotyczących kwalifikowania kandydatów na stanowiska prokuratora wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury (L.dz. 3/Kadr./11).

W dniu 3 listopada 2011 r. zasady kwalifikowania zostały znowelizowane poprzez uszczegółowienie zasad dotyczących kwalifikowania kandydatów zajmujących stanowiska funkcyjne (L.dz.30/Kadr./11).

Przed wystąpieniem do Prokuratora Generalnego o dokonanie obwieszczenia pięciu stanowisk prokuratora przeznaczonych dla asesorów wojskowych prokuratur garnizonowych

(z uwagi na upływający trzyletni okres asesury), zgodnie z poleceniem Naczelnego Prokuratora Wojskowego, właściwi wojskowi prokuratorzy garnizonowi, w uzgodnieniu z właściwymi wojskowymi prokuratorami okręgowymi, złożyli stosowne informacje o zasadności utworzenia etatu prokuratora dla poszczególnych asesorów, określając zarówno stopień ich przygotowania do sprawowania urzędu prokuratora, jak też zasadność utworzenia etatu prokuratora w danej prokuraturze. W tym miejscu zaznaczyć należy, iż po ewentualnym powołaniu asesora na stanowisko prokuratora uprzednio zajmowane przez niego stanowisko asesora skreśla się z etatu danej prokuratury.

Po otrzymaniu informacji od zainteresowanych wojskowych prokuratorów garnizonowych, działając zgodnie z zakresem swych obowiązków, Szef Wydziału Kadr i Szkolenia Naczelnej Prokuratury Wojskowej, sporządził szczegółową analizę stanu etatowego poszczególnych wojskowych prokuratur garnizonowych obejmującą zarówno dane dotyczące obciążenia pracą, jak też wstępne wyniki pracy asesorów. Analiza ta została przedstawiona Naczelnemu Prokuratorowi Wojskowemu, który po jej zatwierdzeniu podjął decyzję dotyczącą wystąpienia do Prokuratora Generalnego o dokonanie obwieszczenia stanowisk.

Podobnie postępowano przed wystąpieniem do Prokuratora Generalnego o dokonanie obwieszczenia o zwolnionym stanowisku prokuratora Naczelnej Prokuratury Wojskowej. Stanowisko to zostało zwolnione wskutek śmierci prokuratora. W sprawie obsady zwolnionego stanowiska Naczelny Prokurator Wojskowy przyjął wniosek i analizę obciążenia Szefa Oddziału Postępowania Sądowego skonsultowany następnie z szefami pozostałych oddziałów w Naczelnej Prokuraturze Wojskowej. Również i w tym przypadku Szef Wydziału Kadr i Szkolenia Naczelnej Prokuratury Wojskowej sporządził szczegółową analizę stanu etatowego poszczególnych komórek organizacyjnych Naczelnej Prokuratury Wojskowej, która została przedstawiona Naczelnemu Prokuratorowi Wojskowemu. Po zatwierdzeniu analizy Naczelny Prokurator Wojskowy podjął decyzję dotyczącą wystąpienia do Prokuratora Generalnego o dokonanie obwieszczenia stanowiska.

W konsekwencji, w 2011 roku Prokurator Generalny mianował **2** asesorów:

- w WPG Warszawa - 1
- w WPG Kraków - 1

Liczba pracowników stanowiących urzędniczą i pozaurzędniczą obsługę prokuratora, z rozmieszczeniem na poszczególne szczeble prokuratury na dzień 31 grudnia 2011 roku kształtowała się następująco:

Naczelną Prokuraturę Wojskową:

urzędników 23

innych pracowników 3

wojskowe prokuratury okręgowe:

urzędników 27

innych pracowników 6

wojskowe prokuratury garnizonowe:

urzędników 60

innych pracowników 19

ogółem urzędników 110

ogółem innych pracowników 28

W wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury łącznie istnieje **87** stanowisk funkcyjnych:

- w Naczelnej Prokuraturze Wojskowej - **18** stanowisk
- w wojskowych prokuraturach okręgowych - **24** stanowiska
- w wojskowych prokuraturach garnizonowych - **45** stanowisk

W 2011 r. wydano 7 decyzji o powołaniu do pełnienia funkcji:

- w Naczelnej Prokuraturze Wojskowej – **3**
- w wojskowych prokuraturach okręgowych – **2**
- w wojskowych prokuraturach garnizonowych – **2**

W wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury w 2011 r. pozostawało na delegacji łącznie 16 prokuratorów:

1. z Naczelnej Prokuratury Wojskowej – 4
do wojskowych prokuratur okręgowych – 3
do wojskowej prokuratury garnizonowej – 1
2. z wojskowych prokuratur okręgowych – 2
do Naczelnej Prokuratury Wojskowej – 1
do Departamentu Legislacyjno-Prawnego Ministerstwa Sprawiedliwości – 1
3. z wojskowych prokuratur garnizonowych – 10
do Naczelnej Prokuratury Wojskowej – 1
do wojskowych prokuratur okręgowych – 9

**Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi
Polskiemu**

Tabela nr 7. Stan kadry orzeczniczej i administracyjnej w Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu na dzień 31.12.2011r.

Nazwa pionu	Dane według stanu na dzień 31.12.2011 r.					Stanowiska funkcyjne w roku 2011	
	Limit etatów	Obsada etatowa	Ilość osób faktycznie wykonujących zadania	Obsługa prokuratora w etatach (urzędnicy)	Ilość prokuratorów pozostających w delegacji w 2011 do innych jednostek	Liczba stanowisk	Ilość decyzji o powołaniu wydanych w 2011 r.
Pion śledczy razem:	108	104	101	61	1	13	0
Główna Komisja	8	8	8	8		2	
Oddziałowe Komisje	100	96	93	53	1	11	
Pion lustracyjny razem:	27	29	30	45	3	12	2
Biuro Lustracyjne	5	5	2	5	3	1	
Oddziałowe Biura Lustracyjne	22	24	28	40		11	2
Ogółem oba piony:	135	133	131	106	4	25	2

1. pion śledczy:

- Limit etatów - 108

W ramach limitu 108 etatów zarezerwowano 1 etat dla prokuratora przebywającego obecnie na urlopie bezpłatnym oraz 1 etat dla prokurator, która korzysta z urlopu wychowawczego.

- Obsada etatowa - 104

Z dniem 1 grudnia 2011 r. dwóch prokuratorów z oddziałowej komisji zostało przeniesionych do oddziałowego biura lustracyjnego.

- Ilość osób faktycznie wykonujących zadania - 101

Różnica wynika z tego, że:

- 1 prokurator przebywał na długotrwałym zwolnieniu lekarskim, a następnie złożył wnioski o przeniesienie w stan spoczynku – i obecnie oczekuje na decyzję Krajowej Rady Prokuratury,
- 1 prokurator przebywała na zwolnieniu lekarskim, aktualnie przebywa na urlopie macierzyńskim,
- 1 prokurator z oddziałowej komisji jest delegowany do pionu lustracyjnego.

2. pion lustracyjny:

- Limit etatów - 27

- Obsada etatowa - 29

Z dniem 1 grudnia 2011 r. dwóch prokuratorów z oddziałowej komisji zostało przeniesionych do oddziałowego biura lustracyjnego.

- Ilość osób faktycznie wykonujących zadania - 30

Wzrost o 1 osobę w stosunku do obsady etatowej wynika z faktu delegowania 1 prokuratora z pionu śledczego do pionu lustracyjnego.

Należy również zwrócić uwagę, że obsada etatowa prokuratorów Biura Lustracyjnego wynosi 5 osób, natomiast liczba osób faktycznie wykonujących zadania w Biurze Lustracyjnym 2 osoby, gdyż 3 prokuratorów Biura Lustracyjnego jest delegowanych do wykonywania czynności w oddziałowych biurach lustracyjnych.

- Obsługa prokuratora w etatach - 45 urzędników.

W liczbie tej zawierają się zarówno urzędnicy będący obsługą sekretarską dla prokuratorów jak i urzędnicy z wykształceniem historycznym przygotowujący kwerendy archiwalne dla prokuratorów.

- Ilość prokuratorów pozostających w delegacji w dniu 31.12.2011 r. do innych jednostek organizacyjnych - 3.

Jest to delegacja w ramach pionu lustracyjnego tj. 3 prokuratorów Biura Lustracyjnego jest delegowanych do oddziałowego biura lustracyjnego.

- Ilość decyzji o powołaniu do pełnienia funkcji i powierzeniu ich pełnienia wydanych w 2011 roku - 2.

W 2011 r. związku z wakującą funkcją naczelnika Oddziałowego Biura Lustracyjnego początkowo powierzono prokuratorowi pełnienie obowiązków naczelnika, a następnie powierzono mu jej pełnienie.

Sytuacja finansowa powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w 2011 roku

DANE OGÓLNE

Plan finansowy wydatków budżetowych dla części 88 budżetu państwa „Powszechnie jednostki organizacyjne prokuratury” na 2011 r. został określony w ustawie budżetowej na rok 2011 z dnia 20 stycznia 2011 r. (Dz. U. z 9 lutego 2011 r. Nr 29 poz. 150) w wysokości 1 725 418 tys. zł. Na niniejszą kwotę składały się planowane wydatki w:

Dziale 753 - Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne:

Rozdziale 75302 - Uposażenia prokuratorów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne - w wysokości 177 790 tys. zł,

Dziale 755 - Wymiar sprawiedliwości:

Rozdziale 75505 - Jednostki powszechnie prokuratury - w wysokości 1 547 628 tys. zł.

Plan finansowy dochodów budżetowych powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury został ustalony w części 88 dziale 755 rozdziale 75505 w wysokości 17 184 tys. zł.

Dane o planie finansowym Prokuratury na 2011 r. przedstawia poniższa tabela.

tys. zł				
<i>L.p.</i>	<i>Wyszczególnienie</i>	<i>Plan finansowy wg ustawy budżetowej</i>	<i>Plan finansowy po zmianach na dzień 31.12.2011 r.</i>	<i>Wskaźnik % (4/3)</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
1	Wydatki	1 725 418	1 725 448	100
2	Dochody	17 184	17 184	100

Budżet Prokuratury w 2011 r. realizowany był przez Prokuraturę Generalną jako dysponenta głównego środków budżetu państwa oraz dysponenta budżetu państwa III stopnia, a także podległych dysponentowi głównemu 11 dysponentów drugiego stopnia, tj. prokuratorów apelacyjnych oraz podległych bezpośrednio dysponentom drugiego stopnia 45 dysponentów budżetu państwa trzeciego stopnia, tj. prokuratorów okręgowych.

Kształtowanie się planu finansowego prokuratury na 2011 r. w stosunku do ustawy budżetowej na 2010 r. przedstawia poniższa tabela.

tys. zł

<i>L.p.</i>	<i>Wyszczególnienie</i>	<i>Ustawa budżetowa 2010 r.</i>	<i>Ustawa budżetowa 2011 r.</i>	<i>Wskaźnik % (4/3)</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
1	Wydatki	1 668 916	1 725 418	103,38
2	Dochody	21 201	17 184	81,05

Na wzrost budżetu Prokuratury na 2011 r. o 3,38 % w stosunku do 2010 r. wpływ miało zwiększenie środków z tytułu wzrostu wynagrodzeń grupy orzeczniczej oraz uposażeń prokuratorów w stanie spoczynku o kwotę 43 435 tys. zł, tj. o 2,60 %, wydatków bieżących o kwotę 11 792 tys. zł, tj. o 0,70 % oraz wydatków majątkowych o kwotę 1 345 tys. zł tj. 0.08 %.

W trakcie 2011 r. budżet prokuratury został zwiększony o kwotę 30 tys. zł z tytułu przyznania rezerwy celowej na sfinansowanie zadania specjalnego *System motywacyjno- lojalnościowy w ramach programu wieloletniego „Przygotowanie, obsługa i sprawowanie przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej w II połowie 2011 r.* i na koniec 2011 r. kształtował się w wysokości 1 725 448 tys. zł.

DOCHODY

Ustalone w ustawie budżetowej dochody w wysokości 17 184 tys. zł dla części 88 zostały zrealizowane w kwocie 21 969 tys. zł, czyli wyższej niż prognozowana realizacja o 27,85 %, tj. 4.785 tys. zł.

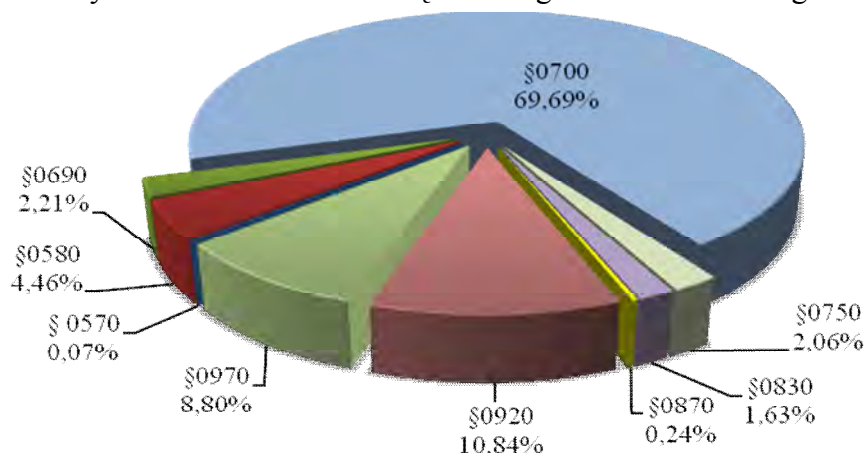
Wysokość oraz strukturę dochodów budżetowych w części 88 dziale 755 rozdziale 75505 przedstawia poniższa tabela oraz wykres.

tys. zł

<i>L.p.</i>	<i>Paragraf</i>		<i>Plan</i>	<i>Wykonanie</i>	<i>Wskaźnik % wykonania planu w</i>	<i>Struktura wykonanych dochodów w %</i>
<i>1</i>	<i>2</i>		<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
2	0570	Grzywny, mandaty i inne kary pieniężne od osób fizycznych	4	16	400,00	0,07
3	0580	Grzywny i inne kary pieniężne od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych	0	980	X	4,46
4	0690	Wpływy z różnych opłat	400	485	121,25	2,21
5	0700	Wpływy ze spłat oprocentowanych pożyczek udzielonych prokuratorom na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych	14 322	15 310	106,90	69,69
6	0750	Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa oraz innych umów o podobnym charakterze	426	452	106,10	2,06
7	0830	Wpływy z usług	272	358	131,62	1,63
8	0870	Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	11	54	490,91	0,24
9	0920	Pozostałe odsetki	1 155	2 381	206,15	10,84
10	0970	Wpływy z różnych dochodów	594	1 933	325,42	8,80
11	RAZEM		17 184	21 969	127,85	100,00

W strukturze dochodów w 2011 r. najistotniejsze znaczenie miały dochody z tytułu spłat oprocentowanych pożyczek udzielonych prokuratorom na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych (§ 0700), które zrealizowano w wysokości 15 310 tys. zł, co stanowiło 69,69 % ogółu wykonanych dochodów. Drugim istotnym źródłem dochodów były dochody z tytułu pozostałych odsetek (§ 0920, w tym odsetki od pożyczek udzielonych prokuratorom na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych), które zrealizowano w wysokości 2 381 tys. zł, co stanowiło 10,84 % wykonanych dochodów. Dochody z tytułu wpływów z różnych tytułów (§ 0970) zrealizowano w wysokości 1 933 tys. zł, co stanowiło 8,80 % ogółu dochodów (zwroty nadpłaconych wpłat na PFRON, wpływy z tytułu rozliczeń z Poczta - korekty faktur i zwroty upustów, wpływy z tytułu odszkodowań komunikacyjnych bądź zaginionych przesyłek pocztowych).

Struktura wykonania dochodów w części 88 wg stanu na dzień 31 grudnia 2011 r.

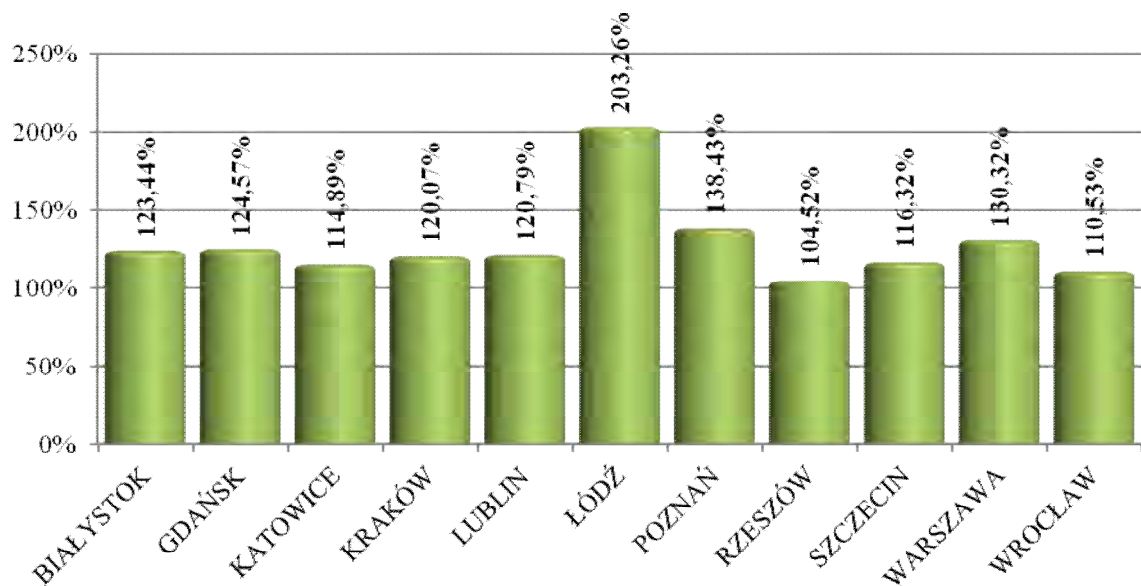

Wykonie planu, które ukształtowało się na koniec 2011 roku na poziomie 127,85 % jest efektem osiągnięcia ponadplanowych dochodów przez wszystkie prokuratury apelacyjne. Procentowo największe wykonanie ponad plan osiągnęła Prokuratura Apelacyjna w Łodzi, czego wynikiem są przede wszystkim dodatkowe wpływy z tytułu kar umownych naliczonych w wysokości 668 tys. zł (stanowiące ponad 27 % uzyskanych dochodów) za niewykonanie w 2010 r. harmonogramu finansowo-rzeczowego, zgodnie z zapisami umowy zawartej przez Prokuraturę Okręgową w Łodzi w zakresie inwestycji realizowanej ze środków budżetowych w Prokuraturze Rejonowej w Pabianicach.

Dochody zrealizowane i ich procentowe wykonanie w poszczególnych prokuraturach apelacyjnych przedstawia poniższa tabela oraz wykres.

tys. zł

<i>L.p.</i>	<i>Prokuratura Apelacyjna</i>	<i>Plan</i>	<i>Wykonanie</i>	<i>Wskaźnik % wykonania planu</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
1	Białystok	1 105	1 364	123,44
2	Gdańsk	2 255	2 809	124,57
3	Katowice	2 176	2 500	114,89
4	Kraków	1 804	2 166	120,07
5	Lublin	1 751	2 115	120,79
6	Łódź	1 197	2 433	203,26
7	Poznań	1 439	1 992	138,43
8	Rzeszów	797	833	104,52
9	Szczecin	778	905	116,32
10	Warszawa	2 381	3 103	130,32
11	Wrocław	1 501	1 659	110,53
12	Prokuratura Generalna	0	90	X
13	Razem	17 184	21 969	127,85

Dochody budżetowe były przekazywane na rachunki bieżące dochodów jednostek prokuratury zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 7 grudnia 2010 r. w sprawie sposobu prowadzenia gospodarki finansowej jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych (Dz. U. Nr.241, poz.1616), natomiast wpłaty na rachunek dochodów budżetu państwa dokonywane były na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa (Dz. U. Nr 245, poz.1637).

Na koniec 2011 r. wystąpiły należności z tytułu niezrealizowanych dochodów budżetowych na kwotę 258 tys. zł, co stanowiło 29,35 % zaległości w stosunku do 2010 r., które na koniec 2010 r. wyniosły 879 tys. zł. W ramach należności pozostałych do zapłaty 209 tys. zł stanowiły zaległości netto, co stanowiło 120,81 % zaległości netto występujących na koniec 2010 r.

		tys. zł		
<i>L.p.</i>	<i>Wyszczególnienie</i>	<i>2010 r.</i>	<i>2011 r.</i>	<i>Wskaźnik % (4/3)</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
1	Należności pozostałe do zapłaty	879	258	29,35
2	w tym zaległości netto	173	209	120,81

Zaległości netto na koniec 2011 r. wystąpiły w:

- § 0970 – wpływy z różnych dochodów – 36,03 % ogółu zaległości (75 485 zł),
- § 0750 - dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa oraz innych umów o podobnym charakterze 23,75 % ogółu zaległości (49 752 zł),
- § 0920 – pozostałe odsetki - 22,05 % ogółu zaległości (46 195 zł),
- § 0570 - grzywny, mandaty i inne kary pieniężne od osób fizycznych – 10,22 % ogółu zaległości (21 400 zł)
- § 0580 – kary pieniężne od osób prawnych– 7,95 % ogółu zaległości (16 662 zł).

Największe zaległości występują w §§ 0970 i 0750. Stanowią one w decydującej mierze zaległe opłaty czynszowe za wynajem i dzierżawę lokali mieszkalnych oraz odsetki od tych zaległości. Zasadniczo są to należności, w stosunku do których wyczerpano wszelką drogę windykacyjną, a ich egzekucja prowadzona jest poprzez organy uprawnione w tym zakresie. W większości przypadków, pomimo posiadania prawomocnych wyroków sądowych z klauzulą wykonalności, postępowania egzekucyjne pozostają bezskuteczne. Przyczyną tego stanu rzeczy jest trudna sytuacja finansowa dłużników: brak źródeł dochodu, kłopoty zdrowotne i rodzinne, patologie społeczne. Niejednokrotnie opisywani dłużnicy posiadają zobowiązania w stosunku do innych podmiotów.

Problematyka egzekucji należności budżetu państwa pozostaje w szczególnym zainteresowaniu właściwych komórek organizacyjnych prokuratury. Jest ona tematem korespondencji służbowej i odpraw.

WYDATKI

Wydatki w części 88 *Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury* sklasyfikowane były w:

- dziale 750 - „Administracja publiczna”, rozdziale 75076 „Przygotowanie i sprawowanie przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej”,
- dziale 753 - „Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne”, rozdziale 75302 „Uposażenia prokuratorów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne”,

- dziale 755 - „Wymiar sprawiedliwości”, rozdziale 75505 „Jednostki powszechne prokuratury”.

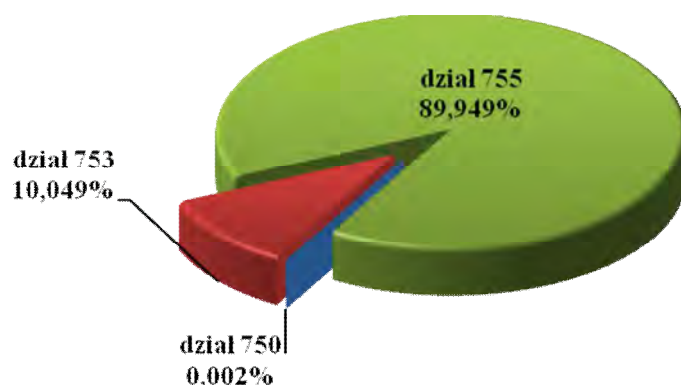
W trakcie 2011 r. budżet prokuratury został zwiększony o kwotę 30 tys. zł z tytułu przyznania rezerwy celowej na sfinansowanie zadania specjalnego *System motywacyjno- lojalnościowy w ramach programu wieloletniego „Przygotowanie, obsługa i sprawowanie przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej w II połowie 2011 r.*

Budżet Prokuratury po stronie wydatków został zrealizowany w wysokości 1 720 404 tys. zł, co stanowiło 99,71 % planowanych wydatków. Niepełne wykonanie budżetu Prokuratury było przede wszystkim konsekwencją wprowadzenia blokady wydatków w rozdziale 75302 „Uposażenia prokuratorów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne” na kwotę 4 732 tys. zł.

W podziale na rozdziały realizacja planu rocznego Prokuratury za 2011 rok przedstawia się następująco:.

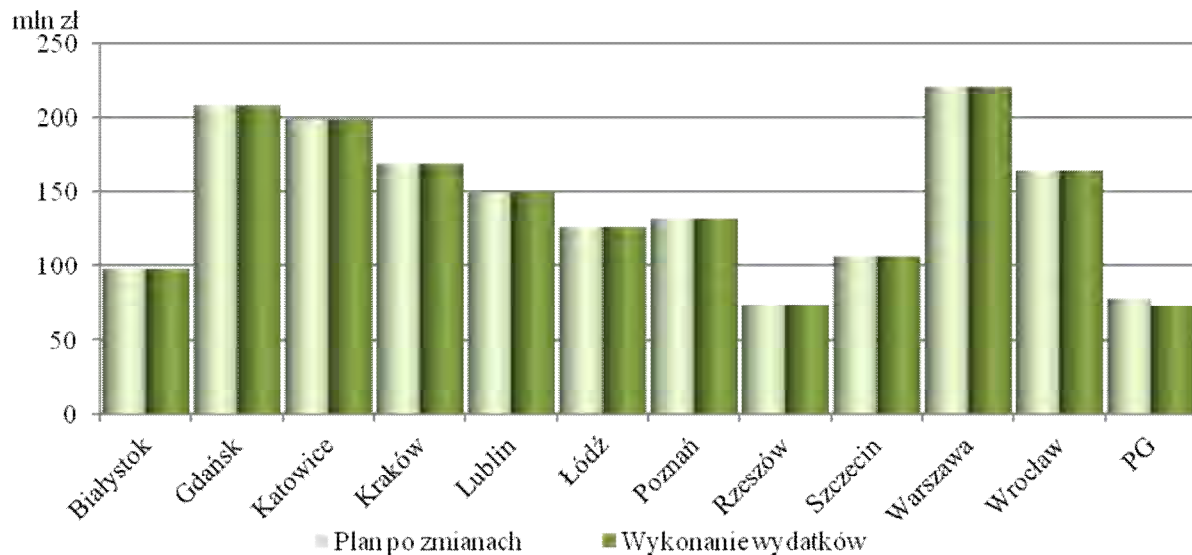
tys. zł						
L.p.	Dział	Rozdział	Plan po zmianach	Wykonanie wydatków	Wskaźnik % wykonania planu	Struktura wykonania w %
1	2	3	4	5	6	7
1	750	75076	30	30	99,75	0,002
2	753	75302	177 790	172 889	97,24	10,049
3	755	75505	1 547 628	1 547 485	99,99	89,949
4	RAZEM		1 725 448	1 720 404	99,71	100,000

Strukturę wykonanych wydatków w ujęciu działowym przedstawia poniższy wykres.

Wydatki ogółem zrealizowane w 2011 r. przez poszczególne prokuratury apelacyjne przedstawia poniższa tabela oraz wykres.

tys. zł						
L.p.	Prokuratura Apelacyjna	Plan po zmianach	Wykonanie wydatków	Zobowiązania	Wskaźnik % wykonania planu	Wskaźnik % wykonania + zobowiązania do planu
1	2	3	4	5	6	7
1	Białystok	97 458	97 448	5 365	99,99	105,49
2	Gdańsk	208 060	208 005	12 122	99,97	105,80
3	Katowice	198 990	198 844	11 168	99,93	105,54
4	Kraków	169 268	169 212	9 515	99,97	105,59
5	Lublin	149 928	149 928	8 250	100,00	105,50
6	Łódź	125 903	125 892	6 803	99,99	105,39
7	Poznań	132 049	132 047	6 808	100,00	105,15
8	Rzeszów	73 969	73 969	3 715	100,00	105,02
9	Szczecin	106 373	106 367	6 134	99,99	105,76
10	Warszawa	220 808	220 808	12 126	100,00	105,49
11	Wrocław	164 446	164 420	9 636	99,98	105,84
12	Prokuratura Generalna	78 196	73 464	2 469	93,95	97,11
13	Razem	1 725 448	1 720 404	94 111	99,71	105,16

Realizacja planu finansowego w poszczególnych prokuraturach oscylowała w granicach 100 % jedynie wydatki w Prokuraturze Generalnej zrealizowano w wysokości 94 %, co było konsekwencją wprowadzonej blokady planowanych wydatków w kwocie 4 732 tys. zł.

Wydatki w dziale 750 - Administracja publiczna

Decyzją Ministra Finansów z dnia 14 października 2011 r. w sprawie zmian w budżecie państwa na 2011 r. na podstawie art.154 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr. 157, poz. 1240 z późn. zm.) oraz w związku z wnioskiem Prokuratora Generalnego przekazano środki w kwocie 30 tys. zł pochodzące z rezerwy celowej budżetu państwa (część 83, dział 758, rozdział 75818, poz. 51) na rzecz części 88 - *Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury* (dział 750, rozdział 75076). Powyższe środki zostały przeznaczone na sfinansowanie zadania specjalnego *System motywacyjno-łojalnościowy* w ramach programu wieloletniego „Przygotowanie, obsługa i sprawowanie przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej w II połowie 2011 r., Przedmiotowa kwota 30 000 zł została wydatkowana w § 4030 w wysokości 29 925 zł, tj. w wysokości 99,75 % planowanych wydatków.

Wydatki w dziale 753 - Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne

Wydatki w dziale 753 - „Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne” rozdziale 75302 „Uposażenia prokuratorów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne” stanowią 10,05 % wydatków ogółem i dotyczą wypłat:

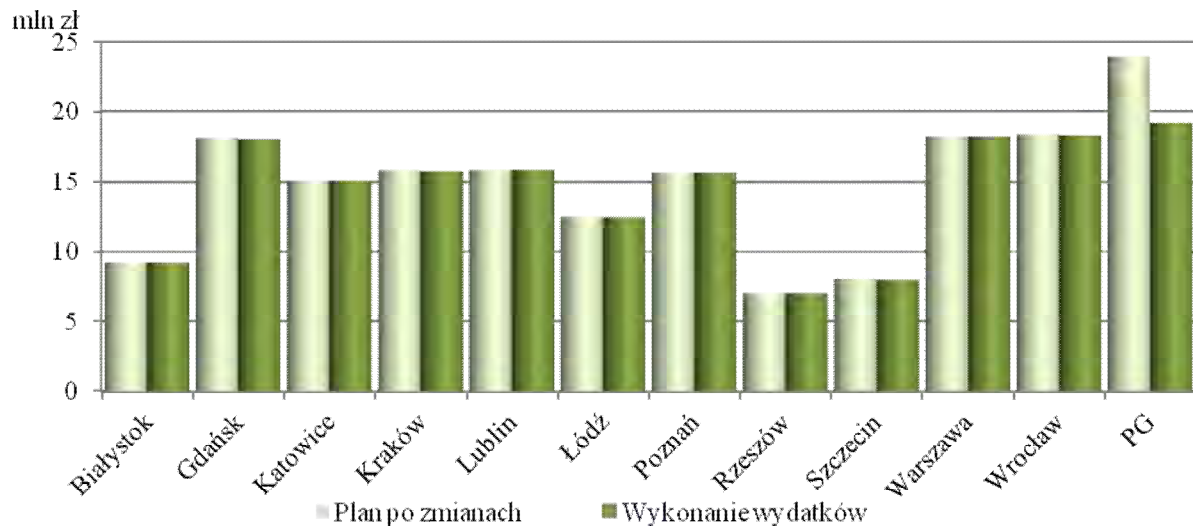
- uposażeń prokuratorów w stanie spoczynku,
- uposażeń rodzinnych,
- dodatków kombatanckich,
- ryczałtów energetycznych,
- dodatków kompensacyjnych,
- zasiłków pogrzebowych.

Określone w budżecie Prokuratury na kwotę 177 790 tys. zł wydatki w dziale 753, rozdziale 75302 zostały zrealizowane w wysokości 172 889 tys. zł, stanowiące wykonanie na poziomie 97,24 % planowanych wydatków.

Zrealizowane wydatki przez poszczególne prokuratury apelacyjne przedstawia tabela oraz wykres.

tys. zł

L.p.	Prokuratura Apelacyjna	Plan po zmianach	Wykonanie wy- datków	Zobowiązania	Wskaźnik % wykonania planu	Wskaźnik % wykonanie + zobowiązania do planu
1	2	3	4	5	6	7
1	Białystok	9 220	9 210	0	99,89	99,89
2	Gdańsk	18 120	18 068	0	99,71	99,71
3	Katowice	15 103	15 087	0	99,89	99,89
4	Kraków	15 809	15 759	0	99,68	99,68
5	Lublin	15 865	15 866	0	100,01	100,01
6	Łódź	12 508	12 497	0	99,91	99,91
7	Poznań	15 627	15 625	0	99,99	99,99
8	Rzeszów	7 035	7 035	0	100,00	100,00
9	Szczecin	7 995	7 990	0	99,94	99,94
10	Warszawa	18 251	18 251	3	100,00	100,02
11	Wrocław	18 350	18 326	0	99,87	99,87
12	Prokuratura Generalna	23 907	19 175	0	80,21	80,21
13	Razem	177 790	172 889	3	97,24	97,25

Niższe niż zakładano wykorzystanie środków finansowych w tej grupie wydatków nastąpiło w związku z mniejszym niż planowano przechodzeniem uprawnionych prokuratorów w stan spoczynku. W wyniku przeprowadzonych analiz dotyczących stopnia wykonania planu wydatków w tym obszarze, na podstawie art. 177 ust. 3 pkt. 2 oraz w związku z art. 177 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. nr 157, poz. 1240 z późn. zm.) zarządzeniem Prokuratora Generalnego Nr 66 z dnia

10 listopada 2011 r. wprowadzono blokadę planowanych wydatków w Prokuraturze Generalnej na kwotę 4 732 tys. zł. Powyższą kwotę postawiono do dyspozycji Ministra Finansów.

Wydatki w dziale 755 - Wymiar sprawiedliwości

Wydatki w dziale 755 - „Wymiar Sprawiedliwości” rozdziale 75505 „Jednostki powszechne prokuratury” stanowią 89,95 % wydatków ogółem i zawierają wydatki podstawowej działalności prokuratur takie jak:

- świadczenia na rzecz osób fizycznych,
- wydatki bieżące jednostek budżetowych,
- wynagrodzenia,
- pochodne od wynagrodzeń,
- wydatki bieżące pozapłacowe,
- wydatki majątkowe.

Planowane wydatki w wysokości 1 547 628 tys. zł w dziale 755, rozdziale 75505 - „Jednostki powszechne prokuratury” zostały wykonane w 99,99 %, tj. w kwocie 1 547 485 tys. zł.

Wykonanie wydatków z podziałem na grupy rodzajowe w 2011 r. w dziale 755 przedstawia poniższa tabela, natomiast wykres przedstawia strukturę zrealizowanych wydatków.

tys. zł						
L.p.	Wyszczególnienie	Plan wg. ustawy budżetowej	Plan po zmianach (31.12.2011)	Wykonanie wydatków	Wskaźnik % wykonania planu	Struktura wykonania w %
1	2		3	4	5	6
1	Świadczenia na rzecz osób fizycznych	2 795	2 838	2 838	100,00	0,18
2	Wynagrodzenia	1 093 947	1 064 818	1 064 816	100,00	68,81
3	Pochodne od wynagrodzeń	75 696	61 773	61 772	100,00	3,99
4	Pozapłacowe wydatki bieżące	334 445	377 370	377 365	100,00	24,39
5	Wydatki majątkowe	40 745	40 829	40 694	99,67	2,63
6	RAZEM	1 547 628	1 547 628	1 547 485	99,99	100,00

Porównanie wykonania wydatków w 2011 roku w stosunku do wykonania w 2010 r. w podziale na poszczególne grupy wydatków przedstawia poniższa tabela.

tys. zł

<i>L.p.</i>	<i>Wyszczególnienie</i>	<i>Wykonanie 2010 r.</i>	<i>Wykonanie 2011 r.</i>	<i>Wykonanie 2011/ Wykonania 2010 w %</i>
<i>1</i>	<i>2</i>		<i>3</i>	<i>5</i>
1	Świadczenia na rzecz osób fizycznych	2 768	2 838	102,53
2	Wynagrodzenia	1 039 446	1 064 816	102,44
3	Pochodne od wynagrodzeń	65 724	61 772	93,99
4	Pozapłacowe wydatki bieżące	366 190	377 365	103,05
5	Wydatki majątkowe	39 007	40 694	104,32
6	RAZEM	1 513 135	1 547 485	102,27

Z przedstawionych danych dotyczących wykonania planu wydatków w rozdziale 75505 w roku 2011 w stosunku do roku 2010 wynika, iż wykonanie 2011 roku było wyższe o 2,27 % niż wykonanie 2010 roku. Na powyższe składa się przede wszystkim większe wykonanie planu wydatków w grupie wynagrodzeń wynikające z ustawowych regulacji wynagrodzeń grupy orzeczniczej oraz skutków finansowych tych regulacji w 2010 r., a dotyczących dodatkowego wynagrodzenia rocznego wypłacanego w 2011 r. za 2010 r.

W grupie pozostałych wydatków pozapłacowych różnica dotyczyła w szczególności wzrostu wydatków na:

- koszty postępowań prokuratorskich - o kwotę 5 429 tys. zł,
- zakupy materiałów - o kwotę 7 719 tys. zł,
- usługi remontowe - o kwotę 6 444 tys. zł,
- odpis na ZFŚS - o kwotę 692 tys. zł,
- zakup energii - o kwotę 176 tys. zł,

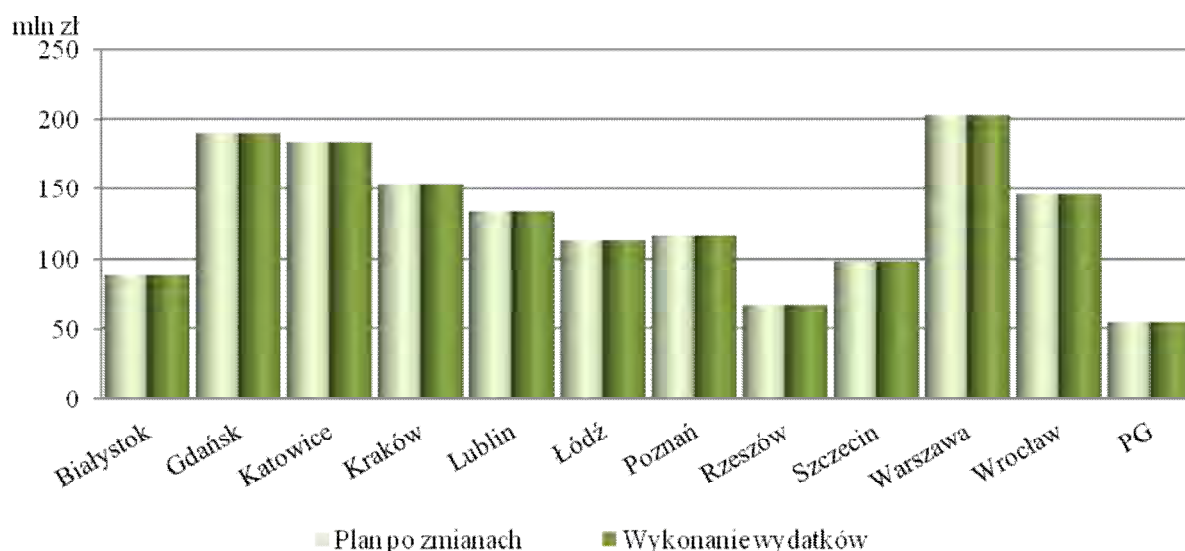
oraz zmniejszenia wydatków z tytułu:

- zakupu usług pozostałych - o kwotę 1 610 tys. zł,
- pożyczek mieszkaniowych - o kwotę 5 037 tys. zł,
- zakupu usług telefonii stacjonarnej i komórkowej oraz dostępu do Internetu - o kwotę 1 575 tys. zł,
- podróży służbowych krajowych - o kwotę 531 tys. zł,
- wynagrodzeń bezosobowych - o kwotę 1 088 tys. zł.

Zrealizowane wydatki w 2011 roku w podziale na poszczególne prokuratury apelacyjne w rozdziale 75505 przedstawia tabela oraz wykres.

tys. zł.

<i>L.p.</i>	<i>Prokuratura Apelacyjna</i>	<i>Plan po zmianach</i>	<i>Wykonanie wy- datków</i>	<i>Zobowiązania</i>	<i>Wskaźnik % wykonania planu</i>	<i>Wskaźnik % wykonanie + zobowiązania do planu</i>
1	2	3	4	5	6	7
1	Białystok	88 238	88 238	5 365	100,00	106,08
2	Gdańsk	189 936	189 932	12 122	100,00	106,38
3	Katowice	183 880	183 749	11 168	99,93	106,00
4	Kraków	153 450	153 444	9 516	100,00	106,20
5	Lublin	134 063	134 063	8 250	100,00	106,15
6	Łódź	113 391	113 391	6 803	100,00	106,00
7	Poznań	116 422	116 422	6 808	100,00	105,85
8	Rzeszów	66 934	66 934	3 715	100,00	105,55
9	Szczecin	98 377	98 377	6 134	100,00	106,24
10	Warszawa	202 553	202 552	12 122	100,00	105,98
11	Wrocław	146 095	146 094	9 636	100,00	106,60
12	Prokuratura Generalna	54 289	54 289	2 469	100,00	104,55
13	Razem	1 547 628	1 547 485	94 108	99,99	106,07

Świadczenia na rzecz osób fizycznych

Kwota planu wydatków według ustawy budżetowej w tej grupie wydatków wyniosła 2 795 tys. zł, w ciągu roku została zwiększona o kwotę 43 tys. zł i ostatecznie zamknęła się kwotą 2 838 tys. zł. Wydatki zrealizowano w wysokości 2 838 tys. zł tj. w wysokości 100 % planu.

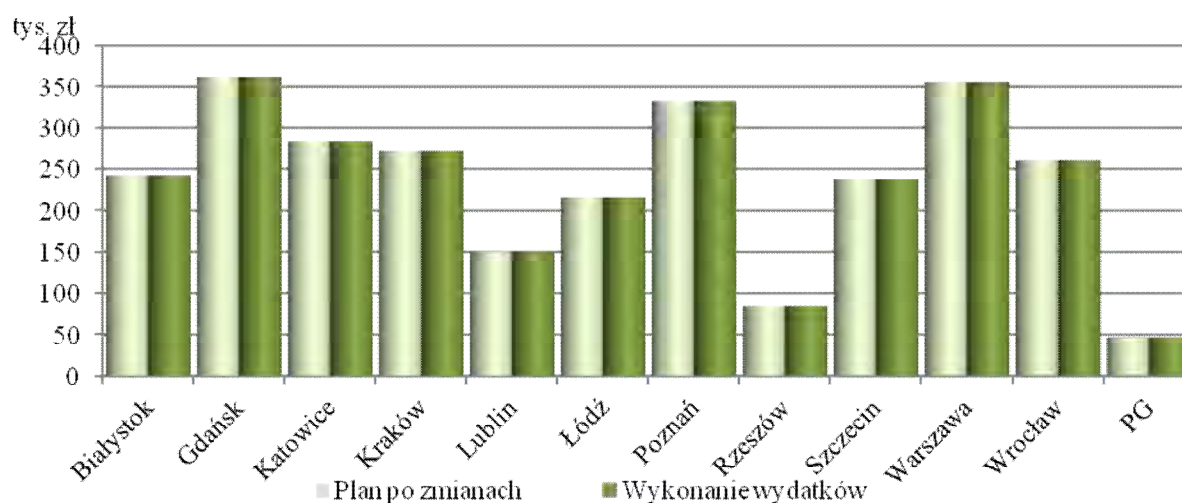
Wydatki powyższe dotyczyły w szczególności:

- zwrotu kosztów przejazdów, diet, noclegów (biegłym, świadkom)	1 111 tys. zł
- ryczałtów wypłacanych kuratorom zawodowym świadczeń związanych z postępowaniem mediacyjnym	378 tys. zł
- ryczałtów wypłacanych kuratorom społecznym	162 tys. zł
- zwrotów utraconych wynagrodzeń	19 tys. zł
- wydatków osobowych niezaliczanych do wynagrodzeń (§ 3020)	26 tys. zł
	1 117 tys. zł

Zrealizowane wydatki na świadczenia dla osób fizycznych przez poszczególne prokuratury apelacyjne przedstawia tabela oraz wykres.

tys. zł

L.p.	Prokuratura Apelacyjna	Plan po zmianach	Wykonanie wy- datków	Zobowiązania	Wskaźnik % wykonania planu	Wskaźnik % wykonanie + zobowiązania do planu
1	2	3	4	5	6	7
1	Białystok	242	242	4	100,00	101,65
2	Gdańsk	361	361	9	100,00	102,49
3	Katowice	283	283	8	100,00	102,83
4	Kraków	271	271	8	100,00	102,95
5	Lublin	151	151	5	100,00	103,31
6	Łódź	215	215	3	100,00	101,86
7	Poznań	331	331	5	100,00	101,51
8	Rzeszów	84	84	1	100,00	101,19
9	Szczecin	238	237	5	99,58	101,68
10	Warszawa	355	355	3	100,00	100,85
11	Wrocław	261	260	9	99,62	103,07
12	Prokuratura Generalna	46	46	0	100,00	100,00
13	Razem	2 838	2 838	60	100,00	102,11

Wynagrodzenia

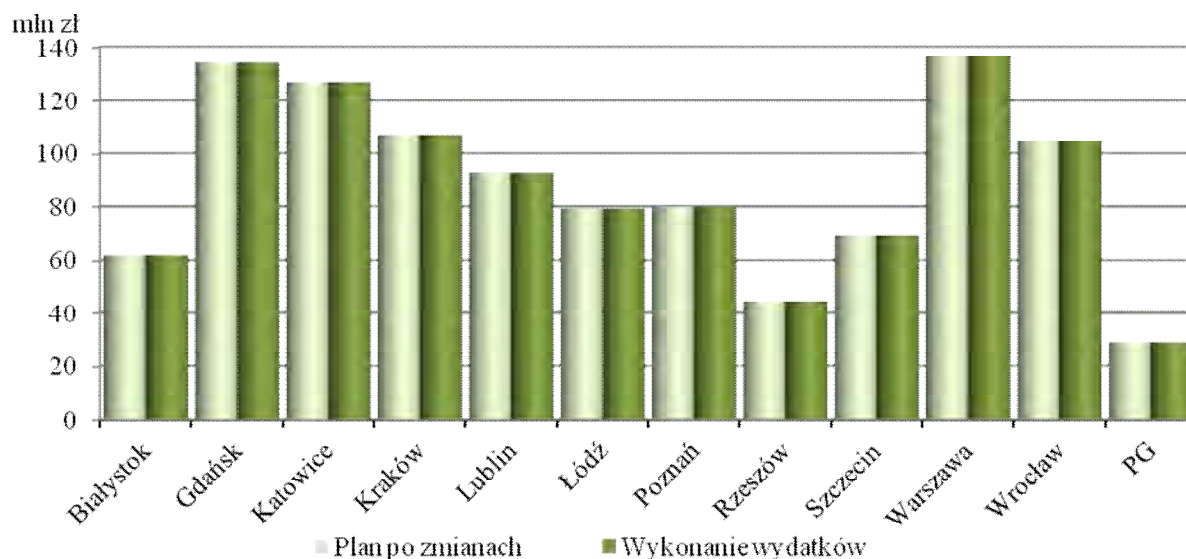
Kwota planu wydatków według ustawy budżetowej w tej grupie wydatków wyniosła 1 093 947 tys. zł, w ciągu roku została zmniejszona o kwotę 29 129 tys. zł i ostatecznie zamknęła się kwotą 1 064 818 tys. zł. Wydatki zrealizowano w wysokości 1 064 816 tys. zł, tj. w wysokości 100 % planu po zmianach.

Kształtowanie się planu wydatków w grupie wydatków na wynagrodzenia przedstawia poniższa tabela.

tys. zł					
L.p.	Wyszczególnienie	Plan wg. ustawy	Plan po zmianach	Wykonanie na 31.12.2011	Wskaźnik % wykonania
1	2	3	4	5	6
1	Wynagrodzenia pracowników § 4010	289 159	284 712	284 712	100,00
2	Wynagrodzenia grupy orzeczniczej § 4030	720 965	704 393	704 392	100,00
3	Dodatkowe wynagrodzenie roczne § 4040	83 628	75 472	75 472	100,00
4	Wynagrodzenie funkcjonariuszy § 4050	178	211	211	100,00
5	Pozostałe należności funkcjonariuszy § 4060	0	17	17	100,00
6	Nagroda roczna funkcjonariuszy § 4070	17	13	13	100,00
7	RAZEM	1 093 947	1 064 818	1 064 816	100,00

Wydatki na wynagrodzenia ponoszone przez poszczególne prokuratury apelacyjne przedstawia tabela oraz wykres.

tys. zł						
L.p.	Prokuratura Apelacyjna	Plan po zmianach	Wykonanie wydatków	Zobowiązania	Wskaźnik % wykonania planu	Wskaźnik % wykonanie + zobowiązania do planu
1	2	3	4	5	6	7
1	Białystok	61 823	61 823	4 514	100,00	107,30
2	Gdańsk	134 173	134 172	9 670	100,00	107,21
3	Katowice	126 842	126 842	9 105	100,00	107,18
4	Kraków	106 868	106 868	7 749	100,00	107,25
5	Lublin	92 874	92 874	6 661	100,00	107,17
6	Łódź	79 080	79 080	5 676	100,00	107,18
7	Poznań	79 914	79 914	5 761	100,00	107,21
8	Rzeszów	44 390	44 390	3 163	100,00	107,13
9	Szczecin	68 871	68 871	4 898	100,00	107,11
10	Warszawa	136 307	136 307	10 006	100,00	107,34
11	Wrocław	104 764	104 763	7 327	100,00	106,99
12	Prokuratura Generalna	28 912	28 912	2 132	100,00	107,37
13	Razem	1 064 818	1 064 816	76 662	100,00	107,20

Wykazane zobowiązania dotyczą dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2011 r. wypłacanego w pierwszym kwartale 2012 r.

Przyczyny zmniejszenia planu wydatków w zakresie wynagrodzeń to:

- pozostałość planu w § 4040 Dodatkowe wynagrodzenia roczne i zagospodarowanie tej pozostałości decyzją Prokuratora Generalnego na pozostałe wydatki bieżące pozapłacowe (8 156 tys. zł),
- w zakresie wynagrodzeń pracowników (§ 4010) mniejsze niż planowano wykorzystanie planu wydatków było wynikiem mniejszego zatrudnienia pracowników na wakujące stanowiska. Wynikało to m.in. z wprowadzenia działań oszczędnościowych oraz przeniesienie części planu finansowego dotyczącego wynagrodzeń pracowników na wydatki związane z finansowaniem składki PFRON (4 447 tys. zł),
- w zakresie wynagrodzeń orzecznich (§ 4030) mniejsze niż planowano wykorzystanie planu wydatków było wynikiem trwających procedur związanych z mianowaniem prokuratorów i asesorów na wakujące stanowiska oraz mniejszym niż zakładano odejściem prokuratorów w stan spoczynku, co skutkowało mniejszą wypłatą świadczeń z tym związanych (16 573 tys. zł).

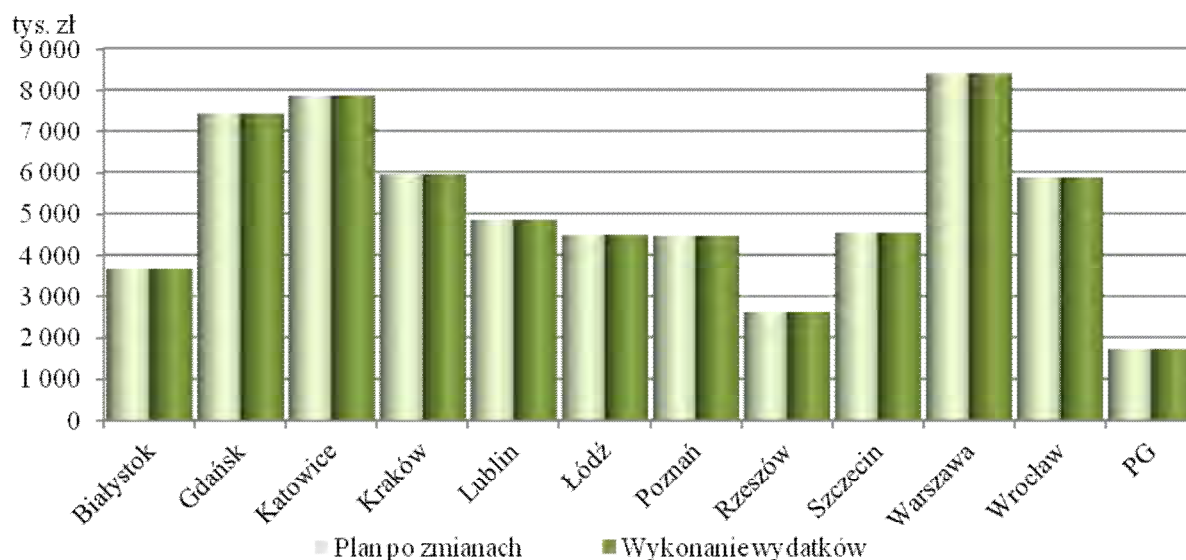
Pochodne od wynagrodzeń

Kwota planu wydatków według ustawy budżetowej w tej grupie wydatków wyniosła 75 696 tys. zł, w ciągu roku została zmniejszona o kwotę 13 923 tys. zł i ostatecznie zamknęła się kwotą 61 773 tys. zł. Wydatki zrealizowano w wysokości 61 772 tys. zł tj. w wysokości 100 % planu.

Wydatki na pochodne od wynagrodzeń ponoszone przez poszczególne prokuratury apelacyjne przedstawia poniższa tabela oraz wykres.

tys. zł.

<i>L.p.</i>	<i>Prokuratura Apelacyjna</i>	<i>Plan po zmia- nach</i>	<i>Wykonanie wy- datków</i>	<i>Zobowiązania</i>	<i>Wskaźnik % wykonania planu</i>	<i>Wskaźnik % wykonanie + zobowiązania do planu</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
1	Białystok	3 648	3 648	254	100,00	106,96
2	Gdańsk	7 412	7 411	577	99,99	107,77
3	Katowice	7 867	7 867	566	100,00	107,19
4	Kraków	5 935	5 935	413	100,00	106,96
5	Lublin	4 866	4 866	359	100,00	107,38
6	Łódź	4 479	4 479	313	100,00	106,99
7	Poznań	4 456	4 456	322	100,00	107,25
8	Rzeszów	2 599	2 599	165	100,00	106,35
9	Szczecin	4 531	4 531	296	100,00	106,53
10	Warszawa	8 391	8 391	595	100,00	107,09
11	Wrocław	5 871	5 871	416	100,00	107,09
12	Prokuratura Generalna	1 718	1 718	140	100,00	108,15
13	Razem	61 773	61 772	4 416	100,00	107,15

Przyczyną zmniejszenia planu wydatków w zakresie pochodnych od wynagrodzeń było mniejsze niż zakładano odejście z zawodu prokuratorów, którzy nie nabyli uprawnień emerytalnych, a co za tym idzie zmniejszenie obowiązku przekazywania składek na ubezpieczenie społeczne na podstawie art. 62 ust. 1 i ustawy z dnia 20 czerwca 1985 roku o prokuraturze. W związku z zmniejszeniem się planu wydatków w § 4010 *Wynagrodzenia osobowe pracowników* i § 4040 *Dodatkowe wynagrodzenie roczne* powstały z tego tytułu również oszczędności skutkujące niewykorzystaniem planowanych wielkości na pochodne od wynagrodzeń.

Wydatki bieżące pozapłacowe

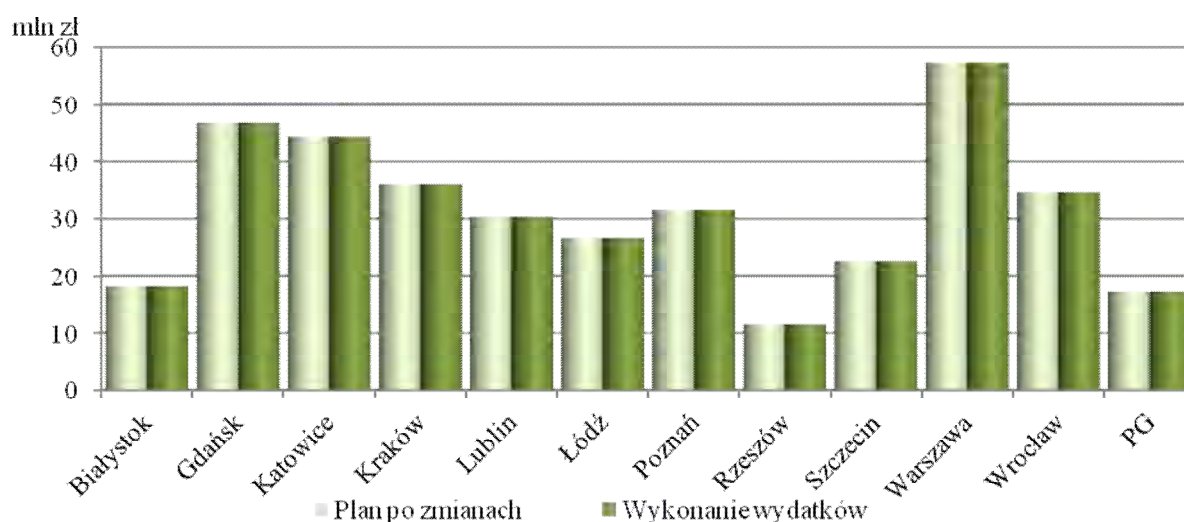
Kwota planu wydatków według ustawy budżetowej w tej grupie wydatków wyniosła 334 445 tys. zł, w ciągu roku została zwiększona o kwotę 42 925 tys. zł i ostatecznie zamknęła się kwotą 377 370 tys. zł. Wydatki zrealizowano w wysokości 377 365 tys. zł, tj. w wysokości 100 % planu.

		tys. zł		
<i>L.p.</i>	<i>Wyszczególnienie</i>	<i>Wykonanie 2010 r.</i>	<i>Wykonanie 2011 r.</i>	<i>Wskaźnik % wykonania 2011/2010</i>
1	2	3	4	5
1	Pozostałe wydatki pozapłacowe	366 190	377 365	103,05
2	w tym wydatki na postępowania prokuratorskie	152 997	157 603	103,01

Zrealizowane wydatki bieżące pozapłacowe w poszczególnych prokuraturach apelacyjnych przedstawia poniższa tabela oraz wykres.

tys. zł.

<i>L.p.</i>	<i>Prokuratura Apelacyjna</i>	<i>Plan po zmianach</i>	<i>Wykonanie wydatków</i>	<i>Wskaźnik % wykonania planu</i>
1	2	3	4	5
1	Białystok	18 222	18 222	100,00
2	Gdańsk	46 857	46 855	100,00
3	Katowice	44 507	44 506	100,00
4	Kraków	36 113	36 111	99,99
5	Lublin	30 360	30 360	100,00
6	Łódź	26 626	26 626	100,00
7	Poznań	31 533	31 533	100,00
8	Rzeszów	11 496	11 496	100,00
9	Szczecin	22 676	22 676	100,00
10	Warszawa	57 210	57 209	100,00
11	Wrocław	34 523	34 523	100,00
12	Prokuratura Generalna	17 247	17 247	100,00
13	Razem	377 370	377 365	100,00

W strukturze wydatków bieżących pozapłacowych największe wydatki stanowią wydatki na koszty postępowań prokuratorskich w paragrafach 4170 oraz 4610, które wynoszą 41,76 % ogółu wydatków bieżących pozapłacowych. W trakcie realizacji planu finansowego wydatki na postępowania prokuratorskie zostały zwiększone o kwotę 21 037 tys. zł. Należy dodatkowo zaznaczyć, że na etapie planowania budżetu na 2011 r. wydatki na prowadzenie postępowań prokuratorskich zaplanowano o 22 128 tys. zł wyższe w stosunku do ustawy budżetowej na 2010 r.

Realizacja wydatków w 2011 r. na prowadzenie postępowań prokuratorskich przedstawia poniższa tabela.

tys. zł

<i>L.p.</i>	<i>Wyszczególnienie</i>	<i>Plan wg ustawy</i>	<i>Plan po zmianach</i>	<i>Wykonanie</i>	<i>Wskaźnik % zmian planu</i>	<i>Wskaźnik % wykonania planu</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
1	§ 4170	59 373	66 473	66 472	111,96	100,00
2	§ 4610	77 195	91 132	91 131	118,05	100,00
3	RAZEM	136 568	157 605	157 603	115,40	100,00

Wykonanie wydatków na prowadzenie postępowań prokuratorskich w latach 2010 i 2011 przedstawia poniższa tabela.

tys. zł

<i>L.p.</i>	<i>Wyszczególnienie</i>	<i>Wykonanie 2010 r.</i>	<i>Wykonanie 2011 r.</i>	<i>Wskaźnik wykonania 2011/2010</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
1	§ 4170	67 296	66 472	98,78
2	§ 4610	85 702	91 131	106,33
3	RAZEM	152 998	157 603	103,01

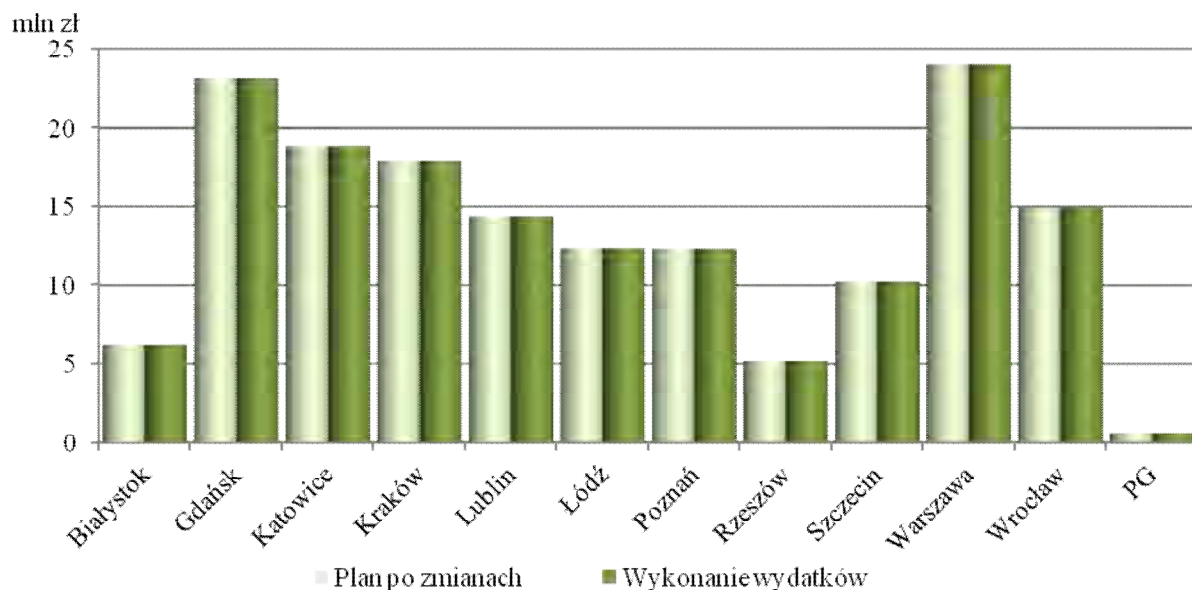
Niniejsze wydatki generowane są przez toczące się postępowania prokuratorskie, wynikające z obowiązujących regulacji prawnych w tym zakresie. W szczególności powyższe wydatki w 2011 r. dotyczyły:

- wynagrodzenia biegłych 56 431 tys. zł
- wynagrodzenia tłumaczy przysięgłych 9 572 tys. zł
- należności z tytułu wydawania opinii akademii medycznych 27 138 tys. zł
- należności z tytułu wydawania opinii pozostałych instytucji 22 490 tys. zł
- kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielanej z urzędu 698 tys. zł
- kosztów zabezpieczenia komorniczego 1 479 tys. zł
- kosztów obserwacji szpitalnych 1 649 tys. zł
- kosztów przewozu zwłok 4 461 tys. zł
- opłat za parkowanie i holowanie zabezpieczonych pojazdów 1 861 tys. zł
- doręczeń wezwań i innych pism 27 076 tys. zł
- tłumaczeń 617 tys. zł
- kosztów przechowywania zajętych przedmiotów 487 tys. zł
- wynajmu sali sekcyjnej 631 tys. zł
- przechowywania zwłok, usług posekcyjnych 835 tys. zł

Koszty postępowań prokuratorskich (§4170 i §4610) w poszczególnych prokuraturach apelacyjnych przedstawia poniższa tabela oraz wykres.

tys. zł

L.p.	Prokuratura Apelacyjna	Plan po zmianach	Wykonanie wydatków	Zobowiązania	Wskaźnik % wykonania planu	Wskaźnik % wykonanie + zobowiązania do planu
1	2	3	4	5	6	7
1	Białystok	6 053	6 053	302	100,00	104,99
2	Gdańsk	22 990	22 989	1 232	100,00	105,35
3	Katowice	18 243	18 243	868	100,00	104,76
4	Kraków	17 778	17 777	920	99,99	105,17
5	Lublin	14 344	14 344	751	100,00	105,24
6	Łódź	12 225	12 225	523	100,00	104,28
7	Poznań	12 140	12 140	486	100,00	104,00
8	Rzeszów	5 129	5 129	235	100,00	104,58
9	Szczecin	10 129	10 129	583	100,00	105,76
10	Warszawa	23 571	23 571	1 065	100,00	104,52
11	Wrocław	14 720	14 720	1 194	100,00	108,11
12	Prokuratura Generalna	283	283	0	100,00	100,00
13	Razem	157 605	157 603	8 160	100,00	105,18

Wydatki w pozostałych paragrafach bieżących pozapłacowych związane są z kosztami działalności jednostek organizacyjnych prokuratury i w strukturze wykonania budżetu części 88 stanowią od 9,95 % (wydatki w paragrafie 4300 - zakup usług pozostałych) do 0,01 % (w paragrafie 4510 opłaty na rzecz budżetu państwa).

Najistotniejsze pozycje w strukturze wydatków bieżących pozapłacowych poza wydatkami na postępowania prokuratorskie stanowią wydatki:

- w § 4300 *Zakup usług pozostałych*, które na koniec 2011 r. wyniosły 41 613 tys. zł,
- w § 4210 *Zakup materiałów i wyposażenia* które na koniec 2011 r. wyniosły 35 797 tys. zł,
- w § 4400 *Oplaty za administrowanie i czynsze za budynki, lokale i pomieszczenia garażowe*, które na koniec 2011 r. wyniosły 33 022 tys. zł,
- w § 4270 *Zakup usług remontowych*, które na koniec 2011 r. wyniosły 25 097 tys. zł,
- w § 4260 *Zakup energii*, które na koniec 2011 r. wyniosły 22 893 tys. zł,
- w § 4440 *Odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych*, które na koniec 2011 r. wyniosły 15 741 tys. zł,
- w § 4450 *Udzielone pożyczki na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych sędziów i prokuratorów*, które na koniec 2011 r. wyniosły 13 733 tys. zł,
- w § 4410 *Podróże służbowe krajowe*, które na koniec 2011 r. wyniosły 8 233 tys. zł,
- w § 4370 *Oplaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych telefonii stacjonarnej*, które na koniec 2011 r. wyniosły 6 267 tys. zł,
- w § 4140 *Wpłaty na PFRON* które na koniec 2011 r. wyniosły 3 590 tys. zł.

WYDATKI MAJĄTKOWE

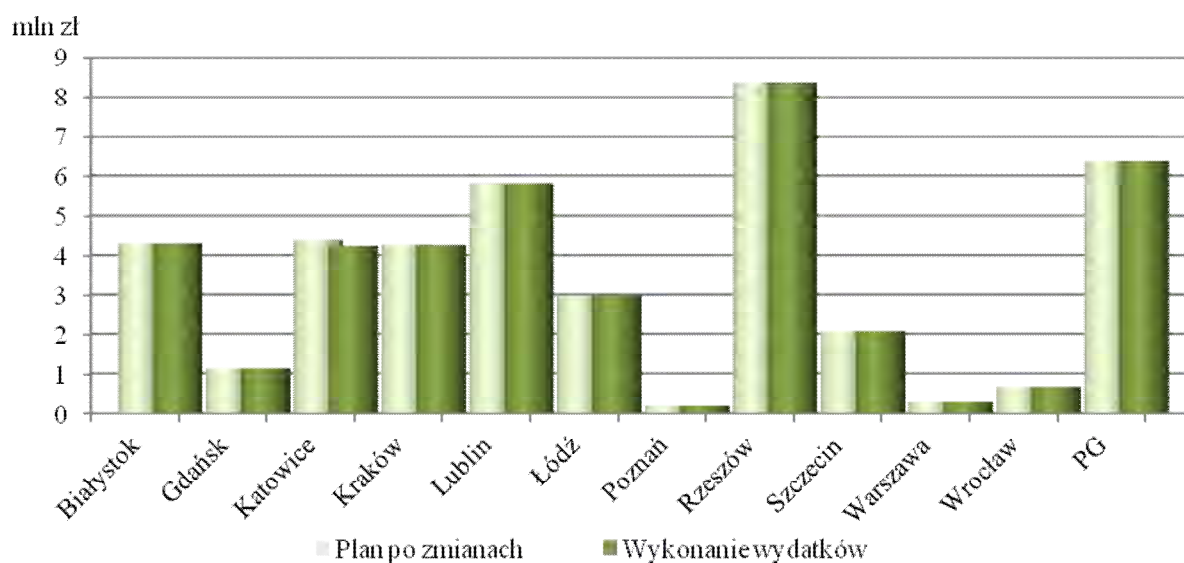
Wydatki majątkowe stanowiły 2,63 % w strukturze budżetu działu 755 w roku 2011. Wykonanie wydatków wyniosło 40 694 tys. zł, tj. 99,67 % planu określonego w wysokości 40 829 tys. zł. Na powyższe wykonanie składają się wydatki w paragrafach:

- § 6050 - *Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych* (wykonanie planu w 99,58 %, w wysokości 30 492 tys. zł),
- § 6060 - *Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych* (wykonanie planu w 99,95 %, w wysokości 10 202 tys. zł),

Zrealizowane wydatki majątkowe przez poszczególne prokuratury apelacyjne przedstawia tabela oraz wykres.

tys. zł

<i>L.p.</i>	<i>Prokuratura Apelacyjna</i>	<i>Plan po zmianach</i>	<i>Wykonanie wy- datków</i>	<i>Zobowiązania</i>	<i>Wskaźnik % wykonania planu</i>	<i>Wskaźnik % wykonanie + zobowiązania do planu</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
1	Białystok	4 302	4 302	0	100,00	100,00
2	Gdańsk	1 133	1 132	0	99,91	99,91
3	Katowice	4 382	4 252	0	97,03	97,03
4	Kraków	4 262	4 258	0	99,91	99,91
5	Lublin	5 812	5 812	0	100,00	100,00
6	Łódź	2 990	2 990	0	100,00	100,00
7	Poznań	188	188	0	100,00	100,00
8	Rzeszów	8 365	8 365	0	100,00	100,00
9	Szczecin	2 062	2 062	0	100,00	100,00
10	Warszawa	290	290	0	100,00	100,00
11	Wrocław	677	677	0	100,00	100,00
12	Prokuratura Generalna	6 366	6 366	0	100,00	100,00
13	Razem	40 829	40 694	0	99,67	99,67

W roku 2011 realizowanych było 19 zadań inwestycyjnych dotyczących: budowy przebudowy oraz modernizacji budynków dla potrzeb prokuratury na łączną kwotę 30 492 tys. zł.

Poniższa tabela przedstawia realizowane zadania inwestycyjne.

tys. zł

<i>L.p.</i>	<i>Investor</i>	<i>Nazwa zadania inwestycyjnego</i>	<i>Wartość Kosztorysowa Inwestycji</i>	<i>Realizacja budżetu część 88 w 2011 r. par 6050</i>	<i>Planowane nakłady do poniesienia po 2011 roku</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
1	P.A. Białystok	Przebudowa bud. dla potrzeb P.A. Białystok ul. Włókiennicza 32	4 702	2 541	0
2	P.O. Olsztyn	Przebudowa i budowa bud. dla PR w Giżycku ul. Gdańska 52	5 439	1 410	0
3	P.O. Olsztyn	Budowa kanalizacji deszczowej z działki użytkowanej przez Prokuraturę Rejonową w Giżycku	20	20	0
4	P.O. Białystok	Budowa nowej siedziby Prokuratury Rejonowej w Bielsku Podlaskim przy ulicy Obozowej	6 273	102	6 039
Razem Apelacja Białostocka			16 435	4 073	6 039
3	P.A. Gdańsk	Budowa bud. PA, PO i PR w Gdańsku	93 000	381	92 293
4	P.O. Słupsk	Nadbudowa z przebudową ciągów komunikacyjnych bud. PO i PR w Słupsku ul. Leszczyńskiego 10	1 861	549	202
Razem Apelacja Gdańska			94 861	930	92 495
5	P.O. Katowice	Przebudowa bud. PA i PO w Katowicach ul. Wita Stwosza 31	29 335	427	28 572
6	P.O. Bielsko-Biała	Rozbudowa z przebudową nowej siedziby PO Bielsko-Biała przy ul. Legionów 81	14 309	2 640	7 123
Razem Apelacja Katowicka			43 644	3 067	35 696
7	P.A. Kraków	Budowa nowej siedziby PA, PO i 2 PR w Krakowie przy ul. Rydla - opracowanie dokumentacji	94 50	32	94 468
8	P.O. Kraków	Budowa budynku Prokuratury Rejonowej w Oświęcimiu	7 296	3 500	3 448
9	P.O. Nowy Sącz	Termomodernizacja-docieplenie ścian budynku Prokuratury Okręgowej	234	234	0
10	P.O. Nowy Sącz	Budowa nowej siedziby PR Gorlice - przygotowanie inwestycji do realizacji	10	0	10
Razem Apelacja Krakowska			101 796	3 766	97 917
11	P.O. Siedlce	Rozbudowa. i przebudowa bud. dla PR w Siedlcach ul. Brzeska 16	9 199	4 465	0
12	P.O. Lublin	Przebudowa bud. dla PR w Łukowie	3 683	1 159	0
Razem Apelacja Lubelska			12 882	5 624	0
13	P.O. Łódź	Rozbudowa z przebudową budynku dla PR w Pabianicach ul. Warszawska 39	7 875	2 744	2 503

14	P.O. Łódź	Przebudowa bud. dla PR w Łęczycy, ul. Lotnicza 4	1 694	45	862
15	P.O. Ostrów Wlkp.	Budowa nowej siedziby Prokuratury Rejonowej w Ostrowie Wielkopolskim- przygotowanie inwestycji do realizacji	5	5	0
Razem Apelacja Łódzka			9 573	2 793	3 365
Razem Apelacja Poznańska			0	0	0
16	P.O. Rzeszów	Rozbudowa i Przebudowa bud. dla PA, PO i dwóch PR w Rzeszowie ul. Hetmańska 45 d w Rzeszowie	35 696	8 011	18 587
Razem Apelacja Rzeszowska			35 696	8 011	18 587
17	P.O. Koszalin	Budowa bud. garażowo - magazynowego wraz z zagospodarowaniem terenu PR w Wałczu, ul. Wąska	542	228	0
18	P.O. Szczecin	Przebudowa bud. w Świnoujściu przy ul. Słowackiego 8 na potrzeby PR	5 263	1 587	3 511
Razem Apelacja Szczecińska			5 805	1 815	3 511
Razem Apelacja Warszawska			0	0	0
19	P.O. Wrocław	Przebudowa bud. dla PO i PR we Wrocławiu, ul. Podwale 27	43 735	412	30 610
Razem Apelacja Wroclawska			43 735	412	30 610
Ogółem			364 427	30 492	288 219

Efekty uzyskane w 2011 roku w zakresie zmian jakie wystąpiły w użytkowanych nieruchomościach (obiekty nowooddane, dostosowanie dla potrzeb osób niepełnosprawnych, oraz wykonanie instalacji systemu przeciwpożarowego).

1. Prokuratura Apelacyjna w Białymstoku

- W Prokuraturze Okręgowej w Olsztynie:

- W Prokuraturze Rejonowej w Giżycku, zakończono i oddano do użytku zadanie inwestycyjne p.n.: „Przebudowa i budowa budynków Prokuratury Rejonowej w Giżycku, przy ul. Gdańskiej 52”, której wykonano m.in.: podjazdy dla niepełnosprawnych, system sygnalizacji przeciwpożarowej. Łączna wartość robót – 5 439 tys. zł,

- W Prokuraturze Okręgowej w Suwałkach:

- W Prokuraturze Rejonowej w Suwałkach wykonano podjazd dla niepełnosprawnych. Łączna wartość robót – 24 tys. zł,

2. Prokuratura Apelacyjna w Gdańsku

- W Prokuraturze Okręgowej w Słupsku
 - wykonano dodatkową bramę umożliwiającą wjazd dużego wozu bojowego straży pożarnej na posesję jednostki prokuratury. Łączna wartość robót – 40 tys. zł,

3. Prokuratura Apelacyjna w Katowicach

- W Prokuraturze Okręgowej w Katowicach:
 - W Prokuraturze Rejonowej Katowice – Północ, wykonano remont sanitariatów (w tym: wymianę instalacji) z jednoczesnym przystosowaniem ich dla osób niepełnosprawnych. Łączna wartość robót – 140 tys. zł,

4. Prokuratura Apelacyjna w Lublinie

- W Prokuraturze Okręgowej w Lublinie:
 - Prokuratura Rejonowa w Łukowie - zakończono i oddano do użytku zadanie inwestycyjne, wykonano m.in.:
 - przebudowę wnętrza budynku zgodnie z założeniami projektu,
 - nowe pokrycie dachu i elewację zewnętrzną budynku,
 - instalację sygnalizacji pożaru z oddymianiem klatek,
 - sygnalizację włamania i napadu, kontroli dostępu i telewizji dozorowej,
 - budynek dostosowano do potrzeb niepełnosprawnych (podjazd dla wózków, sanitariaty).

Łączna wartość robót – 3 683 tys. zł,

- W Prokuraturze Rejonowej w Radzynie Podlaskim - budynek przystosowano do potrzeb osób niepełnosprawnych, wyposażono w windę, system wykrywania i sygnalizacji pożaru, system sygnalizacji włamania i napadu, system kontroli dostępu oraz system telewizji dozorowej i monitoringu.

Inwestycja była realizowana i finansowana przez Sąd Okręgowy w Lublinie.

- W Prokuraturze Okręgowej w Zamościu:
 - W Prokuraturze Rejonowej w Biłgoraju - budynek wyposażono w sygnalizację włamania i napadu, monitoring przeciwpożarowy oraz wyposażono w windę dla niepełnosprawnych.

Prace były realizowane i finansowane przez Sąd Okręgowy w Zamościu.

- W Prokuraturze Okręgowej w Siedlcach:

- W Prokuraturze Rejonowej w Siedlcach, zakończono i oddano do użytku zadanie inwestycyjne w ramach którego wykonano m.in.: montaż systemu automatycznej sygnalizacji pożaru, przystosowano budynek dla potrzeb osób niepełnosprawnych.
Łączna wartość robót – 7 465 tys. zł,
- 5. Prokuratura Apelacyjna w Poznaniu
 - W Prokuraturze Okręgowej w Poznaniu:
 - W Prokuraturze Rejonowej w Środzie Wielkopolskiej, w ramach prac remontowych wykonanych przez zarządcę budynku (współwłasność), partycypowano finansowo m.in.: w wybudowaniu windy i dostosowaniu budynku dla potrzeb niepełnosprawnych i wymogów przeciwpożarowych.
Łączna wartość robót – 248 tys. zł,
- 6. Prokuratura Apelacyjna w Rzeszowie
 - W Prokuraturze Okręgowej w Krośnie:
 - W Prokuraturze Rejonowej w Brzozowie, w ramach prac remontowych wykonano:
 - system zabezpieczenia przeciwpożarowego,
 - przystosowanie dla potrzeb osób niepełnosprawnych (podjazd i sanitariat),
 - monitoring i system kontroli dostępu,
 - instalacje teletechniczne.
 - Łączna wartość robót – 132 tys. zł,
 - W Prokuraturze Rejonowej w Jaśle, wykonano - system zabezpieczenia przeciwpożarowego. Łączna wartość robót – 11 tys. zł,
- 7. Prokuratura Apelacyjna we Wrocławiu
 - W Prokuraturze Okręgowej w Jeleniej Górze:
 - W Prokuraturze Rejonowej w Jeleniej Górze w ramach zadania” „Remont budynku dla potrzeb PR w Jeleniej Górze przy ul. Matejki 17”, wykonano m.in.:
 - system automatycznej sygnalizacji pożaru,
 - przystosowanie obiektu dla potrzeb osób niepełnosprawnych,
 - system kontroli dostępu oraz monitoring nieruchomości,
 - instalacje teletechniczne.
 - Łączna wartość robót – 3 190 tys. zł.

Wykonanie wydatków na zakupy inwestycyjne stanowiło 10 202 tys. zł. W ramach przedmiotowych wydatków dokonano wydatków (z podziałem na grupy rodzajowe) na:

- informatykę: 6 119 tys. zł, w tym m.in. zakup: 390 komputerów stacjonarnych - 2 872 tys. zł, 13 serwerów - 735 tys. zł, 22 – programów - 399 tys. zł, 51 licencji – 348 tys. zł,
- urządzenia i systemy zabezpieczająco - ochronne: 218 tys. zł, w tym m.in.: monitoring 79 tys. zł, system ppoż.- 62 tys. zł,
- urządzenia techniki biurowej: 418 tys. zł, w tym m.in. zakup: kopiarek – 275 tys. zł, zakup regałów przesuwanych – 91 tys. zł,
- zakup nieruchomości: 1 013 tys. zł, (spłata rat za budynek dla PR w Chorzowie),
- środki transportu: 2 129 tys. zł, zakup 38 pojazdów,
- urządzenia audio-video: 15 tys. zł,
- urządzenia łączności: 54 tys. zł, w tym m.in.: centrala telefoniczna - 47 tys. zł,
- urządzenia gospodarczo - eksploatacyjne: 130 tys. zł, w tym m.in.: kocioł centralnego ogrzewania (2 szt.) - 85 tys. zł,
- pozostałe wydatki: 106 tys. zł, w tym m.in.: klimatyzatory do serwerowni - 59 tys. zł.

ZOBOWIĄZANIA

Według stanu na dzień 31 grudnia 2011 r. w części 88 - Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury wystąpiły zobowiązania niewymagalne w kwocie 94 111 tys. zł (w dziale 753 - 3 tys. zł, w dziale 755 - 94 108 tys. zł).

Niniejsze zobowiązania wynikały między innymi z obowiązującej w rachunkowości zasady memoriału, tj. art. 6 ust.1 ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994 roku, iż w księgach rachunkowych jednostki należy ująć wszystkie osiągnięte, przypadające na jej rzecz przychody i obciążające ją koszty dotyczące danego roku - niezależnie od terminu ich zapłaty.

Zobowiązania niewymagalne w dziele 755, rozdziale 75505 z podziałem na grupy rodzajowe przedstawia poniższa tabela.

tys. zł

L.p.	Wyszczególnienie	Wysokość zobowiązań niewymagalnych	Struktura zobowiązań
1	2	3	4
1	Świadczenia na rzecz osób fizycznych	60	0,06%
2	Wynagrodzenia	76 662	81,46%
3	Pochodne od wynagrodzeń	4 416	4,69%
4	Pozapłacowe wydatki bieżące	12 970	13,78%
5	Wydatki majątkowe	0	0,00%
6	RAZEM	94 108	100,00%

Najwyższe zobowiązania niewymagalne występują w wynagrodzeniach, przede wszystkim w paragrafie 4040 - dodatkowe wynagrodzenie roczne w wysokości 76 630 tys. zł. Natomiast marginalny udział mają zobowiązania: w § 4010 - wynagrodzenia osobowe pracowników w wysokości 14 tys.

W wydatkach bieżących pozapłacowych największe kwotowo zobowiązania wystąpiły głównie w:

- § 4610 - Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego w wysokości 5 075 tys. zł,
- § 4170 - Wynagrodzenia bezosobowe w wysokości 3 114 tys. zł,
- § 4300 - Zakup usług pozostałych w wysokości 1 732 tys. zł,
- § 4260 - Zakup energii w wysokości 1 546 tys. zł,
- § 4210 - Zakup materiałów i wyposażenia w wysokości 520 tys. zł.

Zobowiązania odnoszące się do wydatków na pochodne od wynagrodzeń stanowiły łączną kwotę 4 416 tys. zł, i w głównej mierze dotyczyły zobowiązań jednostek prokuratury z tytułu pochodnych od dodatkowego wynagrodzenia rocznego.

W grupie wydatków świadczenia na rzecz osób fizycznych zobowiązania stanowiły 60 tys. zł, z czego 55 tys. zł - różne wydatki na rzecz osób fizycznych oraz 5 tys. zł wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń.

Stan środków na rachunkach bankowych

Zgodnie ze sprawozdaniem Rb- 23 rocznym o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych według stanu na 31 grudnia 2011 roku:

- środki otrzymane z Ministerstwa Finansów stanowiły – 1 720 404 tys. zł,

– wydatki wykonane wykazane w sprawozdaniach Rb-28 –	1 720 404 tys. zł,
– dochody wykonane wykazane w sprawozdaniu Rb – 27 -	21 969 tys. zł,
– dochody przekazane na centralny rachunek bieżący budżetu państwa	21 969 tys. zł,
– stan środków na rachunku bieżącym wydatków w NBP –	0,00 zł,
– środki na rachunkach bankowych sum depozytowych –	154 744 tys. zł.

Podsumowanie

W powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury wdrożono wewnętrzne procedury: wstępnej kontroli zgodności operacji gospodarczych i finansowych z planem finansowym. Na system kontroli zarządczej w jednostkach prokuratury składają się zarządzenia wewnętrzne dotyczące w szczególności: regulaminów i zakresów czynności, zasad gospodarowania majątkiem, zarządzenia określające zasady realizacji zamówień publicznych, polityki rachunkowości, gospodarki kasowej oraz inne obowiązujące regulacje finansowo – gospodarcze.

Kierownictwo powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury podejmowało działania w celu efektywnego wykorzystania przyznanych środków finansowych, co miało wpływ na prawidłową realizację budżetu w 2011 roku. Podejmowane działania miały na celu:

- racjonalne i oszczędne wydatkowanie posiadanych w budżecie środków finansowych pod kątem ich niezbędności i celowości,
- realizację wydatków w sposób celowy, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów, umożliwiając terminową realizację zadań, w kwotach i terminach wynikających z zaciągniętych zobowiązań,
- prowadzenie właściwej gospodarki finansowej w celu uniknięcia naruszeń dyscypliny finansów publicznych oraz powstania zobowiązań wymagalnych.

Wykonanie budżetu Prokuratury odbywało się proporcjonalnie do upływu czasu oraz było systematycznie analizowane pod względem m.in. prawidłowości i terminowości dokonywanych wydatków, w tym ich zgodności z posiadaniem planem finansowym. Podejmowane na bieżąco działania kontrolne nad prawidłową realizacją dochodów i wydatków zapewniło prawidłową realizację budżetu w 2011 r.

WYKONANIE BUDŻETU ZADANIOWEGO PROKURATURY W 2011 r.

Układ zadaniowy na rok 2011 opracowany został na podstawie formularzy planistycznych, w których Minister Finansów zdefiniował nazwy funkcji, zadań i podzadań. Podstawą planowania budżetu na 2011 r. było rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 12 marca 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2011 (Dz. U. Nr 42, poz. 245).

Prokurator Generalny planował budżet prokuratury w układzie zadaniowym w dwóch funkcjach, funkcji 2 *Bezpieczeństwo wewnętrzne i porządek publiczny* oraz funkcji 13 *Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny*. Realizacja wydatków następowała w trzech funkcjach, gdzie w wyniku otrzymania rezerwy celowej budżetu państwa na sfinansowanie zadania specjalnego *System motywacyjno-łojalnościowy* w ramach programu wieloletniego „Przygotowanie, obsługa i sprawowanie przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej w II połowie 2011 r.”, realizacja budżetu następowała dodatkowo w funkcji 15 *Polityka zagraniczna*.

Plan finansowy na 2011 r. w układzie zadaniowym wg ustawy budżetowej przedstawia poniższa tabela

		tys. zł			
		PLAN WG USTAWY BUDŻETOWEJ NA 2011 ROK			
		Świadczenia na rzecz osób fi- zycznych	Wydatki bieżące	Wydatki majątkowe	RAZEM
<i>L.p.</i>	<i>Nazwa funkcji/zadania/podzadania/</i>				
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
2.	Bezpieczeństwo wewnętrzne i porządek publiczny	2 795	1 504 088	40 745	1 547 628
2.3.	Strzeżenie praworządności i czuwanie nad ściganiem przestępstw przez prokuraturę	2 795	1 504 088	40 745	1 547 628
2.3.1.	Przygotowanie postępowania przygotowawczego i procesowego	2 746	1 399 213	34 899	1 436 858
2.3.2.	Zwalczanie przestępczości zorganizowanej		26 099		26 099
2.3.3.	Realizacja zadań Prokuratora Generalnego w postępowaniach przed SN, TK, NSA oraz innych przewidzianych w ustawach	49	78 776	5 846	84 671
13.	Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny	177 790	0	0	177 790
13.3.	Ubezpieczenia społeczne	177 790			177 790
13.3.6.	Uposażenia dla sędziów i prokuratorów w stanie spoczynku i uposażenia rodzinne	177 790			177 790
OGÓŁEM		180 585	1 504 088	40 745	1 725 418

W trakcie roku budżetowego powyższy plan ulegał korektom i na dzień 31 grudnia 2011 r. przedstawiał się następująco:

		tys. zł			
		PLAN PO ZMIANACH NA DZIEŃ 31.12.2011 r			
<i>L.p.</i>	<i>Nazwa funkcji/zadania/podzadania/</i>	<i>Świadczenia na rzecz osób fizycznych</i>	<i>Wydatki bieżące</i>	<i>Wydatki majątkowe</i>	<i>RAZEM</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
2.	Bezpieczeństwo wewnętrzne i porządek publiczny	2 838	1 503 961	40 829	1 547 628
2.3.	Strzeżenie praworządności i czuwanie nad ściganiem przestępstw przez prokuraturę	2 838	1 503 961	40 829	1 547 628
2.3.1.	Przygotowanie postępowania przygotowawczego i procesowego	2 791	1 430 283	34 463	1 467 537
2.3.2.	Zwalczanie przestępczości zorganizowanej		24 681		24 681
2.3.3.	Realizacja zadań Prokuratora Generalnego w postępowaniach przed SN, TK, NSA oraz innych przewidzianych w ustawach	47	48 997	6 366	55 410
13.	Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny	177 790	0	0	177 790
13.3.	Ubezpieczenia społeczne	177 790			177 790
13.3.6.	Uposażenia dla sędziów i prokuratorów w stanie spoczynku i uposażenia rodzinne	177 790			177 790
15.	Polityka zagraniczna	0	30	0	30
15.5.	Kształtowanie i koordynacja polityki zagranicznej		30		30
15.5.4.	Przygotowanie, sprawowanie i obsługa Prezydencji RP w Radzie Unii Europejskiej		30		30
OGÓLEM		180 628	1 503 991	40 829	1 725 448

Prokurator Generalny, dysponent części 88, na realizację zadania 2.3. *Strzeżenie praworządności i czuwanie nad ściganiem przestępstw przez prokuraturę* w 2011 r. wydatkował kwotę 1.547.485 tys. zł. Podstawę do określenia planowanych kwot wydatków na realizację zadania 2.3. *Strzeżenie praworządności i czuwanie nad ściganiem przestępstw przez prokuraturę* stanowił plan wydatków w układzie tradycyjnym.

Struktura budżetu zadaniowego na 2011 rok odzwierciedla układ tradycyjnej klasyfikacji budżetowej w podziale na działy i rozdziały, co podyktowane jest funkcjonalnością i przejrzystością układu zadań. Przyjęto, że zadanie to odpowiada rozdziałowi 75505 - *Jednostki powszechnie prokuratury*.

Celem zadania było zagwarantowanie bezpieczeństwa państwa i obywateli. Cel miał zostać osiągnięty poprzez:

- wsparcie procesu prowadzenia postępowań przygotowawczych i procesowych,
- zwalczanie przestępczości zorganizowanej,
- realizację zadań Prokuratora Generalnego w postępowaniach przed SN, TK, NSA oraz innych przewidzianych w ustawach

Do monitorowania realizacji zadania wykorzystano następujące mierniki:

- wskaźnik czasu trwania postępowań – wskazując wartość docelową na 2011 r. w wysokości 0,89,
- wskaźnik skuteczności ścigania – wskazując wartość docelową na 2011 r. w wysokości 82,7.

Wskaźnik czasu trwania postępowań jest wyliczany poprzez odniesienie liczby spraw karnych pozostających do załatwienia na następny okres sprawozdawczy do przeciętnego miesięcznego wpływu spraw karnych, w danym okresie sprawozdawczym. Przedmiotowy wskaźnik za 2011 r. wyniósł 0,84 sprawy, zatem w kontekście przyjętego miernika zwiększyła się liczba spraw karnych załatwionych i zmniejszyła się liczba takich spraw pozostałych do załatwienia w 2012 r.

Wskaźnik skuteczności ścigania to odsetek liczby osób podejrzanych w sprawach karnych przesłanych sądowi do rozpoznania, podzielony przez liczbę osób podejrzanych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych. Przedmiotowy wskaźnik za 2011 r. wyniósł 83,3 i był wyższy niż w założonej prognozie, co również oznacza osiągnięcie wskaźnika korzystniejszego z punktu widzenia realizacji celów i zadań prokuratury. Z powyższego wynika bowiem, iż zwiększyła się liczba osób podejrzanych (oskarżonych), co do których sprawę przekazano do sądu celem rozpoznania, w stosunku do ogólnej liczby osób podejrzanych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych.

Prokurator Generalny, dysponent części 88, na realizację zadania 13.3 *Ubezpieczenia społeczne* w 2011 r. wydatkował kwotę 172 889 tys. zł. Celem zadania było zapewnienie środków dla osób uprawnionych do korzystania ze świadczeń. Realizacja celu następowała poprzez zapewnienie sprawnych i terminowych wypłat świadczeń na rzecz osób uprawnionych. Do monitorowania realizacji zadania wykorzystano miernik wyrażający *liczbę świadczeniobiorców* określając jego wielkość na 2011 r. w wysokości 2 120. Przedmiotowy wskaźnik za 2011 r. wyniósł 2 069, co miało odzwierciedlenie w mniejszym niż zakładano

wykonaniu planu wydatków w tym obszarze o kwotę 4 901 tys. zł. Określając planowany wskaźnik w zakresie liczby świadczeniobiorców, bierze się pod uwagę osoby, które zgodnie z obowiązującym stanem prawnym spełniają warunki niezbędne do nabycia prawa do stanu spoczynku. Brak jest natomiast możliwości precyzyjnego wskazania ilości osób, które faktycznie z tych uprawnień skorzystają.

Wykonanie planu wydatków w układzie zadaniowym za 2011 r. przedstawia poniższa tabela:

		tys. zł			
		WYKONANIE WG STANU NA DZIEŃ 31.12.2011 r.			
<i>L.p.</i>	<i>Nazwa funkcji/zadania/podzadania/</i>	<i>Świadczenia na rzecz osób fizycznych</i>	<i>Wydatki bieżące</i>	<i>Wydatki majątkowe</i>	<i>RAZEM</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
2.	Bezpieczeństwo wewnętrzne i porządek publiczny	2 838	1 503 953	40 694	1 547 485
2.3.	Strzeżenie praworządności i czuwanie nad ściganiem przestępstw przez prokuraturę	2 838	1 503 953	40 694	1 547 485
2.3.1.	Przygotowanie postępowania przygotowawczego i procesowego	2 791	1 430 275	34 328	1 467 394
2.3.2.	Zwalczanie przestępczości zorganizowanej		24 787		24 787
2.3.3.	Realizacja zadań Prokuratora Generalnego w postępowaniach przed SN, TK, NSA oraz innych przewidzianych w ustawach	47	48 891	6 366	55 304
13.	Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny	172 889	0	0	172 889
13.3.	Ubezpieczenia społeczne	172 889			172 889
13.3.6.	Uposażenia dla sędziów i prokuratorów w stanie spoczynku i uposażenia rodzinne	172 889			172 889
15.	Polityka zagraniczna	0	30	0	30
15.5.	Kształtowanie i koordynacja polityki zagranicznej		30		30
15.5.4.	Przygotowanie, sprawowanie i obsługa Prezydencji RP w Radzie Unii Europejskiej		30		30
OGÓLEM		175 727	1 503 983	40 694	1 720 404

Wydatki ogółem, na realizację budżetu zadaniowego w części 88, której dysponentem jest Prokurator Generalny wyniosły 1 720 404 tys. zł co stanowiło 99,71 % planowanych wydatków na 2011 r.

II. Postępowanie przygotowawcze

Zadania prokuratury w zakresie strzeżenia praworządności oraz czuwania nad ściganiem przestępstw realizuje Prokurator Generalny, podlegli mu prokuratorzy powszechnych i wojskowych jednostek organizacyjnych oraz prokuratorzy Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury stanowią – Prokuratura Generalna, 11 prokuratur apelacyjnych, 45 prokuratur okręgowych oraz 357 prokuratur rejonowych.

Prokuratura Generalna, obok obsługi Prokuratora Generalnego, realizuje zadania w zakresie zapewnienia udziału prokuratora w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym, Sądem Najwyższym i Naczelnym Sądem Administracyjnym. Ponadto prokuratorzy Prokuratury Generalnej sprawują nadzór instancyjny i zwierzchni nadzór służbowy nad postępowaniami przygotowawczymi prowadzonymi przez wydziały V do spraw przestępczości zorganizowanej i korupcji, pozostające w strukturach prokuratur apelacyjnych. Na tym szczeblu prowadzone są wizytacje prokuratur apelacyjnych oraz koordynacja zwierzchniego nadzoru służbowego nad postępowaniami przygotowawczymi prowadzonymi przez pozostałe jednostki organizacyjne prokuratury. Wykonywane są również czynności z zakresu obrotu prawnego z zagranicą.

Podstawowym zadaniem prokuratury apelacyjnej jest zapewnienie udziału prokuratora w postępowaniach odwoławczych prowadzonych przed sądami apelacyjnymi i wojewódzkimi sądami administracyjnymi. Ponadto jednostki tego szczebla prowadzą i nadzorują postępowania przygotowawcze w sprawach ścigania przestępczości zorganizowanej i korupcji. Do zadań prokuratur apelacyjnych należy również sprawowanie nadzoru instancyjnego i zwierzchniego nadzoru służbowego nad postępowaniami przygotowawczymi prowadzonymi w prokuraturach okręgowych oraz wizytacje prokuratur okręgowych.

Prokuratury okręgowe zapewniają udział prokuratora w postępowaniach prowadzonych przed sądami okręgowymi. Na tym szczeblu prowadzone są śledztwa dotyczące poważnych przestępstw kryminalnych i gospodarczych. Prokuratury okręgowe sprawują nadzór instancyjny i zwierzchni nadzór służbowy nad postępowaniami prowadzonymi w prokuraturach rejonowych oraz wizytacje tych jednostek.

Podstawowym zadaniem prokuratur rejonowych jest prowadzenie i nadzorowanie postępowań przygotowawczych prowadzonych przez inne uprawnione do tego organy oraz udział w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, w szczególności sądem rejonowym.

Dodatkowo wskazać należy, iż zadania prokuratury w zakresie strzeżenia praworządności, polegające m.in. na podejmowaniu działalności pozakarnej, w tym wytaczaniu powództw w sprawach cywilnych oraz składaniu wniosków i udziale w postępowaniu sądowym w sprawach cywilnych, ze stosunku pracy i ubezpieczeń społecznych, realizowane są przede wszystkim na szczeblu prokuratur apelacyjnych i okręgowych.

Określony ustawowo, przedstawiony wyżej, podział zadań pomiędzy poszczególne szczeble powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury powoduje, że zdecydowana większość - 99,5% - spraw karnych rejestrowana jest w prokuraturach rejonowych.

W prokuraturach apelacyjnych i okręgowych rejestrowane i prowadzone są sprawy o najpoważniejsze przestępstwa, o wieloosobowym, skomplikowanym stanie faktycznym i prawnym, w tym na szczeblu apelacji - sprawy dotyczące zorganizowanych grup przestępczych i sprawy o przestępstwa o charakterze korupcyjnym.

Przeniesienie najpoważniejszych spraw karnych – odpowiednio na szczebel prokuratury okręgowej i apelacyjnej zapewnia ich prowadzenie przez doświadczonych i wyspecjalizowanych prokuratorów. Dodatkowo, w odniesieniu do spraw dotyczących przestępczości zorganizowanej i korupcji, przeniesienie ich na szczebel apelacji zapewnia nadzór nad ich prowadzeniem przez prokuratorów Prokuratury Generalnej.

Przechodząc do wyników pracy powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, w odniesieniu do postępowań przygotowawczych i postępowań przed sądem w sprawach karnych, wskazać należy, iż w 2011 r. w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury zarejestrowano łącznie 1 189 666 spraw karnych. W porównaniu z 2010 r. wpływ spraw tego rodzaju zwiększył się o 21 870 spraw, przy wskaźniku dynamiki za ten okres wynoszącym 101,9%.

Podkreślić również należy, iż sprawozdania statystyczne z działalności powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury dotyczą liczby spraw i sposobu ich załatwienia. Sprawozdawczość powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury prowadzona jest na podstawie ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. Nr 88, poz. 439) i wydanych na jej podstawie przepisów wykonawczych w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na dany rok. Dane statystyczne powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury za 2011 r. gromadzone były w oparciu o formularze statystyczne ustalone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 2011 r. w sprawie określenia wzorów formularzy sprawozdawczych, objaśnień co do sposobu ich wypełniania oraz wzorów kwe-

stionariuszy i ankiet statystycznych stosowanych w badaniach statystycznych ustalonych w programie badań statystycznych statystyki na rok 2011 r. (Dz. U. Nr 83, poz. 453), które nie obejmowały danych odnoszących się do rodzaju przestępstw. Prokuratura Generalna w tym zakresie bazuje na danych statystycznych opracowywanych przez Komendę Główną Policji.

Ze sprawozdań statystycznych Komendy Głównej Policji za 2011 r. przedstawionych Prokuraturze Generalnej wynika, iż w 2011 r. zwiększyła się o 21.031 (1,8%) - w porównaniu z 2010 r. – liczba stwierdzonych przestępstw ogółem (o charakterze kryminalnym, przestępstw gospodarczych oraz przestępstw drogowych) – z 1 138 523 w 2010 r. - do 1 159 554 takich przestępstw w skali ubiegłego roku.

Zwiększył się również - w porównywanym okresie statystycznym – o 0,8% wskaźnik wykrywalności przestępstw – z 67,9% w 2010 r. (783 428 przestępstw wykrytych do ogółu przestępstw stwierdzonych) - do 68,7% w 2011 r. (807 064 takie przestępstwa do ogółu przestępstw stwierdzonych).

Z podanej liczby 1 189 666 spraw karnych, zarejestrowanych w 2011 r. w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury, 1 183 280 z nich prowadzono w prokuraturach rejonowych. Wpływ spraw karnych w jednostkach tego szczebla zwiększył się - w porównaniu z 2010 r. - o 21 823 spraw.

Pozostałe sprawy karne w liczbie 6 386 zarejestrowano na szczeblu prokuratur okręgowych i apelacyjnych, w tym:

- 5 589 spraw – w wydziałach V śledczych i VI do spraw przestępczości gospodarczej prokuratur okręgowych, co stanowiło 0,47% łącznego wpływu tych spraw w skali kraju,
- 797 spraw – w Wydziałach V do spraw przestępczości zorganizowanej i korupcji prokuratur apelacyjnych, co stanowiło 0,07% łącznego wpływu wymienionych spraw w skali kraju.

Przedstawiając powyższe dane liczbowe, należy zwrócić uwagę na fakt, iż na szczeblu prokuratur rejonowych pracuje znaczna liczba asesorów i prokuratorów o stosunkowo niedługim stażu pracy i doświadczeniu zawodowym. Wymaga to ze strony kierowników tych jednostek organizacyjnych szczególnego zaangażowania, wdrożenia wewnętrznego nadzoru służbowego i zapewnienia właściwej organizacji pracy. Nie bez znaczenia pozostaje specyfika obszaru właściwości danej prokuratury, decydująca o rodzaju przestępczości i stopniu trudności prowadzonych postępowań.

Stosunkowo niewielka liczba spraw karnych, zarejestrowanych w prokuraturach okręgowych i w prokuraturach apelacyjnych, wynika przede wszystkim z prowadzenia przez te jednostki organizacyjne postępowań przygotowawczych, których przedmiotem są najpoważ-

niejsze przestępstwa, o wieloosobowym i skomplikowanym stanie faktycznym i prawnym, wymagające znacznego nakładu pracy i specjalizacji.

Podkreślić należy, że zadania prokuratur apelacyjnych i prokuratur okręgowych dotyczą w szczególności zapewnienia udziału prokuratora w postępowaniach prowadzonych na podstawie ustawy odpowiednio przed sądem apelacyjnym i wojewódzkim sądem administracyjnym oraz przed sądem okręgowym, a także na sprawowaniu zwierzchniego nadzoru służbowego i nadzoru instancyjnego nad postępowaniami prowadzonymi przez prokuratorów pozostałych jednostek organizacyjnych, dokonywaniu analizy zgromadzonego w nich materiału dowodowego i zajmowaniu stanowiska w zakresie prawidłowości prowadzenia postępowań przygotowawczych, monitorowaniu spraw dotyczących określonych rodzajów przestępstw, działalności wizytacyjnej i lustracyjnej. Zadania prokuratur apelacyjnych i okręgowych dotyczą również spraw organizacyjnych i kadrowych w odniesieniu do tych jednostek oraz jednostek podległych. Opisane zadania prokuratury korespondują z aktualnym modelem postępowania karnego i zadaniami sądownictwa powszechnego.

W 2011 r. załatwiono ogółem w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury 1 187 030 spraw karnych, o 16 962 więcej niż w roku ubiegłym (wskaźnik dynamiki za ten okres wyniósł 101,4%).

Przy uwzględnieniu powyższych danych podnieść należy, iż na koniec 2011 r. zwiększyła się w skali kraju - w porównaniu z 2010 r. – o 2 636 (z 80 401 - do 83 037 spraw) łączna liczba spraw pozostałych do załatwienia na następny okres sprawozdawczy. Podkreślić przy tym jednocześnie należy, iż istotnemu zmniejszeniu uległa liczba spraw o najdłuższym pod względem procesowym okresie ich prowadzenia:

- o 91 (z 668 w 2010 r. do 577 w 2011 r.) liczba spraw trwających powyżej roku do 2 lat,
- o 146 (z 495 w 2010 r. do 349 w 2011 r.) liczba spraw trwających powyżej 2 lat do 5 lat,
- o 29 (ze 130 w 2010 r. do 101 w 2011 r.) liczba spraw trwających ponad 5 lat.

Przedstawione dane statystyczne pozwalają stwierdzić, że liczba spraw długotrwałych zmniejszyła się o 28 % w porównaniu ze stanem na koniec 2010 r. w tym:

- o 29,5 % – spraw trwających ponad 2 do 5 lat,
- o 22,3 % - spraw trwających ponad 5 lat.

Na poszczególnych szczeblach prokuratury dane dotyczące spraw długotrwałych przedstawiają się następująco.

W prokuraturach apelacyjnych na koniec okresu sprawozdawczego pozostały niezakończony 322 sprawy (o 29 mniej niż w roku ubiegłym, z 351 w 2010 r. do 322 w 2011 r.), w

tym pozostałość spraw o najdłuższym procesowym okresie ich prowadzenia kształtowała się następująco:

- o 8 zwiększyła się (z 60 w 2010 r. do 68 w 2011 r.) liczba spraw trwających powyżej roku do 2 lat,
- o 21 zmniejszyła się (ze 112 w 2010 r. do 91 w 2011 r.) liczba spraw trwających powyżej 2 lat do 5 lat,
- o 13 zmniejszyła się (z 63 w 2010 r. do 50 w 2011 r.) liczba spraw trwających ponad 5 lat.

W prokuraturach okręgowych na koniec okresu sprawozdawczego pozostało niezakończonych 1 768 spraw (o 66 mniej niż w roku ubiegłym, z 1 834 w 2010 r. do 1 768 w 2011 r.), w tym pozostałość spraw o najdłuższym procesowym okresie ich prowadzenia kształtowała się następująco:

- o 61 zmniejszyła się (z 409 w 2010 r. do 348 w 2011 r.) liczba spraw trwających powyżej roku do 2 lat,
- o 95 zmniejszyła się (z 340 w 2010 r. do 245 w 2011 r.) liczba spraw trwających powyżej 2 lat do 5 lat,
- o 13 zmniejszyła się (z 63 w 2010 r. do 50 w 2011 r.) liczba spraw trwających ponad 5 lat.

W prokuraturach rejonowych na koniec okresu sprawozdawczego pozostało niezakończonych 80 947 spraw (o 2 731 więcej niż w roku ubiegłym, z 78 216 w 2010 r. do 80 947 w 2011 r.), w tym pozostałość spraw o najdłuższym procesowym okresie ich prowadzenia kształtowała się następująco:

- o 38 zmniejszyła się (ze 199 w 2010 r. do 161 w 2011 r.) liczba spraw trwających powyżej roku do 2 lat,
- o 30 zmniejszyła się (z 43 w 2010 r. do 13 w 2011 r.) liczba spraw trwających powyżej 2 lat do 5 lat,
- o 3 zmniejszyła się (z 4 w 2010 r. do 1 w 2011 r.) liczba spraw trwających ponad 5 lat.

Podkreślić należy, iż Prokurator Generalny, mając na uwadze znaczącą liczbę spraw długotrwałych, kontynuował w 2011 r. działania zmierzające do ograniczenia ich liczby. Prokuratorzy apelacyjni i okręgowi zostali zobowiązani do podejmowania działań w kierunku zwiększenia sprawności postępowań przygotowawczych, prowadzonych w podległych im jednostkach organizacyjnych, w tym działań zmierzających do wyraźnego zmniejszenia liczby spraw długotrwałych, zwłaszcza w przedziale powyżej roku do 2 lat i powyżej 2 do 5 lat, a w szczególności do merytorycznego zakończenia w możliwie najkrótszym czasie spraw, w których procesowy okres ich prowadzenia przekroczył 5 lat.

Prokurator Generalny już 2010 r. zarządził przeprowadzenie we wszystkich powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury lustracji spraw, w których okres ich prowadzenia wynosił powyżej 2 do 5 lat oraz spraw ponad 5-letnich. Lustracje te zostały przeprowadzone na podstawie założeń opracowanych w Prokuraturze Generalnej, a badaniem objęto sprawy wymienionej kategorii pozostające w biegu na dzień 30 października 2010 r.

Sprawozdania z tych lustracji zostały w 2011 r. poddane analizie w Prokuraturze Generalnej.

Z ustaleń poczynionych w toku lustracji i badań aktowych wynika, że sprawność i poziom prowadzenia postępowań przygotowawczych w badanych sprawach był zróżnicowany. Na wydłużenie czasu trwania prowadzonych spraw w większości wpłynęły przyczyny natury obiektywnej, niezależne od prokuratorów prowadzących lub nadzorujących postępowania.

Do obiektywnych przyczyn długotrwałości prowadzonych postępowań przygotowawczych, najczęściej stwierdzanych w zbadanych sprawach należało zaliczyć:

- wielowątkowy i skomplikowany pod względem faktycznym i prawnym charakter spraw,
- obszerność materiału dowodowego, wymagającego pracochłonnej i czasochłonnej weryfikacji,
- prowadzenie postępowań na podstawie spraw wyłączanych z innych (wcześniej wszczętych) postępowań, w tym przekazywanie długotrwałych spraw do jednostek z okręgów różnych prokuratur apelacyjnych,
- zawieszenie (także wielokrotne) biegu postępowania,
- konieczność przeprowadzenia czynności poza granicami kraju i długotrwałe oczekiwanie na realizację wniosków o zagraniczną pomoc prawną, a następnie oczekiwanie na tłumaczenia uzyskanych materiałów na język polski,
- wykonywanie czynności związanych z przyznaniem podejrzanemu statusu świadka koronnego,
- trudności związane z uzyskiwaniem i gromadzeniem obszernej dokumentacji w sprawach gospodarczych (np. rejestrowej, księgowej, handlowej, finansowej) oraz dokonywanie jej czasochłonnych analiz,
- długotrwałe oczekiwanie na zakończenie kontroli skarbowej,
- długotrwałe oczekiwanie na opinie biegłych niektórych specjalności oraz poszukiwanie biegłych określonych specjalności,
- problemy związane z wykorzystywaniem w toku śledztwa materiałów niejawnych, w tym długotrwałe oczekiwanie na uchylenie klauzul tajności,

- przedłużające się postępowanie odwoławcze przed sądami.

W sprawozdaniach z przeprowadzonych lustracji oraz w informacjach z badań aktowych przedmiotowej kategorii spraw do subiektywnych przyczyn długotrwałości prowadzenia postępowań zaliczono:

- niezasadne decyzje o zawieszeniu postępowania i bezpodstawne opóźnienia w podjęciu postępowań zawieszonych i umorzonych,
- brak koncentracji czynności dowodowych i nieuzasadnione okresy bezczynności,
- nieprawidłowości na wstępnym etapie prowadzenia postępowania oraz brak koncepcji w prowadzeniu postępowań,
- brak efektywnego nadzoru i ukierunkowania przez prokuratora postępowania prowadzonego przez inne uprawnione organy,
- podejmowanie przedwczesnych lub błędnych decyzji merytorycznych,
- nieuzasadnione opóźnienia w powołaniu lub przedwczesne powoływanie biegłych,
- opóźnienia lub nieprawidłowości w sporządzaniu wniosków o międzynarodową pomoc prawną,
- nieuzasadnioną kumulację różnych wątków w jednym postępowaniu,
- niewłaściwą realizację wewnętrznego nadzoru służbowego.

Stwierdzone w toku lustracji błędy i uchybienia prokuratorów prowadzących lub nadzorujących postępowania prowadzone przez inne uprawnione organy, które skutkowały wydłużeniem czasu ich trwania, stanowiły przedmiot stosownych postępowań służbowych.

Ustalenia dokonane w toku przeprowadzonych lustracji i badań aktowych spraw prowadzonych długotrwale stanowiły podstawę do przeprowadzenia postępowań służbowych łącznie w 69 sprawach.

Wnioski z lustracji przekazano podległym prokuratorom apelacyjnym, zobowiązując ich do monitorowania tego rodzaju spraw i zwrócenia uwagi na konieczność zapewnienia rytmiczności prowadzonych czynności procesowych w celu uniknięcia kończenia największej liczby postępowań przygotowawczych pod koniec poszczególnych okresów sprawozdawczych.

Zadania związane z monitorowaniem działań prokuratorów w kierunku zmniejszenia liczby spraw długotrwałych będą kontynuowane w cyklach rocznych, natomiast wyniki kolejnych kontroli – odnoszone do ustaleń z lustracji zarządzonych w 2010 r.

W 2011 r. wszczęto w skali kraju łącznie 803 807 postępowań przygotowawczych, o 6 126 więcej niż w analogicznym okresie roku ubiegłego, w tym:

- 128 300 postępowań w formie śledztwa (co stanowiło 16,0% ogółu wszczętych postępowań), przy czym 11 509 z nich – w formie śledztwa prowadzonego w całości przez prokuratora,
- 675 507 postępowań w formie dochodzenia (84,0% ogółu wszczętych postępowań).

W 2011 r. zakończono łącznie (bez odmów wszczęcia postępowania przygotowawczego) 935 188 postępowań, o 6 077 mniej niż w 2010 r.

Zwiększyła się - o 8 374 spraw – łączna liczba spraw przesłanych sądowi celem ich rozpoznania - z 388 972 spraw - w 2010 r. - do 397 346 spraw – w 2011 r., a wskaźnik procentowy takich spraw do ogółu spraw zakończonych, wynoszący – jak wspomniano – 42,5%, wzrósł o 1,2% w stosunku do roku ubiegłego.

W 2011 r. odnotowano przede wszystkim zwiększenie – o 6 321 liczby spraw skierowanych do sądu z aktem oskarżenia - z 375 839 spraw zakończonych takimi decyzjami w 2010 r. - do 382 160 takich spraw – w 2011 r., przy 40,9% wskaźniku procentowym wymienionych spraw do ogółu spraw zakończonych.

W obecnym modelu postępowania karnego prokuratorzy często korzystają z możliwości konsensualnego zakończenia postępowania karnego poprzez załączenie do aktu oskarżenia wniosku o skazanie bez przeprowadzenia rozprawy (w trybie art. 335 § 1 k.p.k.) oraz dobrowolnego poddania się karze (w trybie art. 387 k.p.k.). Praktyka szerokiego sięgania po ten sposób zażegnania konfliktu wywołanego przestępstwem zasługuje na kontynuację przy założeniu, że uzgodnione pomiędzy prokuratorem i oskarżonym kara i środki karne uwzględniają wszystkie cele postępowania karnego, w tym również prawnie chronione interesy pokrzywdzonego.

W 2011 r. przesłano do sądu z takim wnioskiem łącznie 211 107 spraw, co stanowiło 55,2% ogółu spraw skierowanych do sądu z aktem oskarżenia.

Mając na uwadze znaczną ilość spraw zakończonych skierowaniem do sądu aktu oskarżenia, do którego dołączono wniosek prokuratora o skazanie w trybie art. 335 § 1 k.p.k. oraz niejednorodną praktykę – zarówno w skali poszczególnych okręgów prokuratur apelacyjnych, jak i podległych im prokuratur okręgowych, a także porównywalnych ze sobą prokuratur rejonowych, funkcjonujących w ramach tych samych okręgów – w zakresie wnioskowania o skazanie oskarżonego bez przeprowadzenia rozprawy, a także w celu zbadania prawidłowości praktyki na wymienionym odcinku pracy, z inicjatywy Prokuratora Generalnego i według

jednolitych założeń, w 2011 r. zostały przeprowadzone w prokuraturach okręgowych i rejonowych lustracje tego rodzaju spraw zakończonych w I półroczu 2011 r.

Analiza treści i wniosków końcowych zawartych w sprawozdaniach z przeprowadzonych lustracji wykazała, że brak jest obiektywnych przyczyn istnienia znacznych rozbieżności we wskaźnikach procentowych dotyczących liczby wniosków kierowanych w tym trybie w stosunku do ogółu spraw zakończonych skierowaniem do sądu aktu oskarżenia, w poszczególnych jednostkach organizacyjnych prokuratury. Z uwagi na fakt, że nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości związanych z praktyką stosowania trybu określonego w art. 335 k.p.k., uprawniony jest wniosek, że rozbieżności te wynikają z odmiennej praktyki prokuratorskiej w zakresie sięgania po omawiany instrument prawny.

Przedstawiając prokuratorom apelacyjnym uogólnione wyniki lustracji w skali kraju, Prokurator Generalny zalecił upowszechnienie stosowania konsensualnych form zakończenia postępowania karnego poprzez rozszerzenie praktyki kierowania wniosków w trybie art. 335 k.p.k. w tych prokuraturach rejonowych, w których liczba ta jest znikoma.

Stwierdzone w trakcie lustracji uchybienia, były natomiast podstawą sformułowania zaleceń szczegółowych, których celem jest zapobieganie uprawomocnieniu się zapadłych w trybie art. 343 k.p.k. orzeczeń błędnych i niezasadnych. Takie orzeczenia napotkano bowiem w toku badań aktowych podczas lustracji i podjęto działania prawne dla ich wzruszenia.

W omawianym okresie wzrosła w skali kraju – o 2 261 – liczba spraw skierowanych do sądu z wnioskiem o warunkowe umorzenie postępowania karnego (z 11 667 spraw – w 2010 r. – do 13 928 spraw – w 2011 r.), jakkolwiek sprawy zakończone takimi decyzjami stanowiły tylko 1,49% ogółu spraw zakończonych.

Przy uwzględnieniu powyższych danych, pozytywnie należy ocenić utrzymującą się prawidłową tendencję kierowania znaczącej liczby spraw do sądu z aktami oskarżenia, do których dołączony zostaje wniosek o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzania rozprawy, jak również zwiększenia liczby spraw zakończonych skierowaniem do sądu wniosku o warunkowe umorzenie postępowania karnego. Powyższe świadczy o właściwym korzystaniu przez prokuratorów z instytucji prawnych umożliwiających przyspieszenie postępowań karnych i zmniejszenie kosztów ich prowadzenia.

Istotnemu natomiast zmniejszeniu w 2011 r. uległa liczba spraw skierowanych do sądu z wnioskiem o ich rozpoznanie w postępowaniu przyspieszonym (z 399 spraw w 2010 r. – do 255 spraw – w 2011 r.). Stanowiły one 0,03% ogółu spraw zakończonych i 0,06% ogółu spraw przesłanych sądowi celem ich rozpoznania.

W 2011 r. umorzono łącznie w skali kraju 430 396 postępowań przygotowawczych, przy przyjęciu różnych podstaw prawnych takich decyzji, o 15 413 mniej niż w analogicznym okresie roku ubiegłego, tj. odpowiednio:

- w prokuraturach apelacyjnych – 163,
- w prokuraturach okręgowych – 1 917,
- w prokuraturach rejonowych – 428 316.

Wskaźnik procentowy takich spraw kształtował się na poziomie 46,0% do ogółu spraw zakończonych.

W omawianym okresie wydano 251 842 postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania, z czego:

- w prokuraturach apelacyjnych – 6,
- w prokuraturach okręgowych – 330,
- w prokuraturach rejonowych – 251 506.

Podnieść należy, iż przy odnotowanym zwiększeniu o 16 962 liczby załatwionych spraw karnych oraz zmniejszeniu o 15 413 liczby umorzonych postępowań przygotowawczych, zmniejszyła się – o 10 281 - liczba postępowań umorzonych wobec niewykrycia sprawcy przestępstwa (181 625 postępowań - w 2010 r., 171 344 postępowań – w 2011 r.). Zmniejszył się także - z 19,3% – do 18,3% wskaźnik procentowy spraw umorzonych na wspomnianej podstawie do ogółu spraw zakończonych.

Z łącznej liczby 171 344 spraw umorzonych w 2011 r. z powodu niewykrycia sprawców przestępstwa, największą ich liczbę odnotowano w sześciu okręgach prokuratur okręgowych – w okręgu Prokuratury Okręgowej w Warszawie, w którym umorzono na tej podstawie 20 987 postępowań przygotowawczych, w okręgu Prokuratury Okręgowej w Poznaniu – 13 749, w okręgu Prokuratury Okręgowej w Krakowie – 13 522, w okręgu Prokuratury Okręgowej w Lublinie – 12 031, w okręgu Prokuratury Okręgowej w Katowicach – 11 578 oraz w okręgu Prokuratury Okręgowej w Gdańsku – 10 731.

W kolejnych pięciu okręgach - szczecińskim, wrocławskim, łódzkim, warszawsko – praskim i radomskim umorzono - odpowiednio - od 9 421, 7 806, 5 559, 5 517 do 4 051 spraw wobec niewykrycia sprawcy przestępstwa.

Natomiast najmniejszą liczbę spraw umorzonych na tej podstawie odnotowano w okręgach Prokuratury Okręgowej w Krośnie (587), w Łomży (540), w Koninie (484), w Przemyślu (399) i w Suwałkach (361).

Przedstawione dane wskazują, iż problem niewykrycia sprawców przestępstwa jest bardziej charakterystyczny dla okręgów prokuratur o znacznym stopniu zaludnienia oraz ano-

nimowości osób zamieszkujących i czasowo przebywających na danym terenie. Na wskazanych obszarach odnotowuje się ponadto większą liczbę przestępstw, przy ograniczonych możliwościach wykrywczych organów ścigania.

W 2011 r. wpłynęło 37 879 zażaleń na postanowienie o umorzeniu śledztwa/ dochodzenia, w tym:

- w prokuraturach apelacyjnych – 10,
- w prokuraturach okręgowych – 327,
- w prokuraturach rejonowych 37 542.

Z ogólnej liczby 37 879 zażaleń na postanowienie o umorzeniu postępowania - 2 394 zostały uwzględnione przez prokuratora w trybie art. 463 § 1 k.p.k. (7 w prokuraturach okręgowych, 2 387 w prokuraturach rejonowych).

Natomiast sądy powszechne rozpoznały ogółem 26 770 zażaleń na postanowienia o umorzeniu postępowania, z czego utrzymały w mocy – 19 443 (co stanowiło – 72,6% ogółu rozpoznanych zażaleń), a uchylili i przekazały do ponownego rozpoznania – 7 327 (27,4%).

W 2011 r. wpłynęło 34 458 zażaleń na postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego, w tym:

- w prokuraturach apelacyjnych – 1,
- w prokuraturach okręgowych – 141,
- w prokuraturach rejonowych – 34 316.

Z ogólnej liczby 34 458 zażaleń na postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania, 2 732 zostały uwzględnione przez prokuratora w trybie art. 463 § 1 k.p.k. (3 w prokuraturach okręgowych, 2 729 w prokuraturach rejonowych).

Natomiast sądy powszechne rozpoznały ogółem 23 773 zażalenia na postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania, z czego utrzymały w mocy -19 583 (co stanowiło – 82,4% ogółu rozpoznanych zażaleń), a uchylili 4 190 postanowień w tym przedmiocie.

Ponadto 8 487 zażaleń sąd załatwił w inny sposób, z czego 4 428 dotyczyło postanowień o umorzeniu postępowania przygotowawczego, a 4 059 postanowień o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego.

W 2011 r. prokuratorzy wydali ponownie decyzje o umorzenia dochodzenia/ śledztwa w 6 757 sprawach natomiast w 557 sprawach wydano ponownie decyzję o odmowie wszczęcia postępowania.

W 2011 roku w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury na terenie całego kraju zakończono prawomocnym orzeczeniem 6 410 spraw, prowadzonych po uchyle-

niu przez sąd w trybie art. 330 § 1 k.p.k. postanowień o odmowie wszczęcia lub umorzeniu postępowania przygotowawczego.

W przeważającej części tych spraw sądy uchylając postanowienie o umorzeniu postępowania przygotowawczego lub odmowie jego wszczęcia, wskazywały nie tylko powody uchylecia, lecz również okoliczności, które należy wyjaśnić i czynności, które należy przeprowadzić. Czynności te zostały w zdecydowanej większości spraw wykonane w całości. W niewielkiej liczbie spraw czynności te zostały zrealizowane częściowo z uwagi na zmianę sytuacji procesowej w dalszym toku postępowania (np. cofnięcie wniosku o ściganie) lub obiektywną niemożność przeprowadzenia wskazanych przez sąd dowodów (np. brak określonych dokumentów).

Jedynie w pojedynczych przypadkach odstępowano od wykonywania zleconych czynności z następujących przyczyn:

- w trakcie kontynuowania postępowania przygotowawczego doszło do przedawnienia karalności czynu,

- czynności nie można było wykonać (np. sąd zlecił dołączenie do materiału postępowania akta sprawy, które zostały wybrakowane, zniszczono taśmy z monitoringu, niemożność przeprowadzenia konfrontacji z uwagi na nieustalenie osobowego źródła dowodowego, świadek zmarł, odmowa ze strony świadka udziału w czynności przesłuchania lub konfrontacji, odmowa ze strony pokrzywdzonego dostarczenia materiału porównawczego do badań przez biegłego, brak możliwości ustalenia przez biegłego okoliczności wskazanej przez sąd),

- uznano przeprowadzenie czynności za bezprzedmiotowe lub okoliczność wskazana przez sąd została już ustalona w oparciu o inne, przeprowadzone wcześniej dowody (nie ujawniono nowej dokumentacji lekarskiej, sąd zlecił wszczęcie postępowania przygotowawczego i wyjaśnienie w jego toku, czy nie doszło do realizacji znamion wykroczenia z art. 124 k.w., wobec cofnięcia wniosku o ściganie karne przez osobę uprawnioną realizacja pozostałych czynności była bezprzedmiotowa).

W części spraw sąd po uwzględnieniu środków odwoławczych i uchyleniu zaskarżonego orzeczenia nie zlecił żadnych czynności procesowych do wykonania, przedstawiając jedynie odmienną ocenę prawno-karną zdarzenia będącego przedmiotem postępowania i polecając dokonanie przez prokuratora ponownej analizy materiału dowodowego bądź konwalidowania błędów procesowych.

Z przedstawionych informacji wynika, że uzupełnienie materiału dowodowego wskazanego postanowieniem sądu o uchyleniu postanowienia o odmowie wszczęcia czy umorze-

niu postępowań przygotowawczych miało znaczenie dla późniejszej decyzji merytorycznej w 882 sprawach, w których doprowadziło do zmiany decyzji i w konsekwencji do:

- skierowania aktu oskarżenia,
- wystąpienia z wnioskiem o warunkowe umorzenie postępowań przygotowawczych,
- umorzenia postępowania przygotowawczego na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. wobec stwierdzenia, że czyn nie stanowi przestępstwa z uwagi na jego znikomą społeczną szkodliwość,
- przekazania materiałów do właściwego sądu rodzinnego i nieletnich,
- wydania rozstrzygnięć o podobnym charakterze, jednakże w oparciu o inne podstawy prawne lub w odniesieniu do zmienionego przez uzupełnienie zakresu rozpoznania.

W zdecydowanej większości spraw - w 5 203 sprawach - realizacja zleconych przez sąd czynności nie miała wpływu na późniejszą decyzję kończącą postępowanie przygotowawcze, bowiem nie doprowadziła do odmiennych ustaleń faktycznych lub oceny prawnej, doprowadziła jedynie do wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności sprawy, co jednak nie rzutowało na odmienny sposób merytorycznego jej zakończenia.

Z powyższego wynika, że uzupełnienie materiału dowodowego w kierunku wskazanym przez sąd w postanowieniu o uchyleniu postanowienia o odmowie wszczęcia czy umorzeniu postępowania przygotowawczego doprowadziło do zmiany decyzji w 13,76 % spraw, w których orzeczenie zostało uchylone.

W 2011 roku prawomocnym wyrokiem skazującym zakończyły się łącznie 53 sprawy, w których strona wystąpiła w trybie art. 55 k.p.k. z subsydiarnym aktem oskarżenia:

- w apelacji białostockiej zapadło łącznie 6 wyroków skazujących (w 1 sprawie pokrzywdzona wniosła akt oskarżenia wobec 5 oskarżonych, Sąd uniewinnił 4 oskarżonych, jednego skazał na karę grzywny) i 2 wyroki warunkowo umarzające postępowania karne,
- w apelacji gdańskiej – zapadło 11 wyroków skazujących,
- w apelacji katowickiej – zapadło 8 wyroków skazujących,
- w apelacji krakowskiej – zapadły 3 wyroki skazujące,
- w apelacji lubelskiej – nie odnotowano takich spraw,
- w apelacji łódzkiej – zapadły 4 wyroki skazujące,
- w apelacji poznańskiej – zapadły 4 wyroki skazujące i 1 wyrok warunkowe umorzenie postępowania,
- w apelacji rzeszowskiej – zapadło 5 wyroków skazujących,

- w apelacji szczecińskiej – zapadły 3 wyroki skazujące (w 1 ze spraw sąd uznał oskarżonego za winnego popełnienia czynu z art. 190 § 1 k.k. i odstąpił od wymierzenia mu kary),

- w apelacji warszawskiej – zapadły 4 wyroki skazujące,

- w apelacji wrocławskiej – zapadło 6 wyroków skazujących.

Należy jednocześnie podkreślić, że prokuratury nie prowadzą ewidencji spraw, w których wniesiono subsydiarny akt oskarżenia i nie monitorują takich spraw. Sądy nie informują prokuratur o wydaniu wyroku w następstwie wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia. Obowiązujące wytyczne i pisma instrukcyjne nie obligują prokuratorów do podejmowania w takich sprawach szczególnych czynności nadzorczych. Niejednokrotnie sądy, wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 330 § 3 k.p.k., nie przesyłają do prokuratury odpisu aktu oskarżenia wniesionego przez pokrzywdzonego, lecz zwracają się jedynie o nadesłanie akt głównych sprawy.

W wyniku działań Departamentu Postępowania Przygotowawczego Prokuratury Generalnej, prokuratury zażądały takich danych z sądów i sprawy z tej kategorii częściowo już zostały zbadane przez bezpośrednich przełożonych lub prokuratorów z wydziałów nadzoru nad postępowaniem przygotowawczym lub zostaną zbadane, co stanie się podstawą kompleksowej oceny prawidłowości działań podejmowanych przez prokuratorów w toku prowadzonych postępowań przygotowawczych.

W większości spraw po zapoznaniu się z aktami sprawy, jak i uzasadnieniem sądu orzekającego w danej sprawie, nie stwierdzono nieprawidłowości, a decyzję o umorzeniu postępowania w tych sprawach należy oceniać nie w kategorii błędu prokuratora, lecz dokonanej przez niego odmiennej oceny dowodów.

W sprawach wszczętych na podstawie aktu oskarżenia wniesionego przez oskarżyciela posiłkowego prokurator z reguły nie realizował uprawnień przewidzianych w art. 55 § 4 k.p.k. W 2 sprawach prokurator przyłączył się do postępowania.

W związku z zapadłym wyrokiem skazującym w sprawie, w której uprzednio dwukrotnie wydano postanowienie o umorzeniu postępowania przygotowawczego lub odmowie jego wszczęcia w 13 sprawach nie podejmowano żadnych czynności w ramach wewnętrznego nadzoru służbowego ani przez prokuratora sprawującego zwierzchni nadzór służbowy. W 2 sprawach prokurator rejonowy dokonał analizy sprawy i nie stwierdził żadnych istotnych uchybień ze strony prokuratora nadzorującego postępowanie przygotowawcze.

W 2 sprawach prokurator nadrzędny dokonał analizy akt sądowych i uznał za nieprawidłową ocenę prawną zdarzenia dokonaną przez prokuratora Prokuratury Rejonowej. Po

przeprowadzonym badaniu zwrócono uwagę Prokuratorowi Rejonowemu na przedwczesność podjęcia decyzji merytorycznej w sprawie oraz na konieczność dokładniejszej analizy zgromadzonego materiału dowodowego i dokonywania jego całościowej oceny, celem wyeliminowania w przyszłości podobnych uchybień.

W ramach nadzoru sprawowanego przez bezpośredniego przełożonego, po zapoznaniu się z aktami sprawy, w której zapadł prawomocny wyrok skazujący na skutek wniesienia przez pokrzywdzonego subsydiarnego aktu oskarżenia, w 21 przypadku przeprowadzono rozmowy z ich referentami, polecając jednocześnie zapoznanie się z uzasadnieniem wyroku zapadłego w sprawie z zaleceniem, by w sprawach, w których nastąpiło uchylenie postanowienia o odmowie wszczęcia lub umorzeniu postępowania przygotowawczego, w sytuacji gdy wykonanie zleconych przez sąd czynności prowadzi do powtórnego wydania wskazanych orzeczeń, badać takie akta bardziej wnikliwie przed podjęciem decyzji (w 1 przypadku nie podejmowano działań służbowych w stosunku do prokuratora referenta z uwagi na jego wcześniejsze odejście z pracy w prokuraturze).

W 1 przypadku skierowano wystąpienie do Komendanta Policji zwracające uwagę na niewłaściwy sposób prowadzenia postępowania.

W jednej sprawie pełnomocnik pokrzywdzonego skierował do sądu subsydiarny akt oskarżenia, pomimo niewykorzystania przez pokrzywdzonego uprawnień przewidzianych w art. 306 § 1 k.p.k., a sąd ten akt oskarżenia rozpoznał, skazując oskarżonego na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby. W tej sprawie zostanie wywiedziony przez prokuratora wniosek o kasację w trybie art. 521 k.p.k. od w/w wyroku, tym bardziej iż wątpliwości budzi również zasadność uznania oskarżonego za winnego.

Za pozytywny uznać należy odnotowany w 2011r. spadek – o 125 – liczby spraw zwróconych przez sąd w celu uzupełnienia postępowania przygotowawczego (z 1 127 spraw – w 2010 r. – do 1 002 spraw – w 2011 r.), przy wzroście wskaźnika dynamiki w tym zakresie – z 75,3% - do 88,9%.

W 2011 roku prokuratury zakończyły prawomocnym orzeczeniem łącznie 575 spraw (w apelacji białostockiej 13, w apelacji gdańskiej 43, w apelacji katowickiej 88, w apelacji krakowskiej 31, w apelacji lubelskiej 117, w apelacji łódzkiej 44, apelacji poznańskiej 36, apelacji rzeszowskiej 9, apelacji szczecińskiej 16, apelacji warszawskiej 158, apelacji wrocławskiej 20), które wcześniej zostały zwrócone przez sąd w celu uzupełnienia postępowania przygotowawczego, z tej liczby:

- w 366 sprawach skierowano ponownie akt oskarżenia,
- w 50 sprawach postępowanie przygotowawcze zawieszono,
- 163 sprawy zakończono umorzeniem postępowania przygotowawczego:

- 30 spraw na podstawie art. 322 § 1 k.p.k.,
- 46 sprawy na podstawie art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k.,
- 52 spraw na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k.,
- 5 spraw na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k.,
- 5 sprawy na podstawie art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k.,
- 6 spraw na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k.,
- 8 spraw na podstawie art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k.,
- 1 sprawa na podstawie art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k.,

- w 5 sprawach skierowano wniosek o umorzenie postępowania i zastosowanie środka zabezpieczającego (na podstawie art. 324 k.p.k.),

- w 4 sprawach wystąpiono z wnioskiem o warunkowe umorzenie postępowania przygotowawczego.

W 3 sprawach, w których ponownie skierowano akt oskarżenia, w części umorzono postępowanie na podstawie art. 17 § 1 pkt 1, 5 lub 6. k.p.k. Jedną z takich spraw było śledztwo w okręgu apelacji rzeszowskiej, które zostało umorzono częściowo przeciwko 4 podejrzanym z powodu braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia czynu – faktyczną przyczyną umorzenia była niemożność wykorzystania dowodów niejawnych uzyskanych przeciwko tym podejrzanym w toku kontroli operacyjnej, stanowiących uprzednio podstawę ustaleń faktycznych, wobec nieuzyskania zgody następczej sądu na ich wykorzystanie. W pozostałej części, w stosunku do 13 podejrzanych śledztwo to zakończono wniesieniem przeciwko nim aktu oskarżenia do sądu.

Podjęte w tych sprawach działania w ramach nadzoru służbowego były w poszczególnych okręgach zróżnicowane. Różnica polegała głównie na tym, iż w części jednostek prokuratury sprawy zwrócone przez sąd w celu uzupełnienia postępowania przygotowawczego podlegały kontroli tylko przez prokuratora bezpośrednio przełożonego, a w części również przez prokuratora prokuratury nadrzędnej.

Regułą było, że wszystkie zwrócone sprawy każdorazowo były przedmiotem analizy prokuratora bezpośrednio przełożonego i niejednokrotnie były one następnie obejmowane wewnętrznym nadzorem służbowym.

Działania podjęte w ramach nadzoru służbowego sprawowanego przez prokuratora bezpośrednio przełożonego polegały na :

- zapoznaniu się z aktami zwróconej sprawy,
- omówieniu z prokuratorem-referentem wskazanych przez sąd uchybień,
- udzieleniu konsultacji, co do dalszego biegu sprawy,
- wydaniu polecenia ścisłego wykonania zaleceń sądu,
- kontroli terminowości i poziomu wykonywanych czynności,
- rozmowy dyscyplinującej,
- kierowaniu korespondencji o charakterze instrukcyjnym do jednostek Policji prowadzących postępowanie,
- omówieniu sprawy na okresowej naradzie prokuratorów.

W części jednostek prokuratury, postępowania, w których miał miejsce prawomocny zwrot sprawy do prokuratury w celu uzupełnienia postępowania przygotowawczego w trybie art. 345 k.p.k., poddawane były ocenie przez prokuratora nadrzędnego w toku bieżącej pracy.

Działania podejmowane przez prokuratora nadrzędnego polegały na:

- badaniu akt sprawy przez prokuratora nadrzędnego, połączonym z analizą przyczyn zwrotu oraz oceną pracy prokuratora referenta,
- weryfikacji przedstawionej mu przez prokuratora rejonowego oceny zasadności zwrotu sprawy przez sąd,
- sporządzeniu notatki z oceny zasadności zwrotu sprawy przez sąd do prokuratury,
- skierowaniu pisma do prokuratora rejonowego omawiającego dostrzeżone nieprawidłowości i ukierunkowującego dalszy bieg sprawy oraz polecając także, w części przypadków, przeprowadzenie wewnętrznego postępowania służbowego,
- udzieleniu bezpośrednich konsultacji prokuratorowi – referentowi.

Część ze spraw zwróconych przez sąd do uzupełnienia postępowania przygotowawczego była obejmowana zwierzchnim nadzorem służbowym w związku z wydaniem postanowienia o przedłużeniu okresu śledztwa powyżej roku.

Badanie akt spraw zwróconych przez sąd do uzupełnienia postępowania przygotowawczego w części jednostek prokuratury przeprowadzane jest przez prokuratorów wydziałów III nadzoru nad postępowaniem przygotowawczym (np. apelacje białostocka, katowicka) a w części jednostek stanowi domenę naczelnika wydziału II postępowania sądowego (np. apelacje: gdańska, łódzka, poznańska).

Wszystkie sprawy, które zostały zwrócone przez sąd w celu uzupełnienia postępowania przygotowawczego, były badane przez prokuratorów nadrzędnych w ramach: corocznie planowanych badań wszystkich spraw prawomocnie zwróconych przez sąd do uzupełnienia postępowania, podczas wizytacji prokuratur podległych lub w związku ze sporządzeniem

zbiorczej informacji o przyczynach prawomocnych zwrotów sądowych dwa razy w roku, która jest następnie przesyłana do wszystkich jednostek rejonowych do wiadomości kadry orzeczniczej w celu wyeliminowania podobnych przypadków w dalszej pracy.

W części jednostek prokuratury badania akt zwróconych przez sąd w trybie art. 345 k.p.k. ujęte są w corocznym harmonogramie działania wydziałów III postępowania sądowego prokuratur okręgowych, które po przeprowadzonych badaniach akt przedstawiają prokuratorom rejonowym ustalenia poczynione w wyniku analizy.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w działaniu prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie zwrócone przez sąd, poza podejmowanymi działaniami w ramach nadzoru służbowego sprawowanego przez prokuratora bezpośrednio przełożonego, które polegały na przeprowadzeniu rozmowy dyscyplinującej bądź udzieleniu wytyku ze wskazaniem błędów popełnionych przez prokuratora referenta, w 2011 roku, w stosunku do 6 prokuratorów podjęto działania o charakterze służbowym lub dyscyplinarnym polegające na wymierzeniu kary porządkowej upomnienia na podst. art. 72 ust. 1 ustawy o prokuraturze lub wytknięcia na podstawie art. 8 ust. 7 ustawy o prokuraturze. Nadal prowadzone są czynności wobec prokuratora – referenta, mające na celu pociągnięcie go do odpowiedzialności dyscyplinarnej.

W 2011 roku prokuratury zawiesiły 41 848 postępowań przygotowawczych, o 422 spraw więcej niż w analogicznym okresie roku ubiegłego (z 41 426 w 2010 r. do 41 848 w 2011 r.). Wskaźnik spraw zawieszonych do ogółu zakończonych (bez odmów wszczęcia) kształtował się na poziomie 4,5% w 2011 r. (w 2010 r. wynosił 4,4%).

W prokuraturach apelacyjnych zawieszono w 2011 r. – 110 spraw, o 11 więcej niż w 2010 r., mimo to wskaźnik spraw zawieszonych zmniejszył się o 0,5% (z 13,9% w 2010 r. do 13,4% w 2011 r.).

W prokuraturach okręgowych liczba spraw zawieszonych w 2011 r. zmniejszyła się w stosunku do roku ubiegłego i wyniosła 668, przy wskaźniku 12,54%, podczas gdy w 2010 r. zawieszono 697 spraw, przy wskaźniku 12,59%.

Natomiast w prokuraturach rejonowych zawieszono ogółem w 2011 r. – 41 070 spraw, o 440 spraw więcej niż w 2010 r., w którym wydano 40 630 decyzji o zawieszeniu postępowania przygotowawczego.

Z uwagi na wyżej wymienioną liczbę spraw zawieszonych, a także znaczącą liczbę spraw zawieszonych w poprzednich okresach sprawozdawczych, problematyka ta była przedmiotem zarządzonej przez Prokuratora Generalnego na przełomie 2010 i 2011 r. lustracji spraw zawieszonych w prokuraturach apelacyjnych, okręgowych i rejonowych, w celu

zbadania rzeczywistych przyczyn i podstaw zawieszenia postępowań w sprawach, w których okres zawieszenia był najdłuższy, a także ustalenia możliwości podjęcia w części z nich postępowania i ich kontynuowania.

Lustrację przeprowadzono w skali wszystkich powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury i według jednakowych założeń opracowanych w Prokuraturze Generalnej.

W toku lustracji badaniu poddano łącznie 3 230 spraw, co stanowiło 7% liczby spraw, w których okres zawieszenia postępowania był dłuższy niż 2 lata według stanu na dzień 31 grudnia 2010 r.

Analizę wyników tych lustracji, przeprowadzono w Prokuraturze Generalnej i wraz z zaleceniami niezbędnymi do prawidłowej realizacji zadań na tym odcinku pracy, przekazano prokuratorom apelacyjnym.

Z dokonanych w toku lustracji ustaleń wynika, iż najczęstszą przesłanką wydania postanowień o zawieszeniu postępowania przygotowawczego (w 91,3% ogółu zbadanych spraw) była niemożność przeprowadzenia działań procesowych wymagających obecności podejrzanego, z pominięciem których merytoryczne zakończenie śledztwa lub dochodzenia nie byłoby możliwe. Wśród postępowań, w których powyższy czynnik powodował konieczność wydania postanowienia o zawieszeniu, w zdecydowanej większości albowiem w 96,4%, przyczyną powyższej decyzji procesowej było ukrywanie się podejrzanego przed wymiarem sprawiedliwości lub jego długotrwały pobyt za granicą. Niemożność ujęcia podejrzanego wynikała głównie z nieskuteczności działań poszukiwawczych prowadzonych przez Policję, a w mniejszym stopniu źródłem jej był brak niezwłocznej reakcji prokuratora na dokonane ustalenia, której opóźnienie znajdowało swoje przyczyny w niesystematycznym nadzorze nad sprawami zawieszonymi.

Nawiązując do podanych wyżej wyników statystycznych, odnotować należy, iż na koniec 2011 r. zmniejszeniu uległa ilość spraw, w których okres zawieszenia był najdłuższy. I tak liczba spraw, w których okres zawieszenia postępowania wynosi ponad 5 lat w stosunku do stanu na koniec 2010 r. zmniejszyła się o 1 798 spraw, natomiast spraw, w których okres zawieszenia postępowania wynosi 2-5 lat – o 2 545.

Przedstawione wyniki można wiązać z działaniami kontrolnymi podjętymi w toku lustracji i zaleceniami wydanymi w wyniku lustracji, tym bardziej że pozytywne tendencje w zmniejszeniu liczby zawieszonych postępowań zarysowały się przede wszystkim bezpośrednio po przeprowadzonych lustracjach i w kategorii spraw, które najdłużej pozostawały w zawieszeniu.

Prokuratorzy występowali do sądu z wnioskami o zastosowanie tymczasowego aresztowania w sytuacjach koniecznych dla zapewnienia prawidłowego toku postępowania karnego.

W 2011 r. skierowali oni do sądu łącznie 25 452 wnioski o zastosowanie tego środka zapobiegawczego (o 236 mniej niż w 2010 r.). Jednocześnie w niewielkim zakresie spadła z 89,8% - do 89,4% skuteczność złożonych wniosków w przedmiocie tymczasowego aresztowania.

W podanym okresie sąd zastosował środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania łącznie wobec 22 748 podejrzanych (o 312 mniej niż w 2010 r.).

Według stanu na dzień 31 grudnia 2011 r. środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania stosowano w skali kraju wobec 3 764 podejrzanych, w tym:

- wobec 2 690 z nich - do 3 m-cy (co stanowiło 71,5% ogółu tymczasowo aresztowanych),
- wobec 640 z nich - powyżej 3 do 6 m-cy (co stanowiło 17,0% ogółu tymczasowo aresztowanych),
- wobec 404 z nich - powyżej 6 do 12 m-cy (co stanowiło 10,7% ogółu tymczasowo aresztowanych),
- wobec 30 z nich - powyżej roku do 2 lat (co stanowiło 0,8% ogółu tymczasowo aresztowanych).

Na ostatni dzień okresu sprawozdawczego nie odnotowano tymczasowych aresztowań trwających powyżej 2 lat.

Podkreślić należy, iż środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania, trwający powyżej roku, stosowano tylko wobec 0,8% ogółu tymczasowo aresztowanych, zwłaszcza w sprawach prowadzonych przez wydziały śledcze prokuratur okręgowych i wydziały V do spraw przestępczości zorganizowanej i korupcji prokuratur apelacyjnych.

Podnieść także należy, iż przedmiotowy środek zapobiegawczy stosowany i przedłużany jest na dalszy czas oznaczony przez sąd na wniosek prokuratora. Stosowanie tego środka podlega kontroli przez sąd wyższej instancji.

Z danych statystycznych w tym zakresie wynika, iż na 5 315 rozpoznanych w 2011 r. przez sąd zażaleń na zastosowanie lub przedłużenie tymczasowego aresztowania, uwzględniono tylko 759 z nich, co stanowi 14,3% ogółu rozpoznanych zażaleń.

Przy omawianiu tej problematyki wskazać również należy, iż prokuratorzy w przypadku uznania, że wystarczającym dla zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania karnego jest inny niż tymczasowe aresztowanie środek zapobiegawczy, stosowali wobec podej-

rzanych środki o charakterze nieizolacyjnym, m.in. w postaci dozoru Policji, poręczenia majątkowego czy zakazu opuszczania kraju, połączonego niejednokrotnie z zatrzymaniem paszportu lub innego dokumentu uprawniającego do przekroczenia granicy.

W 2011 r. zastosowano łącznie 59 307 innych niż tymczasowe aresztowanie środków zapobiegawczych, w tym poręczenia majątkowe wobec 14 358 podejrzanych, dozory Policji wobec 34 918 podejrzanych, zakaz opuszczania kraju wobec 8 508 podejrzanych (w tym w 1 832 przypadkach połączony z zatrzymaniem paszportu lub innego dokumentu uprawniającego do przekroczenia granicy).

Praktykę prokuratorów w zakresie wnioskowania o zastosowanie środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania, jak i stosowania pozostałych środków zapobiegawczych należy ocenić jako prawidłową.

W 2011 r. wydano łącznie 78 527 postanowień o zabezpieczeniu majątkowym, o 964 mniej niż w 2010 r.

Łączna wartość faktycznie zabezpieczonego mienia na poczet kar i środków karnych o charakterze majątkowym oraz roszczeń odszkodowawczych była jednak wysoka i wyniosła 364 256 399 zł, o 20 734 010 zł więcej niż w 2010 r.

Mając jednakże na uwadze znaczenie tych decyzji dla prawidłowego przebiegu postępowania, w tym zabezpieczenia mienia na poczet wspomnianych kar i środków karnych, a także niejednorodną jeszcze w skali kraju praktykę na wymienionym odcinku pracy w 2011 r. na szczeblu Prokuratury Generalnej zaplanowano działania lustracyjne w tym zakresie na III i IV kwartał 2012 r.

Po przeprowadzeniu stosownych badań w jednostkach organizacyjnych prokuratury w 2011 roku stwierdzono, że nadzór nad zasadnością, legalnością i prawidłowością zatrzymań osób w postępowaniu przygotowawczym przez Policję i inne organy jest realizowany zgodnie z wymogami przepisów Rozdziału 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury i polega na:

- żądaniu od Policji i innych organów niezwłocznego zawiadomienia właściwego prokuratora dyżurującego o każdym przypadku zatrzymania osoby poprzez przekazanie bezpośrednio lub za pośrednictwem faksu protokołu z tej czynności,

- bieżącym analizowaniu protokołów zatrzymań pod kątem istnienia przesłanek, o których mowa w § 190 cyt. wyżej Regulaminu (istnienie przesłanek z art. 244 § 1 k.p.k., prze-

strzegania terminów określonych w art. 248 § 1 i 2 k.p.k., proporcjonalności czasu zatrzymania do potrzeb postępowania, przestrzegania uprawnień zatrzymanego, prawidłowości udokumentowania zatrzymania i związanych z nim czynności w aktach głównych sprawy),

- badaniu, czy niezwłocznie po zatrzymaniu osoby zebrano niezbędne dane i wykonano czynności w celu podjęcia decyzji w przedmiocie zwolnienia osoby zatrzymanej albo wystąpienia z wnioskiem o zastosowanie środka zapobiegawczego,

- kierowaniu pism instrukcyjnych oraz przekazywaniu na bieżąco uwag przełożonym policjantów i omawianiu na naradach służbowych z Policją stwierdzonych uchybień.

W 2011 roku sądy uwzględniły zażalenia 45 osób na zatrzymanie przez Policję w trybie art. 244 k.p.k.:

- w apelacji białostockiej – 6 osób,
- w apelacji gdańskiej – 1 osoby,
- w apelacji katowickiej – 1 osoby,
- w apelacji krakowskiej – 11 osób,
- w apelacji lubelskiej – 3 osób,
- w apelacji łódzkiej – 5 osób,
- w apelacji poznańskiej – 1 osoby,
- w apelacji rzeszowskiej – 1 osoby,
- w apelacji szczecińskiej – 5 osób,
- w apelacji warszawskiej – 7 osób,
- w apelacji wrocławskiej – 4 osób.

Wbrew dyrektywie wynikającej z art. 246 § 4 k.p.k., nie w każdym przypadku stwierdzenia przez sąd bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości zatrzymania, sąd zawiadamiał prokuratora.

W sprawach, w których sąd uznał za zasadne zażalenie na zatrzymanie co do istoty, nie kwestionując jednocześnie jego legalności i prawidłowości – nie podejmowano działań dyscyplinujących. Nie podejmowano też środków dyscyplinujących wobec osób dopuszczających się stwierdzonych przez sąd nieprawidłowości przy zatrzymaniu osoby, w sytuacji, gdy prokurator wyraził odmienną od sądu ocenę przesłanek zatrzymania – 12 przypadków.

Środki dyscyplinujące były podejmowane przez prokuratora wobec osób winnych stwierdzonych przez sąd uchybień w 5 sprawach.

Najczęściej prokurator informował przełożonych funkcjonariuszy Policji, funkcjonariuszy Straży Granicznej, funkcjonariuszy urzędu celnego dokonujących zatrzymania o decyzji sądu polecając podjęcie stosownych działań służbowych mających na celu wyeliminowa-

nie podobnych zdarzeń w przyszłości, omawiał ujawnione przez sąd nieprawidłowości podczas narad służbowych z udziałem przedstawicieli kierownictwa właściwych komend Policji, przekazywał do wiadomości i stosowania funkcjonariuszom Policji uwagi dotyczące zasadności, legalności i prawidłowości stosowania instytucji zatrzymania.

W związku z inicjatywą prokuratora właściwy komendant Policji przeprowadził postępowanie wyjaśniające w 11 sprawach,

- w 4 sprawach postępowanie nie wykazało, aby funkcjonariusze Policji dopuścili się naruszenia dyscypliny służbowej. Stanowisko to zostało podzielone przez prokuratora,

- w 1 sprawie wobec osoby winnej stwierdzonych uchybień nie podejmowano środków dyscyplinujących w związku z jej przejściem na emeryturę,

- w 1 sprawie skutkiem było przeprowadzenie rozmowy dyscyplinującej z funkcjonariuszami Policji i udzielenie im stosownych pouczeń,

- 5 postępowań pozostaje w toku,

W 8 sprawach prokurator zainicjował postępowanie sprawdzające w kierunku czynu z art. 231 § 1 k.k., i tak:

- 4 zakończyły się odmową wszczęcia śledztwa,

- 1 zakończyła się postanowieniem o umorzeniu postępowania na podst. art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k. – brak danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa,

- 2 zakończyły się postanowieniem o umorzeniu postępowania z wagi na brak znamion czynu zabronionego – art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k.,

- 1 sprawa – pozostaje w toku.

Niezależnie od sprawowania bieżącego nadzoru nad prawidłowością zatrzymań, prokuratorzy z apelacji poznańskiej przeprowadzili w jednostkach Policji okresowe kontrole dokumentacji dotyczącej zatrzymań. W wyniku tych kontroli w 2011 r. nie stwierdzono niezasadnych zatrzymań.

Nadzór nad wykonywaniem postanowień o tymczasowym aresztowaniu oraz innych decyzji o pozbawieniu wolności pozostaje w szczególnym zainteresowaniu prokuratorów referentów spraw oraz kierownictwa jednostek prokuratury. Kierownicy jednostek prokuratury w ramach nadzoru służbowego badają terminowość i merytoryczną zasadność kierowanych wniosków o zastosowanie i przedłużenie czasu trwania tymczasowego aresztowania oraz praktykę odwoławczą w tym przedmiocie. Bieżącej analizie poddawana jest prawidłowość, zasadność oraz aktualność podstaw prawnych stosowania tymczasowego aresztowania.

Postępowania przygotowawcze, w których stosowany jest środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania, pozostają pod wzmożonym wewnętrznym nadzorem służbowym, w ramach którego zwracana jest uwaga na terminowość wykonywania czynności, ich koncentrację, zachowanie terminów do skierowania wniosku o ewentualne przedłużenie czasu trwania tymczasowego aresztowania oraz na bieżąco oceniane jest istnienie przesłanek ustawowych do dalszego stosowania tymczasowego aresztowania.

Sprawy takie cyklicznie badane są także w ramach kontroli służbowej oraz obejmowane są zwierzchnim nadzorem służbowym, zwłaszcza wówczas, gdy tymczasowe aresztowanie stosowane jest przez dłuższy okres czasu.

Na bieżąco prokuratorzy reagują na informacje uzyskiwane od podejrzanych i ich obrońców, osób najbliższych oraz administracji aresztów śledczych, wskazujące na możliwość zaistnienia okoliczności z art. 259 k.p.k. W szczególności zlecane są wywiady kuratorów sądowych, badania lekarskie przez służbę zdrowia w aresztach bądź zewnętrzne placówki medyczne, zasięgane są opinie biegłych o stanie zdrowia osób pozbawionych wolności oraz zlecane są inne czynności procesowe weryfikujące podnoszone okoliczności faktyczne.

Po ujawnienia okoliczności wskazujących na zbędność dalszego stosowania środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania, podejmowane są niezwłocznie decyzje o zmianie tego środka zapobiegawczego lub jego uchyleniu.

W przypadku uzyskania informacji o nieprawidłowościach związanych w wykonywaniem tymczasowego aresztowania na terenie jednostki penitencjarnej żądane są wyjaśnienia od kierownictwa takiej jednostki. W razie zaistnienia potrzeby kierowane są pisma o wzmożenie nadzoru nad osadzonym, a w przypadkach zagrożenia ze strony innych osadzonych zapewnienie jego izolacji, jak też podejmowane są decyzje o zmianie miejsca osadzenia. Również w przypadku złożenia przez osobę pozbawioną wolności zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa na jego szkodę każdorazowo takie zawiadomienie podlega procesowemu rozpoznaniu.

Prokurator prowadzący lub nadzorujący postępowanie przygotowawcze, w którym wobec podejrzanego stosowane jest tymczasowe aresztowanie zgodnie z przepisami Kodeksu karnego wykonawczego, zajmuje też stanowisko odnośnie uprawnień tymczasowego aresztowanego np. do korzystania przez osadzonego z wyżywienia, środków leczniczych i higieny otrzymywanych spoza aresztu śledczego. Jedynie w przypadku istnienia potrzeby zagwarantowania prawidłowego toku postępowania prokurator podejmuje decyzję o odmowie lub ograniczeniu możliwości skorzystania przez tymczasowo aresztowanego z przysługujących mu uprawnień.

Ze szczególną uwagą prokuratorzy podchodzą również do kwestii związanych z kontaktami osób tymczasowo aresztowanych z najbliższymi zarówno w formie listowanej (korespondencja przekazywana jest bez zbędnej zwłoki), jak i poprzez udzielanie zezwoleń na widzenie. Prokurator prowadzący postępowania udziela zgody na widzenie z tymczasowo aresztowanym, cenzuruje jego korespondencję od osób prywatnych, udziela zgody na ewentualne podjęcie przez podejrzanego pracy. W sprawach, w których tymczasowe aresztowanie stosowane jest wobec wielu podejrzanych i w których zachodzi podejrzenie mactwa i uzgadniania wersji zdarzenia, prokurator powiadamia o tym administrację aresztu śledczego lub zakładu karnego, w którym osadzeni są podejrzani i w razie konieczności wnioskuje o zawarcie wpisu o stosowaniu instytucji wzajemnej izolacji podejrzanych w jednej sprawie.

Z uzyskanych informacji wynika, że w jednostkach prokuratury egzekwowany był obowiązek wynikający z § 204 i § 205 Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury. O każdym przypadku tymczasowego aresztowania, którego czas trwania przekroczył 9 miesięcy, prokurator okręgowy zawiadamiał prokuratora apelacyjnego, a o każdym przypadku przedłużenia tymczasowego aresztowania na okres powyżej roku prokurator apelacyjny zawiadamiał Prokuratora Generalnego wskazując jednocześnie przewidywany termin zakończenia postępowania. Prokuratorzy wydziałów III nadzoru nad postępowaniem przygotowawczym prokuratur apelacyjnych monitorowali bieg postępowań przygotowawczych, ustalając przyczyny ich niezakończenia i powody trwania najsurowszego środka zapobiegawczego.

Nadzór nad stosowaniem tymczasowego aresztowania prowadzony jest również podczas badań aktowych postępowań prowadzonych przez asesorów (w związku z ich okresową oceną) oraz lustracji i wizytacji poszczególnych jednostek prokuratury, badane są także przypadki uchylecia tymczasowego aresztowania w wyniku wniesionego środka odwoławczego.

W okręgu koszalińskim przeprowadzane były badania spraw umorzonych, w których stosowane było tymczasowe aresztowanie oraz analizy w zakresie zasadności odstąpienia od uwzględnienia wniosku Policji o wystąpienie z wnioskiem o zastosowanie przez sąd tymczasowego aresztowania wobec podejrzanych o czyny z art. 280 § 1 i 2 k.k., art. 197 § 1, 314 k.k., art. 200 § 1 i 2 k.k. i art. 207§ 2 i 3 k.k.. Nadto w tej jednostce na bieżąco realizowany był obowiązek przekazywania przez jednostki podległe informacji o sprawach z art. 148 k.k., w których wobec podejrzanych nie zastosowano tymczasowego aresztowania.

W apelacjach krakowskiej i lubelskiej, w związku z występującymi w przeszłości opóźnieniami pomiędzy wydaniem przez prokuratora postanowienia o uchyleniu tymczasowego aresztowania, a jego faktycznym wykonaniem przez jednostki penitencjarne, co zwią-

zane było z problemem doręczenia niezbędnych dokumentów do aresztu śledczego, w 2011 roku polecono prokuratorom w tym zakresie bezwzględne stosowanie wymogów określonych w § 206 Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury i bezwzględne dopełnienie obowiązku, aby stosowne dokumenty (postanowienie i nakaz zwolnienia) były doręczane do aresztu śledczego w dniu ich wydania. W apelacji lubelskiej prokuratorzy okręgowi wdrożyli monitoring w tym zakresie, a prokuratorzy rejonowi zobowiązani zostali do podjęcia takich działań organizacyjnych, które zapewnią zwolnienie tymczasowo aresztowanego w dniu wydania postanowienia i nakazu zwolnienia oraz inicjowania stosownych postępowań w przedmiocie odpowiedzialności dyscyplinarnej funkcjonariuszy jednostek penitencjarnych, a także rozważenia przeprowadzenia postępowania karnego.

Ponadto w pełni realizowane były pozostałe obowiązki wynikające z przepisów § 190, § 191 - 206 Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury.

Nadzór nad zatrzymaniami realizowany był przede wszystkim przez kontrolę zatrzymań. Kontrola taka przeprowadzana była zarówno przez prokuratorów i asesorów prowadzących konkretne postępowania, jak również przez prokuratorów funkcyjnych. Zagadnienie to uwzględniane było także w problematyce przeprowadzonych wizytacji i lustracji przez prokuratorów prokuratur nadrzędnych.

W odniesieniu do obserwacji w zakładach leczniczych zwracana była uwaga na konieczność przestrzegania uregulowań wynikających z przepisu art. 203 k.p.k. i § 172 cyt. Regulaminu.

Natomiast w przypadku osób odbywających karę pozbawienia wolności w zakładach karnych i aresztach śledczych, prokuratorzy brali udział w posiedzeniach sądu penitencjarnego, składając stosowne wnioski i zajmując stanowiska, co do kwestii związanych z rozpatrzeniem przedmiotu posiedzenia, a następnie oceniali zasadność orzeczenia sądu i zaskarżali rozstrzygnięcia, które uznano za wadliwe lub niesłuszne, zgodnie z uregulowaniem zawartym w § 353 Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury.

W 2011 r. w wydziałach nadzoru nad postępowaniem przygotowawczym prokuratur apelacyjnych i okręgowych zarejestrowano łącznie 7 063 spraw karnych, o 422 sprawy mniej niż w 2010 r. (wskaźnik dynamiki wyniósł 94,4%).

Zwierzchnim nadzorem służbowym objęto w tym czasie łącznie w skali kraju 3 825 spraw. Sprawy te stanowiły tylko 0,32% spraw karnych zarejestrowanych w 2011 r. w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury.

Spadek liczby spraw objętych zwierzchnim nadzorem służbowym przez prokuratora nadrzędnego jest konsekwencją zmian wprowadzonych ustawą z dnia 9 października 2009 r. o zmianie ustawy o prokuraturze oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2009 r. Nr 178, poz. 1375), które ograniczyły zakres nadzoru służbowego, eliminując przepis zezwalający na wydawanie poleceń co do treści czynności procesowej i wzmacniając niezależność prokuratora, a także zmian wprowadzonych rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz. U. nr 49, poz. 296), dotyczących konsultacyjnego charakteru tego nadzoru.

Nadzór służbowy w prokuraturach apelacyjnych i prokuraturach okręgowych jest wykonywany w sposób zgodny z unormowaniami zawartymi w Oddziale 3 Rozdziału 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 roku Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury i stosownie do treści § 74-86 jest on realizowany poprzez wewnętrzny nadzór służbowy, zwierzchni nadzór służbowy, kontrolę służbową.

W ramach wewnętrznego nadzoru służbowego właściwi prokuratorzy (bezpośrednio przełożeni i zwierzchnicy służbowi) zapoznają się z materiałami prowadzonych postępowań, przyjmują referaty o przebiegu postępowań w poszczególnych sprawach, udzielają wskazówek, a w razie potrzeby wydają polecenia dotyczące prowadzenia postępowań przy uwzględnieniu unormowań zawartych w art. 8 ust. 1 i 2 oraz art. 8a ustawy o Prokuraturze. Związane są one głównie z terminowością realizowanych w sprawie czynności. Nadto dokonują analiz prawidłowości realizacji zadań służbowych i obciążenia pracą poszczególnych prokuratorów. Analizując materiał dowodowy prowadzonych postępowań, zwracano uwagę zwłaszcza na zapewnienie gwarancji procesowych stron postępowania, prawidłowość i celowość wydawanych postanowień, minimalizację kosztów postępowań, prawidłową kwalifikację prawną czynów, zasadność stosowania środków zapobiegawczych oraz prawidłowość formułowania wniosków o zastosowanie środków zabezpieczających, właściwą koncentrację czynności procesowych, prawidłowość i zasadność decyzji końcowych.

Podstawowe kierunki sprawowanego przez prokuratury apelacyjne i okręgowe nadzoru, to:

- nadzór procesowy (przedłużanie śledztw prowadzonych w jednostkach podległych),
- nadzór instancyjny,

- zwierzchni nadzór służbowy nad postępowaniami przygotowawczymi prowadzonymi w jednostkach podległych),
- badania aktowe (z urzędu lub na wniosek) toczącego się lub zakończonego postępowania przygotowawczego,
- podejmowanie rozstrzygnięć w trybie § 122 ust. 5 Regulaminu,
- opracowywanie wniosków w trybie art. 328 § 1 k.p.k.,
- monitorowanie określonych kategorii postępowań przygotowawczych.

Decyzje o wdrożeniu zwierzchniego nadzoru służbowego podejmowali kierownicy jednostek lub ich zastępcy, przy czym podstawę podjęcia decyzji w tym zakresie stanowiły bądź to informacje przekazywane w trybie § 81 ust. 1 Regulaminu, bądź też informacje własne wynikające np. z faktu rozpoznawania wniosku o przedłużenie czasu trwania śledztwa. Wdrożenie zwierzchniego nadzoru służbowego następowało z reguły z inicjatywy prokuratora nadrzędnego, ale niejednokrotnie o rozważenie wdrożenia zwierzchniego nadzoru służbowego w konkretnej sprawie zwracali się kierownicy bezpośrednio podległych jednostek organizacyjnych.

Podstawowym kryterium decydującym o objęciu sprawy zwierzchnim nadzorem służbowym była duża waga sprawy ze względu na rodzaj zdarzenia, charakter, skutki lub społeczny oddźwięk oraz zawilość, wynikająca z przyczyn o charakterze przedmiotowym (rozmiar i charakter działalności przestępczej, skomplikowana problematyka prawna bądź faktyczna będąca istotą postępowania), jak i podmiotowym (wielość sprawców, pokrzywdzonych), rzutujących na długotrwałość postępowania, także czas trwania tymczasowego aresztowania. Kolejną kategorią postępowań, w których wdrażany był zwierzchni nadzór służbowy, to pozostające w toku sprawy, w których sąd uwzględnił skargę na przewlekłość postępowania. Zwierzchni nadzór służbowy wdrażany był także w sprawach, w których Prokurator Generalny wydał postanowienie w trybie art. 328 k.p.k.

Obowiązki w ramach wykonywanego zwierzchniego nadzoru służbowego prokuratorzy realizowali przede wszystkim poprzez cykliczną analizę akt głównych i podręcznych. Analiza ta przeprowadzana była przede wszystkim w jednostkach, w których prowadzone były postępowania, a w prokuraturze nadrzędnej w przypadkach wnioskowania o przedłużenie okresu trwającego śledztwa, czy też rozpoznawania zażaleń na decyzje prokuratora prowadzącego postępowanie przygotowawcze.

Za istotną z punktu widzenia organizacji pracy uznać należy wprowadzoną zasadę cyklicznego, bezpośredniego kontaktu prokuratora wykonującego zwierzchni nadzór służbowy z prokuratorem referentem w jednostce organizacyjnej, w której prowadzone jest postępowanie

nie. Wprowadzony system regularnych wyjazdów/wyjść kontrolno-instruktażowych do prokuratur rejonowych umożliwił prokuratorom nadrzędnym, sprawującym nadzór, osobiste i częste zapoznawanie się z aktami spraw, a przez to posiadanie aktualnej wiedzy o stanie sprawy, sposobie jej prowadzenia, planowanych czynnościach oraz trudnościach i problemach pojawiających się na danym etapie postępowania. Podczas wizyt w poszczególnych prokuraturach rejonowych przyjmowane były też referaty o przebiegu spraw, jak również odbywały się narady służbowe z udziałem kierujących danymi jednostkami organizacyjnymi, będących bezpośrednimi przełożonymi prokuratorów referentów. Przedmiotem narad był przebieg postępowań oraz problematyka jakości nadzoru prokuratorskiego nad postępowaniem. Regularne wyjazdy kontrolno-instruktażowe umożliwiły prokuratorom prowadzącym lub nadzorującym sprawy częste i swobodne korzystanie z konsultacji, w szczególności co do zakresu i kierunku postępowania oraz efektywnego wykonywania czynności procesowych.

Kolejną formą realizowania obowiązków w zakresie sprawowania zwierzchniego nadzoru służbowego, było przyjmowanie referatów od prokuratorów prowadzących lub nadzorujących postępowanie przygotowawcze, omawianie przebiegu postępowania, a także bieżące konsultowanie pojawiających się w sprawie problemów natury prawnej, czy faktycznej.

W ramach nadzoru udzielano ustnych i pisemnych konsultacji prokuratorom referentom oraz występowano z pismami zawierającymi sugestie, co do konieczności wyjaśnienia wskazywanych okoliczności lub podjęcia określonych działań. Wydawane w sprawach, w których wdrożono zwierzchni nadzór służbowy, decyzje podlegały ocenie prokuratorów wyznaczonych do jego sprawowania i to zarówno w odniesieniu do decyzji incydentalnych, jak i końcowych decyzji merytorycznych. W trakcie sprawowania zwierzchniego nadzoru służbowego oceniane były kwestie związane z prawidłowością m.in. stosowania środków zapobiegawczych oraz poprawnością realizowania uprawnień procesowych stron i innych uczestników postępowania. Analizowane były także decyzje związane z powoływaniem, bądź odstępowaniem od powołania w sprawie biegłych, przedłużaniem czasu trwania postępowania przygotowawczego oraz terminowość realizacji zaplanowanych czynności procesowych. Ustalenia czynione w toku sprawowania nadzoru dokumentowano w formie załączanych do akt notatek urzędowych lub zapisków służbowych, nanoszonych w kartach nadzoru lub w stosownym miejscu na ich obwolutie, bądź kopii decyzji przesłanej do akt nadzorczych. Do akt zwierzchniego nadzoru służbowego dołączano kserokopie ważnych, koniecznych decyzji, takich jak: postanowienia o przedłużeniu okresu śledztwa, plany czynności śledczych, postanowienia o przedłużeniu okresu stosowania tymczasowego aresztowania.

Prokuratorzy nadzorujący postępowania odnotowali również przypadki telefonicznych konsultacji z naczelnikami wydziałów śledczych w sytuacjach wymagających odpowiednio szybkiej reakcji.

W wypadku istotnych lub wielokrotnie powtarzających się nieprawidłowości, ujawnionych w wyniku sprawowanego zwierzchniego nadzoru służbowego nad postępowaniami, były one omawiane podczas narad służbowych z kierownikami jednostek prokuratury.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości i problemy pojawiające się w toku nadzorowanych postępowań, to:

- przewlekłość postępowań, spowodowana brakiem koncentracji czynności oraz brakami w zakresie nadzoru służbowego nad pracą dochodzeniowo-śledczą funkcjonariuszy Policji,
- nieprawidłowe przeprowadzenie wstępnych czynności dowodowych, skutkujące niewłaściwym ukierunkowaniem śledztwa,
- niewłaściwa współpraca z powołanymi biegłymi, skutkująca koniecznością uzupełniania opinii, a także długim czasem oczekiwania na przystąpienie do opracowania opinii,
- niewyczerpanie inicjatywy dowodowej i niewyjaśnienie istotnych okoliczności sprawy,
- nieprawidłowa ocena materiału dowodowego pod kątem wyczerpania znamion przestępstwa, nieprawidłowa kwalifikacja prawna czynów będących przedmiotem postępowania,
- przedwczesne, bez wykonania istotnych czynności, podejmowanie decyzji o odmowie wszczęcia lub umorzeniu postępowania,
- nieprawidłowe pod względem formalnym i prawnym decyzje merytoryczne, w tym błędy w zakresie przyjmowania podstaw prawnych umorzenia, niewłaściwe uzasadnienia tych decyzji oraz pomijanie w zarządzeniach o doręczeniu postanowień osób, którym przysługuje status pokrzywdzonych,
- brak systematycznej weryfikacji podstaw zawieszenia postępowania,
- brak wewnętrznego nadzoru służbowego ze strony bezpośrednich przełożonych,
- nieskorzystanie z dostępnych środków międzynarodowej pomocy prawnej.

Pojawiające się nieprawidłowości w przebiegu poszczególnych postępowań należy powiązać z ograniczeniami kadrowymi Policji, dużym obciążeniem prokuratorów wydziałów śledczych (zwłaszcza obsadą wokand), możliwościami technicznymi i finansowymi (istotnymi przy konieczności zasięgania opinii specjalistycznych), jak też dynamiką zjawisk prze-

stępczych, wymagającą stałego doskonalenia metod ich wykrywania i zwalczania, na przykład w kategoriach przestępstw informatycznych, bankowych i transgranicznych.

Prokuratorzy wykonujący zwierzchni nadzór służbowy reagowali na ujawnione błędy i nieprawidłowości w sposób i w formie adekwatnej do wagi problemu.

Ujawnione w wyniku zwierzchniego nadzoru służbowego błędy i nieprawidłowości, w miarę możliwości, omawiane były z prokuratorami prowadzącymi lub nadzorującymi postępowania, w miarę potrzeby ich ujawnienie sygnalizowano bezpośrednim przełożonym, co miało na celu doprowadzenie do usunięcia błędów lub nieprawidłowości oraz ewentualne wykorzystanie w tym celu kompetencji kierowniczych bezpośrednio przełożonego, względnie kompetencji wynikających ze sprawowanego wewnętrznego nadzoru służbowego. Innymi formami reakcji na stwierdzone uchybienia były adresowane do prokuratorów rejonowych czy okręgowych pisma informacyjno-instruktażowe w indywidualnych sprawach lub o charakterze uogólniającym, omawianie uchybień i nieprawidłowości podczas narad służbowych, jak również dobór tematyki szkoleń zawodowych. W przypadkach uchybień wskazujących na niewłaściwe wykonywanie obowiązków służbowych ze strony prokuratorów prowadzących lub nadzorujących postępowanie, a także nieprawidłowości stanowiących oczywistą i raziącą obrazę prawa inicjowano postępowania służbowe, których efektem było stosowanie wobec prokuratorów środków dyscyplinujących.

Prokuratorzy prowadzący lub nadzorujący postępowanie przygotowawcze z reguły chętnie korzystali z pomocy wynikającej ze sprawowania zwierzchniego nadzoru służbowego, co nie oznacza, że bezrefleksyjnie podzielali sugerowane koncepcje.

Podkreślić należy, iż stosownie do § 80 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, zwierzchni nadzór służbowy ma tylko charakter konsultacyjny, co *de facto* uniemożliwia, poza przypadkiem z ust. 5 przywołanego przepisu, prawidłowe ukierunkowanie danego postępowania, w sytuacji gdy prokurator – referent nie przyjmuje do wiadomości przedstawionych argumentów.

Rodzaj i charakter stwierdzonych uchybień z reguły nie powodowały konieczności wystąpienia o przejęcie sprawy objętej zwierzchnim nadzorem przez innego prokuratora podległej prokuratury lub prokuratora prokuratury wyższego stopnia. Tylko na obszarze działania Prokuratury Okręgowej w Warszawie bezpośredni przełożony działając w ramach kompetencji wynikających z § 75 ust. 2 Regulaminu przekazał sprawy do dalszego prowadzenia innemu prokuratorowi, co było spowodowane nieprawidłowościami występującymi w realizacji czynności przez prokuratora uprzednio nadzorującego śledztwa.

Wskazano na przypadki przedstawiania odmiennego stanowiska przez sprawujących zwierzchni nadzór służbowy oraz nadzór wewnętrzny niż stanowisko prokuratora referenta (np. mimo odmiennego stanowiska prokuratora sprawującego zwierzchni nadzór służbowy, co do przyjętej kwalifikacji prawnej czynu zarzucanego podejrzanemu, decyzję w przedmiocie sformułowania postanowienia o przedstawieniu zarzutów pozostawiono ocenie prokuratora referenta).

W wypadku ujawnienia w trakcie wykonywania zwierzchniego nadzoru służbowego nieprawidłowości w zakresie prowadzonych postępowań przygotowawczych mających charakter powtarzalny również w innych jednostkach, opracowywano pisma instruktażowe, przesyłane następnie do wszystkich podległych jednostek, zwracając uwagę na konieczność wyeliminowania ich z bieżącej praktyki. Przykładowo w Prokuraturze Okręgowej w Nowym Sączu opracowano zalecenia dotyczące „Taktyki prowadzenia postępowań przygotowawczych przeciwko funkcjonariuszom i pracownikom cywilnym Policji i Straży Granicznej”.

W 2011 roku w Prokuraturze Apelacyjnej w Białymstoku i w Prokuraturze Apelacyjnej w Warszawie dokonano badania prawidłowości sprawowania zwierzchniego nadzoru służbowego nad postępowaniem przez podległe prokuratury okręgowe. W toku badania stwierdzono, że:

- decyzje o objęciu spraw zwierzchnim nadzorem służbowym były uzasadnione i podjęte przez właściwych prokuratorów okręgowych lub ich zastępców,
- zwierzchni nadzór służbowy był wykonywany z poszanowaniem zasad niezależności prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze,
- czynności z zakresu nadzoru generalnie wykonywane były zgodnie z § 80 Regulaminu, chociaż stwierdzono też przypadki nadzoru formalnego, ograniczającego się do zapoznania z ustaleniami przekazanymi przez prokuratora referenta, uchybienia polegające na zbyt późnym (w stosunku do daty objęcia sprawy zwierzchnim nadzorem służbowym) zapoznaniu się przez wyznaczonego prokuratora ze zgromadzonym materiałem dowodowym, czy sporządzanie zbyt lakonicznych notatek z czynności nadzorczych. Ujawniono też błędy formalne, polegające np. na nieinformowaniu kierownika jednostki podległej o zmianie prokuratora wyznaczonego do sprawowania zwierzchniego nadzoru służbowego, a w nielicznych sprawach brak było w ogóle informacji o wdrożeniu zwierzchniego nadzoru służbowego.

W związku z powyższymi uchybieniami skierowane zostały wystąpienia do prokuratorów okręgowych ze wskazaniem sposobów wyeliminowania uchybień.

Z kolei kontrola służbowa realizowana była poprzez analizę akt spraw zarówno zakończonych, jak i pozostających w toku w związku z wpływającymi interwencjami stron, obrońców, pełnomocników, ale także organizacji społecznych, samorządowych, instytucji państwowych oraz posłów i senatorów.

Do powyższych form działania należy także zaliczyć analizy akt przeprowadzane w związku z rozpoznawaniem wpływających wniosków o podjęcie prawomocnie zakończonych postępowań (w trybie § 265 Regulaminu), czy wniosków o wzruszenie prawomocnych decyzji o umorzeniu postępowania przeciwko osobie przez Prokuratora Generalnego, ale także w związku z zajmowaniem stanowisk w odniesieniu do skarg składanych na przewlekłość postępowań przygotowawczych.

Czynności kontrolne realizowane były ponadto poprzez badania aktowe prowadzone w ramach realizacji zadań wymienionych w harmonogramie zadań poszczególnych jednostek prokuratury. Wyniki badania akt zawierane były w sprawozdaniach, a wynikające z nich wnioski i uwagi przekazywano prokuratorom okręgowym, celem wykorzystania w bieżącej pracy.

Również rozpoznawanie zażaleń na składane środki odwoławcze (nadzór instancyjny) należy zaliczyć do swoistych form realizacji czynności z zakresu kontroli służbowej.

Podkreślenia wymaga, że sprawowanie nadzoru instancyjnego polega w praktyce na rozpoznawaniu środków odwoławczych składanych przez uprawnione osoby w odniesieniu do decyzji kończących wydanych wobec braku interesu społecznego w ściganiu z urzędu czynu ściganego z oskarżenia prywatnego, zażaleń złożonych w trybie art. 306 § 3 k.p.k., zażaleń na postanowienia w przedmiocie kosztów postępowania oraz w związku z odmową wyrażenia zgody na widzenie z tymczasowo aresztowanym.

Prowadzone są także analizy informacji nadsyłanych w trybie § 81 ust. 1 Regulaminu, w wyniku których zapadają decyzje o wdrożeniu zwierzchniego nadzoru służbowego lub też o okresowym uzyskiwaniu informacji o jego toku.

Zgodnie z przyjętym w jednostkach podziałem czynności, prokuratorzy w celu poprawy sprawności i efektywności prowadzonych postępowań przygotowawczych sprawowali monitoring i koordynowali ściganie określonych kategorii przestępstw. Rodzaj monitorowanych kategorii spraw w poszczególnych okręgach był zróżnicowany i uzależniony od konkretnych potrzeb danej jednostki, determinowanych występowaniem na terenie jej właściwości określonego profilu przestępczości lub rodzajem i ilością sygnalizowanych przez podległe jednostki problemów, związanych z prowadzeniem tych postępowań.

Zdecydowana jednak większość wskazanych poniżej kategorii spraw, podlegała monitoringowi zarówno w prokuraturach okręgowych jak i w prokuraturach apelacyjnych.

Monitoring lub koordynacja prowadzone były w sprawach dotyczących m.in.:

- ścigania przestępstw popełnianych przez funkcjonariuszy i pracowników cywilnych Policji oraz Straży Granicznej,
- przestępstw korupcyjnych,
- odpowiedzialności karnej sędziów i prokuratorów,
- przestępstw narkotykowych,
- prania brudnych pieniędzy i finansowania terroryzmu,
- przestępstw dotyczących pedofilii i pornografii dziecięcej,
- przemocy lub groźby bezprawnej wobec członka rodziny,
- handlu ludźmi,
- przestępstw popełnianych podczas imprez masowych lub im towarzyszących,
- postępowań, w których dokonano zabezpieczenia mienia,
- przestępczości dotyczącej nadużyć w obrocie paliwami,
- przestępstw na szkodę funduszy unijnych,
- przestępstw związanych z nadużyciami w obrocie paliwami,
- postępowań przygotowawczych przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową, w tym w sprawach wypadków przy pracy ze skutkiem śmiertelnym lub skutkujących obrażeniami ciała, o jakich mowa w art. 156 § 1 k.k.,
- skarg na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym bez nieuzasadnionej zwłoki,
- przestępstw popełnianych z pobudek rasowych.

W ramach prowadzonego monitoringu prokuratorzy informowani byli o wpływie tego rodzaju spraw, sporządzali stosowne informacje, dokonywali badań aktowych, wskazywali swoje sugestie, co do dalszego ich toku oraz dbali o właściwy poziom wykonywanych w nich czynności. Nadto dokonywali oceny, czy charakter i waga konkretnej sprawy wymagała objęcia jej zwierzchnim nadzorem służbowym.

Prokuratury realizują ponadto czynności w związku z monitorowaniem przez Prokuraturę Generalną postępowań obejmujących 8 kategorii przestępczości, a w tym dotyczących handlu ludźmi, nieprawidłowościami w obrocie paliwami, wyrobami tytoniowymi, narkotykami, złomem i metalami kolorowymi, korupcji, „prania brudnych pieniędzy”.

W ramach realizacji zleconego monitoringu spraw na poziomie prokuratur apelacyjnych wyznaczeni prokuratorzy gromadzą dane wymienione w zarządzeniach Zastępcy Proku-

ratora Generalnego i po dokonanej analizie przekazują niezbędne materiały do Prokuratury Generalnej. W przypadku ujawnienia nieprawidłowości kierowane są wystąpienia do kierowników jednostek podległych.

Podjęte działania o charakterze nadzorczym, wpisane w cały kompleksowy system przedsięwzięć prokuratur apelacyjnych czy okręgowych, miały istotny wpływ na poprawność, skuteczność i szybkość prowadzonych postępowań. W szczególności w znacznym stopniu ograniczono skargi na sposób prowadzenia postępowań. Wzrosła efektywność postępowań, zważywszy na odsetek spraw zakończonych wniesieniem aktu oskarżenia do sądu lub wniosku o warunkowe umorzenie postępowania karnego w stosunku do spraw umorzonych.

Efekty działań o charakterze nadzorczym, to:

- przyspieszenie postępowań przygotowawczych poprzez zobligowanie prowadzących i nadzorujących postępowania przygotowawcze do właściwej koncentracji czynności i racjonalnego ich planowania,
- wykonanie w toku postępowania wszystkich niezbędnych czynności procesowych i wyjaśnienie istotnych okoliczności spraw,
- prawidłowe i zasadne wydawanie postanowień w toku prowadzonych postępowań przygotowawczych,
- przyjęcie prawidłowej kwalifikacji prawnej czynów, właściwa redakcja postanowień o przedstawieniu zarzutów obejmujących wszystkie znamiona przestępstw,
- właściwe ukierunkowanie postępowań przygotowawczych,
- zapewnienie gwarancji procesowych stron postępowania,
- podjęcie zawieszonych postępowań i ich zakończenie decyzją merytoryczną,
- bieżące konwalidowanie stwierdzonych uchybień,
- wzmoczenie wewnętrznego nadzoru służbowego,

Wymiernym efektem wykonywanego zwierzchniego nadzoru służbowego na szczeblu prokuratur apelacyjnych i okręgowych było istotne ograniczenie w 2011 roku liczby postępowań trwających najdłużej.

Nie bez znaczenia jest fakt, że sprawujący zwierzchni nadzór służbowy posiadają duże doświadczenie zawodowe zdobyte zarówno przy prowadzeniu i nadzorowaniu śledztw o najważniejsze przestępstwa, w tym popełnione w ramach przestępczości zorganizowanej, jak też podczas kierowania jednostkami organizacyjnymi prokuratury różnych szczebli. Ponadto na prokuratorach tych niejednokrotnie ciąży obowiązek koordynacji ścigania poszczególnych rodzajów przestępczości, co wpływa na pogłębienie ich wiedzy w tym zakresie i zdobycie szerszego doświadczenia.

W ramach sprawowania nadzoru procesowego związanego z realizacją uprawnień Prokuratora Generalnego w postępowaniu przygotowawczym w Departamencie Postępowania Przygotowawczego Prokuratury Generalnej rozpoznano 58 wniosków prokuratur apelacyjnych o uchylenie prawomocnego postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego przeciwko osobie oraz 6 pism stron kwestionujących zasadność prawomocnego postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego przeciwko osobie, będących co do istoty wnioskami o wznowienie postępowania.

Po zbadaniu akt spraw, w których kwestionowano zasadność prawomocnego postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego przeciwko osobie, w 55 przypadkach stwierdzono, że umorzenie postępowania było niezasadne i istnieją podstawy do wydania postanowienia przewidzianego w art. 328 k.p.k. w stosunku do 68 osób.

W 9 przypadkach stwierdzono brak podstaw do wydania postanowienia na podstawie art. 328 k.p.k.

W 2 sprawach w stosunku do 5 osób potrzeba wydania postanowienia przewidzianego w art. 328 k.p.k. wyłoniła się w toku badania w Departamencie Postępowania Przygotowawczego spraw w związku z informacjami uzyskanymi przy wykonywaniu czynności kontrolnych oraz w postępowaniu skargowym.

Prokurator Generalny na podstawie art. 328 § 1 k.p.k. uchylił, jako niezasadne, 57 prawomocnych postanowień o umorzeniu postępowania przygotowawczego w stosunku do 73 osób i zlecił właściwym prokuratorom kontynuowanie postępowania w kierunku wskazanym w swojej decyzji. W 2 sprawach w stosunku do 5 osób do uchylenia prawomocnego postanowienia doszło z urzędu, a w sprawach tych postępowania po ich uzupełnieniu zakończono skierowaniem aktów oskarżenia.

Odnotowano 1 przypadek uchylenia prawomocnego postanowienia o umorzeniu postępowania w trybie art. 328 k.p.k. w sytuacji, gdy według stanowiska prokuratury apelacyjnej i prokuratury okręgowej nie było podstaw do wydania takiej decyzji. W sprawie tej, po wykonaniu czynności uzupełniających, skierowano akt oskarżenia.

W ramach realizacji zadań wynikających z § 16 pkt 4 i 5 Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w Departamencie Postępowania Przygotowawczego Prokuratury Generalnej w 2011 roku monitorowano postępowania przygotowawcze prowadzone w sprawach o określone rodzaje przestępstw oraz koordynowano działania powszechnych jednostek prokuratury w zakresie zwalczania określonych kategorii przestępstw, a w szczególności w odniesieniu do postępowań karnych dotyczących:

1. naruszenia przepisów z zakresu ochrony środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem spraw dotyczących naruszeń przepisów o gospodarce odpadami;

W tej kategorii spraw w 2011 r. w Departamencie kontynuowane były działania mające na celu wypracowanie form współpracy pomiędzy Prokuraturą Generalną i Ministerstwem Środowiska i odpowiednio pomiędzy prokuraturami okręgowymi i Wojewódzkimi Inspektorami Ochrony Środowiska sprzyjającej zwiększeniu efektywności ścigania przestępstw przeciwko środowisku. Problemy dotyczące prowadzenia postępowań przygotowawczych w sprawach o naruszenia przepisów z zakresu ochrony środowiska stały się przedmiotem rozmów prowadzonych przez przedstawicieli Prokuratury Generalnej z przedstawicielami Ministerstwa Środowiska i Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska na konferencji w dniu 27 czerwca 2011 r. Przy piśmie z dnia 8 listopada 2011 r. Departament skierował do prokuratorów apelacyjnych stanowisko Departamentu Gospodarki Odpadami Ministerstwa Środowiska, w którym przedstawiona została m.in. interpretacja budzących wątpliwości ustawowych terminów, wyznaczono pracowników Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska do kontaktów z prokuratorami, zobowiązano do wspólnych szkoleń oraz dostarczania właściwej dokumentacji wraz z zawiadomieniem o popełnieniu przestępstwa, zobowiązując jednocześnie prokuratorów do przekazania do Departamentu Postępowania Przygotowawczego oceny powyższych materiałów, jak również wyników nawiązanej współpracy z Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska.

Analiza sprawozdań nadesłanych przez prokuratury apelacyjne wskazuje, że intensywne działania prowadzone w omawianym kierunku przez Departament Postępowania Przygotowawczego okazały się skuteczne i ożywiły współpracę na szczeblu okręgowym. Z pozytywnym odbiorem przez prokuratorów spotkały się proponowane przez Departament kierunki zmian, w tym w szczególności zapewnienie co do tego, iż wraz z zawiadomieniem o przestępstwie Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska będzie przekazywał kompletną dokumentację ze swojej kontroli oraz wskazywał dane osoby odpowiedzialnej za daną sprawę, opracowanie przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska wskazówek metodycznych w zakresie prowadzenia określonych kategorii przestępstw przeciwko środowisku oraz propozycja wprowadzenia stosownych zmian legislacyjnych w kwestii przyznania Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska statusu pokrzywdzonego w postępowaniu przygotowawczym w zakresie złożonego zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa dotyczącego gospodarki odpadami, ale także - co należałoby postulować - we wszystkich sprawach z zakresu ochrony środowiska.

Pozytywnie oceniono także działania Głównego Inspektora Ochrony Środowiska mające na celu poprawę poziomu czynności kontrolnych i jakości dokumentacji odzwierciedlającej ich przebieg, jak i stwierdzone naruszenia prawa, w tym dokumentacji fotograficznej, bowiem jest to niezbędne dla prawidłowego zabezpieczenia dowodów, a w konsekwencji właściwego ukierunkowania postępowania przygotowawczego.

W celu zapewnienia kontroli nad biegiem postępowań przygotowawczych dotyczących poważnego naruszenia przepisów z zakresu ochrony środowiska, sprawy takie zostają objęte zwierzchnim nadzorem służbowym, a prokuratorzy rejonowi zostali zobowiązani do informowania Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o każdym wdrożonym postępowaniu w tego typu sprawach.

W wielu prokuraturach okręgowych (np. w Jeleniej Górze, Legnicy, Opolu, Toruniu, Zielonej Górze, Krośnie, Szczecinie, Rzeszowie i innych) wyznaczono prokuratorów - koordynatorów do współpracy z Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska, jak również do udzielenia konsultacji prokuratorom.

Departament Postępowania Przygotowawczego w piśmie do Dyrektora Departamentu Legislacyjno-Prawnego w Ministerstwie Sprawiedliwości z dnia 10 listopada 2011 r. zwrócił się o rozważenie wystąpienia z inicjatywą ustawodawczą dotyczącą przyznania organom Wojewódzkich Inspektorów Ochrony Środowiska prawa strony (statusu pokrzywdzonego) w postępowaniach przygotowawczych związanych z naruszeniem przepisów ochrony środowiska.

W IV kwartale 2011 roku w Departamencie Postępowania Przygotowawczego rozpoczęto badanie wybranych spraw dotyczących nieprawidłowości w gospodarowaniu odpadami, którego wyniki zostaną przekazane do wiadomości wszystkich prokuratorów w 2012 roku.

2. naruszenia wolności bądź nawoływania do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych i wyznaniowych;

W Departamencie Postępowania Przygotowawczego w 2011 roku w związku z prowadzonym monitoringiem i koordynowaniem ścigania przestępstw naruszenia wolności bądź nawoływania do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych i wyznaniowych została przeprowadzona analiza informacji prokuratur apelacyjnych, przekazywanych, co pół roku, na postawie pism Dyrektora byłego Biura Postępowania Przygotowawczego Prokuratury Krajowej z dnia 10 maja 2004 r. i 13 grudnia 2006 r. oraz pisma z września 2009 r. na temat wszystkich spraw dotyczących naruszenia wolności bądź nawoływania do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych i wyznaniowych prowadzonych w jednostkach organizacyjnych prokuratur im podległych, ze wskazaniem ich

przedmiotu, sposobu zakończenia, wyników badań ze strony prokuratur nadrzędnych w ramach zwierzchniego nadzoru służbowego, a także dotyczące orzeczeń sądowych zapadłych w tej kategorii postępowań.

Dokonana przez Departament Postępowania Przygotowawczego ocena nadesłanych informacji wraz z uwagami i spostrzeżeniami, co do sposobu prowadzenia tego typu postępowań przez prokuratury została przekazana prokuraturom apelacyjnym do wiadomości wszystkich jednostek prokuratury w kraju w celu ich wykorzystania w bieżącej pracy i w szkoleniach prokuratorów. W 2011 r. Prokurator Generalny dwukrotnie kierował do wszystkich prokuratur apelacyjnych pisma wskazujące na podsumowanie statystyczne za 2010 rok i I półrocze 2011 roku w tej kategorii postępowań, w których zawarto również szereg uwag o stwierdzonych nieprawidłowościach w postępowaniach, które należy wyeliminować.

Ponadto wyciągi z tych sprawozdań, obejmujące dane statystyczne o wynikach postępowań przygotowawczych w tej kategorii przestępstw oraz sposób realizacji zadań przez prokuratury, publikowane są na stronie internetowej Prokuratury Generalnej www.pg.gov.pl.

Powyższe dane z monitoringu służą do wyboru spraw do badań praktyki prokuratorskiej w określonej kategorii przestępstw, prowadzonych w Departamencie Postępowania Przygotowawczego. W IV kwartale 2011 roku rozpoczęto badanie praktyki prokuratorskiej w sprawach zakończonych w 2010 roku, dotyczących zjawiska rasizmu w Internecie. Wnioski i ewentualne zalecenia wynikające z prowadzonej analizy zostaną, po jej zakończeniu, przekazane do wszystkich jednostek prokuratury w 2012 roku.

W wyniku przeprowadzonych badań akt spraw karnych prowadzonych o przestępstwa popełnione z pobudek rasistowskich lub ksenofobicznych, w Departamencie Postępowania Przygotowawczego Prokuratury Generalnej w 2011 roku przygotowano opracowanie dotyczące przestępstw z nienawiści (*hate crimes*), zawierające opis regulacji prawnych, skalę zjawiska w Polsce oraz wskazówki metodyczne dla prokuratorów prowadzących lub nadzorujących postępowania przygotowawcze w sprawach dotyczących przestępstw popełnionych z nienawiści. Opracowanie to zostało w dniu 18 listopada 2011 r. przesłane do wszystkich prokuratur apelacyjnych z poleceniem przekazania go do podległych jednostek prokuratury.

3. przestępczości związanej z wykorzystaniem seksualnym dzieci (pedofilia i pornografia):

W ramach koordynowania ścigania przestępstw z zakresu pedofilii i pornografii dziecięcej w Departamencie Postępowania Przygotowawczego w IV kwartale 2011 roku rozpoczęto analizę 80 spraw, celem oceny praktyki prokuratorskiej na podstawie badań aktowych postępowań przygotowawczych umorzonych o przestępstwa pedofilii i pornografii dziecięcej.

Po zakończeniu badania opracowane zostanie wystąpienie ze wskazaniem ewentualnych stwierdzonych nieprawidłowości, które zostanie przesłane do wiadomości wszystkich jednostek organizacyjnych prokuratury za pośrednictwem prokuratur apelacyjnych.

4. przestępstw przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową;

W związku z koordynowaniem postępowań o przestępstwa przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową w Departamencie Postępowania Przygotowawczego kontynuowano wzorem lat ubiegłych dalszą ścisłą współpracę z Państwową Inspekcją Pracy, organami Sejmu RP, w tym z Radą Ochrony Pracy przy Sejmie RP i związkami zawodowymi w zakresie zwalczania tej kategorii przestępczości i zjawisk patologicznych im towarzyszących oraz w zakresie podniesienia efektywności ścigania przestępstw z Rozdziału XXVIII Kodeksu karnego.

Po analizie sprawozdań prokuratorów apelacyjnych dotyczących prowadzonych w podległych im jednostkach prokuratury w 2010 roku postępowań o przestępstwa przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową oraz po zbadaniu losowo wybranych spośród 340 postanowień o umorzeniu w 2010 roku postępowań w sprawach dotyczących niewypłacania lub nieterminowej wypłaty wynagrodzenia pod kątem ich merytorycznej zasadności w Departamencie Postępowania Przygotowawczego przygotowano opracowanie, które następnie zostało przedstawione przez przedstawiciela Prokuratora Generalnego na plenarnym posiedzeniu Rady Ochrony Pracy przy Sejmie RP w dniu 12 lipca 2011 roku.

W IV kwartale 2011 roku przystąpiono do oceny praktyki prokuratorskiej, na podstawie badań aktowych, w sprawach dotyczących czynów z art. 220 § 1 k.k., zakończonych w I półroczu 2011 roku postanowieniem o umorzeniu, których przedmiotem były śmiertelne lub zbiorowe wypadki przy pracy. Aktualnie trwa realizacja tego zadania. We wszystkich prokuraturach apelacyjnych w I półroczu 2011 roku prawomocne postanowienia o umorzeniu wydano w 139 w/w sprawach. Po dokonaniu badania 40 % losowo wybranych spraw, zostanie opracowane ogólne pismo instrukcyjne wskazujące zasady prowadzenia tego rodzaju postępowań.

5. tzw. przestępczości stadionowej w kontekście przygotowań do Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej EURO 2012;

Koordinacja działań prokuratury w zakresie zwalczania tzw. przestępczości stadionowej polegała między innymi na monitorowaniu w Departamencie Postępowania Przygotowawczego postępowań karnych prowadzonych w sprawach o przestępstwa popełnione w związku z imprezami masowymi w prokuraturach na terenie całego kraju. W ramach monitoringu zbierane były informacje na temat ilości wszczętych i prowadzonych postępowań, ro-

dzaju i kwalifikacji prawnej zarzutów przedstawianych w toku tychże spraw, sposobu zakończenia postępowań i stosowanych środków zapobiegawczych. Monitoring ma za zadanie ocenę stosowanych rozwiązań prawnych i systemowych, wskazanie problemów organów ścigania w tego typu postępowaniach oraz ocenę skuteczności podejmowanych działań.

Analiza informacji uzyskanych w ramach monitoringu doprowadziła do stwierdzenia zbyt wąskiego określania zakresu obowiązku stawiennictwa sprawcy w jednostce organizacyjnej Policji w ramach praktyki stosowania środka karnego w postaci zakazu wstępu na imprezę masową. Z reguły ograniczał się on do wskazania rozgrywek jednego klubu sportowego przy jednoczesnym określeniu ograniczonego zakresu terytorialnego (np. zakaz nie obejmował meczów wyjazdowych klubu, w tym zagranicznych). W praktyce nie była także wykorzystywana możliwość wnioskowania orzekania zakazu wstępu na mecze piłki nożnej rozgrywane przez polską kadrę narodową i polski klub sportowy poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, mimo że u podstaw wprowadzenia takiej możliwości leżały incydenty inicjowane za granicą przez polskich kibiców. Sytuacja taka prowadziła do znacznego zmniejszenia skuteczności orzeczonego środka karnego, a częstokroć do jego całkowitej bezskuteczności.

W efekcie poczynionych ustaleń Prokurator Generalny pismem z dnia 8 kwietnia 2011 roku skierowanym do wszystkich prokuratorów apelacyjnych, w celu zmiany takiego stanu rzeczy i tym samym zwiększenia rzeczywistej efektywności zwalczania przestępczości popełnianej w związku z imprezami masowymi, zalecił już na etapie formułowania wniosków o wymiar kary oraz w postępowaniu przez sąd występować o orzekanie zakazu wstępu w możliwym i rozsądnie szerokim zakresie. Podobnie w przypadku orzekania w postępowaniu przygotowawczym środka zapobiegawczego w postaci oddania pod dozór Policji prokuratorzy zostali zobligowani do stosowania w każdym możliwym przypadku, zakazu przebywania w miejscu odbywania się imprezy sportowej (art. 275 § 2 k.p.k. *in fine*).

Nasilające się zjawisko występowania incydentów, które mają miejsce w trakcie imprez masowych lub w związku z takimi imprezami, w szczególności z udziałem pseudokibiców piłkarskich skłoniło również Prokuratora Generalnego do dokonania przeglądu i oceny skuteczności dostępnych środków prawnych możliwych do zastosowania w takich przypadkach w świetle obowiązujących aktualnie regulacji prawnych. Pismem z dnia 27 kwietnia 2011 roku Prokurator Generalny przekazał prokuratorom apelacyjnym stosowne stanowisko w tym zakresie.

Dostrzegając jednocześnie konieczność doprecyzowania niektórych rozwiązań prawnych, Prokurator Generalny pismami z dnia 12 maja 2011 roku i 1 czerwca 2011 roku zwrócił się do Ministra Sprawiedliwości o rozważenie podjęcia stosownej inicjatywy ustawodawczej.

Część z nich została zaaprobowana, czego efektem było przeprowadzenie zmian w ustawie z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz.U. Nr 62, poz. 504 z późn. zm.) między innymi w zakresie art. 14 ustawy w przepisach dotyczących orzekania zakazu klubowego, dodanie art. 34a umożliwiającego wojewodzie natychmiastowe przerwanie imprezy masowej w przypadku, gdy dalszy jej przebieg może zagrażać życiu lub zdrowiu osób albo mieniu w znacznych rozmiarach, a działania organizatorów są niewystarczające dla zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego, czy też dodanie przepisu art. 57a, który konstruuje wykroczenie polegające na zakrywaniu twarzy w czasie trwania imprezy masowej w celu uniemożliwienia lub istotnego utrudnienia rozpoznania osoby, a także poprzez dodanie w art. 58 ust. 3 penalizującego zachowanie członka służby porządkowej lub służby informacyjnej powodujące zagrożenie bezpieczeństwa imprezy masowej (poprzez przekroczenie przez niego uprawnień lub niedopełnienie obowiązków). Postulaty Prokuratora Generalnego zostały również częściowo (poza możliwością orzeczenia zakazu wstępu na imprezę masową na zawsze) uwzględnione w korekcie art. 41b k.k.

W toku pozostaje, rozpoczęte w IV kwartale 2011 roku badanie aktowe wybranych spraw z tej kategorii przestępczości. Wnioski z badania przekazane zostaną do prokuratur apelacyjnych w I kwartale 2012 roku.

6. ochrony własności intelektualnej;

Monitorowanie w Departamencie Postępowania Przygotowawczego spraw o przestępstwa przeciwko własności intelektualnej i przemysłowej prowadzone jest zgodnie z zasadami określonymi w piśmie byłego Prokuratora Krajowego z 20 czerwca 2007 r. Dotyczy to w szczególności spraw o przestępstwa określone w:

- ustawie z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U. z 2006 roku nr 90, poz. 631 z późno zm.),

- ustawie z dnia 30 czerwca 2000 r. - Prawo własności przemysłowej (Dz. U. z 2003 roku nr 119, poz. 1117 z późn. zm.),

- ustawie z dnia 5 lipca 2002 r. o ochronie niektórych usług świadczonych drogą elektroniczną opartych lub polegających na dostępie warunkowym (Dz. U. nr 126, poz. 1068 z późno zm.),

- ustawie z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2003 roku nr 153, poz. 1503 z późno zm.),

- z art. 278 § 2 k.k., art. 291 k.k. i art. 292 k.k. w zw. z art. 293 § 1 k.k.

Wybrane kategorie spraw podlegają w cyklach półrocznych badaniu w prokuraturach apelacyjnych, a ich wyniki służą poprawie poziomu i efektywności prowadzenia tej kategorii

spraw. Roczne sprawozdanie uogólniające dotyczące postępowań w sprawach o przestępstwa przeciwko własności intelektualnej zakończonych decyzją merytoryczną w 2010 roku opracowano w Prokuraturze Generalnej w dniu 31 stycznia 2011 r.

W IV kwartale 2011 r. wdrożono dodatkowo badania aktowe tej kategorii spraw w Prokuraturze Generalnej, które jest kontynuowane w 2012 r.

7. ochrony zwierząt:

W 2011 roku w Departamencie Postępowania Przygotowawczego przeprowadzono ocenę praktyki prokuratorskiej na podstawie badań aktowych w zakresie przestępstw związanych z ochroną zwierząt, a także postępowań dotyczących handlu okazami zagrożonych gatunków roślin, zwierząt i grzybów objętych przepisami Konwencji Waszyngtońskiej (CITES).

Na podstawie wyników zbadanych - wybranych losowo - postępowań o czyny z art. 35 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o ochronie zwierząt, Prokurator Generalny w dniu 28 listopada 2011 roku skierował pismo instruktażowe do wszystkich prokuratorów apelacyjnych, zwracające uwagę na konieczność ścisłego stosowania przepisów dotyczących ochrony zwierząt w perspektywie nadchodzących Świąt Bożego Narodzenia związanych ze zwiększoną ilością zdarzeń mogących wyczerpywać znamiona przestępstw bezprawnego uśmiercania zwierząt lub znęcania się nad nimi, w szczególności w związku ze świąteczną tradycją kupowania żywych ryb.

W ramach koordynowania działań prokuratury w zakresie postępowań dotyczących przestępstw związanych z ochroną zwierząt prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego w dniu 23 listopada 2011 roku w siedzibie Prokuratury Generalnej spotkał się z przedstawicielami organizacji społecznych zajmujących się ochroną praw zwierząt.

Celem spotkania było wypracowanie metod współpracy wskazanych wyżej organizacji z prokuratorami w ramach prowadzonych postępowań o czyny karalne wymierzone w prawa zwierząt. W szczególności zagwarantowanie tym organizacjom uprawnień pokrzywdzonego w tych postępowaniach, w których uprawnień takich nie realizuje inny pokrzywdzony.

8. narażenia na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia człowieka przez lekarza będącego gwarantem bezpieczeństwa osoby zagrożonej tzw. „błędu medycznego”:

W IV kwartale 2011 r. w ramach wykonywania zadania Departamentu Postępowania Przygotowawczego monitorowania postępowań przygotowawczych w sprawach o określone rodzaje przestępstw w celu oceny praktyki prokuratorskiej w sprawach o przestępstwa narażenia na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia człowieka przez lekarza

będącego gwarantem bezpieczeństwa osoby zagrożonej tzw. „błędu medycznego” przeprowadzono analizę losowo wybranych postępowań zakończonych w tego typu sprawach w 2010 roku prawomocnym postanowieniem o umorzeniu śledztwa.

W przypadku stwierdzenia uchybień kierowano do właściwych prokuratorów apelacyjnych pisma z uwagami i prośbą o zajęcie stanowiska. Prokuratorzy apelacyjni, do których skierowano tego typu pisma, poinformowali, że uwagi dotyczące uchybień w postępowaniach przygotowawczych w tego typu śledztwach były przekazywane podległym prokuratorom celem wyeliminowania ich w przyszłości, a także staną się przedmiotem szkolenia dla prokuratorów.

Badanie to pozostaje w toku. Po zakończeniu badania opracowana zostanie metodyka prowadzenia postępowań przygotowawczych w tej kategorii spraw, która wraz z wynikami z badania wszystkich wybranych spraw zostanie przekazana do prokuratur apelacyjnych w 2012 roku do wdrożenia do praktyki prokuratorskiej.

9. przestępstw popełnionych na szkodę interesów finansowych Unii Europejskiej:

Departament Postępowania Przygotowawczego od 2010 roku przejął kompetencje Departamentu Współpracy Międzynarodowej w zakresie gromadzenia danych statystycznych dotyczących postępowań prowadzonych o przestępstwa na szkodę finansowych interesów Unii Europejskiej z wyłączeniem spraw pozostających we właściwości Departamentu do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Generalnej i struktur podległych temu Departamentowi. Pozyskiwanie danych dotyczących postępowań o przestępstwa popełnione na szkodę interesów finansowych Unii Europejskiej odbywa się głównie w oparciu o informacje przekazywane w cyklu rocznym przez prokuratury apelacyjne. Jednostki prowadzące tego typu postępowania zostały zobowiązane, poza przekazywaniem danych statystycznych umożliwiającym określenie ilości prowadzonych i zakończonych postępowań, sposobu ich zakończenia oraz przyjętych kwalifikacji prawnych, do sygnalizowania problemów pojawiających się w toku tych postępowań, tak w zakresie merytorycznym, jak i we współpracy z innymi organami, których zaistnienie mogłoby stanowić podstawę do zainicjowania ewentualnych czynności kontrolnych. Zakres przekazywanych aktualnie informacji oraz treść nadsyłanych odpisów zapadłych w sprawach decyzji merytorycznych pozwala na realizowanie nie tylko „statystycznej” funkcji monitoringu. Z analizy przedstawionych w 2011 roku przez prokuratury apelacyjne materiałów można wnioskować również o charakterze prowadzonych postępowań, metodach działania sprawców i pojawiających się problemach, w tym głównie w zakresie czynności prowadzonych w ramach międzynarodowej pomocy prawnej. Główne, zdiagnozowane na podstawie przekazywanych informacji, problemy

dotyczą wyłącznie długotrwałości czynności związanych ze współpracą międzynarodową oraz problemów interpretacyjnych prawa wspólnotowego, jak również różnic w prawodawstwie poszczególnych państw członkowskich. W ramach koordynacji ścigania tego typu przestępstw w 2011 roku w Departamencie Postępowania Przygotowawczego dokonano również oceny projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1073/1999 dotyczące dochodzeń prowadzonych przez OLAF.

10. przestępczości przeciwko rynkowi kapitałowemu

W Departamencie Postępowania Przygotowawczego od IV kwartału 2011 roku prowadzona jest ocena praktyki prokuratorskiej na podstawie badań aktowych w zakresie postępowań dotyczących przestępczości przeciwko rynkowi kapitałowemu. Badaniu poddanych zostanie 20 spraw zakończonych postanowieniami o odmowie wszczęcia lub umorzeniu postępowania przygotowawczego w okresie od listopada 2010 roku do listopada 2011 roku. Wnioski z badania przekazane zostaną do prokuratur apelacyjnych w 2012 roku.

11. przestępstw popełnionych przez funkcjonariuszy Policji

W 2011r. kontynuowano rozpoczętą w sierpniu 2007 r. współpracę Departamentu Postępowania Przygotowawczego Prokuratury Generalnej z Biurem Spraw Wewnętrznych Komendy Głównej Policji i Zarządem Spraw Wewnętrznych Straży Granicznej w zakresie ścigania przestępstw popełnionych przez funkcjonariuszy i pracowników cywilnych tych służb (zgodnie z zaleceniami wyrażonymi w pismach Prokuratora Krajowego z dnia 8 sierpnia i 30 listopada 2007 r.). W dniu 4 maja 2011 r. sporządzono sprawozdanie w zakresie wyników ścigania tej kategorii przestępstw, ich charakteru i dynamiki. Sprawozdanie to przekazano celem wykorzystania służbowego prokuratorom apelacyjnym, a nadto omówiono je na naradzie służbowej z udziałem koordynatorów działających w prokuraturach apelacyjnych oraz kierownictwa Biura Spraw Wewnętrznych, jaka odbyła się w maju 2011 r. w Centrum Szkolenia Policji w Legionowie. Wyniki dyskusji pozwoliły następnie na opracowanie we wrześniu 2011r., projektu wytycznych określających - przy uwzględnieniu zmian organizacyjnych w Prokuraturze od 2007r. - zarówno formy współpracy pomiędzy prokuratorami prowadzącymi lub nadzorującymi tę kategorię spraw, jak i pomiędzy prokuraturą i Policją.

W Departamencie Postępowania Przygotowawczego w 2011 r. opracowano założenia do badania problemowego akt postępowań prowadzonych o przestępstwa polegające na stosowaniu przemocy lub znęcaniu się funkcjonariusza albo innej osoby przez niego wskazanej w celu uzyskania zeznań, wyjaśnień itp. - przewidziane w art. 246 k.k. oraz znęcaniu się przez funkcjonariusza nad osobą pozbawioną wolności - art. 247 k.k. Badanie to prze-

prorowadzone zostanie w roku 2012 i posłuży opracowaniu zaleceń, co do metodyki prowadzenia postępowań w tej kategorii spraw.

Nadto na podstawie zgromadzonych danych dotyczących ścigania przestępstw z art. 246 k.k. i 247 k.k. opracowane zostało stanowisko Departamentu Postępowania Przygotowawczego odnośnie pozostających w jego kompetencji zagadnień poprzedzających złożenie okresowego sprawozdania z realizacji przez Polskę postanowień „Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania”.

W Departamencie Postępowania Przygotowawczego w ramach zadania wynikającego z § 16 pkt 7 Regulaminu kształtowana jest praktyka w zakresie zwalczania przestępczości na podstawie badań akt, analizy informacji przekazywanych przez prokuratury apelacyjne i prokuratury okręgowe, innych ustaleń departamentu oraz w ramach współpracy międzynarodowej.

W 2011 roku w Departamencie Postępowania Przygotowawczego przeprowadzono analizę spraw zakończonych, w których wydano postanowienia o zabezpieczeniu majątkowym w okresie od 30 czerwca 2009 roku do 30 czerwca 2011 roku i w których okres przechowywania rzeczy przekroczył 6 miesięcy. Celem badania było ustalenie rzeczywistej skali zabezpieczeń mienia w całym kraju, ustalenie wartości zabezpieczonego mienia i poniesionych kosztów przez organy procesowe. Po przeprowadzonej analizie informacji przekazanych w tym zakresie przez prokuratury apelacyjne oraz po zbadaniu spraw, w których wydano postanowienie o zabezpieczeniu majątkowym, w dniu 15 września 2011 roku Prokurator Generalny skierował do wszystkich Prokuratorów Apelacyjnych wskazówki dotyczące stosowania zabezpieczeń majątkowych w postępowaniu przygotowawczym oraz zalecenia zmierzające do obniżenia kosztów związanych z zabezpieczeniem majątkowym.

W związku z pismem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów odnoszącym się do działalności prokuratorów w zakresie prowadzenia postępowań karnych w sprawach, których przedmiotem były przestępstwa określone w art. 45 – 47 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie zgodności ocen ((tekst jednolity Dz. U. z 2010 r., Nr 138, poz. 935 z późn. zm.) i dokonanych w tym zakresie ustaleń w Departamencie Postępowania Przygotowawczego, w dniu 24 października 2011 roku skierowano do prokuratorów apelacyjnych pismo zawierające interpretację przepisów ustawy o systemie oceny zgodności oraz polecenie przeprowadzenia w podległych jednostkach organizacyjnych prokuratury badania akt postę-

powań w sprawach o wyżej wymienione przestępstwa popełnione po dniu 15 października 2003 roku do końca 2011 roku.

Koordinacja działań w zakresie przestępczości komputerowej polegała na udzielaniu przez Departament Postępowania Przygotowawczego pomocy podległym jednostkom organizacyjnym w wypracowywaniu dobrych standardów i opracowaniu najlepszych praktyk w zakresie ścigania przestępstw popełnianych za pomocą komputera i przy wykorzystaniu Internetu.

W 2011 roku w ramach koordynacji działań w zakresie przestępczości komputerowej aktywność przejawiała się w udziale prokuratora Departamentu Postępowania Przygotowawczego w pracach międzyresortowego Komitetu Koordynacyjnego przy Narodowej i Akademickiej Sieci Komputerowej (NASK), gdzie wypracowywane zostały między innymi zasady przekazywania informacji o ujawnionych w sieci przestępstwach. W ramach udziału w projekcie Rady Europy „Project on Cybercrime” przekazywane są na bieżąco w formie elektronicznej informacje przedstawicielom innych państw członkowskich, co do polskiego stanu prawnego i praktyk w prowadzeniu postępowań (w przypadku kierowanych zapytań).

Prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego jako przedstawiciel Prokuratora Generalnego uczestniczył w latach 2010/2011 w realizacji projektu UNICRI pod nazwą FAKES, prowadzonego wraz z polską administracją rządową pod tytułem „Zwalczanie handlu produktami sfalszowanymi w 3 kluczowych Państwach Członkowskich UE. W stronę wszechstronnej strategii ochrony” - *“Fighting Against Brand Counterfeiting in 3 Key European Member Countries. Towards a More Comprehensive Strategy”* (FAKES).

UNICRI (Instytut ONZ do Spraw Badania Organizacji Wymiaru Sprawiedliwości i Przestępczości Międzyregionalnej) jest jednostką utworzoną w ramach ONZ w 1968 r. Projekt FAKES miał na celu wspieranie wysiłków, podejmowanych na szczeblu Unii Europejskiej, w zakresie przeciwdziałania przestępczości przeciwko szeroko rozumianym prawom własności intelektualnej.

Cele projektu:

- 1) Identyfikacja istniejących standardów i najlepszych praktyk w zakresie ścigania przestępstw przeciwko prawom własności intelektualnej, konfiskaty przedmiotów oraz zwrotu należności, we wszystkich krajach UE;
- 2) Opracowanie podręcznika szkoleniowego zawierającego m.in. krajowe praktyki działań, metody śledcze i rozwiązania prawne; w tym przypadku podręcznik szkoleniowy będzie dostosowany do specyficznych potrzeb i innych czynników właściwych dla Polski.

3) Przeprowadzenie dwóch szkoleń.

Wspomniane cele, wymienione w pkt. 2 i 3 zostały zrealizowane w I półroczu 2011 r.

W ramach realizacji uprawnień Prokuratora Generalnego w postępowaniu przygotowawczym w Departamencie do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Generalnej rozpoznano 2 wnioski prokuratorów apelacyjnych o uchylenie, w trybie art. 328 § 1 k.p.k. prawomocnych postanowień o umorzeniu postępowań przygotowawczych. W obydwu wypadkach sporządzono decyzje procesowe o uchyleniu tych postanowień uznając, że decyzje te zostały podjęte przedwcześnie.

W 2011 roku w Departamencie tym w ramach nadzoru instancyjnego rozpoznano łącznie 25 zażaleń na decyzje prokuratorów apelacyjnych w zakresie postanowień o kosztach postępowania, zarządzeń o odmowie udzielenia zezwolenia na jednorazowe widzenie oraz rozpoznano zażalenie, złożone w trybie art. 306 § 3 k.p.k., na bezczynność prokuratora polegającą na nie powiadomieniu zgłaszającego w terminie 6 tygodni o wszczęciu lub odmowie wszczęcia śledztwa.

W oparciu o przepis art. 310 § 2 k.p.k. przygotowano 521 postanowień Prokuratora Generalnego, w sprawach prowadzonych w wydziałach V do spraw przestępczości zorganizowanej i korupcji prokuratur apelacyjnych, o przedłużeniu okresu prowadzenia śledztwa na dalszy czas oznaczony powyżej roku.

W Departamencie do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Generalnej sprawowano także zwierzchni nadzór służbowy nad prowadzonymi w wydziałach V do spraw przestępczości zorganizowanej i korupcji prokuratur apelacyjnych postępowaniami przygotowawczymi, w szczególności w sprawach o przestępstwa:

- popełnione w ramach zorganizowanych grup przestępczych,
- korupcji w organach władzy państwowej, wymiaru sprawiedliwości oraz administracji rządowej i samorządu terytorialnego,
- i innych, które ze względu na wagę sprawy, na podstawie polecenia Prokuratora Generalnego, zostały przekazane do prowadzenia w wydziałach do spraw przestępczości zorganizowanej i korupcji prokuratur apelacyjnych.

W 2011 roku zwierzchnim nadzorem objętych było łącznie 100 spraw, z których na przestrzeni omawianego roku 40 zostało zakończonych. W 17 sprawach wdrożono zwierzchni nadzór służbowy.

Wykonywanie zwierzchniego nadzoru służbowego realizowano zgodnie z § 80 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 roku *Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury* poprzez:

- 1) zapoznawanie się z aktami sprawy w jednostce organizacyjnej, w której prowadzone jest postępowanie,
- 2) udzielanie pisemnych lub bezpośrednich konsultacji prokuratorowi prowadzącemu lub nadzorującemu postępowanie przygotowawcze, w szczególności co do zakresu i kierunków postępowania oraz efektywnego wykonywania czynności procesowych,
- 3) przyjmowanie referatów o przebiegu postępowania,
- 4) omawianie przebiegu postępowania w toku narad służbowych.

W ramach sprawowanego nadzoru prokuratorzy Departamentu odbyli ponad 30 wyjazdów konsultacyjnych do prokuratur apelacyjnych, w których zapoznawali się z aktami nadzorowanych postępowań przygotowawczych oraz dokonywali analizy zebranego materiału dowodowego i udzielali bieżących konsultacji referentom sprawy. Poczynione ustalenia i wyniki kontroli akt były na bieżąco omawiane z referentami spraw w obecności ich przełożonych. Z badania akt spraw nadzorowanych sporządzono ponad 100 notatek służbowych dokumentujących przebieg postępowania i dokonane ustalenia, a ponadto skierowano 13 pism instrukcyjnych.

W wyniku podejmowanych w ramach zwierzchniego nadzoru służbowego działań nastąpiło zintensyfikowanie czynności śledczych, co skutkowało nie tylko przyspieszeniem toku postępowań, ale również miało wpływ na sukcesywne kończenie poszczególnych wątków w sprawach o szerokim zakresie przedmiotowym i podmiotowym. Z kolei udzielane konsultacje dotyczące określonych problemów prawnych przyczyniły się do ukierunkowania dalszego toku śledztw.

W Departamencie do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Generalnej w 2011 roku zbierano i analizowano informacje i materiały dotyczące przestępczości zorganizowanej oraz monitorowano postępowania przygotowawcze i koordynowano działania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w zakresie zwalczania określonych kategorii przestępstw, to jest:

- prania pieniędzy i finansowania terroryzmu,
- handlu ludźmi,
- korupcji,
- produkcji i obrotu środkami odurzającymi i psychotropowymi na dużą skalę,

- przemytu oraz nielegalnego wytwarzania i obrotu wyrobami tytoniowymi,
- nielegalnego obrotu złomem stali i metali kolorowych,
- nielegalnej produkcji i obrotu paliwami,
- proliferacji broni masowego rażenia.

W marcu 2011 roku w Departamencie do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji sporządzone zostały sprawozdania z zakresu postępowań karnych objętych wskazanym wyżej monitoringiem, zawierające analizy poszczególnych zjawisk, przyjmowanych kwalifikacji prawnych czynów, opis form i metod działania sprawców popełnianych przestępstw, okoliczności sprzyjających popełnianiu czynów zabronionych oraz uzyskane dane. Sprawozdania te zostały przekazane, za pośrednictwem prokuratorów apelacyjnych, do wiadomości prokuratorom powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury.

W ramach monitorowania określonych kategorii przestępstw dokonywana jest bieżąca analiza wpływających informacji odnośnie przebiegu postępowań przygotowawczych, prawidłowości przyjętych kwalifikacji prawnych czynów, podejmowanych decyzji merytorycznych oraz sygnalizowanie kierownikom właściwych jednostek prokuratury stwierdzonych uchybień i nieprawidłowości. Ponadto udzielane są konsultacje prowadzącym postępowania we wskazanym wyżej zakresie oraz udostępniane są z własnej inicjatywy lub na prośbę zainteresowanej jednostki informacje pozwalające na koordynację postępowań prowadzonych przez różne jednostki prokuratury.

W 2011 roku w Departamencie do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji opracowano nowe zasady sprawowania monitoringu we wskazanych wyżej sprawach mające na celu zapewnienie jego usprawnienia i uproszczenia wymiany informacji, a przede wszystkim podwyższenia poziomu prowadzonych postępowań. Zmodyfikowane zasady zostały wprowadzone pismami Zastępcy Prokuratora Generalnego przekazanymi do realizacji wszystkim prokuratorom apelacyjnym.

W prokuraturach apelacyjnych powołano koordynatorów w zakresie spraw dotyczących handlu ludźmi, przemytu oraz nielegalnego wytwarzania i obrotu wyrobami tytoniowymi, nielegalnego obrotu złomem stali i metali kolorowych oraz nielegalnej produkcji i obrotu paliwami.

W związku z powyższym w dniu 23 listopada 2011 roku została przeprowadzona narada z wyznaczonymi przez prokuratorów apelacyjnych koordynatorami, którzy będą aktywnie współuczestniczyć w prowadzeniu monitoringu, celem omówienia jego zmodyfikowanych zasad i przygotowania ich wdrożenia od początku 2012 roku.

W Departamencie do spraw Przystępczości Zorganizowanej i Korupcji opracowano „Wskazówki metodologiczne dotyczące prowadzenia postępowań w sprawach o handel ludźmi” i przekazano je za pośrednictwem prokuratorów apelacyjnych do każdej powszechnej jednostki organizacyjnej prokuratury w celu ich wykorzystania w bieżącej praktyce prowadzonych postępowań przygotowawczych. Wskazówki uwzględniają omówienie krajowych i międzynarodowych rozwiązań legislacyjnych w zakresie przestępstwa handlu ludźmi, charakterystykę i znamiona przestępstwa, możliwy zbieg przepisów ustawy, sytuację pokrzywdzonego w postępowaniu, w tym poszerzony katalog przysługujących mu uprawnień, a także sytuację dziecka pokrzywdzonego przestępstwem.

Na ocenę poziomu pracy podległych jednostek organizacyjnych prokuratury wpływa także liczba wniesionych przez strony skarg na przewlekłość postępowania przygotowawczego.

W 2011 r. zarejestrowano łącznie w skali kraju 588 skarg złożonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. z 2004 r. Nr 179, poz. 1843, z późn. zm.).

Ich liczba – w porównaniu z 2010 r. – zwiększyła się o 30.

Sądy powszechne w 2011 r. rozpoznały 241 takich skarg i uwzględniły 58 z nich, co stanowiło 24,1% ogółu skarg rozpoznanych. W 2010 r. wskaźnik procentowy skarg uwzględnionych przez sąd był niższy i wynosił 18,7%.

W 2011 r. zasądzone w skali kraju na rzecz osób skarżących sumę pieniężną w kwocie 194 600 zł, w sprawach dotyczących 55 skarg, przy czym w 7 orzeczeniach sąd dodatkowo zlecił prokuratorowi wykonanie odpowiednich czynności w postępowaniu.

Odnotować należy, iż w 2010 r. zasądzona na rzecz skarżących suma pieniężna była o 22 600 zł niższa i wynosiła 172 000 zł.

W analizowanym okresie sąd oddalił jako niezasadne w trybie art. 12 ust. 1 powołanej ustawy łącznie 183 skargi, co stanowiło 75,9% wszystkich rozpoznanych skarg.

W 2011 r. sąd odrzucił lub pozostawił bez rozpoznania (załatwił w inny sposób) łącznie 341 skarg.

Monitorowanie skarg na przewlekłość postępowania przygotowawczego pozostaje w zakresie zadań Departamentu Organizacji Pracy, Wizytacji i Systemów Informatycznych Pro-

kuratury, w którym dokonywana jest analiza informacji w tym przedmiocie przekazywanych przez prokuratorów apelacyjnych.

Ustalono, iż wszystkie sprawy, których dotyczyły skargi wniesione w 2011 r. na podstawie przepisów powołanej ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r., zostały zbadane przez prokuratorów bezpośrednio przełożonych lub prokuratorów nadrzędnych nad prokuratorami prowadzącymi postępowania przygotowawcze.

Skargi w tych sprawach w zdecydowanej większości ocenione zostały jako bezzasadne. Powodem przyjętej oceny było w szczególności ustalenie, że długotrwałość postępowania przygotowawczego uwarunkowana była charakterem sprawy i stopniem jej faktycznej i prawnej zawilości, a nie nieuzasadnioną zwłoką w dokonywaniu poszczególnych czynności procesowych lub w podjęciu decyzji, a także ustalenie, iż skarga została złożona po terminie.

W większości spraw ocena zasadności skargi przedstawiona przez prokuratora została podzielona przez sąd.

Większość orzeczeń sądu w przedmiocie uwzględnienia skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora bez nieuzasadnionej zwłoki zostało uznanych za zasadne przez prokuratora bezpośrednio przełożonego lub prokuratorów nadrzędnych.

W przypadku zaistnienia, w ocenie wymienionych prokuratorów – poza powyższymi przyczynami – również przesłanek wskazujących na subiektywne, nieuzasadnione powody przewlekłości postępowania przygotowawczego, w każdej z takich spraw wdrożono postępowanie służbowe.

Przyczynami stanowiącymi podstawę uznania przez sądy zasadności wniesionej skargi były:

- znaczny upływ czasu pomiędzy wpływem zażalenia na postanowienie o umorzeniu lub odmowie wszczęcia postępowania, a jego uwzględnieniem lub przekazaniem do sądu,
- zaniechanie wyłączenia materiałów do odrębnego postępowania w przypadku zakończenia wątku sprawy dotyczącego jednego z podejrzanych, długotrwałe niewykonywanie czynności z udziałem podejrzanego lub w wątku dotyczącym podejrzanego w postępowaniu wielowątkowym i wieloosobowym,
- długotrwałe, pozbawione nadzoru wykonywanie czynności w drodze międzynarodowej pomocy prawnej,
- nieskuteczność czynności poszukiwania podejrzanego,

- długotrwałe przerwy w wykonywaniu w sprawie czynności dowodowych, nierytmiczne wykonywanie czynności,
- nienależyty nadzór nad terminowością sporządzenia opinii, niepodjęcie czynności zmierzających do jej uzyskania,
- brak decyzji w przedmiocie nadania procesowego biegu zawiadomieniu o przestępstwie,
- bezpodstawne zawieszenie postępowania przygotowawczego,
- nieterminowe doręczenie stronie postanowienia kończącego postępowanie.

III. Postępowanie sądowe

Podstawowym elementem działalności oskarżycielskiej prokuratorów w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury jest udział w postępowaniu sądowym w pierwszej instancji.

Stawiane przed prokuratorami z wydziałów sądowych w prokuraturach apelacyjnych i okręgowych podstawowe zadania są wskazane w § 27 i 38 Regulaminu, a zadania dla prokuratorów wydziałów do spraw przestępczości zorganizowanej i korupcji w sferze postępowania sądowego wynikają z § 30 ust. 2 Regulaminu.

W 2011 r. osądzono łącznie w skali kraju w sądach powszechnych 482 804 osoby, o 4 484 więcej niż w analogicznym okresie 2010 r. (wskaźnik dynamiki wyniósł 100,9%).

Skazano w wymienionych sądach łącznie 436 690 osób, o 1 612 więcej niż w 2010 r. (wskaźnik dynamiki kształtował się na poziomie 100,4%).

Uniewinniono w 2011 r. łącznie w skali kraju 9 052 osoby, o 523 osoby mniej niż w 2010 r., przy zmniejszeniu z 2,0% - do 1,87% wskaźnika procentowego osób uniewinnionych do ogółu osób osądzonych.

Zmniejszyła się – o 10 - liczba osób uniewinnionych tymczasowo aresztowanych w dacie wniesienia aktu oskarżenia – z 273 osób w 2010 r. – do 263 osób w 2011 r., przy pewnym również wzroście z 2,15% - do 2,18% wskaźnika procentowego takich osób do ogółu osób oskarżonych tymczasowo aresztowanych. Liczba uniewinnień prawomocnych dotyczyła na koniec 2011 r. łącznie 7 101 osób, co stanowiło 1,47% ogółu osób osądzonych, w tym 157 osób tymczasowo aresztowanych w dacie wniesienia aktu oskarżenia, co stanowiło 1,30% ogółu osób oskarżonych tymczasowo aresztowanych. Odnosząc się do danych statystycznych w zakresie liczby osób uniewinnionych, w tym liczby osób uniewinnionych tymczasowo aresztowanych w dacie wniesienia aktu oskarżenia, a zwłaszcza takiej liczby w odniesieniu do uniewinnień prawomocnych wskazać należy, iż w szeregu sprawach, w toku kontradyktoryjnego postępowania sądowego pojawiają się niejednokrotnie nowe dowody, nieznane w postępowaniu przygotowawczym, przemawiające na korzyść oskarżonego, w rezultacie których zapadają w podanym, niewielkim odsetku spraw, wyroki uniewinniające oskarżonych od popełnienia zarzucanych im czynów. Zdarza się również odmienna ocena dowodów zebranych w toku postępowania przygotowawczego, której nie można utożsamiać z błędem prokuratora.

Jednocześnie podkreślić należy, iż sprawy, w których doszło do wyroków uniewinniających, co do zasady, poddawane są szczegółowej analizie i ocenie zarówno przez prokurato-

rów uczestniczących w rozprawach, jak i prokuratorów bezpośrednio przełożonych. W zdecydowanej większości przypadków wyroki uniewinniające są przez nich zaskarżane do sądu odwoławczego.

Nadto w sprawach tych w okręgu:

- Prokuratury Apelacyjnej w Lublinie - zbadano wszystkie sprawy wraz z aktami głównymi, a stwierdzone uchybienia i nieprawidłowości mające istotny wpływ na niekorzystne rozstrzygnięcie w formie notatek były przesyłane do właściwych prokuratur z poleceniem omówienia z prokuratorami stwierdzonych uchybień, przy czym najpoważniejsze i powtarzające się uchybienia, które przeniknęły do fazy postępowania sądowego z postępowania przygotowawczego, były omawiane na naradach z szefami podległych jednostek organizacyjnych prokuratury;

- Prokuratury Apelacyjnej w Gdańsku - badano akta spraw, w których sąd odwoławczy nie uwzględnił apelacji od wyroków uniewinniających zapadłych przed sądami pierwszej instancji;

- Prokuratury Apelacyjnej w Łodzi - analizowano sprawy, w których doszło do uniewinnień i ustalono, że przyczyny takich rozstrzygnięć sądów tkwią przede wszystkim w wadliwie przeprowadzonym postępowaniu przygotowawczym naruszającym podstawowe zasady dotyczące gromadzenia dowodów przemawiających zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść podejrzanego oraz niedochowaniu zasady, że realizacja ciężaru dowodzenia leży po stronie oskarżyciela. Prokurator powinien zatem rzetelnie realizować funkcję nadzoru nad prowadzonym postępowaniem opisaną w Rozdziale 8 Regulaminu. W dalszej kolejności uniewinnienia wynikały z braku opinii biegłych psychiatrów; błędnym ustaleniu rzeczywistego wieku sprawców czynów; braku stanowiska pokrzywdzonego w przedmiocie złożenia wniosku o ściganie sprawcy przestępstwa; braku szczegółowej weryfikacji wersji zdarzenia przedstawianego przez podejrzanego. W przypadku spraw, w których zapadły wyroki uniewinniające, zasadą jest wnoszenie zapowiedzi apelacji. W sytuacji gdy prokurator rejonowy po zapoznaniu się z uzasadnieniem orzeczenia nie widzi szans skuteczności i zasadności kierowania apelacji, konsultuje taką sprawę z wydziałem postępowania sądowego, przedstawiając akta wraz ze swoim stanowiskiem do analizy, a po stwierdzeniu, że istnieją podstawy do wniesienia środka odwoławczego są one wskazywane prokuratorowi rejonowemu do wykorzystania w ewentualnym wywiedzeniu środka odwoławczego;

- Prokuratury Apelacyjnej w Krakowie - w każdej sprawie, w której zapadł wyrok uniewinniający prokurator referent sprawy lub prokurator uczestniczący w rozprawie sądo-

wej zobowiązany jest do szczegółowego przedstawienia swojego stanowiska w zakresie oceny wyroku w notatce urzędowej dołączanej do akt podręcznych po czym taka sprawa poddawana jest analizie przez prokuratora wydziału postępowania sądowego, a ujawnione uchybienia i nieprawidłowości na bieżąco są omawiane w pismach kierowanych do właściwych prokuratur, jak również podczas narad kierownictwa;

- Prokuratury Apelacyjnej w Białymstoku - prowadzony był bieżący monitoring wszystkich spraw, w których zapadły wyroki uniewinniające. Dokonano analizy przyczyn takich rozstrzygnięć wskazując na: odmawianie przez sądy wiarygodności zeznaniom pokrzywdzonym, będących jedynymi świadkami zdarzenia po znaczącym uzupełnieniu materiału dowodowego w postępowaniu sądowym; przyjęcie, że zgromadzone w toku postępowania przygotowawczego dowody nie dawały podstaw do skierowania aktu oskarżenia; zmianę zeznań przez pokrzywdzonego przy jednoczesnym braku innych dowodów wskazujących na popełnienie czynu przez oskarżonego; istotną zmianę materiału dowodowego w przypadku, gdy np. sąd powołał nowych biegłych.

W sądach drugiej instancji w postępowaniu odwoławczym rozpoznano 45 161 spraw.

W 2011 r. odnotowano niewielki spadek liczby wniesionych przez prokuratorów apelacji. Łącznie w skali kraju sporządzono 20 116 apelacji, o 650 mniej niż w roku poprzednim, przy zmniejszeniu z 4,3% - do 4,2% wymienionych środków odwoławczych do ogółu osób osądzonych.

W 2011 r. sądy powszechne rozpoznały łącznie 17 753 apelacje i uwzględniły 11 859 z nich, co stanowiło 66,8% ogółu apelacji rozpoznanych (w 2010 r. – 64,9%).

Wzrosła więc – w porównaniu z 2010 r. – o 1,9% - skuteczność tych środków odwoławczych.

W 2011 r. cofnięto 2 101 tego rodzaju środków odwoławczych, co stanowiło 10,4% ogółu wniesionych apelacji. Dla porównania w 2010 roku wskaźnik ten wynosił 13,5% przy 2 805 cofniętych apelacjach do wniesionych 20 766.

Zestawienie danych dotyczących ilości zapadłych prawomocnych wyroków uniewinniających, w tym wobec osób tymczasowo aresztowanych, wskaźnika uwzględnionych apelacji wnoszonych przez prokuratorów oraz cofniętych apelacji przedstawia poniższa tabela.

Jednostka prokuratury	Ilość osądzonych	Ilość osób uniewinnionych (ogółem)		Ilość osób uniewinnionych (uprzednio tymczasowo aresztowanych)		Ilość prawomocnych wyroków uniewinniających (odnośnie osób tymczasowo aresztowanych)	Ilość prawomocnych wyroków uniewinniających (odnośnie osób nie będących tymczasowo aresztowanych)	Apelacje uwzględnione w całości lub w części (w odsetkach do apelacji rozpoznanych)		Apelacje cofnięte (co do osób)
		2010	2011	2010	2011			2010	2011	
OGÓLEM	482 804	9 575	9 052	273	263	158	5 565	64,9	66,8	2 101
Apelacja Warszawska	49 285	1 535	1 471	78	80	56	387	55,5	59,0	105
Apelacja Białostocka	26 281	397	369	25	10	11	133	70,5	67,7	264
Apelacja Gdańska	59 090	819	787	43	37	30	766	70,2	71,1	153
Apelacja Katowicka	60 787	2 103	1 802	34	25	13	1 476	62,8	64,4	94
Apelacja Krakowska	45 528	864	796	18	18	7	274	67,0	71,5	276
Apelacja Lubelska	47 256	757	821	16	38	8	603	67,1	67,8	119
Apelacja Łódzka	40 334	652	608	10	22	11	400	71,3	75,0	482
Apelacja Poznańska	42 554	653	663	16	10	6	528	59,7	60,6	142
Apelacja Rzeszowska	21 349	314	332	5	1	0	143	54,1	56,3	34
Apelacja Szczecińska	33 805	351	362	5	7	4	82	66,3	68,2	84
Apelacja Wrocławska	56 535	1 130	1 041	23	15	12	773	65,0	69,7	348

Zaprezentowane liczby wskazują na właściwą tendencję dynamiki skuteczności apelacji, która niewątpliwie wynika z poprawnej i bardziej wnikliwej oceny zaskarżanych wyroków i ze wzrostu poziomu tych pism procesowych.

Oddziaływanie prokuratorów z wydziałów postępowania sądowego w prokuraturach apelacyjnych i okręgowych na poziom pracy prokuratorów w podległych jednostkach organizacyjnych, tak jak w poprzednim roku realizowane było przede wszystkim poprzez - stosownie do systematyki zawartej w §§ 342, 344 i 345 Regulaminu – sporządzanie i przekazywanie prokuratorom pism instruktażowych zawierających informacje o przyczynach cofnięcia środka odwoławczego, o motywach stanowiska sądu odwoławczego wraz z oceną tego stanowi-

ska i o dostrzeżonych w postępowaniu odwoławczym uchybieniach postępowania przygotowawczego lub sądowego, a także poprzez pisma metodyczne, opracowania wskazujące na poważne, powtarzające się błędy w orzeczeniach sądów, a które nie były dostrzeżone w trakcie referatów posesyjnych lub były pominięte przez prokuratorów przy opracowywaniu środków odwoławczych.

Inspiracją do sporządzania wskazanych pism o charakterze instruktażowym były spostrzeżenia prokuratorów z wydziałów postępowania sądowego biorących udział w rozprawach i posiedzeniach sądów odwoławczych, a także uwagi czynione na podstawie badanych akt, czy to w fazie przygotowywania się do rozprawy apelacyjnej, czy też w trakcie sporządzania odpowiedzi na kasacje. Pisma takie były sporządzane we wszystkich prokuraturach apelacyjnych i okręgowych, a następnie kierowano je do właściwych podległych jednostek organizacyjnych prokuratury.

W pismach takich najczęściej wskazywano na :

- błędy popełnione przez prokuratorów w postępowaniu przygotowawczym w fazie gromadzenia i oceny dowodów polegające na nieprzesłuchaniu niezbędnych świadków; zaniechaniu zebrania kompletu dokumentów mogących dowodzić okoliczność popełnienia przestępstwa; braku opinii biegłych; powierzchowności przeprowadzonych czynności procesowych; braku reakcji na wadliwie czynności procesowe wykonane przez Policję i nie podejmowaniu próby ich konwalidowania; wadliwej ocenie dowodów skutkującej przedwczesnym, czy wręcz niezasadnym kierowaniem do sądu aktu oskarżenia; problemach ze stosowaniem przepisów prawa materialnego polegających na wadliwym opisie czynu z powodu braku wskazania w nim znamion czynu, który przenikając do sentencji wyroku narusza art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k.; ogólnikowości zarzucanego podejrzanemu przestępstwa; nieprawidłowo przyjmowanej kwalifikacji prawnej czynów z powodu nieuwzględniania zmian zachodzących w obowiązujących przepisach, bądź z powodu nieprawidłowej ich interpretacji;

- uchybienia związane z udziałem prokuratora w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji polegające przede wszystkim na małej aktywności prokuratorów w trakcie rozpraw, składaniu przez nich nietrafnych wniosków dowodowych, bądź braku inicjatywy dowodowej przejawiającej się w zaniechaniu składania wniosków w przypadkach uzasadnionych zmianami w materiale dowodowym zachodzącymi w trakcie przewodu sądowego, zgłaszaniu wadliwych prawnie wniosków dotyczących wymiaru kary bądź środków karnych i środków zabezpieczających, zachowaniu wbrew regułom określonym w § 336 Regulaminu;

- uchybienia dotyczące oceny zapadłych orzeczeń skutkujące zaniechaniem wywieżenia środka odwoławczego polegające głównie na niedostrzeganiu błędów popełnianych w

sprawach, w których kierowano do sądu akty oskarżenia z umieszczonym zgodnie z art. 335 k.p.k. wnioskiem o wydanie wyroku skazującego i orzeczenie uzgodnionych z oskarżonym kar lub środka karnego bez przeprowadzania rozprawy, pomijaniu oceny zapadłego rozstrzygnięcia w części dotyczącej środków karnych i kosztów sądowych, a także niewłaściwej interpretacji przepisów prawa materialnego lub procesowego skutkującej uprawomocnieniem wadliwego orzeczenia wydanego przez sąd pierwszej instancji;

- uchybienia dotyczące sporządzania apelacji polegające przede wszystkim na nietrafnym konstruowaniu zarzutów apelacyjnych, zakresu zaskarżenia i niewłaściwym wskazaniu, czego domaga się od sądu odwoławczego wnoszący apelację, na sporządzaniu wywodów uzasadniających potrzebę wzruszenia orzeczenia sprowadzających się wyłącznie do polemiki z prawidłowymi ustaleniami faktycznymi *sądu meriti*, nieuzasadnionym sporządzeniu środka odwoławczego z powodu niewłaściwej interpretacji lub wykładni prawa, niskiego poziomu uzasadnień.

W pismach instruktażowych zwracano uwagę na to, jakie konsekwencje wywołują wykazane uchybienia w zakresie skutków zachodzących po uprawomocnieniu się wadliwych orzeczeń prowadzących często do uniewinnienia oskarżonego przed sądem odwoławczym lub skazaniem go na podstawie łagodniejszego przepisu w przypadku wywiedzenia apelacji na korzyść oskarżonego jedynie przez jego obrońcę. Przedstawiano też powody popierania apelacji jedynie w części.

W pismach zawierających w swej treści uwagi dotyczące błędów i uchybień z postępowania przygotowawczego, które przeniknęły do postępowania sądowego i nie mogły być w jego trakcie konwalidowane, wskazywano na potrzebę osobistego wykonywania przez prokuratorów przy określonych typach przestępstw najistotniejszych czynności dowodowych.

W przypadku stwierdzenia niezadowalających zmian w zakresie wyników odwoławczych naczelnicy wydziałów postępowania sądowego w prokuraturach apelacyjnych podejmowali sami lub zobowiązywali naczelników wydziałów postępowania sądowego w prokuraturach okręgowych do działań, które miały doprowadzić do ustalenia przyczyn i wyeliminowania błędów i uchybień popełnianych przez prokuratorów na odcinku postępowania sądowego.

W efekcie takich działań w zasadzie we wszystkich okręgach apelacyjnych w 2011 roku :

- przeprowadzono na podstawie akt badania problemowe w sprawach, w których zapadły wyroki uniewinniające, w tym w sprawach, w których stosowano tymczasowe aresztowanie lub w których doszło do uprawomocnienia się orzeczeń o przekazaniu przez sąd

spraw w celu uzupełnienia śledztw lub dochodzenia z powodu istotnych braków postępowania na podstawie art. 345 § 1 k.p.k. ;

- kontrolowano sposób realizacji przez prokuratorów zaleceń wynikających z §§ 336, 344 i 345 Regulaminu;

- przeprowadzono badania orzeczeń zapadłych przed sądem pierwszej instancji w jednostkach o najniższych wskaźnikach aktywności i skuteczności odwoławczej;

- przeprowadzono badania akt spraw, w których nie doszło do zaskarżenia wyroków, mimo że sądy wydały je wbrew przesłankom zawartym w art. 335 § 1 k.p.k., bądź w przypadku nieskorygowania przez sąd wadliwie określonych w akcie oskarżenia znamion zarzucanych oskarżonym czynów;

- wykonano analizy spraw, w których wydano wyroki nakazowe;

- przeprowadzono badania akt w sprawach, w których złożono wnioski o uzasadnienie wyroku po czym odstąpiono od sporządzenia apelacji;

- wykonano analizy orzeczeń w części dotyczącej kosztów sądowych, w tym w zakresie liczby, powodów i skuteczności wnoszonych w tej części orzeczeń środków zaskarżenia;

- wielokrotnie miały miejsce wyjazdy instruktazowe do podległych jednostek organizacyjnych, podczas których prowadzono konsultacje w wybranych sprawach, sprawiających trudności prokuratorom w prawidłowym pod względem prawnym ustaleniu kierunku i zakresu zaskarżenia oraz stawianych w środku odwoławczym zarzutów;

- przeprowadzano narady służbowe kierownictwa prokuratury z naczelnikami wydziałów sądowych i prokuratorów z tych wydziałów, w trakcie których omawiano problematykę dotyczącą postępowania sądowego wynikającą z ocen skuteczności wnoszonych środków odwoławczych oraz przedstawiano istotne orzeczenia sądów apelacyjnych i Sądu Najwyższego, a także pisma kierowane do prokuratorów apelacyjnych ze szczebla Prokuratury Generalnej;

- analizowano udział i aktywność prokuratorów w postępowaniach o ułaskawienie i w postępowaniach wykonawczych;

- realizowano zadania wynikające z harmonogramów oraz zlecone zadania stałe jak np. przeglądy orzecznictwa sądów powszechnych w poszukiwaniu ewentualnych rozbieżności w orzecznictwie lub w wykładni prawa.

Na podkreślenie zasługuje, iż w następujących powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury w celu poprawy skuteczności wnoszonych środków odwoławczych w formie nadzoru wykonano również następujące działania:

- w okręgu Prokuratury Apelacyjnej w Rzeszowie: wydano stosowne zalecenia mające wyeliminować nieprawidłowości i podnieść skuteczność wnoszonych środków odwoławczych; na pierwsze półrocze 2012 roku zaplanowano lustracje w podległych jednostkach okręgowych, w których wyniki statystyczne dotyczące odcinka sądowego będą znacznie odbiegać od średnich krajowych; wykonano badanie orzeczeń zapadłych w trybie art. 387 k.p.k.;

- w okręgu Prokuratury Apelacyjnej Lublinie dokonano analizy odpowiedzi na kasacje sporządzane przez prokuratorów, analizy zakresu i poziomu sporządzanych pism instruktażowych;

- w okręgu Prokuratury Apelacyjnej w Gdańsku wykonano: badanie akt w sprawach z I półrocza 2011 roku, w których zapadły prawomocne wyroki o przestępstwa przeciwko rodzinie pod kątem wnioskowania i stosowania instytucji wymienionych w ustawie z dnia 10 czerwca 2010 roku o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie; badanie akt w których w 2010 roku zostały uwzględnione przez sądy apelacje wywiedzione przez oskarżycieli posiłkowych, a w których to sprawach prokurator wyrok uznał za słuszny; badanie spraw, w których prokurator nie wnosił apelacji, podczas gdy w wyniku apelacji wniesionej przez stronę postępowania sąd odwoławczy wyrok uchylił m.in. z powodu zaistnienia bezwzględnych przyczyn odwoławczych; badanie akt spraw toczących się przewlekłe i grożących przedawnieniem; w Wydziale V do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji przeprowadzono analizę spraw skierowanych do sądu z aktem oskarżenia, w których sądy przez okres powyżej 6 miesięcy nie wyznaczyły terminów rozpraw, w celu ustalenia, czy nie zachodzi groźba ewentualnego przedawnienia karalności;

- w okręgu Prokuratury Apelacyjnej w Łodzi Naczelnik Wydziału Postępowania Sądowego w 2011 roku przeprowadzał comiesięczną analizę zestawień wyników statystycznych przekazywanych przez podległe jednostki okręgowe i w przypadkach stwierdzenia niezadowolających zmian w zakresie wyników postępowań odwoławczych podejmował działania polegające na zobowiązaniu naczelników wydziałów podległych jednostek do podania przyczyn zaistniałej sytuacji lub wdrażał działania o charakterze naprawczym polegające na przeprowadzaniu konsultacji w trakcie wyjazdów instruktażowych, bądź narad szkoleniowych; Naczelnik Wydziału Sądowego w Prokuraturze Apelacyjnej dokonywał stałej analizy orzeczeń wydanych przez Sąd Apelacyjny w Łodzi, a wyroki o szczególnym znaczeniu dla jednolitej linii orzeczniczej zamieszczał w zbiorze orzeczeń przekazywanym jednostkom okręgowym;

- w okręgu Prokuratury Apelacyjnej w Krakowie: sporządzano opracowania dotyczące oceny wyroków, zasad sporządzania apelacji ze szczególnym uwzględnieniem reguł wybo-

ru właściwej podstawy zaskarżenia oraz z zagadnień z zakresu prawa karnego wykonawczego; wprowadzono procedurę oceniania orzeczeń Sądu Apelacyjnego, pod kątem potrzeby włączania ich do opracowań analityczno-porównawczych kierowanych do podległych jednostek okręgowych i Wydziału V do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Apelacyjnej;

- w okręgu Prokuratury Apelacyjnej w Warszawie prowadzono zbiór wybranych orzeczeń sądów apelacyjnych w Warszawie, w Łodzi i w Białymstoku;

- w okręgu Prokuratury Apelacyjnej w Białymstoku w oparciu o dostrzeżone w indywidualnych sprawach powtarzające się uchybienia sporządzano w Wydziale Postępowania Sądowego pisma uogólniające wybrane zagadnienia, w których wskazywano zasady, jakimi należy się kierować, by unikać podobnych błędów w przyszłości. Prokuratorzy wydziałów postępowania sądowego zarówno ze szczebla apelacyjnego, jak i okręgowego w 2011 roku brali udział we wszystkich przeprowadzonych wizytacjach i lustracjach. Sporządzana z ich udziałem analiza badanych spraw i formułowane zalecenia pozwala stwierdzić, gdzie tkwi istota niepowodzeń procesowych w postępowaniach sądowych z udziałem prokuratora występującego w charakterze oskarżyciela publicznego.

Z uwagi na niską w skali kraju skuteczność apelacji w okręgu Prokuratury Apelacyjnej w Rzeszowie, Dyrektor Departamentu Postępowania Sądowego polecił Prokuratorowi Apelacyjnemu w Rzeszowie dokonanie analizy apelacji wniesionych w okręgu tej prokuratury w I półroczu 2011 roku. W przekazanych do Departamentu ustaleniach wskazano na czynniki, które niewątpliwie przyczyniły się do niskiej skuteczności apelacji i określono, jakie zaplanowano na 2012 rok działania zmierzające do poprawy skuteczności wnoszonych środków odwoławczych.

Wobec sygnalizowanej przez prokuratorów apelacyjnych i okręgowych na ogólnokrajowych naradach służbowych konieczności podnoszenia kwalifikacji prokuratorów zajmujących się - *stricte* - postępowaniem sądowym, w Prokuraturze Apelacyjnej w Krakowie przeprowadzono z udziałem Dyrektora i prokuratorów Departamentu Postępowania Sądowego oraz sędziego Sądu Najwyższego naradę służbową, w której udział wzięli, także w formie wideokonferencji, prokuratorzy z wydziałów postępowania sądowego okręgu tej apelacji. Na podkreślenie zasługuje fakt, że program tej narady i zagadnienia prawne, w tym z zakresu prawa administracyjnego, które omówiono, zostały przygotowane przez prokuratorów i naczelników tych wydziałów.

Podobną naradę, z udziałem Prokuratora Apelacyjnego i naczelników wydziałów postępowania sądowego, Dyrektor Departamentu Postępowania Sądowego przeprowadził w Prokuraturze Apelacyjnej w Białymstoku.

Narady o podobnej tematyce będą realizowane w 2012 roku w pozostałych jednostkach apelacyjnych.

Przedstawiając dane statystyczne dotyczące zaskarżalności wyroków sądowych, odnotować należy, iż analiza wyników statystycznych w tym zakresie za I półrocze 2011 r., w tym w szczególności danych dotyczących cofniętych apelacji, doprowadziła do zainicjowania przez Prokuratora Generalnego działań kontrolnych w tym przedmiocie. Ustalono bowiem, że na obszarze działania niektórych jednostek organizacyjnych prokuratury szczebla okręgowego wskaźnik cofniętych apelacji prokuratorskich jest wysoki i przekracza 20% ogółu apelacji wniesionych w tym okresie.

Przedstawiona niżej tabela zawiera zestawione wyniki statystyczne prokuratur okręgowych, według kryterium wskaźnika procentowego apelacji cofniętych w I półroczu 2011 roku, w stosunku do apelacji wniesionych w tym samym okresie, przy jednoczesnym wykazaniu wszystkich jednostek, w których wskaźnik ten przekroczył 20 %.

Jednostka prokuratury	Apelacje cofnięte w stosunku do apelacji wniesionych w I półroczu 2011r. w%	Apelacje cofnięte w stosunku do apelacji wniesionych w I półroczu 2010r. w%	Skuteczność apelacji w I półroczu 2011r. w%.	Zaskarżalność wyroków w I półroczu 2011r. w%
Ogółem w skali kraju	10,76	13,47	66,00	4,50
PO Wrocław	41,38	38,15	63,20	2,32
PO Piotrków Trybunalski	39,93	51,70	76,80	7,30
PO Łomża	35,29	29,51	83,80	4,30
PO Nowy Sącz	31,87	13,85	53,40	2,85
PO Bydgoszcz	24,71	22,12	55,70	2,76
PO Łódź	24,36	27,64	75,00	4,10
PO Ostrów Wlkp	23,64	28,68	63,50	3,20
PO Zielona Góra	23,31	44,86	62,40	4,70
PO Kraków	22,46	15,61	90,90	2,59
PO Kielce	22,35	32,93	70,40	5,00
PO Białystok	22,22	20,46	68,00	6,90
PO Sieradz	21,79	35,14	80,00	2,65

W związku z powyższym Prokurator Generalny polecił prokuratorom apelacyjnym przeprowadzenie lustracji apelacji cofniętych w tych jednostkach celem zbadania przyczyn podjęcia takich decyzji i form oddziaływania w tych sprawach prokuratorów w jednostkach nadrzędnych.

Decyzja o cofnięciu apelacji – zgodnie z § 341 Regulaminu - może zostać podjęta tylko wówczas, gdy prokurator uczestniczący w postępowaniu przed sądem odwoławczym ustali, że w sprawie zachodzą przypadki określone w art. 429 § 1 k.p.k., a także gdy uzna środek za oczywiście bezzasadny. Nadto prokurator, który podjął taką decyzję - zgodnie z § 342 Regulaminu – jest zobowiązany zawiadomić prokuratora, który zaskarżył orzeczenie podając mu motywy tej decyzji, a także - zgodnie z § 345 Regulaminu powiadomić go o dostrzeżonych w postępowaniu odwoławczym uchybieniach postępowania przygotowawczego lub sądowego, a w miarę potrzeby podjąć odpowiednie środki oddziaływania służbowego.

W sprawozdaniu uogólniającym z tych lustracji m.in. wskazano na przyczyny cofnięcia apelacji, na sposób reakcji na stwierdzone uchybienia, w jaki sposób wykorzystywane są zalecenia kierowane do danej jednostki organizacyjnej prokuratury w zakresie kształtowania praktyki prokuratorskiej w postępowaniu sądowym w sprawach karnych. Zawarto także wnioski i sformułowano następujące zalecenia:

- w ocenie i właściwym kształtowaniu praktyki na odcinku sądowym powinien być uwzględniany wskaźnik odnoszący liczbę uwzględnianych apelacji do ogólnej liczby apelacji rozpoznanych i cofniętych;

- konieczne jest zdecydowane egzekwowanie obowiązków związanych z dokumentowaniem czynności podejmowanych w toku oceny wyroku, po cofnięciu apelacji oraz związanych z właściwym wykorzystaniem pism instrukcyjnych, włącznie z omawianiem ich na naradach wewnętrznych;

- należy dokonywać oceny zasadności i poprawności przede wszystkim w aspekcie merytorycznym, natomiast w zakresie formalnym tylko wówczas, gdy sposób sformułowania tego środka zaskarżenia mógł w sposób istotny utrudnić właściwe jego rozpoznanie;

- należy wyeliminować przypadki niezasadnego - w świetle § 342 Regulaminu – cofania apelacji, natomiast w przypadku, gdy nie zachodzą przesłanki z § 342 Regulaminu, a popieranie apelacji byłoby niecelowe z innych przyczyn, konieczne powinno być uzyskanie zgody na cofnięcie apelacji autora lub właściwego prokuratora rejonowego, bądź umożliwienie im udziału w rozpoznaniu tej apelacji;

- konieczne jest inicjowanie przez kierowników jednostek nadrzędnych kontroli realizacji obowiązków wskazanych w §§ 336, 342 i 345 Regulaminu;

- wprowadzenia szkoleń o charakterze warsztatowym, których adresatem powinni być prokuratorzy rejonowi i prokuratorzy prokuratur rejonowych w zakresie prawidłowości oceny wyroków i formułowania środków zaskarżenia, a także prokuratorzy z jednostek nadrzędnych w zakresie prawidłowego formułowania pism instrukcyjnych, zwłaszcza w aspekcie konieczności jednoznacznego wykazania bezzasadności cofniętej apelacji.

Z informacji przekazanych przez prokuratorów apelacyjnych wynika, że we wszystkich sprawach, w których cofnięto apelacje, informowano właściwych prokuratorów o przyczynach podjęcia takiej decyzji, chociaż przywołana argumentacja nie zawsze odpowiadała wymogom określonym w §§ 342 i 345 Regulaminu. Przeprowadzono także badanie takich spraw.

Wskazywano również na przyczyny cofnięcia apelacji, z których wynika, iż polegały one najczęściej na :

- błędnym kierunkiem, wadliwie sporządzonym zarzucie lub nieprawidłowym wniosku, nieprawidłowym zakresie zaskarżenia; w sporządzonych z tego powodu pismach instruktażowych wskazano na potrzebę formułowania zarzutów apelacyjnych opartych na precyzyjnie wskazanych podstawach prawnych popartych trafną argumentacją prawną z powołaniem się na aktualną linię orzecznictwa;

- forsowaniu zarzutu błędów w ustaleniach faktycznych przy jednoczesnym braku merytorycznego odniesienia się do zawartych w uzasadnieniu wyroku motywów, którymi kierował się sąd wydając zaskarżone orzeczenie;

- odmiennej ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu, prowadzącej do próby wzruszenia orzeczenia w zakresie wymiaru kary;

- niedostrzeżeniu w sporządzonej apelacji obrazy prawa procesowego, bądź jej wpływu na treść zaskarżonego orzeczenia.

Analiza sprawozdań z przeprowadzonych lustracji wskazuje na potrzebę egzekwowania przestrzegania przez prokuratorów cofających apelacje dyspozycji § 341 Regulaminu, a także na potrzebę intensywniejszych działań instruktażowych i szkoleniowych dla podniesienia poziomu apelacji sporządzanych w jednostkach podległych.

Ogólna liczba spraw z zakresu Pc, które wpłynęły do powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w 2011 roku wzrosła w stosunku do poprzedniego okresu sprawoz-

dawczego. Wpłynęło bowiem 79 996 spraw (w 2010 roku 75 650 spraw), w związku z czym wskaźnik wzrostu w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego wynosi 105,7 %.

Największa liczba spraw tj. 65 925 wpłynęła do jednostek rejonowych, w wyniku czego dynamika wzrostu liczby zarejestrowanych spraw w prokuraturach rejonowych w stosunku do roku ubiegłego wyniosła 106,7 %.

Przy ogólnej tendencji wzrostowej wpływu spraw, spadła jednak liczba spraw, które wpłynęły do jednostek okręgowych i apelacyjnych. I tak do prokuratur :

- okręgowych wpłynęło 13 786 spraw (w 2010 roku – 14 299 spraw, wskaźnik dynamiki wynosił 96,4 %, co oznacza spadek o 3,6%);

- apelacyjnych wpłynęło 285 spraw (w 2010 roku – 357, wskaźnik dynamiki wynosił 79,8%, co oznacza spadek o 20,2%).

Wzrosła także liczba spraw załatwionych, która wynosi 78 669, co w porównaniu do 2010 roku daje wskaźnik wzrostu: 104,3%. I w tym zakresie odnotowano wzrost spraw załatwionych przez jednostki rejonowe: w 2011 roku – 64 794 sprawy (w 2010 roku – 61 607 spraw, wskaźnik dynamiki wynosi 105,2 %, co daje wzrost o 5,2 %). W prokuraturach okręgowych załatwiono 13 592 spraw (2010 roku – 14 277 spraw, wskaźnik dynamiki wynosi 95,2 co oznacza spadek o 4,8 %). Jednostki apelacyjne załatwiły 283 sprawy (w 2010 roku – 374 spraw, wskaźnik dynamiki wynosi 75,7 % co oznacza spadek o 24,3 %).

W okresie sprawozdawczym łącznie zainicjowano 21 419 postępowań sądowych.

W postępowaniu procesowym wytoczono 4 125 powództw i tak:

- w prokuraturach rejonowych 4 046;
- w prokuraturach okręgowych 79,
w tym:
 - 409 o naprawienie szkody;
 - 276 o orzeczenie przepadku niegodziwego wzbogacenia (art. 412 k.c.);
 - 2 z zakresu prawa pracy;
 - 84 o ustalenie ojcostwa;
 - 1 063 o zaprzeczenie ojcostwa;
 - 113 o ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa (unieważnienie uznania dziecka);
 - 250 o zasądzenie lub podwyższenie alimentów;
 - 1 928 powództw innego rodzaju.

W 2011 roku sądy rozpoznały 3 814 powództw, z czego uwzględniono 3 598, co daje wskaźnik skuteczności wynoszący 94,3%.

Wysokość roszczeń zasądzonych z powództwa prokuratora wynosiła 7 062 172 zł, w tym z powództw prokuratur rejonowych 4 510 199 zł, z powództw wytoczonych przez prokuratury okręgowe 2 551 973 zł.

W postępowaniu nieprocesowym skierowano 17 294 wnioski i tak:

- w prokuraturach rejonowych 16 239;
 - w prokuraturach okręgowych 1 055;
- w tym:
- 3 516 dotyczących stosunków rodzinnych;
 - 1 748 o ubezwłasnowolnienie;
 - 1 902 o wszczęcie postępowania wobec osób nadużywających alkoholu;
 - 1 128 wniosków innego rodzaju.

Rozpoznano 15 134 wnioski, z których uwzględniono 12 748, co daje skuteczność na poziomie 84,2 %.

Prokuratorzy wnieśli także 215 skarg o wznowienie postępowania sądowego, z czego rozpoznano 168 i uwzględniono 148. Wskaźnik skuteczności wynosi w tym przypadku 88,1%.

Kolejną formą aktywności prokuratora jest wstąpienie do postępowań toczących się z inicjatywy innych podmiotów. Prokuratorzy wstąpili ogółem do 18 913 postępowań wszczętych przez inne podmioty, przy czym prokuratorzy jednostek rejonowych zgłosili udział w 9 578 sprawach, a prokuratorzy jednostek okręgowych w 9 334 sprawach.

W 3 212 przypadkach sądy zawiadomiły prokuratora o toczącym się postępowaniu na podstawie art. 59 k.p.c., uznając udział prokuratora w tym postępowaniu za potrzebny. Przedmiotem tych spraw była różnorodna problematyka cywilistyczna: zmiana prawomocnego postanowienia spadkowego, unieważnienie aktu notarialnego, rozgraniczenie, zasiedzenie, umieszczenie osoby bez jej zgody w domu opieki społecznej lub w szpitalu psychiatrycznym, rozwód, ustalenie ojcostwa, przysposobienie małoletnich dzieci przez cudzoziemców, zezwolenie na przeprowadzenie zabiegu operacyjnego i leczenie w trybie art. 34 ust. 1 i 3 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty, wydanie dziecka, pozbawienie władzy rodzicielskiej, ustalenie miejsca pobytu dziecka, zakaz osobistej styczności z dzieckiem, zezwolenie na działanie osoby częściowo ubezwłasnowolnionej, rozwiązanie umowy dożywocia.

W wielu sprawach powodem zawiadomienia prokuratora w trybie art. 59 k.p.c. były wątpliwości sądu co do stanu zdrowia psychicznego strony, bądź uczestnika postępowania. W sprawach tych zgłoszenie udziału prokuratora następowało najczęściej na czas podejmowanych przez prokuratora czynności w przedmiocie ustalenia istnienia przesłanek do ubez-

własnowolnienia i zapewnienia stronie, bądź uczestnikowi postępowania należytej reprezentacji.

W 2 629 sprawach prokurator zgłosił udział w postępowaniu, a w 583 sprawach odstąpił od udziału, przy czym pisemnie informował sąd uzasadniając swoje stanowisko.

Najczęstsze przyczyny odstąpienia prokuratora od udziału w sprawie sygnalizowanej przez sąd, to:

- w sprawach o zaprzeczenie ojcostwa - powódki wskazały ojców biologicznych małoletnich dzieci, którzy zamierzali je uznać, a powództwa wniesione były w ustawowym terminie;
- w sprawach o przysposobienie - gdy dotyczyło ono przysposobienia dziecka małżonka z wcześniejszego związku;
- ustalenie, że strony skorzystały z pomocy profesjonalnych prawników;
- inne nie wskazujące na zaistnienie przesłanek określonych w art. 7 k.p.c.

Prokuratorzy zaskarżyli także orzeczenia wydane przez sądy I instancji, wnosząc apelacje w 121 sprawach, w tym prokuratury rejonowe 77 apelacji, prokuratury okręgowe 39. Rozpoznanych zostało 99 apelacji, z czego uwzględniono 62. Skuteczność wniesionych środków odwoławczych wyniosła zatem 62,6%.

W ramach działań prokuratury podejmowanych w związku z treścią art. 557 § 1 k.p.k., co do osób bezpośrednio odpowiedzialnych za niesłuszne skazanie, zastosowanie środka zabezpieczającego, niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie wskazać należy, że w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury zarejestrowano 428 spraw celem dokonania oceny zasadności wytoczenia powództw regresowych. Wytoczono 4 takie powództwa, w tym jedno rozpoznane przez sąd zostało oddalone.

Rozpatrywane w jednostkach organizacyjnych prokuratury sprawy z zakresu prawa administracyjnego oraz sądownoadministracyjnego dotyczyły szeregu dziedzin administracyjnego prawa materialnego oraz procesowego, a najczęściej zagadnień prawa budowlanego, planowania i zagospodarowania przestrzennego, prawa podatkowego, prawa ochrony środowiska w szerokim znaczeniu, prawa o ruchu drogowym, ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych oraz ustawy o gospodarce nieruchomościami.

W 2011 roku wzrosła w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego ogólna liczba spraw z zakresu „Pa”, które wpłynęły do podległych jednostek organizacyjnych prokuratury.

Łącznie wpłynęło 46 440 spraw (w 2010 roku – 40 369). Wskaźnik wzrostu w stosunku do ubiegłego okresu sprawozdawczego wynosi 15%. Największa liczba spraw - 44 614 wpłynęła do jednostek rejonowych. Dynamika liczby zarejestrowanych spraw w prokuraturach rejonowych, w stosunku do roku ubiegłego wynosi 116%. Przy ogólnej tendencji wzrostowej wpływu spraw, spadła liczba spraw, które wpłynęły do jednostek okręgowych oraz apelacyjnych. Do prokuratur okręgowych wpłynęły 1 493 sprawy, podczas gdy w 2010 roku liczba ta wynosiła 1 740 (dynamika – 85,8%). Zmalał także wpływ spraw do jednostek apelacyjnych, do których wpłynęły 333 sprawy (w 2010 roku - 478), co stanowi 69, 7% wpływu z 2010 r.

Dostrzegalna jest również tendencja wzrostowa ogólnej liczby spraw załatwionych bowiem załatwiono łącznie 46 004 spraw, co w porównaniu do ubiegłego roku daje wskaźnik wzrostu 13,4%. Również w zakresie załatwienia spraw zauważalny jest wzrost załatwienia przez jednostki rejonowe, które w 2011 roku załatwiły 44 214 sprawy (dynamika 114, 4 %). Odnotowano natomiast spadek załatwienia spraw przez prokuratury okręgowe i apelacyjne. W prokuraturach okręgowych załatwiono ogółem 1 570 spraw (w 2010 roku- 1 723), co daje wskaźnik 91,1 %. Jednostki apelacyjne załatwiły łącznie 360 spraw, podczas gdy w roku 2010 roku 487 spraw, co daje wskaźnik 73,9%.

Wzrosła ogólna liczba zainicjowanych przez prokuratorów postępowań administracyjnych.

Wskutek wniesienia środków prawnych prokuratorzy w 2011 roku zainicjowali łącznie 19 884 postępowania, podczas gdy w 2010 roku - 16 994. Wskaźnik wzrostu wynosi 17%.

Wnoszone przez prokuratorów środki prawne to:

- odwołania od decyzji nieostatecznych;
- zażalenia;
- sprzeciwy od decyzji ostatecznych;
- skargi i zażalenia do sądów administracyjnych;
- wnioski dotyczące uchylenia uchwał jednostek samorządu terytorialnego oraz rozporządzeń terenowych organów administracji rządowej;
- wnioski o wszczęcie postępowań administracyjnych.

W 2011 roku skierowano ogółem 147 odwołań od decyzji nieostatecznych, przy czym;

- prokuratury rejonowe wniosły 112 odwołań;
- prokuratury okręgowe – 32;

- prokuratury apelacyjne - 3.

W okresie sprawozdawczym rozpoznano 120 odwołań, z czego uwzględniono 92 odwołania.

Szczegółowe dane z podziałem na poszczególne szczeble powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury wskazują, że rozpoznano ;

- 95 odwołań wniesionych przez jednostki rejonowe z których uwzględniono 70 odwołań;

- 22 odwołania wniesione przez jednostki okręgowe, z których uwzględniono 19 odwołań;

- 3 odwołania wniesione przez jednostki apelacyjne, które zostały uwzględnione.

Wskaźnik skuteczności wniesionych przez podległe jednostki odwołań wyniósł:

- prokuratury rejonowe 73,68 %;

- prokuratury okręgowe 86,36 %;

- prokuratury apelacyjne 100%.

Wniesiono łącznie 63 zażalenia. Na 37 ogółem rozpoznanych zażaleń uwzględniono 22 zażalenia (skuteczność 59,64%).

Najwięcej zażaleń skierowały prokuratury rejonowe - 51, prokuratury okręgowe wniosły 9 zażaleń, a apelacyjne 3 zażalenia.

Prokuratorzy powszechnych jednostek organizacyjnych w 2011 roku wniesli ogółem 457 sprzeciwów od decyzji ostatecznych.

Najwięcej sprzeciwów skierowały prokuratury rejonowe - 313. Jest to liczba mniejsza w stosunku do roku ubiegłego, w którym jednostki rejonowe skierowały ogółem 544 sprzeciwy. Prokuratury okręgowe skierowały 137 sprzeciwów, a apelacyjne 7 sprzeciwów.

W 2011 roku rozpoznano łącznie 356 sprzeciwów, uwzględniono 310. Wskaźnik skuteczności jest wysoki i wynosi 86,83%.

Należy zaznaczyć, że liczba rozpoznanych w 2011 roku środków prawnych obejmuje także środki wniesione, a nie rozpoznane w poprzednim okresie sprawozdawczym.

Szczegółowe zestawienie rozpoznanych i uwzględnionych sprzeciwów z rozbiciem na poszczególne szczeble organizacyjne przedstawia się w następujący sposób;

- rozpoznano 258 sprzeciwów wniesionych przez prokuratury rejonowe, a uwzględniono 222 (wskaźnik 86,5%);

- rozpoznano 78 sprzeciwów prokuratur okręgowych, a uwzględniono 67 (wskaźnik 85,90 %);

- rozpoznano 21 sprzeciwów wniesionych przez prokuratury apelacyjne i co godne podkreślenia wszystkie zostały uwzględnione.

Skierowano także ogółem 18 326 wniosków o wszczęcie postępowania administracyjnego przy czym ;

- prokuratury rejonowe skierowały 18 087 wniosków;
- prokuratury okręgowe 227 wniosków;
- prokuratury apelacyjne 12 wniosków.

Na podkreślenie zasługuje znaczna skuteczność skierowanych przez prokuratora żądań o wszczęcie postępowania administracyjnego. Rozpoznano ogółem 14 778 wniosków, przy czym uwzględniono 12 882. Skuteczność wyniosła zatem 87,11 %.

Skierowano także 240 wniosków o uchylenie uchwał jednostek samorządu terytorialnego oraz 49 wniosków o uchylenie rozporządzeń organów administracji rządowej. Prokuratury rejonowe skierowały 220 wniosków o uchylenie uchwał jednostek samorządu terytorialnego, prokuratury okręgowe 7, a prokuratury apelacyjne 13 wniosków.

Także największą liczbę wniosków o uchylenie rozporządzeń organów administracji rządowej skierowały jednostki rejonowe tj. 40 wniosków, prokuratury okręgowe skierowały 9 wniosków. Natomiast jednostki apelacyjne nie wystąpiły z wnioskami o uchylenie rozporządzenia organu administracji rządowej.

Rozpoznano 185 wniosków o uchylenie uchwał jednostek samorządu terytorialnego, uwzględniając 169 (skuteczność 91,35%). Na rozpoznanych 34 wniosków o uchylenie rozporządzeń terenowych organów administracji rządowej uwzględniono wszystkie (skuteczność 100 %).

W ramach postępowania sądowego prokuratorzy wnieśli ogółem 568 skarg do wojewódzkiego sądu administracyjnego oraz skierowali 33 skargi kasacyjne. Wzrosła w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego liczba spraw sądowych zainicjowanych przez prokuratora. W tej liczbie prokuratury rejonowe skierowały 477 skarg do wojewódzkiego sądu administracyjnego oraz 3 skargi kasacyjne. Prokuratury okręgowe wniosły 68 skarg do wojewódzkiego sądu administracyjnego oraz 24 skargi kasacyjne, a apelacyjne 23 skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego oraz 6 skarg kasacyjnych.

Ogółem z udziałem prokuratora rozpoznano przed wojewódzkimi sądami administracyjnymi 587 spraw, przy czym ze skargi prokuratora 328, a ze skarg innych podmiotów 259 spraw. Jest to wyraźny wzrost w stosunku do 2010 roku, w którym prokuratorzy uczestniczyli w rozpoznaniu 483 skarg przez wojewódzkie sądy administracyjne, w tym w 195 sprawach ze skarg innych podmiotów. Prokuratorzy jednostek okręgowych uczestniczyli w 268

sprawach rozpoznawanych przed wojewódzkimi sądami administracyjnymi, prokuratorzy prokuratur apelacyjnych w 148 sprawach, a jednostek rejonowych w 171 sprawach.

Na ogółem rozpoznanych 426 skarg do wojewódzkich sądów administracyjnych, uwzględniono 343 skargi.

Skuteczność wniesionych środków w postępowaniu sądowym należy ocenić jako znaczną. Wynosi ona 80,52%, przy czym wskaźnik ten dla prokuratur rejonowych wynosi 84,84 %, dla prokuratur okręgowych 64,36 %, dla jednostek apelacyjnych 100%.

Spośród rozpoznanych 22 skarg kasacyjnych uwzględniono 14 (skuteczność 63,64 %). W tej liczbie mieści się 11 uwzględnionych skarg kasacyjnych prokuratur okręgowych (skuteczność 78,5 %) oraz 3 uwzględnione skargi kasacyjne prokuratur apelacyjnych (skuteczność 60%).

W badanym okresie Naczelny Sąd Administracyjny rozpoznał i uwzględnił 2 zażalenia wniesione przez prokuratorów jednostek okręgowych, w poprzednim okresie sprawozdawczym. Ponadto z udziałem prokuratora Naczelny Sąd Administracyjny rozpoznał jedno zażalenie wniesione przez inny podmiot.

Poza sprawami, w których podejmowano opisane środki prawne, w prokuraturach apelacyjnych i okręgowych na odcinku „Pa” rejestrowano sprawy dotyczące czynności nadzorczych podejmowanych przez prokuratora nadrzędnego. Liczba spraw z tego zakresu w 2011 roku wynosiła 140 spraw, z czego 50 spraw podejmowały prokuratury apelacyjne. Ogólna liczba spraw nadzorowanych uległa znacznemu zmniejszeniu w stosunku do roku poprzedniego (44,4 %).

Pozostałe sprawy, w których nie podejmowano środków prawnych z zakresu prawa administracyjnego i sądowniczo-administracyjnego, jak też nie dotyczące czynności nadzorczych, po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego, o którym mowa w art. 43 ustawy o prokuraturze, załatwiano odstąpieniem od dalszych działań pozakarnych. O ostatecznym sposobie załatwienia tej kategorii spraw informowano osoby zainteresowane.

W związku z niską aktywnością w podejmowaniu w I półroczu 2011 roku działań na odcinku pozakarnym Zastępca Prokuratora Generalnego zwrócił się do Prokuratorów Apelacyjnych w Białymstoku, Lublinie, Łodzi i Rzeszowie, w których to jednostkach odnotowano najniższe wyniki, o podjęcie działań zmierzających do poprawy aktywności na tym odcinku.

W piśmie tym zalecił zapewnienie odpowiedniej współpracy pomiędzy prokuratorami działającymi w pionach karnym, jak i pozakarnym, szersze korzystanie z ustawowo zapewnionego udziału prokuratorów w postępowaniu przed sądami administracyjnymi i cywilnymi oraz wykorzystywanie w pełni informacji pojawiających się w środkach masowego przekazu.

Podkreślił, że dopiero wykonanie powyższych zaleceń dawać będzie gwarancję właściwej i pełnej realizacji zasady ochrony praworządności w sposób wskazany w § 27 Regulaminu.

Szereg istotnych zadań związanych z postępowaniem sądowym realizowanych było w minionym roku przez Prokuraturę Generalną.

W 2011 roku prokuratorzy Departamentu Postępowania Sądowego Prokuratury Generalnej wzięli udział łącznie w 715 rozprawach Sądu Najwyższego (łącznie 138 wokand), na których rozpoznawanych było :

- 126 kasacji Prokuratora Generalnego;
- 24 kasacje Rzecznika Praw Obywatelskich;
- 82 kasacje prokuratorów powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury;
- 513 kasacji innych stron postępowania.

Wzięli też udział w 3 posiedzeniach Sądu Najwyższego, na których rozpoznawany był wniosek stron o wznowienie postępowania karnego i zażalenia na postanowienia Sądu Najwyższego o zastosowaniu tymczasowego aresztowania.

Ponadto uczestniczyli w 25 posiedzeniach Sądu Najwyższego (12 wokand), na których rozpoznawane były:

- zagadnienia prawne wymagające zasadniczej wykładni ustawy, przedstawiane do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu przez sądy powszechne na podstawie art. 441 § 1 k.p.k.;

- wnioski o rozstrzygnięcie ujawniających się w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych rozbieżności w wykładni prawa, przedstawione na podstawie art. 60 § 2 w zw. z art. 60 § 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 roku o Sądzie Najwyższym;

- zagadnienia prawne budzące poważne wątpliwości co do wykładni prawa przekazane przez Sąd Najwyższy orzekający w składzie 3 sędziów, na podstawie art. 59 ustawy z dnia 23 listopada 2002 roku o Sądzie Najwyższym do rozstrzygnięcia składowi siedmiu sędziów tego Sądu.

Warte podkreślenia jest to, że we wszystkich 19 sprawach, w których Sąd Najwyższy odmówił podjęcia uchwały w trybie art. 441 § 1 k.p.k., Sąd ten podzielił stanowiska zaprezentowane w pisemnych wnioskach prokuratorów w przedmiocie zasadniczej wykładni ustawy.

W przypadku 4 spraw rozstrzyganych przez Sąd Najwyższy w trybie art. 60 § 2 ustawy o Sądzie Najwyższym, w trzech sprawach prokurator Prokuratury Generalnej wnosił

o podjęcie uchwał, a w jednej o odmowę podjęcia uchwały. Sąd Najwyższy podzielił pogląd prokuratora zawarty we wszystkich tych wnioskach.

Z kolei w przypadku dwóch zagadnień prawnych wymagających zasadniczej wykładni ustawy Sąd Najwyższy podjął uchwały zbieżne ze stanowiskami zaprezentowanymi we wnioskach prokuratora Prokuratury Generalnej.

W 2011 roku z powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury prokuratorzy wnieśli do Sądu Najwyższego 82 kasacje, w wyniku czego Sąd ten wydał następujące orzeczenia :

- w 17 sprawach uchylił zaskarżone orzeczenia i przekazał sprawy właściwym sądom do ponownego rozpoznania;
- w jednej sprawie umorzył postępowanie;
- w 2 sprawach uchylił zaskarżone orzeczenie w części i przekazał sprawy właściwym sądom do ponownego rozpoznania, a w pozostałej części kasacje oddalił;
- 8 kasacji oddalił;
- 22 kasacje oddalił jako oczywiście bezzasadne;
- 32 kasacje pozostawił bez rozpoznania, w tym 19 zostało cofniętych na rozprawie, 7 zostało cofniętych przed rozprawą, a jedna została cofnięta przez wnoszącego kasację.

Skuteczność wnoszonych kasacji przez prokuratorów z powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury będzie przedmiotem bieżącej analizy oraz tematem poruszonym na planowanych w 2012 roku, z udziałem Dyrektora Departamentu Postępowania Sądowego, naradach służbowych we wszystkich prokuraturach apelacyjnych.

W ocenie prokuratorów Departamentu Postępowania Sądowego, którzy brali udział w rozpoznawaniu w/wym. kasacji w 2011 roku stwierdzono przypadki kiedy uzasadnione było podjęcie decyzji o cofnięciu kasacji, o czym - stosownie do treści § 349 w zw. z § 342 Regulaminu - zawiadamiali właściwych prokuratorów apelacyjnych bądź prokuratorów okręgowych.

Najwięcej pism zawiadamiających o cofnięciu kasacji skierowano do Prokuratury Apelacyjnej w Rzeszowie – 7, a następnie : po 4 do Prokuratury Apelacyjnej w Łodzi i w Białymstoku, 3 do Prokuratury Apelacyjnej we Wrocławiu, po 2 do Prokuratury Apelacyjnej w Katowicach i w Szczecinie, i jedno pismo do Prokuratury Apelacyjnej w Krakowie.

Z ważniejszych, powtarzających się powodów cofnięcia kasacji wskazać należy na:

- sformułowanie w kasacji zarzutów obrazy przez sąd odwoławczy prawa materialnego, względnie procesowego, podczas gdy w rzeczywistości w kasacji kwestionowano prawi-

dłowość poczynionych ustaleń faktycznych stanowiących podstawę orzeczenia, mimo iż tego rodzaju zarzut nie należy do katalogu przyczyn kasacyjnych wskazanych w art. 523 § 1 k.p.k.;

- nie wskazywanie na rażące naruszenia prawa, którymi dotknięte są wyroki sądów odwoławczych albo na takie wady prawne orzeczeń sądów pierwszej instancji, które nie zostały skorygowane przez sądy odwoławcze, chociaż w związku z rozpoznaniem zwykłych środków odwoławczych mogły i powinny były to uczynić;

- podnoszenie zarzutów kasacyjnych, pozornie odmiennych od podnoszonych wcześniej zarzutów apelacyjnych;

- wywodzenie kasacji, mimo że dostrzeżone przez sądy I instancji mankamenty pierwszych czynności postępowania przygotowawczego spowodowały, że materiał dowodowy nie dawał podstaw do uznania, że tak ustalony stan faktyczny nie pozwolił stwierdzić, że sprawca czynu dopuścił się zarzucanego mu przestępstwa;

- zawarte w kasacjach wadliwe opisy czynów zarzucanych oskarżonym, w których brakuje wszystkich elementów odpowiadających znamionom przestępstwa, a w konsekwencji przyjęcie przez prokuratorów wadliwych kwalifikacji prawnych, przy czym opisy czynów nie mogły być zmieniane na prawidłowe, wobec braku zaskarżenia wyroków sądu *a quo* na niekorzyść oskarżonego;

- nieuprawnione podnoszenie zarzutu naruszenia art. 2 § 2 k.p.k. i art. 7 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k. zmierzającego *de facto* do dokonania ponownej oceny materiału dowodowego;

- opieranie kasacji na zarzutach rażącego naruszenia przez sąd *ad quem* przepisów art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k., w sytuacji gdy skarżący, wbrew art. 526 § 1 k.p.k. w zw. z art. 523 § 1 k.p.k. nawet nie próbował wykazać, że niewątpliwe przeoczenie sądu *ad quem* mogło mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia;

- podnoszenie zarzutów rażącego naruszenia przez sąd *ad quem* przepisów art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. podczas gdy w istocie przy niemalże identycznym opisie są one powtórzeniem zawartych w apelacjach prokuratorów zarzutów naruszenia art. 7 k.p.k., 410 k.p.k. i 424 §1 pkt 1 k.p.k.;

- nieprawidłowo sporządzoną część motywacyjną kasacji, która stanowi kontynuację polemiki z oceną prawną, niespornych faktów, dokonaną przez sąd *meriti* i akceptowaną przez sąd odwoławczy co w świetle art. 523 § 1 k.p.k. w zw. z art. 519 k.p.k. jest niedopuszczalne;

- nieuprawnioną w kasacji polemikę z ustaleniami faktycznymi sądu odwoławczego zmieniającego wyrok sądu I instancji, mającą na celu podjąć próbę przekonania Sądu Najwyższego o wadliwości subsumcji, polegającej na niezastosowaniu przez sądy orzekające

wobec oskarżonego przepisu prawnego przyjętego przez prokuratora w akcie oskarżenia, bądź sformułowanie w kasacji zarzutu obrazy prawa materialnego, polegającej na błędnej interpretacji przez sąd przepisu prawa, w sytuacji gdy sąd opowiedział się za określonym poglądem reprezentowanym w orzecznictwie i doktrynie, a stanowisko swoje przekonująco uzasadnił, co nie stanowi o rażącym naruszeniu prawa;

- niedopuszczalną z mocy art. 523 § 1 k.p.k. polemikę z faktami ustalonymi przez sąd I instancji bez wykazania, że akceptacja ustaleń w tym zakresie przez sąd *ad quem* wiązała się z rażącym naruszeniem konkretnych przepisów prawa, mogącym mieć istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia drugiego z tych sądów;

- oczywiście bezzasadnie podnoszony zarzut obrazy art.437 § 2 k.p.k. podczas gdy przepis ten pozwala sądowi II instancji na zmianę orzeczenia, w sytuacji gdy uzasadnia to zebrany materiał dowodowy tym bardziej, że w uzasadnieniu takiego zarzutu *de facto* kwestionowano ustalenia faktyczne;

- sformułowanie w kasacji zarzutu obrazy przez sąd odwoławczy art. 443 k.p.k., w sytuacji gdy uchybienie takie nie zaistniało, gdyż z uwagi na brak apelacji na niekorzyść oskarżonego, sąd II instancji nie mógł orzec na jego niekorzyść.

W jednej sprawie cofnięto kasację z uwagi na stwierdzony w świetle zebranych w sprawie dowodów brak przesłanki podwójnej karalności i ustalenia tego, czy czyn zarzucany ściganemu zagrożony jest, w obu - w rozważanych w sprawie - porządkach prawnych, karą przekraczającą rok pozbawienia wolności.

Po jednej kasacji cofnięto ze względu na podjętą przez Sąd Najwyższy uchwałę I KZP 32/10, wobec ustania karalności czynu z powodu przedawnienia i z uwagi na okoliczność, iż kasacja prokuratora była niedopuszczalna z mocy ustawy.

Jednym z zadań Departamentu Postępowania Sądowego określonych w § 18 pkt 1 ust. 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 r. jest oddziaływanie na praktykę oskarżycielską jednostek organizacyjnych w szczególności przez opracowywanie wyników badań problematyki kasacyjnej i kierowanie pism instrukcyjnych do prokuratur apelacyjnych.

Mając zatem na uwadze zapis § 349 w zw. z §§ 344 i 345 Regulaminu, prokuratorzy z Wydziału Postępowania w Sprawach Karnych skierowali do prokuratorów apelacyjnych oraz prokuratorów okręgowych łącznie 36 pism instrukcyjnych, z których 15 dotyczyło kasacji wywiezionych przez prokuratorów, 21 odnosiło się do odpowiedzi na kasacje sporządzone przez prokuratorów.

Największą liczbę, a mianowicie 7 pism skierowano do Prokuratury Apelacyjnej w Katowicach, 6 pism do Prokuratury Apelacyjnej we Wrocławiu, po 4 pisma do Prokuratury Apelacyjnej w Łodzi i w Szczecinie, po 3 pisma do Prokuratur Apelacyjnych w Białymstoku, w Gdańsku i w Warszawie, po 2 pisma do Prokuratur Apelacyjnych w Krakowie, w Rzeszowie i w Poznaniu.

W pismach tych zwrócono uwagę między innymi na:

- niezadowalający, niski poziom sporządzonych przez prokuratorów odpowiedzi na kasacje, w których nie odniesiono się do najistotniejszych kwestii podnoszonych w kasacjach obrońców, a także na niewłaściwą redakcję i błędne, nieadekwatne do meritum sprawy stanowiska prawne;

- podnoszenie w skargach kasacyjnych pozornych uchybień proceduralnych po stronie sądu odwoławczego, podczas gdy w istocie zarzuty dotyczyły błędów w ustaleniach faktycznych leżących u podstaw kwestionowanego wyroku;

- niedostrzeżenie przy udzieleniu odpowiedzi na kasację niewłaściwej obsady sądu;

- wskazywanie w kasacjach niewłaściwego zakresu zaskarżenia orzeczeń sądów II instancji;

- prezentowanie w odpowiedzi na kasację odbiegających od linii orzeczniczej Sądu Najwyższego poglądów w kwestii prawa do obrony skazanego, doręczenia zawiadomienia o terminie rozprawy apelacyjnej;

- pomijanie obowiązującej wykładni art. 440 k.p.k.;

- powody pozostawienia przez Sąd Najwyższy bez rozpoznania kasacji prokuratora i kasacji pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego.

Uwagi krytyczne, ale także zawierające stanowiska w przedmiocie wykładni przepisów prawa, zawarte zarówno w pismach zawiadamiających o cofnięciu kasacji jak i w pismach instrukcyjnych, w każdym przypadku zalecano wykorzystywać w praktyce kasacyjnej i dla celów szkoleniowych w celu wyeliminowania w przyszłości stwierdzonych nieprawidłowości. W przypadku stwierdzenia uchybień świadczących o braku znajomości po stronie prokuratora referenta ustawowych kryteriów tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia proszono prokuratora apelacyjnego o zwrócenie na nie uwagi autorowi kasacji, jak również osobie podejmującej decyzję o jej wniesieniu. W dwóch sprawach poproszono o poinformowanie Dyrektora Departamentu Postępowania Sądowego o podjętych działaniach zapewniających prawidłowy poziom sporządzanych odpowiedzi na kasacje. W jednej sprawie zwrócono się do Prokuratora Apelacyjnego w Rzeszowie o nadesłanie informacji, dotyczących działań służbowych, podjętych w celu wyjaśnienia uchybień zaistniałych w toku postępowania przy-

gotowawczego, które przeniknęły do postępowania jurysdykcyjnego. Z uzyskanej odpowiedzi wynika, że „stwierdzone nieprawidłowości można ocenić jako oczywistą i rażąca obrazę przepisów prawa”, o czym powiadomiono Rzecznika Dyscyplinarnego, który uznał, że ewentualne przewinienia dyscyplinarne uległy przedawnieniu. W tej sytuacji, w oparciu o materiały z badania tej sprawy, zlecono właściwemu prokuratorowi okręgowemu podjęcie działań eliminujących nieprawidłowości w dalszej pracy.

W jednej sprawie zwrócono się do Prokuratora Apelacyjnego w Białymstoku o zainicjowanie przekazania materiałów uzyskanych w drodze kontroli operacyjnej, które nie zawierały dowodów pozwalających na wszczęcie postępowania karnego, a które nadal znajdowały się w aktach sprawy, do organu Straży Granicznej w celu zastosowania trybu określonego w art. 9 f ust. 6a ustawy z dnia 12 października 1990 roku o Straży Granicznej (Dz. U. Nr 234, poz. 1997 z 2005 roku).

Mając na uwadze wskazane uchybienia, niniejsza problematyka będzie przedmiotem narad z naczelnikami wydziałów postępowania sądowego, które już zostały zainicjowane w 2011 roku.

W dwóch przypadkach informując prokuratorów apelacyjnych o zapadłych przez Sądem Najwyższym rozstrzygnięciach, podkreślono wysoki poziom merytoryczny sporządzonych przez prokuratorów odpowiedzi na kasacje, w których wnosząc o oddalenie kasacji obrońców, obszerny wywód prawny wsparli stosownym orzecznictwem oraz wywiedli właściwe wnioski końcowe.

W jednej sprawie wskazano na potrzebę rozważenia wystąpienia przez prokuratora na podstawie art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. z wnioskiem o wznowienie postępowania, zakończonego prawomocnym wyrokiem.

Istotną pozycją wynikającą z zakresu kompetencji prokuratorów Departamentu Postępowania Sądowego był obowiązek określony w art. 545 § 1 k.p.k. w zw. z art. 530 § 1 k.p.k., w wykonaniu którego opracowali oni w 2011 roku 70 wniosków w przedmiocie wznowienia postępowania przez Sąd Najwyższy.

W 2011 roku w Departamencie Postępowania Sądowego Prokuratury Generalnej rozpoznano 2 063 wnioski o wniesienie przez Prokuratora Generalnego nadzwyczajnego środka zaskarżenia w postaci kasacji od prawomocnych orzeczeń sądów karnych, przy czym 457 wniosków złożonych zostało przez prezesów sądów, prokuratorów apelacyjnych i okręgowych oraz innych oskarżycieli publicznych.

Ilość wniosków kierowanych przez prokuratorów apelacyjnych i okręgowych w porównaniu z rokiem 2010 znacząco wzrosła co wskazuje, że zalecenia Zastępcy Prokuratora

Generalnego kierowane do prokuratorów apelacyjnych w 2011 roku, zostały zrealizowane. W 2010 roku prokuratorzy skierowali 130 wniosków o wywiedzenie kasacji, podczas gdy w roku 2011 takich wniosków było 253.

W tym okresie Prokurator Generalny, realizując wynikające z art. 521 § 1 k.p.k. swoje ustawowe uprawnienia, wniósł do Sądu Najwyższego 381 kasacji w odniesieniu do 412 osób, w tym 151 kasacji na niekorzyść skazanych.

Dane te wskazują na znaczący wzrost tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia w porównaniu do 2010 roku, kiedy to Prokurator Generalny wniósł 273 kasacje w odniesieniu do 314 osób, w tym 83 kasacje na niekorzyść skazanych.

Sąd Najwyższy rozpoznał 207 kasacji wniesionych przez Prokuratora Generalnego, z czego 203 kasacje uwzględnił, 2 pozostawił bez rozpoznania i 2 kasacje oddalił.

W sprawach skutkujących koniecznością wniesienia kasacji najliczniejszymi rażącymi uchybieniami dotknięte były trzy grupy wyroków :

- wydawanych w trybie art. 335 k.p.k. (116 spraw);
- wyroki łączne (29 spraw);
- wyroki nakazowe (23 sprawy).

W odniesieniu do spraw, w których wydane zostały prawomocne wyroki w trybie art. 335 k.p.k., najczęściej powtarzającymi się uchybieniami były:

- brak uzgodnienia z oskarżonym orzeczenia wobec niego obligatoryjnego środka karnego, okresu na który środek ten miał być orzeczony, czy też wysokości szkody, która miała zostać naprawiona;
- uzgodnienie z oskarżonym wymiaru kary z przekroczeniem granic ustawowego zagrożenia;
- zaniechanie wywiedzenia przez prokuratora zwykłych środków odwoławczych od wyroków, w których sądy naruszyły uzgodnienia o których mowa w § 1 tego przepisu.

W tej grupie spraw około 30% dotyczyło prawomocnych wyroków, w których sądy orzekły środek karny w postaci świadczenia pieniężnego w sposób sprzeczny z zawartym w akcie oskarżenia i uzgodnionym z oskarżonym wnioskiem o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzenia rozprawy, z naruszeniem prawa karnego materialnego art. 49 § 2 k.k. poprzez orzeczenie świadczenia pieniężnego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej, podczas gdy w dniu orzekania świadczenie takie mogło być orzekane jedynie na rzecz instytucji, stowarzyszenia, fundacji lub organizacji społecznej wpisanej do wykazu prowadzonego przez Ministra Sprawiedliwości, której podstawowym zadaniem lub celem statutowym jest spełnianie świadczeń na cel bezpośrednio związany z udzie-

laniem pomocy osobom poszkodowanym w wypadkach komunikacyjnych z przeznaczeniem na ten cel.

Ustawa z dnia 12 lutego 2010 roku o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks karny wykonawczy oraz ustawy – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 40 poz. 227), która miała wejść w życie w dniu 1 lipca 2011 roku, nowelizowała między innymi przepis art. 49 § 2 k.k. i w brzmieniu przez nią ustalonym z dniem 1 lipca 2011 roku w razie skazania sprawcy za przestępstwo z art. 178a k.k., 179 k.k. lub 180 k.k. sąd miałby możliwość orzeczenia świadczenia pieniężnego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej. Nowelizacja ta nie weszła jednak w życie w dniu 1 lipca 2011 roku, bowiem ustawą z dnia 15 kwietnia 2011 roku (Dz.U. Nr 129 poz. 734) dokonano nowelizacji ustawy z dnia 12 kwietnia 2010 roku, przesuując między innymi termin wejścia w życie znowelizowanego przepisu art. 49 § 2 k.k. do dnia 1 stycznia 2012 roku. Sądy, pozostając w błędnym przekonaniu, że w/w ustawa weszła w życie w dniu 1 lipca 2011 roku, po tej dacie orzekały środek karny w postaci świadczenia pieniężnego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej.

W odniesieniu do wyroków łącznych stwierdzone rażące uchybienia polegały w zdecydowanej większości na:

- połączeniu jednostkowych skazań z naruszeniem art. 85 k.k. w sytuacji, gdy kolejne przestępstwo popełnione zostało już po wydaniu pierwszego chronologicznie wyroku;
- wymierzeniu kary łącznej z przekroczeniem granic wskazanych w art. 86 § 1 i 2 k.k.;
- naruszeniu zasad wymierzania kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania i bez warunkowego zawieszenia jej wykonania określonych w art. 89 § 1a k.k.

W przypadku wydania wyroków w postępowaniu nakazowym najczęściej powtarzającymi się błędami było rozpoznawanie spraw w tym trybie, mimo wystąpienia negatywnych przesłanek określonych w art. 501 k.p.k. oraz orzekanie kary grzywny z przekroczeniem granic określonych w art. 502 § 1 k.p.k.

W innych niż wymienionych grupach spraw, najczęściej powtarzającymi się rażącymi uchybieniami skutkującymi potrzebą wniesienia przez Prokuratora Generalnego kasacji było:

- orzekanie kary grzywny niezgodnie z zasadami określonymi w art. 71 § 1 k.k.;
- błędne przypisanie oskarżonemu działania w warunkach recydywy;
- orzekanie kary pozbawienia wolności wbrew ustawowemu zagrożeniu;

- orzekanie obowiązku naprawienia szkody z naruszeniem art. 415 § 5 k.p.k., w sytuacji, gdy o roszczeniu tym prawomocnie rozstrzygnięto w postępowaniu cywilnym oraz
- błędna wykładnia przepisów prawa materialnego.

Realizując ustawowe uprawnienia zmierzające do prawidłowego i jednolitego stosowania prawa w innych postępowaniach, Prokurator Generalny wniósł do Sądu Najwyższego także :

- 20 kasacji od prawomocnych orzeczeń sądów w sprawach o wykroczenia;
- 9 kasacji od prawomocnych orzeczeń sądów wydanych w sprawach prowadzonych na podstawie Kodeksu karnego skarbowego;
- 3 kasacje od prawomocnych orzeczeń wydanych w sprawach prowadzonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa w latach 1944 – 1990 oraz treści tych dokumentów;
- 14 kasacji od prawomocnych orzeczeń sądów wydanych w sprawach prowadzonych na podstawie ustawy z dnia 28 października 2002 roku o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary.

Należy podkreślić przy tym, że 9 kasacji wywiedziono po skierowaniu przez Zastępcę Prokuratora Generalnego w 2011 roku pisma do wszystkich prokuratorów apelacyjnych zwracającego uwagę na możliwość rażącego i mającego istotny wpływ na treść wyroku naruszenia przepisów prawa materialnego w/wym. ustawy w ściśle określonych przypadkach, o których mowa w wyrokach Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2011 roku i 11 kwietnia 2011 roku wydanych po rozpoznaniu kasacji Prokuratora Generalnego.

W wyniku badania akt, w których prokuratorzy z powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury kierowali do Prokuratora Generalnego wnioski o wniesienie kasacji w trybie art. 521 § 1 k.p.k., do prokuratorów apelacyjnych i prokuratorów okręgowych skierowano 83 pisma instruktażowe, w których wskazano, z przywołaniem orzecznictwa Sądu Najwyższego, prawne i faktyczne podstawy uzasadniające odmowę wniesienia kasacji.

Należy podnieść, że w 2010 roku w blisko 80% kasacji wniesionych przez Prokuratora Generalnego, dotyczyło orzeczeń sądów I instancji, które uprawomocniły się bez postępowania odwoławczego. Tendencja taka nadal występowała w pierwszym półroczu 2011 roku, dlatego też Zastępca Prokuratora Generalnego skierował do wszystkich Prokuratorów Apelacyjnych pismo, wskazując na potrzebę bardziej wnikliwej kontroli orzeczeń sądów I instancji, w trakcie odbioru referatów posesyjnych przez prokuratorów przełożonych oraz po doręczeniu odpisów wyroków zapadłych na posiedzeniach bez udziału prokuratorów, tj. z zasadami wskazanymi w § 336 Regulaminu.

Z opracowanych w Departamencie Postępowania Sądowego danych wynika, że w 2011 roku spośród 381 kasacji wniesionych do Sądu Najwyższego, na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. 258 kasacji wywiedziono od orzeczeń sądów rejonowych orzekających jako sądy I instancji, a które uprawomocniły się bez postępowania odwoławczego, co stanowi 67,7% kasacji wniesionych w tym trybie, świadcząc o poprawie działań prokuratorów na tym odcinku.

Nadal jednak w około 65 % takich spraw uprawomocnienie się wadliwych wyroków spowodowane było mało wnikliwą kontrolą orzeczeń w chwili odbierania referatów posesyjnych, a także brakiem należytego badania zasadności orzeczeń zapadłych bez udziału prokuratora.

Realizacja zadań nałożonych na Departament Postępowania Sądowego określanych jako działalność pozakarna prokuratury składa się z czynności podejmowanych w sferze prawa cywilnego, prawa pracy i ubezpieczeń społecznych oraz prawa administracyjnego.

Po raz kolejny wymaga podkreślenia, że realizacji zadań na odcinku pozakarnym powinien sprzyjać proces specjalizacji prokuratorów zajmujących się tą działalnością i co oczywiste, nie tylko na szczeblu Prokuratury Generalnej, ale także w pozostałych jednostkach organizacyjnych prokuratury.

Znaczącym obszarem funkcjonowania organów prokuratury jest działalność z zakresu prawa cywilnego.

W aktualnym stanie prawnym podstawy udziału prokuratora w cywilnym postępowaniu sądowym określone zostały przede wszystkim w Kodeksie postępowania cywilnego, w szczególności w art. 7 i stanowiących jego rozwinięcie w przepisach art. 55 – 60 i innych normach tego Kodeksu, a także w art. 22, 61¹⁶, 86 i 127 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego oraz w art. 3 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 42 i 43 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 roku o prokuraturze.

Zadania określone w art. 2 tej ustawy - czyli strzeżenie praworządności oraz czuwanie nad ściganiem przestępstw - Prokurator Generalny i podlegli mu prokuratorzy wykonują m.in. przez wytaczanie powództw w sprawach karnych i cywilnych oraz składanie wniosków i udział w postępowaniu sądowym w sprawach cywilnych, ze stosunku pracy i ubezpieczeń społecznych, jeżeli tego wymaga ochrona praworządności, interesu społecznego, własności lub praw obywateli.

Udział ten jest nadto regulowany w innych aktach normatywnych, a mianowicie w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, prawie o aktach stanu cywilnego, ustawach o ochronie zdrowia psychicznego, o Sądzie Najwyższym, o związkach

zawodowych, Kodeksie Wyborczym, o referendum i w przepisach wprowadzających ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym.

Aktywność prokuratora oparta na wskazanych wyżej przesłankach realizowana jest w dwóch podstawowych formach:

- inicjowania postępowań sądowych poprzez wytaczanie powództw i kierowanie wniosków o wszczęcie postępowania nieprocesowego;
- wstępowania do postępowań toczących się z inicjatywy innych podmiotów.

W Departamencie Postępowania Sądowego w 2011 roku w ramach zadań przewidzianych w ustawie o prokuraturze wykonano następujące czynności w sprawach cywilnych:

- rozpoznano 1 127 wniosków osób fizycznych i prawnych o wniesienie przez Prokuratora Generalnego nadzwyczajnych środków zaskarżenia od prawomocnych orzeczeń wydanych w sprawach cywilnych tj. skargi kasacyjnej oraz skargi o niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia;
- przedstawiono Sądowi Najwyższemu 157 stanowisk Prokuratora Generalnego w sprawach z protestów przeciwko wyborom do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 9 października 2011 roku, a także stanowisko dla całego składu Izby Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego w przedmiocie ważności tych wyborów;
- sporządzono 17 stanowisk Prokuratora Generalnego w sprawach, w których podmioty postępowania wniosły skargi kasacyjne, bądź skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia;
- opracowano 22 stanowiska w sprawach rozpoznawanych przez skład siedmiu sędziów Sądu Najwyższego, jedno stanowisko dla połączonych Izb Sądu Najwyższego i 2 stanowiska dla całej Izby Cywilnej tego Sądu.

Skierowany został jeden wniosek do Sądu Najwyższego o unieważnienie prawomocnego orzeczenia w trybie art. 64 ustawy z dnia 23 listopada 2002 roku o Sądzie Najwyższym.

W 2011 roku Prokurator Generalny nie wniósł do Sądu Najwyższego skargi kasacyjnej i skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

Odmówiono wniesienia skargi kasacyjnej z powodu:

- upływu sześciomiesięcznego terminu określonego w art. 398⁵ § 2 k.p.c.;
- braku przesłanek określonych w art. 398³ § 1 – 2 k.p.c.;

- nieprzysługiwania lub niedopuszczalności co wynika z art. 398² § 2-3 k.p.c., art. 519¹ § 2-4 k.p.c.;
- orzeczenia wydanego przez sąd I instancji lub orzeczenia nieprawomocnego – art. 398¹ § 1 k.p.c., art. 519¹ § 1 k.p.c.;
- wartości przedmiotu zaskarżenia art. 398² § 1 k.p.c., art. 519¹ § 2 i 4 pkt 4 k.p.c.;
- wniesienia skargi kasacyjnej przez stronę art. 398¹ § 2 k.p.c.

Odmówiono wniesienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia z powodu:

- upływu dwuletniego terminu określonego w art. 424⁶ § 1 k.p.c.;
- braku przesłanek określonych w art. 424¹ § 1 k.p.c., art. 519² § 1 k.p.c.;
- niedopuszczalności art. 424¹ § 1 i 2 k.p.c., art. 424^{1a} § 1 k.p.c., art. 519² § 1 i 2 k.p.c.;
- orzeczenia wydanego przez sąd I instancji (wyjątkowy wypadek) art. 424¹ § 2 k.p.c., art. 519² § 2 k.p.c.

Należy podkreślić, że Prokurator Generalny wnosząc nadzwyczajne środki zaskarżenia, oprócz wymagań ustawowych, które obowiązują strony i uczestników postępowania, jest ponadto zobowiązany wykazać, że przez wydanie orzeczenia doszło do naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego, czyli nie tylko zasad konstytucyjnych, ale również naczelných zasad rządzących poszczególnymi dziedzinami prawa.

W związku z wejściem w życie w dniu 17 lipca 2010 roku ustawy z dnia 29 kwietnia 2010 roku o zmianie ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2010 roku, Nr 106, poz. 671), która precyzuje uprawnienia procesowe prokuratora w stosunku do spółek kapitałowych, w tym także zawiązanych w okresie przed dniem 1 września 1939 roku, zobowiązano prokuratorów do stałego monitorowania wpływu takich spraw do sądów i skorzystania z uprawnień wskazanych w powołanej ustawie tj. prawa do wytoczenia przeciwko spółce powództwa o uchylenie uchwały wspólników, albo uchwały walnego zgromadzenia sprzecznej z umową lub statutem spółki bądź dobrymi obyczajami i godzącej w interesy spółki lub mającej na celu pokrzywdzenie wspólnika albo akcjonariusza bądź osoby trzeciej oraz do wytoczenia przeciwko spółce powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały wspólników albo uchwały walnego zgromadzenia sprzecznej z ustawą.

W sprawach o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego spółek kapitałowych zawiązanych przed dniem 1 września 1939 roku, zakończonych przed dniem wejścia w życie powołanej ustawy, prokurator może także żądać wznowienia postępowania. Prokurator wstępuje obligatoryjnie do postępowania rejestrowego w przypadku spółek zawiązanych przed dniem 1 września 1939 roku.

Podnieść należy, że prokuratorzy wykonujący czynności służbowe w Departamencie Postępowania Sądowego uczestniczyli w zorganizowanym w Prokuraturze Apelacyjnej w Warszawie z udziałem przedstawicieli Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa oraz wiceprezesa Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy ds. Krajowego Rejestru Sądowego cyklu szkoleń na temat szeroko rozumianej reaktywacji spółek przedwojennych.

W ramach działań koordynujących, pismami Zastępcy Prokuratora Generalnego kierowanymi w 2011 r. podkreślono wagę problemu i zobowiązano podległe jednostki do przekazywania do Departamentu Postępowania Sądowego Prokuratury Generalnej systematycznych informacji, które były i nadal są poddawane bieżącej analizie. Wyniki analiz przekazywano prokuratorom powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w celu ujednolicenia działań dotyczących w/wym. spółek.

Monitorowanie spraw dotyczących reaktywowania spółek przedwojennych przez Prokuraturę Apelacyjną w Warszawie doprowadziło do wszczęcia śledztwa przez Wydział V do Spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji w sprawie zaistniałego w Warszawie w latach 1999 – 2011 usiłowania doprowadzenia do niekorzystnego rozporządzenia mieniem.

Ponadto w Departamencie Postępowania Sądowego zbadano sprawę reaktywacji przedwojennej spółki, w którym to postępowaniu stwierdzono nieprawidłowości. W zakresie postępowania karnego materiały dotyczące uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa w procesie reaktywacji spółki zastały dołączone do śledztwa prowadzonego przez Wydział V do Spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Apelacyjnej w Warszawie. Natomiast w zakresie unormowanym ustawą z dnia 29 kwietnia 2010 roku o zmianie ustawy – przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. 2010, Nr 106, poz. 671) wskazano na zaistnienie przesłanek uzasadniających wystąpienie ze skargą o wznowienie postępowania o wpis spółki do Krajowego Rejestru Sądowego.

Normatywną podstawę działalności z zakresu prawa administracyjnego i postępowania sądownoadministracyjnego stanowią odpowiednio przepisy art. 182 - art. 189 k.p.a. oraz art. 8, art. 177, art. 264 § 2 i 285b ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 roku - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi - dalej p.p.s.a.- (Dz. U. Nr 153, poz. 1270 ze zm.) w zw. z art. 2 i art. 3 ust. 1 pkt 3 i 6 w zw. z art. 5, art. 42 i art. 43 ustawy o prokuraturze.

Realizując zadania prokuratury polegające na strzeżeniu praworządności, prokurator uprawniony jest do podejmowania działań z zakresu prawa administracyjnego. Uczestnicząc w postępowaniu administracyjnym, prokurator może korzystać z różnych form udziału przewidzianych w Kodeksie postępowania administracyjnego, a także w oparciu o przepisy

ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi wnosić skargi do wojewódzkich sądów administracyjnych, skargi kasacyjne oraz zgłaszać udział w toczącym się postępowaniu przed sądami administracyjnymi.

W Departamencie Postępowania Sądowego Prokuratury Generalnej w 2011 roku zarejestrowano 173 sprawy z zakresu postępowania administracyjnego i sądownoadministracyjnego. Uwzględniając sprawy pozostałe z poprzedniego okresu sprawozdawczego (30 spraw), łącznie załatwiono 187 spraw.

Do zadań Prokuratora Generalnego określonych przepisami ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi należy zaliczyć wynikające z art. 264 § 2 uprawnienie do występowania z wnioskiem o podjęcie uchwały abstrakcyjnej przez Naczelnego Sądu Administracyjnego, a ponadto określone w art. 265 p.p.s.a. (zdanie drugie) prawo udziału prokuratora Prokuratury Generalnej w posiedzeniach składu siedmiu sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz wskazany w art. 265 p.p.s.a. (zdanie pierwsze) obowiązek uczestnictwa Prokuratora Generalnego lub jego zastępcy w posiedzeniach Izby lub całego składu Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Realizując powyższe uprawnienia ustawowe prokuratorzy Prokuratury Generalnej uczestniczyli w 23 posiedzeniach, w których rozstrzygano zagadnienia budzące poważne wątpliwości prawne. Tym samym brali oni udział we wszystkich sprawach, w których przedstawiono powiększonemu siedmioosobowemu składowi Naczelnego Sądu Administracyjnego zagadnienie prawne wymagające podjęcia uchwały, zajmując stanowisko odnośnie interpretacji przepisów budzących wątpliwości prawne.

Zastępca Prokuratora Generalnego uczestniczył natomiast w 2 posiedzeniach (Izby Gospodarczej i Finansowej) Naczelnego Sądu Administracyjnego, w których zagadnienie prawne zostało przekazane z inicjatywy składu siedmiu sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego ze względu na szczególnie skomplikowany charakter wyjaśnianego zagadnienia, wynikający zasadniczo z jego różnego ujmowania w doktrynie, a także bardzo istotnych rozbieżności występujących w dotychczasowym orzecznictwie. W sprawach tych prokurator przedstawił swoje propozycje odnoszące się do interpretacji przepisów budzących rozbieżności w orzecznictwie sądowym i doktrynie.

Nadto w związku ze zmianą ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (dodano dział VII a p.p.s.a.) – Prokurator Generalny od dnia 10 kwietnia 2010 roku na zasadzie art. 285b powyższej ustawy, legitymowany jest do wniesienia skargi do Naczelnego Sądu Administracyjnego o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orze-

czenia wojewódzkiego sądu administracyjnego, a w szczególnych przypadkach i Naczelnego Sądu Administracyjnego.

W 2011 roku wpłynęło do Prokuratury Generalnej 10 wniosków od różnych podmiotów o skierowanie skargi od niezgodnego z prawem - w ocenie wnoszących - prawomocnego orzeczenia sądowego. Żaden z tych wniosków nie dał podstawy do wywiedzenia skargi, gdyż wyniki analizy materiału aktowego nie pozwoliły na stwierdzenie zaistnienia ustawowych przesłanek z art. 285a § 1, 2 i 3 w zw. z art. 285 d p.p.s.a. do jej wniesienia przez Prokuratora Generalnego.

Z kolei w ramach uprawnień Prokuratora Generalnego, wynikających z art. 184 § 1 i 3 Kodeksu postępowania administracyjnego, jest on legitymowany do wniesienia sprzeciwu od decyzji wydanej przez naczelny organ administracji państwowej. Realizując to zadanie, Prokurator Generalny skierował w 2011 roku sprzeciw od ostatecznej decyzji ministra. Sprzeciw ten nie został uwzględniony. Od chwili wszczęcia postępowania administracyjnego zainicjowanego sprzeciwem, prokuratorowi uczestniczącemu w postępowaniu na prawach strony (art. 188 k.p.a.), przysługują środki odwoławcze przewidziane w Kodeksie postępowania administracyjnego, a nadto wynikające z ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Prokurator realizując te uprawnienia, skierował 6 środków w postępowaniach toczących się oraz w związku ze sprzeciwami wniesionymi w poprzednim okresie sprawozdawczym, w tym skierował w trybie art. 127 § 3 k.p.a. 2 wnioski o ponowne rozpatrzenie spraw zakończonych decyzjami wydanymi przez naczelne organy administracji państwowej.

Obydwa wnioski zostały rozpoznane, przy czym jeden nie został uwzględniony, a drugi został częściowo uwzględniony. Od powyższych rozstrzygnięć Prokurator Generalny skierował 2 skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego na ostateczne decyzje naczelných organów administracji państwowej. Jedna z tych skarg została rozpoznana z udziałem prokuratora tut. Departamentu i uwzględniona. Wojewódzki Sąd Administracyjny uchylił w całości ostateczną decyzję ministra oraz poprzedzającą ją rozstrzygnięcie tego organu jako niezgodne z prawem. Druga z wniesionych przez Prokuratora Generalnego skarg oczekuje na rozpoznanie. Ponadto Prokurator Generalny, skierował do ministra na podstawie art. 37 § 1 k.p.a. 2 wezwania do usunięcia naruszenia prawa, co w konsekwencji doprowadziło do wydania decyzji w jednej sprawie, a druga zaś oczekuje na rozpoznanie.

Oprócz ustawowych zadań realizowanych przez Prokuratora Generalnego w Departamencie Postępowania Sądowego wykonywane są czynności wynikające z Regulaminu.

Za pośrednictwem Prokuratury Generalnej skierowano sprzeciw do właściwego ministra jako organu wyższego stopnia w stosunku do organu, który wydał zaskarżoną sprzeciwem decyzję oraz skargę do wojewódzkiego sądu administracyjnego na decyzję ministra (§ 385 ust. 3 powołanego Regulaminu). Za pośrednictwem Departamentu Postępowania Sądowego skierowano również 2 wnioski o ponowne rozpatrzenie spraw zakończonych decyzjami ministra odmawiającymi stwierdzenia nieważności ostatecznych decyzji właściwego wojewody.

Ponadto prokuratorom Departamentu Postępowania Sądowego przysługują w oparciu o przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego i powołanej ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi takie same uprawnienia, jak i prokuratorom innych jednostek organizacyjnych.

W ramach tych uprawnień rozpatrują oni prośby różnych podmiotów o wniesienie skargi kasacyjnej od nieprawomocnych orzeczeń wojewódzkich sądów administracyjnych.

W 2011 roku rozpatrzono w Departamencie Postępowania Sądowego 30 próśb o wniesienie skarg kasacyjnych do Naczelnego Sądu Administracyjnego od nieprawomocnych orzeczeń wojewódzkich sądów administracyjnych. Żadna ze zbadanych przez prokuratorów spraw nie dała podstaw do wywiedzenia skargi kasacyjnej.

Powodem odmowy wniesienia skarg kasacyjnych w znacznej większości spraw był upływ ustawowego trzydziestodniowego terminu dla stron postępowania, który to termin wiąże również prokuratora (art. 177 p.p.s.a.). W części spraw natomiast odmowa wynikała z uznania, iż nie zachodziły ustawowe podstawy kasacyjne z art. 174 p.p.s.a. do skutecznego wywiedzenia skargi, bądź też z faktu przysługiwania stronom terminu do wniesienia tego środka, przy jednoczesnym niestwierdzeniu przesłanek do podejmowania dalszych działań przez prokuratora.

Rozpatrzono nadto 3 prośby osób fizycznych o wniesienie skarg do wojewódzkiego sądu administracyjnego od ostatecznych decyzji organów administracji publicznej. Analiza spraw nie dostarczyła jednak przesłanek do skierowania tych skarg. W dwóch sprawach przyczyną odmowy był upływ sześciomiesięcznego terminu do wniesienia skargi przez prokuratora (art. 53 § 3 p.p.s.a.). W jednej natomiast sprawie stronie przysługiwał trzydziestodniowy termin do samodzielnego skierowania skargi, a jednocześnie nie stwierdzono, by zachodziły przesłanki do inicjowania postępowania sądowego przez prokuratora.

W omawianym okresie sprawozdawczym prokuratorzy Departamentu Postępowania Sądowego - poza wyżej wskazanym udziałem związanym z rozstrzygnięciem zagadnień prawnych - uczestniczyli w pięciu rozprawach przed Naczelnym Sądem Administracyj-

nym, w tym w trzech ze skargi kasacyjnej prokuratora jednostki apelacyjnej, z których wszystkie zostały uwzględnione i w dwóch ze skarg kasacyjnych innych podmiotów.

Spośród zarejestrowanych spraw w dziale „Pa” 29 stanowiło skargi, w których zakwestionowano stanowiska prokuratur apelacyjnych zajęte w konkretnych sprawach. W 4 przypadkach skargi zostały uwzględnione.

Dwie sprawy dotyczyły oświadczeń Senatorów RP, na które udzielono odpowiedzi Marszałkowi Senatu, w trybie art. 49 ust.4 Regulaminu Senatu. W 2 sprawach wynikających z interwencji poselskich, po ich zbadaniu udzielono odpowiedzi o zajętym stanowisku.

W pozostałych zarejestrowanych sprawach, po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego, nie podjęto środków prawnych. O zajętym stanowisku każdorazowo informowano zainteresowanych.

W Departamencie Postępowania Sądowego od dnia 1 stycznia 2011 roku do dnia 31 grudnia 2011 roku załatwiono 359 spraw w przedmiocie ułaskawienia osób skazanych, w tym 15 spraw z 2010 roku i 344 z 2011 roku Nie załatwiono 20 spraw.

W repertorium „U” w 2011 roku zarejestrowano łącznie 364 sprawy. Najczęściej rejestrowano sprawy o ułaskawienie z wniosku skazanych, ich obrońców, czy osób dla nich najbliższych - 361 spraw. Natomiast z urzędu w trybie art. 567 § 1 k.p.k. zarejestrowano 3 sprawy.

Nie zarejestrowano żadnej sprawy w trybie art. 567 § 2 k.p.k.

Prokurator Generalny we wspomnianym okresie skierował do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej 324 wnioski w przedmiocie ułaskawienia, w tym 37 pozytywnych i 287 negatywnych oraz wydał:

- 7 postanowień o odmowie wszczęcia z urzędu postępowania o ułaskawienie;
- 3 postanowienia o odmowie wszczęcia z urzędu postępowania o ułaskawienie i odmowie wstrzymania wykonania kary pozbawienia wolności;
- 13 postanowień o odmowie zarządzenia przerwy w wykonaniu kary pozbawienia wolności;
- 4 postanowienia o odmowie wstrzymania wykonania kary pozbawienia wolności;
- 3 postanowienia o umorzeniu postępowania o ułaskawienie na podstawie art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k. (skazany odbył karę pozbawienia wolności, nastąpiło zatarcie skazania na podstawie art. 76 § 1 i 2 k.k., czy 107 k.k.);
- 5 spraw załatwiono w inny sposób (m.in. przesłano akta sądu rejonowego bez opinii sądu odwoławczego lub przesłano omyłkowo akta sądu wojskowego).

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej w okresie od dnia 1 stycznia 2011 roku do 31 grudnia 2011 r. wydał 42 postanowienia, w których:

- skorzystał z prawa łaski w stosunku do 59 osób skazanych, przy czym wobec 30 osób decyzja była zgodna z wnioskiem Prokuratora Generalnego;
- nie skorzystał z prawa łaski wobec 376 osób skazanych, przy czym wobec 361 osób decyzja była zgodna z wnioskiem Prokuratora Generalnego;
- 53 sprawy Kancelaria Prezydenta RP załatwiła w inny sposób (informując, iż postępowanie o ułaskawienie stało się bezprzedmiotowe bowiem nastąpiło zatarcie skazania z mocy prawa, cofnięto skutecznie prośbę o ułaskawienie, sąd wydał zarządzenie o zatarciu skazania).

W 2011 roku do Prokuratury Generalnej wpłynęło 2889 prośb o ułaskawienie. Załatwiono 2987 prośby (w tym 125 prośb z 2010 roku), w ten sposób, że:

- 2477 prośb przesłano do sądów na podstawie art. 561 § 1 k.p.k.;
- 81 prośb przesłano według właściwości do Kancelarii Prezydenta RP;
- 429 prośb załatwiono w inny sposób, przesyłając według właściwości innym komórkom organizacyjnym Prokuratury Generalnej lub Ministerstwa Sprawiedliwości, gdyż nie dotyczyły ułaskawienia. Nie załatwiono 27 prośb.

W wyniku analizy przedstawionych Prokuratorowi Generalnemu przez sądy akt spraw karnych, a zwłaszcza akt wykonawczych z opiniami w przedmiocie ułaskawienia stwierdzono, że prokuratorzy w niewystarczającym stopniu przywiązują wagę do udziału w postępowaniu karnym wykonawczym i postępowaniu o ułaskawienie.

Wprawdzie prokurator w obecnym stanie prawnym jest tylko stroną w postępowaniu wykonawczym przed sądem, gdyż został pozbawiony uprawnień w zakresie nadzoru penitencjarnego i Kodeks karny wykonawczy nie przewiduje wypadków, w których udział prokuratora w posiedzeniu sądu byłby obowiązkowy, to jednak udział prokuratora w szeregu postępowaniach incydentalnych dotyczących wykonania kary, a zwłaszcza kary pozbawienia wolności, jest wysoce pożądanym.

Co więcej, kwestie te rozstrzyga obowiązujące od 31.03.2010 roku rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 24.03.2010 roku - Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz. U. Nr 49, poz. 296), w którym stosownie do treści § 351 i § 352, prokurator powinien brać udział w posiedzeniach sądu, gdy ich przedmiotem jest m.in. umorzenie lub zawieszenie postępowania, odroczenie wykonania

kary oraz warunkowe zawieszenie jej wykonania, warunkowe przedterminowe zwolnienie oraz jego odwołanie, a także inne sprawy, zwłaszcza zawile lub poruszające opinię społeczną.

Poczynione spostrzeżenia wskazują, że w efekcie niewystarczającego zainteresowania prokuratorów prokuratur rejonowych udziałem w postępowaniu wykonawczym i postępowaniu o ułaskawienie dochodzi czasami do istotnych nieprawidłowości na tym odcinku.

Z tych względów Zastępca Prokuratora Generalnego zwrócił się do prokuratorów apelacyjnych o podjęcie działań zmierzających do zwiększenia udziału prokuratorów prokuratur rejonowych w postępowaniu karnym wykonawczym i postępowaniu o ułaskawienie w celu ograniczenia wadliwych czynności procesowych podejmowanych po uprawomocnieniu się wyroków.

Z bieżącej analizy akt przeprowadzonej w Zespole do spraw Ułaskawień wynika, że nastąpiła już zauważalna poprawa aktywności prokuratorów prokuratur okręgowych i apelacyjnych w posiedzeniach ułaskawieniowych przed sądami II instancji, które coraz częściej wydają opinie zgodne z wnioskami składanymi przez prokuratorów.

Z Departamentu Postępowania Sądowego w 2011 roku skierowano w 16 sprawach do prokuratorów okręgowych, w tym w jednej sprawie do prokuratora apelacyjnego pisma sygnalizujące nieprawidłowości w pracy prokuratora na posiedzeniu w przedmiocie ułaskawienia, przejawiające się przede wszystkim w niesprecyzowaniu wniosku i nieobecności na posiedzeniu mimo powiadomienia przez sąd wokandą - wbrew normom zawartym w § 333 i § 351 Regulaminu.

Z informacji nadesłanych przez prokuratury apelacyjne wynika, że zlecono prokuratorom okręgowym przeprowadzenie badań pod kątem:

- udziału prokuratorów w posiedzeniach sądów i ich aktywności w udokumentowaniu okoliczności wskazanych w art. 563 k.p.k.;
- realizacji dyspozycji § 353 Regulaminu;
- zawiadomienia prokuratury przez sąd o posiedzeniu w przedmiocie ułaskawienia i udokumentowania aktywności prokuratora w protokole posiedzenia;
- kontroli treści protokołów sądowych z posiedzeń sądu w celu zagwarantowania poprawnego odnotowania treści prezentowanych przez prokuratorów stanowisk (ewentualnych wniosków dowodowych);
- słuszności zajętego w sprawie stanowiska;
- składania referatu posesyjnego w odniesieniu do udziału i wyników postępowania ułaskawieniowego.

Podkreślić należy, że sądy coraz częściej nie powiadamiają prokuratora wokandą o terminie posiedzenia w przedmiocie ułaskawienia - stosownie do dyspozycji art. 96 § 2 k.p.k. Przykładem takiego procedowania jest Sąd Rejonowy w Olsztynie, który w okresie od 1.01.2011 roku do 15.12.2011 roku rozpoznał łącznie 66 wniosków o ułaskawienie, a tylko w 6 przypadkach zawiadomił prokuratora o terminie posiedzenia.

Nadmienić należy, że zalecono również udział prokuratorów prokuratur rejonowych w posiedzeniach wykonawczych w przedmiocie odroczenia wykonania kary pozbawienie wolności.

Tabela zbiorcza przedstawiająca wyniki osiągnięte w Zespole do spraw Ułaskawień w 2011 roku w porównaniu z wynikami tego Zespołu z roku 2010

Liczba spraw zarejestrowanych w repertorium „ U			
Wpływ w 2010 r.		Wpływ w 2011 r.	
łącznie	392	łącznie	364
Na wnioski	385	na wnioski	361
z urzędu art. 567§1kpk	66	z urzędu art. 567§1kpk	3
z urzędu art. 567§2kpk	61	z urzędu art. 567§2kpk	0
Zalutwiono			
łącznie	400	łącznie	359
w tym z 2009 r.	23	w tym z 2010 r.	15
wnioski	311	wnioski	324
		pozytywne	37
		negatywne	287
Postanowienia o odmowie wszczęcia z urzędu postępowania o ułaskawienie i o odmowie wstrzymania wykonania kary pozbawienia wolności, o odmowie zarządzenia przerwy w wykonaniu kary pozbawienia wolności			
	56		27

o umorzeniu postępowania	6	o umorzeniu postępowania	3
Załatwiono w inny sposób			
27		5	
Załatwiono przez Prezydenta RP *			
Wydał 15 postanowień		Wydał 42 postanowienia	
skorzystał z prawa łaski	54 osoby	skorzystał z prawa łaski	59 osoby
decyzje zgodne z wnioskiem PG	52 osoby	decyzje zgodne z wnioskiem PG	30 osoby
nie skorzystał z prawa łaski	98 osoby	nie skorzystał z prawa łaski	376 osoby
decyzja zgodna z wnioskiem PG	98 osoby	decyzja zgodna z wnioskiem PG	361 osoby
Liczba spraw zarejestrowanych w rejestrze Ko₃			
Wpływ 2010 r.		Wpływ 2011 r.	
2732 prośby		2889 próśb	
Załatwiono			
2662 prośby		2987 próśb	
w tym prośby z 2009 r.	55	w tym z 2010 r.	125

*Prezydent RP w 2011 roku podejmując decyzje o skorzystaniu bądź nieskorzystaniu z prawa łaski rozpoznawał wnioski Prokuratora Generalnego kierowane w latach 2008-2011 (został rozpoznany jeden wniosek Prokuratora Generalnego skierowany w 2011 r.)

W celu realizacji zadania określonego w ust. 6 pkt 1 § 18 Regulaminu, od dnia 17 grudnia 2010 roku w Departamencie Postępowania Sądowego funkcjonuje zespół prokuratorów, który dokonuje przeglądu orzeczeń Sądu Najwyższego i Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz odpowiednio sądów powszechnych i administracyjnych celem analizy pojawiających się rozbieżności w orzecznictwie, w zakresie wykładni przepisów prawa uzasadniających wystąpienie przez Prokuratora Generalnego z abstrakcyjnym pytaniem prawnym w oparciu o przepisy art. 60 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U.

Nr 240, poz. 2052 ze zm.) lub art. 264 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 roku Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.

O powołaniu i zakresie działania zespołu powiadomiono prokuratorów apelacyjnych, wskazując jednocześnie potrzebę sygnalizowania istotnych w praktyce prokuratorskiej problemów, wynikających z niejednolitego orzecznictwa sądów.

W 2011 roku prokuratorzy Departamentu Postępowania Sądowego oprócz obowiązków wynikających z wykonywania czynności w wydziałach i zespołach, w ramach „zespołu orzeczniczego” przeanalizowali 21 zagadnień prawnych, w 20 wyodrębnionych sprawach, których przedmiotem były rozbieżności w orzecznictwie sądów karnych (12 zagadnień), cywilnych (3 zagadnienia) i administracyjnych (6 zagadnień).

Badanie problemów związanych z rozbieżną interpretacją przepisów prawa w 2 przypadkach prokuratorzy zespołu podjęli urzędu, w 5 przypadkach na polecenie kierownictwa Prokuratury Generalnej lub z inicjatywy innych komórek organizacyjnych Prokuratury Generalnej, w 9 przypadkach z inicjatywy powszechnych jednostek prokuratury oraz w 5 na wniosek stron.

W 2011 roku prokuratorzy zakończyli analizę 20 z 21 badanych zagadnień.

W efekcie podjętych czynności Prokurator Generalny wystąpił do Naczelnego Sądu Administracyjnego z abstrakcyjnym pytaniem prawnym, dotyczącym interpretacji art. 84 ust. 3 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 roku Prawo o ruchu drogowym.

W tej sprawie w dniu 12 marca 2012 r., Naczelny Sąd Administracyjny podjął uchwałę zgodną z wnioskiem Prokuratora Generalnego o następującej treści: „Sposób ujawnienia dopuszczenia się przez diagnostę naruszeń, o których mowa w art. 84 ust. 3 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 roku Prawo o ruchu drogowym nie ma znaczenia dla oceny możliwości zastosowania sankcji przewidzianej w tym przepisie”.

Potwierdzona została także - w trakcie przeprowadzonej analizy - istotna rozbieżność w orzecznictwie sądów powszechnych w zakresie wykładni znamion przestępstwa określonego w art. 226 § 1 k.k. Kwestia ta została jednak wyjaśniona w trzech wyrokach Sądu Najwyższego, uwzględniających kasacje Prokuratora Generalnego, które zostały wniesione w indywidualnych sprawach. Sąd Najwyższy uznał, że dla realizacji znamion przestępstwa z art. 226 § 1 k.k., w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 9 maja 2008 roku o zmianie ustawy – Kodeks karny (Dz. U. Nr 122, poz. 782), nie jest konieczne, by znieważenie funkcjonariusza publicznego nastąpiło publicznie (por. np. wyrok z dnia 25 października 2011 roku sygn. II KK 84/11, OSNKW z. 12, poz. 109).

W wyniku badania dalszych 18 problemów prawnych nie stwierdzono przesłanek umożliwiających wystąpienie Prokuratora Generalnego z inicjatywą przewidzianą w art. 60 ustawy z dnia 23 listopada 2002 roku o Sądzie Najwyższym lub w art. 264 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 roku Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, o czym poinformowano podmioty sygnalizujące rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych albo administracyjnych.

Ponadto przedmiotem analizy był wniosek strony z dnia 16 sierpnia 2011r. o podjęcie czynności zmierzających do usunięcia rozbieżności w orzecznictwie sądów na tle art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 14 czerwca 2007 roku o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw, który określa termin dokonania zmian w statutach spółdzielni mieszkaniowych. W sprawie tej w styczniu 2012 roku Prokurator Generalny na podstawie art. 60 § 2 ustawy z dnia 23 listopada 2002 roku o Sądzie Najwyższym skierował wniosek do Izby Cywilnej Sądu Najwyższego o rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego.

IV. Współpraca prokuratury z podmiotami zewnętrznymi oraz koordynowanie działalności w zakresie ścigania przestępstw

1. Współpraca z jednostkami naukowymi w zakresie prowadzenia badań dotyczących problematyki przestępczości, jej zwalczania i zapobiegania oraz kontroli

W 2011 roku współpraca prokuratur z jednostkami naukowymi w zakresie prowadzenia badań dotyczących problematyki przestępczości, jej zwalczania i zapobiegania oraz kontroli sprowadzała się przede wszystkim do udostępnienia akt postępowań przygotowawczych o określone kategorie przestępstw, bądź danych statystycznych Instytutowi Wymiaru Sprawiedliwości.

W ramach współpracy z Instytutem Wymiaru Sprawiedliwości poszczególne jednostki prokuratury udostępniły akta prowadzonych spraw do realizacji tematów badawczych:

- „Podstawy umorzenia oraz odmowa wszczęcia postępowania karnego w sprawach o przestępstwo zgwałcenia”,
- „Zgwałcenie w małżeństwie – analiza prawno karna i kryminologiczna”,
- „Zgwałcenie popełnione przez kobiety”,
- „Odpowiedzialność karna za kopiowanie zewnętrznej postaci produktu, tj. o czyny z art. 24 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji”,
- „Atypowe przypadki korupcji urzędniczej”.

Ponadto przekazano Instytutowi Wymiaru Sprawiedliwości kopie wniosków o wydanie Europejskiego Nakazu Aresztowania wraz z postanowieniami Sądów Okręgowych o wydanie ENA, kart z rejestru „ENA-P” prokuratur okręgowych w związku z prowadzonymi przez ten Instytut w uzgodnieniu z Ministerstwem Sprawiedliwości badaniami dotyczącymi ENA.

Instytutowi Wymiaru Sprawiedliwości udostępniono również akta postępowań przygotowawczych, zakończonych prawomocnymi decyzjami merytorycznymi, w związku z badaniami dotyczącymi problematyki udziału biegłych w postępowaniu karnym, szczególnie w aspekcie wpływu tego udziału na czas trwania postępowania i związane z nim koszty.

W związku z prowadzonymi przez Instytut Wymiaru Sprawiedliwości na zlecenie Ministerstwa Sprawiedliwości badaniami obejmującymi analizę postępowań karnych prowadzonych w sprawach o przestępstwa o podłożu rasistowskim i ksenofobicznym, w tym praktyki

stosowania art. 257 k.k., przekazano wskazane przez Instytut akta zakończonych prawomocnie spraw tej kategorii.

Tego rodzaju współpraca polegała również na udzielaniu informacji z postępowań oraz udostępnianiu akt do wglądu w odniesieniu do postępowań prawomocnie zakończonych, studentom i pracownikom naukowym wyższych uczelni na potrzeby prowadzonych badań naukowych oraz wypełnianiu ankiet nadsyłanych przez jednostki prowadzące badania.

Wyższej Szkole Policji w Szczytnie udostępniono akta postępowań prawomocnie zakończonych decyzją o umorzeniu wobec niewykrycia sprawcy, a także materiały zakończonych postępowań karnych w ramach realizacji przez tę uczelnię programu badawczego na temat: „Zidentyfikowanie uwarunkowań prawnych negatywnie wpływających na przebieg i efektywność czynności dochodzeniowo – śledczych w sprawach związanych z przestępczością komputerową”.

Prokuratura Apelacyjna w Warszawie w 2011 roku nawiązała współpracę w zakresie problematyki zwalczania przestępczości związanej z fałszowaniem znaków pieniężnych i środków płatniczych z Biurem Ekspertyz Sądowych Fundacji „Ubi societas, ibi ius”.

Odnotowano również aktywną współpracę prokuratorów Prokuratury Rejonowej w Ostrowie Wielkopolskim z Wydziałem Prawa Uniwersytetu Wrocławskiego, polegającą na uczestnictwie tych prokuratorów w projekcie badawczym Uniwersytetu.

Prokurator Prokuratury Okręgowej w Gliwicach brał udział w badaniach ankietowych w związku z prowadzonym przez Katedrę Postępowania Karnego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Wrocławskiego badaniem naukowym na temat „Jawność jako wymóg rzetelnego procesu karnego”.

2. Koordynowanie działalności w zakresie ścigania przestępstw, prowadzonej przez inne organy

Współpraca z innymi służbami, których ustawowym zadaniem jest ściganie przestępstw i zapobieganie przestępczości prowadzona jest na bieżąco we wszystkich jednostkach organizacyjnych prokuratury, a jej formy są różne – w zależności od szczebla prokuratury.

Prokuratury rejonowe w dominującej liczbie spraw współpracują z właściwymi miejscowo komendami powiatowymi oraz komisariatami Policji. Incydentalnie dochodzi do współpracy z innymi organami i jednostkami policji. Prokuratorzy prokuratur okręgowych i wydziałów V prokuratur apelacyjnych na bieżącą współpracują również z funkcjonariuszami wydziałów dochodzeniowo-śledczych komend wojewódzkich Policji, Centralnym Biurem

Śledczym Komendy Głównej Policji, Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralnym Biurem Antykorupcyjnym oraz Biurem Spraw Wewnętrznych Komendy Głównej Policji, co wynika z rodzaju spraw prowadzonych i nadzorowanych w tych jednostkach prokuratury.

Główną formę współpracy z Policją na poziomie prokuratur rejonowych stanowi sprawowany przez prokuratora bieżący nadzór nad zarejestrowanymi postępowaniami przygotowawczymi w formach przewidzianych w Kodeksie postępowania karnego i z uwagi na przedmiot poszczególnych postępowań przygotowawczych pozostających w zainteresowaniu prokuratur rejonowych. Współpraca ta przybiera następujące formy:

- koordynacji przebiegu postępowań przygotowawczych, przejawiającej się w bieżącym kontakcie prokuratorów z funkcjonariuszami je prowadzącymi,
- sprawowaniu nadzoru nad sprawnym przebiegiem postępowań przygotowawczych prowadzonych przez Policję, w tym bieżącego rozwiązywania problemów prawnych, gotowości konsultacji telefonicznych, bezpośredniego omawiania problemów, celem właściwego ukierunkowania czynności śledczych.

Przedstawianie wytycznych i konsultacje głównie w zakresie interpretacji przepisów prawa odbywają się nadto w formie wyjazdów kontrolno-instruktażowych prokuratorów do jednostek Policji, z którymi współpracują. Ich przedmiotem jest kontrola akt pozostających w toku postępowań przygotowawczych pod kątem sprawności i prawidłowości wykonywanych czynności procesowych, a także ich odpowiednie ukierunkowanie.

Oprócz udzielania bieżących wytycznych i przekazywanych bezpośrednio uwag, zasadniczym środkiem wskazującym nieprawidłowości ujawnione w toku nadzoru procesowego są wytknięcia uchybień przekazywane do kierowników danych jednostek Policji.

Inną formą współpracy, uzupełniającą nadzór procesowy, były cykliczne narady kierujących prokuraturami rejonowymi z kierownictwem podległych komend i komisariatów Policji, poświęcone stwierdzonym problemom, ujawnionym nieprawidłowościom i koordynacji działań ukierunkowanych na poprawę wyników pracy, w tym sprawności postępowań, jak również zadań związanych z monitorowaniem trybu ścigania i zapobiegania określonym zdarzeniom przestępczym, z uwzględnieniem kategorii najczęściej spotykanych form przestępczości na danym terenie. Przedmiotem narad są także konkretne śledztwa – w sprawach skomplikowanych, wymagających zwłaszcza powołania zespołu prokuratorów i funkcjonariuszy Policji do ich prowadzenia. Dodatkowo cykliczne odbywanie tego rodzaju narad i spotkań zmierzało do podsumowania wyników statystycznych na określonych odcinkach pracy, ukierunkowania bieżących działań celem ich usprawnienia oraz rozwiązywania problemów

natury organizacyjnej, mających często wpływ na przebieg prowadzonych postępowań przygotowawczych.

Przejawem prowadzonej współpracy były też organizowane przez prokuratorów dla funkcjonariuszy Policji prowadzących postępowania przygotowawcze szkolenia z zakresu prawa karnego materialnego i procesowego. Jednakże wskazywana jest potrzeba zintensyfikowania szkoleń dla funkcjonariuszy przez odpowiedzialne za to komórki organizacyjne funkcjonujące w strukturze Policji, prokuratorzy nie mogą bowiem przejmować ciężaru takich szkoleń.

Problemy we współpracy z innymi służbami, których ustawowym zadaniem jest ściganie przestępstw i zapobieganie przestępczości polegały w szczególności na:

- niedostatecznym przygotowaniu funkcjonariuszy do prowadzenia postępowań karnych zarówno od strony metodologii, jak i znajomości przepisów prawa karnego materialnego i procesowego,
- braku wystarczającej obsady kadrowej i dużej rotacji kadr w organach Policji (w niektórych jednostkach są tylko młodzi policjanci o niewielkich umiejętnościach i doświadczeniu), co dodatkowo obniża poziom prowadzonych postępowań i wydłuża czas ich trwania,
- niedostatkach w rytmiczności pracy dochodzeniowo-śledczej,
- długim okresie oczekiwania na opracowanie opinii i ekspertyz kryminalistycznych (co spowodowane jest w głównej mierze brakiem wyszkolonych ekspertów), które w sprawach prowadzonych przez Policję opracowywane są wyłącznie przez laboratoria kryminalistyczne Policji (z uwagi na brak odpowiednich środków finansowych na powoływanie biegłych spoza Policji), co nie pozostaje bez wpływu na czas trwania postępowań nawet w nieskomplikowanych sprawach, wydłużając ich okres nawet o kilka miesięcy,
- braku właściwego nadzoru wewnętrznego nad pracą funkcjonariuszy tych organów ze strony bezpośrednich przełożonych,
- braku w Policji spójnego wewnętrznego systemu kształcenia funkcjonariuszy, którzy prezentują niezadowalającą wiedzę z zakresu prawa karnego materialnego i procedury karnej.

Odmiennie przedstawia się współpraca z Policją i innymi służbami, których zadaniem jest ściganie przestępstw i zapobieganie przestępczości w odniesieniu do wydziałów V śledczych i wydziałów VI do spraw przestępczości gospodarczej prokuratur okręgowych oraz wydziałów V do spraw przestępczości zorganizowanej i korupcji prokuratur apelacyjnych.

Zakres przedmiotowy zadań, których realizacja pozostaje w gestii tych komórek organizacyjnych, z uwagi na ich specyfikę, częstą zawilóść oraz obszerność podmiotowo-przedmiotową prowadzonych postępowań, wymaga prowadzenia bieżącej i aktywnej współ-

pracy z innymi, wyspecjalizowanymi służbami powołanymi do ścigania najpoważniejszych przestępstw. Z tego względu, współpraca ta odbywa się z reguły z wydziałami dochodzeniowo-śledczymi komend wojewódzkich Policji, Centralnym Biurem Śledczym Komendy Głównej Policji, Centralnym Biurem Antykorupcyjnym, Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Podkreślić przy tym należy, że dla usprawnienia przebiegu toczących się śledztw, bieżąca współpraca z tymi służbami wykraczała często poza komórki wyspecjalizowane w pracy dochodzeniowo-śledczej. Wzajemna koordynacja pracy poszczególnych komórek, pozwalała na właściwe ukierunkowanie czynności śledczych, w tym na kompletność gromadzonego materiału dowodowego, wykorzystywanego na potrzeby toczących się postępowań karnych.

Prezentując formę prowadzonej współpracy, wskazać należy na działania polegające na występowaniu z wnioskiem do kierowników powołanych wyżej służb, o utworzenie zespołów śledczych, składających się z kilku współdziałających ze sobą funkcjonariuszy, w tym także wyspecjalizowanych w pracy operacyjno-rozpoznawczej, jak również w czynnościach ukierunkowanych na prowadzenie analizy kryminalnej. Taka forma procesowego współdziałania pozwoliła na usprawnienie przebiegu poszczególnych postępowań, zwłaszcza w zakresie terminowego i kompleksowego pozyskiwania szerokiego spektrum danych, niezbędnych dla właściwego prowadzenia śledztw. Opisana formę współpracy stosowano zwłaszcza w przypadkach postępowań, które wykazywały szczególną zawilóść, a także złożoność przedmiotowo-podmiotową.

Współpraca ta obejmowała nie tylko poszczególne jednostki i delegatury z obszaru właściwości miejscowej danej prokuratury apelacyjnej czy okręgowej, ale niejednokrotnie wymagała rozszerzenia na inne jednostki wspomnianych służb z terenu kraju. Istotne było prowadzenie takiej współpracy w związku z planowaniem czynności śledczych, wymagających zaangażowania znacznej liczby funkcjonariuszy, zwłaszcza gdy zachodziła konieczność ich podejmowania jednocześnie, na terenie kilku województw, wobec większej liczby osób i miejsc (realizacja zarządzeń o zatrzymaniu wielu osób, realizacja postanowień o przeszukaniu i żądaniu wydania rzeczy).

Z danych zgromadzonych z obszaru wszystkich apelacji wynika, że prezentowana współpraca była efektywna i prawidłowa. W przypadku stwierdzenia jakichkolwiek problemów, podejmowane były bieżące działania zmierzające do ich eliminacji i to zarówno wtedy, gdy odnosiły się do sfery proceduralnej, jak i organizacyjnej. Nadzorując poszczególne postępowania przygotowawcze, prokuratorzy wspierali pracę funkcjonariuszy poprzez udzielanie wytycznych, bieżące konsultacje oraz opracowywanie pism instruktażowych. W sytuacjach, gdy dochodziło do nieprawidłowości w przebiegu postępowań, w tym do beczynno-

ści lub przewlekłości, kierowane były pisma dyscyplinujące do kierowników poszczególnych jednostek (służb). Zdarzały się sytuacje, że gdy przebieg postępowań był wzorcowy, wnioskowano o przyznanie nagród funkcjonariuszom bezpośrednio zaangażowanym w realizację zleconych czynności.

Występujące we współpracy z wymienionymi służbami nieprawidłowości i problemy rozwiązywane były na bieżąco poza pozostającym bez rozwiązania problemem w funkcjonowaniu laboratoriów kryminalistycznych komend wojewódzkich czy Komendy Stołecznej Policji.

Wskazano jedynie, że na niekiedy pogarszającą się jakość prowadzonych w 2011 roku postępowań przygotowawczych miały wpływ w szczególności braki kadrowe, dostrzegalne w jednostkach Policji, zwłaszcza w pionie dochodzeniowo-śledczym.

Jako przykład skutecznej współpracy prokuratury z służbami, których ustawowym zadaniem jest ściganie przestępstw i zapobieganie przestępczości jest współpraca prokuratorów Wydziału V Prokuratury Apelacyjnej w Warszawie, bowiem po mających miejsce w przeszłości problemach, zharmonizowano politykę informacyjną służb i tego Wydziału oraz wypracowano w tej dziedzinie standardy zadawalające obie strony. Nadto wypracowano model reakcji w sytuacjach obawy o bezpieczeństwo dla życia i zdrowia uczestników postępowań i ich bliskich oraz na ujawnione przypadki bezprawnego wpływania na tok postępowania. Obecnie, zapewnienie przez funkcjonariuszy bezpieczeństwa podczas pobytu w sądzie świadków i oskarżonych współpracujących z organami ścigania nie napotyka praktycznie żadnych problemów.

Przedstawione problemy z terminowym opracowaniem ekspertyz stały się podstawą szczególnej współpracy kierowników prokuratur okręgowych z kierownikami laboratoriów kryminalistycznych poszczególnych komend Policji. Czynności podejmowane w tym trybie wskazują na problemy kadrowe w laboratoriach kryminalistycznych, a także brak odpowiednich środków finansowych na powoływanie biegłych spoza Policji. Stosunkowo często niezbędnym jest uzgadnianie przekazywania do realizacji biegłym zewnętrznym opinii w sprawach, w których oczekiwanie na opracowanie opinii przez laboratorium kryminalistyczne nadmiernie wydłużyłoby okres trwania postępowania przygotowawczego.

Oprócz bieżącej współpracy prowadzących i nadzorujących postępowania przygotowawcze prokuratorów i funkcjonariuszy, prokuratorzy okręgowi, ich zastępcy oraz naczelnicy wydziałów uczestniczyli w naradach z kierownictwem komend wojewódzkich Policji, poświęconych wypracowaniu prawidłowej praktyki prowadzenia postępowań karnych, a także ukierunkowanych na sprawny ich przebieg. Na naradach tych omawiane były także problemy

związane z działaniem jednostek Policji podległych komendantom wojewódzkim. Wymienić również należy udział kierowników jednostek organizacyjnych prokuratury w rocznych odprawach służbowych oraz naradach podsumowujących wyniki pracy, organizowanych przez poszczególne jednostki Policji.

Prezentując pozaprocesowe formy współpracy, wskazać także należy na prowadzenie szkoleń, konferencji i seminariów, przy okazji których możliwa była wzajemna wymiana doświadczeń pomiędzy prokuratorami a funkcjonariuszami w/w służb.

Wszystkie powyższe działania przynoszą pozytywne efekty w zakresie osiągnięcia zamierzonych wyników prowadzonych czynności, zwłaszcza mających na celu zatrzymanie i pociągnięcie do odpowiedzialności osób działających w zorganizowanych grupach przestępczych oraz ujawnienia i zabezpieczenia mienia tych sprawców.

Prokuratury współpracują z lokalnymi organami posiadającymi uprawnienia oskarżycieli publicznych, określonymi w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 czerwca 2003 r. (Dz. U. z 2003 r., Nr 108, poz. 1019) tj.: urzędami skarbowymi, urzędami kontroli skarbowej, urzędami celnymi, Strażą Graniczną, Państwową Inspekcją Sanitarną, Strażą Leśną, Państwową Inspekcją Handlową.

Współpraca z tymi organami oraz sprawowany nadzór realizowany był poprzez:

- bieżący nadzór nad postępowaniami przygotowawczymi poprzez udzielanie pisemnych lub ustnych wytycznych oraz konsultacji funkcjonariuszom organów państwowych prowadzących poszczególne postępowania (w sprawach skomplikowanych, celem ustalenia kierunku działania i opracowania właściwej metodyki postępowania odbywały się narady przy udziale kierownictwa prokuratury, referentów spraw i bezpośrednich przełożonych funkcjonariuszy prowadzących postępowania),

- bieżącą kontrolę postępowań w związku z wydawaniem postanowień o przedłużeniu okresu postępowania, zatwierdzaniem czynności zatrzymania rzeczy, czy przeszukania, zatwierdzaniem decyzji merytorycznych oraz wykonywaniem czynności określonych w art. 122 § 2 k.k.s.,

- ocenę orzeczeń sądowych, jakie zapadły w wyniku realizacji samodzielnych uprawnień oskarżycielskich omawianych organów,

- organizowanie narad służbowych z udziałem funkcjonariuszy wskazanych organów państwowych, w trakcie których przekazywane są m.in. informacje dotyczące sposobów pozyskiwania i gromadzenia materiału dowodowego w poszczególnych postępowaniach karnych, jak i omawiane są zagadnienia proceduralne dotyczące takich postępowań.

Wszystkie te czynności mają na celu zapewnienie właściwego poziomu prowadzonych postępowań przygotowawczych tak, aby podejmowane decyzje merytoryczne znajdowały swoje uzasadnienie i oparcie w zgromadzonym materiale dowodowym. Bieżące konsultacje oraz spotkania instruktażowo – kontrolne zapewniły właściwy nadzór prokuratorów nad pracą dochodzeniową tych organów.

W wyniku czynności nadzorczych postępowania te prowadzone są bardziej efektywnie, z większą koncentracją czynności procesowych, zalecenia prokuratora są wykonywane bez zbędnej zwłoki, a materiał dowodowy w ten sposób gromadzony i przedkładany prokuratorowi jest kompletny i pozwala na podjęcie lub zatwierdzenie decyzji procesowej.

Intensywność współpracy jednostek prokuratury z organami posiadającymi uprawnienia oskarżycieli publicznych uzależniona była głównie od ilości spraw prowadzonych przez te podmioty w obszarze poszczególnych jednostek, co związane było m.in. ze specyfiką danego terenu, poziomem aktywności tych organów oraz rodzajem i wagą stwierdzonych w prowadzonych postępowaniach przygotowawczych uchybień.

Prokuratorzy okręgowi (np. apelacji gdańskiej, krakowskiej, lubelskiej, poznańskiej, rzeszowskiej, szczecińskiej, wrocławskiej) organizowali narady z przedstawicielami organów mających uprawnienia oskarżyciela publicznego, jak również innych podmiotów, które w ramach swojej działalności przekazują materiały dotyczące ujawnionych przestępstw (urząd celny, izba celna, izby skarbowe, UKS, Straż Graniczna, Straż Łowiecka, Państwowa Inspekcja Pracy, Państwowa Inspekcja Handlowa, Stacje Sanitarно-Epidemiologiczne), w celu omówienia zasad współpracy i podnoszenia poziomu prowadzonych postępowań przygotowawczych oraz efektywności ścigania przestępstw, omówienia popełnianych błędów i wskazania prawidłowej praktyki. Na spotkaniach takich omawiane były także problemy natury prawnej, związane z interpretacją często zmieniających się przepisów prawnych.

Prokuratorzy przeprowadzili również szkolenia z udziałem przedstawicieli wymienionych organów dla ich funkcjonariuszy i pracowników, którego przedmiotem było omówienie specyfiki tego rodzaju postępowań i wzajemnej współpracy (apelacje: białostocka, gdańska, lubelska, poznańska, szczecińska).

W 2011 roku prokuratorzy rejonowi przeprowadzili w trybie § 256 Regulaminu kontrole dochodzeń prowadzonych przez organy posiadające także uprawnienia oskarżycielskie. Przeprowadzone kontrole dochodzeń prowadzonych przez te organy nie ujawniły istotnych nieprawidłowości lub uchybień. Ogólny poziom prowadzonych dochodzeń uznano za poprawny. Dochodzenia w większości prowadzone były sprawnie i efektywnie z zachowaniem obowiązujących procedur postępowania karnego. Zdecydowaną większość nieprawidłowości

ujawniono w wyniku kontroli dochodzeń prowadzonych w urzędach skarbowych i urzędach kontroli skarbowej.

W nielicznych przypadkach stwierdzono:

- przypadki zbyt późnego wszczęcia postępowania od chwili złożenia zawiadomienia o zaistnieniu czynu zabronionego,
- przewlekłość postępowań prowadzonych przez urzędy skarbowe,
- nieprawidłowości w przeprowadzaniu i dokumentowaniu oględzin miejsca zdarzenia, przesłuchaniu uczestników postępowania, nieprawidłowe opisy czynów będących przedmiotem postępowania,
- błędy w aktach oskarżenia,
- w okręgu zielonogórskim funkcjonariusze Straży Granicznej posługiwali się niewłaściwymi drukami procesowymi postanowień o umorzeniu dochodzenia, które nie zawierały stosownych pouczeń, bądź zawierały błędne pouczenia.

Po zakończeniu kontroli udzielano prowadzącym dochodzenie stosownych wytycznych lub instrukcji ukierunkowujących ich pracę w przyszłości.

W 2011 roku Departament Postępowania Przygotowawczego Prokuratury Generalnej kontynuował – nawiązaną w 2007 roku – współpracę z Biurem Spraw Wewnętrznych Komendy Głównej Policji w zakresie koordynacji ścigania przestępstw popełnionych przez funkcjonariuszy i pracowników Policji. Prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego współdziałając z Biurem Spraw Wewnętrznych Komendy Głównej Policji, przeprowadził trzy czterodniowe narady o charakterze szkoleniowym, jakie odbyły się w marcu, czerwcu i listopadzie 2011 roku w Centrum Szkolenia Policji w Legionowie k. Warszawy. Przedmiotem narad była zarówno wymiana doświadczeń pomiędzy prokuratorami bezpośrednio prowadzącymi postępowania przygotowawcze w prokuraturach okręgowych i rejonowych w zakresie ścigania przestępstw popełnionych przez funkcjonariuszy i pracowników cywilnych Policji, w szczególności w celu przyjęcia rozwiązań organizacyjnych mających na celu usprawnienie i skrócenie okresu prowadzenia postępowań. Nadto omówiono zagadnienia wynikające ze specyfiki czynności operacyjnych prowadzonych przez Policję. W listopadzie 2011 r. przedmiotem narady była między innymi problematyka związana z wprowadzonymi w ustawie o Policji zmianami dotyczącymi tzw. zgody następczej. W naradach tych wzięło udział łącznie około 60 prokuratorów. Uczestniczący w naradach przedstawiciel Departamentu przedstawił stanowisko Prokuratury Generalnej wobec diskutowanych problemów. Niewątpliwym efektem opisanych działań jest między innymi ponad 50 % spadek liczby tego typu spraw „starych” prowadzonych powyżej 3 miesięcy.

W ramach kształtowania praktyki w zakresie zwalczania przestępczości komputerowej w Departamencie Postępowania Przygotowawczego poddano ocenie projekt testowego wdrożenia przez Komendę Główną Policji we współpracy z Akademią Górniczo – Hutniczą w Gliwicach nowego narzędzia monitorującego Internet (CRAWLER) w celu ujawniania przestępstw o charakterze pornografii dziecięcej i pedofilii. Przeprowadzony został również szkoleniowo w dniu 15 września 2011 roku w Komendzie Głównej Policji wykład na temat: „Cyberprzestępczość. Studium problemu” dla funkcjonariuszy wojewódzkich komend Policji specjalizujących się w tej dziedzinie przestępczości transmitowany przy użyciu urządzeń do wideokonferencji oraz dla pozostałych zainteresowanych funkcjonariuszy przekazywany on-line za pomocą Internetu.

Prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego brał udział w pracach Międzyresortowego Komitetu Konsultacyjnego przy NASK (przestępczość w Internecie) oraz Zespołu Ekspertów w ramach grupy roboczej ds. cyberprzestępczości działającej przy Komisji Europejskiej.

W związku z kierowanymi do Prokuratury Generalnej zapytaniami przez Policję, w tym Centralne Biuro Śledcze, w 2011 roku w Departamencie Postępowania Przygotowawczego opracowano stanowiska i opinie w przedmiocie: interpretacji pojęcia „ilości nieznacznej środków odurzających lub substancji psychotropowych przeznaczonych na własny użytek”, interpretacji przepisów art. 157 § 1 k.p.k. i art. 159 k.p.k., interpretacji przepisu art. 202 § 4a k.k.

Prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego jako przedstawiciel Prokuratora Generalnego w 2011 roku na bieżąco współpracował z Komendą Główną Policji Biurem Kryminalnym w zakresie zwalczania pornografii dziecięcej w Internecie, opracowując m.in. stanowiska dotyczące wątpliwości kierowanych przez Komendę Główną Policji w tej kategorii spraw.

W związku z pytaniem skierowanym przez Ministerstwo Finansów w Departamencie Postępowania Przygotowawczego opracowano opinię prawną w przedmiocie interpretacji art. 16a kodeksu karnego skarbowego (wskazanie terminu, w jakim sprawca przestępstwa skarbowego może złożyć skuteczną korektę deklaracji podatkowej tak, aby uniknąć odpowiedzialności karnej).

W maju 2011 roku Departament Postępowania Przygotowawczego zajął stanowisko wobec przedstawionej przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji propozycji zmian w prawie karnym materialnym poprzez nowelizację przepisów dotyczących trybu ścigania „wybranych czynów przeciwko mieniu – art. 278 k.k., art. 279 k.k., art. 284 k.k., art.

289 k.k. i art. 119 k.w., polegającą na objęciu ściganiem tych czynów na wnioski pokrzywdzonego”, a także „modyfikacji praktyki powoływania biegłych w postępowaniu przygotowawczym”, w aspekcie obniżenia związanych z tym kosztów.

Propozycje MSWiA związane ze zmianą trybu ścigania niektórych przestępstw przeciwko mieniu nie znalazły akceptacji, natomiast propozycja rozważenia wprowadzenia rozwiązań zmierzających do ograniczenia kosztów czynności procesowych ponoszonych przez Policję w związku z prowadzonymi przez nią postępowaniami przygotowawczymi zasługuje na całkowitą akceptację, jednakże jej realizacja w praktyce jest w znacznym stopniu utrudniona. W ocenie prokuratorów koszty prowadzonych postępowań przygotowawczych są zbyt wysokie i wielu wypadkach ich zasadność budzi wątpliwości, jednakże kwestia ta nie wydaje się możliwa do rozwiązania bez zasadniczych zmian w praktyce sądów, bowiem to one, kontrolując prawidłowość prowadzonych postępowań przygotowawczych, czy to w trakcie rozprawy, czy też rozpoznając środek odwoławczy od postanowień o umorzeniu postępowania przygotowawczego, mają decydujący wpływ na kształtowanie praktyki w zakresie celowości przeprowadzenia określonych dowodów, w tym również zasięgania opinii biegłych. Istotne znaczenie dla racjonalizacji kosztów postępowania przygotowawczego miałyby podjęcie działań zmierzających do przynajmniej częściowego „odzyskiwania” kosztów poniesionych w związku z prowadzonymi postępowaniami, poprzez kształtowanie praktyki sądowej w zakresie zasądzenia kosztów postępowania od skazanych.

Powyższe stanowisko zostało przedstawione na spotkaniu z Komendantem Głównym Policji w dniu 11 maja 2011 r., a na spotkaniu Pierwszego Zastępcy Prokuratora Generalnego z kadrą kierowniczą Policji w dniu 19 września 2011 r. uzgodniono powołanie zespołu ekspertów z Prokuratury Generalnej i Komendy Głównej Policji, którego celem będzie wypracowanie zasad współpracy oraz przygotowanie rozwiązań dotyczących praktycznych aspektów powoływania biegłych w postępowaniu przygotowawczym, w tym również w zakresie pokrywania ich kosztów. Do pracy w przedmiotowym zespole Prokurator Generalny wyznaczył jako swojego przedstawiciela prokuratora Departamentu Postępowania Preparacyjnego.

3. Współdziałanie z organami państwowymi, państwowymi jednostkami organizacyjnymi i organizacjami społecznymi w zapobieganiu przestępczości i innym naruszeniom prawa

Wymieniona współpraca dotyczyła przede wszystkim Prokuratury Generalnej i w zależności od problematyki realizowana była przez właściwe komórki organizacyjne, i tak:

Departament Postępowania Przygotowawczego realizował zadania dotyczące wskazanej współpracy w następujących zakresach:

1. Naruszenia wolności bądź nawoływania do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych lub z powodu bezwyznaniowości.

Departament Postępowania Przygotowawczego współpracuje w tym zakresie z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji (aktualnie Ministerstwem Spraw Wewnętrznych) Departamentem Kontroli Skarg i Wniosków, w którym funkcjonuje Zespół Monitorowania Rasizmu i Ksenofobii, a współpraca polega na współdziałaniu przy opracowywaniu tzw. kwestionariusza dotyczącego przestępstw na tle nienawiści dla ODIHR-OBWE. Kwestionariusz taki sporządzany jest corocznie w marcu, za rok ubiegły w oparciu o informacje przekazywane przez Policję, Ministerstwo Sprawiedliwości i Prokuraturę Generalną. W 2011 roku kwestionariusz taki sporządzany był za 2010 rok i do jego sporządzenia wykorzystywano dane pozyskane przez Prokuraturę Generalną w ramach prowadzonego monitoringu spraw o przestępstwa w zakresie naruszeń wolności i nawoływania do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych lub z powodu bezwyznaniowości.

W 2011r. Prokurator Generalny wyznaczył prokuratora Departamentu Postępowania Przygotowawczego, jako swojego przedstawiciela, do pracy w ramach Rady do spraw Przeciwdziałania Dyskryminacji Rasowej, Ksenofobii i związanej z nimi Nietolerancji, powołanej przez Prezesa Rady Ministrów. Pierwsze posiedzenie Rady odbyło się w dniu 7 czerwca 2011 r. Aktualnie trwają prace nad ustaleniem planu działań Rady w zakresie przeciwdziałania i zwalczania dyskryminacji rasowej, ksenofobii i związanej z nimi nietolerancji. Przedstawiciel Prokuratora Generalnego bierze udział w pracach Rady jako obserwator.

2. Przestępstw przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową.

Departament Postępowania Przygotowawczego koordynuje działania zmierzające do podniesienia efektywności prowadzenia postępowań przygotowawczych o przestępstwa przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową oraz kontynuuje dalszą ścisłą współpracę z Państwową Inspekcją Pracy, organami Sejmu w tym Radą Ochrony Pracy przy Sejmie RP i związkami zawodowymi w zakresie zwalczania tej kategorii przestępczości i zjawisk patologicznych im towarzyszących.

W ramach współpracy w dniu 19 sierpnia 2011 roku, na prośbę Głównego Inspektora Pracy, zostały zgłoszone propozycje zagadnień, które zdaniem Prokuratury Generalnej, winny być przedmiotem szczególnej uwagi Inspekcji Pracy w 2012 roku, natomiast w dniu 12 grud-

nia 2011 roku na prośbę Przewodniczącej Rady Ochrony Pracy przy Sejmie RP zostały zgłoszone propozycje zagadnień do planu pracy Rady Ochrony Pracy na 2012 roku. W planie pracy Rady na każdy rok, w zakresie określonych zadań, znajdują się tematy będące w obszarze zainteresowania Prokuratury Generalnej, przy uwzględnieniu przygotowania materiałów między innymi przez Prokuraturę Generalną.

W 2011 roku prokuratorzy Departamentu Postępowania Przygotowawczego jako przedstawiciele Prokuratora Generalnego uczestniczyli w trzech plenarnych posiedzeniach Rady Ochrony Pracy przy Sejmie RP, na zaproszenie Rady. Plenarne posiedzenie Rady w dniu 15 marca 2011 roku poświęcone było przestrzeganiu uprawnień pracowniczych związanych z rodzicielstwem oraz problematyce zatrudniania kobiet powracających z urlopów macierzyńskich. Na posiedzeniu przedstawiono pisemną informację Prokuratora Generalnego związaną z tą tematyką.

Jednym z tematów plenarnego posiedzenia Rady Ochrony Pracy przy Sejmie RP w dniu 12 lipca 2011 roku było niewypłacanie lub nieterminowa wypłata wynagrodzeń za pracę w Polsce – ocena możliwości ograniczenia występowania tego procederu i skuteczności stosowanych sankcji. Przed posiedzeniem Rady Ochrony Pracy przy Sejmie RP została przedstawiona pisemna informacja dotycząca problematyki zaplanowanej na to posiedzenie, w tym odnosząca się do efektywności ściągania przestępstw, w których naruszenie praw pracowniczych wiązało się z niewypłaceniem lub nieterminową wypłatą wynagrodzenia oraz podejmowanymi w prokuraturach różnych szczebli działaniami zmierzającymi do podniesienia wskaźnika skuteczności ściągania. W posiedzeniu tym, kontynuowanym w dniu 29 sierpnia 2011 roku, prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego jako przedstawiciel Prokuratora Generalnego przedstawił przygotowane materiały i odpowiadał na pytania członków Rady, koncentrując się na przedstawieniu powodów utrzymującej się dysproporcji pomiędzy liczbą składanych przez Państwową Inspekcję Pracy zawiadomień, a liczbą podjętych decyzji o umorzeniu postępowania lub odmowie wszczęcia. Materiał opracowany na posiedzenie w dniu 12 lipca 2011 roku opierał się na w znacznej mierze na sprawozdaniach prokuratorów apelacyjnych oraz ocenie merytorycznej zasadności 40% spośród przekazanych 340 wydanych w 2010 roku postanowień o umorzeniu postępowań przygotowawczych w sprawach dotyczących niewypłacania lub nieterminowej wypłaty wynagrodzeń.

W 2011 roku - w dniach: 15 czerwca 2011 roku i 14 września 2011 roku - do Prokuratora Generalnego wpłynęły stanowiska pojęte przez Radę Ochrony Pracy przy Sejmie RP, zobowiązujące między innymi Prokuratora Generalnego do zajęcia stanowiska w przedmiocie przyczyn utrzymującego się wysokiego odsetka umarzanych postępowań i odmów wszczęcia

postępowania przez prokuratury w związku z kierowanymi przez Państwową Inspekcję Pracy zawiadomieniami o podejrzeniu popełnienia przestępstw przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową oraz podjętych działaniach dla podniesienia wskaźnika skuteczności ścigania przestępstw dotyczących w/w kategorii. W przygotowanych w Departamencie Postępowania Przygotowawczego pisemnych odpowiedziach omówiono przyczyny wydania decyzji o odmowie wszczęcia postępowania lub umorzenia postępowań prowadzonych z zawiadomienia Państwowej Inspekcji Pracy, dokonano analizy zjawiska oraz przedstawiono podejmowane działania zmierzające do podniesienia wskaźnika efektywności ścigania przestępstw z Rozdziału XXVIII Kodeksu karnego. Należy podkreślić, że każdorazowo do prokuratorów apelacyjnych przekazywane były w 2011 roku stanowiska Rady Ochrony Pracy celem uwzględniania w bieżącej pracy uwag i wniosków zawartych w ich treści.

Na zaproszenie Przewodniczącego Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych w dniu 15 czerwca 2011 roku prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego wziął udział w posiedzeniu Rady OPZZ, które było poświęcone problemom skutecznego i szybkiego dochodzenia swoich praw przez pracowników w Polsce. Uczestniczący w posiedzeniu prokurator przedstawił stanowisko prokuratury i odpowiadał na pytania.

3. Przestępstw popełnianych w związku z imprezami masowymi.

W 2011 roku prokurator z Departamentu Postępowania Przygotowawczego, jako przedstawiciel Prokuratora Generalnego, uczestniczył w pracach:

- Komitetu do Spraw Bezpieczeństwa Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012, działającego w oparciu o Zarządzenie nr 33 Prezesa Rady Ministrów z dnia 12 maja 2010 roku. Zadaniem Komitetu jest koordynacja działań organów administracji rządowej, w tym ich współdziałania z organami samorządu terytorialnego i innymi podmiotami w celu zapewnienia bezpieczeństwa Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012, które odbędą się w czerwcu i lipcu 2012 roku w Polsce i na Ukrainie. W ramach prac w powyższym komitecie realizowany jest projekt Prokuratury Generalnej o nazwie „Przygotowanie organizacyjne prokuratur do Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012” w obszarze „Sądownictwo”, który w 2011 roku został zaktualizowany o nowe czynności przewidziane dla prokuratorów okręgowych, w których okręgu działania zaplanowano mecze piłkarskie w ramach Mistrzostw Europy.
- Rady Bezpieczeństwa Imprez Sportowych działającej w oparciu o Zarządzenie nr 104 Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 września 2008 roku.

Do zadań Rady należy w szczególności:

- 1) opracowanie programów mających na celu poprawę bezpieczeństwa imprez sportowych oraz ocena ich realizacji;
- 2) inicjowanie i opiniowanie projektów aktów prawnych dotyczących bezpieczeństwa imprez masowych;
- 3) analizowanie i ocena działań podejmowanych przez służby i instytucje w zakresie dotyczącym bezpieczeństwa imprez sportowych;
- 4) inicjowanie i zalecanie badań naukowych i prac analitycznych;
- 5) koordynowanie przedsięwzięć mających na celu zapobieganie aktom przemocy w związku z imprezami sportowymi;
- 6) analiza naruszeń bezpieczeństwa w związku z masowymi imprezami sportowymi;
- 7) współpraca ze stałym komitetem Rady Europy ds. bezpieczeństwa imprez sportowych.

W ramach prac Rady w Prokuraturze Generalnej w 2011 roku na bieżąco opiniowano zmiany do ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych.

- Stałej Grupy Ekspertckiej Rady Bezpieczeństwa Imprez Sportowych, do której zadań należy między innymi ściśle opiniowanie projektów prawnych mających wpływ na bezpieczeństwo imprez sportowych.

- Zespołu do spraw koordynacji prac nad przygotowaniem organizacyjnym Ministerstwa Sprawiedliwości i sądów powszechnych do funkcjonowania podczas finałów Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012.

W dniu 7 kwietnia 2011 r. odbyło się spotkanie Prokuratora Generalnego z Ministrem Sportu i Turystyki poświęcone bezpieczeństwu imprez piłkarskich.

4. Przepływ przemocy w rodzinie.

Na podstawie nadesłanych przez wszystkich prokuratorów apelacyjnych informacji z danymi dotyczącymi postępowań prowadzonych wobec sprawców przemocy w rodzinie, w Departamencie Postępowania Przygotowawczego w 2011 roku, wzorem lat ubiegłych, przygotowana została analiza, która jest niezbędna do przygotowania corocznego sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, przedstawianego Sejmowi RP i Komitetowi Praw Człowieka przy ONZ. Analiza dotycząca tego typu spraw prowadzonych w jednostkach organizacyjnych prokuratury w 2010 roku została sporządzona i przekazana do Koordynatora ds. Realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Ministerstwie Sprawiedliwości do 15 lutego 2011 roku.

W pracach Departamentu Postępowania Przygotowawczego szczególny nacisk położony został na ocenę skuteczności działania prokuratorów w zakresie stosowania tzw. dozorów warunkowych na etapie postępowania przygotowawczego oraz składania wniosków probacyjnych na etapie postępowania sądowego i wniosków składanych w postępowaniu wykonawczym w przedmiocie zastosowania form izolacji sprawców przemocy w rodzinie od ich ofiar. Stałe zainteresowanie tą problematyką, wynikające z corocznego zbierania określonych danych doprowadziło m.in. do wzrostu liczby stosowanych dozorów warunków wobec sprawców przestępstw przeciwko rodzinie i opiece i wniosków probacyjnych.

Prokurator z Departamentu Postępowania Przygotowawczego w 2011 roku wziął udział w Ogólnopolskiej Konferencji „*Pomoc Dzieciom – Ofiarom Przestępstw*”.

5. Przestępstw związanych z ochroną zwierząt.

W dniu 18 listopada 2011 roku prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego brał udział w zorganizowanej przez Stowarzyszenie „Prawnicy na Rzecz Zwierząt” konferencji w Szkole Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie.

Konferencja miała na celu omówienie ustawy z dnia 16 sierpnia 2011 roku o zmianie ustawy o ochronie zwierząt oraz ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Przedstawiciel Prokuratora Generalnego w trakcie debaty wskazał, że obecna nowelizacja ustawy nie jest doskonała, bowiem w dalszym ciągu zawiera wiele niedoprecyzowanych regulacji prawnych mających zapewnić ochronę i opiekę nad zwierzętami.

Uczestnicy konferencji zostali zapoznani z ustaleniami Departamentu Postępowania Przygotowawczego w przedmiocie zasadności prokuratorskich orzeczeń o umorzeniu postępowań przygotowawczych o czyn z art. 35 ust. 1 ustawy o ochronie zwierząt wobec znikomej społecznej szkodliwości, to jest na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k., wyjaśniając podstawy i argumenty, na podstawie których decyzje te były podejmowane.

Prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego z upoważnienia Prokuratora Generalnego w dniu 14 grudnia 2011 roku brał udział w posiedzeniu Parlamentarnego Zespołu Przyjaciół Zwierząt, którego tematem była m.in. problematyka dotycząca nieprawidłowości w prowadzeniu schroniska w Korabiewicach. W trakcie spotkania przedstawiciel Prokuratora Generalnego poinformował zebranych o zakończeniu postępowania, prowadzonego przez Prokuratora Rejonowego w Żyrardowie w sprawie nieprawidłowości w działalności tego schroniska, skierowaniem aktu oskarżenia przeciwko 6 podejrzany.

W toku posiedzenia Przewodniczący w/w Zespołu poddał pod głosowanie uchwałę, w której Parlamentarny Zespół Przyjaciół Zwierząt podzielił w pełni stanowisko Prokuratora

Generalnego określające warunki sprzedaży i humanitarnego uśmiercania ryb w okresie przedświątecznym, uznając iż była to cenna inicjatywa Prokuratora Generalnego, ponieważ uwrażliwienie organów ścigania w tym prokuratorów na krzywdę zwierząt leży w ogólnospołecznym interesie.

6. Ochrony własności intelektualnej

Jako przedstawiciel Prokuratora Generalnego prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego brał udział w pracach Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Naruszeniom Prawa Autorskiego i Praw Pokrewnych, działającego w oparciu o Zarządzenie Nr 83 Prezesa Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2000 roku (MP z 2000 r., Nr 36, poz. 727). W skład Zespołu wchodzi: Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego jako jego przewodniczący, przedstawiciele Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwa Finansów, Ministerstwa Sprawiedliwości, Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej, Ministra Edukacji Narodowej, Prezesa Głównego Urzędu Ceł, Generalnego Inspektora Celnego, Komendanta Głównego Straży Granicznej i Komenda Głównego Policji.

Do zadań Zespołu należy opracowywanie wniosków i propozycji dotyczących usprawnienia koordynacji działań organów administracji rządowej w zakresie skuteczności zwalczania naruszeń prawa autorskiego i praw pokrewnych, w szczególności:

- 1) przedstawianie Prezesowi Rady Ministrów bieżącej analizy sytuacji w zakresie przestrzegania prawa autorskiego i praw pokrewnych,
- 2) przedstawianie propozycji działań mających na celu zapobieganie naruszeniom prawa autorskiego i praw pokrewnych oraz zwalczanie naruszeń,
- 3) przygotowywanie propozycji zmian legislacyjnych zmierzających do skuteczniejszego egzekwowania prawa autorskiego i praw pokrewnych,
- 4) dokonywanie okresowej oceny postępów działań w zakresie zwalczania naruszeń prawa autorskiego i praw pokrewnych.

Prokuratura Generalna w ramach współdziałania z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego w 2011 roku, wzorem lat ubiegłych, przekazała sprawozdanie roczne z badania spraw o przestępstwa przeciwko własności intelektualnej i przemysłowej, które wykorzystywane jest do opracowywania przez Zespół rocznych Raportów dotyczących przestrzegania prawa autorskiego i praw pokrewnych w Polsce oraz wieloletnich Programów na rzecz ochrony praw autorskich i praw pokrewnych.

Departament Postępowania Przygotowawczego współpracuje z Ministerstwem Spraw Zagranicznych Departamentem do Spraw Postępowań przed Międzynarodowymi Organami Ochrony Praw Człowieka przy przygotowaniu informacji o postępowaniach karnych dla potrzeb postępowań prowadzonych przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka w Strasburgu.

W dniu 21 grudnia 2011 roku przygotowano informację dotyczącą skargi nr 48327/09 Janusza Jurasza wniesionej przeciwko Rządowi Rzeczypospolitej Polskiej do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu.

Udział prokuratorów Departamentu Postępowania Przygotowawczego w konferencjach i pracach zespołów tematycznych

W ramach kształtowania praktyki w zakresie zwalczania przestępczości i jej zapobiegania oraz poprawy jakości prowadzonych postępowań przygotowawczych prokuratorzy Departamentu Postępowania Przygotowawczego w 2011 roku brali udział w konferencjach i pracach zespołów tematycznych.

Prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego brał udział w spotkaniu organizowanym przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie uruchomienia w Polsce systemu *Child Alert* - systemu alarmowego, który w momencie wprowadzenia dziecka uruchamia zorganizowaną i natychmiastową akcję poszukiwawczą.

Jako przedstawiciel Prokuratura Generalnego prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego uczestniczył w pracach „Zespołu zadaniowego do spraw wypracowania metodologii oględzin miejsc przestępstw o charakterze terrorystycznym i katastrof oraz identyfikacji ciał ofiar” działającego w ramach Międzyresortowego Zespołu do Spraw Zagrożeń Terrorystycznych, działającego przy byłym Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji, której zadaniem jest opracowanie stosownych procedur na miejscu katastrofy, obejmujących szeroko rozumiane kwestie koordynacji czynności wyjaśniających prowadzonych na miejscu zdarzenia, czynności dokumentacyjne i zabezpieczające miejsce zdarzenia, zbieranie informacji o ofiarach, utrzymywanie kontaktu z ich rodzinami, zabezpieczenie materiału do badań porównawczych oraz wykonywanie czynności medyczno-sądowych i laboratoryjnych. W ramach prac ww. grupy w 2011 roku odbyło się kilka wspólnych spotkań, poświęconych wypracowaniu metodologii oględzin miejsc przestępstw o charakterze terrorystycznym i katastrof oraz identyfikacji ciał ofiar.

W Departamencie Postępowania Przygotowawczego opracowano analizę obowiązujących uregulowań prawnych, dotyczącą zdefiniowania pojęcia katastrofy i przestępstw o cha-

rakterze terrorystycznym, którą przekazano członkom zespołu na spotkaniu w dniu 5 kwietnia 2011r.

Podczas kolejnego spotkania w dniu 5 maja 2011r., ekspertom przekazano, sporządzone w Departamencie Postępowania Przygotowawczego, „*Uwagi do Aneksu funkcjonalnego do planu zarządzania kryzysowego – Oględziny miejsca przestępstwa o charakterze terrorystycznym i katastrofy oraz identyfikacja ciał ofiar*”. Wymieniony aneks został opracowany w Centralnym Laboratorium Kryminalistycznym Policji. W „*Uwagach...*” uwzględniono czynniki, wynikające z obowiązujących przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 r. – Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz. U. 2010. 49. 296) oraz Kodeksu postępowania karnego.

Po zapoznaniu się z projektem końcowego dokumentu, uwagi do niego, zostały w dniu 27 października 2011 r., przekazane przez Departament Postępowania Przygotowawczego przedstawicielowi Biura Kryminalnego Komendy Głównej Policji.

Prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego w 2011 roku brał udział w pracach zespołu międzyresortowego nad przygotowaniem raportu dotyczącego przestrzegania prawa przez urzędników państwowych w związku z prowadzonymi postępowaniami karnymi, stosowaniem środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania i wykonywaniem kar pozbawienia wolności. Wynikiem pracy tego zespołu jest przygotowany dla Komitetu Rady Europy Raport przeciwko stosowaniu tortur i poniżającemu traktowaniu podejrzanych, oskarżonych i skazanych.

W ramach *Platformy stop przemocy seksualnej wobec kobiet* pod patronatem Pełnomocnika do spraw Równego Traktowania, prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego stale uczestniczy w zespole roboczym, który w 2011 roku zajmował się opracowaniem *Procedury postępowania Policji i placówek medycznych z ofiarą przemocy seksualnej*, a w maju 2011 roku uczestniczył w zorganizowanej przez w/w Pełnomocnika konferencji na temat „Przemoc seksualna wobec kobiet” oraz w panelu dyskusyjnym.

W grudniu 2011 roku prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego, jako przedstawiciel Prokuratora Generalnego uczestniczył w konferencji zorganizowanej przez Naczelną Radę Adwokacką na temat „Skuteczna ochrona prawna przeciwko dyskryminacji kobiet”.

W dniu 17 maja 2011 r. prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego brał udział w konferencji zorganizowanej przez Wydział Prawa Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu na temat przestępstw z nienawiści, poświęconej przygotowanemu projek-

towi zmian w Kodeksie karnym dotyczących przestępstw z art. 256 § 1 k.k., art. 257 k.k. i art. 119 § 1 k.k.

Dyrektor Departamentu Postępowania Przygotowawczego wziął udział w zorganizowanej przez Ministra Sprawiedliwości i Komisję Kodyfikacji Prawa Karnego konferencji p.t. „Podstawy odpowiedzialności karnej” w dniu 29 czerwca 2011 r.

W dniu 31 stycznia 2011 r. w ramach V Dnia Ochrony Danych Osobowych organizowanego przez Głównego Inspektora Ochrony Danych Osobowych w Warszawie prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego wziął udział w Panelu dyskusyjnym „Retencja danych w demokratycznym państwie prawnym”, w toku którego przedstawił stanowisko prokuratury w tym zakresie i uczestniczył w dyskusji.

Prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego w dniach 16 – 18 lutego 2011 roku w Warszawie brał udział w konferencji i warsztatach na temat „Wzmocnienie systemu przeciwdziałania nieprawidłowościom i oszustwom finansowym w dystrybucji środków unijnych na poziomie regionalnym oraz w obszarze rolnictwa” zorganizowanych przez Centrum im. Adama Smitha w ramach programu Hercule II 2007 – 2013 – „Wspólnotowy program na rzecz wspierania działań mających na celu ochronę interesów finansowych Wspólnoty”. W ramach konferencji prokurator wygłosił referat na temat „Nadzór prawny i kontrola stosowania procedur oraz reakcja prokuratury na działania naruszające porządek prawny. Udział w działaniach Policji i innych organów w zakresie ochrony interesów finansowych UE”.

W dniu 29 marca 2011 roku w Warszawie prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego uczestniczył w seminarium organizowanym przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego w ramach projektu „Działania Antyterrorystyczne Podczas Międzynarodowych Imprez Sportowych. Rola Narodowych Centrów Antyterrorystycznych” w ramach Programu Ramowego Unii Europejskiej na lata 2007 – 2013 „Bezpieczeństwo i Ochrona Wolności. Zapobieganie, Gotowość i Zarządzanie Skutkami Aktów Terroryzmu i Innych Zagrożeń dla Bezpieczeństwa”. Podczas seminarium doprecyzowano zasady współpracy w przypadku zaistnienia zdarzeń i zagrożeń o charakterze terrorystycznym w związku z organizacją imprez masowych pomiędzy organami państwa biorącymi udział w całym procesie identyfikowania i zwalczania tego rodzaju incydentów. Informacje uzyskane w trakcie seminarium wykorzystane zostały w projekcie Prokuratury Generalnej „Przygotowanie organizacyjne prokuratur do Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012” realizowanym w ramach prac Komitetu do Spraw Bezpieczeństwa Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012.

W dniu 12 kwietnia 2011 roku prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego był uczestnikiem konferencji zorganizowanej przez Komisję Nadzoru Finansowego na temat „Jak ograniczyć przestępczość na rynku kapitałowym”, a w dniu 21 października 2011 roku w seminarium Katedry Zarządzania Wartością Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie na temat „Przeciwdziałanie patologiom gospodarczym w postępowaniu sądowym. Rola biegłego”.

W 2011 roku prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego brał udział w dwóch konferencjach zorganizowanych przez Helsińską Fundację Praw Człowieka na temat nieizolacyjnych środków zapobiegawczych oraz stosowania Europejskiego Nakazu Aresztowania.

Realizując zadania wynikające z § 16 pkt 9 Regulaminu, prokuratorzy Departamentu Postępowania Przygotowawczego wyrazili opinie dotyczącą przepisów z zakresu prawa karnego dotyczące:

- zagadnienia niejednolitej praktyki postępowania ze śladami kryminalistycznymi, których gabaryty uniemożliwiają ich załączenie do akt głównych postępowania przygotowawczego – z dnia 8 sierpnia 2011 r.,
- wykonywania postanowień o zabezpieczeniu majątkowym wydanym przez prokuratora lub sąd oraz wykładni przepisów art. 161 i art. 159 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji – z dnia 25 lipca 2011 r.,
- problematyki zbiegu sankcji administracyjnej i karnej – z dnia 19 lipca 2011 r.,
- wykonywania przez urzędy skarbowe postanowień prokuratora o zabezpieczeniu majątkowym - z dnia 1 lipca 2011 r.,
- przedstawienia sposobu interpretacji w świetle art. 133 kk zdarzeń polegających na umieszczeniu w Internecie treści antypolskich – z dnia 7 lipca 2011 r.,
- wątpliwości w zakresie podstawy prawnej pozwalającej na udostępnienie akt prokuratorskich Instytutowi Wymiaru Sprawiedliwości - z dnia 1 kwietnia 2011 r.,
- interpretacji przepisów art. 195a k.k.w. w zw. z art. 155a § 1 w zw. z art. 2 § 2 ustawy z dnia 17.06.1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji w kwestii związanej ze stosowaniem instytucji zabezpieczenia majątkowego - z dnia 18 marca 2011r.,
- w przedmiocie kosztów postępowania przygotowawczego, w którym stosowano mediację - z dnia 21 lutego 2011 r.,
- wykładni art. 185a k.p.k. w zw. z art. 329 § 1 k.p.k. związane ze wskazaniem organu właściwego do powołania psychologa do udziału w przesłuchaniu przez sąd pokrzywdzonego

- czynem określonym w rozdziałach XXV i XXVI Kodeksu karnego, który nie ukończył 15 lat
- z dnia 15 lutego 2011 r. oraz z dnia 17 marca 2011 r.,
 - w przedmiocie interpretacji przepisów art. 157 § 1 k.p.k. oraz art. 159 k.p.k. – z dnia 24 października 2011 r.,
 - kwestii związanych z przeprowadzeniem dla potrzeb postępowania przygotowawczego dowodu z przekazywanych przez operatorów telefonicznych danych informatycznych w postaci wydruków połączeń telefonicznych z konkretnych telefonów użytkowanych przez różne osoby (tzw. bilingów) – z dnia 7 października 2011 r.,
 - interpretacji znowelizowanych przepisów w rozdziale 26 kodeksu postępowania karnego, odnoszących się do kontroli i utrwalania treści rozmów telefonicznych (na zapytanie Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka) – z dnia 9 września 2011 r.,
 - interpretacji przepisu art. 202 § 4a kk w zakresie odpowiedzialności karnej osoby, która nie ma faktycznie świadomości posiadania na twardym dysku komputera zakazanych prawem treści pornograficznych (na zapytanie Dyrektora Biura Kryminalnego Komendy Głównej Policji) – z dnia 2 września 2011 r.

Zgodnie z pkt. 8 § 16 Regulaminu w Departamencie Postępowania Przygotowawczego Przygotowywanie w 2011 roku przygotowano informacje dla Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, Senatu Rzeczypospolitej Polskiej oraz innych organów w zakresie działalności Departamentu, w tym wyrażano opinie dot. projektów aktów prawnych nadesłanych przez te podmioty, m.in.: senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny skarbowy (z dnia 3 lutego 2011 r.), senackiego projektu ustawy zmieniającej ustawę – Kodeks karny, ustawy Kodeks karny wykonawczy oraz ustawy Prawo ochrony środowiska (z dnia 3 lutego 2011 r.), rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (z dnia 16 maja 2011 r.), poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny (z dnia 16 maja 2011 r.), przygotowanego przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji projektu Ustawy o zapewnieniu bezpieczeństwa w związku z organizacją Turnieju Finałowego UEFA EURO 2012 oraz o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy – Kodeks karny wykonawczy, ustawy – Kodeks wykroczeń oraz niektórych innych ustaw (z dnia 18 kwietnia 2011 r.), przygotowanego przez Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego projektu ustawy o zmianie ustawy o świadku koronnym (z dnia 2 marca 2011 r.), projektu rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie sposobu przechowywania zwłok i szczątków (z dnia 22 lutego 2011 r.), poselskiego projektu ustawy o świadomym rodzicielstwie (z dnia 10 sierpnia 2011 r.), rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o dostępie do informacji publicznej oraz niektórych innych ustaw (z dnia 22 lipca 2011 r.), projektu zarządzenia

Komendanta Głównego Policji w sprawie niektórych form organizacji i ewidencji czynności dochodzeniowo-śledczych Policji oraz przechowywania przez Policję dowodów rzeczowych uzyskanych w postępowaniu karnym (z dnia 24 listopada 2011 r.).

Opracowano stanowiska wobec propozycji Ministra Sprawiedliwości:

- w zakresie liberalizacji ścigania za posiadanie nieznaczej ilości narkotyków (z dnia 21 stycznia 2011 r.),
- dotyczące projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie sposobu sporządzania, przechowywania i udostępniania protokołów przesłuchań oskarżonych, świadków, biegłych i kuratorów, a także innych dokumentów lub przedmiotów, na które rozciąga się obowiązek zachowania w tajemnicy informacji niejawnych albo zachowania tajemnicy związanej z wykonywaniem zawodu lub funkcji (z dnia 16 sierpnia 2011 r.),
- opracowania aktu wykonawczego do uchwalonej w dniu 5 stycznia 2011 r. ustawy o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (z dnia 14 lutego 2011 r.).

W związku z pismem Ministra Infrastruktury przedstawiono opinię w sprawie dostosowania przepisów prawa krajowego w celu zapewnienia spójności z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 996/2010 z dnia 20 października 2010 r. w sprawie badania wypadków i incydentów w lotnictwie cywilnym oraz zapobiegania im oraz uchylające dyrektywę 94/567/W – (z dnia 11 maja 2011 r.).

Departament Postępowania Przygotowawczego zgłosił w zakresie swoich kompetencji uwagi do przekazanego przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji projektu „Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju” oraz projektu „Strategii Sprawne Państwo 2011-2020” – z dnia 10 sierpnia 2011 r.

W związku z zapytaniem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów Sekretarza Kolegium do Spraw Służb Specjalnych, w Departamencie Postępowania Przygotowawczego przeanalizowano przepisy regulujące pozyskiwanie przez poszczególne służby informacji objętych tajemnicą telekomunikacyjną oraz przygotowano stanowisko w tym zakresie – z dnia 11 lutego 2011 r.

Ponadto w 2011 roku w związku zapytaniem kierowanymi do Departament Postępowania Przygotowawczego przez organy państwowe oraz organizacje społeczne: Ministerstwo Sprawiedliwości, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwo Finansów, Ministerstwo Obrony Narodowej, Głównego Inspektora Sanitarnego, Rzecznika

Praw Obywatelskich, Najwyższą Izbę Kontroli, Rzecznika Praw Pacjenta, Rzecznika Praw Dziecka, Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, Komisję do Zwalczania Dopingu w Sportcie, Stowarzyszenie przeciwko Antysemityzmowi i Ksenofobii dotyczącymi m.in. informacji o podjętych działaniach w celu zwiększenia efektywności ścigania niektórych przestępstw, zajęcia stanowiska w zakresie wątpliwości interpretacyjnych, które wyłaniają się w praktyce stosowania przepisów z różnych dziedzin prawa, zbadania zasadności orzeczeń zapadłych w postępowaniach karnych, po przeprowadzeniu stosownych ustaleń, udzielono odpowiedzi oraz przedstawiono stanowisko w zakresie należącym do kompetencji Departamentu łącznie w 37 sprawach.

W ramach stałej współpracy z Kancelarią Prezesa Rady Ministrów Departament Postępowania Przygotowawczego na prośbę ówczesnego Sekretarza Kolegium do Spraw Służb Specjalnych, zgromadził i przeanalizował dane na temat postępowań przygotowawczych prowadzonych w jednostkach organizacyjnych prokuratury na terenie całego kraju, dotyczących podejrzenia popełnienia przestępstw przez żołnierzy lub funkcjonariuszy służb specjalnych: Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Służby Kontrwywiadu Wojskowego i Służby Wywiadu Wojskowego, które następnie zostały w dniu 30 listopada 2011 r. przekazane Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

W 2011 roku prokuratorzy Departamentu Postępowania Przygotowawczego przygotowali stanowiska w przedmiocie 7 oświadczeń Senatorów RP skierowanych do Prokuratora Generalnego i złożonych na posiedzeniach Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

W związku z koniecznością realizacji przez Prokuratora Generalnego obowiązku wynikającego z art. 9 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (tekst jednolity Dz. U. z 2011 r., Nr 7, poz. 29) w Departamencie Postępowania Przygotowawczego przeprowadzono stosowne sprawdzenia dotyczące toczących się przeciwko posłom lub senatorom postępowań karnych wszczętych przed dniem ogłoszenia wyników wyborów do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej i Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 9 października 2011 roku.

W dniu 21 grudnia 2011 roku, pisemne informacje w tym zakresie, Prokurator Generalny skierował do Marszałka Senatu RP i Marszałka Sejmu RP.

W wykonaniu obowiązku wynikającego z art. 9 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora, w związku z wystąpieniami Kancelarii Sejmu RP i Senatu RP, Departament Postępowania Przygotowawczego w 2011 roku przeprowadził usta-

lenia w zakresie postępowań karnych wszczętych przed dniem objęcia mandatu posła lub senatora, w stosunku do 4 osób, które uzyskały mandat w trakcie kadencji.

Departament Postępowania Przygotowawczego, w związku z przekazanymi przez Departament Legislacyjno-Prawny Ministerstwa Sprawiedliwości interpelacjami i zapytaniami poselskimi, w 2011 roku przedstawił stanowisko odnoszące się do przedmiotu interpelacji w 6 sprawach.

Prokuratorzy Departamentu Postępowania Przygotowawczego jako przedstawiciele Prokuratora Generalnego wzięli udział w posiedzeniu sejmowych komisji:

- Komisji Praw Człowieka Praworządności i Petycji Senatu RP w dniu 20 stycznia 2011 r., którego przedmiotem było rozpatrzenie ustawy o zmiennie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw,
- Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka oraz Komisji Zdrowia w dniu 19 stycznia 2011 r., którego przedmiotem były doświadczenia szwajcarskiej polityki antynarkotykowej,
- Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka w dniu 30 sierpnia 2011 r., w trakcie którego przedstawiciel Prokuratora Generalnego przedstawił informacje o podjętych działaniach i wstępnych ustaleniach dokonanych przez prokuraturę w sprawie przyczyn śmierci byłego Wicepremiera Rządu RP Pan Andrzeja Leppera,
- Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka w dniu 15 lipca 2011 r., którego przedmiotem była sprawa prześladowania osób mających negatywny stosunek do obecnych władz, rozpatrzenie kwestii związanych z działalnością Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, sprawa zatrzymywania kibiców i zamykania stadionów z uwagi na antyrządowe hasła i transparenty,
- senackiej Komisji Ustawodawczej w dniu 14 czerwca 2011 r., którego przedmiotem było rozpatrzenie ustawy o zmianie ustaw – Prawo o adwokaturze, ustawy o radcach prawnych oraz ustawy – Prawo o notariacie, a także ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz innych ustaw,
- Komisji do Spraw Kontroli Państwowej w dniu 25 maja 2011 r. dotyczącego m.in. rozpatrzenia projektu dezyderatu i opinii Komisji w sprawie zmian legislacyjnych w celu zwiększenia skuteczności ochrony interesów konsumentów,
- Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka w dniu 23 marca 2011 r., podczas którego została przedstawiona odpowiedź Prokuratora Generalnego na dezyderat 6, dotyczący m.in. przewlekłości postępowań przygotowawczych przeciwko funkcjonariuszom służb celnych.

W ramach zadań służbowych prokuratorzy Departamentu Postępowania Przygotowawczego przygotowali szereg wykładów i prezentacji na potrzeby podnoszenia kwalifikacji

zawodowych prokuratorów, funkcjonariuszy służb, których ustawowym zadaniem jest ściganie przestępstw i zapobieganie przestępczości, przedstawiciele zagranicznych organów sądowych, czy studentów.

W II kwartale 2011 r. w ramach wyjazdu służbowego prokurator Departamentu uczestniczył w szkoleniu prokuratorów okręgu świdnickiego, wygłaszając wykład pt. „Nowy regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury – węzłowe zagadnienia z zakresu postępowania przygotowawczego”.

Prokurator Departamentu w dniu 15 września 2011 roku w Komendzie Głównej Policji wygłosił wykład na temat: „Cyberprzestępczość. Studium problemu” dla funkcjonariuszy wojewódzkich komend Policji specjalizujących się w tej dziedzinie przestępczości, transmitowany przy użyciu urządzeń do wideokonferencji oraz dla pozostałych zainteresowanych funkcjonariuszy przekazywany on-line za pomocą Internetu.

Na konferencji organizowanej przez OBWE i Ministerstwo Spraw Zagranicznych w ramach polskiej prezydencji w Unii Europejskiej (Warszawa), prokurator z Departamentu Postępowania Przygotowawczego wygłosił wykład w języku angielskim na temat handlu ludźmi i dyskryminacji rasowej.

Wykład na temat aspektów prawnych badania katastrof lotniczych i współpracy prokuratury z Państwową Komisją Badania Wypadków Lotniczych, zaprezentowany został przez prokuratora na konferencji organizowanej przez Ministerstwo Infrastruktury i Uczelnię Łazarckiego w Warszawie.

Prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego w 2011 roku wygłosił cykl trzech wykładów dla pracowników administracyjnych Prokuratury Generalnej na temat węzłowych zagadnień dotyczących postępowania przygotowawczego.

Departament do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji uczestniczył we współpracy w zakresie problematyki:

I. Terroryzm

Prokurator z Departamentu do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji w dalszym ciągu jest przedstawicielem Prokuratora Generalnego w Międzyresortowym Zespole do Spraw Zagrożeń Terrorystycznych, który utworzony został na podstawie Zarządzenia Nr 162 Prezesa Rady Ministrów z dnia 25 października 2006 roku. Do podstawowych zadań Zespołu należy monitorowanie zagrożeń o charakterze terrorystycznym, ich analiza i ocena, opracowanie projektów procedur w zakresie zwalczania terroryzmu oraz inicjowanie, koordynowanie i monitorowanie działań podejmowanych przez właściwe organy administracji

rządowej w zakresie przeciwdziałania terroryzmu. Prokurator bierze również udział w pracach Zespołu Zadaniowego Stałej Grupy Ekspertckiej powołanej decyzją Przewodniczącego Międzyresortowego Zespołu do Spraw Zagrożeń Terrorystycznych.

II. Pranie pieniędzy i finansowanie terroryzmu

W 2011 roku Departament do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji kontynuował współpracę z Departamentem Informacji Finansowej Ministerstwa Finansów, będącym jednostką pomocniczą Generalnego Inspektora Informacji Finansowej w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu. Współpraca polegała na bezpośrednich kontaktach roboczych przedstawiciela Prokuratury Generalnej z kierownictwem Departamentu oraz cyklicznych spotkaniach organizowanych przez Ministerstwo Finansów, których tematyka skoncentrowana była na następujących zagadnieniach:

- wykonywaniu przez powszechne jednostki organizacyjne prokuratury obowiązku informacyjnego przewidzianego w art.14 ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (tekst jednolity Dz. U. z 2010 roku Nr 46, poz. 276),
- praktycznych aspektach występowania przez prokuratorów z wnioskami o udzielenie informacji w trybie art. 32 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

W roboczych kontaktach wyjaśniane były również wątpliwości kierownictwa Ministerstwa Finansów powstające na tle określania właściwości miejscowej powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury do prowadzenia śledztw w kierunku przestępstwa z art. 299 k.k. oraz sposobu postępowania z zawiadomieniami Generalnego Inspektora Informacji Finansowej o przestępstwie, w wypadku wszczętych sporów kompetencyjnych.

Departamentowi Informacji Finansowej Ministerstwa Finansów udostępniono, opracowane w Departamencie do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji dane o postępowaniach przygotowawczych i sądowych, w których zastosowano kwalifikację z art. 299 k.k., celem wykorzystania w sprawozdaniu rocznym Generalnego Inspektora Informacji Finansowej z realizacji ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Informacje obejmowały działalność prokuratury w tym zakresie za 2011 rok i lata wcześniejsze.

W grudniu 2011 roku, w odpowiedzi na pismo Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego rozpoczęto badanie postępowań przygotowawczych w sprawach o przestępstwa z art. 35 ustawy z dnia 16 listopada 2000 roku o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz fi-

nansowaniu terroryzmu, w których zapadały decyzje o umorzeniu postępowania, z powodu niestwierdzenia znamion czynu zabronionego.

III. Handel ludźmi

Przedstawiciel Prokuratora Generalnego bierze udział w pracach Międzyresortowego Zespołu do spraw Zwalczania i Zapobiegania Handlowi Ludźmi utworzonego w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych oraz w pracach Grupy Roboczej Zespołu. Podstawową ramą wskazanej aktywności jest *Krajowy Plan Działań Przeciwko Handlowi Ludźmi*, przyjmowany w cyklu dwuletnim przez Radę Ministrów, w którym każdej instytucji przydzielono określone zadania do realizacji. W ramach tej działalności Departament sporządza raporty o aktywności Prokuratury Generalnej w związku z realizacją *Krajowego Planu Działań Przeciwko Handlowi Ludźmi*.

Prokurator Departamentu prowadzi bieżącą współpracę z wyżej wymienionym Zespołem do spraw Przeciwdziałania i Zwalczania Handlu Ludźmi działającym w ramach Departamentu Polityki Migracyjnej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, który jest resortem wiodącym, skupiającym wszystkie informacje związane z profilaktyką handlu ludźmi, przeciwdziałaniem i zwalczaniem tego zjawiska. Departament do spraw Przystępczości Zorganizowanej i Korupcji ma w tej dziedzinie istotny wkład polegający na wymianie, zgodnie z obowiązującymi przepisami o ochronie danych osobowych, informacji o wszczęciu lub zakończeniu postępowań przygotowawczych, w których Ministerstwo Spraw Wewnętrznych powiadomiło Prokuratora Generalnego o wdrożeniu *Programu wsparcia i ochrony ofiary/świadka handlu ludźmi*, a nadto zajmowaniu stanowiska w kwestiach związanych z rozwiązaniami prawnymi i usprawnieniem systemu.

W ramach działalności związanej ze współpracą z organami rządowymi:

- przekazano do Departamentu Polityki Migracyjnej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych informację dotyczącą problematyki handlu ludźmi w Polsce, w zakresie pozostającym we właściwości Departamentu do spraw Przystępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Generalnej, zawierającą omówienie obowiązujących uregulowań, informacje o skali zjawiska w Polsce, za rok 2010,
- przekazano do Departamentu Legislacyjno – Prawnego Ministerstwa Sprawiedliwości stanowisko w przedmiocie zakresu prac legislacyjnych w związku z implementacją, w terminie do dnia 6 kwietnia 2013 roku *dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE z dnia 5 kwietnia 2011 roku w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego rodzaju procederu oraz ochrony ofiar, zastępującej decyzję ramową*

Rady 2002/629/WSiSW; wnioskowany zakres prac legislacyjnych miałby obejmować między innymi:

- a) rozważenie uzupełnienia definicji przestępstwa handlu ludźmi określonej w 115 § 22 kk poprzez dodanie w znamionach, jako celu działania sprawcy, „wyzyskania do działalności przestępczej”,
- b) podjęcie działań mających na celu zapewnienie w ustawie karnej możliwości odstąpienia od nakładania sankcji (kara) na pokrzywdzonych przestępstwem handlu ludźmi za przestępstwa popełnione w bezpośredniej konsekwencji tego, że stały się ofiarami handlu ludźmi,
- c) ustanowienie obowiązku informowania Komisji Europejskiej o decyzji w przedmiocie przekazania jurysdykcji innemu państwu, w przypadkach wskazanych,
- d) wdrożenie prac nad stworzeniem ustawy umożliwiającej ochronę pokrzywdzonych/świadków w przypadku stwierdzenia zagrożenia dla życia lub zdrowia świadka lub jego mienia,
- e) wprowadzenie specjalnych zasad odnoszących się do przesłuchania pokrzywdzonego.

W 2011 roku prokurator Departamentu do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji kontynuował współpracę z fundacjami, których przedmiot działalności statutowej związany jest z handlem ludźmi, tj. Fundacją Przeciwno Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu La Strada, oraz Itaka - Centrum Poszukiwań Osób Zaginionych.

IV. Zwalczanie przestępczości zorganizowanej

Od sierpnia 2010 roku prokuratorzy z Departamentu do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji biorą udział w prowadzonych w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych pracach nad Rządowym planem zwalczania przestępczości zorganizowanej. Fundament prac stanowi opracowana w byłym MSWiA *Diagnoza przestępczości zorganizowanej w Polsce*. Dokument wskazuje podstawowe sfery aktywności przestępczości zorganizowanej i identyfikuje istotne bariery w skutecznym zwalczaniu zjawiska, w szczególności rozproszony charakter działań służb i podmiotów odpowiedzialnych za walkę z tym rodzajem przestępczości. W pracach nad planem biorą także udział przedstawiciele Policji, ABW, CBA, Żandarmerii Wojskowej oraz organów podległych Ministrowi Finansów.

W styczniu 2011 roku prokurator z Departamentu do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji brał udział w posiedzeniu zespołu, które zorganizowano w celu rozpoczęcia redakcji Rządowego planu zwalczania przestępczości zorganizowanej. Efektem wskazanych wyżej prac było opracowanie pod tytułem: „*Krajowy program przeciwdziałania i zwal-*

czania przestępczości zorganizowanej na lata 2012 - 2016". Należy wskazać, że większość uwag i propozycji złożonych przez Prokuraturę Generalną została uwzględniona w omawianym dokumencie, w szczególności dotyczących rozwiązań organizacyjnych, legislacyjnych oraz szkoleniowych mających wpływ na poprawę efektywności ścigania przestępczości zorganizowanej. W lipcu 2011 roku wskazany dokument przekazany został do uzgodnień międzyresortowych.

W celu skoordynowania oraz zwiększenia skuteczności zwalczania przestępstw dotyczących uprowadzenia osób dla okupu, określonych w art. 252 kk, w dniu 13 maja 2011 roku z inicjatywy Prokuratora Generalnego zawarte zostało porozumienie z Komendantem Głównym Policji oraz Szefem Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego o powołaniu zespołu do spraw porwań.

Zadaniem zespołu jest opracowanie procedur postępowania organów ścigania i Prokuratury w zakresie dotyczącym przestępstwa uprowadzenia osoby, stworzenia systemu specjalistycznych szkoleń, baz danych wspomagających proces wykrywczy oraz wypracowanie propozycji ewentualnych zmian legislacyjnych.

Bezpośrednio po utworzeniu zespołu opracowano ankietę skierowaną do prokuratorów i funkcjonariuszy organów ścigania zajmujących się wskazaną problematyką. Ponadto przeprowadzono kwerendę wszystkich postępowań przygotowawczych zarejestrowanych w prokuraturach na przestrzeni ostatnich 10 lat. Zebrane ankietę i dane z akt zostały opracowane przez zespół podczas comiesięcznych spotkań, (w tym także w gronie eksperckim). Pozwoliło to na stworzenie szczegółowej procedury postępowania w sprawach uprowadzeń dla okupu. Wraz ze sprawozdaniem z prac zespołu zostanie ona, w pierwszym półroczu 2012 roku, przedłożona Prokuratorowi Generalnemu i pozostałym stronom porozumienia.

V. Produkcja i obrót środkami odurzającymi i psychotropowymi

W 2011 roku Departament do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji kontynuował współpracę z podległym Ministrowi Zdrowia Krajowym Biurem do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii. W ramach tej współpracy w marcu 2011 roku zebrano, dokonano statystycznej analizy i przesłano do Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii informacje, dotyczące działalności prokuratury związanej ze zwalczaniem przestępczości narkotykowej. Dane te posłużyły do opracowania sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii za rok 2010.

Ponadto prokurator zajmujący się w Departamencie do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji monitorowaniem przestępczości narkotykowej w 2011 roku brał udział w

2 konferencjach poświęconych przeciwdziałaniu narkomanii. W dniu 8 listopada 2011 roku uczestniczył w zorganizowanej przez Helsińską Fundację Praw Człowieka konferencji, poświęconej nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, głównie wprowadzeniu instytucji umorzenia postępowania wobec sprawcy posiadającego środki odurzające lub substancje psychotropowe w ilości nieznacznej przeznaczonej na własny użytek (art. 62a ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii). Natomiast w dniach 7 i 8 grudnia 2010 roku uczestniczył w zorganizowanym przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury szkoleniu dla prokuratorów i asesorów prokuratury w trakcie którego przeprowadził zajęcia na temat *Międzynarodowe umowy i konwencje regulujące tematykę przeciwdziałania narkomanii, formułowanie wniosków o udzielenie międzynarodowej pomocy prawnej. Zasady współpracy z Eurojust przy realizacji pomocy prawnej.*

VI. Przemyt, nielegalne wytwarzanie i obrót wyrobami tytoniowymi

W 2011 roku Departament do spraw Przystępczości Zorganizowanej i Korupcji kontynuował rozpoczętą w 2009 roku współpracę z Międzyresortową Grupą Roboczą do Spraw Zwalczenia Przemytu Papierosów, która funkcjonuje w ramach Międzyresortowego Zespołu do Spraw Zwalczenia Nieprawidłowości na Szkodę Interesów Finansowych Rzeczypospolitej Polskiej lub Unii Europejskiej (GAFU).

Zespół ten został powołany Zarządzeniem Nr 62 Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 lipca 2003 roku i jest organem wspierającym Pełnomocnika Rządu do Spraw Zwalczenia Nieprawidłowości Finansowych na Szkodę Rzeczypospolitej Polskiej lub Unii Europejskiej, powołanego rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2003 roku. W skład Grupy wchodzi przedstawiciele Ministerstwa Finansów, Komendy Głównej Policji, Izby Celnej w Białymstoku, Komendy Głównej Straży Granicznej oraz prokuratury.

Głównym zadaniem Międzyresortowej Grupy Roboczej do Spraw Zwalczenia Przemytu Papierosów jest podejmowanie działań mających na celu ograniczenie przemytu i podrabiania wyrobów tytoniowych na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

Prace Grupy koncentrują się obecnie przede wszystkim na praktycznych aspektach związanych z realizacją obowiązków wynikających z wiążących Polskę umów, które zostały zawarte między Komisją Europejską i Państwami Członkowskimi a koncernami tytoniowymi, mających na celu stałą współpracę pomiędzy ich stronami zmierzającą do zwalczenia różnych form nielegalnego obrotu papierosami i wyrobami tytoniowym, w tym ich przemytu do krajów Unii Europejskiej.

W ramach prac Grupy ma miejsce wymiana doświadczeń pomiędzy przedstawicielami poszczególnych służb, dotycząca między innymi bieżących praktycznych zagadnień, związanych z ujawnianiem wyrobów tytoniowych podlegających nielegalnemu obrotowi, w tym pojawiających się nowych kierunków i metod przemytu.

Prokurator Departamentu do spraw Przystępczości Zorganizowanej i Korupcji – uczestnicząc w pracach tej Grupy poprzez udział w mających miejsce w kilkumiesięcznych odstępach jej spotkaniach – zajmuje stanowisko przede wszystkim w odniesieniu do kwestii związanych z uregulowaniami prawnymi, dotyczącymi bezpośrednio prowadzenia postępowań karnych oraz stosowania w ich ramach poszczególnych instytucji, w szczególności takich jak procesowe zabezpieczanie mienia, rozstrzyganie o jego przedmiocie i innych.

VII. Nielegalny obrót bronią masowego rażenia, obrót towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa

Przedstawiciele Departamentu biorą udział w pracach Międzyresortowego Zespołu do spraw zapobiegania nielegalnemu rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia i implementacji „Inicjatywy Krakowskiej” działającym w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, który powołany został Zarządzeniem Nr 36 Prezesa Rady Ministrów z dnia 3 kwietnia 2008 roku.

Wskazany zespół powołany został między innymi do wypracowywania oraz przedkładania Radzie Ministrów propozycji działań w zakresie zapobiegania nielegalnemu rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia, środków jej przenoszenia, materiałów i technologii do jej produkcji oraz towarów podwójnego zastosowania. W ramach tej współpracy przekazano materiały i dane wykorzystane w spotkaniu Grupy Ekspertów Operacyjnych PSI (Proliferation Security Initiative), które odbyło się w dniach 7 – 10 listopada 2011 roku w Berlinie.

VIII. Korupcja

Prokurator z Departamentu do spraw Przystępczości Zorganizowanej i Korupcji brał udział w seminarium zorganizowanym przez Centralne Biuro Antykorupcyjne z okazji Międzynarodowego Dnia Przeciwdziałania Korupcji, które odbyło się w Warszawie w dniu 9 grudnia 2011 roku.

Przedstawiciel Departamentu wziął udział w charakterze eksperta w organizowanym przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury w dniach 29-30 listopada 2011 roku, w Lublinie, międzynarodowym seminarium pt. „Walka z korupcją”. Konferencja ta odbyła się w związku z prezydencją Polski w Unii Europejskiej. W trakcie spotkania przedstawiono doświadczenia Departamentu wynikające z koordynacji zwalczania przystępczości korupcyjnej.

W dniu 8 kwietnia 2011 roku Dyrektor Departamentu do spraw Przemocności Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Generalnej, wspólnie z innymi prokuratorami Departamentu oraz przedstawicielami Centralnego Biura Antykorupcyjnego, spotkał się z delegacją kierownictwa mołdawskiego Centrum Zwalczenia Przemocności Gospodarczej i Korupcji, przebywającą w Polsce w związku z wizytą studyjną zorganizowaną przez Radę Europy. W jej trakcie przedstawiono prezentacje dotyczące działania organów powołanych do zwalczenia przemocności zorganizowanej oraz polskiego modelu walki z korupcją.

W ramach współpracy z European Union Border Assistance Mission (EUBAM) oraz Centralnym Biurem Antykorupcyjnym, w dniu 9 listopada 2011 roku przyjęto, przebywającą w Polsce delegację funkcjonariuszy służb celnych oraz straży granicznej Mołdawii i Ukrainy.

Spotkanie to odbyło się w Prokuraturze Generalnej. W jego trakcie przedstawiona została prezentacja pt. *„Metody zwalczenia korupcji. Czynności operacyjne i procesowe”*.

IX. Inne formy współpracy

W 2011 roku Departament do spraw Przemocności Zorganizowanej i Korupcji kontynuował rozpoczętą w 2010 roku współpracę z powołanym przez Ministra Finansów Zespołem Zadaniowym ds. Koordynacji Działań Organów Celnych, Podatkowych oraz Kontroli Skarbowej w Zakresie Kontroli Opodatkowania Podatkiem Akcyzowym. Zespół ten powołany został do koordynowania działania właściwych merytorycznie departamentów Ministerstwa Finansów i podległych im urzędów w ujawnianiu, zapobieganiu i zwalczaniu negatywnych zjawisk w zakresie obrotu towarami akcyzowymi.

W ramach tej współpracy w 2011 roku prokurator Departamentu do spraw Przemocności Zorganizowanej i Korupcji wziął aktywny udział w dwóch szkoleniach o tematyce: *„Nieprawidłowości w obrocie towarami akcyzowymi”* oraz *„Ujawnianie, wykrywanie i zwalczanie nieprawidłowości w podatku akcyzowym”*, podczas których omówił problematykę związaną z:

- wykorzystaniem materiałów zgromadzonych w postępowaniu karnym dla potrzeb postępowań podatkowych,
- zaskarżalności postanowień o umorzeniu dochodzenia wydanych przez uprawnione, na podstawie art. 325d kpk, organy do prowadzenia dochodzenia i popierania oskarżenia w I instancji,
- prowadzenia postępowania przygotowawczego, w szczególności prawidłowości kwalifikacji prawnych czynów związanych z obrotem paliwami, postępowania z dowodami rzeczowymi oraz orzekania przepadku przedmiotów.

W konsekwencji przeprowadzonej w 2010 roku, z udziałem Prokuratury Generalnej, V rundy ewaluacji w sprawie zwalczania przestępczości finansowej i dochodzeń w sprawach finansowych, w dniu 24 marca 2011 roku, Multidyscyplinarna Grupa ds. Przestępczości Zorganizowanej, powołana przez Komisję Europejską przyjęła opracowany raport dotyczący Polski. W związku z przyjętymi zaleceniami, w dniu 8 kwietnia 2011 roku doszło do spotkania Podsekretarza Stanu w byłym MSWiA, Zastępcy Prokuratora Generalnego, Komendanta Głównego Policji oraz Sekretarza Stanu w Ministerstwie Finansów celem omówienia sposobu realizacji wskazanych wyżej wniosków wynikających z tego dokumentu, mających na celu usprawnienie procedur stosowania zabezpieczeń majątkowych w sprawach karnych.

Departament Organizacji Pracy Wizytacji i Systemów Informatycznych Prokuratury uczestniczył we współpracy w następujących obszarach:

Wyznaczony przez Prokuratora Generalnego pełnomocnik współpracuje z pełnomocnikami Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Finansów, w celu wykonania Decyzji Rady Unii Europejskiej 2007/845/WSiSW z dnia 6 grudnia 2007 r. dotyczącej współpracy pomiędzy biurami do spraw odzyskiwania mienia w państwach członkowskich w dziedzinie wykrywania i identyfikacji korzyści pochodzących z przestępstwa lub innego mienia związanego z przestępstwem. W ramach Departamentu Organizacji Pracy, Wizytacji i Systemów Informatycznych Prokuratury podjęte zostały również prace zmierzające do przygotowania projektu zmian legislacyjnych, pozwalających na uproszczenie i ułatwienie procesu odzyskiwania mienia pochodzącego z przestępstwa.

Prokurator Generalny jako naczelny organ prokuratury zobowiązany został, zgodnie z ustawą z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 1995 r. Nr 88, poz. 439, z późn. zm.), do wypełniania obowiązków w zakresie gromadzenia, przechowywania i opracowywania zebranych danych statystycznych dotyczących działalności powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury.

W związku z powyższym w ramach Departamentu Organizacji Pracy, Wizytacji i Systemów Informatycznych Prokuratury, kontynuowana jest współpraca z Głównym Urzędem Statystycznym, polegająca m.in. na udziale w pracach nad projektami rozporządzeń Rady Ministrów w sprawie określenia formularzy statystycznych, objaśnień co do sposobu ich wypełniania oraz wzorów kwestionariuszy i ankiet statystycznych w badaniach statystycznych ustalonych w programie badań statystycznych statystyki publicznej na lata następne, a także

w zakresie przetwarzania danych statystycznych i ich przekazywania do Głównego Urzędu Statystycznego.

W 2011 r. w Prokuraturze Generalnej w ramach współpracy z Rzecznikiem Praw Obywatelskich opracowano i przedstawiono Rzecznikowi informację o wynikach wszystkich kontroli przeprowadzonych w okresie trzech kwartałów 2009 r. w podległych jednostkach organizacyjnych prokuratury w zakresie liczby wszczętych w skali kraju postępowań przygotowawczych dotyczących stwierdzonych nieprawidłowości w ich pracy, liczby wdrożonych postępowań służbowych wobec zatrudnionych w nich prokuratorów i urzędników oraz o sposobie ich zakończenia.

Ponadto włączono się w prace Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w zakresie przygotowania „Raportu o stanie bezpieczeństwa w Polsce w 2010 r.” poprzez przedstawienie danych statystycznych oraz informacji dotyczących realizacji zadań w zakresie ścigania określonych kategorii przestępstw przez powszechne jednostki organizacyjne prokuratury.

W ramach współpracy z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji przygotowano również informację dotyczącą postępowań przygotowawczych prowadzonych lub nadzorowanych przez powszechne jednostki organizacyjne, wszczętych po dniu 1 stycznia 2009 r., w których uzyskane procesowo dane telekomunikacyjne, miały istotne znaczenie dowodowe.

Kontynuowana była współpraca z Ministrem Zdrowia w zakresie „Sprawozdania Rady Ministrów z wykonania oraz skutkach stosowania ustawy z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży (Dz. U. Nr 17, poz. 78, z późn. zm.)”. W ramach współpracy przygotowano informację dotyczącą realizacji przedmiotowej ustawy w 2010 r. przez powszechne jednostki organizacyjne prokuratury.

We współpracy z Ministerstwem Sprawiedliwości przygotowano i przedstawiono informację dotyczącą powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w związku z przygotowywanym kolejnym Raportem Europejskiej Komisji ds. Efektywności Wymiaru Sprawiedliwości (CEPEJ).

Kontynuowano współpracę z Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury w zakresie opracowania założeń do harmonogramu działalności szkoleniowej i jej planu wydawniczego na 2012 r. Ponadto współpraca dotyczyła działalności w zakresie doskonalenia zawodowego prokuratorów i urzędników oraz zorganizowanego kształcenia podyplomowego prokuratorów, w tym studiów podyplomowych. Prokurator Generalny brał udział w inauguracjach aplikacji ogólnej prowadzonej przez Krajową Szkołę.

Poza powyższym, we współpracy z Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury, kontynuowano realizację projektu „Doskonalenie zawodowe pracowników wymiaru sprawiedliwości”, finansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego na podstawie Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

W 2011 r. podjęto współpracę z Ministerstwem Spraw Zagranicznych w zakresie wykonywania orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i zapobiegania naruszania przez Polskę przepisów Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. W związku z tym przedstawiciel Prokuratora Generalnego bierze udział w międzyresortowym Zespole ds. Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Zadaniem Zespołu jest przede wszystkim wypracowywanie propozycji stanowisk w zakresie wykonywania orzeczeń ETPCz w sprawach przeciwko Polsce, w tym działań mających na celu zapobieganie wydawaniu kolejnych wyroków stwierdzających naruszenie przez Rzeczpospolitą Polską Europejskiej Konwencji Praw Człowieka.

W ramach prac Zespołu Prokuratura Generalna wniosła wkład merytoryczny do przedstawianych Komitetowi Ministrów Rady Europy planów działań i raportów z działań podejmowanych w wykonaniu prawomocnych orzeczeń ETPCz (art. 46 EKPCz). Plany i raporty dotyczyły bądź to pojedynczych wyroków, które w całości lub w części, niekiedy tylko pośrednio, odnoszą się do nieprawidłowości w działaniu prokuratury¹, bądź też całych grup wyroków dotyczących problemów strukturalnych polskiego wymiaru sprawiedliwości, w tym również prokuratury².

¹ W tym zakresie przedstawiono informacje dotyczące następujących wyroków ETPCz przeciwko Polsce: *Dzieciak* (skarga nr 77766/01, 9 grudnia 2008), *Orchowski* (skarga nr 17885/04, 22 października 2009), *Norbert Sikorski* (skarga nr 17599/05, 22 października 2009), *Płonka* (skarga nr 20310/02), *Bruczyński* (skarga nr 19206/03), *Wojciechowski* (skarga nr 5422/04), *Mojsiejew* (skarga nr 11818/02, 24 marca 2009), *Wiktorko* (skarga nr 14612/02, 31 marca 2009).

² W tym zakresie przedstawiono informacje nt. grupy spraw dotyczących przewlekłości postępowań karnych i cywilnych, tj. w przedmiocie wyroków wiodących *Kudła* (skarga nr 30210/96, 26 października 2000) i *Podbielski* (skarga nr 12/1998/915/1127, 30 października 1998) oraz ponad 290 tzn. „wyroków klonów”. Przedstawiono

W związku z wynikającym z art. 46 EKPCz obowiązkiem podejmowania tzw. *środków ogólnych*, zmierzających do zapobieżenia podobnym naruszeniom w przyszłości, Prokuratura Generalna rozpowszechniała wśród prokuratorów tłumaczenia wyroków ETPCz³ oraz opracowania nt. standardów w zakresie ochrony praw człowieka⁴. Prokuratura Generalna wzięła udział w opracowaniu tłumaczenia na język polski „*Wytycznych Komitetu Ministrów Rady Europy w sprawie zwalczania bezkarności poważnych naruszeń praw człowieka*”, przyjętych w dniu 30 marca 2011 r. oraz „*Zalecenia Rec(2006)13 Komitetu Ministrów dla państw członkowskich w sprawie stosowania tymczasowego aresztowania, warunków w jakich się ono odbywa oraz zapewnienia zabezpieczeń przeciwko nadużyciom*”, przyjętego w dniu 27 września 2006 r. Przedstawiła ona ponadto wkład do sprawozdania z implementacji Planu Działania Deklaracji z Interlaken⁵.

Prokurator Generalny uczestniczył, w dniu 6 kwietnia 2011 r., w dorocznym Zgromadzeniu Ogólnym Sędziów Trybunału Konstytucyjnego poświęconym prezentacji i omówieniu istotnych problemów wynikających z działalności oraz orzecznictwa trybunału Konstytucyjnego w 2010 roku.

Prokurator Generalny uczestniczył także w zorganizowanym w dniu 18 kwietnia 2011 r. dorocznym posiedzeniu Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego zwołanym w celu rozpatrzenia informacji o działalności sądów administracyjnych w 2010 roku.

W dniu 19 kwietnia 2011 r. Prokurator Generalny uczestniczył w spotkaniu ze środowiskiem akademickim Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku i wygłosił wykład pt. „*Pozycja prawna Prokuratury w Rzeczypospolitej Polskiej*”.

także informacje nt. grupy spraw dotyczących nadmiernej długości tymczasowego aresztowania, tj. w przedmiocie wyroku wiodącego *Trzaska* (skarga nr 25792/94, 11 lipca 2000) i ponad 150 „wyroków klonów”.

³ Rozpowszechniono m.in. wyroki *Mojsiejew* (skarga nr 11818/02, 24 marca 2009), *Wiktorko* (skarga nr 14612/02, 31 marca 2009), *Białas* (skarga nr 29761/03, 28 lipca 2009), *Nowiński* (skarga nr 25924/06, 20 października 2009), *Kubaszewski* (skarga nr 571/04, 2 lutego 2010). Równocześnie na stronie internetowej Prokuratury Generalnej utworzono zakładkę pt. „*Orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka*”, gdzie opublikowano zestawienie 25 wyroków ETPCz odnoszących się bezpośrednio do pracy prokuratury polskiej.

⁴ Rozpowszechniono opracowanie Ministerstwa Sprawiedliwości pt. „*Prawo do rozsądnego czasu aresztowania w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka*” oraz raport Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka pt. „*Nieizolacyjne środki zapobiegawcze*”.

⁵ Deklaracja przyjęta w dniu 19 lutego 2010 r. w Interlaken podczas konferencji wysokiego szczebla Rady Europy na temat przyszłości Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Prokurator Generalny objął patronatem konferencje:

- organizowaną przez Wydział Prawa Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie pt. „Status prawny zwierzęcia. Podstawy aksjologiczne i uwarunkowania systemowe”. Konferencja odbyła się w dniu 3 marca 2011 r. w Warszawie,
- organizowaną w dniu 14 kwietnia 2011 r., przez Koło Nauk Penalnych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie pt. „Wpływ opinii publicznej na politykę karną państwa”,
- organizowaną przez Uniwersytet Łódzki Wydział Prawa i Administracji pt. „Funkcje procesu karnego z uwzględnieniem aspektu prawa karnego skarbowego i europejskiego” połączonej ze Zjazdem Katedr Postępowania Karnego. Konferencja odbyła się w Łodzi w dniach 19-21 września 2011 r., i uczestniczył w niej Zastępca Prokuratora Generalnego.

Prokuratorzy Biura Spraw Konstytucyjnych uczestniczyli w 2 konferencjach zorganizowanych przez inne podmioty:

- w panelu dyskusyjnym pod nazwą „Okrągły Stół Środowisk Prawniczych”, zorganizowanym między innymi przez Uniwersytet Wrocławski i związki zawodowe oraz stowarzyszenia, działające w środowiskach sędziowskim i prokuratorskim, w dniach 22 – 23 października 2011 r.; w konferencji tej Dyrektor Biura reprezentował Prokuratora Generalnego;
- w konferencji na temat: „Ocena obowiązujących rozwiązań w zakresie kar, środków karnych, środków probacyjnych oraz w zakresie wymiaru kary łącznej i zaniku karnia”, zorganizowanej przez Komisję Kodyfikacyjną Prawa Karnego, działającą przy Ministrze Sprawiedliwości, w dniach 15 – 16 listopada 2011 r.

Prokuratorzy Prokuratury Generalnej uczestniczyli także w innych spotkaniach organizowanych przez podmioty zewnętrzne, np.:

- Dyrektor Biura Prokuratora Generalnego uczestniczył, w dniu 1 kwietnia 2011 r. w Poznaniu w obchodach 30-lecia powstania Stowarzyszenia Studentów Prawa ELSA,

- Dyrektor Biura Spraw Konstytucyjnych wziął udział w spotkaniu ze studentami prawa Uniwersytetu Warszawskiego w dniu 6 kwietnia 2011r., zorganizowanym przez Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa ELSA Poland, gdzie wygłosił prelekcję na temat różnych aspektów pracy prokuratora, ze szczególnym uwzględnieniem realizacji zadań przypisanych przez prawo bezpośrednio Prokuratorowi Generalnemu,

- Zastępczyni Dyrektora Biura Spraw Konstytucyjnych uczestniczyła – w dniu 19 kwietnia 2011 r. – w dorocznym spotkaniu w siedzibie Sądu Najwyższego, zorganizowanym przez Zarząd Główny Polskiej Sekcji Międzynarodowej Komisji Prawników.

Pozostałe powszechnie jednostki organizacyjne prokuratury także wykonywały działania w ramach współdziałania z organami państwowymi, państwowymi jednostkami organizacyjnymi i organizacjami społecznymi w zapobieganiu przestępczości i innym naruszeniom prawa.

Prokuratorzy Departamentu Postępowania Sądowego brali udział w konferencjach i spotkaniach:

- w Forum Debaty Publicznej zorganizowanym przez Prezydenta RP na temat „Dostęp obywateli do pozasądowej, nieodpłatnej pomocy prawnej – potrzeba rozwiązań systemowych” w dniu 6 czerwca 2011 r., w Warszawie,
- w Bielańskim Kolokwium Karnistycznym zorganizowanym przez Katedrę Prawa Karnego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w dniu 18 maja 2011 r., w Warszawie,
- w pracach Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Karnego przy Ministrze Sprawiedliwości na temat „Podstawy odpowiedzialności karnej” w dniu 29 czerwca 2011 r., w Warszawie,
- w seminarium zorganizowanym w dniu 29 listopada 2011 r., w Warszawie przez Instytut Szkoleń Prawa Bankowego na temat „Tajemnica bankowa w praktyce”,
- w Dyskusji Publicznej zorganizowanej przez Fundację im. Stefana Batorego pt. „Państwo i obywatel: jawność i jej granice”, która odbyła się w dniu 29 września w Warszawie,
- w konferencji zorganizowanej przez Ministerstwo Sprawiedliwości w dniach 5 i 6 grudnia 2011 r., w Warszawie na temat „Pomoc prawna z urzędu w postępowaniu karnym w Unii Europejskiej”,
- w Krakowskim Forum Karnistycznym w panelu pt. „Kontradyktoryjność procesu karnego” w dniu 1 kwietnia 2011 r., w Krakowie.

Od 2011 roku wyznaczeni prokuratorzy prokuratur okręgowych i rejonowych z terenu całego kraju współpracują z Zespołami Interdyscyplinarnymi do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy urzędach miast i gmin, które mają na celu m.in. wypracowanie zasad koordynacji i współpracy wszystkich instytucji i organizacji zajmujących się zagadnieniami przemocy domowej. Prokuratorzy uczestniczący w pracach Zespołu udzielali konsultacji prawnych pozostałym jego członkom, przeprowadzali szkolenia pracowników socjalnych, funkcjonariuszy Policji, kuratorów oraz przedstawicieli służby zdrowia i oświaty w zakresie

procedur formalno-prawnych tworzenia Zespołu Interdyscyplinarnego, wzorów obowiązujących dokumentów, jak również zmian w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz innych ustaw dotyczący procedury eksmisji sprawców, odebrania dziecka, programów korekcyjno-edukacyjnych ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Przeprowadzili także spotkania z pedagogami, młodzieżą szkół różnego stopnia, a także z rodzicami uczniów. Współpracowali ponadto z właściwymi miejscowo ośrodkami pomocy społecznej.

W 2011 roku prokuratorzy prokuratur rejonowych uczestniczyli w posiedzeniach samorządowych Komisji Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego działających na poziomach miejskich i powiatowych z głosem doradczym, na których przedstawili zagadnienia dotyczące przestępczości i innych naruszeń prawa na danym terenie, jego skalę, przyczyny i sposoby przeciwdziałania, a także sposoby koordynowania działalności urzędów, służb miejskich oraz policji w zakresie bezpieczeństwa, co było następstwem uregulowania zawartego w art. 38 a pkt 6 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1592 z późn. zm.), który stanowi, że w pracach wspomnianej komisji „uczestniczy także prokurator wskazany przez właściwego prokuratora okręgowego”.

W sprawach indywidualnych do jednostek prokuratury zwracało się Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich prosząc o zbadanie rozstrzygnięć w konkretnych sprawach. Biuro to było następnie informowane o wynikach podjętych działań.

Przykładem współpracy Prokuratury Okręgowej w Olsztynie z innymi instytucjami jest utworzenie Regionalnego Zespołu do Spraw Zwalczania Nieprawidłowości w Obrocie Towarami Akcyzowymi. W skład Zespołu oprócz przedstawiciela Prokuratora Okręgowego w Olsztynie wchodził przedstawiciel Komendy Wojewódzkiej Policji w Olsztynie, Urzędu Kontroli Skarbowej w Olsztynie, Izby Celnej w Olsztynie i Urzędu Skarbowego w Olsztynie. Zespół zajmował się identyfikacją występujących w obrocie towarami akcyzowymi zagrożeń i wypracowaniem metod ich eliminacji, ze szczególnym uwzględnieniem identyfikacji nieprawidłowości występujących w obrocie paliwami, co wynika między innymi z koncepcji funkcjonowania Zespołów, wypracowanej w Ministerstwie Finansów.

Prokuratura Apelacyjna w Szczecinie kontynuowała w 2011 roku zapoczątkowane w 2008 roku działania w zakresie zapobiegania handlowi ludźmi, realizowane w ramach kampanii informacyjno-edukacyjnej „Nie każdy pociąg jedzie do Hollywood”.

Prokuratorzy Wydziału V Śledczego Prokuratury Okręgowej w Warszawie wygłosili wykłady dla pracowników Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej z zakresu przestępstw handlu ludźmi i przestępstw z tym związanych oraz pomocy ich ofiarom.

Prokuratura Okręgowa Warszawa-Praga w Warszawie współpracowała z przedstawicielem Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania przy Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach zespołu do spraw prac nad procedurą postępowania funkcjonariuszy Policji i pracowników placówek medycznych z ofiarą przemocy seksualnej. Wynikiem współpracy było opracowanie stosownej procedury postępowania z ofiarą przemocy seksualnej.

W 2011 roku na prośbę Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania Prokurator Okręgowy w Białymstoku przedstawił mu informację dotyczącą prowadzonych postępowań dotyczących czynów popełnionych z pobudek faszystowskich, rasistowskich i ksenofobicznych oraz działań podejmowanych w celu ścigania sprawców takich czynów.

W dniu 24 października 2011 r. Prokurator Apelacyjny w Szczecinie podpisał porozumienie partnerskie o przystąpieniu okręgu Prokuratury Apelacyjnej w Szczecinie do programu „Żółta Kartka Dla Sprawcy Przemocy”. Program ten realizowany jest w województwie zachodniopomorskim przy wsparciu Wojewody Zachodniopomorskiego przez Ośrodek Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Przystępstwem Stowarzyszenia „SOS dla Rodziny” w ramach Rządowego Programu Ograniczania Przestępczości i Aspołecznych Zachowań „Razem Bezpieczniej”. Partnerami Programu są m.in. z Komenda Wojewódzka Policji w Szczecinie, Sąd Okręgowy w Szczecinie i Sąd Okręgowy w Koszalinie. Jego celem jest próba systemowego połączenia różnych służb i strategii oddziaływania na osoby stosujące przemoc, która ma dać realną szansę na zmianę zachowań tych osób, a w konsekwencji zmianę sytuacji życiowej rodzin dotkniętych problemem przemocy.

Do innych tego typu jednostek, z którymi w 2011 roku współpracowały prokuratury należały: Departament Kontroli Urzędu Zamówień Publicznych (w zakresie kontroli prawidłowości przeprowadzania postępowań o zamówienia publiczne przez jednostki dysponujące środkami publicznymi, w tym zasadności wyboru poszczególnych trybów do udzielania zamówień), Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego i Państwowa Straż Pożarna, Wojewódzki Konserwator Zabytków.

Efekty przedstawionego współdziałania Prokuratury z wymienionymi jednostkami wpłynęły pozytywnie na prawidłowość prowadzenia postępowań w sprawach o przestępstwa (zdarzenia) z kategorii objętych kompetencjami wskazanymi organów oraz ograniczenia dynamiki zjawisk przestępczych.

V. Międzynarodowa Współpraca Prokuratury

1. Współpraca międzynarodowa prokuratury i sposób jej wykonywania

Współpraca międzynarodowa prokuratury obejmuje przede wszystkim pomoc prawną realizowaną poprzez obrót prawny z zagranicą w prowadzonych postępowaniach przygotowawczych. W ramach polskiej prokuratury wykonują ją powszechne jednostki organizacyjne prokuratury, wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury oraz Instytut Pamięi Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

Za przygotowanie dokumentów i wniosków kierowanych bezpośrednio za granicę, bądź za pośrednictwem Departamentu Współpracy Międzynarodowej Prokuratury Generalnej, w większości prokuratur odpowiadają prokuratorzy specjalizujący się w tematyce obrotu prawnego z zagranicą. W większości powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury prokuratorzy zajmujący się obrotem prawnym z zagranicą wykonują swe obowiązki w wydziałach nadzoru nad postępowaniem przygotowawczym prokuratur okręgowych.

Całokształt współpracy międzynarodowej prokuratury koordynuje i nadzoruje Departament Współpracy Międzynarodowej Prokuratury Generalnej, w skład którego wchodzi: Wydział Obrotu Prawnego z Zagranicą oraz Wydział Spraw Międzynarodowych.

Do zadań Wydziału Obrotu Prawnego z Zagranicą należy w szczególności nadzorowanie realizacji wniosków o pomoc prawną w sprawach karnych kierowanych za granicę oraz nadzorowanie i koordynowanie wykonywania wniosków o pomoc prawną, pochodzących z zagranicy. W zakres zadań wydziału wchodzi również nadzorowanie i koordynowanie działań dotyczących realizacji przez prokuraturę europejskiego nakazu aresztowania. Wydział współpracuje też z Ministerstwem Sprawiedliwości w sprawach dotyczących przejęcia i przekazania ścigania karnego oraz w postępowaniach ekstradycyjnych, a także w ograniczonym zakresie w sprawach pomocy prawnej.

Obok obrotu prawnego z zagranicą w postępowaniach przygotowawczych współpraca międzynarodowa prokuratury obejmuje:

- współpracę z organami Unii Europejskiej i Rady Europy,
- współpracę Prokuratora Generalnego z przedstawicielami organów centralnych prokuratur państw obcych,
- współpracę z przedstawicielstwami dyplomatycznymi i organizacjami międzynarodowymi,
- nadzór nad punktami kontaktowymi Europejskiej Sieci Sądowej.

Za realizację tych zadań odpowiada Wydział Spraw Międzynarodowych Departamentu Współpracy Międzynarodowej Prokuratury Generalnej.

Skuteczność ścigania przestępstw w coraz większym stopniu jest uzależniona od szerokiej współpracy międzynarodowej. Wypracowywaniu wspólnej strategii zwalczania przestępstw znajdujących się w szczególnym zainteresowaniu społeczności międzynarodowej i wymianie doświadczeń w tym zakresie służy współpraca polskiej prokuratury z prokuraturami państw członkowskich Unii Europejskiej i Eurojust oraz innych państw. W tym celu polscy prokuratorzy uczestniczą w szkoleniach i konferencjach międzynarodowych. Zadania w tym zakresie wykonują przede wszystkim Departament do Spraw Przystępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Generalnej (przestępstwa korupcyjne, terroryzm, pranie pieniędzy, handel ludźmi, obrót środkami odurzającymi i psychotropowymi) oraz Departament Postępowania Przygotowawczego Prokuratury Generalnej (przestępstwa wynikające z ksenofobii, rasizmu, dyskryminacji i nietolerancji, przestępczość cybernetyczna, pornografia dziecięca, przemoc w rodzinie, przestępstwa naruszające środowisko naturalne, przestępstwa naruszające prawa autorskie, przestępstwa przeciwko prawom pracowniczym). Natomiast prokuratorzy Departamentu Współpracy Międzynarodowej Prokuratury Generalnej uczestniczą w spotkaniach międzynarodowych, których tematyka dotyczy zwłaszcza usprawnienia obrotu prawnego z zagranicą w sprawach karnych.

2. Obrót prawny z zagranicą

Obrót prawny z zagranicą w sprawach karnych oznacza współpracę pomiędzy sądami i prokuraturami (ewentualnie innymi uprawnionymi organami) różnych państw w konkretnych postępowaniach karnych i obejmuje przede wszystkim pomoc prawną, przejęcie i przekazanie ścigania karnego, europejski nakaz aresztowania oraz ekstradycję.

2.1. Pomoc prawna

Pomoc prawna pomiędzy Polską a państwami członkowskimi Unii Europejskiej odbywa się w szczególności na podstawie ratyfikowanych przez Polskę:

- Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej, przyjętej 29 maja 2000 roku w Brukseli na podstawie art. 34 ust. 2 lit. d) Traktatu o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2007 r. Nr 135, poz. 950),
- Protokołu z 16 października 2001 roku do Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej (Dz. U. z 2007 r. Nr 135, poz. 950).

Międzynarodowa pomoc prawna z krajami spoza Unii Europejskiej wykonywana jest w szczególności na podstawie ratyfikowanych przez Polskę umów międzynarodowych:

– Europejskiej Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych z 20 kwietnia 1959 roku i Protokołu dodatkowego (Dz. U. z 1999 r. Nr 76, poz. 854) oraz Drugiego protokołu dodatkowego do Europejskiej konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych (Dz. U. z 2004 r. Nr 139, poz. 1476),

– umów dwustronnych dotyczących pomocy prawnej zawartych pomiędzy państwami.

Możliwość taką stwarzają ponadto:

– Konwencji Rady Europy, np. Prawnokarna konwencja o korupcji z 27 stycznia 1999 roku (Dz. U. z 2005 r. Nr 29, poz. 249) i Konwencja o praniu, ujawnianiu, zajmowaniu i konfiskacie dochodów pochodzących z przestępstwa oraz o finansowaniu terroryzmu z 16 maja 2005 roku (Dz. U. z 2008 r. Nr 165, poz. 1028),

– tzw. konwencje sektorowe Organizacji Narodów Zjednoczonych, np. Konwencja Narodów Zjednoczonych o zwalczaniu nielegalnego obrotu środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi z 20 grudnia 1988 roku (Dz. U. z 1995 r. Nr 69, poz. 15), Konwencja Narodów Zjednoczonych przeciwko korupcji z 31 października 2003 roku (Dz. U. z 2007 r. Nr 84, poz. 563), Konwencja Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej z 15 listopada 2000 roku, (Dz. U. z 2005 r. Nr 18, poz. 158).

W przypadku braku regulacji prawnych, w zakresie międzynarodowej współpracy w sprawach karnych wiążących dane państwa, zastosowanie ma zasada wzajemności.

W ramach Unii Europejskiej obrót prawny z zagranicą ma, co do zasady, charakter zdecentralizowany. Bezpośredniość kontaktu i przekazywania wniosków o pomoc prawną między prokuraturami (lub sądami) państw członkowskich wynika z Konwencji o wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych między Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej z 2000 roku (jedynie Grecja, Irlandia i Włochy dotychczas nie ratyfikowały tej konwencji).

Możliwość taką daje także Drugi Protokół Dodatkowy z 8 listopada 2001 roku do Europejskiej Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych z 1959 roku, który ratyfikowało 25 państw. Odstępstwo od zasady centralizmu, na rzecz bezpośredniego komunikowania się organów prokuratorskich w obrocie zagranicznym, przewidują również umowy dwustronne i uzupełniające je porozumienia, zawarte przez Polskę z niektórymi państwami (np. z Ukrainą; w dniu 1 września 2011 roku Prokurator Generalny wypowiedział takie porozumienie z Republiką Białoruś, z 2002 roku).

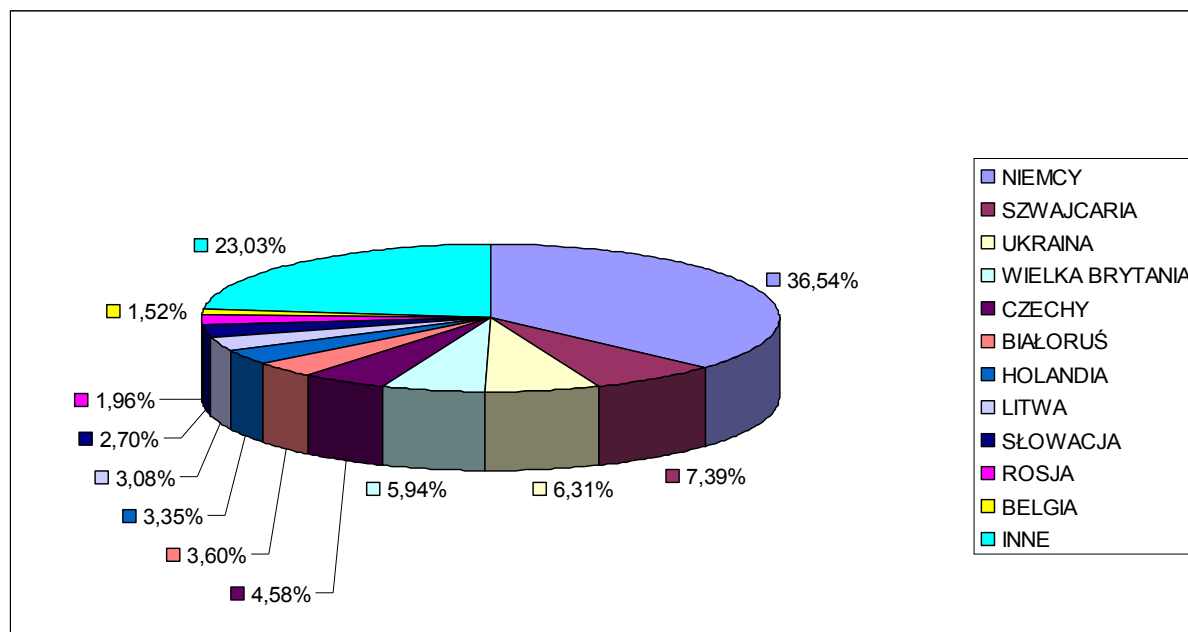
Z państwami, w odniesieniu do których nie mają zastosowania powyższe umowy, ogólnie obowiązującą zasadą w obrocie prawnym z zagranicą jest zasada centralizmu, przejawiająca się w przekazywaniu wniosków o pomoc prawną za granicę za pośrednictwem organu centralnego, a więc w ramach postępowania przygotowawczego w polskiej prokuraturze – przy udziale Departamentu Współpracy Międzynarodowej Prokuratury Generalnej.

Gdy brak jest regulacji prawnych wiążących dane państwa, albo wymaga tego konkretna umowa, wnioski przekazywane są drogą dyplomatyczną, tj. za pośrednictwem Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Podkreślić należy, że w wyniku procesów integracyjnych w Unii Europejskiej, szereg rozwiązań prawnych ułatwiających i upraszczających procedurę pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy państwami członkowskimi, wynikających m. in. z zasady wzajemnego uznawania orzeczeń w sprawach karnych, zostało wprowadzonych do Kodeksu postępowania karnego (np. europejski nakaz aresztowania, orzeczenia o zatrzymaniu dowodów lub mające na celu zabezpieczenie mienia).

W 2011 roku, podobnie jak w 2010 roku, największy obrót prawny w zakresie wniosków o udzielenie pomocy prawnej – łącznie skierowanych przez stronę polską i skierowanych do Polski – odnotowano w stosunkach z Republiką Federalną Niemiec (3181 wniosków = 36,54%), Szwajcarią (643 wnioski = 7,39%), Ukrainą (549 wniosków = 6,31 %), Wielką Brytanią (517 wniosków = 5,94%), Czechami (399 wniosków = 4,58 %), Białorusią (313 wniosków = 3,60 %), Holandią (292 wnioski = 3,35%), Litwą (268 wniosków = 3,08%), Słowacją (235 wniosków = 2,70 %) oraz Federacją Rosyjską (171 wniosków = 1,96%). Procentowo skalę obrotu z poszczególnymi krajami obrazuje diagram numer 1.

Diagram 1. Współpraca międzynarodowa w zakresie pomocy prawnej w 2011 roku

2.1.1. Wnioski o pomoc prawną skierowane przez stronę polską

Wnioski o pomoc prawną kierowane są przez prokuratorów okręgowych i apelacyjnych bezpośrednio do organów sądowych właściwego państwa, jeżeli umowa międzynarodowa przewiduje bezpośrednią wymianę wniosków, bądź też za pośrednictwem Departamentu Współpracy Międzynarodowej Prokuratury Generalnej.

W 2011 roku prokuratura skierowała łącznie 4 839 wniosków o udzielenie pomocy prawnej, z czego 4 279 zostało skierowanych bezpośrednio do zagranicznych organów sądowych. Za pośrednictwem organu centralnego wyekspediowano **560**.

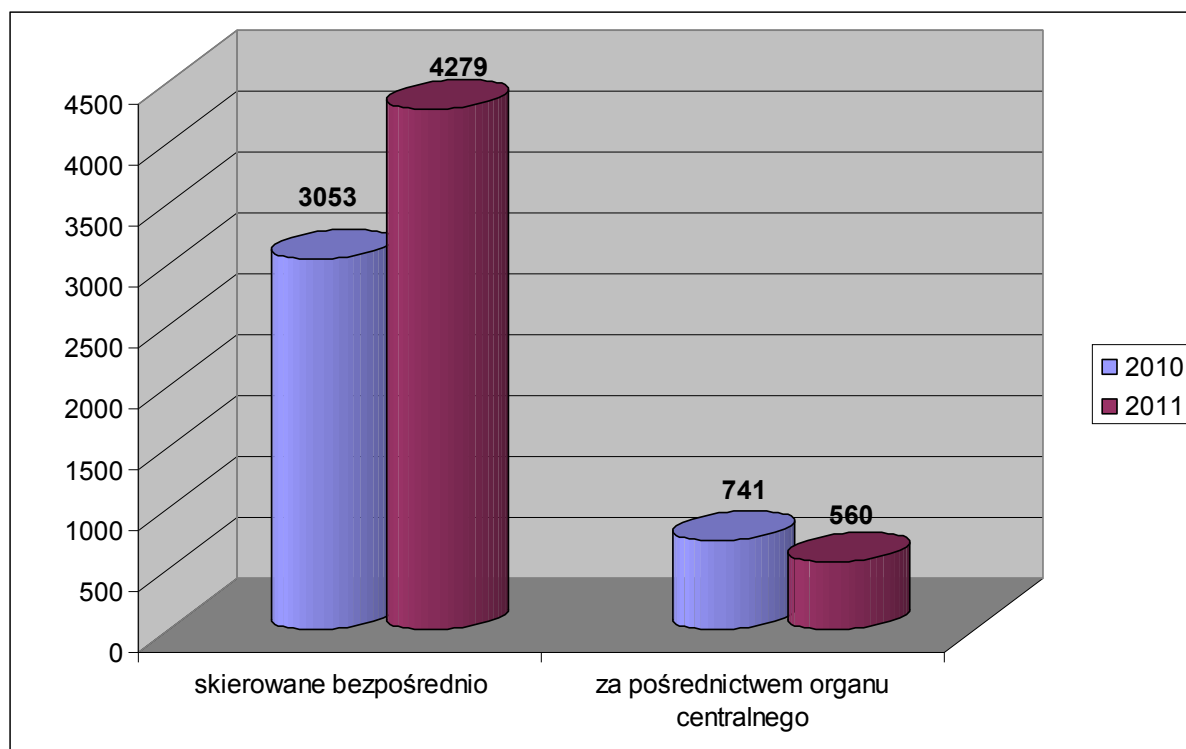
Najczęściej polscy prokuratorzy występowali z wnioskami o pomoc prawną do Niemiec (1 708 wniosków), Wielkiej Brytanii (431 wniosków), Ukrainy (349 wniosków), Czech (177 wniosków), Holandii (167 wniosków), Stanów Zjednoczonych Ameryki (155 wniosków), Belgii (150 wniosków), Francji (150 wniosków), Włoch (140 wniosków), Hiszpanii (115 wniosków) oraz Słowacji (110 wniosków).

Tabela 1. Wnioski o udzielenie pomocy prawnej skierowane przez stronę polską

Prokuratura apelacyjna	Wnioski o udzielenie pomocy prawnej skierowane bezpośrednio	Wnioski o udzielenie pomocy prawnej skierowane za pośrednictwem organu centralnego
Białystok	367	53
Gdańsk	442	78
Katowice	274	35
Kraków	329	61
Lublin	379	59
Łódź	206	20
Poznań	392	33
Rzeszów	140	5
Szczecin	553	28
Warszawa	474	117
Wrocław	525	43
Instytut Pamięci Narodowej	195	19
Wojskowe jednostki prokuratury	3	9
Razem	4279	560

W porównaniu z 2010 rokiem oznacza to wzrost w 2011 roku łącznej liczby skierowanych wniosków o 27,54 %, przy czym nastąpił wzrost o 40,16 % wniosków kierowanych bezpośrednio i spadek o 24,43 % wniosków kierowanych za pośrednictwem organu centralnego. Zależność tę obrazuje diagram numer 2.

Diagram 2. Ilość polskich wniosków o udzielenie pomocy prawnej w latach 2010 – 2011

W sześciu przypadkach strona polska wnioskowała o przeprowadzenie czynności procesowych w formie wideokonferencji i wnioski te zostały uwzględnione, a polscy prokuratorzy uczestniczyli w realizacji 11 wniosków o udzielenie pomocy prawnej przez zagraniczne organy sądowe.

Czas oczekiwania na wykonanie skierowanych za granicę wniosków wynosił w roku 2011 od 3-6 miesięcy, jednakże jest on bardzo zróżnicowany w zależności od strony wezwanej oraz stopnia skomplikowania i ilości wnioskowanych czynności. Wnioski kierowane do państw Unii Europejskiej są realizowane zasadniczo w okresie około 3 miesięcy, natomiast wykonanie wniosków skierowanych do pozostałych państw europejskich i państw w innych częściach świata trwa nawet ponad rok. Najdłużej trwa realizacja wniosków kierowanych drogą dyplomatyczną.

2.1.2. Wnioski o pomoc prawną skierowane do Polski

Wnioski o pomoc prawną adresowane do polskich prokuratur mogą być przesyłane przez organy sądowe państwa obcego bezpośrednio do prokuratur okręgowych i apelacyjnych, jeżeli umowa międzynarodowa przewiduje bezpośrednią wymianę wniosków, bądź za pośrednictwem Departamentu Współpracy Międzynarodowej Prokuratury Generalnej.

W roku 2011 do polskiej prokuratury wpłynęło 3 866 wniosków pochodzących od zagranicznych organów sądowych, z czego 2 543 w obrocie zdecentralizowanym (bezpośrednio), a pozostałe 1 323 – za pośrednictwem organu centralnego.

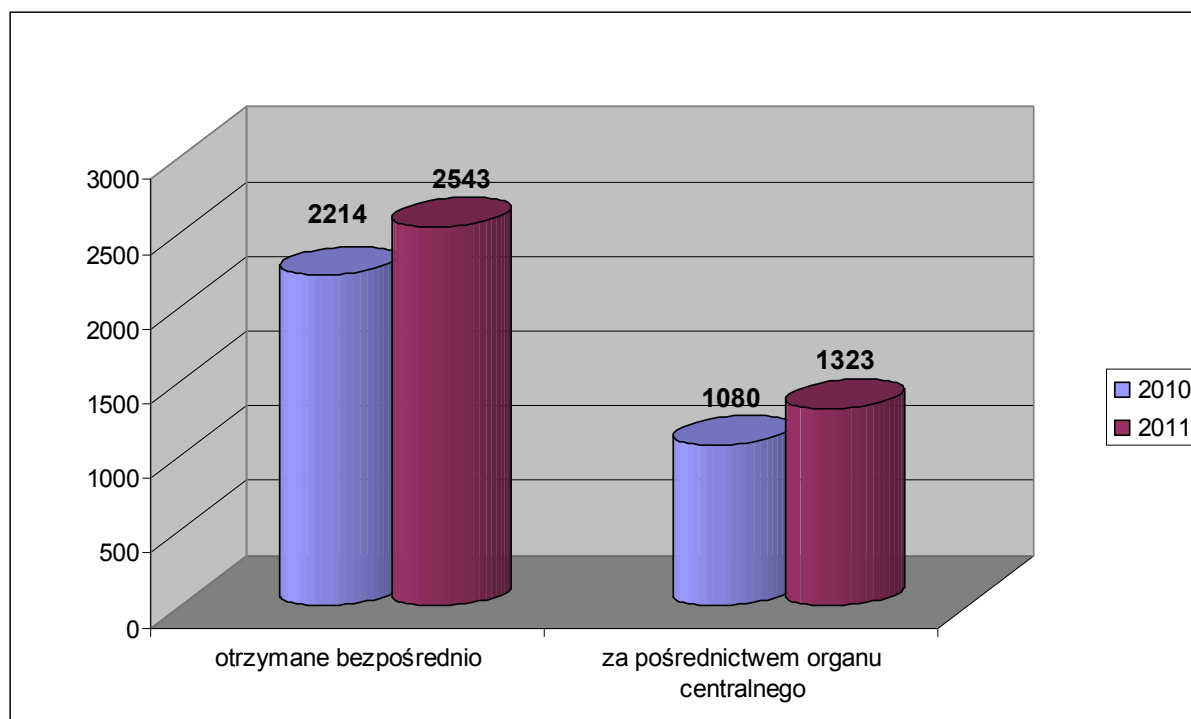
Najczęściej polscy prokuratorzy otrzymywali odezwy z Niemiec (1 473 wnioski), Szwajcarii (599 wniosków), Czech (222 wnioski), Ukrainy (200 wniosków), Białorusi (163 wnioski), Litwy (145 wniosków), Belgii (130 wniosków), Holandii (125 wniosków), Słowacji (125 wniosków) oraz Wielkiej Brytanii (92 wnioski).

W porównaniu z 2010 rokiem oznacza to wzrost w 2011 roku łącznej liczby otrzymanych wniosków o 17,36 %, przy czym ilość wniosków otrzymanych bezpośrednio wzrosła o 14,86 %, a poprzez organ centralny o 22,50 %. Zależność tę prezentuje diagram nr 3.

Tabela 2. Wnioski o udzielenie pomocy prawnej otrzymane przez stronę polską.

Prokuratura apelacyjna	Wnioski o udzielenie pomocy prawnej otrzymane bezpośrednio	Wnioski o udzielenie pomocy prawnej otrzymane za pośrednictwem organu centralnego
Białystok	139	57
Gdańsk	268	118
Katowice	275	113
Kraków	178	128
Lublin	222	190
Łódź	142	84
Poznań	243	95
Rzeszów	63	444
Szczecin	255	75
Warszawa	361	279
Wrocław	394	130
Instytut Pamięci Narodowej	3	1
Wojskowe jednostki prokuratury	-	9
Razem	2543	1323

Diagram 3. Ilość otrzymanych wniosków o udzielenie pomocy prawnej w latach 2010 – 2011

W 2011 roku w 13 przypadkach strona wzywająca o pomoc prawną (w większości wniosków – Holandia) wносиła o przeprowadzenie czynności procesowych w drodze wideokonferencji. W tej formie zrealizowano 11 wniosków. W 96 przypadkach realizacja wniosków o udzielenie pomocy prawnej przez polskie organy prokuratury odbywała się z udziałem funkcjonariuszy państw obcych.

W 2011 roku wykonano 3 487 odezwo (w tym 2 223 otrzymanych bezpośrednio i 1 264 otrzymanych za pośrednictwem organu centralnego), czyli o 15,12 % więcej wniosków w porównaniu z rokiem poprzednim.

Czas wykonania wniosku o pomoc prawną skierowanego do strony polskiej wynosił od 1-3 miesięcy.

2.1.3. Wspólne zespoły śledcze

Pomoc prawna w postępowaniu przygotowawczym między polskimi organami uprawnionymi do prowadzenia postępowania oraz właściwymi organami państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub innego państwa, gdy przewiduje to umowa międzynarodowa, albo na zasadzie wzajemności, może także polegać na wykonywaniu czynności śledztwa w ramach wspólnego zespołu śledczego. Po stronie polskiej zespół powołuje Prokurator Generalny w drodze porozumienia z właściwym organem innego państwa.

Wspólny zespół śledczy (z ang. *joint investigation team – JIT*) może działać na terytorium Polski lub na terytorium innego państwa. Współdziałanie funkcjonariuszy co najmniej dwóch lub większej liczby państw w ramach wspólnego zespołu umożliwia bieżącą współpracę

w postępowaniu i ułatwia wymianę informacji pomiędzy organami państw uczestniczących w zespole. Ponadto praca w zespole upraszcza i skraca procedury pozyskiwania materiału dowodowego z obszaru obcej jurysdykcji.

Prokurator Departamentu Współpracy Międzynarodowej pełni funkcję krajowego punktu kontaktowego do spraw wspólnych zespołów śledczych (ang. *national expert on joint investigation teams*). Do jego zadań należy przede wszystkim doradztwo przy tworzeniu wspólnych zespołów śledczych, przygotowywanie projektu porozumienia o ustanowieniu takiego zespołu, upowszechnianie doświadczeń krajowych i europejskich w tym zakresie oraz popularyzowanie tej formy pomocy międzynarodowej oraz roli Eurojust.

W 2011 roku nie utworzono żadnego nowego zespołu śledczego z udziałem polskich prokuratorów. Porozumieniem z dnia 9 listopada 2011 roku przedłużone zostało o kolejny rok funkcjonowanie polsko-szwajcarskiego zespołu utworzonego w postępowaniu Prokuratury Apelacyjnej we Wrocławiu dwa lata wcześniej.

W 2011 roku prowadzono natomiast nieformalne konsultacje na temat utworzenia wspólnych zespołów śledczych z władzami Republiki Federalnej Niemiec oraz Wielkiej Brytanii.

Strona niemiecka zwróciła się w 2011 roku z propozycją utworzenia polsko – niemieckiego zespołu śledczego w sprawie dotyczącej oszustw na szkodę obywateli niemieckich, polegających na wykorzystywaniu nieporadności osób starszych, które w wyniku tych czynów traciły zgromadzone oszczędności. Ostatecznie, z uwagi na brak po stronie polskiej przesłanek ustawowych, marginalny charakter postępowań przygotowawczych prowadzonych w tym zakresie w Polsce oraz brak ich powiązań z postępowaniami strony niemieckiej, wspólny zespół śledczy nie powstał, a strona polska realizowała na wniosek strony niemieckiej zwykłą pomoc prawną.

Kwestia powołania wspólnych zespołów śledczych była również rozpatrywana w toku śledztw Prokuratury Apelacyjnej w Poznaniu i Prokuratury Apelacyjnej w Gdańsku o handel ludźmi. Prowadzone w tym zakresie konsultacje z organami brytyjskimi, przy aktywnym wsparciu Eurojust, nie doprowadziły jednak do utworzenia wspólnych zespołów śledczych, ale przyczyniły się do wypracowania innych rozwiązań w zakresie wzajemnej współpracy.

Ta forma współpracy międzynarodowej była także wstępnie rozważana w toku innych nieformalnych spotkań pomiędzy polskimi prokuratorami i funkcjonariuszami państw obcych, w wyniku których dokonano jednak wyboru innych form współpracy jako bardziej efektywnych dla prowadzonych śledztw.

2.2. Przejęcie i przekazanie ścigania karnego

Instytucja przejęcia i przekazania ścigania karnego polega na zaniechaniu ścigania przestępstwa przez państwo, na którego terytorium zostało ono popełnione i przekazaniu postępowania do dalszego prowadzenia innemu państwu. Warunkiem koniecznym zastosowania tej instytucji jest wymóg podwójnej karalności. Oznacza to, że czyn musi stanowić przestępstwo w obu porządkach prawnych zainteresowanych państw.

Przekazanie ścigania przez Polskę innemu państwu może nastąpić wówczas, kiedy sprawa dotyczy przestępstwa popełnionego przez cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i interes wymiaru sprawiedliwości wymaga takiego przekazania. Będzie to miało miejsce najczęściej wówczas, gdy podejrzany będący cudzoziemcem opuścił Polskę, przez co utrudnione jest prowadzenie wobec niego postępowania karnego. Wniosek o przejęcie ścigania może zostać przedłożony państwu, którego podejrzany jest obywatelem albo gdzie ma miejsce stałego zamieszkania, bądź odbywa lub będzie odbywał karę pozbawienia wolności. Wniosek taki skierować można również do państwa, w którym wszczęto przeciwko temu podejrzanemu postępowanie karne. W przypadku, gdy pokrzywdzony przestępstwem jest obywatelem polskim, przekazanie ścigania wymaga wcześniejszego uzyskania jego zgody.

Przejęcie ścigania przez Polskę może nastąpić w analogicznych sytuacjach – gdy przestępstwo za granicą popełnił obywatel polski lub osoba mająca w Polsce stałe miejsce zamieszkania, albo która odbywa (będzie odbywać) w polskim zakładzie karnym karę pozbawienia wolności, bądź też wszczęto przeciwko takiej osobie postępowanie karne.

Zgodnie z przepisami Kodeksu postępowania karnego, w przedmiocie występowania z wnioskiem o przejęcie lub przekazanie ścigania oraz przyjmowania takich wniosków obowiązuje zasada centralizmu. Organem, który podejmuje decyzje w tym zakresie jest Minister Sprawiedliwości, albo – gdy tak wynika z umowy – Prokurator Generalny.

Ponieważ Polska nie jest stroną Europejskiej Konwencji o przekazywaniu ścigania z 15 maja 1972 roku, podstawą prawną współpracy w zakresie przekazania i przejęcia ścigania są międzynarodowe umowy dwustronne oraz zasada wzajemności. Niektóre z tych umów, bądź podpisanych na ich podstawie porozumień dwustronnych, dopuszczają bezpośrednie przekazywanie pomiędzy organami sądowymi albo organami sądowymi i organem centralnym wniosków o przejęcie ścigania (m. in. umowa z Czechami, Słowacją i Ukrainą).

Projekt wniosku o przejęcie ścigania karnego przez państwo obce jest przygotowywany przez Departament Współpracy Międzynarodowej i jest on następnie przekazywany Ministrowi Sprawiedliwości albo Prokuratorowi Generalnemu (w zależności od postanowień umowy), w celu podjęcia decyzji w tym zakresie. We wniosku wskazywane są okoliczności uzasadniające interes wymiaru sprawiedliwości przy przejęciu lub przekazaniu ścigania karnego.

Podobną instytucją jest przewidziana w Europejskiej Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych z 20 kwietnia 1959 roku możliwość wystąpienia z wnioskiem o wszczęcie postępowania karnego. Złożenie takiego wniosku nie ma jednak tak daleko idących skutków jak przekazanie ścigania, gdyż nie jest równoznaczne ze zrzeczeniem się jurysdykcji w odniesieniu do sprawcy przestępstwa.

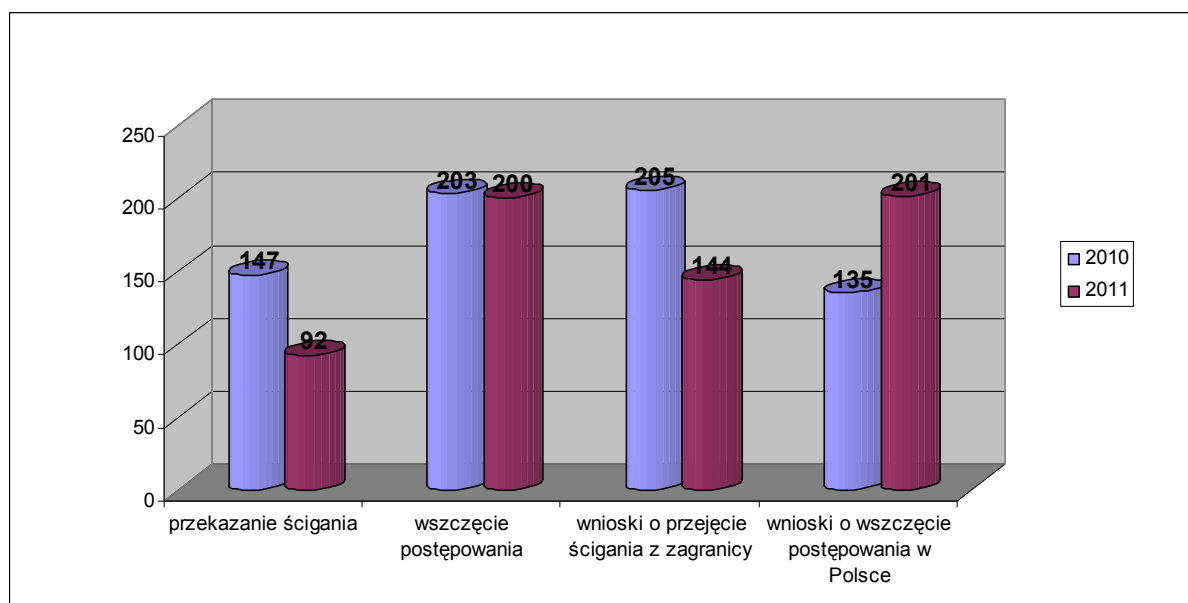
Wniosek o wszczęcie postępowania karnego, w zależności od postanowień umowy, może być przekazany za granicę odpowiednio – bezpośrednio przez właściwą prokuraturę, albo za pośrednictwem Departamentu Współpracy Międzynarodowej.

W roku 2011 polska prokuratura wystąpiła z 92 wnioskami o przejęcie ścigania oraz 200 wnioskami o wszczęcie postępowania, przyjęła natomiast 144 wniosków przekazujących ściganie z zagranicy oraz 201 wniosków o wszczęcie postępowania karnego w Polsce.

Tabela 3. Wnioski o przejęcie i przekazanie ścigania oraz wnioski o wszczęcie postępowania – wybrane państwa

Państwo	WYŚLANE		OTRZYMANE	
	Wnioski o przekazanie ścigania	Wnioski o wszczęcie postępowania	Wnioski o przejęcie ścigania	Wnioski o wszczęcie postępowania
Austria	-	3	20	6
Czechy	20	36	51	50
Niemcy	-	86	-	123
Rosja	2	1	-	-
Słowacja	6	5	22	1
Rosja	6	1	-	-
Ukraina	26	2	22	-

Diagram 4. Ilość wniosków o przejęcie i przekazanie ścigania oraz o wszczęcie postępowania karnego w latach 2010 – 2011

2.3. Ekstradycja

Ekstradycja to wydanie przez państwo wezwane osoby ściganej na wniosek państwa wzywającego, w celu przeprowadzenia przeciwko niej postępowania karnego lub wykonania kary pozbawienia wolności albo środka zabezpieczającego. Ekstradycja w państwach członkowskich Unii Europejskiej została zasadniczo zastąpiona uproszczoną procedurą europejskiego nakazu aresztowania (ENA).

Podstawę prawną ekstradycji stanowią konwencje i umowy dwustronne, a w sytuacji gdy pomiędzy zainteresowanymi państwami brak jest stosownych regulacji prawnych, ekstradycja może również nastąpić – o ile jest to dopuszczalne prawem obu stron – w oparciu o zasadę wzajemności.

Podstawową umową wielostronną o ekstradycji, której stroną jest Rzeczpospolita Polska, jest Europejska Konwencja o ekstradycji z 13 grudnia 1957 roku wraz z dwoma Protokołami dodatkowymi - z 5 października 1975 roku oraz 17 marca 1978 roku (Dz. U. z 1994 r. Nr 70, poz. 307). Zgodnie z treścią art. 2 Konwencji podstawę wydania stanowią przestępstwa, których górny próg ustawowego zagrożenia karą wynosi co najmniej 1 rok, według prawa strony wzywającej i strony wezwanej, albo gdy orzeczono karę lub środek zabezpieczający w wymiarze co najmniej 4 miesięcy. Konwencja umożliwia również uzyskanie zgody na rozszerzenie ścigania, niezbędnej do kontynuowania postępowania karnego wobec osoby uprzednio wydanej, co do której wydano również postanowienie o przedstawieniu zarzutów popełnienia innego przestępstwa (ale przed wydaniem tej osoby) niż to, za które została wydana. Zgodę taką uzyskuje się od państwa, które osobę taką wydało.

Europejska Konwencja o ekstradycji stanowi podstawę współpracy Polski w zakresie ekstradycji z większością państw europejskich, ale także z innymi krajami, które tę Konwencję ratyfikowały (np. Izrael i Republika Południowej Afryki). Umowy dwustronne regulują natomiast współpracę Polski w tym zakresie, m. in. ze Stanami Zjednoczonymi Ameryki, Republiką Białoruś i Australią.

Samodzielną podstawę wniosku o ekstradycję może stanowić także międzynarodowa umowa wielostronna dotycząca określonego rodzaju przestępczości (tzw. umowy sektorowe dotyczące np. handlu ludźmi, terroryzmu, korupcji czy obrotu środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi). Z reguły umowy tego rodzaju zawierają przepisy, które bądź to rozszerzają zakres przedmiotowy obowiązujących między poszczególnymi państwami przepisów ekstradycyjnych, bądź też wskazują, że – w braku innej – mogą stanowić samoistną podstawę wydania. Ich zastosowanie może być wykorzystane w szczególności we współ-

pracy z państwami, z którymi Polska nie posiada umowy w przedmiocie ekstradycji, a których prawo nie dopuszcza możliwości wydania na zasadzie wzajemności (np. Kanada).

Zarówno w zakresie wydania osoby stronie polskiej, jak i wydania osoby przez stronę polską, w toku postępowania przygotowawczego, obowiązuje zasada centralizmu.

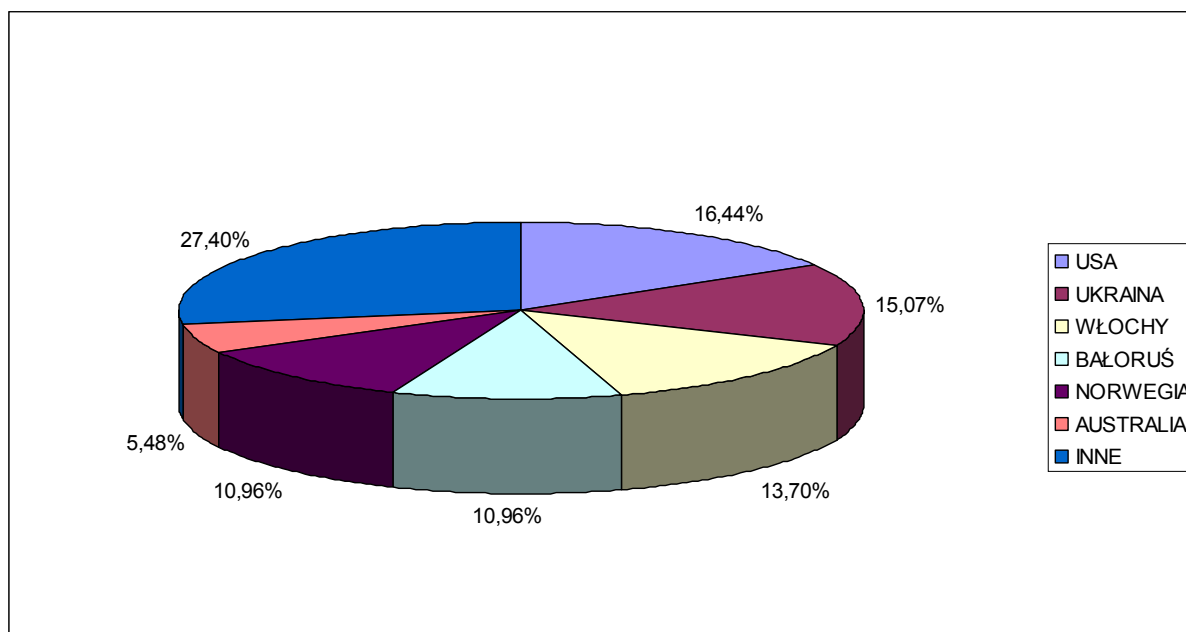
Wniosek o wydanie osoby stronie polskiej jest przygotowywany, pod nadzorem Departamentu Współpracy Międzynarodowej, przez prokuratora specjalizującego się w zakresie obrotu prawnego z zagranicą w prokuraturze okręgowej (albo prowadzącego postępowanie przygotowawcze w prokuraturze apelacyjnej), w której okręgu prowadzone jest postępowanie przygotowawcze dotyczące ściganej osoby. Następnie Departament Współpracy Międzynarodowej wniosek w przedmiocie ekstradycji przekazuje Ministrowi Sprawiedliwości z prośbą o akceptację. Dalsza ekspedycja wniosku wraz z materiałami do właściwego organu centralnego państwa realizowana jest przez Departament Współpracy Międzynarodowej Prokuratury Generalnej.

W sprawach dotyczących wydania osoby przez stronę polską, w przedmiocie prawnej dopuszczalności tego wydania, rozstrzyga sąd okręgowy na wniosek prokuratora okręgowego, ale ostateczna decyzja w tym zakresie podejmowana jest przez Ministra Sprawiedliwości. Minister jest związany negatywnym stanowiskiem sądu, gdyż w takim przypadku wydanie nie może nastąpić.

Departament Współpracy Międzynarodowej przygotowuje projekt postanowienia w przedmiocie wydania osoby ściganej państwu obcemu, a następnie Prokurator Generalny kieruje prośbę o jego akceptację przez Ministra Sprawiedliwości. Projekt postanowienia zawiera stanowisko Prokuratora Generalnego w przedmiocie ekstradycji. W przypadku podjęcia przez Ministra Sprawiedliwości decyzji o wydaniu osoby ściganej państwu obcemu, ekspedycja tego postanowienia za granicę następuje przez służby Ministerstwa Sprawiedliwości.

W 2011 roku największy obrót prawny w zakresie ekstradycji (łącznie – wnioski wysłane i otrzymane) odnotowano w stosunkach ze Stanami Zjednoczonymi Ameryki (12 spraw = 16,44 %), Ukrainą (11 spraw = 15,07 %), Włochami (10 spraw = 13,70 %), Białorusią (8 spraw = 10,96 %), Norwegią (8 spraw = 10,96 %) i Australią (4 sprawy = 5,48 %). Procentowo skalę obrotu z poszczególnymi krajami obrazuje diagram nr 5.

Diagram 5. Współpraca międzynarodowa w zakresie ekstradycji w 2011 roku

Czynności związanych z ekstradycją nie odnotowano w 2011 roku w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury oraz w Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

2.3.1. Wydanie osoby przez stronę polską

W 2011 roku sądy wydały 6 postanowień o niedopuszczalności ekstradycji. Powodem takich rozstrzygnięć były: w dwóch przypadkach sprzeczność z prawem polskim i uzasadniona obawa, że w państwie żądającym wydania może dojść do naruszenia wolności i praw osoby wydanej (wnioski ekstradycyjne Republiki Białoruś i Azerbejdżanu), w jednym przypadku posiadanie obywatelstwa polskiego przez osobę ściganą przy jednoczesnym prowadzeniu w Polsce postępowania o czyn objęty wnioskiem ekstradycyjnym (wniosek USA), w jednym przypadku przedawnienie karalności czynów (wniosek Republiki Białoruś) oraz w dwóch kolejnych sprawach – brak wymogu podwójnej karalności oraz obawa naruszenia wolności i praw osoby wydanej (wnioski Republiki Białoruś).

Dwa postanowienia o niedopuszczalności ekstradycji (do Republiki Białoruś i Azerbejdżanu) zostały zaskarżone przez prokuratora. Wniesione zażalenia nie zostały uwzględnione.

W 2011 roku Prokurator Generalny wywiódł 4 kasacje od postanowień sądów okręgowych dotyczących ekstradycji. W dwóch przypadkach kasacje odnosiły się do decyzji sądowych o niedopuszczalności wydania (do Republiki Białoruś) i w dwóch – o dopuszczalności ekstradycji (do Republiki Białoruś i Serbii).

Prokurator Generalny, po ponownej analizie materiałów postępowania, zdecydował o cofnięciu kasacji wywiedzionej na wniosek Ministra Sprawiedliwości w przedmiocie prawomocnego orzeczenia sądu o niedopuszczalności wydania Republice Białoruś obywatela tego kraju. Na skutek tego, Sąd Najwyższy pozostawił tę kasację bez rozpoznania.

Pozostałe kasacje zostały wniesione z inicjatywy Prokuratora Generalnego. Jedną z nich wniesioną na niekorzyść ściganego – Sąd Najwyższy oddalił, natomiast dwie – na korzyść ściganych, z powodu braku przesłanki podwójnej karalności, nie zostały dotychczas rozpoznane.

W 2011 roku 7 spraw ekstradycyjnych nie zostało zakończonych postanowieniem Ministra Sprawiedliwości, z uwagi na opuszczenie Polski przez osobę ściganą.

W 2011 roku do prokuratury wpłynęło łącznie 31 wniosków o wydanie osób, z czego najwięcej z Ukrainy (10 wniosków = 32,26 %), Białorusi (7 wniosków = 22,58 %), ze Stanów Zjednoczonych Ameryki (3 wnioski = 9,68%) i Norwegii (3 wnioski = 9,68%). Procentowo obrazuje to diagram nr 6.

Diagram 6. Wnioski o wydanie osób przez stronę polską w 2011 roku

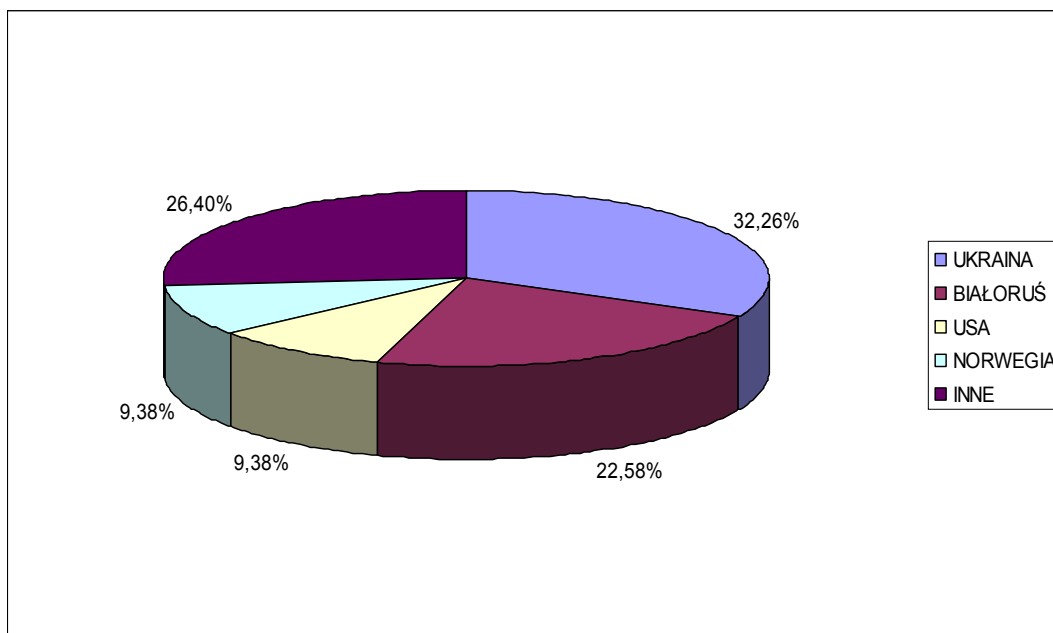

Tabela 4. Wnioski o wydanie osób przez stronę polską

Prokuratura apelacyjna	Liczba otrzymanych wniosków	Strona wzywająca
Białystok	-	-
Gdańsk	2	Mołdowa, USA
Katowice	3	Bośnia i Hercegowina-2, USA
Kraków	1	Norwegia
Lublin	3	Ukraina-2, Białoruś
Łódź	1	Ukraina
Poznań	1	Białoruś
Rzeszów	4	Białoruś, Mołdowa, Ukraina, USA
Szczecin	5	Białoruś, Norwegia, Rosja, Serbia, Turcja
Warszawa	11	Białoruś-3, Ukraina-6, Armenia, Norwegia
Wrocław	-	-
Ogółem	31	

W tym samym czasie wydano z Polski 6 osób, w tym: po 2 osoby organom sądowym Ukrainy i Stanów Zjednoczonych Ameryki i po jednej osobie władzom Federacji Rosyjskiej i Norwegii.

W trybie ekstradycyjnym otrzymano z zagranicy 3 wnioski o zgodę na rozszerzenie ścigania niezbędną do kontynuowania postępowania karnego wobec osoby uprzednio wydanej, co do której wydano postanowienie o przedstawieniu zarzutów popełnienia – przed wydaniem – przestępstwa innego niż to, za które została wydana.

2.3.2. Wydanie osób stronie polskiej

W 2011 roku prokuratura wysłała 42 wnioski o wydanie osób. W tym samym czasie, dla potrzeb postępowania przygotowawczego, wydano do Polski łącznie 12 osób, w tym: dwie osoby ze Stanów Zjednoczonych Ameryki oraz po jednej osobie z Austrii, Republiki Białoruś, Hiszpanii, Islandii, Norwegii, Peru, Rosji, Szwajcarii, Ukrainy i Włoch. Odmówiono wydania jednej osoby z Kolumbii, gdyż prawo kolumbijskie dopuszcza jedynie ekstradycję osoby oskarżonej lub skazanej, ale nie podejrzanego. W dwóch sprawach skierowano wnioski o zgodę na rozszerzenie ścigania.

Tabela 5. Wnioski o wydanie osób

Strona wezwana	Liczba wniosków	Liczba osób wydanych
Albania	1	-
Armenia	1	-
Australia	4	-
Austria	1	1
Białoruś	1	1
Brazylia	1	-
Dominikana	1	-
Hiszpania	-	1
Islandia	2	1
Kolumbia	1	-
Maroko	1	-
Norwegia	5	1
Peru	1	1
Rosja	1	1
USA	9	2
Szwajcaria	1	1
Ukraina	1	1
Włochy	10	1
Ogółem	42	12

2.4. Europejski nakaz aresztowania (ENA)

Europejski nakaz aresztowania jest decyzją sądową, wydaną przez jedno państwo członkowskie, o aresztowanie i przekazanie przez inne państwo członkowskie osoby, której nakaz dotyczy, w celu przeprowadzenia wobec niej postępowania karnego lub wykonania kary pozbawienia wolności, bądź środka zabezpieczającego w wymiarze powyżej czterech miesięcy. ENA zastąpił formalną procedurę ekstradycyjną między państwami członkowskimi Unii Europejskiej. Procedura wykonania ENA odbywa się w oparciu o zasadę wzajemnego uznawania orzeczeń sądowych.

Czynności związanych z europejskim nakazem aresztowania nie odnotowano w 2011 roku w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury oraz w Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

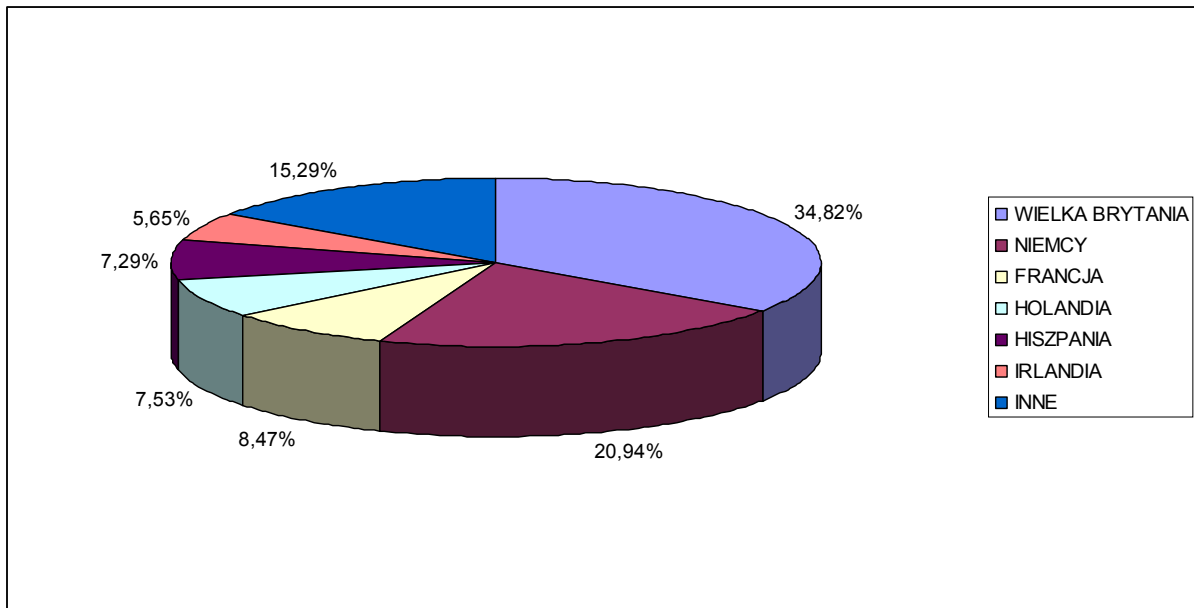
2.4.1. Przekazanie osoby stronie polskiej

Organami uprawnionymi do wydawania europejskich nakazów aresztowania w Polsce są właściwe sądy okręgowe. Wydanie nakazu w postępowaniu przygotowawczym następuje na wniosek prokuratora okręgowego (albo apelacyjnego, gdy postępowanie przygotowawcze prowadzone jest w prokuraturze apelacyjnej).

W 2011 roku prokuratorzy złożyli w postępowaniu przygotowawczym 886 wniosków o wydanie europejskich nakazów aresztowania, a sądy wydały w postępowaniach przygotowawczych ogółem 812 ENA. Do właściwości polskiej prokuratury przekazano na podstawie ENA łącznie 425 osób, przy czym sądy innych państw członkowskich Unii Europejskiej odmówiły wykonania nakazów wydanych wobec 22 poszukiwanych. Liczba ta stanowi 4,92 % wszystkich rozpoznanych za granicą polskich europejskich nakazów aresztowania wydanych w postępowaniu przygotowawczym.

Najwięcej osób zostało przekazanych z Wielkiej Brytanii (148 = 34,82 %), Niemiec (89 = 20,94 %), Francji (36 = 8,47 %), Holandii (32 = 7,53 %), Hiszpanii (31 = 7,29 %) i Irlandii (24 = 5,65 %). Procentowo pokazuje to diagram nr 7.

Diagram 7. Osoby przekazane do Polski na podstawie ENA

Ponadto w 2011 roku, prokuratorzy złożyli 39 wniosków o zgodę na rozszerzenie ścigania.

W 2011 roku wobec 1 757 podejrzanych prokuratury prowadziły poszukiwania międzynarodowe. Oznacza to wzrost o 38,46 % liczby osób poszukiwanych na szczeblu międzynarodowym w 2011 roku, w porównaniu do 2010 roku.

Tabela 6. Poszukiwania międzynarodowe

Wdrożenie poszukiwań	Liczba poszukiwanych osób
za pośrednictwem DWM PG	48
tylko kanałem INTERPOLU	17
tylko SIS	1120
SIS + INTERPOL	573
Ogółem	1757

2.4.2. Przekazanie osoby przez stronę polską

Prokurator okręgowy jest organem przyjmującym ENA wydane przez zagraniczne organy sądowe. Po wpłynięciu nakazu i przesłuchaniu osoby ściganej, prokurator wnosi sprawę do właściwego sądu okręgowego, który podejmuje decyzję w przedmiocie tymczasowego aresztowania, a następnie – przekazania, bądź odmowy przekazania.

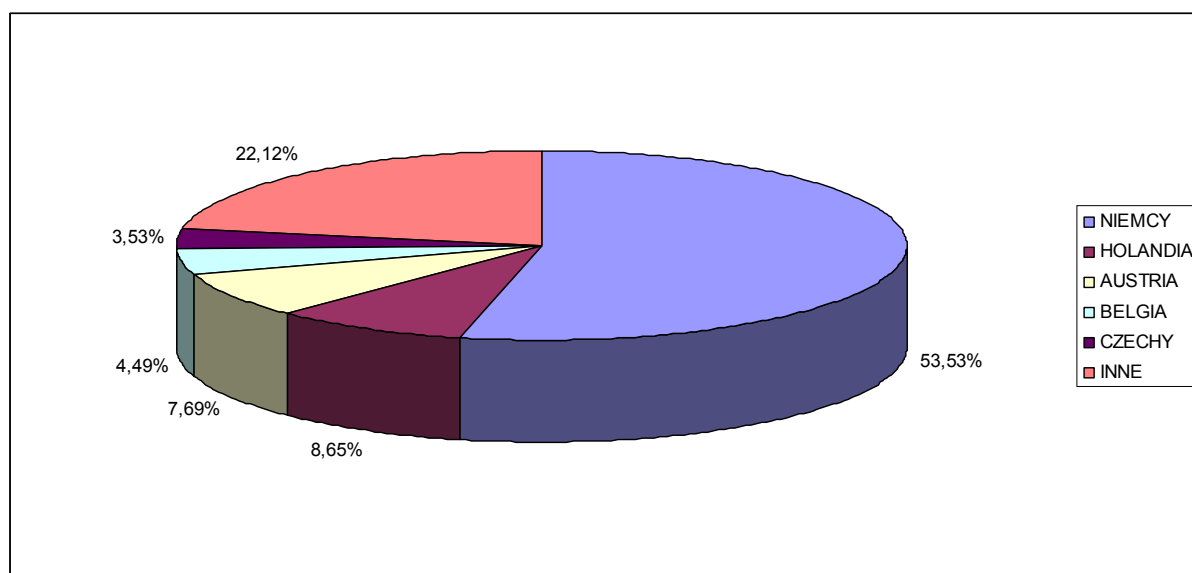
W 2011 roku do prokuratur okręgowych wpłynęło łącznie 312 europejskich nakazów aresztowania wydanych przez zagraniczne organy sądowe. Najwięcej pochodziło od strony niemieckiej (167 = 53,53 %), znacznie mniejsza liczba od organów holenderskich (27 = 8,65%), austriackich (24 = 7,69 %), belgijskich (14 = 4,49%) i czeskich (11 = 3,53%). Procentowo obrazuje to diagram nr 8.

Tabela 7. Otrzymane europejskie nakazy aresztowania

Państwo	Liczba otrzymanych nakazów
Austria	24
Belgia	14
Bułgaria	4
Cypr	1
Czechy	11
Dania	7
Estonia	1
Finlandia	1
Francja	6
Grecja	-
Hiszpania	1
Holandia	27
Irlandia	4
Litwa	4
Luksemburg	2
Łotwa	4
Malta	-
Niemcy	167
Portugalia	1
Rumunia	3
Słowacja	2

Słowenia	-
Szwecja	6
Węgry	7
Wielka Brytania	8
Włochy	7
RAZEM	312

Diagram 8. Osoby przekazane z Polski na podstawie ENA

W wyniku wdrożonych procedur za granicę przekazano łącznie 161 osób, natomiast w odniesieniu do 68 – polskie sądy odmówiły ich przekazania.

3. Pozostałe aspekty współpracy międzynarodowej

3.1. Udział Prokuratura Generalnego w pracach polskiej Prezydencji w Radzie Unii Europejskiej

Prokuratura Generalna aktywnie włączyła się w realizację programu polskiej Prezydencji w Radzie Unii Europejskiej w sprawach karnych. Działania Prokuratora Generalnego zostały umieszczone w oficjalnym kalendarzu wydarzeń związanych z Prezydencją.

Prokurator Generalny wziął udział w pracach Forum Konsultacyjnego Prokuratorów Generalnych i Dyrektorów Prokuratur Unii Europejskiej, skupiającego szefów prokuratur państw członkowskich Unii.

W dniu 23 marca 2011 roku na zaproszenie Prokuratora Generalnego Węgier, z ramienia Prezydencji węgierskiej kierującej przewodnictwem w pracach Forum, delegacja Prokuratury Generalnej wzięła udział w spotkaniu zarządu Forum zorganizowanego w siedzibie Eurojust w Hadze. Podczas spotkania omówiono: zagadnienia związane ze współpracą międzynarodową w zwalczaniu korupcji, aktualny stan prac nad projektem dyrektywy o europejskim nakazie dochodzeniowym oraz organizacyjno-techniczną formułę prac Forum.

W dniach 22 – 23 czerwca 2011 roku Prokurator Generalny wziął udział w spotkaniu plenarnym Forum Konsultacyjnego, któremu przewodniczył Prokurator Generalny Węgier. W jego trakcie Prokurator Generalny RP zaprezentował priorytety polskiej Prezydencji w sprawach karnych oraz planowane działania Prokuratury Generalnej na tym polu. Wskazał m. in. na potrzebę dalszej koordynacji działań związanych ze zwalczaniem korupcji oraz wyraził polskie poparcie dla dalszych prac nad projektem dyrektywy o europejskim nakazie dochodzeniowym. Uczestnicy spotkania zostali także zapoznani z założeniami polskiej inicjatywy dotyczącej europejskiego programu ochrony świadków.

W dniu 19 września 2011 roku Prokurator Generalny w siedzibie Eurojust w Hadze przewodniczył z ramienia polskiej Prezydencji obradom zarządu Forum Konsultacyjnego. W spotkaniu Trio Prezydencji wzięli również udział przedstawiciele prokuratur generalnych Danii i Cypru. W trakcie obrad omówiono przygotowania do zebrania plenarnego Prokuratorów Generalnych Unii Europejskiej zaplanowanego na grudzień 2011 roku. Delegacja polska zaprezentowała założenia polskiej inicjatywy dotyczącej europejskiego programu ochrony świadków, jako narzędzia w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej o charakterze transgranicznym, terroryzmu, przemytu narkotyków, handlu ludźmi oraz przestępstw ekonomicznych. Poruszono także kwestie związane z ochroną finansowych interesów Unii Europejskiej, utworzenia urzędu Prokuratora Europejskiego oraz stanu prac nad europejskim nakazem dochodzeniowym.

W dniach 15 – 16 grudnia 2011 roku w siedzibie Eurojust w Hadze, Prokurator Generalny przewodniczył w imieniu polskiej Prezydencji spotkaniu plenarnemu Forum Konsultacyjnego Prokuratorów Generalnych i Dyrektorów Prokuratur Unii Europejskiej. W spotkaniu uczestniczyli zaproszeni goście reprezentujący Radę Unii Europejskiej, Komisję Europejską, Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz po raz pierwszy,

z inicjatywy Prokuratora Generalnego, przedstawiciel Parlamentu Europejskiego. W trakcie spotkania omówiono kwestie związane z ochroną finansowych interesów Unii Europejskiej i utworzeniem instytucji Prokuratury Europejskiej na podstawie art. 86 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Zaprezentowano również założenia inicjatywy dotyczącej wzmocnienia ochrony świadków oraz przedyskutowano projekty dyrektyw o europejskim nakazie dochodzeniowym i o dostępie do adwokata w postępowaniu karnym.

Prace nad tymi projektami będą kontynuowane w toku kolejnych spotkań Forum.

3.2. Wizyty zagraniczne Prokuratora Generalnego i Zastępców Prokuratora Generalnego

W roku 2011 Prokurator Generalny i jego Zastępcy odbyli podróże zagraniczne, których celem były: wymiana doświadczeń w zakresie funkcjonowania prokuratury po jej wyodrębnieniu z administracji rządowej, rozwijanie współpracy międzynarodowej, w tym w szczególności w zwalczaniu przestępczości, zwłaszcza zorganizowanej, oraz współpraca w śledztwie w sprawie katastrofy prezydenckiego samolotu pod Smoleńskiem w 2010 roku.

W dniach 17 – 19 maja 2011 roku Prokurator Generalny wraz z Zastępcą Prokuratora Generalnego – Naczelnym Prokuratorem Wojskowym udali się z wizytą do Moskwy, gdzie odbyli spotkanie z Przewodniczącym Komitetu Śledczego Federacji Rosyjskiej oraz Prokuratorem Generalnym Federacji Rosyjskiej. Spotkanie z Przewodniczącym Komitetu Śledczego Federacji Rosyjskiej dotyczyło przebiegu postępowania prowadzonego przez Komitet Śledczy w sprawie katastrofy prezydenckiego samolotu Tu 154 M, polskich oczekiwań związanych z realizacją przez stronę rosyjską polskich wniosków o pomoc prawną oraz ustalenia zasad dalszej współpracy pomiędzy polskimi prokuratorami prowadzącymi śledztwo w tej sprawie i Komitetem Śledczym. Natomiast w trakcie spotkania z Prokuratorem Generalnym Federacji Rosyjskiej przedyskutowane zostały kwestie współpracy prokuratur obu krajów w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej w wybranych aspektach, w tym w szczególności dotyczących przestępstw porwań dla okupu.

W dniach 26 – 28 maja 2011 roku Prokurator Generalny wziął udział w zorganizowanej z inicjatywy Prokuratora Generalnego Włoch, międzynarodowej konferencji sieci Prokuratorów Generalnych Państw Członkowskich Unii Europejskiej poświęconej pozycji ustrojowej prokuratury w poszczególnych państwach w relacji do innych organów wewnętrznych. W toku konferencji najwięcej czasu poświęcono kwestiom niezależności prokuratury od władzy wykonawczej, wskazując na Rekomendację 19 z 2000 roku Komitetu Ministrów Rady Europy, Deklarację Bordeaux Rady Konsultacyjnej Sędziów Europejskich (CCJE) i Rady Konsul-

tacyjnej Prokuratorów Europejskich (CCPE) oraz Raport Komisji weneckiej z 17 – 18 grudnia 2010 roku dotyczący europejskich standardów niezależności prokuratury. Uczestnicy spotkania pozytywnie odnieśli się do wyodrębnienia polskiej Prokuratury Generalnej z Ministerstwa Sprawiedliwości oraz powierzenia Prokuratorowi Europejskiemu, którego powołanie przewiduje się w przyszłości, prowadzenia postępowań dotyczących przestępstw na szkodę interesów finansowych Unii Europejskiej.

W dniach 29 czerwca – 2 lipca 2011 roku Prokurator Generalny stanął na czele polskiej delegacji w czwartym Światowym Szczycie Prokuratorów Generalnych w Seulu. Konferencja posłużyła do wymiany poglądów i doświadczeń prokuratorów w zwalczaniu najgroźniejszych form przestępczości, w tym w szczególności: zabezpieczania mienia i zysków pochodzących z działalności przestępczej, ochrony świadków, postępowania z przestępcami współpracującymi z organami ścigania, cyberprzestępczości, ochrony ofiar handlu ludźmi i małoletnich ofiar przestępstw seksualnych oraz usprawnienia współpracy międzynarodowej. Prokuratorzy Generalni uczestniczący w konferencji przyjęli „*Deklarację seulską o nowych inicjatywach prokuratury – uczciwe i sprawiedliwe społeczeństwo*” (tłum. z ang.), w której podkreślono dążenie do tego, aby wszystkie państwa implementowały rozwiązania prawne pozwalające na skuteczne zajmowanie mienia pochodzącego z przestępstw, efektywną walkę z korupcją, ochronę świadków, w tym w szczególności kobiet i dzieci. Zwrócono również uwagę na konieczność ratyfikacji przez wszystkie państwa Konwencji o zwalczaniu korupcji z 2003 roku, Konwencji o zwalczaniu międzynarodowej przestępczości zorganizowanej z 2000 roku oraz uzupełniającego ją Protokołu o zapobieganiu, zwalczaniu oraz karaniu za handel ludźmi, w szczególności kobietami i dziećmi.

W dniach 9 – 12 października 2011 roku w Pradze, z udziałem Zastępcy Prokuratora Generalnego, odbyło się XIV Międzynarodowe Forum Prokuratorów poświęcone zwalczaniu zorganizowanej przestępczości transgranicznej. Podczas spotkania dyskutowano przede wszystkim zagadnienia: związane z przestępczością przy użyciu kart płatniczych, w tym *skimmingu*, instytucji wspólnych zespołów śledczych oraz wsparcia zespołom udzielanego przez Eurojust i Europol, instrumentów prawnych służących zwalczaniu korupcji, podstaw prawnych odzyskiwania mienia oraz wykrywania i identyfikacji korzyści pochodzących z przestępstwa, a ponadto kwestie dotyczące prawa karnego związanego z międzynarodowymi operacjami wojskowymi. Konferencja posłużyła do wymiany informacji i doświadczeń oraz nawiązaniu nowych kontaktów dla przyszłej współpracy międzynarodowej.

W dniach 24 – 28 października 2011 roku w Marrakeszu, w Maroku, odbyła się IV sesja Konferencji Państw Stron Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko korupcji. Na

czelę delegacji z Prokuratury Generalnej w konferencji wzięła Zastępca Prokuratora Generalnego. W czasie sesji plenarnych i spotkań roboczych dyskutowano na temat sposobów walki z korupcją, metod i praktyk zapobiegania korupcji oraz zwrotu korzyści uzyskanych w wyniku przestępstw korupcyjnych.

3.3. Wizyty gości zagranicznych na zaproszenie Prokuratora Generalnego

W dniach 28 lutego – 3 marca 2011 roku na zaproszenie Prokuratora Generalnego przebywał z wizytą w Polsce Prokurator Generalny Republiki Uzbekistanu. W spotkaniu z delegacją uzbecką wzięła udział Prokurator Generalny oraz Zastępca Prokuratora Generalnego. Przedmiotem rozmów było m. in. przedstawienie struktury organizacyjnej prokuratur w obu krajach, ich ustawowych zadań i kompetencji. W trakcie wizyty, w dniu 2 marca w siedzibie Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury (KSSiP) w Krakowie, podpisano memorandum o współpracy między KSSiP a Wyższą Szkołą Prokuratury Generalnej Republiki Uzbekistanu.

Na zaproszenie Prokuratora Generalnego w dniach 7 – 9 czerwca 2011 roku przebywała w Polsce delegacja słowackich prokuratorów, której przewodniczył Pierwszy Zastępca Prokuratora Generalnego Republiki Słowacji. Delegacja słowacka spotkała się z kierownictwem Prokuratury Generalnej oraz z Przewodniczącym Krajowej Rady Prokuratury. Przedmiotem rozmów były pierwsze doświadczenia polskiej prokuratury po jej wyodrębnieniu organizacyjnym ze struktury Ministerstwa Sprawiedliwości oraz obowiązki prokuratorów Prokuratury Generalnej wynikające z występowania przed Trybunałem Konstytucyjnym i Sądem Najwyższym. W trakcie wizyty goście odbyli również spotkanie z przedstawicielami Ministerstwa Sprawiedliwości i Trybunału Konstytucyjnego. Tematem najczęściej podnoszonym podczas rozmów była kwestia niezależności prokuratury od władzy wykonawczej.

3.4. Inne wizyty i spotkania Prokuratora Generalnego i jego Zastępców

W dniu 11 stycznia 2011 roku w siedzibie Prokuratury Generalnej odbyło się spotkanie Zastępcy Prokuratora Generalnego z Ministrem Sprawiedliwości Ukrainy. Przedmiotem rozmów była wymiana wzajemnych doświadczeń w działalności prokuratur Polski i Ukrainy.

W dniu 13 kwietnia 2011 r. w siedzibie Prokuratury Generalnej odbyło się spotkanie z przedstawicielami amerykańskiego wymiaru sprawiedliwości poświęcone systemowi ocen prokuratorów i postępowań dyscyplinarnych w USA. W spotkaniu tym uczestniczył Prokurator Generalny, Pierwszy Zastępca Prokuratora Generalnego i Zastępca Prokuratora Generalnego.

W dniach 23 – 26 maja 2011 roku Ministerstwo Sprawiedliwości gościło delegację Chińskiej Republiki Ludowej pod przewodnictwem Wiceministra Sprawiedliwości CHRL. Goście zainteresowani byli możliwie wszechstronnym poznaniem polskiego systemu prawnego ze szczególnym uwzględnieniem zarządzania zakładami karnymi, systemem kształcenia i szkolenia funkcjonariuszy oraz urzędników wymiaru sprawiedliwości. W ramach tej wizyty odbyło się również spotkanie delegacji chińskiej w Prokuraturze Generalnej z Zastępcą Prokuratora Generalnego.

3.5. Współpraca z EUROJUST

Eurojust jest instytucją Unii Europejskiej. Został powołany do życia *decyzją Rady z dnia 28 lutego 2002 roku 2002/187/WSiSW ustanawiającej Eurojust w celu zintensyfikowania walki z poważną przestępczością*. Głównym jego zadaniem jest stymulowanie i poprawa koordynacji działań i współpracy między właściwymi organami sądowymi państw członkowskich. Poprawa współpracy między państwami to w szczególności ułatwianie realizacji wniosków o pomoc prawną i decyzji dotyczących współpracy sądowej w sprawach karnych.

Decyzja Rady przewiduje szereg inicjatyw, które mogą być podejmowane zarówno przez Eurojust, jak i działających w jego ramach przedstawicieli krajowych, między innymi polegających na występowaniu do właściwych państw członkowskich o wszczęcie postępowania, koordynacji działań, powołaniu wspólnego zespołu śledczego, udzielaniu pomocy i przekazywaniu informacji w celu sprawnego i skutecznego podjęcia działań przez państwa członkowskie, współpracy z Europejską Siecią Sądową.

Za współpracę z Eurojustem w strukturach polskiej prokuratury odpowiada Departament do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Generalnej.

Obecnie Eurojust wykonuje swoje zadania na podstawie *decyzji Rady z dnia 16 grudnia 2008 roku 2009/426/WSiSW w sprawie wzmocnienia Eurojustu i w sprawie zmiany decyzji 2002/187/WSiSW ustanawiającej Eurojust w celu zintensyfikowania walki z poważną przestępczością*, przy udziale 27 przedstawicieli krajów członkowskich.

Polska w Eurojust reprezentowana jest przez przedstawiciela krajowego, prokuratora Prokuratury Generalnej delegowanego do pełnienia funkcji z Departamentu do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji oraz eksperta krajowego, prokuratora delegowanego z Prokuratury Apelacyjnej w Warszawie.

Podstawowym obszarem aktywności Przedstawiciela Polski w Eurojust jest ułatwianie wzajemnej współpracy prawnej w sprawach karnych na terenie Unii Europejskiej, których jedną ze stron są jednostki organizacyjne polskiej prokuratury lub sądów, w szczególności

dotyczących realizacji wniosków o pomoc prawną i decyzji związanych z prawidłowym i sprawnym wykonywaniem Europejskich Nakazów Aresztowania (ENA).

Z danych uzyskanych w Centralnym Rejestrze Spraw Eurojust w 2011 roku wynika, że w Przedstawicielstwie Polski zarejestrowano 197 spraw na ogólną liczbę 1441 spraw co stanowi prawie 14% całego wpływu do Eurojust. Jednostki organizacyjne prokuratury i sądy zwracały się do Eurojust łącznie w 82 sprawach, z czego 78 miało charakter bilateralny, a 4 multilateralny. Wnioski dotyczyły zarówno przyspieszenia i ułatwienia realizacji wniosków o pomoc prawną jak i ENA.

W 2011 roku w Eurojust z udziałem polskich prokuratorów, funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej odbyło się 9 spotkań koordynacyjnych. Spotkania zrealizowano z inicjatywy różnych państw członkowskich Unii Europejskiej i dotyczyły one spraw wymagających uzgodnień co do przebiegu współpracy i koordynacji czynności podejmowanych w konkretnych postępowaniach przygotowawczych prowadzonych przez dwa lub więcej państw. Ich efektem było przyspieszenie prowadzonych spraw oraz wzajemna koordynacja działań.

Nadto w roku sprawozdawczym z udziałem przedstawiciela krajowego zrealizowano w Eurojust 27 spotkań o charakterze ogólnym, które wywołano zarówno z jego inicjatywy jak i przedstawicieli innych państw. Dotyczyły przekazania próśb o wykonanie czynności lub przekazania informacji o stanie i terminach wykonania żądanych przez państwa wnioskujące czynności w sprawach zarejestrowanych w Eurojust.

Obok zadań wynikających z realizacji współpracy prawnej w sprawach karnych do obowiązków przedstawiciela krajowego należało również reprezentowanie Eurojust na zewnątrz poprzez udział w spotkaniach, seminariach i sympozjach. Szczególne znaczenie miała również jego aktywność w ramach Prezydencji Polski w Unii Europejskiej, przypadająca na drugą połowę 2011 roku.

Należy przytoczyć następujące przykłady podjętych działań:

a. Przygotowanie i udział w wizycie Ministra Sprawiedliwości RP w Eurojust w Hadze w dniu 16 lutego 2011 roku, która poświęcona była aktualnym problemom współpracy międzynarodowej i aktywności Eurojust.

b. Udział wraz z przedstawicielem polskiej prokuratury w strategicznym spotkaniu na temat zwalczania oszustw w podatku VAT, które zrealizowano w dniu 28 marca 2011 roku w Hadze.

c. Udział wraz z przedstawicielem Departamentu do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Generalnej w seminarium, które odbyło się dniami 15 do 17 maja 2011 roku w Budapeszcie, poświęconym nowym perspektywom współpracy sądowej w Unii

Europejskiej. W trakcie seminarium omawiano kwestie rozwoju Eurojust w świetle regulacji art. 85 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Rozdział 4 „*Współpraca wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych*”).

d. Opracowanie kwestionariusza z zakresu regulacji prawnych dotyczących terroryzmu i udział wraz z korespondentem krajowym do spraw terroryzmu wyznaczonym na podstawie decyzji o Eurojust w seminarium, które odbyło się w dniu 8 czerwca 2011 roku w Hadze i dotyczyło przeciwdziałania terroryzmowi.

e. Przygotowanie tematów i reprezentowanie Eurojust w serii spotkań odbytych w Europejskiej Agencji Zarządzania Współpracą Operacyjną na Zewnętrznych Granicach Państw Członkowskich (FRONTEX) w Warszawie, które zrealizowano w okresie od czerwca do września 2011 roku.

f. Przygotowanie i udział w organizowanym wspólnie przez Eurojust i Departament do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji, w ramach działań Prokuratury Generalnej związanych z przewodnictwem RP w Radzie Unii Europejskiej w zakresie wymiaru sprawiedliwości, seminarium strategicznym, które odbyło się w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury w Krakowie, w dniach 4 do 6 października 2011 roku, z udziałem Zastępcy Prokuratora Generalnego. Spotkanie zgromadziło prawie 100 prokuratorów z Państw Członkowskich Unii Europejskiej. Podczas seminarium omawiano problemy występujące w sprawach o produkcję, handel i przemyt substancji odurzających i psychotropowych.

g. Przygotowanie wspólnie z przedstawicielem Departamentu do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Generalnej oraz udział w 11. Spotkaniu europejskiej sieci punktów kontaktowych dotyczącym osób odpowiedzialnych za ludobójstwo, zbrodnie przeciw ludzkości oraz zbrodnie wojenne, które odbyło się w siedzibie Eurojust w dniach od 23 do 24 listopada 2011 roku.

Przedstawiciel krajowy uczestniczył również w przygotowaniu i przebiegu kolejnych spotkań Prokuratora Generalnego, które odbywały się w 2011 roku w Eurojust w ramach Konsultacyjnego Forum Prokuratorów Generalnych Państw Unii Europejskiej.

Warto również dodać, że w ramach współpracy Prokuratury Generalnej z Eurojust przedstawiciel krajowy zorganizował w jego siedzibie wizyty polskich sędziów i funkcjonariuszy Policji, przedstawiając kompetencje tego organu, możliwości nawiązania współpracy oraz instrumenty prawne służące do przyspieszania realizacji kierowanych wniosków o pomoc prawną i wykonanie decyzji związanych z przebiegiem postępowania jurysdykcyjnego.

Nadto, w związku ze współpracą z Eurojust wyznaczony przedstawiciel Departamentu do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji realizował następujące zadania:

- brał udział w spotkaniach Nieformalnej Grupy Roboczej (IWG) powołanej w związku z koniecznością implementacji przez Państwa Członkowskie Unii Europejskiej *decyzji Rady 2009/426/WSiSW w sprawie wzmocnienia Eurojustu i w sprawie zmiany decyzji 2002/187/WSiSW ustanawiającej Eurojust w celu zintensyfikowania walki z poważną przestępczością*,
- został wyznaczony jako ekspert w związku z ewaluacją *decyzji Rady 2009/426/WSiSW* przez Państwa Członkowskie Unii Europejskiej, której procedura rozpoczyna się w 2012 roku,
- uczestniczył w pracach powołanego w Ministerstwie Sprawiedliwości zespołu do opracowania projektu *rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie sposobu realizacji zadań związanych ze współpracą powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury z organizacjami międzynarodowymi lub ponadnarodowymi działającymi na podstawie umów międzynarodowych*.

W wykonaniu postanowień wynikających z *decyzji Rady 2009/426/WSiSW w sprawie wzmocnienia Eurojustu*, a dotyczących obowiązków związanych między innymi z przekazywaniem do Eurojust danych o prowadzonych postępowaniach przygotowawczych w określonej kategorii spraw, decyzją Zastępcy Prokuratora Generalnego nałożono na prokuratorów apelacyjnych obowiązek przekazywania do Departamentu do spraw Przystępczości Zorganizowanej i Korupcji danych o postępowaniach w sprawach objętych zakresem przedmiotowym *decyzji*.

Przedstawiciel Departamentu do spraw Przystępczości Zorganizowanej i Korupcji jest punktem kontaktowym Sieci działającej na podstawie *decyzji Rady 2002/494/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 roku ustanawiającej europejską sieć punktów kontaktowych dotyczących osób odpowiedzialnych za ludobójstwo, zbrodnie przeciwko ludzkości i zbrodnie wojenne*. W ramach tej działalności wziął udział w 10. Spotkaniu Sieci punktów kontaktowych, a także wspólnie z przedstawicielem krajowym i działającym przy Eurojust Sekretariatem Sieci zorganizował w związku z przewodnictwem Polski w Radzie Unii Europejskiej 11. Spotkanie Sieci, któremu przewodniczył.

Spotkanie odbyło się w Hadze w dniach 23 - 24 listopada 2011 roku. Wzięli w nim udział przedstawiciele 17 Państw Członkowskich Unii Europejskiej, a także Kanady, Norwegii, Stanów Zjednoczonych, Szwajcarii, reprezentanci Międzynarodowego Trybunału Karnego, Międzynarodowego Trybunału Karnego dla byłej Jugosławii, Międzynarodowego Trybunału Karnego dla Rwandy, Europolu, Eurojustu, Komisji Europejskiej, Sekretariatu Generalnego Komisji Unii Europejskiej, a także organizacji pozarządowych. Rezultatem spotkania

były konkluzje odnoszące się do praktyk i programów ochrony świadków w sprawach o ludobójstwo, zbrodnie przeciwko ludzkości i zbrodnie wojenne.

Raport z 11. Spotkania oraz konkluzje zostały zaprezentowane przez prokuratora Departamentu na Komitecie Koordynacyjnym ds. Współpracy Policji i Sądowej w Sprawach Karnych (CATS) w Brukseli.

3.6. Działalność w ramach Europejskiej Sieci Sądowej (EJN)

Europejska Sieć Sądowa (ang. *European Judicial Network – EJN*) – to sieć ok. 400 punktów kontaktowych (sędziów i prokuratorów) wyznaczonych przez poszczególne państwa członkowskie Unii Europejskiej na szczeblu centralnym i lokalnym, w celu wspierania i pomocy własnym oraz zagranicznym organom sądowym w zakresie współpracy międzynarodowej w sprawach karnych. Pomoc taka może być udzielana zwłaszcza poprzez wymianę informacji o prawie obcego państwa oraz różnych aspektach zagranicznej procedury i praktyki organów sądowych, a nadto polegać na udzielaniu pomocy przy przygotowywaniu wniosków o pomoc prawną lub ENA oraz asyście przy ich wykonywaniu przez państwo wezwane. W skład sieci wchodzi przedstawiciele organów sądowych państw członkowskich Unii Europejskiej (w tym również Chorwacji), a także państw kandydujących (Czarnogóra, Islandia, Turcja i Była Jugosłowiańska Republika Macedonii) i stowarzyszonych (Norwegia, Lichtenstein i Szwajcaria) oraz Komisji Europejskiej. Ważną rolę w ułatwieniu wzajemnej współpracy między punktami kontaktowymi państw reprezentowanych w sieci spełnia aktualizowana i rozbudowywana strona internetowa EJN (www.ejn-crimjust.europa.eu).

Siecią administruje mający siedzibę w Hadze (w budynku Eurojust) Sekretariat EJN, do którego należy również zarządzanie stroną internetową EJN. Spośród punktów kontaktowych każde państwo wyznacza Korespondenta Krajowego i Korespondenta do Spraw Narzędzi Informatycznych. Funkcję Polskiego Korespondenta Krajowego pełni prokurator Departamentu Współpracy Międzynarodowej Prokuratury Generalnej. Do jego kompetencji należy w szczególności koordynowanie działań polskich punktów kontaktowych, ich reprezentowanie w kontaktach z Sekretariatem EJN, przygotowywanie dla Sekretariatu informacji statystycznych na temat aktywności polskich punktów kontaktowych w poprzednim roku kalendarzowym oraz uczestnictwo w corocznych spotkaniach Korespondentów EJN, służących do wypracowywania kierunków działania sieci i podejmowania decyzji w kwestiach organizacyjnych i budżetowych.

W Polsce Europejska Sieć Sądowa oparta jest przede wszystkim na strukturach prokuratury. W jej skład, od grudnia 2010 roku, wchodzi dwóch prokuratorów Departamentu Współpracy Międzynarodowej, dziesięciu prokuratorów wyznaczonych dla obszarów proku-

ratur apelacyjnych (z wyjątkiem apelacji szczecińskiej). Dodatkowo w Departamencie Współpracy Międzynarodowej i Prawa Europejskiego Ministerstwa Sprawiedliwości – jako organu właściwego dla postępowania sądowego i wykonawczego - usytuowane są dwa punkty kontaktowe, z których jeden pełni funkcję Korespondenta do Spraw Narzędzi Informatycznych Sieci.

Dwa razy w roku odbywają się spotkania plenarne punktów kontaktowych EJM w państwach sprawujących przewodnictwo w Radzie Unii Europejskiej, spotkanie korespondentów sieci, jedno robocze spotkanie punktów kontaktowych oraz Korespondentów Sieci do Spraw Narzędzi Informatycznych.

W roku 2011 polscy prokuratorzy pełniący funkcję punktów kontaktowych EJM udzielili pomocy polskim organom w 93 przypadkach. Najczęściej udzielana pomoc dotyczyła przygotowania wniosku o pomoc prawną (37 spraw) oraz informacji o prawie obcym (26 przypadków) i wykonania wniosków o pomoc prawną (15 zapytań). Organy zagraniczne zwracały się do polskich prokuratorskich punktów kontaktowych EJM w 85 sprawach, z czego najczęściej – z prośbą o udzielenie informacji o polskim prawie (21 zapytań) oraz pomocy w procedurze wykonania ENA (20 wniosków) i związanej z wykonaniem wniosków o pomoc prawną (16 spraw). Kontakt między punktami sieci nawiązywany był głównie za pośrednictwem poczty elektronicznej, rzadziej telefonicznie.

Tabela 8. Aktywność polskich punktów kontaktowych EJM (w prokuraturze)

Zagadnienie	Organy krajowe	Organy zagraniczne
Informacja o prawie	26	21
Pomoc w przygotowaniu wniosku o pomoc prawną	37	10
Pomoc w trakcie wykonywania wniosku o pomoc prawną	15	16
Pomoc w przypadkach długiego czasu realizacji wniosku o pomoc prawną	9	7
Pomoc przy przygotowaniu ENA	1	2
Pomoc podczas wykonywania ENA	2	20
Pomoc udzielona w innych sytuacjach	3	9
Ogółem	93	85

Powyższe dane wskazują, że potencjał sieci wciąż może być lepiej wykorzystywany zarówno przez polskich prokuratorów, jak i prokuratorów innych państw. Walory szybkiego i odformalizowanego kontaktu między przedstawicielami wymiarów sprawiedliwości różnych krajów wymagają dalszej popularyzacji i upowszechniania stosowania w codziennej praktyce prokuratorskiej.

3.7. Inne formy aktywności

W 2011 roku prokuratorzy Departamentu Współpracy Międzynarodowej przygotowali i towarzyszyli kierownictwu prokuratury w międzynarodowych spotkaniach w Polsce i za granicą. Ponadto uczestniczyli w spotkaniach i konferencjach, których tematem była należąca do kompetencji departamentu szeroko rozumiana współpraca międzynarodowa. Głównym celem tych spotkań było wzmocnienie i rozwijanie istniejącej współpracy międzynarodowej, wymiana doświadczeń w tym zakresie, zdobycie nowych umiejętności i kompetencji w tej dziedzinie, nawiązanie nowych kontaktów międzynarodowych oraz upowszechnianie nowych rozwiązań z zakresu obrotu prawnego z zagranicą.

W dniach od 29 marca do 1 kwietnia 2011 roku przebywała w Polsce delegacja prokuratorów Prokuratury Generalnej Ukrainy, której przewodniczył Dyrektor Departamentu Prawa Międzynarodowego Prokuratury Generalnej Ukrainy. Wizyta prokuratorów ukraińskich była kolejnym spotkaniem z prokuratorami Departamentu Współpracy Międzynarodowej, w ramach prowadzonych od kilku lat corocznych konsultacji, poświęconych usprawnieniu wzajemnej pomocy prawnej. Podczas spotkania omówiono stan realizacji wniosków o ekstradycję i pomoc prawną, a także zapoznano delegację ukraińską z instytucjami prawnymi wprowadzonymi do polskiego porządku prawnego w związku z implementacją decyzji ramowych Rady Unii Europejskiej (europejski nakaz aresztowania, wspólne zespoły śledcze).

W dniach 12 – 14 kwietnia 2011 roku w Dreźnie odbyło się spotkanie polsko – saksońskiej grupy roboczej powołanej w 1995 roku dla usprawnienia współpracy w zakresie międzynarodowej pomocy prawnej w sprawach karnych. W skład delegacji polskich prokuratorów weszli prokuratorzy Departamentu Współpracy Międzynarodowej. Przedmiotem spotkania były zagadnienia dotyczące udostępniania danych bankowych w ramach międzynarodowej pomocy prawnej, stosowania podsłuchów telefonicznych i ich wykorzystywania we współpracy międzynarodowej, a także możliwości prawnych i faktycznych przesłuchiwanie świadków w trybie wideokonferencji. Omówiono również kwestie dotyczące praktycznych aspektów zasady wzajemnego uznawania kar o charakterze pieniężnym.

W dniach 24 – 27 maja 2011 roku Ministerstwo Sprawiedliwości gościło delegację urzędników ukraińskiego Ministerstwa Sprawiedliwości. Goście zainteresowani byli stanem

prawnym oraz inicjatywami prawnymi i organizacyjnymi w sferze bezpieczeństwa publicznego i wymiaru sprawiedliwości podejmowanymi w Polsce w związku z organizacją piłkarskich Mistrzostw Europy „Euro 2012”. Powyższe kwestie były też tematem spotkania w Prokuraturze Generalnej z przedstawicielami Departamentu Postępowania Przygotawczego oraz Departamentu Współpracy Międzynarodowej.

Delegacja polskich punktów kontaktowych EJM uczestniczyła w dniach 19 – 21 czerwca 2011 roku, w Budapeszcie, w plenarnym spotkaniu sieci zorganizowanym w ramach węgierskiej Prezydencji. Tematyka spotkania była poświęcona praktycznym aspektom dotyczącym zastosowania zasady *ne bis in idem*, wzajemnemu uznawaniu orzeczeń sądowych i wymianie informacji z rejestrów karnych. Polska delegacja zaprezentowała planowane działania sieci w ramach zbliżającej się polskiej Prezydencji w Radzie Unii Europejskiej i przewidywane na listopad 2011 roku spotkanie plenarne EJM w Gdańsku.

W dniach 27 – 28 czerwca 2011 roku prokurator Departamentu Współpracy Międzynarodowej uczestniczył w Duisburgu, w Niemczech, w konferencji zorganizowanej przez Europejską Sieć Szkolenia Kadr Wymiaru Sprawiedliwości (ang. *European Judicial Training Network – EJTN*) dotyczącej istniejących sieci współpracy sądowej w sprawach karnych. Spotkanie koncentrowało się na omówieniu aktywności i współpracy EJM z krajami należącymi do IberRed i z Eurojustem.

W dniach 30 sierpnia – 2 września 2011 roku prokurator Departamentu Współpracy Międzynarodowej wszedł w skład polskiej delegacji na konferencję zorganizowaną przez Komisję Europejską, pod tytułem „Europejskie prawo karne” w Valbandon, w Chorwacji. Podczas obrad zaprezentowano m. in. praktyczne doświadczenia polskiej prokuratury w zakresie europejskiego nakazu aresztowania i wspólnych zespołów śledczych oraz zagadnienia dotyczące funkcjonowania systemu informatycznego prokuratury.

Prokurator z Departamentu Współpracy Międzynarodowej uczestniczył w spotkaniu ekspertów 27 państw członkowskich Unii Europejskiej w dniu 27 września 2011 roku w Brukseli na temat wymiany doświadczeń oraz wypracowania właściwego sposobu korzystania z instrumentów prawnych zawartych w porozumieniach pomiędzy Unią Europejską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki o ekstradycji oraz o wzajemnej pomocy w sprawach karnych, które mają istotne znaczenie dla poprawy efektywności współpracy państw członkowskich z USA. W trakcie spotkania zwrócono szczególną uwagę na zagadnienia związane z odmową wykonywania wniosków o pomoc prawną przez USA w sprawach, w których ustanowiono regułę *de minimis*, powtarzające się żądania ze strony amerykańskiej o uzupełnienie informacji zawartych we wniosku i przekazywanie przez pań-

stwo wnioskujące dodatkowych materiałów, opóźnienia w wykonywaniu wniosków przez USA i często niewystarczającą jakość materiałów przekazywanych w wykonaniu wniosku.

W dniach 5 – 6 października 2011 roku, w Budapeszcie, prokuratorzy Departamentu Współpracy Międzynarodowej i specjalizujący się w obrocie prawnym z zagranicą z kraju wzięli udział w szkoleniu poświęconym międzynarodowej współpracy w sprawach karnych ze Stanami Zjednoczonymi Ameryki. Szkolenie koncentrowało się na wyjaśnieniu wymogów amerykańskiego systemu prawa karnego w zakresie współpracy międzynarodowej.

W dniach 10 – 11 października 2011 roku w Hadze, pod przewodnictwem Polskiego Korespondenta Sieci odbyło się trzecie spotkanie robocze Korespondentów Europejskiej Sieci Sądowej. Przedmiotem spotkania były administracyjne i finansowe kwestie dotyczące funkcjonowania Sekretariatu EJM i sieci, sprawozdanie z wykonania budżetu i programu EJM za 2011 rok, ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania środków przewidzianych na organizację spotkań regionalnych. Omówiono założenia programu działania na lata 2012 – 2013 oraz postęp prac nad tłumaczeniami strony internetowej sieci na wszystkie języki urzędowe Unii Europejskiej.

W dniach 26 – 27 października 2011 roku, w siedzibie Eurojust w Hadze, polski ekspert do spraw wspólnych zespołów śledczych uczestniczył w VII spotkaniu punktów kontaktowych do spraw wspólnych zespołów śledczych. W trakcie obrad dyskutowano m. in. zagadnienia dotyczące podstaw tworzenia wspólnych zespołów śledczych z krajami spoza Unii Europejskiej, praktycznych aspektów współpracy w oparciu o dotychczasowe doświadczenia oraz kwestie związane z finansowaniem działalności zespołów.

W dniach 16 – 18 listopada 2011 roku, w Gdańsku, odbyło się zorganizowane w ramach polskiej Prezydencji w Radzie Unii Europejskiej przez Prokuratora Generalnego oraz Ministra Sprawiedliwości, 37 Plenarne Spotkanie Europejskiej Sieci Sądowej. W spotkaniu wzięli udział Zastępca Prokuratora Generalnego oraz Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości. W spotkaniu uczestniczyło 129 osób, w tym: prokuratorzy i sędziowie pełniący funkcje punktów kontaktowych sieci w państwach członkowskich Unii Europejskiej, przedstawiciele Sekretariatu EJM, Eurojustu, Rady i Komisji Europejskiej, OLAF-u oraz państw kandydujących i stowarzyszonych z Unią Europejską, jak również polskie punkty kontaktowe EJM oraz polscy prokuratorzy i sędziowie zajmujący się współpracą międzynarodową w sprawach karnych. W trakcie spotkania omówiono kwestie związane z funkcjonowaniem Europejskiej Sieci Sądowej, przedstawiono stan zaawansowania prac nad projektem rozwiązań w zakresie wzajemnego uznawania środków ochrony świadków (europejski nakaz ochrony), jak również zapoznano gości z przepisami i organizacją polskiego systemu prawne-

go – ze szczególnym uwzględnieniem zasad obrotu prawnego z zagranicą. Zajęcia warsztatowe poświęcono praktycznym aspektom przesłuchania w formie wideokonferencji, ochrony praw procesowych stron postępowania karnego w toku realizacji wniosków o udzielenie pomocy prawnej oraz poszukiwania i zamrażania mienia.

W 2011 roku w ramach zadań służbowych prokuratorzy Departamentu Współpracy Międzynarodowej brali udział w charakterze wykładowców z zakresu obrotu prawnego z zagranicą w szkoleniach prowadzonych w kraju. Uczestniczyli również w tym charakterze za granicą, prezentując polskie rozwiązania prawne i doświadczenia w stosowaniu różnych rozwiązań prawnych w zakresie współpracy międzynarodowej w sprawach karnych.

W Departamencie Współpracy Międzynarodowej w 2011 roku wydawano opinie prawne dotyczące instrumentów współpracy międzynarodowej, w tym w szczególności istniejących i tworzonych w ramach Unii Europejskiej.

Do prokuratur apelacyjnych i okręgowych kierowano pisma instrukcyjne w celu wyjaśnienia występujących wątpliwości w stosowaniu przepisów związanych z obrotem prawnym z zagranicą (np. z zakresu stosowania ENA, procedury ekstradycyjnej, obrotu prawnego z Republiką Białoruś). Departament bezpośrednio współpracował i utrzymywał bieżące kontakty z Komendą Główną Policji, w tym w szczególności Biurem Współpracy Międzynarodowej oraz Ministerstwem Spraw Zagranicznych i polskimi placówkami dyplomatycznymi.

W ramach współpracy z Ministerstwem Sprawiedliwości Departament Współpracy Międzynarodowej Prokuratury Generalnej udzielał informacji niezbędnych do oceny wdrożenia przez Polskę rekomendacji z IV rundy oceny dotyczącej implementacji przez państwa członkowskie decyzji ramowej o ENA, ewaluacji Schengen 2012-2013, umowy pomiędzy Unią Europejską a Japonią o wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych i in.

Prokuratorzy Departamentu Współpracy Międzynarodowej w 2011 roku przeprowadzili także 57 konsultacji z osobami wyjeżdżającymi do pracy w polskich placówkach dyplomatycznych.

We współpracy międzynarodowej, udziale w działaniach podejmowanych przez organizacje międzynarodowe lub ponadnarodowe oraz zespoły międzynarodowe, uczestniczyli także prokuratorzy Departamentu do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Generalnej.

Współpraca ta dotyczyła między innymi następujących zagadnień:

1. Pranie pieniędzy i finansowanie terroryzmu

W 2011 roku Departament do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Generalnej kontynuował zaangażowanie w prace Komitetu Ekspertów Rady Europy do

Spraw Ewaluacji Krajowych Systemów Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy i Finansowaniu Terroryzmu (MONEYVAL) z siedzibą w Strasburgu.

Przedstawiciel Departamentu trzykrotnie uczestniczył w sesjach plenarnych Komitetu MONEYVAL, w trakcie których przedstawiał bieżące wyniki działań polskich organów ścigania w obszarze zwalczania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu oraz stan implementacji rekomendacji Komitetu w obszarze prawa karnego materialnego i procesowego. Bardziej szczegółowa prezentacja polskich dokonań nie była konieczna z uwagi na fakt, iż w 2007 roku doszło do przyjęcia raportu ewaluacyjnego, a następnie w latach 2008 i 2010 dwóch szczegółowych raportów z postępów władz polskich w realizacji rekomendacji Komitetu MONEYVAL, po zakończonej trzeciej rundzie ewaluacji państw członkowskich Rady Europy. Do kolejnego przeglądu polskich rozwiązań prawnych oraz praktyki organów administracji publicznej i wymiaru sprawiedliwości w zwalczaniu prania pieniędzy i finansowania terroryzmu dojdzie w maju 2012 roku.

Ponadto w ramach prac komitetu MONEYVAL przedstawiciel Departamentu do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Generalnej wraz z pozostałymi członkami polskiej delegacji wziął udział w ocenie raportu ewaluacyjnego Republiki Czech i raportu postępu Republiki Azerbejdżanu, co łączyło się z analizą obu dokumentów i sformulowaniem na sesji plenarnej Komitetu szeregu pytań do delegacji wymienionych państw.

Innym aspektem współpracy międzynarodowej realizowanej przez Departament do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Generalnej są cykliczne spotkania z przedstawicielami zagranicznych organów ścigania lub organów administracji publicznej zaangażowanych w przeciwdziałanie praniu pieniędzy. W 2011 roku doszło do takiego spotkania z przedstawicielami Drug Enforcement Administration – agencji rządowej USA zwalczającej wytwarzanie i obrót narkotykami. W trakcie spotkania podzielono się doświadczeniami w zakresie prania pieniędzy pochodzących z obrotu narkotykami w Polsce oraz omówiono praktyczne aspekty zastosowania specjalnych technik śledczych.

W ramach zadań z obszaru współpracy międzynarodowej, przedstawiciel Departamentu do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Generalnej, kontynuował zaangażowanie w prace Grupy Roboczej do spraw Korupcji w ramach Organizacji Współpracy Ekonomicznej i Rozwoju (OECD). W szczególności, w dniach 14-18 marca 2011 roku w Paryżu, na sesji plenarnej Grupy Roboczej, wraz z pozostałymi członkami polskiej delegacji, przedstawił raport po przeprowadzonej w dniach 25 - 28 października 2010 roku misji ewaluacyjnej w Bułgarii, w ramach mechanizmu przeglądownego przewidzianego w Konwencji OECD o zwalczaniu przekupstwa zagranicznych funkcjonariuszy publicznych w międzyna-

rodowych transakcjach handlowych. Dyskusja nad raportem na sesji plenarnej Grupy Roboczej poprzedzona została szeregiem spotkań z przedstawicielami władz Bułgarii oraz Sekretariatu Grupy Roboczej, w trakcie których uzgadniano poszczególne zapisy raportu.

W dniu 19 września 2011 roku w Brukseli odbyło się spotkanie i warsztaty dla przedstawicieli wymiaru sprawiedliwości Państw Członkowskich UE, poświęcone zagadnieniom wynikającym z raportu ewaluacyjnego Komisji Europejskiej dotyczącego stosowania dyrektywy 2006/24/EC o retencji danych telekomunikacyjnych, a w szczególności projektowi nowelizacji dyrektywy, w kierunku skrócenia okresu przechowywania danych. Przedstawiciel Departamentu do spraw Przystępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Generalnej zaprezentował polskie doświadczenia w wykorzystywaniu danych telekomunikacyjnych w postępowaniach przygotowawczych oraz negatywne stanowisko polskiej prokuratury w sprawie skrócenia okresu retencji danych.

Departament do spraw Przystępczości Zorganizowanej i Korupcji, kontynuował w 2011 roku współpracę z Europejskim Urzędem ds Zwalczenia Nadużyć Finansowych na Szkodę Unii Europejskiej (OLAF), w zakresie przewidzianym przez *Regulamin urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury*, tj. w przypadkach, gdy przestępstwa na szkodę interesów finansowych Unii Europejskiej popełniane są w ramach działalności zorganizowanych grup przestępczych. Współpraca ta polegała na wymianie z oficerem łącznikowym OLAF informacji dotyczących dwóch toczących się w Polsce postępowań karnych.

W dniach 23 – 24 listopada 2011 roku, w Warszawie w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, odbyła się Międzynarodowa Konferencja *„Zwalczanie oszustw szkodzących interesom finansowym Unii Europejskiej – ujęcie praktyczne w zakresie azjatyckich zorganizowanych grup przestępczych”* zorganizowana przez ABW w ramach projektu pt. *„W kierunku bardziej efektywnego zwalczania zorganizowanej przestępczości azjatyckiej godzącej w interesy ekonomiczne Unii Europejskiej”* współfinansowanego przez Komisję Europejską. Przedstawiciel Prokuratury Generalnej przedstawił prezentację na temat praktycznych aspektów zwalczania zorganizowanej przestępczości ekonomicznej w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem ujawnionych w 2011 roku przypadków przemytu celnego i unikania opodatkowania na wielką skalę przez obywateli Wietnamu i Chin prowadzących działalność gospodarczą na terenie Polski.

W dniu 10 października 2011 roku przedstawiciel Departamentu do spraw Przystępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Generalnej wyznaczony został jako ewaluator strony polskiej dla Grupy Państw Przeciwko Korupcji – GRECO, w ramach której w 2012 roku zostanie przeprowadzona IV runda przeglądu systemów prawnych państw członkow-

skich Rady Europy pod kątem implementacji i praktycznego stosowania Prawnokarnej konwencji o korupcji z dnia 12 stycznia 1999 roku, Cywilnoprawnej konwencji o korupcji z dnia 4 listopada 1999 roku oraz rekomendacji Komitetu Ministrów Rady Europy.

2. Handel ludźmi

Dokonywane w Departamencie do spraw Przystępczości Zorganizowanej i Korupcji gromadzenie i analiza danych pozwala Prokuratorowi Generalnemu wywiązywać się ze zobowiązań międzynarodowych Rzeczypospolitej Polskiej związanych z handlem ludźmi, a wynikających z *Konwencji Narodów Zjednoczonych z dnia 15 listopada 2000 roku przeciwko międzynarodowej przystępczości zorganizowanej* (Dz. U. z 2005 roku Nr 18, poz. 158), *Protokołu o zapobieganiu, zwalczaniu oraz karaniu za handel ludźmi, w szczególności kobietami i dziećmi, uzupełniającego Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przystępczości zorganizowanej* (Dz. U. z 2005 r. Nr 18, poz. 160), *decyzji ramowej Rady 2002/629/WSiSW z dnia 19 lipca 2002 roku w sprawie zwalczania handlu ludźmi* (Dz. U. WE L 203 z dnia 1 sierpnia 2002 roku), a także *Konwencji Rady Europy w sprawie działań przeciwko handlowi ludźmi, sporządzonej w Warszawie dnia 16 maja 2005 roku* (Dz. U. z 2009 roku Nr 20, poz. 107), a także nowego aktu prawa międzynarodowego *dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE z dnia 5 kwietnia 2011 roku w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego rodzaju procederu oraz ochrony ofiar, zastępującej decyzję ramową Rady 2002/629/WSiSW*.

Przedstawiciel Departamentu jest ekspertem i krajowym punktem kontaktowym do spraw działań przeciwko handlowi ludźmi GRETA (*The Group of Experts on Trafficking in Human Beings*), a także w związku z oceną polskiego ustawodawstwa pod kątem implementacji *Konwencji Rady Europy w sprawie działań przeciwko handlowi ludźmi*.

Na bieżąco prowadzona jest współpraca i wymiana informacji z Ambasadami Stanów Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii. Przedstawiciel Departamentu wziął między innymi udział w organizowanym przez Departament Stanu USA programie „*International Visitor Leadership Program*” (IVLP) pt. *International Law Enforcement Cooperation and the U.S. Legal System*. W czasie programu prokurator wymienił doświadczenia i zapoznał się z systemem przeciwdziałania i zwalczania handlu ludźmi w Stanach Zjednoczonych. Wizyta obejmowała także pobyty studyjne w różnych instytucjach wymiaru sprawiedliwości, policji i organizacji pozarządowych zajmujących się omawianą problematyką.

3. Produkcja i obrót środkami odurzającymi i psychotropowymi

Na początku listopada 2011 roku, w siedzibie Departamentu do spraw Przystępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Generalnej odbyło się spotkanie z udziałem przed-

stawiciele amerykańskiej agencji antynarkotykowej (DEA), w tym z dyrektorami Biura DEA w Warszawie oraz Biura Regionalnego w Brukseli. Spotkanie dotyczyło prezentacji polskiego modelu zwalczania przestępczości narkotykowej w aspekcie prania pieniędzy oraz rozwiązań prawnych związanych z międzynarodową pomocą prawną oraz zabezpieczaniem mienia pochodzącego z przestępstwa.

4. Korupcja

Informacje gromadzone w związku monitorowaniem przestępczości korupcyjnej były w 2011 roku sukcesywnie udostępniane Ministerstwu Sprawiedliwości, którego przedstawiciel brał udział w pracach Grupy Roboczej OECD do spraw Przekupstwa w Międzynarodowych Transakcjach Handlowych. Dotyczyło to zarówno danych statystycznych jak i danych o postępowaniach wskazanych w publikowanym przez Grupę dokumencie „*Alleged foreign bribery cases*”.

Jak już wspomniano w 2012 roku Polska podlegać będzie Czwartej Rundzie Oceny, prowadzonej w ramach prac Grupy Państw przeciwko Korupcji (GRECO) Rady Europy w zakresie zapobiegania nieprawidłowościom dotyczącym parlamentarzystów, sędziów i prokuratorów.

Wobec tego, iż wśród ewaluowanych instytucji znalazła się także Prokuratura Generalna, Departament do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji począwszy od września 2011 roku aktywnie uczestniczy w przygotowaniach do przyjęcia misji ewaluacyjnej. W związku z tym wyznaczono prokuratorów reprezentujących poszczególne departamenty, którzy będą uczestniczyć w spotkaniu z ekspertami Rady Europy jak również opracowano odpowiedzi na pytania kwestionariusza, które przekazano do Ministerstwa Sprawiedliwości. Odpowiedzi te zawierały m.in. dane gromadzone w ramach monitoringu przestępczości korupcyjnej.

5. Inne formy współpracy

W listopadzie 2011 roku, z inicjatywy Ambasady Stanów Zjednoczonych w Warszawie zostało zorganizowane spotkanie prokuratorów z Departamentu do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Generalnej z przedstawicielami firmy Google dotyczące możliwości uzyskiwania danych, w związku z prowadzonymi postępowaniami przygotowawczymi. Spotkanie to zaowocowało przekazaniem szablonów zapytań o udostępnienie danych, jeszcze przed kierowaniem wniosków o międzynarodową pomoc prawną.

W związku z odbywającą się w Warszawie, w dniach 15-16 grudnia 2011 roku, konferencją „*Europejskie Dni Rozwoju*” prokuratorzy Departamentu do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Generalnej, wspólnie z Zastępcą Prokuratora Generalne-

go spotkali się z Leonardem Maccarthym – Wiceprezesem Banku Światowego. Tematem spotkania była współpraca prokuratury z Bankiem Światowym, w związku ze zwalczaniem przestępczości korupcyjnej.

We wrześniu oraz listopadzie 2011 roku odbyły się dwa spotkania – z delegacją ukraińską oraz delegacją administracji Kosowa, w toku których zaprezentowano polskie doświadczenia w zwalczaniu przestępczości korupcyjnej.

Przedstawiciel Departamentu do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji wziął czynny udział, w charakterze eksperta, w organizowanym przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury w dniach 29-30 listopada 2011 roku, w Lublinie, międzynarodowym seminarium pt. „*Walka z korupcją*”, które odbyło się w związku z Prezydencją Polski w Unii Europejskiej. W trakcie spotkania przedstawiono doświadczenia Departamentu wynikające z koordynacji zwalczania przestępczości korupcyjnej.

W dniach 23 – 25 listopada 2011 roku przedstawiciel Departamentu do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji reprezentował Prokuraturę Generalną w Drugiej Edycji Międzynarodowej konferencji dotyczącej „*Ochrony waluty Euro przed fałszowaniem*”, która została zorganizowana w Hadze przez Europol we współpracy z OLAF – em oraz Europejskim Bankiem Centralnym.

Także prokuratorzy Departamentu Postępowania Przygotowawczego Prokuratury Generalnej uczestniczyli w międzynarodowych konferencjach, i tak:

Na zorganizowanej w dniu 15 kwietnia 2011 r. w Warszawie przez Stowarzyszenie Sędziów Polskich *Iustitia*, Stowarzyszenie Prokuratorów Rzeczypospolitej Polskiej oraz Magistrats Europeens pour la Democratie et les Liberteas Międzynarodowej Konferencji na temat „Polska Prokuratura w świetle przemian ustrojowych 2010 roku” prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego wygłosił referat p.t. „Ustrój polskiej prokuratury, a zasada niezależności prokuratorskiej”.

W dniach od 30 maja do 1 czerwca 2011r. w Monachium prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego jako przedstawiciel Prokuratora Generalnego uczestniczył w corocznych obradach prokuratorów generalnych niemieckich krajów związkowych z Prokurator Generalną RFN Panią Prof. Moniką Harms i przedstawicielami prokuratur najwyższego stopnia z krajów sąsiedzkich. W obradach wzięli udział prokuratorzy generalni z Belgii, Holandii, Luksemburga, Francji i Austrii.

W toku konferencji prokurator przedstawił referat poświęcony omówieniu pozycji Prokuratora Generalnego i Prokuratury Generalnej w Polsce, a także problematyce niezależności prokuratora w świetle przemian ustrojowych 2010 roku.

Prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego, będący w dniach 14 – 16 kwietnia 2011 roku w Warszawie uczestnikiem międzynarodowej konferencji naukowej na temat: „Zwalczanie nieprawidłowości na szkodę interesów finansowych Unii Europejskiej – aspekty administracyjno- karnoprawne”, zorganizowanej przez Towarzystwo Badawcze Prawa Europejskiego we współpracy z Akademią Leona Koźmińskiego w Warszawie w ramach programu Hercule II 2007 – 2013, wygłosił referat dot. tematyki „Postępowanie administracyjne i karne w sprawach dotyczących nieprawidłowości - doświadczenia współpracy”.

W dniach 29 – 30 września 2011 roku w Krakowie prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego wziął udział w międzynarodowej konferencji na temat: „Współpraca sądowa w sprawach karnych w Unii Europejskiej – przestępstwa gospodarcze” zorganizowanej przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury we współpracy z Akademią Prawa Europejskiego w ramach Polskiej Prezydencji w Radzie Unii Europejskiej. Konferencja miała na celu wymianę informacji i doświadczeń z praktyki orzeczniczej w sprawach gospodarczych prowadzonych na szkodę finansowych interesów UE w państwach, których przedstawiciele brali udział w konferencji. Uczestnicy zgodnie stwierdzili, iż niezbędna jest unifikacja procedur w ramach UE, pozwalająca na, między innymi, sprawniejsze przeprowadzanie czynności w ramach międzynarodowej pomocy prawnej.

Na zorganizowanej w dniach 16 – 18 listopada 2011 roku w Sofii 9 Konferencji Prokuratorów zwalczających przestępczość na szkodę finansową Unii Europejskiej, zorganizowanej przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) we współpracy z Prokuraturą Generalną Bułgarii, uczestniczył prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego. Celem konferencji było wzmocnienie współpracy pomiędzy OLAF a państwami członkowskimi Unii Europejskiej na płaszczyźnie zwalczania przestępstw gospodarczych, które naruszają interesy finansowe Unii Europejskiej. Tematem wiodącym konferencji była współpraca władz sądowniczych i władz administracyjnych w zwalczaniu przestępczości popełnianej na szkodę finansową Unii Europejskiej. W trakcie sesji plenarnej przedstawiona została prezentacja na temat współpracy polskich organów administracji, prokuratury i sądów w zakresie zwalczania tego typu przestępczości, która obejmowała zarówno kompleksowe wskazanie podstaw i ram prawnych tej współpracy, jak i praktycznych aspektów działania poszczególnych organów.

Dokonano również analizy porównawczej dotyczącej prawodawstwa i metod zwalczania przestępstw na szkodę finansową UE innych państw – uczestników konferencji: Bułgarii, Włoch, Rumunii i Holandii, a także oceny tej współpracy z punktu widzenia OLAF. Podczas konferencji odbyła się także debata studentów Uniwersytetu Sofijskiego im. św.

Klemensa z Ochrydy z uczestnikami na temat problematyki objętej zakresem konferencji. Konferencja była również okazją do bezpośredniej wymiany doświadczeń w prowadzeniu postępowań gospodarczych dotyczących przestępstw na szkodę finansową UE pomiędzy uczestniczącymi w niej prokuratorami oraz możliwości uzyskiwania wzajemnej pomocy w tym zakresie.

Prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego jako przedstawiciel Prokuratora Generalnego brał udział w dniach 20 – 21 października 2011 roku w Balatonlelle (Węgry) w dorocznej konferencji naukowej organizowanej przez Prokuraturę Generalną Węgier we współpracy z Organizacją Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie. Konferencja ta należała do cyklu konferencji prowadzonych w formie naukowego forum dyskusyjnego. Temat wiodący spotkania brzmiał: *„Przestępstwa z nienawiści – wykrywanie, dochodzenie, zbieranie dowodów”*. Do udziału w konferencji organizatorzy zaprosili przedstawicieli Prokuratury Generalnej Polski, Chorwacji i Słowacji. Strona polska przedstawiła prezentację na temat krajowego ustawodawstwa i praktyk w zakresie zwalczania przestępstw z nienawiści. Podczas panelu roboczego poruszono także kwestie praktycznych aspektów w zakresie identyfikacji przestępstw z nienawiści, prowadzenia postępowań dotyczących tej kategorii przestępstw oraz skutecznego oskarżania sprawców przestępstw przed sądem. Dokonano również analizy porównawczej prawodawstwa państw - uczestników konferencji dotyczącego przestępstw z nienawiści.

W 2011 roku prokuratorzy zajmujący się obrotem prawnym z zagranicą na szczeblu okręgowym i apelacyjnym uczestniczyli w 63 konferencjach, seminariach, szkoleniach i roboczych spotkaniach w Polsce oraz za granicą poświęconych współpracy międzynarodowej.

Dla przykładu w dniach 15 – 17 lutego 2011 roku w Londynie prokurator Prokuratury Okręgowej w Białymstoku wziął udział w warsztatach poświęconych europejskiemu nakazowi aresztowania zorganizowanych przez brytyjskie organy ścigania. W spotkaniu brali udział przedstawiciele policji i organów zajmujących się wykonywaniem ENA z Wielkiej Brytanii, Irlandii, Holandii, Włoch, Hiszpanii i Polski. Było to czwarte spotkanie dotyczące zagadnień praktycznych związanych z poszukiwaniem osób ściganych i wykonywaniem ENA zmierzające do wypracowania wspólnego kompendium zawierającego praktyczne uwagi odnośnie realizacji ENA w tych państwach.

Ponadto w dniu 28 września 2011 roku w Prokuraturze w Rostoku odbyło się spotkanie Prokuratora Apelacyjnego w Szczecinie z Prokuratorem Generalnym niemieckiego Landu Meklemburgii i Pomorza Przedniego oraz szefami prokuratur w Neubrandenburgu

i Stralsundzie. Tematem spotkania była wymiana dotychczasowych doświadczeń w zakresie współpracy prokuratur polskich i niemieckich, ściganie przestępczości zorganizowanej oraz problemy związane z wnioskami o pomoc prawną w sprawach karnych pochodzącymi z Republiki Białoruś i wnioskami o ekstradycję z państw, w których nie zniesiono kary śmierci. Doprecyzowano też zasady odbywania dwustronnych staży prokuratorów niemieckich i polskich.

Także w dniach 17 – 19 października 2011 roku w Bydgoszczy odbyła się konferencja międzynarodowa zorganizowana przez Prokuraturę Okręgową w Bydgoszczy przy współpracy z Prokuraturą Okręgową w Berlinie, pod patronatem honorowym Prokuratora Apelacyjnego w Gdańsku na temat „Współpraca między polskimi i niemieckimi organami ścigania w sprawach karnych, ze szczególnym uwzględnieniem przestępczości związanej z kradzieżami samochodów, transgranicznym ich przemieszczaniem, ukrywaniem oraz zbywaniem”. Uczestnikami konferencji było kilkudziesięciu prokuratorów prokuratur okręgowych apelacji gdańskiej oraz prokuratorzy niemieccy.

Ponadto prokuratorzy prokuratur okręgowych brali udział w programach wymiany stażowej organizowanych w ramach Europejskiego Programu Wymiany Sędziów i Prokuratorów przez Europejską Sądową Sieć Szkoleniową (ang. *EJTN*) m. in. we Francji, Austrii i Rumunii. W ramach takiej wymiany stażowej przebywali również w Polsce prokuratorzy m. in. z Finlandii, Hiszpanii, Czech i Niemiec. Kontynuowano również wymiany stażowe prowadzone w przygranicznych jednostkach prokuratury z prokuratorami państw sąsiednich (Słowacja, Niemcy).

W 2011 roku, podobnie jak w latach poprzednich prokuratorzy z prokuratur okręgowych, specjalizujący się w zagadnieniach dotyczących obrotu prawnego z zagranicą, odbywali miesięczne staże w Departamencie Współpracy Międzynarodowej Prokuratury Generalnej.

Całokształt tej aktywności w sposób niewątpliwy przyczynia się do coraz lepszego wywiązywania się przez prokuraturę z powierzonych zadań wiążących się z obrotem prawnym z zagranicą w sprawach karnych.

VI. Gromadzenie, przetwarzanie i analizowanie danych w systemach informatycznych oraz współpraca z Szefem Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych

Gromadzenie, przetwarzanie i analizowanie w systemach informatycznych danych, w tym danych osobowych, pochodzących z prowadzonych lub nadzorowanych na podstawie ustawy postępowań oraz z udziału w postępowaniu sądowym, administracyjnym, w sprawach o wykroczenia lub innych postępowaniach prowadzonych na podstawie ustawy, przekazywanie danych i wyników analiz właściwym organom, w tym organom innych państw, organizacjom międzynarodowym, w tym ponadnarodowym, oraz organom Unii Europejskiej, na podstawie ustaw lub umów międzynarodowych ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską lub jeżeli przekazywanie danych i wyników analiz tym organom i organizacjom wynika z odrębnych przepisów.

W roku 2011 System Informatyczny Prokuratury „Libra” został wdrożony we wszystkich jednostkach organizacyjnych prokuratury szczebla apelacyjnego, okręgowego i rejonowego. We wszystkich tych jednostkach odstąpiono od prowadzenia zdecydowanej większości urządzeń ewidencyjnych w formie tradycyjnej (repertoriów, rejestrów i wykazów pomocniczych), prowadząc je wyłącznie w formie elektronicznej. Działanie takie nie tylko znacząco usprawniło pracę urzędników i innych pracowników, ułatwiając dostęp do informacji przetwarzanych w tych urządzeniach, ale również pozwoliło na powstanie baz danych na poziomie okręgowym i apelacyjnym.

Trwające od roku 2008 prace nad modyfikacją tej aplikacji, rozpoczęte jeszcze w Ministerstwie Sprawiedliwości i kontynuowane w Prokuraturze Generalnej, doprowadziły do rozpoczęcia jej wdrożenia w mijającym roku. Na potrzeby zmodyfikowanej aplikacji w 2011 r. Prokuratura Generalna dokonała zakupu sprzętu informatycznego (serwery, stacje robocze oraz oprogramowanie), który został przekazany powszechnym jednostkom organizacyjnym prokuratury.

Z poziomu wszystkich jednostek organizacyjnych szczebla apelacyjnego, okręgowego oraz niektórych jednostek szczebla rejonowego zapewniono dostęp do Centralnej Bazy Danych Systemu Informatycznego Prokuratury, za pośrednictwem której uzyskują one dostęp do baz zewnętrznych: Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL),

Krajowego Rejestru Sądowego (KRS), Krajowego Rejestru Karnego (KRK), Krajowego Rejestru Urzędowego Podmiotów Gospodarki Narodowej (REGON), Centralnej Ewidencji Pojazdów (CEP), Centralnej Ewidencji Kierowców (CEK), Systemu Informacyjnego Schengen (SIS), Nowej Księgi Wieczystej (NKW) oraz Centralnej Bazy Danych Osób Pozbawionych Wolności (Noe.NET). Korzystając z odrębnych przeglądarek jednostki te posiadają dostęp do Systemu Analiz i Monitorowania Rynku Obrotu Nieruchomościami Związku Banków Polskich (AMRON) oraz Systemu Udostępniania Danych Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej (SUD).

Przeprowadzone w Departamencie Organizacji Pracy, Wizytacji i Systemów Informatycznych Prokuratury w Prokuraturze Generalnej prace doprowadziły do powstania projektu połączenia, w oparciu o ogólnopolską sieć teletransmisyjną PESEL-NET MPLS, wszystkich powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury. Zrealizowanie tego projektu umożliwi pełne wykorzystanie użytkowanych systemów informatycznych oraz dostęp do Centralnej Bazy Danych z poziomu wszystkich powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury szczebla rejonowego, a nadto zasilanie Centralnej Bazy Danych Systemu Informatycznego Prokuratury „Libra” danymi z jednostek prokuratury wszystkich szczebli.

Podkreślić należy, że elektroniczny dostęp do informacji niezbędnych w toku prowadzonego postępowania przygotowawczego lub wymaganych dla wyjaśnienia okoliczności sprawy prowadzi do skrócenia czasu trwania postępowań przygotowawczych oraz ograniczenia kosztów ich prowadzenia.

We wszystkich prokuraturach apelacyjnych oraz w 9 prokuraturach okręgowych wdrożono system digitalizacji akt „Sydig”, który finansowany był w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego, a beneficjentem tego projektu jest Ministerstwo Sprawiedliwości. Po uzyskaniu akceptacji stosownych władz krajowych podjęte zostały prace zmierzające do uzyskania przez Prokuraturę Generalną tytułu prawnego do użytkowania oprogramowania i dedykowanego sprzętu. W dalszej kolejności podjęte zostaną czynności umożliwiające wdrożenie tego systemu w kolejnych jednostkach prokuratury. W tym zakresie konieczne jest dokonanie zakupu sprzętu informatycznego dla tych jednostek oraz zmodyfikowanie użytkowanego oprogramowania. System digitalizacji akt, umożliwiający wgląd w elektroniczny obraz akt postępowania, usprawnia pracę prokuratorów i urzędników, pozwalając na bardziej efek-

tywne sprawowanie funkcji nadzorczych oraz szybsze wykonywanie czynności analitycznych.

W 10 prokuraturach apelacyjnych oraz w 44 spośród 45 prokuratur okręgowych, wdrożony został system analizy kryminalnej, nadzorowany przez Departament Organizacji Pracy, Wizytacji i Systemów Informatycznych Prokuratury w Prokuraturze Generalnej. Jest on skutecznie wykorzystywany dla potrzeb postępowań przygotowawczych prowadzonych i nadzorowanych przez te jednostki prokuratury.

W 2011 r. Prokuratura Generalna dokonała kolejnego zakupu oprogramowania iBase oraz Analyst's Notebook, wykorzystywanego w procesie analizy kryminalnej, które przekazano podległym jednostkom prokuratury. W związku z wdrożeniem systemu analizy kryminalnej przeprowadzone zostały szkolenia analityków kryminalnych, które były inicjowane lub organizowane w Prokuraturze Generalnej przez Departament Organizacji Pracy, Wizytacji i Systemów Informatycznych Prokuratury.

Z powodu braku możliwości i niecelowości stworzenia w Prokuraturze Generalnej własnego centrum przetwarzania danych systemów informatycznych, użytkowanych w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury, obsługę w tym zakresie w 2011 r. wykonywało Ministerstwo Sprawiedliwości. Podstawą do tego jest „Porozumienie w sprawie usług świadczonych przez Ministerstwo Sprawiedliwości w okresie przejściowym, zapewniających prawidłowe funkcjonowanie Prokuratury Generalnej w zakresie informatyki, informatyzacji powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, sposobu i terminów przekazywania przez Ministerstwo Sprawiedliwości zadań związanych z eksploatacją aplikacji informatycznych oraz sieci i sprzętu komputerowego w Prokuraturze Generalnej”, zawarte w dniu 7 maja 2010 r. pomiędzy Prokuratorem Generalnym i Ministrem Sprawiedliwości, a następnie sukcesywnie przedłużane.

Współpraca z Szefem Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych w zakresie niezbędnym do realizacji jego zadań ustawowych

Realizując obowiązki wynikające z ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o gromadzeniu, przetwarzaniu i przekazywaniu informacji kryminalnych (t. jedn. Dz. U. Nr 29, poz. 153 z 2010 r. z późn. zm.), powszechne jednostki organizacyjne prokuratury przekazywały informacje kryminalne do Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych, a także kierowały do tej instytucji zapytania.

W roku 2011 zarejestrowano łącznie 38 856 informacji kryminalnych oraz skierowano 6 445 zapytań ze wszystkich powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury.

Podnieść przy tym należy, że rejestracja informacji kryminalnych przez prokuraturę nadal następuje wyłącznie w przypadku prowadzenia postępowania przygotowawczego osobiście przez prokuratora lub też w przypadku powierzenia jego prowadzenia innemu organowi tylko w określonym zakresie.

W prowadzonych przez Policję dochodzeniach i śledztwach powierzonych jej do prowadzenia w całości, które stanowią zdecydowaną większość prowadzonych postępowań przygotowawczych, na mocy Porozumienia Komendanta Głównego Policji i Prokuratora Generalnego z dnia 18 października 2002 r. w sprawie przekazywania informacji kryminalnych do Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych, Policja dokonuje samodzielnie rejestracji informacji kryminalnych.

Analogiczne porozumienie w sprawie przekazywania informacji kryminalnych do Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych zostało zawarte w dniu 31 sierpnia 2011 r. pomiędzy Prokuratorem Generalnym i Szefem Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

Transmisja informacji pomiędzy powszechnymi jednostkami organizacyjnymi prokuratury i Krajowym Centrum Informacji Kryminalnych przebiegała za pośrednictwem prokuratur apelacyjnych i okręgowych, które przekazywały także dane otrzymane z podległych prokuratur rejonowych. Przekaz informacji realizowany był elektronicznie, za pośrednictwem sieci PESEL-NET.

We wszystkich jednostkach prokuratury szczebla apelacyjnego i okręgowego użytkowano aplikację umożliwiającą tym jednostkom organizacyjnym prokuratury kierowanie bezpośrednio zapytań do Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych oraz uzyskiwanie odpowiedzi drogą elektroniczną.

W celu poprawy skuteczności ścigania sprawców przestępstw oraz przyspieszenia prowadzonych postępowań przygotowawczych, powszechne jednostki organizacyjne prokuratury korzystają z zewnętrznych baz danych, administrowanych między innymi przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministra Sprawiedliwości, Komendanta Głównego

Policji, Dyrektora Generalnego Służby Więziennej oraz Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Poza wymienionym powyżej Krajowym Centrum Informacji Kryminalnych, prokuratorzy korzystają – poprzez teletransmisję danych z Centralnej Bazy Danych Systemu Informatycznego Prokuratury – z następujących baz danych: Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL), Krajowego Rejestru Sądowego (KRS), Krajowego Rejestru Karnego (KRK), Krajowego Rejestru Urzędowego Podmiotów Gospodarki Narodowej (REGON), Centralnej Ewidencji Pojazdów (CEP), Centralnej Ewidencji Kierowców (CEK), Systemu Informacyjnego Schengen (SIS), Nowej Księgi Wieczystej (NKW), Centralnej Bazy Danych Osób Pozbawionych Wolności (Noe.NET) oraz z Systemu Udostępniania Danych Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej (SUD). Ponadto podjęto prace zmierzające do zawarcia porozumienia z Krajową Izbą Rozliczeniową w sprawie udostępnienia powszechnym jednostkom organizacyjnym prokuratury systemu OGNIVO, umożliwiającego szybsze ustalanie rachunków bankowych osób podejrzanych o popełnienie przestępstwa.

Zawarte w dniu 21 stycznia 2011r. porozumienie Prokuratora Generalnego z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji umożliwia powszechnym jednostkom organizacyjnym prokuratury korzystanie z zapewniającej bezpieczeństwo przesyłu danych ogólnopolskiej sieci teletransmisyjnej PESEL-NET MPLS, administrowanej przez resort spraw wewnętrznych i administracji.

VII. Opiniowanie projektów aktów normatywnych

Efekt zmian wprowadzonych ustawą z dnia 9 października 2009 o zmianie ustawy o prokuraturze oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 178, poz. 1375) i rozdzielenie połączonych dotychczas urzędów Prokuratora Generalnego i Ministra Sprawiedliwości, jest w rzeczywistości szerszy, niż miałyby to wynikać jedynie z rozdzielenia tych dwóch funkcji. Prokurator Generalny, mimo że stał się odrębnym organem władzy, nie został wyposażony w kompetencje i pozycję samodzielnego, niezależnego organu w systemie władzy państwowej, wyposażonego w szczególności w inicjatywę ustawodawczą.

W Wydziale Kwestii Prawnych Biura Prokuratora Generalnego we współpracy z Rzecznikiem Dyscyplinarnym, w realizacji polecenia Prokuratora Generalnego został przygotowany obszerny projekt ustawy o zmianie ustawy o prokuraturze, obejmujący całokształt zagadnień związanych z odpowiedzialnością dyscyplinarną i służbową prokuratorów. Projekt ten zmierza do kompleksowych i zasadniczych zmian w systemie sądownictwa dyscyplinarnego dla prokuratorów, obejmującego swymi kompetencjami także kwestie związane z uchylaniem immunitetu prawnokarnego prokuratorów. Obecny stan prawny przewiduje rozpoznawanie spraw dyscyplinarnych w systemie sądownictwa dyscyplinarnego prokuratorów kompetentnego zarówno w sprawach dyscyplinarnych, jak i w postępowaniu o zezwolenie na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej. Obecnie sądownictwo to ma charakter wyłącznie korporacyjny i opiera się na członkach składów orzekających pochodzących z wyboru środowiskowego.

Powoduje to, że postępowania dyscyplinarne, a także dotyczące kwestii immunitetu prokuratorskiego toczą się przewlekłe, a wąskie kadrowo sądy dyscyplinarne nie są w stanie zapewnić sprawnego i szybkiego toku procedowania. Ponadto sądownictwo dyscyplinarne zostało rozczłonkowane, bowiem tworzy trzy odrębne systemy organów - dla prokuratorów powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, dla prokuratorów wojskowych oraz dla prokuratorów Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

Projekt obejmuje ujednoczenie sądownictwa dyscyplinarnego dla wszystkich trzech sektorów organizacyjnych prokuratury. Ponadto znosi wybieralność sędziów sądów dyscyplinarnych – zastępując ten model powołaniem do składu sądownictwa dyscyplinarnego pierwszej instancji wszystkich prokuratorów szczebla centralnego i apelacyjnego (oraz ich równorzędnych poziomów). Jednocześnie przewiduje pozostawienie, na poziomie pierwszej instan-

cji, zawodowo-korporacyjnego charakteru sądów dyscyplinarnych, lecz działających, co do zasady, w postępowaniu dyscyplinarnym na zasadzie jawności, z wyjątkami odpowiadającymi regułom konstytucyjnym. Sądy te mają działać przy wszystkich apelacjach.

Całkowitą nowością ma być powierzenie orzecznictwa dyscyplinarnego w sprawach prokuratorskich w drugiej instancji sądownictwu powszechnemu i Sądowi Najwyższemu.

Ze względu na brak inicjatywy ustawodawczej Prokuratora Generalnego projekt nie mógł zostać bezpośrednio wniesiony do Sejmu i dlatego został przekazany z odpowiednim postulatem Ministrowi Sprawiedliwości, jednak nie znalazł się w planach legislacyjnych Rządu.

Poleceniem z dnia 15 grudnia 2010 roku Prokurator Generalny powołał Zespół do opracowania propozycji zmian w Regulaminie wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury. W wyniku prac Zespołu zostało przygotowane propozycje zmian w 58 paragrafach tego rozporządzenia. Większość zmian wynikała z uwzględnienia uwag i propozycji przekazanych z prokuratur apelacyjnych. Część stanowiła reakcję na pojawiające się przed prokuratą nowe wyzwania, takie jak wprowadzenie dla właściwych komórek organizacyjnych zadań w zakresie kontroli zarządczej lub uczestniczenia w pozyskiwaniu środków z Funduszy Pomocowych. Znaczącą kategorię stanowiły propozycje wynikające ze zmian w prawie, w szczególności nowelizacji kodeksów karnych z dnia 5 listopada 2009 roku, która weszła w życie 8 czerwca 2010r. (Dz.U. Nr 206, poz. 1589) oraz ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 roku o zmianie ustawy – prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 203, poz. 1192), wprowadzającej między innymi oceny okresowe prokuratorów.

Opracowany w Prokuraturze Generalnej projekt został przesłany do oceny Ministrowi Sprawiedliwości przy piśmie z dnia 20 grudnia 2011 roku.

W dniu 14 kwietnia 2011 roku Prokurator Generalny skierował do Ministra Sprawiedliwości pismo wskazujące na konieczność rozważenia podjęcia prac zmierzających do nowelizacji art. 557 k.p.k. W ocenie Prokuratury Generalnej obecne brzmienie paragrafów 1 i 2 wskazanego artykułu nasuwa poważne wątpliwości przy dokonywaniu wykładni tych przepisów. Wątpliwości te przyczyniają się do stosunkowo rzadkiego występowania z roszczeniami regresowymi wobec osób, które swoim bezprawnym działaniem spowodowały niesłuszne skazanie, zastosowanie środka zabezpieczającego, niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie. W treści pisma sformułowany został zakres wątpliwości interpretacyjnych, w oparciu o analizę praktyki prokuratorskiej w okresie od wejścia w życie obecnie obowiązujących kodyfikacji karnych, to jest od 1 września 1998 roku do 30 września 2010

roku. Badaniem objętych zostało 898 spraw, w których oceniane były przesłanki do wytoczenia powództw regresowych.

W dniu 15 kwietnia 2011 r. Prokurator Generalny skierował do Ministra Sprawiedliwości pismo dotyczące potrzeby podjęcia prac ustawodawczych w zakresie uregulowania w ustawie problematyki zwrotu kosztów ponoszonych przez świadków w postępowaniu karnym. Skierowanie wymienionego pisma pozostawało w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 marca 2011 r. sygn.. SK 13/08 orzekającym niezgodność z art. 64 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej art. 4 ust. 1 dekretu z dnia 26 października 1950 r. o należności świadków, biegłych i stron w postępowaniu sądowym (Dz.U. Nr 49, poz. 445, z 2004 r. Nr 273, poz. 2702 oraz z 2009 r. Nr 221, poz. 1739).

W dniu 16 lutego 2011 r. Prokurator Generalny przesłał Marszałkom Sejmu i Senatowi oraz Przewodniczącym Klubów Parlamentarnych i Poselskich projekt ustawy o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami zakładający zmianę art. 60 ust. 1 poprzez ujęcie w katalogu podmiotów uprawnionych do nieruchomości wchodzących w skład zasobu nieruchomości Skarbu Państwa także Prokuratury Generalnej. W wyniku prac parlamentarnych Sejm w dniu 15 kwietnia 2011 r. uchwalił ustawę o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. Nr 129, poz. 732). Zmiana ustawa w art. 43 ust. 4 a oraz 60 ust. 1 pozwoliła na ujęcie Prokuratury Generalnej w w/w ustawie.

Zgodnie ze strukturą organizacyjną Prokuratury Generalnej, określoną w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 r. - Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz. U. Nr 49, poz. 296, z późn. zm.), zadanie opiniowania projektów aktów normatywnych przekazywanych Prokuratorowi Generalnemu na podstawie art. 3 ust. 1 pkt 9 ustawy, a także udział w pracach legislacyjnych związanych z projektami aktów normatywnych dotyczących prokuratury, realizowane jest przez Biuro Prokuratora Generalnego - Wydział Kwestii Prawnych, który odpowiedzialny jest również za przygotowywanie, dla potrzeb Prokuratora Generalnego i jego zastępców, opinii oraz innych opracowań dotyczących zgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej aktów normatywnych, opracowywanie opinii prawnych dotyczących zgłaszanych przez inne komórki organizacyjne Prokuratury Generalnej wątpliwości co do wykładni prawa.

Zadania prokuratury, jakimi są strzeżenie praworządności oraz czuwanie nad ściganiem przestępstw, realizowane są m.in. poprzez opiniowanie projektów aktów normatywnych, o czym stanowi art. 3 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599). Nadto, zgodnie z normą zawartą

w art. 29 ust. 2 ustawy o prokuraturze, wydawane przez ministrów akty normatywne dotyczące postępowania przygotowawczego wymagają uprzedniego uzgodnienia z Prokuratorem Generalnym, a wydawane przez wojewodę - uprzedniego uzgodnienia z prokuratorem okręgowym.

W tym miejscu należy podkreślić, że kompetencja Prokuratora Generalnego do opiniowania aktów normatywnych oraz obowiązek określony w art. 29 ust. 2 przywołanej ustawy mają jednak nieco inny wymiar i charakter niż uzgadnianie w toku procesu legislacyjnego treści projektów aktów normatywnych, dokonywane podczas uzgodnień międzyresortowych.

Wymienione wyżej czynności, związane *de facto* z pracą legislatora, uczestniczenie w pracach komisji i podkomisji sejmowych i senackich przedstawicieli Prokuratury Generalnej, wymagają nie tylko wiedzy dotyczącej zasad techniki prawodawczej, ale przede wszystkim kwalifikacji i doświadczenia zawodowego, związanego z pracą prokuratora, a także umiejętności związanych z prezentacją racji prokuratury i potrzeb zawodowych prokuratora.

Podobnie jak w roku 2010, tak i w roku 2011, w wielu przypadkach, mimo że przedmiot projektu aktu normatywnego nie pozostawał w związku z zadaniami prokuratury i kompetencjami Prokuratora Generalnego, ministrowie kierujący poszczególnymi działami administracji rządowej, z powołaniem się na przepisy § 12 ust. 1 uchwały Rady Ministrów z dnia 19 marca 2002 r. – Regulamin Pracy Rady Ministrów (M. P. Nr 13, poz. 221, z późn. zm.), przedstawiali Prokuratorowi Generalnemu projekty ustaw, jak i projekty rozporządzeń, do wyrażenia stanowiska i zgłoszenia uwag do projektu.

Również Szef Kancelarii Sejmu zwracał się do Prokuratora Generalnego o wyrażenie, na podstawie art. 3 ust. 1 pkt 9 ustawy o prokuraturze, opinii o projektach ustaw rządowych, jak i poselskich lub senackich kierowanych do łaski marszałkowskiej.

W 2011 r. do Prokuratora Generalnego przekazano do zaopiniowania, w trybie art. 3 ust. 1 pkt 9 ustawy o prokuraturze, łącznie 142 projekty aktów normatywnych lub innych dokumentów. Były to projekty ustaw przekazywane do zaopiniowania przez Szefa Kancelarii Sejmu, jak również projekty ustaw i projekty rozporządzeń, przedkładane przez ministrów kierujących działami administracji rządowej, a także projekty innych dokumentów. Przedkładane Prokuratorowi Generalnemu projekty ustaw i rozporządzeń poddawane były ocenie i analizie w celu ustalenia, czy przedmiot regulacji i proponowane rozwiązania pozostawały w zakresie zadań prokuratury oraz kompetencji merytorycznych Prokuratora Generalnego. Rozwiązania proponowane w projektach poddane były konfrontacji przede wszystkim z konstytucyjnymi standardami ochrony wolności i praw jednostki, a także poddane oce-

nie celowości, racjonalności i merytorycznej trafności. Ocenie poddawano w szczególności projektowane przepisy karne, jak również konieczność penalizacji określonych zachowań sprzecznych z przyjętymi regulacjami prawnymi.

Przy tak ustalonej pozycji Prokuratora Generalnego w tworzeniu prawa, trudno jest ocenić, w jakim stopniu i w jaki sposób jego uwagi i sugestie wpłynęły na ostateczny kształt regulacji objętych projektami aktów normatywnych, bowiem projektodawcy sporadycznie, a w zasadzie wyłącznie w przypadku projektów rozporządzeń, informowali Prokuratora Generalnego o sposobie rozstrzygnięcia zgłaszanych przez niego uwag.

Przedmiot opiniowanych przez Prokuratora Generalnego projektów ustaw i rozporządzeń niejednokrotnie pozostawał poza zadaniami prokuratury oraz kompetencjami merytorycznymi Prokuratora Generalnego, bowiem projektowane regulacje dotyczyły sfery polityki finansowej państwa, systemu ubezpieczeń społecznych, systemu zaopatrzenia emerytalnego, także służb mundurowych i weryfikacji przyznanych świadczeń emerytalnych pracownikom tych służb, rozwiązań zawartych w projektach ustaw prezentujących określone poglądy, związane z zagadnieniami światopoglądowymi i bioetycznymi, dotyczącymi dopuszczalności zapłodnienia pozaustrojowego i przeszczepiania komórek.

Do Prokuratora Generalnego przekazywane były również, nie podlegające jego ocenie, projekty stanowisk rządu wobec poselskich projektów ustaw, a także inne dokumenty m.in. wnioski o udzielenie przez Radę Ministrów zgody na podpisanie Protokołu Dodatkowego do Prawnokarnej Konwencji o Korupcji, raport dot. retencji danych telekomunikacyjnych opracowany w oparciu o prace Zespołu ds. Pozyskiwania danych do Spraw Służb Specjalnych, formularze europejskiego badania warunków życia ludności, kwestionariusz indywidualny europejskiego badania warunków życia ludności i kwestionariusz gospodarstwa domowego, przekazane przez Prezesa GUS.

Prokurator Generalny na wniosek Szefa Kancelarii Sejmu oraz na wniosek Senatu zaopiniował 65 projektów ustaw zarówno rządowych, jak i poselskich (w tym jeden projekt ustawy przekazany do zaopiniowania przez Senat), co stanowiło blisko połowę opinii wydanych o projektach aktów normatywnych. Większość przedstawionych projektów nie była oznaczona numerami druków sejmowych, lecz sygnaturą Szefa Kancelarii Sejmu.

W toku uzgodnień międzyresortowych oraz konsultacji społecznych nad projektami ustaw i rozporządzeń, Prokuratorowi Generalnemu przedstawiono do zaopiniowania:

- 16 projektów ustaw przygotowanych przez ministrów kierujących działami administracji rządowej (w tym 9 projektów ustaw przygotowanych przez Ministra Sprawiedliwości) oraz obywatelski projekt ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii,

- 45 projektów rozporządzeń (w tym 15 projektów rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości),

- 13 projektów innych dokumentów.

Prokurator Generalny wyraził również stanowisko o przekazanych do zaopiniowania w trybie art. 3 ust. 1 pkt 9 ustawy prokuraturze, projekcie *Strategii Rozwoju Kraju 2020*, przygotowanej przez Ministra Rozwoju Regionalnego oraz o projekcie zintegrowanej z tym projektem, *Strategii Sprawne Państwo 2011-2020*, przygotowanej przez d. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji. W swej opinii sformułował uwagę dotyczącą potrzeby wskazania w *Strategii Rozwoju Kraju 2020*, jako zadania strategicznego państwa również reformy ustrojowej prokuratury, w szczególności poprzez podkreślenie konieczności konstytucyjnego umocowania prokuratury i Prokuratora Generalnego w strukturze organów państwa, jak również zagwarantowania statusu prokuratora jako apolitycznego funkcjonariusza publicznego, wyposażonego w atrybut niezależności.

Opinie wyrażone przez Prokuratora Generalnego w trybie art. 3 ust. 1 pkt 9 ustawy o prokuraturze o projektach aktów normatywnych, dotyczyły następujących dokumentów:

Projekty ustaw przedłożone przez Szefa Kancelarii Sejmu:

- poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o samorządzie gminnym (dot. kwestii związanych z zapewnieniem dostępu do pomocy prawnej osobom najuboższym, nr pisma GMS-WP-173-23/11),

- rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy - prawo o ustroju sądów powszechnych (zgodność regulacji z prawem UE, nr pisma GMS-WP-173-28/11),

- poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora (nr pisma GMS-WP-173-27/11),

- komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy prawo o aktach stanu cywilnego, (nr pisma GMS-WP-173-31/11),

- poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o broni i amunicji oraz Kodeksu karnego (broń biała, noże - nr pisma GMS-WP-173-33/11),

- senacki projekt ustawy o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego (dot. tzw. odwołania poziomego, nr pisma GMS-WP-173-38/11),
- senacki projekt ustawy o zmianie ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich (nr pisma GMS-WP-173-40/11),
- poselski projekt ustawy o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz ustawy - Kodeks postępowania cywilnego (nr pisma GMS-WP-173-48/11),
- rządowy projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem systemu ubezpieczeń społecznych z aktami wykonawczymi (nr pisma GMS-WP-173-49/11),
- rządowy projekt ustawy Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw (nr pisma GMS-WP-173-50/11),
- komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy Kodeks wyborczy oraz ustawy - przepisy wprowadzające ustawę - Kodeks wyborczy (nr pisma GMS-WP-173-56/11),
- poselski projekt ustawy o Krajowej Radzie Prokuratury wraz z autopoprawką (nr pisma GMS-WP-173-59/11),
- poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o odpadach (nr pisma GMS-WP-173-60/11),
- senacki projekt ustawy o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (nr pisma GMS-WP-173-65/11),
- poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o dozorze technicznym (nr pisma GMS-WP-173-64/11),
- komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy - prawo prasowe (nr pisma GMS-WP-173-63/11),
- komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy - Kodeks spółek handlowych oraz innych ustaw (nr pisma GMS-WP-173-62/11),
- senacki projekt ustawy o zmianie ustawy - Kodeks pracy (nr pisma GMS-WP-173-67/11),
- poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o transporcie drogowym oraz zmianie innych ustaw (nr pisma GMS-WP-173-71/11),
- projekt Obwieszczenia Marszałka Sejmu RP w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu o prokuraturze (nr pisma BL-WTJ-020-124/11),
- senacki projekt ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich (nr pisma GMS-WP-173-90/11),

- poselski projekt ustawy o zmianie ustawy - Kodeks karny (nr pisma GMS-WP-173-89/11),
- rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (nr pisma GMS-WP-173-87/11),
- poselski projekt ustawy o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów wojskowych oraz ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (nr pisma GMS-WP-173-91/11),
- projekt ustawy o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych - druk senacki nr 1174,
- poselski projekt ustawy o zmianie ustawy - Kodeks spółek handlowych (ograniczenie możliwości ingerencji organów wymiaru sprawiedliwości w sprawy majątkowe obywateli, nr pisma GMS-WP-173-105/11),
- obywatelski projekt ustawy o zmianie ustawy o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży oraz niektórych innych ustaw (nr pisma GMS-WP-173-108/11),
- poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych (dot. wydania decyzji administracyjnej, nr pisma GMS-WP-173-117/11),
- poselski projekt ustawy o Rzeczniku Praw Podatnika (nr pisma GMS-WP-173-116/11),
- poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych (dot. zaostrożenia kar finansowych, nr pisma GMS-WP-173-121/11),
- poselski projekt ustawy - Kodeks karny (w zakresie wolność słowa, nr pisma GMS-WP-173-129/1),
- poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o kierujących pojazdami (nr pisma GMS-WP-173-124/11),
- poselski projekt ustawy o umowie związku partnerskiego (nr pisma GMS-WP-173-126/1),
- rządowy projekt ustawy o timeshare (nr pisma GMS-WP-173-154/11),
- rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o dostępie do informacji publicznej oraz niektórych innych ustaw (nr pisma GMS-WP-173-152/11),
- rządowy projekt ustawy o redukcji niektórych obowiązków dla obywateli i przedsiębiorców (nr pisma GMS-WP-173-159/11),
- poselski projekt ustawy o świadomym rodzicielstwie (nr pisma GMS-WP-173-164/11),

- senacki projekt ustawy o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego (nr pisma GMS-WP-173-165/11),
- poselski projekt ustawy o zmianie ustawy - Prawo telekomunikacyjne (nr pisma GMS-WP-173-169/11),
- rządowy projekt ustawy o wymianie informacji z organami ścigania państw członkowskich Unii Europejskiej (nr pisma GMS-WP-173-174/11),
- przedłożony przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o zgromadzeniach (nr pisma GMS-WP-173-2/11),
- rządowy projekt ustawy zmieniającej ustawę o zmianie ustawy o ochronie przeciwpożarowej oraz niektórych innych ustaw (nr pisma GMS-WP-173-3/11),
- poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o wsparciu rodzin i systemie pieczy zastępczej (nr pisma GMS-WP-173-4/11),
- poselski projekt ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych (nr pisma GMS-WP-173-5/1),
- poselski projekt ustawy o zwrocie osobom fizycznym niektórych wydatków związanych z zakupem odzieży i dodatków odzieżowych dla niemowląt oraz obuwia dziecięcego (nr pisma GMS-WP-173-6/11),
- rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami, ustawy o niektórych zabezpieczeniach finansowych oraz ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze (nr pisma GMS-WP-173-8/1),
- poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku rolnym (nr pisma GMS-WP-173-10/11),
- poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o dostępie do informacji publicznej (nr pisma GMS-WP-173-11/11),
- poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (nr pisma GMS-WP-173-9/1),
- poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw (nr pisma GMS-WP-173-12/11),
- poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o pobieraniu i przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów (nr pisma GMS-WP-173-14/11),
- poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (nr pisma GMS-WP-173-18/1),

- poselski projekt ustawy o zmianie ustawy z dnia 7.09.2007 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz ustawy o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (nr pisma GMS-WP-173-17/11),
- poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty (nr pisma GMS-WP-173-15/11),
- projekt ustawy o zmianie ustawy o godle, barwach i hymnie RP (nr pisma GMS-WP-173-16/11),
- poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (nr pisma GMS-WP-173-19/11),
- poselski projekt ustawy o zasadach wykonywania prawa własności górniczej przez Skarb Państwa w zakresie wydobywania węglowodorów oraz utworzenia Funduszu im. Ignacego Łukaszewicza (nr pisma GMS-WP-173-22/11),
- poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych (nr pisma GMS-WP-173-20/11),
- poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych (nr pisma GMS-WP-173-21/11),
- poselski projekt ustawy o zmianie ustawy prawo geologiczne i górnicze (nr pisma GMS-WP-173-23/11),
- poselski projekt ustawy o podatku od towarów i usług (nr pisma GMS-WP-173-25/11),
- poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty (nr pisma GMS-WP-173-26/11),
- poselskie, jednobrzmiące, projekty ustaw o zmianie ustawy o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów (in vitro), przygotowane przez grupę posłów z Klubu Poselskiego Ruch Palikota oraz grupę posłów Klubu Poselskiego Sojuszu Lewicy Demokratycznej (nr pisma GMS-WP-173-14/11 oraz GMS-WP-173-24/11).

Projekty ustaw przedłożone przez ministrów kierujących działami administracji rządowej:

- projekt ustawy o zmianie ustawy o świadku koronnym, przygotowany przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, przekazany Prezesowi Rady Ministrów i do wiadomości Prokuratorowi Generalnemu, który w piśmie do Premiera przedstawił krytyczne uwagi i wyraził wątpliwości, co do zasadności przedstawionej inicjatywy legislacyjnej,
- projekt ustawy o zmianie ustawy - Kodeks karny, ustawy - Kodeks postępowania karnego, ustawy - Kodeks karny wykonawczy, ustawy - Kodeks wykroczeń, przygotowany przez Ministra Sprawiedliwości,
- projekt ustawy o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Karnym, przedłożony przez Ministra Sprawiedliwości,
- projekt ustawy o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, w zakresie implementacji Decyzji ramowej Rady 2008/909/WSISW, 2008/947/WSISW, przedłożony przez Ministra Sprawiedliwości w lutym 2011 r.,
- projekt ustawy o dodatkowym ubezpieczeniu zdrowotnym, przedłożony przez Ministra Zdrowia w marcu 2011 r.,
- projekt ustawy o wymianie informacji z organami ścigania państw członkowskich Unii Europejskiej, przedłożony przez Ministra spraw Wewnętrznych i Administracji w marcu 2011 r.,
- projekt ustawy o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych i ustawy Kodeks postępowania cywilnego przedłożony przez Ministra Sprawiedliwości w marcu 2011 r.,
- projekt ustawy o zapewnieniu bezpieczeństwa w związku z organizacją Turnieju Finałowego UEFA EURO 2012 oraz o zmianie ustawy - Kodeks karny, ustawy- Kodeks postępowania karnego, ustawy - Kodeks karny wykonawczy, ustawy Kodeks wykroczeń, przedłożony przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji,
- projekt ustawy o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego i niektórych innych ustaw, przedłożony przez Ministra Sprawiedliwości,
- projekt ustawy o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, przedłożony przez Ministra Sprawiedliwości,

- projekt ustawy o zapobieganiu zanieczyszczeniu morza przez statki oraz ustawy o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary, przedłożony przez Ministra Infrastruktury,
- projekt założeń projektu ustawy o niektórych sposobach unikania konfliktu interesów, przedłożony przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów, nr pisma SJP-10-1(103)/10,
- projekt założeń projektu ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, przedłożony przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji,
- projekt ustawy o zmianie ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej, przedłożony przez Ministra Finansów,
- projekt zmian w ustawie – Prawo o ruchu drogowym oraz art. 89 Kodeksu wykroczeń w związku z obniżeniem wieku szkolnego, przekazany przez Ministerstwo Sprawiedliwości,
- projekt ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, przedłożony przez Ministra Zdrowia.

Projekty rozporządzeń przedkładanych przez ministrów kierujących działami administracji rządowej:

- projekt rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- projekt rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie sposobu przechowywania zwłok i szczątków (dot. przesłanki do odstąpienia od warunków przeprowadzenia ekshumacji), przekazany przez Głównego Inspektora Sanitarnego,
- projekt rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie sporządzania pism w postaci dokumentów elektronicznych, doręczania dokumentów elektronicznych oraz udostępniania formularzy, wzorów i kopii dokumentów elektronicznych, przygotowany przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji (przedstawiciel Prokuratora Generalnego wziął udział w konferencji uzgodnieniowej dotyczącej tego projektu),
- projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w

formie elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych, przygotowany przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji,

- projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie procedury „Niebieskie karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska karta”, przygotowany przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej,
- projekt rozporządzenia Rady Ministrów zmieniającego rozporządzenie w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2011 r., przygotowany przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego,
- projekt rozporządzenia Ministra Zdrowia zmieniającego rozporządzenie w sprawie zakresu niezbędnych informacji gromadzonych przez świadczeniodawców, szczegółowego sposobu rejestrowania tych informacji oraz ich przekazywania podmiotom zobowiązanym do finansowania świadczeń ze środków publicznych,
- projekt rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji zmieniającego rozporządzenie w sprawie imiennego upoważnienia i legitymacji służbowej inspektora Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych,
- projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie szczegółowego sposobu i trybu przeprowadzania konkursów na stanowisko asystenta prokuratora,
- projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2012, przedłożony przez Prezesa GUS,
- projekty rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie - Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury oraz rozporządzenia zmieniającego - Regulamin wewnętrznego urzędowania wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury, przygotowane przez Ministra Sprawiedliwości,
- projekt rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi, przygotowany przez Głównego Inspektora Sanitarnego,
- projekt rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie wzorów kart wpisu i wzorów kart zapytania o dane w Systemie Informacyjnym Schengen oraz sposobu ich wypełniania,
- projekt rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie sposobu przeprowadzania i dokumentowania przez Policję czynności operacyjno-rozpoznawczych polegających na dokonaniu w sposób niejawnym nabycia, zbycia lub przejęcia przedmiotów pochodzących z przestępstwa, ulegających przepadkowi albo których wytwarzanie, posiadanie, przewożenie lub którymi obrót są zabronione,

a także na przyjęciu lub wręczeniu korzyści majątkowej, oraz sposobu przekazywania i niszczenia materiałów uzyskanych podczas stosowania tych czynności,

- projekt rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów zmieniającego rozporządzenie w sprawie wysokości grzywien nakładanych w drodze mandatów karnych za wybrane rodzaje wykroczeń, przedłożony przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji,

- projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniającego rozporządzenie w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym,

- projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniającego rozporządzenia w sprawie wysokości i szczegółowych zasad ustalania kosztów postępowania w sprawach nieletnich,

- projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniającego rozporządzenie w sprawie wysokości wynagrodzenia i podlegających zwrotowi wydatków mediatora w postępowaniu cywilnym,

- projekt rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie sposobu dokumentowania prowadzonej przez policję kontroli operacyjnej, przechowywania i przekazywania wniosków, zarządzeń i materiałów uzyskanych podczas stosowania tej kontroli, a także przetwarzania i niszczenia tych materiałów,

- projekt rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie trybu ustalania okoliczności i przyczyn wypadków pozostających w związku z pełnieniem służby w Policji,

- projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie sposobu realizacji kompetencji prokuratora w zakresie nadzoru nad czynnościami operacyjno-rozpoznawczymi,

- projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie sposobu postępowania z dokumentami złożonymi radom gmin przy zgłaszaniu kandydatów na ławników oraz wzoru karty zgłoszenia,

- projekt rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie sposobu dokumentowania prowadzonej przez Centralne Biuro Antykorupcyjne kontroli operacyjnej, przechowywania i przekazywania wniosków, postanowień i zarządzeń oraz przechowywania, przekazywania, przetwarzania i niszczenia materiałów uzyskanych podczas stosowania tej kontroli,

- projekt rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie sposobu dokumentowania prowadzonej przez Straż Graniczną kontroli operacyjnej oraz przechowywania i przekazywania wniosków i zarządzeń a także przechowywania, przekazywania oraz przetwarzania i niszczenia materiałów uzyskanych podczas stosowania tej kontroli,
- projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniającego rozporządzenie w sprawie archiwizowania akt spraw sądowych,
- projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie dokumentowania kontroli operacyjnej prowadzonej przez wywiad skarbowy,
- projekt rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie środków bezpieczeństwa fizycznego stosowanych dla zabezpieczenia informacji niejawnych, w sprawie organizacji i funkcjonowania kancelarii tajnej oraz przechowywania informacji niejawnych i innych,
- projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie sposobu sporządzania, przechowywania i udostępniania protokołów przesłuchań, oskarżonych, świadków, biegłych i kuratorów, a także innych dokumentów lub przedmiotów, na które rozciąga się obowiązek zachowania w tajemnicy informacji niejawnych albo zachowania tajemnicy związanej z wykonywaniem zawodu lub funkcji,
- projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie Informatyzacji Państwa na lata 2011-2015, przedłożony przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji;
- projekt rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie specjalizacji zawodowej pracownika socjalnego,
- projekt rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie przetwarzania przez CBA informacji i danych stanowiących tajemnicę bankową oraz informacji dot. umów o rachunek papierów wartościowych, umów o rachunek pieniężny, umów ubezpieczenia lub innych umów dotyczących obrotu instrumentami finansowymi, przedłożony przez Centralne Biuro Antykorupcyjne,
- projekt rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie czynności obserwowania i rejestrowania przez funkcjonariuszy celnych zdarzeń w miejscach publicznych,
- projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie określenia wzoru zaświadczenia zawierającego informacje dla państwa członkowskiego UE dot. naruszeń obowiązków nałożonych na sprawcę skazanego na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania,

- projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości i Ministra Zdrowia w sprawie szczegółowych warunków, zakresu i trybu współdziałania podmiotów leczniczych z podmiotami leczniczymi dla osób pozbawionych wolności w Zakładach Karnych i Aresztach Śledczych w zapewnieniu świadczeń zdrowotnych osobom pozbawionym wolności, przedłożony przez Ministra Sprawiedliwości,
- projekt rozporządzenia Rady Ministrów zmieniającego rozporządzenie w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2012, przekazany przez prezesa GUS,
- projekt ustawy o wykonaniu Konwencji o zakazie prowadzenia badań, produkcji i gromadzenia zapasów broni bakteriologicznej i toksycznej oraz o ich zniszczeniu, przekazany przez BTWC w Zespole do Spraw Zapobiegania Proliferencji działający w Ministerstwie Spraw Zagranicznych,
- projekt zmiany rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie szczegółowego zakresu informacji dot. osoby skazanego, przesyłanych przez sąd dyrektorowi zakładu karnego lub aresztu śledczego,
- projekt zmiany rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości - Regulamin urzędowania sądów powszechnych,
- projekt zmiany rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości - Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury,
- projekt rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie czynności obserwowania i rejestrowania przez funkcjonariuszy celnych zdarzeń w miejscach publicznych,
- projekt rozporządzenia Ministra Finansów zmieniającego rozporządzenie w sprawie właściwości miejscowej organów Służby Celnej w zakresie, w jakim właściwość ta nie wynika z przepisów regulujących zadania organów celnych i organów podatkowych,
- projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie sposobu sporządzania, przechowywania i udostępniania protokołów przesłuchań oskarżonych, świadków, biegłych i kuratorów, a także innych dokumentów lub przedmiotów, na które rozciąga się obowiązek zachowania w tajemnicy informacji niejawnych albo zachowania tajemnicy związanej z wykonywaniem zawodu lub funkcji,
- projekt rozporządzenia Rady Ministrów zmieniającego rozporządzenie w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2011, przedłożony przez Prezesa GUS,

- projekt rozporządzenia Ministra Finansów zmieniającego rozporządzenie w sprawie wykonywania kontroli przestrzegania przepisów prawa celnego oraz innych przepisów związanych z przewozem i wywozem towarów,
- projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniającego rozporządzenie - Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury.

Ponadto należy wskazać, że w Wydziale Kwestii Prawnych w okresie od 1 stycznia 2011 r. do 31 grudnia 2011 r. zarejestrowano łącznie 276 spraw, w tym, poza wymienionymi projektami opinii Prokuratora Generalnego, dotyczącymi projektów aktów normatywnych, przygotowano także opinie w zakresie wykładni przepisów dotyczących ustroju prokuratury, prawa karnego, prawa państwowego, prawa administracyjnego, prawa pracy i ubezpieczeń społecznych oraz prawa gospodarczego.

Do najbardziej istotnych dla funkcjonowania prokuratury analizowanych problemów należy zaliczyć kwestię dopuszczalności odmowy powołania przez Prokuratora Generalnego na stanowisko prokuratorskie kandydata wnioskowanego przez Krajową Radę Prokuratury. Obszerna i oparta na wykładni przepisów art. 11 ust. 1 w zw. z art. 24 pkt 9 ustawy o prokuraturze opinia Biura wskazująca na dopuszczalność takiej decyzji, ukształtowała praktykę, a jednocześnie znalazła potwierdzenie w wypowiedziach doktryny.

Zasadniczym problemem, związanym z zagadnieniami ustrojowymi było rozstrzygnięcie dopuszczalności objęcia przez prokuratora w stanie spoczynku mandatu posła. Negatywna w tym zakresie opinia Biura została następnie podzielona przez Sąd Najwyższy w dwóch postanowieniach z dnia 9 listopada 2011 r.

Podobnej problematyki prawnej dotyczyła opinia Biura oceniająca zasadność wydania przez Prokuratora Generalnego decyzji o sprzeciwie wobec podjęcia przez prokuratora Prokuratury Krajowej w stanie spoczynku opracowania na podstawie umowy o dzieło, na zamówienie partii politycznej, „opinii prawnej analizującej pod kątem prawno-karnym prace Komisji Śledczej”. W tym zakresie Biuro Kwestii Prawnych oceniło, że brak jest podstaw do wydania decyzji o sprzeciwie wobec podjęcia takiej aktywności przez prokuratora w stanie spoczynku.

W związku z wątpliwościami powstającymi na tle problematyki nierozpoznanego w toku kadencji Sejmu wniosku o zezwolenie na pociągnięcie posła do odpowiedzialności karnej, ponownie piastującego mandat poselski, została przygotowana opinia Biura, komplek-

sowo wyjaśniająca tryb i sposób postępowania w takich sytuacjach. Opinia ta została przekazana wszystkim prokuratorom apelacyjnym.

Również w 2011 r. Biuro opiniowało istotne kwestie związane ze stosowaniem przepisów dotyczących nabywania prawa do kolejnych stawek wynagrodzenia zasadniczego przez prokuratorów oraz w sprawie wykładni przepisów związanych z obowiązkiem składania co roku oświadczenia o stanie majątkowym przez prokuratora, w aspekcie braku takiego obowiązku leżącego po stronie prokuratora w stanie spoczynku.

Biuro Kwestii Prawnych opracowało w 2011 roku opinię prawną dotyczącą wątpliwości interpretacyjnych wynikających ze stosowania przepisów ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2007r. Nr 43, poz. 277 z późn. zm.), znowelizowanej ustawą z dnia 4 lutego 2011r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2011 r. Nr 53, poz.271), między innymi w zakresie zaskarżalności postanowienia sądu w przedmiocie zarządzenia tzw. zgody następcej oraz terminu w jakim prokurator jest obligowany do wystąpienia do sądu o udzielenie zgody następcej.

Wykorzystania w postępowaniu karnym dowodów popełnienia przestępstwa uzyskanych w wyniku czynności operacyjnych, dotyczyły także opinie Biura, w których analizie poddane zostały między innymi;

- zapis art. 27 ust. 15 c ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu (Dz.U. z 2010 r. Nr 29, poz. 154 z późn. zm.), w aspekcie możliwości uzyskania zgody następcej na wykorzystanie takich dowodów popełnienia przestępstwa przez osobę, której tożsamość, na etapie wniosku do sądu, nie jest jeszcze ustalona,

- zapis art. 9e ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2011 r. Nr 116, poz. 675 z późn. zm.), w aspekcie możliwości bezpośredniego wykorzystania materiałów zgromadzonych w trakcie kontroli operacyjnej.

W 2011 roku Wydział Kwestii Prawnych Biura Prokuratora Generalnego wypracował stanowisko w przedmiocie braku przeszkód formalnych w zakresie możliwości udostępnienia treści wniosków o pomoc prawną kierowanych do polskiej prokuratury, a także treści materiałów zebranych w wyniku tych wniosków podmiotom zewnętrznym, w tym osobom, których wnioski dotyczyły, a nadto w zakresie możliwości przekazania przez Prokuratora Generalnego właściwym instytucjom państwowym informacji pochodzących z wniosku o pomoc prawną, skierowanego przez władze państwa obcego w celu dokonania ustaleń.

Istotne znaczenie dla wypracowania jednolitej wykładni stosowania przez prokuratorów przepisu. art. 8a ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze miała opinia Biura w zakresie zmiany decyzji prokuratora podległego przez prokuratora bezpośredniego przełożo-

nego, w sytuacji, gdy decyzje te przyjmują formę postanowienia, albo inną szczególną formę, stanowiącą czynność procesową, względnie pismo procesowe. Opinia dotyczyła w szczególności decyzji w postaci postanowienia o przedstawieniu zarzutów, aktu oskarżenia oraz postanowienia prokuratora o zatwierdzeniu aktu oskarżenia sporządzonego przez Policję. W treści opinii, która została przekazana do wiadomości prokuraturom apelacyjnym, określono, że ogłoszenie podejrzanemu postanowienia o przedstawieniu zarzutów lub jego złożenie do akt w sytuacji określonej w art. 313§ 1 *in fine* k.p.k. jest momentem granicznym, do którego możliwa jest zmiana lub uchylene postanowienia w trybie art. 8a ustawy o prokuraturze. Natomiast momentem granicznym możliwości zmiany lub uchylene w tym trybie, przez prokuratora bezpośrednio przełożonego, aktu oskarżenia sporządzonego lub zatwierdzonego przez prokuratora podległego jest chwila wniesienia oskarżenia do sądu.

VIII. Podejmowanie innych czynności określonych w ustawach

Realizacja obowiązków wynikających z ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 roku o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U. z 1997 r., Nr 102, poz. 643, z późn. zm.)

Z ustawy o Trybunale Konstytucyjnym wynika, iż Prokurator Generalny jest uczestnikiem postępowania we wszystkich sprawach, którym Trybunał nada bieg. Stwarza to Prokuratorowi Generalnemu możliwość prezentowania przed Trybunałem Konstytucyjnym poglądów prawnych w nader szerokim zakresie, z uwagi na liczbę tego rodzaju spraw i ich różnorodność tematyczną (w postępowaniu przed Trybunałem kwestionowane są akty normatywne różnego szczebla w systemie źródeł prawa – we wszystkich gałęziach prawa).

W sprawach tych Biuro Spraw Konstytucyjnych Prokuratury Generalnej opracowuje projekty pisemnych stanowisk Prokuratora Generalnego, a następnie prokuratorzy Biura występują w imieniu Prokuratora Generalnego na rozprawach przed Trybunałem Konstytucyjnym, przy czym uczestniczyć w tych rozprawach mogą tylko prokuratorzy Prokuratury Generalnej (wynika to z ustawy o Trybunale Konstytucyjnym).

W 2010 r. w Biurze Spraw Konstytucyjnych opracowano 137 stanowisk Prokuratora Generalnego w sprawach rozpoznawanych przez Trybunał Konstytucyjny (w tym 4 stanowiska dodatkowe), a w roku 2011 – 121 (w tym 3 dodatkowe). Wspomniane stanowiska dodatkowe zwykle przedstawiane są w przypadku dołączenia przez Trybunał nowej sprawy do już zarejestrowanej i załatwionej w Biurze Spraw Konstytucyjnych (poprzez przesłanie do Trybunału stanowiska Prokuratora Generalnego) lub rozszerzenia zakresu kwestionowanych regulacji bądź poszerzenia katalogu wzorców kontroli przez podmiot inicjujący postępowanie w danej sprawie, w której stanowisko Prokuratora Generalnego zostało już przedstawione.

W roku 2011 wzrosła zdecydowanie ilość własnych wniosków Prokuratora Generalnego skierowanych do Trybunału Konstytucyjnego (7 wniosków w porównaniu z 1 takim wnioskiem w roku 2010).

Łącznie w roku 2011 w Biurze Spraw Konstytucyjnych opracowano 128 pism procesowych (121 stanowisk i 7 własnych wniosków) zawierających pogląd prawny Prokuratora Generalnego w sprawach podlegających rozpoznaniu przez Trybunał Konstytucyjny – w porównaniu ze 138 takimi pismami (ilość ta obejmuje wspomniane wcześniej 137 stanowisk w sprawach zainicjowanych przez inne podmioty i 1 własny wniosek Prokuratora Generalnego) przygotowanymi w roku 2010.

W swoich orzeczeniach Trybunał Konstytucyjny w znakomitej większości wypadków podzielał dotychczas – przynajmniej co do istoty – przedstawiane w opracowanych przez prokuratorów Biura Spraw Konstytucyjnych stanowiskach poglądy prawne w kwestii konstytucyjności bądź niekonstytucyjności kwestionowanych regulacji, a w większości przypadków orzeczenia Trybunału były w pełni zgodne ze stanowiskiem prezentowanym przez Prokuratora Generalnego.

Na koniec roku 2011 pozostało do załatwienia 27 spraw „trybunalskich” (wszystkie z roku 2011), podczas gdy na koniec roku 2010 pozostało do załatwienia 50 tego rodzaju spraw, w tym 1 z 2009 r. Warto w tym miejscu odnotować, że na koniec roku 2009 pozostała do załatwienia 1 sprawa z 2007 r., 26 spraw – z 2008 r. i aż 74 sprawy z 2009 r. Ilość spraw pozostałych na następny okres sprawozdawczy była więc na koniec 2010 r. dwukrotnie mniejsza niż na koniec roku 2009, a na koniec roku 2011 niemal dwukrotnie mniejsza niż na koniec roku 2010.

W 2011 r. odbyło się przed Trybunałem Konstytucyjnym 69 rozpraw, wszystkie z udziałem prokuratorów Biura. Oznacza to niewielkie zmniejszenie liczby rozpraw w porównaniu z rokiem 2010 (71 rozpraw). Wzrosła natomiast ilość rozpraw przeprowadzonych przez Trybunał Konstytucyjny w pełnym składzie Trybunału – z 11 w 2010 r. do 14 w roku 2011. Zgodnie z ustawą o Trybunale Konstytucyjnym, w rozprawach takich musi uczestniczyć osobiście Prokurator Generalny lub Zastępca Prokuratora Generalnego.

W 2011 r. był to każdorazowo Zastępca Prokuratora Generalnego nadzorujący Biuro Spraw Konstytucyjnych, w towarzystwie dyrektora Biura lub – wyjątkowo – referenta sprawy.

W pełnym składzie Trybunał rozpoznaje m.in. sprawy z wniosku Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, kierowane w trybie tzw. kontroli prewencyjnej (przed podpisaniem ustawy) oraz inne sprawy o szczególnej doniosłości.

Przykładowo można wskazać następujące sprawy rozpoznane w 2011 r. przez Trybunał Konstytucyjny w pełnym składzie:

- o sygnaturze akt Kp 1/11 – z wniosku Prezydenta RP (złożonego w trybie kontroli prewencyjnej) o zbadanie konstytucyjności niektórych przepisów ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o racjonalizacji zatrudnienia w państwowych jednostkach budżetowych i niektórych innych jednostkach sektora finansów publicznych w latach 2011 – 2013 (ustawa – zgodnie ze stanowiskiem Prokuratora Generalnego – została uznana za niekonstytucyjną),

- o sygnaturze akt K 1/10 – z wniosku Krajowej Rady Notarialnej o stwierdzenie niekonstytucyjności między innymi przepisu art. 12 § 2 pkt 3 ustawy z dnia 14 lutego 1991r. –

Prawo o notariacie, w zakresie zwalniającym pewną kategorię osób z wymogu odbycia aplikacji notarialnej, oraz art. 74 § 4 i 4d tejże ustawy – w zakresie, w jakim nie przewidują ustnej formy egzaminu notarialnego (Trybunał Konstytucyjny – jak o to wnosił Prokurator Generalny – nie stwierdził niekonstytucyjności kwestionowanych regulacji),

- o sygnaturze akt K 9/11 – z wniosku Grupy posłów na Sejm RP o stwierdzenie niezgodności z ustawą zasadniczą szeregu przepisów ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy oraz ustawy z dnia 3 lutego 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks wyborczy, jak również ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Kodeks wyborczy (Trybunał Konstytucyjny w większości punktów podzielił stanowisko Prokuratora Generalnego, między innymi pogląd o niekonstytucyjności dwudniowego głosowania w wyborach do Sejmu RP i do Senatu RP oraz w wyborach Prezydenta RP),

- o sygnaturze akt K 35/08 – z wniosku Rzecznika Praw Obywatelskich o stwierdzenie niekonstytucyjności dekretu o stanie wojennym i niektórych innych aktów normatywnych z nim związanych (Trybunał uznał dekret o stanie wojennym – zgodnie ze stanowiskiem Prokuratora Generalnego – za niekonstytucyjny),

- o sygnaturze akt Kp 7/09 – z wniosku Prezydenta RP (złożonego w trybie kontroli prewencyjnej) o zbadanie zgodności z Konstytucją przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo budowlane, znoszących obowiązek uzyskania pozwolenia na budowę i zastępujących go obowiązkiem zgłoszenia budowy do rejestru (Trybunał Konstytucyjny – zgodnie ze stanowiskiem Prokuratora Generalnego – uznał wprowadzoną nowelizację za niekonstytucyjną),

- o sygnaturze akt K 3/09 – z wniosku Grupy posłów na Sejm RP o stwierdzenie niekonstytucyjności szeregu przepisów ustawy z dnia 17 maja 1989r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Trybunał – zgodnie ze stanowiskiem Prokuratora Generalnego – orzekł merytorycznie o dwóch przepisach tej ustawy, stwierdzając niekonstytucyjność jej art. 63 ust. 9, który upoważniał do wydania rozporządzenia w sprawie określenia, z mienia których państwowych jednostek organizacyjnych lub mienia komunalnego może być wyłączona nieruchomość w celu jej przekazania jako nieruchomość zamienna lub na którą państwową jednostkę organizacyjną może być nałożony obowiązek zapłaty odszkodowania, oraz uznając zgodność z Konstytucją art. 70ª ust. 1 i 2 powołanej ustawy, wprowadzającego możliwość nieodpłatnego przekazania osobom prawnym Kościoła Katolickiego, które po 8 maja 1945 r. podjęły działalność na Ziemiach Zachodnich i Północnych, na własność pewnej kategorii gruntów znajdujących się w zasobach Państwowego Funduszu Ziemi albo w Zasobie Własności Rolnej Skarbu Państwa),

- o sygnaturze akt P 12/09 – zainicjowanej pytaniem prawnym Sądu Okręgowego w Gdańsku o zgodność art. 135 § 2 Kodeksu karnego (znieważenie Prezydenta RP) z Konstytucją RP i Konwencją o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Trybunał Konstytucyjny – zgodnie ze stanowiskiem Prokuratora Generalnego – stwierdził zgodność zakwestionowanego przepisu ze wskazanymi przez pytający sąd wzorcami kontroli),

- o sygnaturze akt SK 6/10 – w sprawie skargi konstytucyjnej R. C. L. o stwierdzenie niekonstytucyjności art. 4 ust. 1 umowy między Rzeczpospolitą Polską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki o ekstradycji (Trybunał podzielił pogląd Prokuratora Generalnego o zgodności zakwestionowanego w skardze przepisu z ustawą zasadniczą),

- o sygnaturze akt SK 45/09 – w sprawie skargi konstytucyjnej A. S. o stwierdzenie niekonstytucyjności art. 41 rozporządzenia Rady (WE) Nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Trybunał nie podzielił zasadniczego poglądu Prokuratora Generalnego o niedopuszczalności kontroli aktów unijnego prawa pochodnego przez polski Trybunał Konstytucyjny i orzekł merytorycznie – w tym zakresie zgodnie z alternatywnym wnioskiem Prokuratora Generalnego – stwierdzając zgodność zakwestionowanego przepisu z zagwarantowanym w Konstytucji RP prawem do sądu i zasadą równości w odniesieniu do tegoż prawa).

Orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego – nie tylko wyroki, ale i postanowienia o umorzeniu postępowania – zawierają niejednokrotnie treści istotne dla prokuratury, i to nie tylko wtedy, gdy dotyczą przepisów bezpośrednio stosowanych przez prokuratorów. Dlatego też orzeczenia te są każdorazowo analizowane w Biurze Spraw Konstytucyjnych także w aspekcie przydatności w bieżącej pracy prokuratury. Informacje o orzeczeniach istotnych dla praktyki prokuratorskiej są przekazywane przez Biuro innym komórkom organizacyjnym Prokuratury Generalnej oraz (ewentualnie) prokuratorom apelacyjnym.

Ponadto Biuro Spraw Konstytucyjnych dokonuje okresowych analiz orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego dla potrzeb prokuratury i w tym celu wyłoniono – spośród prokuratorów Biura – zespół złożony ze specjalistów z różnych gałęzi prawa, który pracuje pod kierownictwem zastępcy dyrektora Biura.

Niezależnie od bieżącej pracy wskazanego wyżej zespołu, w końcu 2011 r. przygotowano zostało w Biurze Spraw Konstytucyjnych opracowanie będące informacją o orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego w ciągu ostatnich 5 lat, istotnym dla działalności prokuratury. Informacja uwzględnia orzecznictwo TK dotyczące zagadnień ustrojowo

– organizacyjnych prokuratury (w tym statusu prokuratorów) oraz prawa stosowanego w działalności prokuratury, zwłaszcza szeroko rozumianego prawa karnego materialnego i procesowego. W informacji przedstawiono problemy konstytucyjne podnoszone przez podmiot inicjujący postępowanie przed TK, stanowisko Prokuratora Generalnego w danej sprawie, orzeczenie Trybunału wraz z omówieniem istoty rozstrzygnięcia i przytoczeniem najważniejszych tez uzasadnienia, a także wpływ poszczególnych orzeczeń na zmiany stanu prawnego. Informacja obejmuje 65 orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego, w tym 42 wyroki i 23 postanowienia, które wybrano po przeanalizowaniu 377 wyroków i 1908 postanowień wydanych przez Trybunał w okresie od października 2006 r. do 25 października 2011 r. Powyższą informację zamieszczono na stronie internetowej Prokuratury Generalnej.

Biuro Spraw Konstytucyjnych realizuje zadania związane z wykonywaniem przez Prokuratora Generalnego uprawnienia do inicjowania kontroli zgodności z Konstytucją RP aktów normatywnych. Jest to jedyna – wymieniona wprost w ustawie zasadniczej (art. 191 ust. 1 pkt 1 Konstytucji RP) – kompetencja Prokuratora Generalnego. Biuro przygotowuje projekty wniosków Prokuratora Generalnego do Trybunału Konstytucyjnego w przedmiocie zgodności z Konstytucją RP aktów normatywnych w sprawach zgłaszanych przez obywateli lub inne podmioty zewnętrzne albo z własnej inicjatywy [*vide* – § 14 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 r. – Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz. U. Nr 49, poz. 296)]. W ramach tej kompetencji Biuro Spraw Konstytucyjnych analizuje kierowane do Prokuratora Generalnego prośby o wystąpienie z własnym wnioskiem do Trybunału Konstytucyjnego. Jeżeli w danej sprawie – zdaniem Biura – Prokurator Generalny powinien skierować własny wniosek do Trybunału, Biuro informuje o tym Zastępcę Prokuratora Generalnego nadzorującego Biuro Spraw Konstytucyjnych, a w przypadku uzyskania wstępnej aprobaty takiej inicjatywy – opracowuje projekt wniosku. W innych wypadkach dyrektor Biura udziela zainteresowanemu odpowiedzi z podaniem przyczyn odmowy skierowania przez Prokuratora Generalnego wniosku do Trybunału Konstytucyjnego.

W 2010 r. zarejestrowano 40 wniosków pochodzących od obywateli bądź innych podmiotów zewnętrznych, zawierających prośby o zainicjowanie przez Prokuratora Generalnego postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym w trybie art. 191 ust. 1 pkt 1 Konstytucji, ale we wszystkich tych sprawach dyrektor Biura poinformował podmiot zwracający się z taką sprawą o braku podstaw do skierowania przez Prokuratora Generalnego własnego wniosku do Trybunału Konstytucyjnego.

W roku 2011 nastąpił radykalny wzrost wpływu takich spraw – do 108, przy czym znaczną liczbę spośród nich stanowiły wnioski emerytowanych funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa państwa z okresu PRL, domagających się od Prokuratora Generalnego podjęcia działań w związku ze zmianą zasad ustalania wysokości emerytur tych osób. Wniosek do Trybunału Konstytucyjnego nie został skierowany w żadnej z tych spraw, ale w każdej wnioskodawca otrzymał od dyrektora Biura wyczerpujące wyjaśnienie powodów odmowy wystąpienia przez Prokuratora Generalnego do Trybunału Konstytucyjnego. Tylko w jednej sprawie – wniesionej przez inny podmiot – Prokurator Generalny skierował wniosek do Trybunału Konstytucyjnego (jak wynika z przedstawionych na wstępie niniejszej informacji danych statystycznych, w 2011 r. Prokurator Generalny skierował do Trybunału Konstytucyjnego łącznie 7 własnych wniosków; inicjatywę skierowania pozostałych 6 wniosków podjęto w Prokuraturze Generalnej z urzędu).

Najczęstszą przyczyną odmowy skierowania wniosku do Trybunału Konstytucyjnego na prośbę zainteresowanego podmiotu był brak podstaw prawnych do jego wniesienia. Prośby o uruchomienie przez Prokuratora Generalnego postępowania przed Trybunałem nie były bowiem uzasadniane kwestionowaniem konstytucyjności konkretnie wskazanej normy prawnej, lecz – w istocie – koncentrowały się na wykazywaniu nieprawidłowości w procesie sądowego bądź administracyjnego stosowania prawa. Osoby występujące z prośbą o złożenie wniosku traktowały więc Trybunał Konstytucyjny jako kolejną instancję odwoławczą, nie rozumiejąc roli Trybunału jako sądu prawa.

Brak podstaw do wystąpienia przez Prokuratora Generalnego z wnioskiem do Trybunału Konstytucyjnego wskazywany był również w tych przypadkach, kiedy prośby o skierowanie wniosku dotyczyły zagadnień, na temat których Trybunał Konstytucyjny wypowiedział się już wcześniej w swoim orzecznictwie bądź wniosek w podobnej sprawie został złożony w Trybunale przez inny uprawniony podmiot. Na przykład byli funkcjonariusze aparatu bezpieczeństwa PRL – wobec faktu, że ustawa zmieniająca zasady obliczania wysokości emerytur tych osób została już zbadana przez Trybunał Konstytucyjny, który uznał ją za zgodną z Konstytucją RP – domagali się od Prokuratora Generalnego innych działań dla wyjaśnienia ich sytuacji prawnej, co już nie było związane z kompetencją Prokuratora Generalnego do inicjowania postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym. Ponadto pewien aspekt tej sprawy, podnoszony przez te osoby, był przedmiotem oceny w sprawie zawisłej wówczas jeszcze w Trybunale i rozstrzygniętej dopiero wyrokiem TK z dnia 11 stycznia 2012 r.

Jak już zaznaczono, w roku 2011 Prokurator Generalny skierował do Trybunału Konstytucyjnego 7 własnych wniosków. Uczynił to w następujących sprawach:

- na prośbę Mazowieckiego Towarzystwa Strzeleckiego im. Marszałka Józefa Piłsudskiego – o stwierdzenie niezgodności § 1 pkt 1 rozporządzenia MSWiA z dnia 22 grudnia 2003 r. w sprawie wzorów legitymacji posiadacza broni, zaświadczenia uprawniającego do nabycia broni, legitymacji osoby dopuszczonej do posiadania broni, świadectwa broni oraz karty rejestracyjnej broni, jak również fragmentu załącznika Nr 1 do tego rozporządzenia (wzór legitymacji posiadacza broni) z art. 31 ust. 1 oraz z art. 14 ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji, a także z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP – z uwagi na przekroczenie granic upoważnienia ustawowego i nieuprawnione modyfikowanie unormowań ustawowych w zakresie możliwości zakupu amunicji do broni kolekcjonerskiej i pamiątkowej; Trybunał Konstytucyjny przyjął tę sprawę do rozpoznania pod sygnaturą akt U 4/11,

- z urzędu, ale z inspiracji Prokuratora Apelacyjnego w Krakowie – o stwierdzenie niezgodności § 104 uchwały Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 2003 r. w sprawie regulaminu Sądu Najwyższego z art. 3 § 2 ustawy z dnia 23 listopada 2002r. o Sądzie Najwyższym oraz art. 93 ust. 1 i ust. 2 zdanie drugie Konstytucji RP – wobec faktu, że zaskarżony przepis regulaminowy dopuszcza, mimo braku upoważnienia ustawowego, do normowania tym aktem procesowych praw i obowiązków obywateli oraz innych podmiotów, wyłączenie jawności wewnętrznej w sprawach dotyczących rozpoznawania wniosków złożonych przez Prokuratora Generalnego na podstawie art. 64 ustawy o Sądzie Najwyższym (SN na wniosek Prokuratora Generalnego unieważnia prawomocne orzeczenie wydane w sprawie, która w chwili orzekania ze względu na osobę nie podlegała orzecznictwu sądów polskich lub w której w chwili orzekania droga sądowa była niedopuszczalna, jeżeli orzeczenie to nie może być wzruszone w trybie przewidzianym w ustawach o postępowaniach sądowych); Trybunał Konstytucyjny przyjął tę sprawę do rozpoznania i nadał jej sygnaturę akt U 3/11,

- z urzędu – na podstawie własnej analizy stanu prawnego – o stwierdzenie niezgodności art. 33a ust. 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (przewidującego możliwość zwalczania, w tym przez odstrzał, dziczyńskich psów i kotów na terenie obwodów łowieckich) z art. 2 oraz z art. 64 ust. 1 i 3 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP – z uwagi na to, że zakwestionowany przepis umożliwia pozbawianie właścicieli zwierząt domowych ich własności w wyniku decyzji podejmowanych *ad hoc* przez osoby uprawnione (np. myśliwych) na podstawie niedookreślonych i niejasnych kryteriów; Trybunał Konstytucyjny przyjął sprawę do rozpoznania pod sygnaturą akt K 8/11; wniosek został złożony w dniu 23 lutego

2011 r., a 16 września 2011 r. uchwalona została ustawa zmieniająca stan prawny w ten sposób, że nie ma już możliwości zwalczania psów i kotów przebywających na terenie obwodów łowieckich przez uśmiercanie tych zwierząt (nowelizacja weszła w życie 1 stycznia 2012 r.); w zaistniałej sytuacji Trybunał – postanowieniem z dnia 10 stycznia 2012 r. – umorzył postępowanie ze względu na utratę mocy obowiązującej zakwestionowanego we wniosku aktu normatywnego; cel założony przez Prokuratora Generalnego został zatem osiągnięty drogą zmiany stanu prawnego dokonanej przez samego ustawodawcę już po zainicjowaniu przez Prokuratora Generalnego postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym,

- z urzędu – na podstawie analizy stanu prawnego – wobec braku reakcji ustawodawcy na jedno z wcześniejszych orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego – Prokurator Generalny skierował do Trybunału kolejno – w okresie od marca do czerwca 2011 r. – 4 własne wnioski dotyczące regulacji ustawowych i aktów wykonawczych normujących stosowanie środków przymusu bezpośredniego przez funkcjonariuszy i żołnierzy służb porządkowych i specjalnych; wnioski dotyczą między innymi: art. 16 ust. 4 ustawy o Policji, art. 39 ust. 7 ustawy – Prawo łowieckie, art. 15 ust. 3 ustawy o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, art. 25 ust. 3 ustawy o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, art. 42 ust. 4 ustawy o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych, art. 68 ust. 8 ustawy o Służbie Celnej, art. 24 ust. 3 ustawy o Straży Granicznej oraz niektórych przepisów rozporządzeń wydanych w sprawie stosowania środków przymusu bezpośredniego; zakwestionowanymi regulacjom ustawowym Prokurator Generalny zarzuca – ogólnie rzecz ujmując – że naruszają konstytucyjne prawo do wolności osobistej oraz konstytucyjne wymogi dopuszczalności ograniczenia tego prawa poprzez upoważnienie organu władzy wykonawczej do unormowania warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego przez żołnierzy i funkcjonariuszy poszczególnych formacji i służb (naruszenie art. 92 ust. 1 i art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP), a przepisom rozporządzeń, że wykraczają poza granice upoważnień i normują materię ustawową (sprzeczność z tymi samymi wzorcami konstytucyjnymi, a nadto także z przepisami ustawowymi zawierającymi delegacje do wydania tych rozporządzeń); Trybunał Konstytucyjny przyjął te wnioski do rozpoznania i połączył je do wspólnego rozpoznania pod sygnaturą akt K 10/11; co istotne, Sejm RP w swoim stanowisku przedstawionym w tej sprawie Trybunałowi poparł niemal wszystkie zarzuty sformułowane przez Prokuratora Generalnego pod adresem zakwestionowanych przepisów ustawowych, a Rada Ministrów – także dostrzegając niekonstytucyjność zakwestionowanych przepisów ustawowych, co pociąga za sobą wadliwość wydanych na ich podstawie aktów wykonaw-

czych – zadeklarowała przyspieszenie prac nad nowelizacją przedmiotowych regulacji; termin rozpoznania sprawy przez Trybunał Konstytucyjny nie został jeszcze wyznaczony.

W 2011 r. w Biurze Spraw Konstytucyjnych opracowano 27 opinii na temat konstytucyjności aktów normatywnych, głównie projektowanych, kierowanych do Prokuratora Generalnego z prośbą o opinię zarówno przez Rząd, jak i przez Parlament (w 2010 r. opracowano 43 takie opinie).

Ponadto w 2011 r. w Biurze Spraw Konstytucyjnych przygotowano 16 innych opracowań z zakresu problematyki konstytucyjnej (w roku 2010 – 21). Przykładowo można wskazać następujące opracowania:

- informacja o orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego dotyczącego penalizacji występkę zniesławienia,
- analiza możliwości zmiany art. 176 ust. 1 Konstytucji (w świetle innych norm, a zwłaszcza podstawowych zasad konstytucyjnych) przez dodanie regulacji umożliwiającej odstępianie od zasady dwuinstancyjności postępowania sądowego w sprawach o wykroczenia,
- opinia na temat dopuszczalności utrwalania, na elektronicznych nośnikach danych, przebiegu czynności w toku postępowania przygotowawczego bez zgody i wiedzy organu prowadzącego te czynności,
- analiza problematyki zbiegu sankcji administracyjnej i karnej za to samo zachowanie w świetle orzecznictwa TK,
- analiza skutków wyroku TK dotyczącego polsko-amerykańskiej umowy o ekstradycji,
- reasumpcja poglądów TK na temat wolności zgromadzeń,
- opinia na temat konstytucyjności ewentualnego zniesienia lub znacznej modyfikacji na niekorzyść prokuratorów instytucji stanu spoczynku prokuratorów,
- analiza prawnych możliwości przywrócenia w Polsce kary śmierci (w związku z inicjatywą parlamentarną w tym przedmiocie).

W roku 2011 prokuratorzy Biura Spraw Konstytucyjnych uczestniczyli regularnie w organizowanych przez Trybunał Konstytucyjny wykładach w ramach trzech cykli tematycznych:

- 1) „Filozofia i teoria państwa”;

- 2) „Filozofia i teoria prawa”;
- 3) „Gospodarka a Konstytucja”.

Łącznie w ramach tych cykli odbyło się w 2011 roku 8 wykładów (wszystkie w siedzibie Trybunału Konstytucyjnego w Warszawie).

Realizacja obowiązków dotyczących czynności operacyjno-rozpoznawczych, wynikających z ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2007 r. Nr 43, poz. 277 z późn. zm.) oraz innych ustaw.

Miniony rok był rokiem szczególnym w działalności prokuratury w zakresie realizacji obowiązków dotyczących czynności operacyjno-rozpoznawczych wynikających z ustawy o Policji oraz innych ustaw, albowiem Prokurator Generalny oraz podlegli mu prokuratorzy okręgowi, którzy byli ustawowo do tego upoważnieni, oprócz dotychczasowych obowiązków polegających na dokonywaniu analizy i merytorycznej oceny przedstawionych w sposób zapewniających ochronę informacji niejawnych, na podstawie dodanego do art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz.U. z 2011 r., Nr 270, poz. 1599) punktu 7a zostali zobowiązani do nadzoru „nad zgodnością z prawem inicjowania i przeprowadzania czynności operacyjno-rozpoznawczych przez organy ścigania w zakresie przewidzianym w ustawach regulujących organizację i przedmiot działania tych organów”.

Unormowanie to zostało uszczegółowione w wydanym na podstawie upoważnienia ustawowego, rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 czerwca 2011 r. w sprawie sposobu realizacji kompetencji prokuratora w zakresie nadzoru nad czynnościami operacyjno-rozpoznawczymi (Dz. U. Nr 121, poz. 692).

Powyższy akt prawny dotyczy czynności operacyjno-rozpoznawczych polegających na: kontroli operacyjnej, kontrolowanym wręczeniu korzyści majątkowej, zakupie kontrolnym i przesyłce niejawnie nadzorowanej, o których mowa w przepisach:

- 1) ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2007 r. Nr 43, poz. 277),
- 2) ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz.U. z 2011 r. Nr 116, poz. 676),
- 3) ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz.U. z 2010 r. Nr 29, poz. 154),
- 4) ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz.U. z 2011 r. Nr 41, poz. 214),

- 5) ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz.U. Nr 104, poz. 708),
- 6) ustawy z dnia 24 sierpnia 2011 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz.U. Nr 123, poz. 1353),
- 7) ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego (Dz.U. Nr 104, poz. 709).

Wskazane rozporządzenie precyzuje, iż nadzór prokuratora nad zgodnością z prawem inicjowania i przeprowadzania przez uprawnione organy czynności operacyjno-rozpoznawczych, polegających na kontroli operacyjnej, kontrolowanym wręczeniu korzyści majątkowej, zakupie kontrolnym oraz niejawnym nadzorowaniu wytwarzania, przemieszczania, przechowywania i obrotu przedmiotami przestępstwa, realizowany jest w szczególności poprzez „merytoryczną i efektywną kontrolę podstaw faktycznych wnioskowanych czynności oraz legalności i prawidłowości ich inicjowania i prowadzenia”.

Jak z powyższego wynika Prokurator Generalny i prokuratorzy okręgowi uprawnieni do podejmowania decyzji w wymienionych wcześniej czynnościach operacyjno-rozpoznawczych na podstawie wyszczególnionych wcześniej ustaw, dokonywali nie tylko analizy i merytorycznej oceny wniosków, jak to było dotychczas, lecz od 11 czerwca 2011 r. kontrolowali merytoryczne podstawy faktyczne wnioskowanych czynności, a przede wszystkim legalność, tj. zgodność z prawem i prawidłowość ich inicjowania oraz prowadzenia. Nastąpiła zatem, w tym zakresie, zasadnicza zmiana obowiązków prokuratora, zwiększająca jego nadzór nad wymienionymi wcześniej czynnościami operacyjno-rozpoznawczymi. Skutkiem tych zmian polegających na wprowadzeniu nadzoru merytorycznego prokuratorów, było nie tylko żądanie od organu wnioskującego, czyli Policji, ABW, CBA, Straży Granicznej, uzupełnienia w określonym terminie i zakresie złożonych wniosków o zarządzenie kontroli operacyjnej, do czego upoważnia § 4 ust. 1 wymienionego wcześniej rozporządzenia, lecz również wzrost liczby odmownych decyzji prokuratora w zakresie wniosków tych organów.

Prokurator Generalny oraz podlegli prokuratorzy okręgowi w 2010 r. nie wyrazili zgody na zarządzenie kontroli operacyjnej wobec 218 osób, a w 2011 roku liczba odmownych decyzji w tej kategorii czynności operacyjno-rozpoznawczych wzrosła do 286, tj. nastąpił wzrost o ponad 30% odmownych decyzji, przy jednoczesnym spadku liczby wniosków, gdyż w 2010 roku wnioski te dotyczyły 6 723 osób, a w 2011 roku – 5 824 osób, a zatem wnioskami objęto o prawie 15% mniejszą liczbę osób. Jak z powyższego wynika, wprowadzona od 11 czerwca 2011 roku zmiana legislacyjna, polegająca na wprowadzeniu nadzoru merytorycznego prokuratora, obok istniejącego już wcześniej nadzoru formalnego, dała konkretne

efekty w postaci bardziej szczegółowej analizy wniosków o kontrolę operacyjną, co spowodowało znaczący wzrost liczby odmownych decyzji prokuratorów w sprawach dotyczących zarządzenia kontroli operacyjnej.

Niezależnie od omówionych wcześniej nowych unormowań, od 11 czerwca 2011 r. znowelizowane zostały następujące ustawy: o Policji, Straży Granicznej, Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, kontroli skarbowej, Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych, a także Służbie Wywiadu Wojskowego i Służbie Kontrwywiadu Wojskowego poprzez dodanie przepisu zobowiązującego wnioskodawcę do przedstawiania wniosku o zarządzenie kontroli operacyjnej wraz z materiałami uzasadniającymi potrzebę zastosowania kontroli operacyjnej. W ten sposób Prokurator Generalny i upoważnieni prokuratorzy okręgowi zostali zobowiązani do analizowania i rozpoznawania wniosków o zarządzenie kontroli operacyjnej również w oparciu o materiały uzasadniające potrzebę zastosowania tej kontroli. Również i tę zmianę należy uznać za zasadniczą odmienną w dotychczasowej praktyce dotyczącej wnioskowania i zarządzania kontroli operacyjnej, albowiem do dnia wejścia w życie tych przepisów, tj. do dnia 11 czerwca 2011 r. prokurator, a potem ewentualnie sąd, podejmował decyzje jedynie w oparciu o wnioski uprawnionych organów, a nie na podstawie materiałów uzasadniających potrzebę zastosowania kontroli operacyjnej, co ma duże znaczenie przy podejmowaniu decyzji dotyczących kontroli operacyjnej, a zwłaszcza w merytorycznej ocenie zasadności wniosków uprawnionych organów o zarządzenie takiej kontroli, przez co decyzje były podejmowane na podstawie nie tylko samego wniosku, lecz również materiałów uzasadniających wniosek.

Kolejną zmianą legislacyjną, mającą zasadnicze znaczenie dla praktyki prokuratorskiej, wprowadzoną do ustawy o prokuraturze, było dodanie do niej art. 10ea, zobowiązującego Prokuratora Generalnego do przedstawienia Sejmowi i Senatowi jawnej rocznej informacji o liczbie osób, wobec których został skierowany wniosek o zarządzenie kontroli i utrwalaniu rozmów lub wniosek o zarządzenie kontroli operacyjnej, ze wskazaniem liczby osób, co do których:

- 1) sąd zarządził kontrolę i utrwalanie rozmów lub kontrolę operacyjną,
- 2) sąd odmówił zarządzenia kontroli i utrwalania rozmów lub kontroli operacyjnej,
- 3) wniosek o kontrolę operacyjną nie uzyskał zgody prokuratora, z wyszczególnieniem liczby osób w wymienionych kategoriach, co do których o kontrolę operacyjną wnioskował organ Policji.

W wykonaniu tego nowego obowiązku Prokurator Generalny przedstawił Marszałkowi Sejmu i Marszałkowi Senatu jawną informację roczną, z której wynikało, iż wszystkie

uprawnione do tego organy skierowały w 2010 r. łącznie wobec 6 723 osób wnioski o zarządzanie kontroli i utrwalania rozmów lub wnioski o zarządzanie kontroli operacyjnej, przy czym:

- 1) sąd zarządził kontrolę i utrwalanie rozmów lub kontrolę operacyjną wobec 6.453 osób,
- 2) sąd odmówił zarządzania kontroli i utrwalania rozmów lub kontroli operacyjnej wobec 52 osób,
- 3) prokurator nie wyraził zgody na wnioski o kontrolę operacyjną wobec 218 osób.

Policja poprzez Komendanta Głównego oraz komendantów wojewódzkich wnioskowała o zarządzanie kontroli operacyjnej łącznie wobec 5.824 osób; przy czym:

- 1) sąd zarządził kontrolę operacyjną wobec 5594 osób,
- 2) sąd odmówił zarządzania kontroli operacyjnej wobec 41 osób,
- 3) prokurator nie wyraził zgody na wnioski o kontrolę operacyjną wobec 189 osób.

Niezależnie od powyższej pierwszej jawnej informacji, Prokurator Generalny, tak jak to czynił dotychczas, przedłożył po raz ostatni Marszałkowi Sejmu i Senatu, coroczną niejawną informację na podstawie art. 19 ust. 22 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2007 r. Nr 43, poz. 277), w której z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych, obszernie i szczegółowo scharakteryzował działalność Policji w zakresie wnioskowania o zarządzanie kontroli operacyjnej oraz wykonanie postanowień sądów okręgowych w tym zakresie, ze szczególnym uwzględnieniem efektów tych kontroli, tj. spraw, w których na skutek stosowania kontroli operacyjnej uzyskano dowody pozwalające na wszczęcie postępowania karnego lub mające znaczenie dla toczącego się postępowania karnego. Ponieważ informacja Prokuratora Generalnego była niejawną nie jest możliwe przytoczenie danych liczbowych dotyczących kontroli operacyjnych wnioskowanych przez Policję. Możliwe jest natomiast stwierdzenie, gdyż nie narusza to przepisów o ochronie informacji niejawnych, iż Prokurator Generalny szczególną uwagę zwrócił w informacji na stosowanie przez Policję, a zwłaszcza Komendanta Głównego Policji, art. 19 ust. 3 ustawy o Policji, tj. możliwości zarządzania przez organ Policji kontroli operacyjnej w przypadkach niecierpiących zwłoki, tj. wtedy, gdy mogłoby to spowodować utratę informacji lub zatarcia albo zniszczenia dowodów przestępstwa, oczywiście po uzyskaniu pisemnej zgody prokuratora, lecz bez zgody sądu, do którego organ Policji zobowiązany jest zwrócić się jednocześnie wraz z zarządzeniem kontroli operacyjnej o wydanie postanowienia w tej sprawie. Ponadto Prokurator Generalny w tej informacji, sporządzonej na podstawie danych liczbowych i opisowych przekazanych z powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, zwrócił uwagę na poprawę efektywności kontroli operacyjnych wnioskowanych i realizowanych przez Komendanta Głównego i

komendantów wojewódzkich Policji, zaznaczając jednak, iż konieczne jest dalsze doskonalenie praktyki policyjnej w tym zakresie, gdyż każda kontrola operacyjna ingeruje w konstytucyjne prawa oraz wolności obywatelskie i dlatego też wnioskowanie o taką czynność operacyjno-rozpoznawczą powinno być poprzedzone dokonaniem precyzyjnego ustalenia, czy osoba która ma być podsłuchiwana, rzeczywiście narusza prawo i to w taki sposób, iż tylko zarządzenie kontroli operacyjnej pozwoli na zebranie niezbędnego materiału dowodowego.

W obszernej poufnej informacji przekazanej Sejmowi i Senatowi Prokurator Generalny dokonał również analizy przyczyn odmownych decyzji prokuratorów na wnioski komendantów Policji o zarządzenie kontroli operacyjnej.

Ze względu na niejawną naturę tej informacji, nie jest możliwe podanie szczegółów tej analizy. Możliwe i celowe jest natomiast przytoczenie konkluzji tej analizy, sprowadzającej się do stwierdzenia, iż każdy prokurator rozpoznający wnioski o zarządzenie kontroli operacyjnej będzie sprawdzał nie tylko, czy spełnione zostały wymogi formalne określone w przepisach, lecz również dokona merytorycznej oceny wniosku, zwłaszcza w zakresie dotychczasowej bezskuteczności i nieprzydatności innych środków dowodowych, co w konsekwencji ma dopiero uzasadniać wniosek o zarządzenie kontroli operacyjnej, lecz nie zawsze na taki okres, o jaki wnosi wnioskodawca, lecz krótszy, jeżeli prokurator uzna taki czas za wystarczający. Jeszcze większe wymogi Prokurator Generalny ustanowił wobec wniosków o przedłużenie zarządzonej już kontroli operacyjnej. Wnioski w tym zakresie powinny spełniać nie tylko wymogi zwykłych wniosków o kontrolę operacyjną, lecz również uzasadniać potrzebę dalszego stosowania takiej kontroli, poprzez omówienie efektów dotychczasowej kontroli, z przytoczeniem zebranych już dowodów przestępstw popełnionych przez daną osobę, co ma być dowodem przesądzającym o konieczności przedłużenia kontroli operacyjnej, lecz też nie zawsze na wnioskowany okres, lecz na czas, który prokurator uzna za wystarczający.

Ostatnim nowym rozwiązaniem legislacyjnym w 2011 r. o zasadniczym znaczeniu dla działalności prokuratury w zakresie czynności operacyjno-rozpoznawczych określonych w ustawach wyszczególnionych na wstępie było uregulowanie sprawy tzw. „zgód następczych”, poprzez znowelizowanie powyższych ustaw i wprowadzenie przepisów określających warunki, jakie muszą być spełnione, by prokurator mógł uzyskać taką zgodę. Jest to bardzo pomocne uregulowanie przepisami ustawowymi dotychczasowej praktyki opierającej się na orzeczeniach Sądu Najwyższego, które były różnie interpretowane przez sądy, co wywoływało różnorodne komentarze w literaturze przedmiotu i kontrowersje w orzecznictwie sądowym

oraz praktyce prokuratorskiej, przejawiające się w tym, iż w niektórych okręgach sądowych i prokuratorskich nie było ani jednej sprawy o wyrażenie tzw. „zgody następczej”. Sytuacja ta uległa radykalnej zmianie od dnia 11 czerwca 2011 r., tj. od kiedy weszły w życie przepisy określające, iż jeżeli w wyniku stosowania kontroli operacyjnej uzyskano dowód popełnienia przestępstwa lub przestępstwa skarbowego, w stosunku do którego można zarządzić kontrolę operacyjną, popełnionego przez osobę, wobec której była stosowana kontrola operacyjna, innego niż objęte zarządzeniem kontroli operacyjnej, albo popełnionego przez inną osobę, o zgodzie na jego wykorzystanie w postępowaniu karnym orzeka postanowieniem sąd, który zarządził kontrolę operacyjną, albo wyraził zgodę na kontynuowanie kontroli zarządzonej w trybie niecierpiącym zwłoki, na wniosek prokuratora, który wyraził zgodę na zarządzenie takiej kontroli lub na skierowanie wniosku o tę kontrolę do właściwego sądu okręgowego.

Jednocześnie wprowadzone przepisy określały ramy czasowe na złożenie do sądu wniosku o tzw. zgodę następczą (dwa miesiące od zakończenia kontroli operacyjnej).

Powyższe przepisy, aczkolwiek dalekie od doskonałości i stwarzające w praktyce wiele problemów interpretacyjnych, są bardzo pomocne w praktyce prokuratorskiej w zakresie procesowego wykorzystania materiałów uzyskanych w toku kontroli operacyjnej. Zakres stosowania przepisów o tzw. zgodzie następczej był w 2011 r. większy niż można się było tego spodziewać, albowiem od wprowadzenia zmian legislacyjnych do końca 2011 r. Prokurator Generalny oraz prokuratorzy okręgowi skierowali ponad 2 300 takich wniosków, które w zdecydowanej większości sądy rozpoznały pozytywnie, tj. wyraziły zgodę na procesowe wykorzystanie materiałów uzyskanych w toku kontroli operacyjnej wobec osoby nie objętej postanowieniem o zarządzenie takiej kontroli lub w zakresie przestępstwa, które nie było wyszczególnione w takim postanowieniu.

Jedynie w 69 przypadkach (tj. 3% ogółu wniosków w tej kategorii) sądy okręgowe odmówiły takiej zgody uznając, iż nie zostały spełnione warunki określone w przepisach wprowadzonych do ustaw wymienionych na wstępie.

Omówione powyżej zmiany legislacyjne miały poważne reperkusje w praktyce prokuratorskiej, gdyż zwiększyły rzeczywisty nadzór prokuratora nad inicjowaniem czynności operacyjno-rozpoznawczych określonych w przywołanych na wstępie ustawach, czyniąc ten nadzór nie tylko formalnym, lecz również merytorycznym, co przejawiało się m.in. w możliwości zwracania się przez prokuratora do organu wnioskującego o uzupełnienie materiałów uzasadniających potrzebę stosowania kontroli operacyjnej. Informacyjnie należy dodać, iż Prokurator Generalny wielokrotnie z takiej możliwości korzystał i nie w każdym przypadku otrzymane uzupełnienie skutkowało wyrażeniem zgody na wystąpienie do sądu z wnioskiem o

zarządzenie kontroli operacyjnej. Ponadto organ wnioskujący od 11 czerwca 2011 r. był zobowiązany do wykazania, iż dotychczas stosowane czynności operacyjno-rozpoznawcze okazały się bezskuteczne, a inne będą nieprzydatne. Innymi słowy – kontrola operacyjna ma być ostatnim, a nie pierwszym środkiem operacyjno-rozpoznawczym stosowanym przez uprawnione organy celem zebrania materiału dowodowego, koniecznego do przedstawienia zarzutu danej osobie, oskarżenia jej i skazania. Ta zmiana procedury postępowania w sprawach o kontrolę operacyjną przyniosła już wymierne efekty w postaci znaczącego spadku liczby wniosków o zarządzenie kontroli operacyjnej, które składają uprawnione organy oraz znaczącego wzrostu liczby odmownych decyzji Prokuratora Generalnego i prokuratorów okręgowych nieuwzględniających wniosków Policji.

W 2010 r. Prokurator Generalny oraz prokuratorzy okręgowi nie wyrazili zgody na wnioski o kontrolę operacyjną wobec 189 osób, natomiast w 2011 r. decyzje takie zostały podjęte wobec 241 osób, tj. nastąpił wzrost odmownych decyzji o prawie 30%, przy jednoczesnym spadku o ponad 25% liczby osób, wobec których Policja składała wnioski o kontrolę operacyjną (w 2010 r. złożyła wnioski wobec 5 824 osób, a w 2011 r. wnioskowała o zarządzenie kontroli operacyjnej wobec 4 243 osób).

Jak z powyższego zestawienia wynika Prokurator Generalny oraz prokuratorzy okręgowi stosują nowe unormowania zwiększające ich uprawnienia i obowiązki w zakresie nadzoru nad inicjowaniem przez uprawnione organy czynności operacyjno-rozpoznawczych, a zwłaszcza kontroli operacyjnej, w sposób pozwalający na stwierdzenie, iż daje to gwarancje właściwego realizowania zadań przez uprawnione organy, przy jednoczesnym przestrzeganiu konstytucyjnych praw i wolności obywatelskich.

Podobne stwierdzenie można sformułować w zakresie stosowania nowych przepisów dotyczących uzyskiwania tzw. zgód następczych. Prokurator Generalny i podlegli mu prokuratorzy okręgowi, uprawnieni z mocy ustawy do kierowania do sądów okręgowych wniosków o tzw. zgody następcze od 11 czerwca 2011 r., czynią to ze świadomością odpowiedzialności za możliwość procesowego wykorzystania materiałów z kontroli operacyjnej zarządzonej wobec innej osoby lub w zakresie innym, niż wynika to z postanowienia sądu dotyczącego tej kontroli, przy jednoczesnym skrupulatnym sprawdzaniu, czy przestępstwo objęte wnioskiem o tzw. zgodę następczą pozostaje w katalogu czynów uprawniających do zarządzenia kontroli operacyjnej któregośkolwiek organu uprawnionego do stosowania takiej kontroli.

Realizacja obowiązków wynikających z ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.)

W 2011 roku do Prokuratury Generalnej i powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury wpłynęło 1 873 wniosków o udostępnienie informacji w oparciu o postanowienia ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej, a więc o 30,52% więcej niż w roku ubiegłym, w którym odnotowano wpływ 1 435 wniosków. W tej liczbie spraw, do Prokuratury Generalnej wpłynęło 76 wniosków.

Z zebranych informacji wynika, iż co najmniej 960 (51, 25%) wniosków o dostęp do informacji publicznej kierowali do organów prokuratury obywatele, domagając się udzielenia informacji odnoszących się do stanu prowadzonych postępowań przygotowawczych, sposobu ich zakończenia, zarówno w sprawach indywidualnych, jak i dotyczących poszczególnych kategorii przestępstw, informacji dotyczących zasad funkcjonowania organów prokuratury, jej obsady kadrowej, kryteriów dotyczących awansu zawodowego, w tym powołania poszczególnych prokuratorów na określone stanowiska, zasad urzędowania prokuratury, w tym sposobu rozpoznawania skarg i wniosków i przyjęć interesantów, procedury przetargowej, danych statystycznych obrazujących prace organów prokuratury w związku z przygotowywanymi przez wnioskodawców pracami naukowymi. Kolejnych 311 wniosków o dostęp do informacji publicznej (około 16,6%) pochodziło od dziennikarzy czy też redakcji pism i czasopism zainteresowanych głównie przebiegiem i sposobem zakończenia interesujących ich postępowań przygotowawczych, jak i wglądem do akt konkretnych spraw karnych. W pozostałej liczbie 602 wnioski o dostęp do informacji publicznej (około 32,1,%) pochodziło od instytucji, organów samorządowych, stowarzyszeń, związków zawodowych, fundacji i innych.

Tym samym, w porównaniu do roku ubiegłego, zmianie uległa struktura podmiotów wnioskujących o dostęp do informacji publicznej, w którym to okresie, obywatele stanowili około 80 % wnioskodawców, dziennikarze, czy też redakcje pism i czasopism tylko 5%. Na porównywalnym poziomie do roku ubiegłego (około 15 %) pozostała liczba wniosków pochodzących od instytucji i innych podmiotów.

Z liczby 1 873 wniosków skierowanych do prokuratur o udostępnienie informacji publicznej na koniec okresu sprawozdawczego rozpoznano 1 811, wydając następujące rozstrzygnięcia:

- w oparciu o przepis art. 13 ust.1 ustawy, uwzględniono łącznie 1 598 (88, 23% do ogółu rozpoznanych) wniosków, udzielając zainteresowanym dostępu do żądanych przez nich informacji,

- na podstawie art. 16 ust 1 ustawy o dostępie do informacji publicznej prokuratorzy wydali 68 (3,75%) decyzji o odmowie udostępnienia żądanej informacji,

- w 29 (1,60%) przypadkach postępowanie w przedmiocie rozpoznania wniosku o udostępnienie informacji publicznej umorzono na mocy art. 14 ust. 2 ustawy,

- w 116 (6,40 %) przypadkach nie udostępniono żądanej od organu informacji publicznej, każdorazowo pisemnie informując wnioskodawców o przyczynie takiego rozstrzygnięcia. W tych sprawach, z uwagi na brak podstawy do zastosowania regulacji określonej w art. 14 ust.2, czy też art. 16 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku nie wydano decyzji. Przyczyną tego stanu było ustalenie, iż wnioskowana informacja nie stanowi informacji publicznej w rozumieniu przepisów ustawy lub też wnioskodawcy zwracali się o udostępnienie informacji, która w świetle treści art. 6 ustawy jest informacją publiczną, ale wnioski o jej udostępnienie nie mogły być pozytywnie rozpoznane z uwagi na to, iż organy zobowiązane do udostępnienia informacji nie były w jej posiadaniu lub też informacja publiczna, o której udostępnienie zwracali się wnioskodawcy, była już udostępniona w Biuletynie Informacji Publicznej. Tym samym, zgodnie z regulacją zawartą w art. 3 ust. 2 w powiązaniu z art. 4 ust. 2 ustawy oraz treścią art. 10 ustawy i utrwalonym w tym zakresie orzecnictwem sądu i stanowiskiem piśmiennictwa, organ nie był zobowiązany do jej poszukiwania.

Podkreślenia wymaga, iż ten sposób rozpoznania wniosków nie zamyka żądającym udostępnienia informacji publicznej możliwości kontroli sposobu procedowania organu, gdyż w tym wypadku stronie przysługuje, zgodnie z regulacją zawartą w art. 21 ustawy, prawo do złożenia skargi na bezczynność organu do wojewódzkiego sądu administracyjnego miejscowo właściwego do jej rozpoznania.

W minionym roku, w wyniku wydania przez prokuratorów decyzji o umorzeniu postępowania lub decyzji o odmowie udostępnienia informacji publicznej, wnioskodawcy zaskarżyli je w 32 przypadkach.

W okresie sprawozdawczym organy odwoławcze, uwzględniły 15 odwołań od decyzji wydanych na podstawie art. 14 ust. 2 lub art. 16 ust. 1 ustawy, uchylając zaskarżone rozstrzygnięcia i przekazując sprawy do ponownego rozpoznania organowi I instancji, a w 10 przypadkach zaskarżone decyzje utrzymano w mocy.

Od decyzji organów odwoławczych strony skierowały 9 skarg do wojewódzkich sądów administracyjnych.

W minionym okresie Prokurator Generalny w wyniku zaskarżenia decyzji Prokuratora Apelacyjnego w Łodzi o odmowie udostępnienia informacji publicznej, decyzję organu pozostawił bez rozpoznania wobec nieprzywrócenia terminu do złożenia odwołania, któremu to terminowi uchybiła strona skarżąca. Od powyższego rozstrzygnięcia strona nie wniosła środka zaskarżenia.

W 2011 roku, na podstawie art. 21 ustawy o dostępie do informacji publicznej, wnioskodawcy złożyli do właściwych wojewódzkich sądów administracyjnych 16 skarg, na bezczynność organu w sprawach, w których nie udzielono informacji bez wydania decyzji lub rozpoznanie wniosku (według oceny skarżących) z uchybieniem terminu przewidzianego w art. 13 ust. 1 ustawy lub udzielenia przez organ informacji, która nie była wyczerpująca. Wojewódzkie Sądy Administracyjne, do dnia 31 grudnia 2011 roku, rozpoznały 10 skarg na bezczynność organu i uwzględniły 2 skargi. W pozostałych 8 przypadkach WSA oddaliły skargi wnioskodawców, w tym 2 skargi wniesione na bezczynność Prokuratora Generalnego.

W minionym okresie Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie uwzględnił skargę kasacyjną strony w sprawie, w której Prokurator Generalny w 2010 roku wydał decyzję o umorzeniu postępowania w przedmiocie udzielenia informacji publicznej przetworzonej na podstawie art. 14 ust. 2 ustawy z naruszeniem art. 16 ust. 1 ustawy o dostępie do informacji publicznej. Także NSA uwzględnił skargę kasacyjną Prokuratora Okręgowego w Krośnie od wyroku WSA w Rzeszowie w przedmiocie bezczynności Prokuratora Rejonowego w Jaśle rozpoznającego wniosek o udostępnienie informacji publicznej, uchylając zaskarżony wyrok i przekazując sprawę do ponownego rozpoznania temuż sądowi.

Końcowo zauważyć także należy, iż w sprawach rozpoznawanych w trybie ustawy o dostępie do informacji publicznej w okręgu prokuratur apelacyjnych w Białymstoku, Gdańsku i Poznaniu nie odnotowano środków zaskarżenia od rozstrzygnięć wydanych w wyniku rozpoznania wniosków o udostępnienie informacji publicznej, zaś w okręgu prokuratur apelacyjnych w Krakowie, w Łodzi, w Szczecinie i we Wrocławiu nie odnotowano skarg do wojewódzkich sądów administracyjnych wnoszonych w oparciu o art. 21 ustawy o dostępie do informacji publicznej, jak i skarg będących wynikiem rozpoznania odwołań od decyzji wydanych na podstawie art. 14 ust. 2 lub art. 16 ust. 1 ustawy.

Realizacja obowiązków wynikających z ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.) – skargi i wnioski

Skargi i wnioski kierowane do powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratur rozpatrywane są na podstawie przepisów Działu VIII Kodeksu postępowania administracyjnego, rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków (Dz.U. Nr 5 poz. 46 z 2002), oraz, od dnia 31 marca 2010 r., Działu XIII rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz.U. Nr 49 poz. 296 z późn. zm.).

W okresie od dnia 1 stycznia 2011 r. do 31 grudnia 2011 r. do prokuratur okręgów 11 apelacji wpłynęło łącznie 3 942, a do Wydziału Skarg i Wniosków Biura Prokuratora Generalnego 622 skargi i wnioski. W porównywalnym okresie 2010 r. odnotowano wpływ do 11 okręgów prokuratur apelacyjnych łącznie 3 853, zaś do Wydziału Skarg i Wniosków Biura Prokuratora Generalnego - 939 skarg i wniosków.

Zestawienie załatwionych skarg i wniosków

Prokuratura	pozostało		wpłynęło		załatwiono ogółem	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Białystok	15	3	307	291	319	285
Gdańsk	1	6	149	154	143	158
Katowice	13	9	469	450	473	443
Kraków	13	17	562	467	559	475
Lublin	7	2	186	269	191	260
Łódź	7	9	220	203	216	209
Poznań	1	1	100	84	100	85
Rzeszów	2	2	76	86	77	83
Szczecin	7	18	256	332	248	342
Warszawa	32	16	1 095	1 175	1 111	1 162
Wrocław	12	7	433	431	438	433
apelacje łącznie	110	90	3 853	3 942	3 875	3 935

W 2011 r. do 11 okręgów apelacji wpłynęło 3 942 skarg (w 2010 r. – 3 853).

Największy wzrost skarg zarejestrowano w okręgach apelacji lubelskiej (o 83 skargi), warszawskiej (o 80 skarg) i szczecińskiej (o 76).

Natomiast zmniejszenie ilości skarg odnotowano w okręgu apelacji krakowskiej z 562 w 2010 r. do 467 w 2011 r., tj. o 95.

W okręgu apelacji wrocławskiej w 2010 r. i 2011 r. zarejestrowano prawie tożsamy wpływ skarg (433 w 2010 r. – 431 w 2011 r.).

W okręgu apelacji warszawskiej wzrostowi wpływu skarg w 2011 r. odpowiadał wzrost skarg załatwionych w 2011 r. z 1 111 w 2010 r. do 1 162 w 2011 r.

W poszczególnych okręgach apelacyjnych odnotowano znaczne różnice wpływu skarg do prokuratur okręgowych.

Np. do wszystkich jednostek okręgu apelacji białostockiej wpłynęło 291 skarg, przy czym w jednostkach okręgu białostockiego odnotowano 150 skarg, zaś w okręgu suwalskim tej samej apelacji – 10 skarg.

W okręgu apelacji warszawskiej odnotowano łącznie 1 175 skarg, przy czym w Prokuraturze Apelacyjnej w Warszawie 89, w Prokuraturze Okręgowej w Warszawie 785 skarg, w Prokuraturze Okręgowej Warszawa-Praga w Warszawie 182 skargi, a w Prokuraturze Okręgowej w Płocku – 53 skargi.

W okręgu apelacji poznańskiej w 2011 r. zarejestrowano 84 skargi, przy czym w okręgu konińskim zarejestrowano 1 skargę (w 2010 r. 4).

Spośród zarejestrowanych w okręgu apelacji wrocławskiej 431 skarg, najwięcej zarejestrowano w okręgu wrocławskim (155) i opolskim (153), a najmniej – 9 w okręgu legnickim.

Dział XIII rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury odsyła, w zakresie rozpoznawania skarg i wniosków, do przepisów art. 227 i 241 k.p.a.

Przepis art. 227 k.p.a. wskazuje, że przedmiotem skargi może być w szczególności zaniedbanie lub nienależyte wykonywanie zadań przez właściwe organy albo przez ich pracowników, naruszenie praworządności lub interesów skarżącego, a także przewlekłe lub biurokratyczne załatwianie spraw.

Przepis art. 241 k.p.a. określa, że przedmiotem wniosku mogą być w szczególności sprawy ulepszenia organizacji, wzmocnienia praworządności, usprawnienia pracy i zapobieganie nadużyciom, ochrony własności, lepszego zaspokojenia potrzeb ludności.

Wniosków odnoszących się do zagadnień określonych w art. 241 k.p.a. nie odnotowano.

Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w § 395 wymienia skargę na czynności lub zachowanie prokuratora, zaś § 397 wymienia jako zarzuty skargowe te, które dotyczą niedopełnienia obowiązków, przekroczenia uprawnień lub uchybienia godności urzędu przez prokuratora, nakazując, aby w tej części pismo lub zgłoszenie ustne traktować jako skargę.

W okręgach apelacji w 2011 r. załatwiono 3 935 skarg, z których uwzględniono 268 (w 2010 r. z 3 875 uwzględniono 322).

Podobnie jak w roku ubiegłym, w 2011 r. najwięcej skarg uwzględnionych dotyczyło innej niż merytoryczna działalność prokuratury (114), następnie treści decyzji prokuratorskiej w aspekcie § 397 regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (72) oraz przewlekłości (59). Odpowiednio w 2010 r. najwięcej skarg zasadnych dotyczyło innej działalności prokuratury (143), następnie przewlekłości postępowania (88) oraz treści decyzji prokuratorskich (w aspekcie § 397 regulaminu). Tych ostatnich skarg było 72.

W okręgu apelacji białostockiej spośród 10 skarg uwzględnionych, najwięcej (5) dotyczyło treści decyzji prokuratorskich, następnie kultury urzędowania (3).

W okręgu apelacji gdańskiej spośród 13 uwzględnionych najwięcej – 7 dotyczyło innej niż merytoryczna działalność prokuratury, 3 kultury urzędowania.

W okręgu apelacji katowickiej na 34 skargi zasadne, 12 dotyczyło treści decyzji merytorycznych (§ 397 regulaminu), 11 – przewlekłości postępowania, a 7 innych niż merytoryczna działalność prokuratury.

W okręgu apelacji krakowskiej na 19 skarg uwzględnionych, 9 dotyczyło treści decyzji prokuratorskich, a 5 przewlekłości postępowania.

W okręgu apelacji lubelskiej spośród 20 skarg uwzględnionych najwięcej - 9 dotyczyło treści decyzji prokuratorskich, 6 innej niż merytoryczna działalność prokuratury.

W okręgu apelacji łódzkiej spośród 12 skarg zasadnych, 6 dotyczyło innej niż merytoryczna działalność prokuratury, a 5 decyzji prokuratorskich.

W okręgu apelacji poznańskiej 3 skargi zasadne dotyczyły przewlekłości postępowania.

W okręgu apelacji rzeszowskiej odnotowano 6 skarg zasadnych, z których 4 dotyczyło treści decyzji prokuratorskich.

W okręgu apelacji szczecińskiej spośród 59 skarg zasadnych, 45 dotyczyło innej działalności, 9 przewlekłości postępowania.

W okręgu apelacji warszawskiej na 61 skarg zasadnych, 25 dotyczyło innej działalności, 19 przewlekłości postępowania.

W okręgu apelacji wrocławskiej spośród 31 skarg zasadnych 11 dotyczyło skarg na inną działalność prokuratury, a 10 na treść decyzji prokuratorskich.

Skargi na treści decyzji prokuratorskich w aspekcie § 397 regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, dotyczyły niedopełnienia obowiązków, przekroczenia uprawnień lub uchybienia godności urzędu przez prokuratora (policjanta), co w konsekwencji w ocenie skarżących miało wpływ na decyzję, w tym merytoryczną.

Analiza skarg, które wpłynęły i zostały załatwione w 2011 r., wskazuje że podobnie jak w roku 2010, przyczyny i źródła wnoszenia skarg są podobne do nadsyłanych w latach ubiegłych.

Najczęściej były one wynikiem niezadowolenia z merytorycznych rozstrzygnięć prokuratury oraz z nieznamomości przepisów prawa.

Celem licznych skarg było uzyskanie satysfakcjonującego rozstrzygnięcia poprzez wdrożenie procedury skargowej w przypadku, gdy inne procedury – karne, cywilne lub administracyjne zostały prawomocnie zakończone, a skarżący nie uzyskał satysfakcjonującego go rozstrzygnięcia.

Niektórzy ze skarżących od szeregu lat kierują do organów prokuratury skargi i inną liczną korespondencją, zarzucając najczęściej popełnienie przestępstw na ich szkodę i bezczynność prokuratury.

Podstawowymi przyczynami skarg kierowanych do prokuratur były: przewlekłość postępowań przygotowawczych, powierzchowne wykonywanie czynności procesowych, w tym zwłaszcza dowodowych, nieprzestrzeganie lub niepełne przestrzeganie gwarancji procesowych stron postępowania przygotowawczego, oczywiste uchybienia proceduralne popełniane przez prokuratorów, zbyt długie oczekiwanie na reakcję organów ścigania na zgłoszone przez pokrzywdzonych i inne osoby przestępstwo, niezadowolenie osób, co do których zastosowano środki przymusu, głównie zatrzymanie oraz środki zapobiegawcze, a także osób, u których dokonano przeszukania, w wyniku którego zatrzymano rzeczy, subiektywne zarzuty odnoszące się do rzekomego braku obiektywizmu osób prowadzących lub nadzorujących postępowanie karne, odmowa realizacji wniosków dowodowych, nienależyta wnikliwość w

przeprowadzanych czynnościach procesowych, niewłaściwe nadanie biegu zażaleniu lub nienadanie biegu, odmowa udostępnienia akt, brak odpowiedzi na pismo, nienadanie biegu wnioskowi o wszczęcie czy też podjęcie postępowania, niepowiadomienie w terminie o wszczęciu postępowania, nieznajomość kompetencji poszczególnych organów, np. sądów, prokuratury, Policji, nieprawidłowe załatwienie skargi, niepełna odpowiedź na skargę, traktowanie instytucji skarg, jako środka mającego doprowadzić do zmiany niekorzystnych dla skarżących decyzji merytorycznych, roszczeniowa postawa niektórych skarżących, której wynikiem było wnoszenie szeregu skarg nawiązujących do przedmiotu rozpoznania lub kolejnych skarg w tym samym zakresie i nieakceptowanie argumentów sprzecznych z ich oczekiwaniami.

Należy także wymienić przyczyny leżące poza organami Prokuratury, czyli okoliczności obiektywne, na które jednostki organizacyjne prokuratury nie miały żadnego wpływu, a które stanowiły odrębne źródła skarg: nadmierny subiektywizm strony w ocenie swoich racji, bezsilność stron wobec innych organów, instytucji zarówno państwowych, jak też samorządowych (np. ZUS, wspólnot mieszkaniowych, NFZ, MOPR, ale również dyrekcji aresztów i zakładów karnych itp.), niska kultura prawna społeczeństwa, wynikająca zarówno z nieznajomości przepisów prawa, jak też tworzenie się nowych jego gałęzi i częsta zmiana przepisów, traktowanie prokuratury jako instytucji udzielającej wszelkich bezpłatnych porad prawnych z uwagi na kosztowny dostęp do profesjonalnej pomocy prawnej, brak fachowej kadry w Policji i znaczna rotacja personalna w tej instytucji.

W 2011 r. na 3 935 skarg załatwionych, 129 rozpatrzonych zostało z przekroczeniem 30-dniowego terminu. Opóźnienia w terminowym rozpoznaniu skarg spowodowane było koniecznością zbadania znacznej ilości akt, potrzebą odebrania oświadczeń od prokuratorów i innych osób, przebywających na długotrwałym zwolnieniu lekarskim lub urlopie wypoczynkowym, oczekiwanie na uzyskanie materiałów z innych jednostek (prokuratur, sądów, policji itp.), urlopem lub zwolnieniem lekarskim referenta skargi.

Niedotrzymanie terminu udzielenia odpowiedzi wiązało się niekiedy z koniecznością zapoznania się przy załatwianiu skarg z dodatkowymi materiałami, będącymi w dyspozycji innych jednostek, które ze zwłoką udostępniały potrzebne materiały prokuratorom rozpoznającym skargi.

Najwięcej przekroczeń terminów do rozpoznania skarg odnotowano w skargach dotyczących innych działań (56), następnie odnoszących się do decyzji prokuratorskich (54), przewlekłości postępowania (12), czynności administracyjnych kierowników jednostek (4) oraz dotyczących kultury urzędowania (3).

Stosownie do przepisu art. 237 § 1 kpa, rozpoznanie skargi powinno nastąpić w terminie miesiąca, a w przypadku gdy nastąpi zwłoka w terminowym udzieleniu odpowiedzi, należy skarżącego o niej poinformować, wskazując na przyczyny tej zwłoki i określając nowy termin do udzielenia odpowiedzi.

Zgodnie z § 67 ust. 2 Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w jednostkach prokuratury interesantów przyjmuje – prokurator apelacyjny, okręgowy i rejonowy, ich zastępcy lub wyznaczeni prokuratorzy i pracownicy prokuratury.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury przestrzegane są przepisy o przyjmowaniu interesantów, przy czym godziny przyjęć interesantów ustalone są różnorodnie. Skarżących zazwyczaj przyjmują kierownicy prokurator lub ich zastępcy.

Problematyka spraw podnoszonych przez interesantów związana była z prowadzonymi lub zakończonymi postępowaniami, zarówno przygotowawczymi jak również i sądowymi, gdyż zgłaszający traktują przyjęcia interesantów niekiedy jako sposób na uzyskanie porad prawnych.

Skarżący żądali informacji o biegu spraw, wyrażali niezadowolenie z podejmowanych przez prowadzących postępowanie czynności procesowych oraz decyzji merytorycznych. Zgłaszające się osoby informowały o zdarzeniach, które niekiedy jedynie w ich przekonaniach nosiły znamiona przestępstw. W przypadkach jednak uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa, przyjmowano od zgłaszających się protokół zawiadomienia o przestępstwie, w innych przypadkach protokół przyjęcia skargi. Interesanci zgłaszali również problemy dotyczące pozostałych gałęzi prawa w tym zwłaszcza rodzinnego, cywilnego i administracyjnego. Zgłaszali również kwestie dotyczące życia codziennego, w tym m.in. konfliktów sąsiedzkich, majątkowych, czy spraw rentowych.

Osoby te były informowane o przysługujących im prawach, aktualnie obowiązujących przepisach, bądź wskazywano instytucje mogące udzielić pomocy w konkretnych sprawach.

Niektóre ze zgłaszanych spraw były bezzwłocznie wykorzystywane w postępowaniach z zakresu Pa i Pc.

Wskazywano interesantom możliwości prawnych i faktycznych różnorodnych działań w tym m.in. dotyczących skierowania członka rodziny na przymusowe leczenie odwykowe, możliwości prawnych leczenia psychiatrycznego, działań opiekuńczo-leczniczych itp., ale również podziału majątku dorobkowego, zmiany nazwiska, sposobu wykonywania władzy rodzicielskiej i opieki nad małoletnimi i osobami nieporadnymi ze względu na wiek lub stan

zdrowia, sposobu dochodzenia roszczeń cywilno-prawnych, zasadności przeprowadzania egzekucji komorniczej (tutaj często nieznanostwa prawa powodowała nieuzasadnione zawiadomienia o przestępstwach na wykonujących swoje obowiązki komorników), nieprawidłowości w funkcjonowaniu instytucji państwowych, samorządowych itp. (KRUS, NFZ itp.), orzeczenia eksmisji, zaprzeczenia ojcostwa, ubezwłasnowolnienia, orzeczenia rozwodu lub separacji, rozgraniczenia nieruchomości, spraw pracowniczych lub rentowych. Interesantom udzielono informacji dotyczących trybu rozwiązywania tych spraw, kierując ich do właściwych miejscowo i rzeczowo organów.

W przypadkach skarg zasadnych w zależności od wagi uchybień podejmowano stosowne działania (od przeprowadzenia rozmowy, wytknięcia uchybienia, do przeprowadzenia postępowania, w tym dyscyplinarnego). Sporządzono również stosowne wystąpienia i pisma instruktażowe.

Podobnie jak w okręgach prokuratur apelacyjnych, również w Wydziale Skarg i Wniosków Biura Prokuratora Generalnego w 2011 r. zarejestrowano mniej skarg (622) w porównaniu z rokiem 2010 (939).

Załatwionych zostało 629 (w 2010 r. 932), przy czym 9 uznano za zasadne.

Wśród nadesłanych do Wydziału Skarg i Wniosków Biura Prokuratora Generalnego najczęściej skarg zasadnych odnotowano na przewlekłość postępowania oraz kulturę urzędowania.

W większości przypadków, podobnie jak w latach ubiegłych przedmiotem skarg było w szczególności subiektywne przekonanie skarżących o stronniczości wykonywanych czynności procesowych, podejmowanych decyzji w toku postępowań przygotowawczych i przekonanie o krzywdzącym podejściu prokuratorów do ich indywidualnych spraw.

IX. Działania usprawniające organizację pracy Prokuratury Generalnej i pozostałych powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury.

Sądownictwo dyscyplinarne.

Współpraca z Krajową Radą Prokuratury

Struktura organizacyjna Prokuratury Generalnej została określona w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 r. - Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury. W skład Prokuratury Generalnej wchodzi następujące komórki organizacyjne:

- Biuro Prokuratora Generalnego;
- Biuro Spraw Konstytucyjnych;
- Departament Organizacji Pracy, Wizytacji i Systemów Informatycznych Prokuratury;
- Departament Postępowania Przygotowawczego;
- Departament do spraw Przepięczności Zorganizowanej i Korupcji;
- Departament Postępowania Sądowego;
- Departament Współpracy Międzynarodowej;
- Departament Budżetu i Majątku Prokuratury;
- Biuro Kadr;
- Biuro Administracyjno-Finansowe Prokuratury Generalnej;
- Biuro Ochrony Informacji Niejawnych i Spraw Obronnych.

Departamenty i biura Prokuratury Generalnej realizują zadania o charakterze zarówno organizacyjnym, związane z właściwym funkcjonowaniem Prokuratury Generalnej jako powszechnej jednostki organizacyjnej prokuratury najwyższego szczebla, jak i zadania o charakterze merytorycznym, związane z realizacją ustawowych zadań prokuratury – w zakresie strzeżenia praworządności i czuwania nad ściganiem przestępstw.

Zadania o charakterze organizacyjnym realizują Departament Budżetu i Majątku Prokuratury oraz Biuro Administracyjno-Finansowe, przy czym pierwsza z komórek organizacyjnych zapewnia w szczególności obsługę oraz prawidłowe wykonywanie obowiązków dysponenta głównego części budżetowej 88 – „Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury”, natomiast druga – prawidłowe wykonywanie zadań i funkcji Prokuratora Generalnego jako dysponenta trzeciego stopnia części budżetu państwa.

Zadania o takim charakterze realizuje także Biuro Kadr, wykonując czynności w zakresie zatrudniania i wynagradzania prokuratorów, urzędników i innych pracowników Prokuratury Generalnej, a także w zakresie nawiązania i rozwiązania stosunku służbowego z prokuratorami powszechnych i wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury oraz prokuratorami Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Z kolei Biuro Ochrony Informacji Niejawnych i Spraw Obronnych realizuje w szczególności zadania w zakresie zapewnienia ochrony informacji niejawnych wytwarzanych, przetwarzanych, przekazywanych lub przechowywanych w Prokuraturze Generalnej.

Zadania o charakterze merytorycznym wykonuje Biuro Spraw Konstytucyjnych, prowadząc przede wszystkim sprawy związane z wykonywaniem przez Prokuratora Generalnego jego konstytucyjnych uprawnień do inicjowania kontroli zgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej aktów normatywnych, Departament Postępowania Przygotowawczego, sprawując w szczególności nadzór procesowy związany z realizacją uprawnień Prokuratora Generalnego w postępowaniu przygotowawczym, Departament do spraw Przystępczości Zorganizowanej i Korupcji, nadzorując w szczególności postępowania przygotowawcze w sprawach o przestępstwa o charakterze terrorystycznym oraz o przestępstwa noszące cechy zorganizowanej przestępczości i korupcji, Departament Postępowania Sądowego, zajmując się w szczególności reprezentowaniem Prokuratora Generalnego przed Sądem Najwyższym i Naczelnym Sądem Administracyjnym oraz sporządzaniem i oceną nadzwyczajnych środków zaskarżenia, a także Departament Współpracy Międzynarodowej, realizując zadania obrotu prawnego z zagranicą oraz współpracy międzynarodowej w sprawach karnych.

Natomiast Biuro Prokuratora Generalnego oraz Departament Organizacji Pracy, Wizytacji i Systemów Informatycznych Prokuratury realizują zadania zarówno o charakterze organizacyjnym, jak i merytorycznym. Biuro Prokuratora Generalnego w szczególności wykonuje czynności związane z realizacją zadań Prokuratora Generalnego oraz jego obsługą i reprezentacją.

Departament Organizacji Pracy, Wizytacji i Systemów Informatycznych Prokuratury zajmuje się w szczególności organizacją pracy i informatyzacją powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, działalnością wizytacyjną i lustracją oraz koordynacją działań w tym zakresie podejmowanych na szczeblu prokuratur apelacyjnych i okręgowych.

W odniesieniu do struktur prokuratur apelacyjnych i prokuratur okręgowych wskazać należy, iż we wszystkich prokuraturach apelacyjnych struktury organizacyjne zostały ukształtowane zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze i § 25 i 36 Regulaminu.

We wszystkich jednostkach szczebla apelacyjnego zostały utworzone wydziały organizacji pracy prokuratur, w ramach których powołano również działy do spraw informatyzacji i analiz, wydziały nadzoru nad postępowaniem przygotowawczym, z wyjątkiem Prokuratury Apelacyjnej w Białymstoku, gdzie utworzono Samodzielny Dział Nadzoru nad Postępowaniem Przygotowawczym oraz wydziały budżetowo-administracyjne, samodzielne działy do spraw ochrony informacji niejawnych oraz stanowiska pracy audytora wewnętrznego i inspektora do spraw obronnych.

Bezpośrednie kierowanie wydziałami zostało powierzone naczelnikom wydziałów, z wyjątkiem wydziałów do spraw wizytacji i okresowej oceny prokuratorów, którymi bezpośrednio kierują prokuratorzy apelacyjni lub ich zastępcy. Zastępcy prokuratora apelacyjnego bezpośrednio kierują również wydziałem do spraw przestępczości zorganizowanej i korupcji w Prokuraturze Apelacyjnej w Łodzi i w Poznaniu, wydziałem nadzoru nad postępowaniem przygotowawczym w Prokuraturze Apelacyjnej w Gdańsku oraz Wydziałem Organizacji Pracy Prokuratur i Wydziałem Postępowania Sądowego w Prokuraturze Apelacyjnej w Rzeszowie.

Według danych na dzień 31 grudnia 2011 r. we wszystkich prokuraturach apelacyjnych łącznie faktycznie czynności wykonywało 404 prokuratorów, w tym:

- pełniących funkcję prokuratora apelacyjnego bądź jego zastępcy – 30,
- w wydziałach I organizacji pracy prokuratur – 52,
- w wydziałach II postępowania sądowego – 75,
- w wydziałach III nadzoru nad postępowaniem przygotowawczym – 76,
- w wydziałach IV do spraw wizytacji i okresowej oceny prokuratorów – 34,
- w wydziałach V do spraw przestępczości zorganizowanej i korupcji – 137.

Przedstawione dane obejmują również prokuratorów niższego szczebla delegowanych do prokuratur apelacyjnych.

W przypadku prokuratur okręgowych, zgodnie z § 36 Regulaminu, w skład tego szerebu jednostek organizacyjnych prokuratury mogą wchodzić wydziały organizacyjne, wydziały postępowania sądowego, wydziały nadzoru nad postępowaniem przygotowawczym, wydziały śledcze, wydziały do spraw przestępczości gospodarczej, wydziały budżetowo - administracyjne, samodzielne działy do spraw ochrony informacji niejawnych oraz stanowiska pracy audytora wewnętrznego i inspektora do spraw obronnych.

Struktury organizacyjne prokuratur okręgowych ukształtowane są różnorodnie, w zależności od wielkości obszaru właściwości i liczby spraw karnych rejestrowanych w poszczególnych okręgach.

Do grupy największych jednostek w skali kraju należy zaliczyć prokuratury okręgowe w Gdańsku, Gliwicach, Lublinie, Łodzi, Katowicach, Krakowie, Poznaniu, Szczecinie, Warszawie i we Wrocławiu.

Do grupy średnich jednostek należy zaliczyć prokuratury okręgowe w Białymstoku, Olsztynie, Toruniu, Słupsku, Bydgoszczy, Bielsku-Białej, Częstochowie, Piotrkowie Trybunalskim, Nowym Sączu, Kielcach, Radomiu, Koszalinie, Zielonej Górze, Jeleniej Górze, Legnicy, Opolu, Świdnicy, Rzeszowie, Warszawie-Pradze i Płocku.

Do grupy najmniejszych jednostek należy zaliczyć prokuratury okręgowe w Suwałkach, Łomży, Przemyślu, Krośnie, Koninie, Tarnobrzegu, Tarnowie, Włocławku, Sieradzu, Ostrołęce, Ostrowie Wielkopolskim, Siedlcach, Zamościu, Gorzowie Wielkopolskim i Elblągu.

We wskazanych wyżej 10 największych prokuraturach okręgowych zostały utworzone wszystkie wydziały przewidziane § 36 Regulaminu, którymi kierowanie powierzono naczelnikom wydziałów, z wyjątkiem Prokuratury Okręgowej w Gliwicach, gdzie zamiast Wydziału do spraw Przestępczości Gospodarczej utworzono Dział do spraw Przestępczości Gospodarczej w Wydziale Śledczym.

W niektórych z tych jednostek, oprócz powołania wszystkich komórek organizacyjnych, przewidzianych w § 36 Regulaminu, w ramach wydziałów utworzono również działy, kierowanie którymi powierzono kierownikom działu, a w nielicznych przypadkach - naczelnikom. Dotyczy to prokuratur okręgowych w Gdańsku, Warszawie, Poznaniu, Katowicach, Krakowie, Łodzi i Lublinie.

W prokuraturach okręgowych w Poznaniu i w Warszawie w ramach wydziału organizacyjnego zostały utworzone działy lustracji i wizytacji prokuratur rejonowych, a w prokura-

turach okręgowych w Lublinie, Łodzi i Poznaniu – działy kadr. W prokuraturach okręgowych w Gdańsku, Katowicach, Krakowie, Łodzi, Poznaniu i Warszawie w wydziałach postępowania sądowego utworzono działy postępowań pozakarnych lub działy do spraw cywilnych i administracyjnych, zaś w Prokuraturze Okręgowej w Warszawie – dodatkowo Dział do spraw Karnych. W prokuraturach okręgowych w Katowicach i w Warszawie w wydziale III nadzoru nad postępowaniem przygotowawczym utworzono dział do spraw obrotu prawnego z zagranicą oraz dodatkowo w Prokuraturze Okręgowej w Warszawie - 2 działy nadzoru. W Prokuraturze Okręgowej w Warszawie w Wydziałach: Śledczym i do Spraw Przestępczości Gospodarczej utworzono działy do prowadzenia postępowań w określonych kategoriach spraw, a w przypadku prokuratur okręgowych w Katowicach i Poznaniu w wydziale śledczym – dział do spraw kontroli działań operacyjnych i dział do spraw nadzoru nad czynnościami operacyjno-rozpoznawczymi.

W pozostałych 35 prokuraturach okręgowych, zaliczonych do grupy jednostek średnich i małych, struktury organizacyjne są bardziej uproszczone, bowiem w niektórych jednostkach zadania przewidziane dla wydziałów wykonywane są w samodzielnych działach lub w działach, wchodzących w skład wydziału albo wykonywane są przez prokuratorów lub pracowników wykonujących czynności na samodzielnych stanowiskach pracy.

Wydziały lub samodzielne działy organizacyjne zostały utworzone w 14 prokuraturach okręgowych – w Gorzowie Wielkopolskim, Częstochowie, Płocku, Warszawie-Pradze, Kielcach, Zielonej Górze, Opolu, Białymstoku, Świdnicy, Legnicy, Koszalinie, Olsztynie, Bydgoszczy i w Toruniu, w 21 pozostałych – w ramach wydziałów organizacyjnych powołano również działy nadzoru nad postępowaniem przygotowawczym lub też zwierzchni nadzór służbowy sprawowany jest w ramach wydziału organizacyjnego, a także w 4 jednostkach – również działy do spraw informatyzacji i analiz. Natomiast w trzech prokuraturach okręgowych w Ostrołęce, Jeleniej Górze i Słupsku w ramach wydziału organizacyjnego powołano działy do spraw informatyzacji i analiz.

Wydziały nadzoru nad postępowaniem przygotowawczym powołano w 15 prokuraturach okręgowych, zaliczanych do średnich i małych jednostek, natomiast w 2 – samodzielne działy nadzoru nad postępowaniem przygotowawczym. Jak wspomniano wyżej, w pozostałych 18 nadzór nad postępowaniem przygotowawczym realizowany jest w wydziałach organizacyjnych.

Wydziały postępowania sądowego powołano w 31 z nich, natomiast w 4 jednostkach utworzono samodzielne działy lub stanowiska do spraw postępowania sądowego.

W żadnej z 35 jednostek, poza Prokuraturą Okręgową Warszawa-Praga w Warszawie i Prokuraturą Okręgową w Opolu, nie utworzono działów w ramach wydziałów. W Prokuraturze Okręgowej Warszawa-Praga w Warszawie utworzono w Wydziale Postępowania Sądowego Dział Spraw Karnych oraz Dział Spraw Cywilnych i Administracyjnych, zaś w Prokuraturze Okręgowej w Opolu - Dział spraw Cywilnych i Administracyjnych.

Spośród 35 jednostek – w 10 z nich (w Warszawie - Pradze, Zielonej Górze, Opolu, Kielcach, Bydgoszczy, Białymstoku, Radomiu, Siedlcach i Gorzowie Wielkopolskim) utworzono wydziały śledcze i wydziały do spraw przestępczości gospodarczej, w przypadku 4 jednostek w ramach wydziału śledczego powołano działy do spraw przestępczości gospodarczej (Prokuratura Okręgowa w Płocku, Częstochowie, Piotrkowie Trybunalskim i Tarnobrzegu), w pozostałych 21 - zadania opisane w § 40 i 41 Regulaminu realizowane są tylko w ramach wydziałów śledczych. Wśród tych jednostek - w Prokuraturze Okręgowej Warszawa-Praga w Warszawie zarówno w Wydziale V Śledczym i w Wydziale VI do spraw Przestępczości Gospodarczej utworzono po dwa działy do prowadzenia określonych kategorii spraw, kierowane przez kierowników działów.

We wszystkich prokuraturach okręgowych ustalone limity stanowisk dla tych jednostek pozwalały na utworzenie wewnętrznych komórek organizacyjnych.

Według danych na dzień 31 grudnia 2011 r. w prokuraturach okręgowych łącznie faktycznie czynności wykonywało 1 533 prokuratorów, w tym:

- pełniących funkcję prokuratora okręgowego bądź jego zastępcy – 101,
- w wydziałach I lub samodzielnych działach organizacyjnych – 135,
- w wydziałach II lub samodzielnych działach postępowania sądowego – 339,
- w wydziałach III lub samodzielnych działach nadzoru nad postępowaniem przygotowawczym – 206,
- w wydziałach IV lub samodzielnych działach do spraw informatyzacji i analiz – 37,
- w wydziałach V śledczych oraz w wydziałach VI do spraw przestępczości gospodarczej – łącznie – 603.

Przedstawiając dane dotyczące liczby prokuratorów wykonujących czynności w poszczególnych komórkach organizacyjnych w prokuraturach okręgowych zaznaczyć należy, iż w 18 prokuraturach okręgowych, w których w wydziałach organizacyjnych realizowany jest również nadzór nad postępowaniem przygotowawczym faktycznie wykonywało czynności 112 prokuratorów, którzy realizowali zadania w zakresie zarówno organizacji pracy, jak i nadzoru nad postępowaniem przygotowawczym.

Wskazane wyżej dane obejmują również prokuratorów prokuratur apelacyjnych i rejonowych delegowanych do prokuratur okręgowych.

W 2011 r. Prokurator Generalny kontynuował rozpoczęte w 2010 r. działania w kierunku pełnego wykorzystania na wszystkich szczeblach prokuratury aktualnie posiadanych etatów prokuratorskich. Działania te zmierzały w kierunku wykorzystania takich etatów w szczególności do realizacji zadań merytorycznych prokuratury i jednoczesnego ograniczenia decyzji o powoływaniu prokuratorów do pełnienia określonych funkcji, zwłaszcza funkcji kierowniczych.

Powyższemu celowi służy realizacja zarządzenia Prokuratora Generalnego z dnia 30 lipca 2010 r. Nr 36/10 w sprawie określenia funkcji w prokuraturach apelacyjnych, okręgowych i rejonowych, do pełnienia których powołuje prokuratorów i odwołuje z ich pełnienia prokurator apelacyjny. Powołane zarządzenie kompetencję do powołania i odwołania naczelnika wydziału i kierownika samodzielnego działu w prokuraturze apelacyjnej i okręgowej pozostawia w gestii Prokuratora Generalnego.

Przedstawione rozwiązanie zapewnia wybór na wskazane funkcje prokuratorów o najwyższych kompetencjach, gwarantujących prawidłową realizację zadań poszczególnych komórek organizacyjnych. Dotyczy to w szczególności naczelników wydziałów organizacji pracy prokuratur, wydziałów postępowania sądowego i wydziałów do spraw przestępczości zorganizowanej i korupcji w prokuraturach apelacyjnych oraz wydziałów organizacyjnych, wydziałów śledczych, wydziałów do spraw przestępczości gospodarczej i wydziałów postępowania sądowego w prokuraturach okręgowych. Podkreślić należy również, iż osoby sprawujące te funkcje realizując podstawowe zadania prokuratury, cechuje wysoki stopień autonomii.

Pozostawienie kompetencji do powoływania i odwoływania prokuratorów do pełnienia funkcji naczelników wydziałów oraz kierowników samodzielnych działów w prokuraturach apelacyjnych i prokuraturach okręgowych, zgodnie z ogólną zasadą określoną w art. 13 d

ust. 1 cyt. ustawy o prokuraturze, w gestii Prokuratora Generalnego pozwoliło ponadto na ograniczenie liczby stanowisk funkcyjnych, bowiem jak wskazano wyżej, w części jednostek szczebla apelacyjnego i okręgowego wydziałami kierują bezpośrednio kierownicy jednostek organizacyjnych lub ich zastępcy.

Ponadto w Prokuraturze Generalnej kontynuowana jest praktyka analizy obciążenia pracą prokuratorów poszczególnych jednostek. Gromadzone dane w tym zakresie wykorzystywane są przy podejmowaniu przez Prokuratora Generalnego decyzji w przedmiocie obwieszczenia o wolnym stanowisku prokuratorskim.

W okresie objętym sprawozdaniem kontynuowane były prace Zespołu do przeprowadzenia kompleksowej analizy rozmieszczenia kadry prokuratorskiej oraz urzędników i innych pracowników, w celu zapewnienia równomiernej obsady i wykorzystania etatów w poszczególnych jednostkach organizacyjnych prokuratury. Wnioski z prac Zespołu zostaną wykorzystane przy wyznaczaniu długofalowych kierunków rozmieszczenia kadry prokuratorskiej i urzędniczej w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury.

Podkreślić należy, iż z uwagi na gwarantowane ustawowo zasady pełnienia obowiązków prokuratorskich oraz urzędniczych proces etatyzacji prokuratury będzie długotrwały.

Kontynuowano ponadto działania zmierzające do oceny funkcjonowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury o najmniejszej obsadzie kadrowej.

Na końcowym etapie znajdują się prace powołanego zarządzeniem Prokuratora Generalnego z dnia 7 grudnia 2010 r. „Zespołu do oceny zasadności dalszego funkcjonowania ośrodków zamiejscowych prokuratur okręgowych i rejonowych, jednostek szczebla rejonowego o obsadzie od 3 do 5 etatów orzeczniczych oraz jednostek szczebla rejonowego, które na obszarze swojej właściwości nie posiadają siedziby sądu rejonowego”, który zobowiązany został do dokonania, w oparciu o analizę danych statystycznych, wyliczenia finansowe oraz informacje dotyczące warunków lokalowych, oceny zasadności dalszego funkcjonowania takich jednostek. W przygotowywanym raporcie z prac Zespołu zostaną zawarte rekomendacje dotyczące zniesienia danej jednostki organizacyjnej prokuratury, ewentualnie zmiany jej statusu organizacyjnego lub dalszego funkcjonowania w aktualnym kształcie organizacyjnym i terytorialnym. Prace Zespołu prowadzone są w porozumieniu z Ministerstwem Sprawiedliwości, w celu zapewnienia zgodności proponowanych zmian z kierunkami zmian organizacyjnych w sądownictwie powszechnym.

W 2011 r. kontynuowano działania zmierzające do wdrożenia systemu kontroli zarządczej, w tym zarządzania ryzykiem w Prokuraturze Generalnej oraz w innych powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury.

W omawianym okresie Prokurator Generalny podjął decyzję o wprowadzeniu w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury nowoczesnych metod zarządzania kadrami. Celowi temu będzie służyła realizacja przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury projektu „Efektywny wymiar sprawiedliwości w gospodarce opartej na wiedzy” planowanego na lata 2012-2013, również w odniesieniu do powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury.

Wskazać należy, iż w 2011 r. rozpoczęto pilotażowe działania modernizacyjne z udziałem 10 jednostek prokuratury, zmierzające do wypracowania nowoczesnych metod zarządzania dla podniesienia efektywności i jakości pracy, a także poprawy wizerunku prokuratury. W ramach tych działań zorganizowano 2 szkolenia dla prokuratorów i urzędników z jednostek uczestniczących w pilotażu.

W 2011 r. dokonano ponadto analizy potrzeb i możliwości pozyskania środków z funduszy pomocowych Unii Europejskiej na korzyść powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury.

W związku z powyższym m.in. podjęto rozmowy z Ministerstwem Rozwoju Regionalnego w celu rozeznania możliwości pozyskania przez prokuraturę finansowania z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka. Rozmowy te zaowocowały przedstawieniem w dniu 30 listopada 2011 r. wstępnych założeń projektu pt. „Skuteczna Prokuratura”, stanowiącego nawiązanie do przygotowywanego w tym samym czasie projektu Ministerstwa Sprawiedliwości dot. skutecznego wymiaru sprawiedliwości.

Ponadto w dniu 9 grudnia 2011 r. Prokurator Generalny powołał Zespół do spraw Funduszy Pomocowych. Członkowie Zespołu podjęli działania w celu uszczegółowienia projektu „Skuteczna Prokuratura” i uzyskania dla niego akceptacji ze strony instytucji zarządzających programami operacyjnymi. W efekcie tych działań w dniu 9 stycznia 2012 r. przedstawiono do Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji projekt pt. „Wdrożenie digitalizacji akt postępowań przygotowawczych oraz utworzenie lokalnych i centralnego repozytorium akt w postaci cyfrowej w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury”, w ramach siódmej osi priorytetowej „Społeczeństwo informacyjne - budowa elektronicznej administra-

cji” Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka. Równocześnie kontynuowane są kontakty z Departamentem Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, w celu uzyskania akceptacji dla drugiej części projektu „Skuteczna Prokuratura”, pod nazwą „Wprowadzenie jednolitych kryteriów oceny jakości i efektywności pracy w prokuraturze”.

Działalność wizytacyjno- lustracyjna na szczeblu Prokuratury Generalnej prowadzona jest w oparciu o plan wizytacji i lustracji oraz za pomocą stałej analizy wyników pracy na poszczególnych odcinkach pracy w prokuraturach szczebla apelacyjnego i na obszarach ich właściwości. Analiza taka dokonywana jest w oparciu o opracowywane w systemie półrocznym i rocznym dane statystyczne, ustalenia z wizytacji przeprowadzanych ze szczebla Prokuratury Generalnej i ze szczebla prokuratur apelacyjnych, a także w oparciu o wyniki lustracji problemowych i innych działań o charakterze kontrolnym.

Działania wizytacyjne w odniesieniu do prokuratur apelacyjnych planowane i prowadzone są z taką częstotliwością, aby do końca 2012 r. uzyskać stan, w którym okresy pomiędzy wizytacjami w danej prokuraturze apelacyjnej nie będą przekraczały 5-letniego terminu wymaganego przepisem § 89 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 r. - Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury. Umożliwi to w dalszej perspektywie czasowej wizytowanie jednostki szczebla apelacyjnego co 4 lata, tj. z częstotliwością wymaganą na podstawie przepisów ustawy o prokuraturze, które wejdą w życie z dniem 28 marca 2012 r. Zauważyć przy tym należy, że w dacie utworzenia Prokuratury Generalnej dwie jednostki szczebla apelacyjnego (Prokuratura Apelacyjna we Wrocławiu i Prokuratura Apelacyjna w Krakowie) nie były wizytowane od 6 lat. Stąd jeszcze w końcu 2010 r. rozpoczęto wizytację Prokuratury Apelacyjnej we Wrocławiu, a postępowanie wizytacyjne zakończono w dniu 11 marca 2011 r. naradą powizytacyjną w kontrolowanej jednostce.

W 2011 r. zespoły wizytacyjne powołane przez Prokuratora Generalnego przeprowadziły 2 wizytacje:

- wizytację Prokuratury Apelacyjnej w Krakowie,
- wizytację Prokuratury Apelacyjnej w Warszawie.

Zaplanowana natomiast na listopad 2011 r. wizytacja Prokuratury Apelacyjnej w Białymstoku została przesunięta na luty 2012 r. z uwagi na przedłużający się remont siedziby tej jednostki.

Zgodnie z wymogami § 89 ust. 1 Regulaminu w wizytowanych prokuraturach kontrolą objęto całokształt zagadnień związanych z organizacją pracy w jednostce, poziom realizacji

ustawowych zadań prokuratury, sposób sprawowania nadzoru służbowego, działalność wizytacyjną i lustracyjną, prawidłowość postępowania w sprawach skarg i wniosków, wewnętrzną działalność szkoleniową, administrowanie danymi w systemach informatycznych oraz pracę sekretariatu.

Przy ocenie wyników pracy wizytowanych jednostek zastosowano jednakowy system oparty na dotychczasowej praktyce wizytacyjnej. Przyjęto mianowicie 4-stopniową skalę ocen: niedostateczna, dostateczna, dobra i bardzo dobra.

Operując w tej skali, zespoły wizytacyjne ustalając oceny, wykazują różnice w poziomie pracy poszczególnych komórek organizacyjnych wizytowanej jednostki i osób odpowiedzialnych za realizację zadań prokuratury w tych komórkach oraz w całej wizytowanej jednostce.

Jednocześnie formułując oceny, uwzględnia się ustalenia i oceny poziomu pracy w innych prokuraturach apelacyjnych, które były wizytowane we wcześniejszym okresie, aby wyrażone oceny były porównywalne do kryteriów zastosowanych w toku tamtych wizytacji.

Kolejną dyrektywą przy formułowaniu ocen jest zasada, że powinny one stymulacyjnie oddziaływać na pracę prokuratorów i pracowników prokuratury. Stąd w sprawozdaniu wskazywano uchybienia, kwestionowane metody pracy, dostrzeżone pozytywne działania w wizytowanej jednostki, a przy formułowaniu oceny, tam gdzie była wątpliwość co do zasze-regowania w czterostopniowej skali, przyjmowano ocenę wyższą. Z kolei oceny pośrednie (np. dobra z plusem, powyżej dostatecznej) pojawiają się tam, gdzie zachodziła potrzeba wykazania różnicy poziomów pracy, a zastosowanie się do skali czterostopniowej wymagałoby wyrażenia oceny zbyt wysokiej lub zbyt niskiej w stosunku do ustaleń.

Poziom pracy we wszystkich wizytowanych jednostkach szczebla apelacyjnego oceniono jako dobry, co nie oznacza, że był on jednakowy na każdym odcinku pracy danej jednostki. Stosunkowo wyrównany poziom pracy przy realizacji zadań prokuratury i w sferze organizacji pracy jednostki stwierdzono w Prokuraturze Apelacyjnej we Wrocławiu. Za wzorcową (ocena bardzo dobra) uznano natomiast pracę sekretariatu w tej jednostce organizacyjnej prokuratury.

W Prokuraturze Apelacyjnej w Krakowie wizytacja wykazała niedostatki w realizacji zadań na odcinku postępowania sądowego w sprawach karnych i w działalności pozakarnej (ocena powyżej dostatecznej). Dotyczyło to zwłaszcza braku należytych działań dla kształtowania praktyki prokuratorowskiej w zakresie postępowania sądowego, braku bieżącej analizy

orzecznictwa sądu apelacyjnego i wojewódzkiego sądu administracyjnego oraz badania zasadności i poziomu środków zaskarżenia wnoszonych przez podległe jednostki organizacyjne.

Z kolei w Prokuraturze Apelacyjnej w Warszawie najwięcej zastrzeżeń wzbudził sposób prowadzenia postępowań w Wydziale do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji (ocena powyżej dostatecznej) oraz praca sekretariatu w tym Wydziale (ocena dostateczna).

Zalecenia powizytacyjne w każdym przypadku ukierunkowane były na poprawę pracy w obszarach ocenionych poniżej oceny ogólnej jednostki. W każdym zaleceniu zwrócono też uwagę na potrzebę dalszych działań dla poprawienia realizacji gwarancji procesowych stron.

Pracę Prokuratorów Apelacyjnych we Wrocławiu i w Krakowie oceniono jako dobrą, a Prokuratora Apelacyjnego w Warszawie – powyżej dobrej.

Dla ujednolicenia systemu oceniania, przy kolejnych wizytacjach tylko częściowo zmieniano skład zespołów wizytacyjnych. Z kolei zmiany w składach zespołów wizytacyjnych i wyznaczanie do udziału w nich prokuratorów z prokuratur apelacyjnych, innych niż jednostka wizytowana, mają na celu upowszechnienie standardów wizytacji wypracowanych w Prokuraturze Generalnej przy prowadzeniu wizytacji ze szczebla prokuratury apelacyjnej.

Metodyce pracy wizytacyjnej była poświęcona również narada kierownictwa Prokuratury Generalnej z wizytatorami prokuratur apelacyjnych i okręgowych, która odbyła się w dniach 12 – 14 października 2011 r.

W 2011 r., podobnie jak w roku poprzednim, w Prokuraturze Generalnej analizowano sprawozdania z wizytacji przeprowadzonych przez prokuratorów apelacyjnych w podległych jednostkach szczebla okręgowego, m.in. w Prokuraturze Okręgowej w Warszawie, w Prokuraturze Okręgowej w Rzeszowie, w Prokuraturze Okręgowej w Tarnobrzegu, w Prokuraturze Okręgowej w Kielcach i w Prokuraturze Okręgowej w Gdańsku, pod kątem zakresu i sposobu dokonania kompleksowej kontroli działalności tych jednostek oraz prawidłowości wynikających z niej ustaleń i wniosków końcowych. W wypadku stwierdzonych uchybień w zakresie metodyki prowadzenia wizytacji lub sposobu sporządzenia sprawozdania, kierowano pismo do prokuratora apelacyjnego, ze wskazaniem tych uchybień w celu ich wyeliminowania w przyszłości. Wnioski z analizy sprawozdań zostały też omówione na wspomnianej wcześniej naradzie kierownictwa prokuratury z wizytatorami w dniach 12 – 14 października 2011 r.

W Prokuraturze Generalnej poddano też analizie sprawozdania z wizytacji oddziałowych komisjach ścigania zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Szczecinie, w Lublinie i we Wrocławiu – przeprowadzonych w 2009 r. oraz w Katowicach, w Łodzi i w Rzeszowie – przeprowadzonych w 2010 r.

Działalność wizytacyjna prokuratur apelacyjnych i prokuratur okręgowych

W 2011 r. prokuratury apelacyjne – za wyjątkiem Prokuratury Apelacyjnej w Poznaniu i Prokuratury Apelacyjnej we Wrocławiu – przeprowadziły wizytację jednej z podległych prokuratur okręgowych. Dwie wizytacje prokuratur okręgowych wdrożyła Prokuratura Apelacyjna w Rzeszowie.

Oceny wynikające z kontroli prokuratur okręgowych oscylowały w granicach dobrych, podobnie jak oceny poziomu pracy prokuratorów okręgowych oraz ich zastępców. Wyjątkiem była nota dostateczna, podsumowująca wyniki pracy Zastępcy Prokuratora Okręgowego w Warszawie i nota minus bardzo dobra odnosząca się do działań Zastępcy Prokuratora Okręgowego w Tarnobrzegu.

W odniesieniu do prokuratur rejonowych oraz ich kierownictwa skala ocen była bardziej zróżnicowana niż jednostek okręgowych. Oceny zbliżone do bardzo dobrych wystawiono w 11 wizytowanych prokuraturach, a w 8 oceny oscylujące w granicy noty dostatecznej (wśród ocen tych znajdowały się noty dotyczące całokształtu działalności kontrolowanej prokuratury, jak również poziomu pracy kierownictwa jednostki organizacyjnej).

Zespoły wizytacyjne z prokuratur apelacyjnych i prokuratur okręgowych przeprowadziły w 2011 r. – 76 wizytacji. W liczbie tej zawiera się 10 wizytacji prokuratur okręgowych i 66 wizytacji prokuratur rejonowych.

Wnioski z wizytacji były przedmiotem omówienia i analizy w prokuraturach poddanych kontroli. Formułowano zalecenia w celu wyeliminowania w przyszłej praktyce stwierdzonych uchybień. Na kanwie ustaleń dotyczących danej jednostki organizacyjnej opracowywane były ponadto zalecenia adresowane do innych prokuratur, mające na celu podniesienie poziomu pracy na wszystkich odcinkach, również w jednostkach, które nie były poddane kontroli wizytacyjnej.

Rodzaj i skala stwierdzonych nieprawidłowości w poszczególnych prokuraturach były zróżnicowane. Zalecenia dotyczące poszczególnych prokuratur dotyczyły m.in. konieczności wdrażania bardziej różnorodnych instrumentów zwierzchniego nadzoru służbowego i poprawy dokumentowania czynności tegoż nadzoru, eliminowania zdarzających się nieprawidłowych praktyk w zakresie wpisów w urządzeniach ewidencyjnych, potrzeby uaktualnienia

niektórych zarządzeń dotyczących organizacji i kierowania jednostką, zwiększenia rytmiczności i koncentracji czynności procesowych w postępowaniu przygotowawczym oraz poziomu wykonywania czynności procesowych, doskonalenia działań na odcinku postępowania sądowego, w tym w zakresie inicjatywy dowodowej przed sądem i racjonalnej polityki środków odwoławczych.

Działalność lustracyjna Prokuratury Generalnej (wyniki działań lustracyjnych zostały omówione także w części sprawozdania dotyczących postępowania przygotowawczego i postępowania sądowego, w powiązaniu z analizą danych statystycznych)

Prokurator Generalny dostrzegając zagrożenie, jakie dla działania prokuratury stwarza długotrwałe prowadzenie postępowań przygotowawczych, już 2010 r. zarządził przeprowadzenie we wszystkich powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury lustracji spraw, w których okres ich prowadzenia wynosił powyżej 2 do 5 lat oraz spraw ponad 5-letnich. Lustracje te zostały przeprowadzone na podstawie założeń opracowanych w Prokuraturze Generalnej, a badaniem objęto sprawy wymienionej kategorii pozostające w biegu na dzień 30 października 2010 r.

Według stanu na dzień 30 października 2010 r. w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury pozostawało w toku 809 spraw długotrwałych (od ponad 2 do 5 lat i ponad 5-letnich), liczonych według procesowego okresu ich prowadzenia, w tym:

- 644 sprawy – trwające ponad 2 do 5 lat,
- 165 spraw – trwających ponad 5 lat.

Sprawozdania z tych lustracji zostały w 2011 r. poddane analizie w Prokuraturze Generalnej. Wyniki tej analizy wykazały, że – obok okoliczności obiektywnych wpływających na długotrwałość postępowań – w części badanych spraw zaistniały nieprawidłowości w prowadzeniu postępowań, których wyeliminowanie powinno doprowadzić do ich zakończenia. W związku z tym przekazując wyniki analizy wszystkim prokuratorom apelacyjnym, zobowiązano ich do wskazania spraw, w których postępowania przygotowawcze zostały zakończone do końca 2010 r. i prognozy dotyczącej zakończenia kolejnych postępowań w terminie do końca I półrocza 2011 r. Nadesłane informacje zostały następnie skonfrontowane z danymi statystycznymi za I półrocze 2011 r.

Dane statystyczne za rok 2011, odnoszące się do liczby spraw długotrwałych w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury pozwalają stwierdzić, że liczba spraw długotrwałych liczonych na dzień 31 grudnia 2011 r. według procesowego okresu ich prowadzenia zmniejszyła się o 28 % w porównaniu ze stanem na koniec 2010 r. w tym:

- o 29,5 % – spraw trwających ponad 2 do 5 lat,
- o 22,3 % - spraw trwających ponad 5 lat.

Zadania związane z monitorowaniem działań prokuratorów w kierunku zmniejszenia liczby spraw długotrwałych będą kontynuowane w cyklach rocznych, natomiast wyniki kolejnych kontroli – odnoszone do ustaleń z lustracji zarządzonych w 2010 r.

Równolegle podjęto działania dla zdiagnozowania powodów spoczywania bez biegu spraw zawieszonych. Na przełomie 2010 i 2011r. na polecenie Prokuratora Generalnego przeprowadzono lustracje spraw zawieszonych w prokuraturach apelacyjnych, okręgowych i rejonowych, w których okres ich zawieszenia był najdłuższy.

Powodem polecenia przeprowadzenia tych lustracji w skali wszystkich powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury i według jednakowych założeń opracowanych w Prokuraturze Generalnej był fakt, że liczba spraw pozostających w zawieszeniu w 2010 r. przedstawiała tendencje rosnące.

W toku lustracji badaniu poddano łącznie 3 230 spraw, co stanowiło 7% liczby spraw, w których okres zawieszenia postępowania był dłuższy niż 2 lata na dzień 31 grudnia 2010 r.

Analizę wyników tych lustracji przeprowadzono w Prokuraturze Generalnej i wraz z zaleceniami niezbędnymi dla prawidłowej realizacji zadań na tym odcinku pracy przekazano prokuratorom apelacyjnym.

Z dokonanych w toku lustracji ustaleń wynikało, iż najczęstszą przesłanką wydania postanowienia o zawieszeniu postępowania przygotowawczych (w 91,3% ogółu zbadanych spraw) była niemożność przeprowadzenia działań procesowych wymagających obecności podejrzanego, z pominięciem których merytoryczne zakończenie śledztwa lub dochodzenia nie byłoby możliwe. Wśród postępowań, w których powyższy czynnik powodował konieczność wydania postanowienia o zawieszeniu w zdecydowanej większości, albowiem w 96,4%, przyczyną powyższej decyzji procesowej było ukrywanie się podejrzanego przed wymiarem sprawiedliwości lub długotrwały pobyt za granicą. Niemożność ujęcia podejrzanego wynikała głównie z nieskuteczności działań poszukiwawczych prowadzonych przez Policję, a w mniejszym stopniu źródłem jej był brak niezwłocznej reakcji prokuratora na dokonane ustalenia, której opóźnienie znajdowało swoje przyczyny w niesystematycznym nadzorze nad sprawami zawieszonymi.

Z danych statystycznych wynika, iż na koniec 2011 r. zmniejszeniu uległa ilość spraw, w których okres zawieszenia był najdłuższy. I tak liczba spraw, w których okres zawieszenia

postępowania wynosi ponad 5 lat, zmniejszyła się o 848 spraw, natomiast spraw, w których okres zawieszenia postępowania wynosi 2-5 lat – o 1 938.

Przedstawione wyniki można wiązać z działaniami kontrolnymi podjętymi w toku lustracji i zaleceniami wydanymi w wyniku lustracji, tym bardziej że pozytywne tendencje w zmniejszeniu liczby zawieszonych postępowań zarysowały się przede wszystkim bezpośrednio po przeprowadzonych lustracjach i w kategorii spraw, które najdłużej pozostawały w zawieszeniu.

Wyniki statystyczne za 2010 r. i I półrocze 2011 r. wskazywały na niejednorodną praktykę – zarówno w skali poszczególnych okręgów prokuratur apelacyjnych, jak i podległych im prokuratur okręgowych, a także porównywalnych ze sobą prokuratur rejonowych, funkcjonujących w ramach tych samych okręgów – w zakresie wnioskowania o skazanie oskarżonego bez przeprowadzenia rozprawy.

W skali 11 okręgów prokuratur apelacyjnych, rozpiętość w proporcji spraw skierowanych z wnioskiem z art. 335 § 1 k.p.k. do ogółu spraw skierowanych z aktem oskarżenia wynosiła od 62,8% (w okręgu Prokuratury Apelacyjnej w Łodzi) – do 40,3% (w okręgu Prokuratury Apelacyjnej w Lublinie). Zdecydowanie większa rozbieżność praktyki wystąpiła w skali 45 okręgów prokuratur okręgowych – od 72,6% (w okręgu Prokuratury Okręgowej w Jeleniej Górze) – do 33,1% spraw (w okręgu Prokuratury Okręgowej w Tarnobrzegu), a przede wszystkim – w skali poszczególnych prokuratur rejonowych – od ponad 70% do tylko ponad 2% spraw, w których do aktu oskarżenia załączony został wniosek z art. 335 § 1 k.p.k.

Z powyższych względów, a także w celu zbadania prawidłowości praktyki na wymienionym odcinku pracy w 2011 r., zostały przeprowadzone w prokuraturach okręgowych i rejonowych lustracje spraw zakończonych w I półroczu 2011 r. wniesieniem aktu oskarżenia, w którym zamieszczono wniosek określony w art. 335 § 1 k.p.k., według jednolitych założeń opracowanych w Prokuraturze Generalnej.

Analiza sprawozdań z przeprowadzonych lustracji wykazała, że brak jest obiektywnych przyczyn istnienia znacznych rozbieżności we wskaźnikach procentowych dotyczących liczby wniosków kierowanych w tym trybie, w stosunku do ogółu spraw zakończonych skierowaniem do sądu aktu oskarżenia w poszczególnych jednostkach organizacyjnych prokuratury. Z uwagi na fakt, że nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości związanych z praktyką stosowania trybu określonego w art. 335 k.p.k., uprawniony jest wniosek, że rozbieżności te wynikają z praktyki prokuratorskiej w zakresie sięgania po omawiany instrument prawny, przy rozwiązywaniu konfliktu społecznego spowodowanego popełnieniem przestępstwa.

Rozbieżności te nie dają się bowiem wytłumaczyć specyfiką prowadzonych w danych jednostkach prokuratury postępowań przygotowawczych, zważywszy że na szczeblu prokuratur rejonowych występują tak znaczące, jak wskazano wcześniej, dysproporcje w liczbie wniosków kierowanych w trybie art. 335 k.p.k.

Przedstawiając prokuratorom apelacyjnym uogólnione wyniki lustracji w skali kraju, Prokurator Generalny zalecił upowszechnienie stosowania konsensualnych form zakończenia postępowania karnego poprzez rozszerzenie praktyki kierowania wniosków w trybie art. 335 k.p.k. w tych prokuraturach rejonowych, w których liczba ta jest znikoma.

Stwierdzone w trakcie lustracji uchybienia były natomiast podstawą sformułowania zaleceń szczegółowych, których celem jest zapobieganie uprawomocnieniu się zapadłych w trybie art. 343 k.p.k. orzeczeń błędnych i niezasadnych.

Analiza danych statystycznych za I półrocze 2011 r. dotyczących zaskarżalności przez prokuratora wyroków sądowych wykazała, że na obszarze działania niektórych jednostek organizacyjnych prokuratury szczebla okręgowego wskaźnik cofniętych apelacji prokuratorских jest wysoki i przekracza 20% ogółu apelacji wniesionych w tym okresie.

Tak dużą liczbę cofniętych apelacji prokuratorских stwierdzono w sprawach prowadzonych na obszarze działania prokuratur okręgowych w Białymstoku, Łomży, Bydgoszczy, Krakowie, Kielcach, Nowym Sączu, Łodzi, Piotrkowie Trybunalskim, Sieradzu, Ostrowie Wielkopolskim, Zielonej Górze i we Wrocławiu.

W obszarze działania tych prokuratur okręgowych również w I półroczu 2010 r. proporcja apelacji cofniętych do apelacji wniesionych przekroczyła 20%.

W związku tym Prokurator Generalny polecił prokuratorom apelacyjnym przeprowadzenie lustracji apelacji cofniętych w tych jednostkach.

Analiza sprawozdań z przeprowadzonych lustracji wskazuje na potrzebę egzekwowania przestrzegania przez prokuratorów cofających apelacje dyspozycji § 341 Regulaminu, a także na potrzebę intensywniejszych działań instruktażowych i szkoleniowych dla podniesienia poziomu apelacji sporządzanych w jednostkach podległych.

Przedmiotem działań o charakterze kontrolnym i lustracyjnym w 2011 r. była również biurowość w sprawach prowadzonych w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury, w tym zasadność i sposób rejestracji spraw w urządzeniach ewidencyjnych oraz sposób ich wykreślenia, będące obecnie podstawą do wyliczenia średniego miesięcznego obciążenia prokuratorów takimi sprawami, co jest istotne z punktu widzenia etatyzacji powszechn-

nych jednostek organizacyjnych prokuratury. Na zagadnienia te zwracano uwagę przy wizytacjach Prokuratury Apelacyjnej w Krakowie, Prokuratury Apelacyjnej w Warszawie i przeprowadzonej wcześniej wizytacji Prokuratury Apelacyjnej we Wrocławiu. Zagadnienia te były również przedmiotem, przeprowadzonej w dniach 6 – 9 grudnia 2011 r. lustracji w Prokuraturze Apelacyjnej w Szczecinie, która objęła badaniem prawidłowość klasyfikowania i rejestracji spraw w rejestrach „Ko”, „Ap” i „K” oraz w systemie kancelaryjnym.

W toku lustracji stwierdzono błędy polegające na „podwójnym” wpisywaniu niektórych kategorii spraw w systemie bezdziennikowym i rejestrze „Ko”, a nadto dostrzeżono potrzebę doprecyzowania przepisów zarządzenia Nr 5/10 Prokuratora Generalnego z dnia 31 marca 2010 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów i innych działów administracji w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury, w sposób uniemożliwiający dowolność interpretacji zakresu rejestracji środków odwoławczych w sprawach karnych.

Działania lustracyjne w zakresie prawidłowości klasyfikowania i rejestrowania spraw w urządzeniach ewidencyjnych będą kontynuowane również w 2012 r. w odniesieniu do innych jednostek organizacyjnych prokuratury, w których dostrzeżono największe dysproporcje we wspomnianym zakresie.

Działalność lustracyjna prokuratur apelacyjnych i prokuratur okręgowych

Dane dotyczące działalności lustracyjnej prokuratur apelacyjnych i okręgowych wskazują, że w każdym z okręgów prokuratur apelacyjnych przeprowadzono w 2011 r. co najmniej 13 lustracji.

Problematykę lustracji cechowała różnorodność, a wdrażanie działań kontrolnych w tej formie było wynikiem realizacji poleceń Prokuratora Generalnego oraz inicjatywy właściwych prokuratorów apelacyjnych i prokuratorów okręgowych.

Łącznie w skali kraju wdrożono w 2011 r. – 194 lustracje.

Badaniom lustracyjnym poddano 79 zagadnień problemowych, a w szczególności:

- sprawy, w których łączny okres pozostawania w zawieszeniu był najdłuższy;
- sprawy zakończone aktem oskarżenia, w których zawarto wnioski określony w art. 335 § 1 k.p.k.;
- sprawy, w których cofnięto apelacje w I półroczu 2011 r.;
- postępowania przygotowawcze dotyczące przestępstw określonych w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- sprawy długotrwałe, w tym postępowania przygotowawcze trwające: od 9-12 miesięcy, od 2 do 5 lat;

- sprawy skierowane do sądu z aktem oskarżenia, w zakresie realizacji obowiązku wynikającego z art. 334 k.p.k. oraz przestrzegania § 232-240 Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury;
- sprawy o czyny przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową oraz o wypadki przy pracy;
- sprawy o przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji;
- postępowania przygotowawcze, w których w 2010 r. wydano postanowienie o umorzeniu na postawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k., w których zostały zabezpieczone dowody rzeczowe oraz w których w latach 2009-2010 zabezpieczono lub rozdysponowano dowodami rzeczowymi generującymi koszty ich przechowywania ze szczególnym uwzględnieniem pojazdów mechanicznych i paliw płynnych;
- postępowania w sprawach o zabójstwa, w których wydano postanowienia o umorzeniu lub które zakończono aktem oskarżenia;
- sprawy, w których zapadły wyroki uniewinniające;
- ocena decyzji odmawiających wszczęcia lub umarzających postępowanie w sprawach dotyczących naruszenia praw pracowniczych;
- prawidłowości składanych przez prokuratorów wniosków o wymiar kary pozbawienia wolności w szczególności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania w sprawach, w których w postępowaniu przygotowawczym stosowano, a następnie uchylono tymczasowe aresztowanie;
- sprawy, w których w I półroczu 2011 r. sąd uchylił postanowienie prokuratora o odmowie wszczęcia lub o umorzeniu dochodzenia albo śledztwa;
- prawidłowość stosowania zabezpieczenia majątkowego w wybranych sprawach w I półroczu 2011 r.;
- terminowość podejmowania decyzji procesowych o wniesieniu aktu oskarżenia do sądu albo o umorzeniu postępowania przygotowawczego;
- sposób zabezpieczenia w prokuraturach rejonowych kary grzywny, majątkowych środków karnych oraz roszczeń odszkodowawczych na mieniu podejrzanego;
- prawidłowości wystąpienia przez prokuratora z wnioskiem o zastosowanie środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania;
- prawidłowość udziału prokuratorów w postępowaniu wykonawczym i w sprawach o ułaskawienie;
- prawidłowość prowadzenia postępowania przygotowawczego w sprawach o występki określone w art. 207 k.k. przy uwzględnieniu wymagań określonych w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.);

- prawidłowość praktyki wyłączania materiałów do odrębnego postępowania;
- sprawy umorzone w 2010 r. przeciwko podejrzanym na podstawie art. 17 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. w aspekcie zasadności wszczęcia postępowania przygotowawczego oraz wydania postanowienia o przedstawieniu zarzutów;
- realizacja zwierzchniego nadzoru służbowego w podległych prokuraturach okręgowych;
- prawidłowość praktyki powoływania biegłych w postępowaniu przygotowawczym;
- sprawy, w których podjęto czynności w celu uzyskania informacji objętych tajemnicą bankową;
- ocena prawidłowości praktyki w zakresie postępowań o przestępstwa z ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt;
- sprawy dotyczące stosowania wszelkich form przemocy wobec małoletnich;
- ocena wykorzystania ustaleń dokonanych w postępowaniach karnych do działalności z zakresu postępowania administracyjnego.

Zalecenia polustracyjne formułowane zarówno na poziomie prokuratur apelacyjnych, jak i okręgowych pełnią poważną rolę w kształtowaniu właściwych wzorców postępowania. We wnioskach z lustracji wskazywano między innymi na uchybienia, które w przyszłej praktyce prokuratorskiej powinny zostać wyeliminowane. Doniosłość działalności lustracyjnej stanowiła istotny instrument umożliwiający skuteczne oddziaływanie na prawidłowe funkcjonowanie prokuratury.

Poza działaniami lustracyjnymi prowadzono działalność kontrolną polegającą na badaniach problemowych na poziomie prokuratur okręgowych i apelacyjnych, które objęły w 2011 r. co najmniej 97 badań aktowych. Badaniom takim poddano między innymi postępowania przygotowawcze, w których wydane zostały postanowienia o umorzeniu śledztwa lub dochodzenia „ad personam” - na podstawie art. 17 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k., sprawy o przestępstwa związane z naruszeniem własności intelektualnej i przemysłowej, niektóre kategorie postępowań celem ustalenia przyczyn spadku liczby spraw skierowanych do mediacji (w okręgu wrocławskim), sprawy zakończone postanowieniem o umorzeniu na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k., sprawy w których stosowane były przepisy ustawy o dostępie do informacji publicznej. Badaniami aktowymi objęto także kilkaset spraw (co najmniej 400) różnych kategorii, których ocena niezbędna była w celu wydania opinii o poziomie pracy kandydatów do objęcia wolnych stanowisk prokuratorskich.

Wnioski z badań aktowych zawierały odniesienie do kwestii poprawności praktyki ocenianego zagadnienia i wskazywały na ujawnione nieprawidłowości, np. badanie spraw, w których stosowane były przepisy ustawy o dostępie do informacji publicznej, dowiodło, iż w

większości postępowań wnioski o dostęp do informacji publicznej były rozpoznawane pozytywnie z zachowaniem terminów określonych w ustawie, jednakże zaistniały przypadki nieprawidłowej rejestracji spraw w rejestrze IP, a nadto dostrzeżono nieprawidłową praktykę co do formy wydawanej zgody na udostępnienie informacji. W sprawach o przestępstwa przeciwko własności intelektualnej i przemysłowej stwierdzono natomiast sytuacje zaniechania realizacji istotnych czynności dowodowych zwłaszcza w zakresie oceny legalności bądź autentyczności produktów. Badania spraw dotyczących mediacji ujawniły nieprawidłowości w zakresie pouczenia stron i informowania o istocie instytucji mediacji.

Działalność wizytacyjno-lustracyjna prowadzona w 2011 r., a w tym jej intensywność i formy realizacji, zarówno na poziomie prokuratur apelacyjnych, jak i okręgowych dowiodły, że była ona niezbędna dla prawidłowego funkcjonowania prokuratury, a zwłaszcza - przyczyniając się do ujawniania przypadków nieprawidłowych praktyk i wskazując właściwe postępowanie - stanowiła źródło doskonalenia pracy prokuratorów na różnych odcinkach działalności służbowej.

Działania prokuratury na rzecz pomocy ofiarom przestępstw

Prawami ofiar przestępstw zajmuje się w Biurze Prokuratora Generalnego specjalnie do tego celu wyznaczony prokurator, który kontynuował, nakreślone przez Prokuratora Generalnego w 2010 r., działania na rzecz wsparcia ofiar przestępstw. Oprócz koordynowania poniżej przedstawionych zagadnień zajmuje się on współpracą z organizacjami pozarządowymi w szczególności Fundacją Dzieci Niczyje, Centrum Praw Kobiet, Niebieską Linia, Stowarzyszeniem Interwencji Prawnej, Polskim Centrum Mediacji czy Helsińską Fundacją Praw Człowieka.

Prokuratura Generalna w lutym 2011 r. zawarła porozumienie z wydawnictwem prawniczym Wolters Kluwer Polska, na mocy którego są wydawane publikacje poświęcone prawom ofiar przestępstw. Logo tej serii publikacji jest znak graficzny „Prokurator ofiarom przestępstw”.

W lutym 2011 r. do wszystkich jednostek prokuratur i Policji skierowano w 10-tysięcznym nakładzie publikację „Uprawnienia pokrzywdzonego przestępstwem” ze wstępem Prokuratora Generalnego opracowaną przez prokuratora i pracownika naukowego. Jej celem było rozpowszechnienie wiedzy o prawach ofiar przestępstw.

Kontynuowane są prace powołanego w dniu 24 września 2010 r. Zespołu Doradców do spraw Ofiar Przestępstw. Zespół w 2011 r. spotkał się trzykrotnie w Prokuraturze Generalnej w celu opiniowania projektu wytycznych Prokuratora Generalnego dotyczących zasad postępowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, postępowania z pełnoletnimi ofiarami zgwałceń i innych przestępstw seksualnych oraz mediacji w sprawach karnych. Członkowie Zespołu opiniowali też zgłoszone do Prokuratury Generalnej projekty prawne dotyczące ofiar przestępstw. Na zebrania Zespołu zapraszano naukowców, przedstawicieli Biura Kryminalnego i Biura Prewencji KGP oraz organizacji pozarządowych, takich jak Centrum Praw Kobiet, Niebieska Linia, Polskie Centrum Mediacji. Prokurator Generalny przyjął sprawozdanie Zespołu z rocznej działalności. Zespół będzie kontynuował powierzone zadania przez kolejne 2 lata.

Od 2010 r. w każdej prokuraturze apelacyjnej wytypowano prokuratora, w którego zakresie zadań znajduje się koordynacja spraw związanych z prawami ofiar przestępstw i mediacją (w Apelacji Białostockiej i Rzeszowskiej zadania te są podzielone na dwóch prokuratorów). W 2011 r. koordynatorzy brali udział w dwóch trzydniowych szkoleniach organizowanych przez Prokuraturę Generalną i Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury na temat praw ofiar przestępstw. Były one prowadzone na temat: „Ofiary przestępstw w rodzinie i przestępstw przeciwko wolności seksualnej” oraz „System kompensacji państwowej dla ofiar

przestępstw w Polsce”. Za szkolenia odpowiedzialny był prokurator z Prokuratury Generalnej, który w porozumieniu z Krajową Szkołą przygotował materiały dla uczestników oraz biorąc udział w szkoleniu, prowadził część wykładów i warsztatów. Celem szkoleń jest jednolita edukacja dla wszystkich prokuratorów w zakresie praw ofiar przestępstw. Szkolenia będą kontynuowane w kolejnych latach.

Prokuratura Generalna zorganizowała w 2011 r. dwie coroczne konferencje dotyczące praw ofiar przestępstw i mediacji.

Pierwsza z nich odbyła się w dniu 22 lutego 2011 r. z okazji Dnia Ofiar Przestępstw i była zatytułowana „Wiktyimizacja wtórna”. Miała ona charakter interdyscyplinarny. Uczestniczyli w niej przedstawiciele Ministerstwa Sprawiedliwości, Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwa Zdrowia, Komendanta Głównego Policji, Pełnomocnika Rządu ds. Równego Traktowania, Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka, Parlamentu, Sądu, Naczelnej Rady Adwokackiej, Krajowej Rady Radców Prawnych, nauki, a także organizacji pozarządowych. Wystąpienia merytoryczne wygłosili członkowie Zespołu Doradców do spraw Ofiar Przestępstw. Konferencja była transmitowana na żywo przez Internet. Internauci zadawali uczestnikom pytania. Opracowano publikację „Wiktyimizacja wtórna”, zawierającą m.in. informacje na temat zjawiska wiktyimizacji wtórnej, jej przeciwdziałania, roli mediów, a także zapobiegania przestępczości. Publikacja ta zostanie rozdana uczestnikom sesji w lutym 2012 r., a także skierowana przez wydawnictwo WKP do sprzedaży. Konferencja związana była z obchodami Tygodnia Ofiar Przestępstw, który jak co roku, przede wszystkim związany jest z udzielaniem informacji prawnych przez prokuratorów, asesorów, aplikantów, ofiarom przestępstw. Szczególnie w Tygodniu odnotowuje się zwiększoną współpracę prokuratorów z instytucjami samorządowymi, organizacjami pozarządowymi oraz wszelkimi instytucjami działającymi na rzecz ofiar przestępstw.

Druga z konferencji odbyła się z okazji Międzynarodowego Dnia Mediacji w dniu 21 października 2011 r. „Mediacja w praktyce prokuratorskiej – dziś i jutro” z udziałem przedstawicieli nauki oraz koordynatorów ds. ofiar przestępstw oraz koordynatorów apelacyjnych. Uczestnikami merytorycznymi sesji byli członkowie Zespołu ds. Ofiar Przestępstw oraz koordynatorzy apelacyjni, którzy przedstawiali przykłady mediacji z poszczególnych apelacji. Na sesji tej wręczono nagrody laureatom corocznego konkursu ogłoszonego przez Prokuratora Generalnego „Zalety mediacji karnej”. Konferencja transmitowana była na żywo w internecie. Internauci mogli zadawać pytania uczestnikom. Uczestnicy sesji, jak też przedstawiciele instytucji zajmujących się ofiarami przestępstw otrzymali publikację „Mediacja

karna jako forma sprawiedliwości naprawczej”. Publikacja zawiera materiały pokonferencyjne z ubiegłorocznej sesji.

Prokurator zajmujący się prawami ofiar przestępstw w Prokuraturze Generalnej jest przedstawicielem Prokuratora Generalnego w Zespole Monitorującym do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W pracach Zespołu brał czynny udział, m.in. przy przygotowaniu Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Brał też udział w konferencjach i sesjach związanych z realizacją praw człowieka – ofiar przestępstw, m.in. „Prawa człowieka a działania policji”, „Razem przeciw przemocy seksualnej”, a także w międzynarodowych konferencjach u Rzecznika Praw Obywatelskich..

Prokurator Generalny 21 grudnia 2011 r. podpisał wytyczne dotyczące zasad postępowania prokuratorów powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Są one wiążące dla wszystkich organów uprawnionych do prowadzenia postępowań przygotowawczych. Wytyczne są realizacją wymogu z art. 8 a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. nr 180, poz. 1493, z późn. zm.).

Dodatkowe działania szkoleniowe

Dostrzegając konieczność uzupełnienia oferty szkoleniowej Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury w Krakowie o tematy wskazane przez prokuratorów, w 2011 roku, zostały przeprowadzone w Prokuraturze Generalnej szkolenia zawodowe dla prokuratorów, które realizowano przy użyciu urządzeń do wideokonferencji.

Tematy tych szkoleń zostały wybrane spośród propozycji nadesłanych do Prokuratury Generalnej z prokuratur apelacyjnych, dzięki czemu dotyczyły zagadnień istotnych dla pracy prokuratorów. Wideokonferencje obejmowały połączenie między Prokuraturą Generalną, wszystkimi prokuratorami apelacyjnymi i siedmioma wybranymi prokuraturami okręgowymi – przy wykorzystaniu pozostających w dyspozycji prokuratury urządzeń. Pozwoliło to na osiągnięcie zamierzonego celu w postaci podniesienia kwalifikacji zawodowych prokuratorów i urzędników, przy zaangażowaniu niewielkich środków finansowych. Tryb przeprowadzenia szkolenia zapewniał możliwość interaktywnego uczestnictwa wszystkich biorących w nich udział. Przyjęto zasadę, że spotkania odbywają się raz na dwa tygodnie i obejmują dwa wykłady, po dwie godziny lekcyjne każdy.

W 2011 roku zostały przeprowadzone następujące szkolenia:

- Przestępstwo handlu ludźmi w prawie krajowym i w aspekcie międzynarodowym (dr Krzysztof Karsznicki prokurator Prokuratury Generalnej),
- Nowa ustawa o ochronie informacji niejawnych (Paweł Piekarniak Dyrektor Biura Ochrony Informacji Niejawnych i Spraw Obronnych),
- Funkcja, rola i zadania Eurojustu we współpracy z polskim wymiarem sprawiedliwości (Mariusz Skowroński prokurator Prokuratury Generalnej - przedstawiciel Polski w Eurojust),
- Metodyka prowadzenia postępowania przygotowawczego w zakresie przestępstw uprowadzenia człowieka, art. 252 k.k. (Zbigniew Niemczyk Zastępca Prokuratora Apelacyjnego w Gdańsku, dr Alfred Staszak Prokurator Okręgowy w Zielonej Górze),
- Procesowe skutki czynności operacyjnych w postępowaniu karnym (Wiesław Kozielowicz, sędzia Sądu Najwyższego),
- Udział prokuratora w sprawach dotyczących pochodzenia dziecka po nowelizacji k.r. i o. (Grażyna Oborska prokurator Prokuratury Apelacyjnej w Warszawie),
- Metodyka oględzin miejsca katastrofy (Dariusz Deptała Radca Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji),
- Odpowiedzialność karna za ujawnienie tajemnicy chronionej prawem ze szczególnym uwzględnieniem odpowiedzialności dziennikarza (Wiesław Kozielowicz sędzia Sądu Najwyższego),
- Obrót papierami wartościowymi. Przestępczość giełdowa (Krzysztof Grabowski przedstawiciel Związku Banków Polskich),
- Tajemnica bankowa (Zdzisław Osada Dyrektor Departamentu Prawnego Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego),
- Prawnokarna ocena obrotu fałszywymi i nierzetelnymi fakturami (prof. dr hab. Piotr Kardas Uniwersytet Jagielloński),
- Przestępstwa na rynku kapitałowym (Marcin Pachucki Dyrektor Departamentu Postępowania Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego),
- Prawnokarne aspekty zabezpieczenia majątkowego. Przepadek korzyści majątkowych pochodzących z przestępstwa - art. 45 k.k. Roszczenia regresowe Skarbu Państwa - art. 557 k.p.k. (dr hab. Janusz Raglewski Uniwersytet Jagielloński),
- Przestępstwa na rynku ubezpieczeniowym (Marek Wędrychowski Dyrektor Zarządzający Pionem Prawno - Legislacyjnym Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego),
- Prawnokarne aspekty odpowiedzialności menadżera. Ryzyko gospodarcze (prof. dr hab. Jerzy Skorupka Uniwersytet Wrocławski),

- Podstawowe prawne formy organizacyjne podmiotów gospodarczych. Spółki prawa handlowego w Polsce (prof. dr hab. Andrzej Szumański Uniwersytet Jagielloński),
- Ryzyko kredytowe. Tajemnica bankowa. Bankowość elektroniczna. Przystępczość bankowa (Tadeusz Białek Dyrektor ds. Legislacyjno – Prawnych Związku Banków Polskich),
- Działalność Krajowego Biura ds. Odzyskiwania Mienia. Nowe możliwości ustalenia mienia podejrzanego w postępowaniu karnym (podinsp. Rafał Woźniak Naczelnik Wydziału ds. Odzyskiwania Mienia Biura Kryminalnego KGP),
- Problematyka przestępstw skarbowych i celnych. Zbieg przepisów u.k.s. i k.k. (dr Grzegorz Bogdan Uniwersytet Jagielloński),
- Problematyka odpowiedzialności karnej za przestępstwa z art. 296 k.k. i art. 585 k.s.h. (prof. dr hab. Jerzy Skorupka Uniwersytet Wrocławski),
- Europejski Nakaz Aresztowania. Praktyczne aspekty stosowania (Anna Wiśniewska prokurator Prokuratury Apelacyjnej w Szczecinie),
- Tryb załatwiania pism dotyczących podejrzenia popełnienia przestępstwa przez funkcjonariuszy wymiaru sprawiedliwości, sędziów i prokuratorów (Piotr Niezgoda prokurator Prokuratury Apelacyjnej w Krakowie),
- Dyskryminacja ze względu na płeć (Elżbieta Radziszewska Sekretarz Stanu w KPRM, Pełnomocnik Rządu ds. Równego Statusu),
- Wykorzystanie materiałów postępowań przygotowawczych do podjęcia czynności prokuratora w zakresie postępowania administracyjnego i cywilnego (Teresa Ksok prokurator Prokuratury Generalnej),
- Prawdliwość ocen o uznaniu określonego podmiotu za pokrzywdzonego (Zdzisław Brodzisz prokurator Prokuratury Generalnej),
- Obraza uczuć religijnych. Przestępstwa z art. 196 k.k. (Włodzimierz Wróbel prof. dr hab. Uniwersytet Jagielloński),
- Przystępczość wynikająca z nienawiści. Przestępstwa z art. 256 k.k. i art. 257 k.k. (Zbigniew Ćwiąkański prof. dr hab. Uniwersytet Rzeszowski),
- „Pranie brudnych pieniędzy”. Aspekt przestępstwa bazowego (Włodzimierz Wróbel prof. dr hab. Uniwersytet Jagielloński),
- Możliwość zawieszenia postępowania przygotowawczego wobec konieczności długotrwałego oczekiwania na opinie biegłych (Edyta Petryna prokurator Prokuratury Apelacyjnej w Warszawie),
- Archiwizacja materiałów archiwalnych i dokumentacji niearchiwalnej. (Ewa Wąsikiewicz, Kierownik Sekretariatu Prokuratury Generalnej),

- Czynności sekretariatu w sprawach karnych. Czynności podejmowane w związku ze stosowaniem środków zapobiegawczych (Dorota Powierża Starszy Inspektor do spraw Biurowości w Prokuraturze Generalnej),
- Reaktywacja spółek przedwojennych oraz nowelizacja przepisów wprowadzających ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Mikołaj Olaf, Małgorzata Sieńko - przedstawiciele Prokuratury Generalnej),
- Rola prokuratora w procesie pobierania organów ludzkich do przeszczepów. Problematyka stwierdzenia śmierci człowieka (prof. dr hab. med. Wojciech Rowiński Konsultant Krajowy ds. Transplantologii Klinicznej).

W wideokonferencjach uczestniczyło każdorazowo od kilkudziesięciu do ponad dwustu prokuratorów z całego kraju. Zainteresowanie zajęciami dla urzędników było większe niż możliwości lokalowe pomieszczeń, do których transmitowano wykłady.

Nadto w realizacji porozumienia zawartego między Prokuratorem Generalnym a Przewodniczącym Komisji Nadzoru Finansowego prokuratura zobowiązała się do zorganizowania cyklu wykładów dla prokuratorów, prowadzonych przez specjalistów Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, a dotyczących zagadnień związanych z funkcjonowaniem rynków kapitałowych w naszym kraju. Zgodnie z ustaleniami poczynionymi z przedstawicielami UKNF pierwsze seminarium zostało przeprowadzone dla prokuratorów okręgu krakowskiej prokuratury apelacyjnej. Całodniowe seminarium objęło trzy bloki wykładowe, poświęcone umowom: rachunku bankowego, kredytu oraz pożyczki pieniężnej.

Przeprowadzone w 2011 roku szkolenia, zarówno w trybie wideokonferencji, jak i w formie tradycyjnej, spotkały się z pozytywnym odbiorem zainteresowanych. W tej sytuacji w 2012 roku kontynuowane są obie formy doskonalenia zawodowego prokuratorów i urzędników prokuratury.

Sądownictwo dyscyplinarne

W 2011 roku Sąd Dyscyplinarny dla Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym działał w niezmienionym stanie prawnym i liczył 84 członków. Przewodniczący Sądu Dyscyplinarnego wyznaczył w tym czasie 141 dni sesyjnych, w czasie których odbyło się 230 rozpraw.

Sąd Dyscyplinarny dla Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym rozpoznaje sprawy wszczęte na wniosek rzeczników dyscyplinarnych, w których prokuratorom zarzuca się popełnienie zagrożonych karą dyscyplinarną deliktów, a także:

- wnioski o zezwolenie na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej,
- wnioski o obniżenie wynagrodzenia prokuratorowi zawieszonemu w czynnościach służbowych,
- zastrzeżenia prokuratora od udzielonego mu w trybie art. 8 ust.7 ustawy o prokuraturze wytknięcia uchybienia,
- wnioski o przedłużenie zawieszenia w czynnościach prokuratora, wobec którego nie zostało jeszcze wszczęte postępowanie dyscyplinarne.

W 2011 roku do Sądu Dyscyplinarnego wpłynęło 80 spraw (wobec 77 spraw w 2010 roku), załatwiono w tym czasie 80 spraw (wobec 87 spraw w 2010 roku).

Sposób załatwienia tych spraw przedstawiał się następująco:

- karami upomnienia zakończono - 13 postępowań (wobec 11 spraw w 2010 roku),
- karami nagany - 3 sprawy (wobec 4 spraw w 2010 roku),
- karą przeniesienia na inne miejsce służbowe- 1 sprawa (1 przypadek w 2010 r.),
- karą wydalenia ze służby – 4 sprawy (1 taki przypadek w 2010 r.),
- orzeczeniami o uniewinnieniu - 3 postępowania (16 takich orzeczeń w 2010 roku),
- orzeczeniem o umorzeniu - 11 spraw, w tym 6 z powodu przedawnienia (7 orzeczeń o umorzeniu w 2010 roku w tym jedno z powodu przedawnienia),

- załatwieniem w inny sposób - 12 postępowań (11 takich orzeczeń w 2010 roku).

W ramach spraw załatwionych w 2011 roku Sąd Dyscyplinarny podjął 21 uchwał w przedmiocie immunitetu prokuratorskiego i rozpoznał 7 zastrzeżeń prokuratora od udzielonego wyknięcia uchybienia. Nadto rozpoznał 4 wnioski o obniżenie wynagrodzenia prokuratorowi zawieszonemu w czynnościach służbowych oraz 1 wniosek o przedłużenie zawieszenia w czynnościach prokuratora, wobec którego nie zostało jeszcze wszczęte postępowanie dyscyplinarne.

Spośród spraw zakończonych w Sądzie Dyscyplinarnym w 2011 roku, czas trwania od dnia wpływu do dnia załatwienia wynosił:

- od 1 do 3 miesięcy – 35 spraw,
- od 3 do 6 miesięcy – 11 spraw,
- od 6 do 12 miesięcy – 9 spraw,
- od roku do 3 lat – 18 spraw,
- powyżej 3 lat – 7 spraw.

W omawianym okresie 2011 roku Odwoławczy Sąd Dyscyplinarny dla Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym (dalej w skrócie „OSD”) liczył 60 członków, jednak z powodu chorób i innych przeszkód faktycznie w orzekaniu w tym roku uczestniczyło 57 osób. W 2011 r. Przewodniczący OSD wyznaczył 29 dni sesyjnych, z czego w 25 dniach sesyjnych odbyło się 46 rozpraw w poszczególnych sprawach (zasadą było wyznaczanie 2 rozpraw w jednym dniu). W 4 przypadkach zaszła konieczność zdjęcia spraw z wokandy.

W okresie od dnia 1 stycznia 2011 r. do 31 grudnia 2011 r. do Odwoławczego Sądu Dyscyplinarnego wpłynęło 37 spraw zarejestrowanych w rejestrze OSD, a więc wymagających rozpoznania wniesionych w nich środków odwoławczych. Spośród nich 17 dotyczyło postępowań o zezwolenie na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej, 16 dotyczyło rozpoznania odwołań w sprawach orzeczeń o odpowiedzialności dyscyplinarnej, zaś 4 – postępowań o charakterze incydentalnym w toku postępowania dyscyplinarnego (2 – obniżenia wynagrodzenia prokuratora w okresie zawieszenia w czynnościach i 2 – odmowy przyjęcia zażalenia przez Sąd Dyscyplinarny pierwszej instancji). Należy zaznaczyć, że z poprzed-

niego roku na dzień 1 stycznia 2011 r. pozostało do załatwienia ponadto 6 spraw. W sprawach dotyczących uchylenia immunitetu na 17 wniosków 6 pochodziło od osób prywatnych, a 11 – od prokuratorów.

W omawianym okresie OSD załatwił 36 spraw, zatem na koniec roku pozostało jeszcze do rozpoznania 7 spraw. Spośród zakończonych spraw 14 dotyczyło postępowań o uchylenie immunitetu (w tym 5 z wniosków osób prywatnych, 9 – dotyczących wniosków złożonych przez prokuratorów). Pozostałe 22 sprawy dotyczyły postępowań dyscyplinarnych (w tym również kwestii incydentalnych – 1 obniżenia wynagrodzenia i 1 przedłużenia zawieszenia w czynnościach).

Sposób załatwienia tych spraw przedstawia się następująco:

- utrzymano w mocy orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego w 16 sprawach (z czego w 5 dotyczących postępowania immunitetowego i 11 – postępowań dyscyplinarnych),

- zmieniono orzeczenia sądu I instancji w 11 sprawach, z czego w 6 dotyczących postępowań immunitetowych i w 5 dotyczących postępowań dyscyplinarnych. Zmiany te polegały na tym, że w 3 sprawach uchylono orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego i nie wyrażono zgody na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej; w 3 uchylono orzeczenie i wyrażono zgodę na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej; w 3 sprawach uchylono orzeczenie i umorzono postępowanie; w 1 sprawie zmieniono wysokość obniżenia wynagrodzenia prokuratora zawieszono w czynnościach; w 1 sprawie zmieniono jedynie podstawę wymiaru kary dyscyplinarnej, w pozostałym zakresie utrzymując orzeczenie w mocy,

- uchylono do ponownego rozpoznania przez Sąd Dyscyplinarny – 8 spraw (z czego 3 w sprawach immunitetowych, a 5 w sprawach dyscyplinarnych),

- pozostawiono środek odwoławczy bez rozpoznania w 1 sprawie (immunitetowej).

W sprawach, w których Odwoławczy Sąd Dyscyplinarny utrzymał w mocy orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego (oraz w 1 sprawie, w której zmiana dotyczyła tylko podstawy prawnej), wymierzone zostały prawomocnie następujące kary :

- w 4 przypadkach – upomnienie,

- w 1 sprawie – zawieszenie waloryzacji uposażenia prokuratora w stanie spoczynku na okres 3 lat,

- w 1 przypadku – wydalenie prokuratora ze służby.

Natomiast w 2 sprawach utrzymano w mocy orzeczenia uniewinniające od popełnienia przewinienia dyscyplinarnego.

Spośród 36 zakończonych w 2011 r. spraw, czas trwania od dnia wpływu do dnia załatwienia wynosił:

- od 1 do 3 miesięcy – 30 spraw,
- od 3 do 6 miesięcy – 5 spraw,
- od 6 do 9 miesięcy – 0 spraw,
- od 9 do 12 miesięcy – 1 sprawa.

Spośród spraw będących w toku na dzień 31 grudnia 2011 r. czas trwania postępowań odwoławczych wynosił:

- do 1 miesiąca – 5 spraw,
- od 1 do 3 miesięcy – 1 sprawa,
- od 9 do 12 miesięcy – 1 sprawa.

W 2011 r. odnotowano 1 sprawę, w której podstawą umorzenia postępowania w przedmiocie pociągnięcia prokuratora do odpowiedzialności karnej był upływ okresu przedawnienia karalności (art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k.). Była to sprawa, w której wniosek o uchylenie immunitetu złożył oskarżyciel prywatny, a OSD stwierdził, iż upłynął już okres z art. 101 § 2 k.k.

W omawianym okresie nie odnotowano natomiast spraw, w których umorzono postępowanie z powodu upływu okresu przedawnienia karalności przewinienia dyscyplinarnego.

W 2011 r. od orzeczeń Odwoławczego Sądu Dyscyplinarnego złożono 5 kasacji, przy czym 1 wniósł Rzecznik Dyscyplinarny Prokuratora Apelacyjnego w Krakowie, a pozostałe – obrońcy obwinionych. Prócz tego w Sądzie Najwyższym pozostawała jeszcze 1 kasacja wniesiona w poprzednim roku. Spośród tych 6 kasacji Sąd Najwyższy uwzględnił 1 (Rzecznika Dyscyplinarnego), przekazując sprawę do ponownego rozpoznania OSD, 2 kasacje oddalił, zaś 1 – pozostawił bez rozpoznania. Dwie wniesione w 2011 r. kasacje nie zostały jeszcze w tym roku rozpoznane przez Sąd Najwyższy.

Współpraca z Krajową Radą Prokuratury

Współpraca z Krajową Radą Prokuratury w 2011 roku polegała między innymi na realizacji, nałożonego na Prokuraturę Generalną w art. 24b ustawy o prokuraturze obowiązku zapewnienia obsługi finansowo-administracyjnej i kancelaryjnej Rady. Wykonanie tego obowiązku przez Prokuratora Generalnego obejmowało udostępnienie lokalu stanowiącego obecnie siedzibę Rady, wyznaczenie pracowników zapewniających jej obsługę oraz ponoszenie kosztów jej działalności.

Aktualnie finalizowane są działania, których celem jest zapewnienie Krajowej Radzie Prokuratury, odpowiedniej do roli i obowiązków tego organu, siedziby w przekazanym Prokuraturze Generalnej przez Ministerstwo Sprawiedliwości w użyczenie budynku przy ul. Krasieńskiego w Warszawie. Pracownicy Prokuratury Generalnej zapewnili obsługę kancelaryjną podczas 13 posiedzeń, które Krajowa Rada Prokuratury odbyła w 2011 roku oraz podczas bieżącej działalności Rady między posiedzeniami. Nadto Prokuratura Generalna sfinansowała oraz zapewniła obsługę sympozjum „Krajowa Rada Prokuratury – strażnik niezależności prokuratorów i prokuratury”, którą KRP zorganizowała w dniu 2 czerwca 2011 roku w Sali Kolumnowej Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej.

W zakresie realizacji uprawnień Rady do opiniowania projektów wytycznych i zarządzeń Prokuratora Generalnego w 2011 roku do Krajowej Rady Prokuratury zostało skierowanych 57 projektów takich aktów. Wszystkie zostały przez Radę zaopiniowane, w zdecydowanej większości przypadków pozytywnie. W odniesieniu do tego zakresu współpracy nasuwa się następująca uwaga. Zgodnie z treścią art. 24 pkt 16 ustawy o prokuraturze Rada jest zobowiązana opiniować projekty wszystkich zarządzeń Prokuratora Generalnego. Dotyczy to zarządzeń wydanych na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy o prokuraturze, które związane są z kierowaniem działalnością prokuratury i w sposób oczywisty takiemu opiniowaniu powinny podlegać. Obowiązek opiniowania obejmuje jednak także zarządzenia wydane przez Prokuratora Generalnego jako kierownika Prokuratury Generalnej, w oparciu o § 69 Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury. Zarządzenia te służą wewnętrznemu kierowaniu Prokuraturą Generalną, jako jednostką organizacyjną prokuratury, dotyczą bieżącej działalności i często wymagają szybkiego wprowadzenia ich w życie. Opiniowanie takich projektów zarządzeń przez Krajową Radę Prokuratury wydaje się niecelowe, w aspekcie roli i zadań Rady jako strażnika niezależności prokuratury i prokuratorów, powoduje natomiast

wydłużenie procedury ich wydania. Rozwiązanie tego problemu wymagałoby jednak zmian ustawowych.

Kolejnym, niezwykle istotnym obszarem współpracy Prokuratury Generalnej z Krajową Radą Prokuratury jest rozpatrywanie i ocena kandydatów do pełnienia stanowisk prokuratorskich oraz przedstawianie Prokuratorowi Generalnemu wniosków o powołanie prokuratorów powszechnych oraz wojskowych jednostek organizacyjnych oraz prokuratorów Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. W tym zakresie w 2011 roku Krajowa Rada Prokuratury oceniła 575 kandydatów i skierowała 322 wnioski do Prokuratora Generalnego o powołanie prokuratorów, w tym:

- 263 wniosków o powołanie prokuratora prokuratury rejonowej,
- 5 wniosków o powołanie prokuratora prokuratury garnizonowej,
- 23 wnioski o powołanie prokuratora prokuratury okręgowej,
- 3 wnioski o powołanie prokuratora wojskowej prokuratury okręgowej,
- 11 wniosków o powołanie prokuratora prokuratury apelacyjnej,
- 17 wniosków o powołanie prokuratora Prokuratury Generalnej.

W dwóch przypadkach Prokurator Generalny, uznając, że nie jest związany - złożonym na podstawie art. 24 pkt 9 ustawy o prokuraturze - wnioskiem KRP, wniosków tych nie uwzględnił. Stanowisko Prokuratury Generalnej w zakresie wzajemnych relacji kompetencyjnych Prokuratora Generalnego i Krajowej Rady Prokuratury w tym względzie, zostało opisane w ramach rozdziału VII niniejszego sprawozdania - Opiniowanie projektów aktów normatywnych.

X. Działalność wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury

Wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury stanowią wyodrębnioną pod względem podległości, spraw kadrowo-organizacyjnych, działalności finansowej i specyfiki realizowanych zadań, strukturę w systemie organów prokuratury.

Z jednej strony prokuratorzy wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury wspólnie z prokuratorami powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury i prokuratorami Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu stanowią prokuraturę, której naczelnym organem jest Prokurator Generalny, zaś z drugiej strony wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury wchodzą w skład Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

W zakresie realizacji zadań wynikających z postanowień ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz.U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599), prokuratorzy wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury są podlegli Prokuratorowi Generalnemu, natomiast w zakresie służby wojskowej Naczelnym Prokurator Wojskowy podlega Ministrowi Obrony Narodowej zaś pozostali prokuratorzy wojskowi – właściwym prokuratorom przełożonym.

Działalność wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury finansowana jest z wyodrębnionych środków budżetowych Ministerstwa Obrony Narodowej i w związku z tym finansowanie prokuratury wojskowej nie obciąża budżetu prokuratury, ani też nie podlega ocenie ze strony organów podległych Prokuratorowi Generalnemu.

Działalnością wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury kieruje, w zastępstwie Prokuratora Generalnego, Naczelnym Prokurator Wojskowy, który jest prokuratorem przełożonym prokuratorów Naczelnej Prokuratury Wojskowej oraz pozostałych prokuratorów wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury.

Naczelnym Prokurator Wojskowy z racji zajmowanego stanowiska jest równocześnie – z urzędu – jednym z zastępców Prokuratora Generalnego.

Naczelnego Prokuratora Wojskowego powołuje spośród prokuratorów Naczelnej Prokuratury Wojskowej i odwołuje z tego stanowiska Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Prokuratora Generalnego zgłoszony w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej.

Prokuratorami wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury są prokuratorzy Naczelnej Prokuratury Wojskowej, wojskowych prokuratur okręgowych i wojskowych prokurator garnizonowych.

Do dnia 26 kwietnia 2007 r. – prokuratorami wojskowymi mogli być tylko oficerowie zawodowi, a po tej dacie, w związku z nowelizacją ustawy o prokuraturze, na stanowisko prokuratora wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury mogą być powołani także prokuratorzy powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, a zatem prokuratorzy nie będący oficerami, których w dniu 31 grudnia 2011 r. było zatrudnionych we wszystkich prokuraturach wojskowych – 20.

W 2011 r. w ramach Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej funkcjonowały – poza Naczelną Prokuraturo Wojskową – dwie wojskowe prokuratury okręgowe z siedzibami w Warszawie i w Poznaniu oraz jednaście wojskowych prokuratur garnizonowych z siedzibami w: Bydgoszczy, Elblągu, Gdyni, Krakowie, Lublinie, Olsztynie, Poznaniu, Szczecinie, Warszawie, Wrocławiu i Zielonej Górze.

Stan zatrudnienia w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury – w skali kraju – przedstawiał się następująco:

1. Na dzień 31 grudnia 2010 r. zatrudnionych było ogółem:
 - prokuratorów – 157,
 - asesorów – 10,
 - urzędników prokuratury – 115,
 - innych pracowników prokuratury – 20.
2. Na dzień 31 grudnia 2011 r. zatrudnionych było ogółem:
 - Prokuratorów – 154,
 - asesorów – 12,
 - urzędników prokuratury – 110,
 - innych pracowników prokuratury – 28.

Wszelkie działania kadrowe, a zwłaszcza powoływanie na określone funkcje w prokuraturze wojskowej oraz odwoływanie z tych funkcji wymaga odpowiedniego porozumienia Prokuratora Generalnego z Ministrem Obrony Narodowej.

Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości tworzy i znosi wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury oraz ustala ich siedziby i terytorialny zakres działania.

Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości określa liczbę stanowisk prokuratorów wojskowych dla osób niebędących oficerami.

Niezależnie od powyższego, Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z Prokuratorem Generalnym może określać zadania prokuratorów wojskowych w zakresie zapobiegania przestępczości oraz umacniania dyscypliny i porządku w wojsku.

Wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury stoją na straży praworządności w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej i czuwają nad ściganiem przestępstw oraz wykroczeń znajdujących się w ustawowej właściwości wymiaru sprawiedliwości w wojsku.

W szczególności prokuratury wojskowe realizują czynności prokuratorskie w sprawach należących do zakresu działania sądów wojskowych lub innych organów państwowych.

Z kolei, do zakresu działania sądów wojskowych należą sprawy:

- 1) żołnierzy w czynnej służbie wojskowej o przestępstwa:
 - a) określone w części wojskowej Kodeksu karnego,
 - b) popełnione przeciwko organowi wojskowemu lub innemu żołnierzowi,
 - c) popełnione podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, w obrębie obiektu wojskowego lub wyznaczonego miejsca przebywania, na szkodę wojska lub z naruszeniem obowiązku wynikającego ze służby wojskowej,
 - d) popełnione za granicą, podczas użycia lub pobytu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa,
- 2) pracowników wojska o przestępstwa:
 - a) określone w art. 356–363 Kodeksu karnego (przeciwko zasadom pełnienia służby i przeciwko mieniu wojskowemu),
 - b) popełnione za granicą, podczas użycia lub pobytu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa,
- 3) żołnierzy sił zbrojnych państw obcych, przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz członków ich personelu cywilnego o przestępstwa popełnione w związku z pełnieniem obowiązków służbowych,
- 4) żołnierzy w czynnej służbie wojskowej o wykroczenia:
 - a) popełnione przeciwko organowi wojskowemu lub innemu żołnierzowi,
 - b) popełnione podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, w obrębie obiektu wojskowego lub wyznaczonego miejsca przebywania, na szkodę wojska lub z naruszeniem obowiązku wynikającego ze służby wojskowej.

W tym miejscu należy zasygnalizować, że do dnia 31 grudnia 2009 r. sprawcy wszystkich wykroczeń popełnionych za granicą, podczas użycia lub pobytu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami kraju odpowiadali za te czyny przed sądami wojskowymi.

Z dniem 1 stycznia 2010 r. w związku ze zmianą kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia dokonaną na mocy art. 94 ustawy z dnia 9 października 2009 r. o dyscyplinie wojskowej (Dz.U. Nr 190, poz. 1474), żołnierze biorący udział w działaniach Sił Zbrojnych RP poza granicami kraju podlegają odpowiedzialności za wykroczenia popełnione za granicą wyłącznie dyscyplinarnie na zasadach przewidzianych w powołanej ustawie o dyscyplinie. Powyższe zasady nie mają jednak zastosowania do wykroczeń określonych w kodeksie karnym skarbowym, gdyż w tym zakresie żołnierze PKW, przebywający poza granicami kraju, odpowiadają na zasadach ogólnych przewidzianych w tej ustawie.

Niezależnie od powyższego wskazać należy, iż jednym z aspektów bieżącej działalności prokuratorów wojskowych jest szeroko pojęta profilaktyka oraz działalność kontrolna. Prokurator wojskowy w razie naruszenia przez organ wojskowy prawa, rozkazów lub zarządzeń Ministra Obrony Narodowej oraz stwierdzenia okoliczności wpływających ujemnie na stan dyscypliny wojskowej i porządku wojskowego, po wyjaśnieniu sprawy wnosi sprzeciw lub wystąpienie do właściwego organu wojskowego. Nadto prokurator wojskowy może przeprowadzić kontrolę problemową lub kompleksową przestrzegania prawa przez organy i przedstawicieli jednostek organizacyjnych wchodzących w skład Sił Zbrojnych lub podległych Ministrowi Obrony Narodowej z wyłączeniem sądów wojskowych.

Całokształt spraw związanych z prawami i obowiązkami prokuratorów wojskowych, a także kwestie dotyczące struktury, zatrudnienia, uprawnień decyzyjno-nadzorczych na szczeblu centralnym, podmiotowego i przedmiotowego zakresu kompetencyjnego oraz terytorialnego zakresu działania regulują – poza odpowiednimi postanowieniami Kodeksu postępowania karnego – m.in. następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz.U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599 ze zm.),
- rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 listopada 2008 r. – Regulamin wewnętrznego urzędowania wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz.U. Nr 221, poz. 1446),
- rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 2 listopada 2004 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu i trybu postępowania prokuratorów wojskowych przy wnoszeniu sprzeciwów i wystąpień oraz przeprowadzaniu kontroli przestrzegania prawa (Dz.U. Nr 249 poz. 2502),

- rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 15 grudnia 1998 r. w sprawie tworzenia, znoszenia oraz ustalania siedzib i terytorialnego zakresu działania wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz.U. Nr 159, poz. 1048 ze zm.),
- ustawa z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz.U. z 2010 r. Nr 90, poz. 593 ze zm.),
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 marca 2010 r. w sprawie ustalania szczegółowego wykazu stanowisk i funkcji prokuratorów i asesorów wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury pod względem wynagrodzenia i uposażenia ze stanowiskami i funkcjami prokuratorów i asesorów powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz.U. Nr 49, poz. 228),
- decyzja Ministra Obrony Narodowej Nr 367/MON z dnia 29 września 2010 r. w sprawie analiz i ocen dyscypliny wojskowej (Dz.Urz. MON z 2010 r. Nr 19, poz. 253),
- ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o zasadach użycia lub pobytu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa (Dz.U. Nr 162, poz. 1117 ze zm.),
- ustawa z dnia 9 października 2009 r. o dyscyplinie wojskowej (Dz.U. Nr 190, poz. 1474).

W 2011 r. realizacja ustawowych zadań wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury skupiała się w dalszym ciągu na wyjaśnieniu przyczyn i okoliczności katastrofy samolotu Sił Powietrznych Tu-154M nr 101 – pilotowanego przez załogę wojskową z 36 Specjalnego Pułku Transportowego – zaistniałej w dniu 10 kwietnia 2010 r. ok. godz. 9⁰⁰ czasu polskiego w pobliżu lotniska wojskowego w Smoleńsku, na terenie Federacji Rosyjskiej, w wyniku której śmierć ponieśli wszyscy pasażerowie wskazanego samolotu, w tym Prezydent RP Lech Kaczyński oraz członkowie załogi tego statku powietrznego. I tak:

W okresie od stycznia 2011 r. do grudnia 2011 r. w sprawie tej wykonano około 600 czynności przesłuchania świadków.

We wskazanym powyżej okresie czasu zgromadzono materiały śledztwa w 150 tomach akt jawnych oraz 70 tomach akt wydzielonych. Na dzień 31 grudnia 2011 r. materiał śledztwa zamykał się w 259 tomach akt jawnych (zszytych) oraz 90 tomach akt wydzielonych.

W okresie od stycznia 2011 r. do 3 grudnia 2011 r. Wojskowa Prokuratura Okręgowa w Warszawie otrzymała szereg istotnych z punktu widzenia śledztwa opinii.

W 2011 r., prokuratorzy prowadzący śledztwo wyjeżdżali pięciokrotnie do Federacji Rosyjskiej celem uczestniczenia w czynnościach procesowych wykonywanych przez Komitet Śledczy Federacji Rosyjskiej.

W toku tych wyjazdów prokuratorzy uczestniczyli – z możliwością zadawania pytań – w przesłuchaniach świadków – osób z grupy kierowania lotami w dniu 10 kwietnia 2010 r. na lotnisku Smoleńsk „Siewiernyj” oraz osób dokonujących przygotowania wskazanego lotniska do przyjęcia lotów w dniach 7 i 10 kwietnia 2010 r.

Wraz z polskimi prokuratorami wojskowymi – we wskazanych powyżej wyjazdach – uczestniczyli ponadto polscy biegli, którzy wykonywali czynności niezbędne do wydania poszczególnych opinii.

I. W zakresie postępowania przygotowawczego.

W 2011 r. wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury prowadziły 3 560 spraw o przestępstwa i wykroczenia. Wśród nich były:

- sprawy karne o przestępstwa (osobowe i bezosobowe) – 2 096,
- odmowy wszczęcia postępowania przygotowawczego – 609,
- sprawy o wykroczenia – 855.

Zakończono łącznie 3 262 sprawy, w tym: 1 811 spraw o przestępstwa, 609 odmów i 842 sprawy o wykroczenia.

W zakończonych sprawach o przestępstwa – bez odmów (1 811) podejrzanych było 1 018 osób. Wśród nich odnotowano:

- 917 osób wojskowych,
- 30 pracowników cywilnych wojska,
- 71 innych osób cywilnych.

Sprawy o przestępstwa przeciwko 492 osobom (48,3%) skierowano do sądu z aktem oskarżenia, a wobec dalszych 270 osób (26,5%) postępowanie przygotowawcze zakończono złożeniem wniosku o warunkowe umorzenie.

Sposób zakończenia 1 811 spraw o przestępstwa (bez odmów) przedstawiał się następująco:

- akt oskarżenia – 378 spraw,
- wniosek o warunkowe umorzenie – 254 sprawy,
- umorzenie – 567 spraw,

w tym z powodu:

- śmierci podejrzanego – 8,
- braku danych dostatecznie uzasadniających popełnienie czynu przestępczego – 119,
- niewykrycie sprawcy – 63,
- znikomej szkodliwości społecznej czynu – 94,

- innego niż wskazany wyżej – 283,
- przekazanie – według właściwości – prokuraturze powszechnej lub innym cywilnym organom ścigania – 312,
- zawieszenie postępowania – 116,
- zakończenie w inny sposób, niż wyszczególniono powyżej – 184.

W terminie do 1 miesiąca zakończono postępowanie w 993 sprawach o przestępstwa (54,8% w stosunku do ogółu zakończonych 1 811 spraw o przestępstwa – bez odmów), przy czym w 399 z nich czas trwania postępowania nie przekraczał 15 dni kalendarzowych.

Z kolei w terminie powyżej jednego do trzech miesięcy zakończono postępowanie karne w 420 sprawach (23,2%).

W sumie w okresie nie przekraczającym 90 dni kalendarzowych zakończono w jednostkach organizacyjnych prokuratury wojskowej 1 413 spraw o przestępstwa (78,0%).

W terminie powyżej trzech do sześciu miesięcy zakończono postępowanie karne w 230 sprawach, tj. 12,7%, a powyżej sześciu miesięcy w 168, tj. w 9,3% ogółu spraw.

Do załatwienia w 2012 r. pozostało z poprzedniego okresu 285 spraw karnych (osobowych i bezosobowych).

W 2011 r. zakończono ponadto 842 postępowania w sprawach o wykroczenia, których sprawcami było 369 osób wojskowych (w 2010 r. – 571 postępowań wobec 238 osób wojskowych).

Do rozpoznania przez sądy wojskowe skierowano 188 spraw o wykroczenia (22,3% ogółu).

Kolejne 37 spraw (4,4%) przekazano – po przeprowadzeniu postępowań – właściwym dowódcom z wnioskiem o ukaranie sprawców wykroczeń w trybie ustawy z dnia 9 października 2009 r. o dyscyplinie wojskowej (Dz. U. Nr 190, poz. 1474).

W pozostałych 617 sprawach o wykroczenia (73,3%) postępowanie zakończono w inny sposób, w tym w 233 z nich nastąpiło przekazanie spraw – według właściwości – powszechnym organom ścigania w związku ze zmianą właściwości.

W 2011 r. osoby tymczasowo aresztowane (18) stanowiły 1,8% ogółu podejrzanych, wobec których zakończono postępowanie przygotowawcze – 1018.

Z kolei, wobec 55 osób podejrzanych zastosowano inne środki zapobiegawcze, w tym między innymi:

- dozór przełożonego – 17,
- zawieszenie w czynnościach służbowych – 14,
- poręczenie majątkowe – 13,
- dozór Policji – 10,
- zakaz opuszczania kraju – 1.

Dominującymi kategoriami czynów zabronionych, popełnionych przez sprawców, podlegających orzecznictwu sądów wojskowych, w stosunku do których zakończono w 2011 r. postępowanie przygotowawcze były następujące przestępstwa:

- przeciwko mieniu (łącznie z mieniem wojskowym) – 223 sprawców,
- samowolne oddalenia – 171 sprawców,
- przeciwko wiarygodności dokumentów – 90 sprawców,
- przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego – 71 sprawców,
- przeciwko zasadom pełnienia służby – 37 sprawców.

W kategorii przestępstw wojskowych, a więc czynów zabronionych, których podmiotem może być tylko osoba pełniąca czynną służbę wojskową, zanotowano łącznie 262 sprawców.

Wśród nich było 171 żołnierzy, którzy swoim działaniem dopuścili się przestępstwa samowolnego oddalenia, o jakim mowa w art. 338 kk.

Przede wszystkim były to czyny polegające na samowolnym opuszczeniu przez żołnierza jednostki (instytucji) wojskowej lub wyznaczonego miejsca przebywania na okres powyżej 7 dni w rozumieniu postanowień art. 338 § 3 kk (zanotowano 135 żołnierzy) oraz czyny zabronione polegające na pozostawaniu poza miejscem pełnienia służby przez okres powyżej 48 godzin do 7 dni, o jakim mowa w art. 338 § 2 kk (zanotowano 26 żołnierzy).

Znacznie rzadsze były przypadki samowolnego pozostawania poza jednostką wojskową w wymiarze nieprzekraczającym 48 godzin, w rozumieniu postanowień art. 338 § 1 kk (zanotowano 10 żołnierzy).

Zaznaczyć przy tym należy, że przestępstwa, których znamiona zostały opisane w art. 338 § 1 i § 2 kk, są ścigane na wniosek dowódcy jednostki wojskowej, zatem ich liczba w stosunku do liczby sprawców przestępstw z art. 338 § 3 kk jest znacznie niższa, gdyż dowód-

cy jednostek wojskowych na ogół – w tych przypadkach – poprzestają na skutecznej, w danej sytuacji, reakcji dyscyplinarnej na zaistniałe zdarzenie, co pozostaje w ich sferze ustawowych uprawnień decyzyjnych.

Do dominujących kategorii przestępstw wojskowych należały też – o czym już wspomniano – przestępstwa przeciwko zasadom pełnienia służby wojskowej.

Ich sprawcy, których zanotowano ogółem 37, dopuszczali się swoim działaniem – poza czterema przypadkami – przede wszystkim czynów polegających na wprawieniu się w stan nietrzeźwości lub odurzenia, po wyznaczeniu do służby bądź będąc w służbie, w rozumieniu postanowień art. 357 § 1 kk.

Tylko w czterech wspomnianych przypadkach, żołnierze zawodowi dopuścili się naruszenia zasad pełnienia służby z następstwem w postaci zaistnienia szkody, o jakim mowa w art. 356 § 2 kk.

W odniesieniu do przestępstw pospolitych, popełnionych przez żołnierzy Sił Zbrojnych RP, właściwość prokuratorów wojskowych została z dniem 1 stycznia 2009 r. ograniczona do określonych sytuacji prawnych, przy czym znamiona dominujących przestępstw pospolitych zanotowanych w 2011 r. w Siłach Zbrojnych RP nie różnią się od znamion przestępstw poddanych kognicji sądów powszechnych, a więc takie same rodzajowo czyny mogą być w tym przypadku popełnione zarówno przez żołnierzy Sił Zbrojnych RP, jak też i przez osoby cywilne.

Ogółem zanotowano – wyłącznie w prokuraturach wojskowych – 463 wojskowych sprawców przestępstw pospolitych, co nie oznacza rzeczywistego stanu faktycznego w odniesieniu do żołnierzy Sił Zbrojnych RP, gdyż ze względu na wspomnianą zmianę właściwości, większość spraw o przestępstwa pospolite, popełniane przez żołnierzy, jest prowadzona przez prokuratorów powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury.

Wśród dominujących wykroczeń, w których – w 2011 r. w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury – prowadzono odpowiednie postępowania były wykroczenia:

- skarbowe – 141 sprawców,
- z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi – 97 sprawców,
- przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji – 86 sprawców.

Niezależnie od powyższego, w zakresie postępowania przygotowawczego Naczelna Prokuratura Wojskowa oraz wojskowe prokuratury okręgowe wykonywały w 2011 r. czynności nadzoru nad postępowaniem przygotowawczym prokuratorów podległych w oparciu o rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 listopada 2008 r. – Regulamin wewnętrznego

urzędowania wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz. U. Nr 221, poz. 1446) i Rozkaz organizacyjny Naczelnej Prokuratury Wojskowej z dnia 15 stycznia 2009 r.

Oddział Postępowania Przygotowawczego Naczelnej Prokuratury Wojskowej wykonywał czynności kontrolne w ramach zwierzchniego nadzoru służbowego, sprawowanego nad postępowaniami karnymi prowadzonymi przez prokuratorów wojskowych prokuratur okręgowych. Łącznie w 2011 r. w zwierzchnim nadzorze służbowym oddziału było 48 spraw, z tego 20 z nich objęto nadzorem w 2011 r. Ponadto w 11 sprawach prokuratorzy oddziału wykonywali czynności w ramach nadzoru procesowego.

Podobnie jak w poprzednich latach, do stałych zadań Oddziału Postępowania Przygotowawczego NPW należało także sprawowanie monitoringu nad określonymi kategoriami spraw karnych, określonymi przez przełożonych. W ramach tego przedsięwzięcia prowadzone były informacje o biegu postępowania karnego, a w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości podejmowano przewidziane prawem działania służbowe. W 2011 r. stałym monitoringiem Oddziału objęte były sprawy, w których:

- czas trwania postępowania przekroczył jeden rok,
- złożona została skarga na przewlekłość postępowania przygotowawczego,
- postępowanie dotyczyło czynu popełnionego przez funkcjonariusza wojskowych służb specjalnych,
- postępowanie dotyczyło przestępstw i wykroczeń popełnionych przez żołnierzy uczestniczących w misjach poza granicami kraju,
- zarzut popełnienia przestępstwa przedstawiony został oficerom.

W prokuraturach wojskowych toczyło się 16 postępowań karnych, w których okres ich trwania przekroczył 1 rok (w liczbie tej nie uwzględniono spraw, które prowadzone są przez wydziały ds. przestępczości zorganizowanej wojskowych prokuratur okręgowych, a które podane zostały w dalszej części sprawozdania).

W ramach realizacji ramowego planu zamierzeń na 2011 r. prokuratorzy Oddziału Postępowania Przygotowawczego Naczelnej Prokuratury Wojskowej prowadzili także badania akt spraw karnych i przygotowywali analizy określonych kwestii prawnych pojawiających się w związku z prowadzonymi postępowaniami karnymi. W szczególności opracowane zostały następujące analizy:

- analiza spraw zakończonych w 2011 r., w których odmówiono wszczęcia postępowania karnego pod kątem prawidłowości decyzji merytorycznych oraz przestrzegania reguł zawartych w art. 307 § 1 k.p.k.,

- analiza spraw, w których postępowanie przygotowawcze zostało zawieszona (za okres do końca I półrocza 2011 r.),
- analiza aktywności i skuteczności działań podejmowanych przez Żandarmerię Wojskową w obrębie postępowania karnego w oparciu o informacje z prokuratur garnizonowych,
- analiza w zakresie implementacji rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie badania wypadków i incydentów w lotnictwie cywilnym.

W nadzorze służbowym Wojskowych Prokuratur Okręgowych w Poznaniu i w Warszawie pozostawało w 2011 r. łącznie 163 sprawy prowadzone w wojskowych prokuraturach garnizonowych.

Obie wojskowe prokuratury okręgowe wykonywały też czynności nadzorcze w ramach wyjazdów instruktazowo–kontrolnych do wojskowych prokuratur garnizonowych. Łącznie w 2011 r. zrealizowano 54 wyjazdy, dokonując w ich trakcie kontroli akt 1 920 spraw karnych.

Z kolei w ramach postępowania przygotowawczego – w sprawach będących w zainteresowaniu Oddziału do Spraw Przestępczości Zorganizowanej Naczelnej Prokuratury Wojskowej – oddział ten – zgodnie z planem zamierzeń na rok 2011 – prowadził działalność służbową w toku której m.in. dokonywano:

- badania i analizy postępowań przygotowawczych, objętych zwierzchnim nadzorem służbowym Naczelnej Prokuratury Wojskowej, w trakcie wyjazdów instruktazowo–kontrolnych do wydziałów do spraw przestępczości zorganizowanej,
- systematycznej analizy operatywności prowadzonych lub nadzorowanych w wydziałach do spraw przestępczości zorganizowanej postępowań przygotowawczych nie objętych zwierzchnim nadzorem służbowym Naczelnej Prokuratury Wojskowej,
- stałego monitoringu spraw, w których w oparciu o postanowienia sądu, rozpoznającego akceptowany przez Naczelnego Prokuratora Wojskowego wniosek Szefa Służby Kontrwywiadu Wojskowego lub Komendanta Głównego Żandarmerii Wojskowej, zarządzono czynności kontroli operacyjnej,
- praktycznej wymiany doświadczeń w ramach konferencji uzgodnieniowych z udziałem funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego i Żandarmerii Wojskowej, poświęconych wykorzystywaniu optymalnych metod i środków wykrywania i zwalczania przestępczości zorganizowanej w wojsku.

W ramach zwierzchniego nadzoru służbowego sprawowanego nad postępowaniami przygotowawczymi prowadzonymi, bądź nadzorowanymi przez prokuratorów Wydziałów do Spraw Przeszeczności Zorganizowanej Wojskowych Prokuratur Okręgowych w Poznaniu i w Warszawie prokuratorzy oddziału dokonywali czynności kontrolnych i procesowych w 43 sprawach objętych takim nadzorem, spośród ogólnej liczby 75 spraw prowadzonych w obu wydziałach. W szczególnym zainteresowaniu pozostawało 30 spraw, w których czas trwania postępowania przekraczał 1 rok.

Ogółem prokuratorzy wskazanego oddziału dokonali czynności kontrolnych, bądź procesowych w 73 sprawach.

II. W zakresie postępowania sądowego.

W 2011 r. prokuratorzy wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury wzięli udział w 1 780 rozprawach i 3 183 posiedzeniach przed sądami wojskowymi.

Niezależnie od powyższego prokuratorzy Naczelnej Prokuratury Wojskowej brali udział w 53 rozprawach i 36 posiedzeniach w Izbie Wojskowej Sądu Najwyższego.

Postępowaniem sądowym przed sądami wojskowymi objętych było ogółem 1 021 osób, w tym o przestępstwa – 816 i o wykroczenia – 205.

Ukaranych zostało łącznie 677 osób (przestępstwa – 477 i wykroczenia – 200).

W stosunku do 3 osób (przestępstwa – 2 i wykroczenia – 1) sądy odstąpiły od wymierzenia kary.

W odniesieniu do 281 osób postępowanie karne warunkowo umorzono.

W okresie sprawozdawczym prokuratorzy wojskowi wnieśli 90 apelacji od wyroków sądów wojskowych, dotyczących 140 osób. Ogółem w 2011 r. sądy wojskowe wydały w sprawach o przestępstwa i wykroczenia orzeczenia wobec 1 021 osób (w 2010 r. – 1 128). Zaskarżono zatem orzeczenia zapadłe względem 13,7% osób (w 2010 r. – 12%). Wskaźnik skuteczności wszystkich apelacji prokuratorskich w 2011 r. liczony w odniesieniu do liczby spraw, w których wniesiono, ten środek odwoławczy wyniósł 82%, zaś co do osób – 84% i był lepszy od wskaźnika z 2010 r., kiedy to wyniósł odpowiednio 74,1% i 77,6%.

W 2011 r. Naczelny Prokurator Wojskowy wniósł do Sądu Najwyższego – Izby Wojskowej łącznie 3 kasacje wobec 3 osób. Sąd Najwyższy rozpoznał wszystkie wniesione kasacje. Wszystkie kasacje zostały rozpoznane i uwzględnione.

W 2011 r. Rzecznik Praw Obywatelskich złożył 1 kasację w sprawie należącej do kognicji sądów wojskowych. Prokurator Naczelnej Prokuratury Wojskowej występujący w tej

sprawie przed Sądem Najwyższym w Izbie Wojskowej, kasację poparł i została ona uwzględniona.

Jeden wniosek o wznowienie prawomocnie zakończonego postępowania sądowego złożył prokurator NPW. Wniosek dotyczył osoby skazanej w latach 50. z art. 7 m.k.k. Sąd Najwyższy wniosek uwzględnił, a osoba niesłusznie represjonowana została uniewinniona.

Natomiast prokuratorzy Naczelnej Prokuratury Wojskowej podobnie jak Wojskowej Prokuratury Okręgowej w Warszawie i Poznaniu nie składali w 2011 r. kasacji jako strony w trybie art. 520 § 1 k.p.k.

Nadto w 2011 r. przeanalizowano 8 wniosków stron lub ich pełnomocników o wniesienie kasacji. W żadnym ze wskazanych tu wniosków nie dopatrzone się podstaw do zainicjowania postępowania kasacyjnego.

Prokuratorzy Wojskowych Prokuratur Okręgowych w Poznaniu i w Warszawie oraz Oddziału Postępowania Sądowego Naczelnej Prokuratury Wojskowej brali udział w 2011 r. w 77 postępowaniach związanych ze stosowaniem ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. Nr 34, poz. 149 z 1991 r.). Z tymi sprawami było związanych 19 postępowań w przedmiocie odszkodowania i zadośćuczynienia za niesłusznie represjonowanie karne, prowadzonych zarówno w oparciu o przepisy ustawy z dnia 23 lutego 1991 r., jak też rozdziału 58 k.p.k. W 2011 r. zakończono 58 postępowań o uznanie za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

W zakresie postępowania wykonawczego prokuratorzy wojskowi w 2011 r. wzięli udział w 2 289 (w 2010 r. – 3 061) różnego typu czynnościach tego postępowania.

W okresie sprawozdawczym rozpatrzono 12 (w 2010 r. – 5) próśb o ułaskawienie. Naczelny Prokurator Wojskowy, na podstawie art. 565 § 1 k.p.k., przedstawił te próśby Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wraz z aktami i swoimi wnioskami. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej nie rozpoznał do końca 2011 r. ani jednej próśby. Ustosunkował się natomiast do 6 wcześniejszych próśb (5 z 2010 r. i 1 z 2009 r.) i w 5 przypadkach – tak jak wnosił o to Naczelny Prokurator Wojskowy nie skorzystał z prawa łaski, zaś w jednym przypadku je zastosował.

Naczelna Prokuratura Wojskowa oraz wojskowe prokuratury okręgowe wykonywały w 2011 r. czynności nadzorcze nad postępowaniem sądowym prokuratur podległych w oparciu o rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 listopada 2008 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz.U. z dnia

16.12.2008 r., Nr 221, poz. 1446), Rozkaz organizacyjny Naczelnej Prokuratury Wojskowej z dnia 15 stycznia 2009 r., Zarządzenie Naczelnego Prokuratora Wojskowego Nr 1 z dnia 4 lutego 2011 r. w sprawie udziału prokuratorów wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury w postępowaniu przed sądami wojskowymi oraz Zarządzenie Naczelnego Prokuratora Wojskowego Nr 12 z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie tymczasowych zasad funkcjonowania w Oddziale do Spraw Przeszłości Zorganizowanej wydziałów z siedzibami w Poznaniu i Warszawie.

Oddział Postępowania Sądowego Naczelnej Prokuratury Wojskowej wykonywał wymienione czynności kontrolując systematycznie sprawy karne w toku postępowania instancyjnego (apelacyjnego) oraz analizując, w toku badań inspektorskich, działalność Wojskowych Prokuratur Okręgowych w Warszawie i Poznaniu. Zapoznawano się również z nadsyłanymi przez wojskowe prokuratury okręgowe innymi materiałami dotyczącymi postępowania sądowo – odwoławczego, w tym sprawozdaniami z wyjazdów instruktazowo – kontrolnych.

Przeprowadzono także kontrole:

- spraw karnych dotyczących przestępstw przeciwko mieniu, łącznie z mieniem wojskowym, w których zapadły prawomocne orzeczenia sądów w okresie od 1 stycznia 2010 r. do 1 lutego 2011 r.,
- spraw dotyczących postępowań karnych zawisłych w sądach wojskowych na czas powyżej 3 miesięcy,
- spraw karnych o samowolne oddalenie, zakończonych w okresie od 1 grudnia 2010 r. do 15 października 2011 r.,
- spraw karnych, w których w okresie od 1 stycznia 2011 r. do 31 grudnia 2011 r. zapadły prawomocne wyroki uniewinniające.

III. Współpraca krajowa z podmiotami zewnętrznymi.

W 2011 r. wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury, zgodnie ze swoim terytorialnym zakresem działania, utrzymywały bieżący kontakt z dowódcami (szefami) obsługiwanych jednostek (instytucji) wojskowych w zakresie niezbędnym do realizacji ustawowych zadań w zakresie zapobiegania przestępczości i wykroczeniom w Siłach Zbrojnych RP oraz utrzymania na odpowiednim poziomie zasad dyscypliny i porządku wojskowego.

Na szczeblu centralnym Naczelny Prokurator Wojskowy pozostawał w bieżącym kontakcie z Ministrem Obrony Narodowej, Sekretarzem Stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej, Szefem Sztabu Generalnego WP oraz dowódcami Rodzajów Sił Zbrojnych i Dyrektorem Departamentu Kadr MON.

Niezależnie od bieżących kontaktów były opracowywane – w Naczelnej Prokuraturze Wojskowej – dla potrzeb wskazanych podmiotów, informacje tematyczne o stanie dyscypliny i porządku wojskowego oraz o stanie przestępczości i wykroczeń w wojsku, a także informacje dotyczące kwestii związanych z interpretacją obowiązujących przepisów prawnych i postulowanych działań legislacyjnych, zmierzających do bardziej przejrzystego uregulowania istotnych, z punktu widzenia zasad dyscypliny i porządku wojskowego, zagadnień.

Podobne działania, w ramach posiadanych kompetencji, prowadziły odpowiednie struktury terenowe prokuratur wojskowych, utrzymując bieżące kontakty z przedstawicielami dowództw rodzajów Sił Zbrojnych, dowódcami dywizji, brygad i pułków oraz szefami instytucji wojskowych, zlokalizowanymi na obsługiwanym terenie.

Realizowano również – w zakresie posiadanych kompetencji – postanowienia Decyzji Nr 367/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 29 września 2010 r., w sprawie analiz i oceny dyscypliny wojskowej (Dz.U. MON z 2010 r. Nr 19, poz. 253), poprzez m.in. opracowanie szeregu tematycznych informacji statystycznych, dla potrzeb kierownictwa wojska i dowódców obsługiwanych jednostek (instytucji) wojskowych.

Dla potrzeb umacniania dyscypliny wojskowej w Siłach Zbrojnych RP Naczelna Prokuratura Wojskowa wydaje co miesiąc informację o stanie przestępczości i wykroczeń w Siłach Zbrojnych RP oraz o ważniejszych wydarzeniach w sferze przestrzegania prawa i czynnościach pozaprocesowych, która jest przesyłana osobom funkcyjnym w Siłach Zbrojnych RP właściwym do realizacji zadań w omawianym zakresie.

Istotne przedsięwzięcia w zakresie podejmowanych czynności procesowych i zapobiegawczych były na bieżąco konsultowane bądź też uzgadniane – w zależności od potrzeb – z kierownictwem: Żandarmerii Wojskowej, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Komendy Głównej Policji, w tym także Centralnego Biura Śledczego.

W zakresie gromadzenia i przetwarzania informacji kryminalnych Naczelna Prokuratura Wojskowa utrzymywała bieżący kontakt z Biurem Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych Komendy Głównej Policji.

W zakresie przeciwdziałania zamachom samobójczym w wojsku, a także w zakresie analizy przyczyn i okoliczności tych zdarzeń, Naczelna Prokuratura Wojskowa współdziałała – podobnie jak to miało miejsce w poprzednim okresie sprawozdawczym – z Kliniką Psychiatrii i Stresu Bojowego Wojskowego Instytutu Medycznego – Centralnego Szpitala Klinicznego MON, której m.in. udostępniono określone materiały dotyczące przyczyn samobójstw w wojsku ustalonych w oparciu o prowadzone w tym zakresie postępowania prokuratorskie.

Naczelny Prokurator Wojskowy i podlegli mu prokuratorzy wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury uczestniczyli w 2011 r. w ocenach stanu dyscypliny i porządku wojskowego na różnych szczeblach dowodzenia Sił Zbrojnych RP, gdzie omawiane były m.in. kwestie związane z określonymi kategoriami przestępstw w wojsku. W szczególności Naczelny Prokurator Wojskowy wziął udział w naradzie w sprawie zapobiegania i przeciwdziałania patologiom społecznym w Siłach Zbrojnych RP oraz w odprawie rozliczeniowej Sił Zbrojnych RP.

Naczelny Prokurator Wojskowy uczestniczył również w 2011 r. w posiedzeniu Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka Sejmu RP poświęconym problematyce związanej z katastrofą samolotu Tu-154M, zaistniałej w okolicy Smoleńska na terytorium Federacji Rosyjskiej.

Niezależnie od powyższego Naczelny Prokurator Wojskowy, w dniu 3 sierpnia 2011 r., uczestniczył w posiedzeniu Senatu RP dotyczącym katastrofy wskazanego samolotu Sił Powietrznych RP.

Z kolei, prokuratorzy Naczelnej Prokuratury Wojskowej uczestniczyli m.in. w:

- konferencji uzgodnieniowej dot. Polskich Kontyngentów Wojskowych stacjonujących poza granicami kraju,
- konferencji prawniczej, poświęconej zasadom użycia siły w ramach działań prowadzonych przez PKW w Afganistanie,
- konferencji dot. ochrony praw osób sygnalizujących nieprawidłowości w miejscu pracy w doświadczeniu sędziów sądów pracy,
- w sympozjum – „Krajowa Rada Prokuratury – strażnikiem niezależności prokuratorów i prokuratury”.

IV. Współpraca międzynarodowa.

W ramach Polskiego Kontyngentu Wojskowego stacjonującego w Islamskiej Republice Afganistanu działa stały przedstawiciel prokuratury wojskowej, który z jednej strony utrzymuje kontakt z odpowiednimi przedstawicielami Islamskiej Republiki Afganistanu w zakresie przestrzegania prawa przez żołnierzy i inne osoby wchodzące w skład tego kontyngentu, z drugiej zaś strony prowadzi czynności w zakresie postępowania przygotowawczego w sprawach przestępstw zaistniałych z udziałem żołnierzy wskazanego kontyngentu, którzy zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o zasadach użycia lub pobytu Sił

Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami kraju odpowiadają za swoje czyny na zasadach przewidzianych w przepisach obowiązujących w kraju.

Na przestrzeni 2011 r. służbę w Polskim Kontyngencie Wojskowym w Islamskiej Republice Afganistanu pełniło, w cyklach sześciomiesięcznych, dwóch prokuratorów wojskowych.

W dniach 16–17 marca 2011 r. Naczelny Prokurator Wojskowy podejmował oficjalną delegację Korpusu Judge Advocate General (JAG) Sił Powietrznych USA i Gwardii Narodowej Stanu Illinois której przewodniczył płk Clayton Moushon.

Celem wizyty gości amerykańskich w marcu 2011 r. było ustanowienie programu współpracy pomiędzy prawnikami JAG USA i prokuratorami wojskowymi Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, ze szczególnym uwzględnieniem „Zasad Użycia Siły” (ang. Rules of Engagement – ROE) i ich miejsca w systemie źródeł prawa krajowego i międzynarodowego.

W trakcie pobytu w Polsce, członkowie delegacji amerykańskiej zostali przyjęci m.in. w Prokuraturze Generalnej.

Przygotowane prezentacje na temat współpracy międzynarodowej w postępowaniach w sprawach karnych, jak również przekazane doświadczenia związane z tą tematyką, zaowocowały wymianą uwag i opinii przekładających się na praktyczną możliwość rozwiązywania różnorodnych kwestii natury prawnej w przyszłości. W toku spotkania zaplanowano zorganizowanie w Polsce konferencji dotyczącej omawianej problematyki.

W wyniku tych uzgodnień, w dniach 26–29 września 2011 r. w Centrum Konferencyjnym Wojska Polskiego w Warszawie odbyła się Międzynarodowa Konferencja Polsko–Amerykańska dotycząca współpracy pomiędzy prokuratorami wojskowymi Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej i prawnikami JAG Gwardii Narodowej Stanu Illinois.

Organizatorem konferencji była Naczelna Prokuratura Wojskowa i JAG Gwardii Narodowej Stanu Illinois. Stronę polską reprezentowali m.in.: Naczelny Prokurator Wojskowy – Zastępca Prokuratora Generalnego, szefowie oddziałów Naczelnej Prokuratury Wojskowej (Postępowania Sądowego, Postępowania Przygotowawczego i Prezydialnego) oraz zastępcy Wojskowych Prokuratorów Okręgowych w Poznaniu i w Warszawie do spraw przestępczości zorganizowanej.

W skład delegacji amerykańskiej wchodził: zastępca JAG Sił Powietrznych Gwardii Narodowej Stanu Illinois gen.dyw. Francis Turley, przedstawiciel Połączonego Dowództwa Gwardii Narodowej Stanu Illinois w Dowództwie Amerykańskich Sił Powietrznych w Europie płk Clayton Moushon, Doradca Sił Powietrznych Gwardii Narodowej Inspektora Gene-

ralnego Sił Powietrznych płk Brian Newby, przedstawiciele Połączonego Dowództwa Gwardii Narodowej Stanu Illinois: płk Richard Fox, płk Nick Rantis, ppłk Robert Roth, mjr Trevor Orsinger i mjr Sarah Raschen oraz Szef Biura Współpracy Międzynarodowej Gwardii Narodowej Stanu Illinois kpt. Andrew Adamczyk, koordynator Programu Partnerstwa Stanowego kpt. Douglas Coop, prawnik Biura JAG Dowództwa Wojsk Amerykańskich na Europę Timothy Pendolino, Dowódca 183 Skrzydła Lotniczego płk Michael Meyer, radcy prawni: mjr Christopher Wiśniewski ze 107 Skrzydła lotniczego i kpt. Mattew Goetten ze 126 Skrzydła Lotniczego.

Konferencja poświęcona była głównie:

- prezentacji amerykańskiego systemu prawnego,
- ogólnej charakterystyce i strukturze Korpusu Judge Advocate General,
- omówieniu zadań i roli korpusu wojskowej służby sprawiedliwości w Polsce,
- zasad użycia siły przez Siły Zbrojne RP,
- ROE w świetle prawa polskiego,
- zasad zachowania się żołnierzy w strefie działań zbrojnych,
- prowadzenia postępowań karnych i oskarżania członków kontyngentów Sił Zbrojnych RP i Armii Amerykańskiej w sprawach o przestępstwa korupcyjne,
- sposobu prowadzenia spraw o wypadki lotnicze w Polsce i Stanach Zjednoczonych,
- procedur działań kryzysowych i doświadczeń na bazie wydarzeń z dnia 11 września 2001r. i huraganu „Katrina” oraz udziału Żandarmerii Wojskowej w reagowaniu kryzysowym, zwłaszcza w kontekście potencjalnych zagrożeń związanych z organizacją i przebiegiem Mistrzostw Europy w piłce nożnej w 2012 r.

Wśród zaproszonych na konferencję gości był Prokurator Generalny, który zabierając głos poświęcił z kolei swoje wystąpienie problematyce nowego usytuowania prawnego i zakresu kompetencji Prokuratora Generalnego, jako naczelnego organu ochrony prawnej powołanego do strzeżenia praworządności i czuwania nad ściganiem przestępstw. W toku wystąpienia omówił też specyficzną rolę i zadania polskiej prokuratury wojskowej w działaniach na rzecz ochrony porządku prawnego w Siłach Zbrojnych RP oraz w międzynarodowej współpracy z amerykańskimi wojskowymi organami ścigania w zakresie obrotu prawnego i w czasie misji pokojowych.

W konferencji uczestniczył również, w charakterze gościa, podsekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Pan Zbigniew Wrona, który w swoim wystąpieniu omówił zagad-

nienia związane z ochroną porządku prawnego w Rzeczypospolitej Polskiej, w szczególności przedstawiając kompetencje i zadania Ministerstwa Sprawiedliwości oraz zakres działania wojskowych organów wymiaru sprawiedliwości.

Z kolei, reprezentujący Ministra Obrony Narodowej podsekretarz stanu w tym ministerstwie Pan Marcin Idzik przedstawił zadania resortu obrony narodowej, w zakresie umacniania praworządności w Siłach Zbrojnych, w tym rolę i zadania korpusu wojskowej służby sprawiedliwości, ze szczególnym uwzględnieniem roli prokuratury wojskowej oraz zakres działań legislacyjnych dotyczących „Zasad użycia siły”, niezbędny we współpracy wojskowych środowisk prawniczych amerykańsko-polskich podczas międzynarodowych misji wojskowych.

Konferencja spotkała się z dużym zainteresowaniem środowiska wojskowego z uwagi na rangę i wagę problemów podnoszonych w czasie jej trwania. W charakterze obserwatorów uczestniczyło w niej około 120 osób. Byli wśród nich m.in. przedstawiciele Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, Dowództw Rodzajów Sił Zbrojnych, Żandarmerii Wojskowej, Centrum Przygotowania do Misji Zagranicznych, liczna grupa prokuratorów wojskowych, wojskowych radców prawnych i sędziów wojskowych, a także, pracownicy naukowcy Uniwersytetu Warszawskiego i Wyższej Szkoły Prawa i Administracji oraz przedstawiciele Naczelnej Rady Adwokackiej.

W dniu 28 marca 2011 r. do Naczelnej Prokuratury Wojskowej wpłynęło zaproszenie Naczelnego Prokuratora Wojskowego Republiki Węgierskiej do wzięcia udziału w 10 Międzynarodowej Konferencji Wojskowego Prawa Karnego.

Konferencja zorganizowana przez Węgierską Prokuraturę Wojskową oraz Węgierskie Stowarzyszenie Prawa Wojskowego i Prawa Wojny, odbyła się w dniach 8–10 września 2011 r. w Budapeszcie. Skupiła ona ponad 50 przedstawicieli prokuratur wojskowych z 27 krajów. Stronę polską reprezentowało dwóch prokuratorów wojskowych, w tym jeden z Naczelnej Prokuratury Wojskowej.

Organizatorzy przewidzieli wystąpienia wszystkich uczestników konferencji – w ramach referatów oraz paneli dyskusyjnych. Pierwszy z paneli dotyczył „Prawa do powstrzymania się od samooskarżania w aspekcie konieczności składania oświadczeń i raportów wojskowych”, drugi natomiast obejmował problematykę „Wolności słowa wobec krytycznych i niełojalnych dokumentów wytwarzanych w środowiskach wojskowych i policyjnych”. W trakcie obu paneli referaty wygłosili również polscy prokuratorzy wojskowi, uczestniczący w tej konferencji.

Kolejne zaproszenie wpłynęło do Naczelnej Prokuratury Wojskowej w dniu 13 lipca 2011 r. z Ambasady Stanów Zjednoczonych Ameryki z propozycją wzięcia przez prokurato-

rów wojskowych udziału w Międzynarodowej Konferencji Prawnej, organizowanej przez Biuro JAG Dowództwa Wojsk Amerykańskich w Europie oraz Europejskie Centrum Studiów Strategicznych im. Georga Marshalla.

Konferencja odbyła się w dniach 12–16 września 2011 r. w Pradze i poświęcona była „Prawnym aspektom użycia i pobytu Sił Zbrojnych za granicą”, w oparciu o doświadczenia na podstawie operacji koalicyjnej w Libii. Uczestniczyło w niej 99 prawników wojskowych z 27 krajów. Polskę reprezentował prokurator Naczelnej Prokuratury Wojskowej.

Komisja Europejska i Prokuratura Generalna Republiki Czeskiej w dniach 9–12 października 2011 r. zorganizowała 14 Międzynarodowe Forum Prokuratorów, poświęcone zwalczaniu zorganizowanej przestępczości granicznej, na które zaproszona została delegacja Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, w skład której wchodził również prokurator Naczelnej Prokuratury Wojskowej. W Forum wzięło udział 122 prawników z 30 krajów. Uczestniczący z ramienia Naczelnej Prokuratury Wojskowej prokurator wygłosił referat na temat: „Prowadzenie postępowań karnych przeciwko żołnierzom za przestępstwa popełnione w czasie misji zagranicznych”.

Niezależnie od powyższego Naczelny Prokurator Wojskowy:

- w dniach 17–19 maja 2011 r. przebywał w zagranicznej podróży służbowej w Moskwie w związku z wykonywaniem czynności służbowych związanych z katastrofą samolotu rządowego Tu–154M nr 101, zaistniałą w dniu 10 kwietnia 2010 r., gdzie spotkał się z przedstawicielem organów ścigania i prokuratury Federacji Rosyjskiej,
- w dniach 9–11 grudnia 2011 r. w Warszawie wzięło udział w Międzynarodowej Konferencji pt. „Wymiar sprawiedliwości w Unii Europejskiej i w Krajach Partnerstwa Wschodniego”.

Poza tym, wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury w 2011 r. wykonały czynności w zakresie obrotu prawnego z zagranicą:

- wystąpiły z 12 wnioskami o udzielenie pomocy prawnej, w tym:
 - 5 wniosków skierowano do Federacji Rosyjskiej,
 - 2 wnioski skierowano do Danii,
 - 1 wniosek skierowano do Austrii,
 - 1 wniosek skierowano do Republiki Białoruś,
 - 1 wniosek skierowano do Indii,
 - 1 wniosek skierowano do Niemiec,
 - 1 wniosek skierowano do Szwajcarii,

- przyjęły do realizacji 9 wniosków o udzielenie pomocy prawnej; wszystkie wnioski wpłynęły z Federacji Rosyjskiej,
- zrealizowały 7 wniosków o udzielenie pomocy prawnej, w tym 6 otrzymanych z Federacji Rosyjskiej oraz 1 z Bośni i Hercegowiny.

W 2011 r. wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury nie występowały do właściwych sądów wojskowych o wydanie europejskiego nakazu aresztowania.

V. W zakresie gromadzenia, przetwarzania i analizowania danych w systemach informatycznych.

W 2011 r. wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury, realizując zadania wynikające z ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz.U. Nr 88 poz. 439 ze zm.), oraz mając na względzie postanowienia rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie Programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2011, dotyczące działalności prokuratur wojskowych, dokonały analizy odpowiednich danych liczbowych w odniesieniu do spraw karnych i o wykroczenia, w oparciu o którą sporządzono w systemie półrocznym i rocznym odpowiednie sprawozdania z działalności poszczególnych prokuratur wojskowych oraz sprawozdanie zbiorcze za wszystkie podległe Naczelnej Prokuraturze Wojskowej struktury organizacyjne – na formularzach PG–PIKwojsk. również w formie elektronicznej – i przesłano do wskazanego w powołanym programie adresata w celu dalszego ich powtarzania dla potrzeb statystyki publicznej.

Gromadzenie, przetwarzanie i analizowanie danych statystycznych dla potrzeb prokuratury i podmiotów zewnętrznych, w tym kierownictwa Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz dowódców Rodzajów Sił Zbrojnych i poszczególnych jednostek wojskowych, odbywa się w prokuraturach wojskowych na bazie systemu informatycznego Naczelnej Prokuratury Wojskowej – ProkStat, wprowadzonego do użytku w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury na mocy zarządzenia Naczelnego Prokuratora Wojskowego Nr 4 z dnia 24 marca 2003 r. System ten jest stale modernizowany w zależności od zgłaszanych przez podmioty zewnętrzne zapotrzebowań i w zasadzie umożliwia już, na obecnym etapie, dostęp do informacji statystycznej o ruchu spraw osobowych i bezosobowych w poszczególnych prokuraturach wojskowych oraz o osobach podejrzanych i wojskowych sprawcach przestępstw i wykroczeń.

W oparciu o elektroniczne karty rejestracyjne, w każdej prokuraturze wojskowej dokonuje się odpowiednich rejestracji statystycznych, które następnie, po przetworzeniu w sys-

temie, są przekazywane drogą elektroniczną do centralnej bazy systemu ProkStat, znajdującej się w Naczelnej Prokuraturze Wojskowej.

Aktualnie dostęp do pełnej centralnej bazy systemu, poza Naczelną Prokuraturą Wojskową, posiada każda z dwóch wojskowych prokuratur okręgowych.

Z kolei wojskowe prokuratury garnizonowe posiadają dostęp do własnych danych zgromadzonych w systemie informatycznym ProkStat.

Niezależnie od powyższego, Naczelna Prokuratura Wojskowa w oparciu o bieżące meldunki statystyczne z prokuratur podległych, sporządzane na odpowiednich formularzach, dokonuje analizy samobójstw w wojsku na bazie odrębnego programu informatycznego, opracowanego i wykorzystywanego w Naczelnej Prokuraturze Wojskowej.

Program ten funkcjonuje w Naczelnej Prokuraturze Wojskowej od 2000 r. i umożliwia przetwarzanie danych dla potrzeb tematycznych informacji statystycznych o zamachach samobójczych żołnierzy Sił Zbrojnych RP zarówno dokonanych jak też i usiłowanych.

W zakresie realizacji postanowień ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o gromadzeniu, przetwarzaniu i przekazywaniu informacji kryminalnych (Dz.U. z 2010 r. Nr 29, poz. 153 ze zm.), prokuratorzy wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury, zgodnie z zarządzeniem Naczelnego Prokuratora Wojskowego Nr 1 z dnia 17 stycznia 2003 r., przekazują do Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych Komendy Głównej Policji określone w powołanej ustawie informacje kryminalne za pośrednictwem Naczelnej Prokuratury Wojskowej poprzez stanowisko dostępne KCIK, zlokalizowane w Komendzie Głównej Żandarmerii Wojskowej.

W zależności od potrzeb, jako podmiot uprawniony, prokuratury wojskowe mogą również – w ten sam sposób – kierować do Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych odpowiednie zapytania.

W latach poprzednich Naczelna Prokuratura Wojskowa dokonywała stosownych rejestracji za pośrednictwem stanowiska dostępowego zlokalizowanego bezpośrednio w Krajowym Centrum Informacji Kryminalnych, jednak z uwagi na zmianę siedziby KCIK i zlikwidowanie, z przyczyn organizacyjnych, stanowiska dostępowego w nowej siedzibie tego Centrum, podjęto skuteczne działanie w zakresie możliwości rejestracji informacji kryminalnych poprzez stanowisko dostępne Żandarmerii Wojskowej.

Wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury nie są połączone wzajemnie siecią PESEL umożliwiającą przekazywanie odpowiednich informacji kryminalnych drogą elektroniczną, dlatego też wypełniane są w poszczególnych prokuraturach wojskowych odpowiednie formularze, zawierające te informacje – w formie papierowej, które następnie są przesyłane do Naczelnej Prokuratury Wojskowej i cyklicznie wprowadzane na elektroniczne karty reje-

stracyjne przez urzędnika Naczelnej Prokuratury Wojskowej we wskazanym stanowisku dostępowym.

Naczelną Prokuraturę Wojskową utrzymuje również robocze kontakty z Krajowym Centrum Informacji Kryminalnych Komendy Głównej Policji.

W 2011 r. wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury dokonały ogółem 145 rejestracji w Krajowym Centrum Informacji Kryminalnych.

Prokuratury wojskowe realizują również postanowienia ustawy z dnia 24 sierpnia 2007 r. o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w Systemie Informacyjnym Schengen oraz Wizowym Systemie Informacyjnym (Dz.U. Nr 165, poz. 1170 ze zm.), zgodnie z zarządzeniem Naczelnego Prokuratora Wojskowego Nr 9 z dnia 11 marca 2009 r.

Określone w powołanej ustawie obowiązki i uprawnienia przewidziane dla organów prokuratury są realizowane – przez poszczególne prokuratury wojskowe – za pośrednictwem stanowiska dostępowego systemu SIS, zlokalizowanego w Wojskowej Prokuraturze Okręgowej w Warszawie.

Tam też działa telefoniczny punkt kontaktowy z Biurem SIRENE – komórką organizacyjną Komendy Głównej Policji, zapewniającym wymianę odpowiednich informacji podlegających rejestracji w Systemie Informacyjnym Schengen.

W 2011 r. prokuratury wojskowe zgłosiły jeden wniosek, w przedmiocie rejestracji w systemie SIS, wydanego uprzednio – przez sąd – europejskiego nakazu aresztowania.

VI. W zakresie opiniowania projektów aktów normatywnych oraz podejmowania innych czynności określonych w ustawach.

Prokuratorzy Naczelnej Prokuratury Wojskowej w 2011 r. opiniowali 290 projektów różnych aktów normatywnych nadesłanych do prokuratury przez komórki organizacyjne Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwo Sprawiedliwości, Prokuraturę Generalną i Krajową Radę Prokuratury oraz uczestniczyli w 46 konferencjach prawniczych i innych przedsięwzięciach dotyczących tematyki prawa.

Trzech prokuratorów Naczelnej Prokuratury Wojskowej w ubiegłym roku wchodziło w skład zespołu powołanego przez Prokuratora Generalnego, którego przedmiotem było opracowanie zmian ustroju prokuratury wojskowej. Przewodniczącym zespołu był Naczelny Prokurator Wojskowy.

Ponadto, w Wydziale Prawnym NPW, na potrzeby działalności prokuratur wojskowych wydano łącznie 21 opinii prawnych.

Podjęmowane w 2011 r. czynności kontrolno-profilaktyczne były przede wszystkim ukierunkowane na zwalczanie przyczyn i okoliczności sprzyjających najczęściej notowanym kategoriom przestępstw i wykroczeń, a także szkolenie kadry, w tym rzeczników dyscyplinarnych, w zakresie szeroko pojętego prawa dyscyplinarnego.

W ramach tej działalności pozaprocesowej, prokuratorzy wojskowi uwzględniali zarówno wytyczne kierownictwa Ministerstwa Obrony Narodowej, dotyczące umacniania dyscypliny w Siłach Zbrojnych RP, jak też wnioski wynikające z ocen stanu dyscypliny wojskowej, dokonywanych okresowo na wszystkich szczeblach dowodzenia Sił Zbrojnych RP. I tak, w 2011 r. wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury, w ramach działalności profilaktyczno-kontrolnej, uwzględniły założenia zatwierdzonej przez Ministra Obrony Narodowej Strategii umacniania dyscypliny, przeciwdziałania uzależnieniom oraz zapobiegania patologiom społecznym w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2010–2015, a także szczegółowe zamierzenia zawarte w programie umacniania tej dyscypliny w latach 2010–2011, opracowane na podstawie Strategii przez Departament Wychowania i Promocji Obrony MON.

W szczególności, w ramach tej działalności pozaprocesowej, zrealizowano m.in. dwie centralnie koordynowane – przez Naczelną Prokuraturę Wojskową – tematyczne kontrole przestrzegania w jednostkach wojskowych wybranych przepisów:

- ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 ze zm.) oraz przepisów wykonawczych do tej ustawy. Kontrole zrealizowano w 60 jednostkach (instytucjach) wojskowych,
- administracyjnych dotyczących zwalniania z zawodowej służby wojskowej sprawców samowolnych oddaleń. Kontrole zrealizowano w 55 jednostkach (instytucjach) wojskowych.

Ujawnione w toku tych kontroli uchybienia zostały szczegółowo omówione z dowódcami kontrolowanych jednostek (instytucji) wojskowych.

Istotne nieprawidłowości stwierdzone podczas wskazanych kontroli były m.in. przedmiotem 12 prokuratorskich pisemnych wystąpień skierowanych do właściwych dowódców wojskowych, w których obok ujawnionych uchybień wskazano ich przyczyny oraz osoby winne zaniedbań, a także sformułowano odpowiednie wnioski w zakresie przeciwdziałania podobnym sytuacjom w przyszłości.

Niezależnie od prowadzonych działań realizowanych w ramach prokuratorskiej kontroli przestrzegania prawa, których w ubiegłym roku było łącznie 278, prokuratorzy wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury, w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 r. m.in.:

przeprowadzili – w formie tematycznych prelekcji, wykładów i zajęć seminaryjnych – 8589 spotkań – o charakterze edukacyjnym – z zakresu nauczania i popularyzacji prawa w Siłach Zbrojnych RP – z kadrami zawodową i pozostałymi żołnierzami poświęconych głównie problematyce kształtowania świadomości prawnej w środowisku wojskowym. W ich toku zaznajamiali uczestników z obowiązującymi przepisami prawa, a w szczególności z zasadami odpowiedzialności karnej za przestępstwa wojskowe i pospolite, a także z zasadami stosowania ustawy z dnia 9 października 2009 r. o dyscyplinie wojskowej i wydanych na jej podstawie aktów wykonawczych.

Zaznaczyć przy tym należy, że wskazane spotkania z kadrami zawodową obsługiwanych jednostek wojskowych przeprowadzono przede wszystkim na prośby dowódców obsługiwanych jednostek.

Prokuratorzy wojskowi ponadto uczestniczyli również w 167 odprawach i naradach poświęconych analizie dyscypliny.

W ramach prowadzonej działalności pozaprosesowej prokuratorzy wojskowi – zgodnie z posiadaną właściwością – realizowali także w 2011 r. postanowienia decyzji Nr 367/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 29 września 2010 r. w sprawie analiz i ocen dyscypliny wojskowej (Dz.Urz. MON z 2010 r. Nr 19, poz. 253), a w szczególności omawiali na bieżąco z dowództwami obsługiwanych jednostek (instytucji) wojskowych stan dyscypliny i kwestie ujawnionych naruszeń prawa oraz udostępniali określone dane liczbowe dotyczące tych naruszeń w formie odpowiednich informacji statystycznych.

Współdziałając z dowództwami obsługiwanych jednostek (instytucji) wojskowych prokuratorzy wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury w 2011 r. w szczególności:

- w ramach szkolenia uzupełniającego kadry zawodowej i pracowników wojska, prowadzili spotkania informacyjne na temat odpowiedzialności żołnierzy i pracowników wojska za popełnione przestępstwa (wykroczenia) skarbowe, ze szczególnym uwzględnieniem zmian wprowadzonych w przepisach karnych i dyscyplinarnych ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 237, poz. 1651),
- uczestniczyli – w ramach przedsięwzięć instruktorsko-metodycznych kadry dowódczej realizowanych w jednostkach wojskowych – w zajęciach na temat roli, uprawnień i obowiązków przełożonych w procesie karnym oraz w reagowaniu dyscyplinarnym, z uwzględnieniem zmian zachodzących w prawie karnym i innych przepisach dotyczących dyscypliny wojskowej,

- prowadzili szkolenia instruktorsko–metodyczne rzeczników dyscyplinarnych na temat prawidłowego przebiegu postępowań dyscyplinarnych oraz szkolenia obsługi izb zatrzymań na temat postępowania z żołnierzami osadzonymi w stanie nietrzeźwości, zatrzymanymi, a także osobami skazanymi albo tymczasowo aresztowanymi.

W ramach prokuratorskiego reagowania na uchybienia stwierdzone w toku prowadzonych spraw karnych i o wykroczenia oraz działalności pozaprocesowej prokuratorzy wojskowi skierowali łącznie 120 wystąpień i 8 sprzeciwów, w których oprócz zasygnalizowania zaistniałych nieprawidłowości wskazali osoby odpowiedzialne za ten stan rzeczy, ich przyczyny i formy przeciwdziałania w przyszłości podobnym naruszeniom prawa.

Ogółem w omawianym okresie 2011 r., w ramach prowadzonej działalności pozaprocesowej, prokuratorzy wojskowi wykonali 11308 czynności profilaktyczno–kontrolnych.

Wpływające do wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury petycje oraz skargi i wnioski osób fizycznych, podlegały załatwieniu zgodnie z przepisami działu VIII Kodeksu postępowania administracyjnego oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji, przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków (Dz.U. Nr 5, poz. 46), a także rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 2 listopada 2004 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu i trybu postępowania prokuratorów wojskowych przy wnoszeniu sprzeciwów i wystąpień oraz przeprowadzaniu kontroli przestrzegania prawa (Dz.U. Nr 249, poz. 2502).

W 2011 r. do prokuratur wojskowych wpłynęło w trybie skargowym łącznie 40 skarg, w tym 38 od osób cywilnych i 2 od żołnierzy zawodowych.

Wszystkie skargi zostały wniesione w formie pisemnej.

Prokuratury we własnym zakresie załatwiły 16 skarg, w tym jedną pozytywnie dla skarżących.

Pozostałe 24 skargi przekazano w trybie przewidzianym w postanowieniach art. 231 k.p.a. według właściwości innym organom państwowym.

Wniesione skargi najczęściej dotyczyły spraw:

- nienależących do właściwości organów wojskowych (15),
- niewłaściwego – zdaniem skarżących – funkcjonowania określonych instytucji i urzędów wojskowych (15),
- emerytalno–rentowych (4),
- związanych z zakwaterowaniem (3).

W ramach działalności pozaprocesowej Naczelny Prokurator Wojskowy w oparciu o § 5 Zarządzenia Nr 15/10 Prokuratora Generalnego z dnia 22 kwietnia 2010 r. w sprawie ustalenia zakresu czynności Prokuratora Generalnego i jego zastępców sprawował w 2011 r. stałe zastępstwo Prokuratora Generalnego w zakresie uprawnień zastrzeżonych dla Prokuratora Generalnego w art. 31 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych oraz w art. 31, 33 i 34 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego.

Zgodnie z art. 31, 32 i 33 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych tego rodzaju czynności realizowali również wojskowi prokuratorzy okręgowi w Poznaniu i w Warszawie.

Powołane czynności sprowadzały się przede wszystkim do wyrażania zgody na zastosowanie kontroli operacyjnej umożliwiającej uzyskiwanie w sposób niejawną informacji i dowodów służących realizacji celów określonych w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych oraz w art. 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego.

W 2011 r. uprawnieni prokuratorzy wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury otrzymali 121 wniosków o zastosowanie kontroli operacyjnej wobec 121 osób.

Trzydzieści spośród nich, dotyczących 13 osób, nie uzyskało zgody prokuratorów wojskowych. Tym samym do właściwych sądów wojskowych skierowano 108 wniosków o zastosowanie kontroli operacyjnej wobec 108 osób.

Wojskowe sądy okręgowe uwzględniły 106 wniosków, stosując kontrolę operacyjną wobec 106 osób. Odmówiły natomiast jej zastosowania w przypadku 2 wniosków dotyczących 2 osób.

Niezależnie od powyższego w 2011 r. prokuratorzy wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury złożyli 8 wniosków o zarządzenie kontroli i utrwalenia rozmów telefonicznych 28 osób (art. 237 k.p.k.). Wszystkie wymienione wnioski zostały uwzględnione przez sądy wojskowe.

Po dniu 11 czerwca 2011 r. prokuratorzy wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury złożyli ponadto 7 wniosków o zastosowanie tzw. zgody następczej wobec 44 osób. Pięć spośród wymienionych wniosków, dotyczących 30 osób, zostało złożonych w oparciu o materiały uzyskane w toku uprzednio przeprowadzonych kontroli operacyjnych. Wojskowe sądy okręgowe zastosowały w tym wypadku kontrolę następczą wobec 25 osób, nie stosując jej wobec 5 osób. Dwa wnioski, dotyczące 14 osób, skierowano natomiast po uprzednim

przeprowadzeniu kontroli i utrwaleniu rozmów telefonicznych (art. 237 k.p.k.). W tym wypadku wojskowe sądy okręgowe zastosowały kontrolę następczą wobec wszystkich 14 wnioskowanych osób.

Wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury w 2011 r. realizowały również postanowienia ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.), i tak: w 2011 r. do prokuratur wojskowych wpłynęło ogółem 14 wniosków o udzielenie określonej informacji publicznej, których autorem było 10 osób.

Wszystkie wnioski zostały załatwione pozytywnie w ustawowo przewidzianym terminie, tj. udzielono wnioskodawcom określonej informacji publicznej, względnie poinformowano, iż prokuratury wojskowe nie posiadają informacji w żądanym zakresie z jednoczesnym wskazaniem organu właściwego, do którego należy się zwrócić o udzielenie stosownej informacji.

XI. Działalność prokuratorów Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu działa w oparciu o ustawę z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. z 2007 r. nr 63 poz. 424 z późn. zm. – zwaną dalej u.i.p.n.) oraz ustawę z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (tekst jednolity Dz. U. z 2011 r. Nr 270 poz. 1599) i przepisy Kodeksu postępowania karnego. Działalność śledcza, podobnie jak działalność innych pionów Instytutu Pamięci Narodowej, zgodnie z preambułą ustawy o u.i.p.n, ma na celu zachowanie pamięci o ogromie ofiar, strat i szkód poniesionych przez Naród Polski w latach II wojny światowej i po jej zakończeniu, a także powinność zadośćuczynienia przez nasze Państwo wszystkim pokrzywdzonym przez państwo łamiące prawa człowieka.

Zakres właściwości rzeczowej Komisji Ścigania określony został w art. 45 ust 1 w związku z art. 1 pkt. 1 lit. a ustawy z 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Objęto nim czyny popełnione na osobach narodowości polskiej lub obywatelach polskich innych narodowości, w okresie od 1 września 1939 r. do 31 lipca 1990 r., będące zbrodniami nazistowskimi, zbrodniami komunistycznymi lub innymi przestępstwami stanowiącymi zbrodnie przeciwko pokojowi, ludzkości lub zbrodnie wojenne. Pojęcia te zdefiniowano w dalszej części ustawy w art. 2 i art. 3. Dodatkowo na mocy art. 45 a u.i.p.n. prokuratorzy Komisji prowadzą śledztwa o występki określone w art 55 i 54 powoływanej ustawy, które dotyczą „kłamstwa oświęcimskiego” oraz związane z ochroną dokumentów podlegających przekazaniu Instytutowi Pamięci Narodowej. Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu realizuje zadania ustawowe zgodnie z art. 18 i 19 powoływanej ustawy poprzez czynności prokuratorów zatrudnionych w Głównej i Oddziałowych Komisjach Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Prokuratorzy oddziałowych komisji prowadzą śledztwa w sprawach o zbrodnie wskazane w art. 1 pkt 1 lit. a oraz art. 54 i 55 ustawy, zaś prokuratorzy Głównej Komisji wykonują zadania w zakresie nadzoru nad działalnością oddziałowych komisji w oparciu o zapis art. 47 ust. 3 i art. 49 u.i.p.n., art.18 ust 2a ustawy o prokuraturze w zw. z § 74 i nast. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 r. - Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz. U. Nr 49 poz. 296) . Specyfika pracy prokuratora Komisji Ścigania wyraża się zgodnie z art. 45 ust. 3 u.i.p.n w obowiązku nie tylko

ścigania i pociągnięcia do odpowiedzialności karnej sprawców penalizowanych czynów, ale też w wszechstronnym wyjaśnieniu okoliczności sprawy, a w szczególności ustaleniu osób pokrzywdzonych. Ustawodawca wprowadził odmienne uregulowania odnośnie terminów do przeprowadzenia czynności sprawdzających, przedłużając ten okres do trzech miesięcy. Wyeliminował konieczność przedłużania okresów prowadzonych śledztw, zastępując go obowiązkiem składania przez prokuratorów Oddziałowych Komisji sprawozdań, w okresach trzymiesięcznych, do Głównej Komisji oraz zmodyfikował zakres ujemnych przesłanek procesowych, wyłączając z tego katalogu śmierć sprawcy czynu, jako samoistną podstawę zakończenia postępowania.

Oddziałową Komisją kieruje Naczelnik Oddziałowej Komisji, który jest bezpośrednim przełożonym prokuratorów tej komisji. Dyrektor Głównej Komisji jest prokuratorem przełożonym prokuratorów tej Komisji oraz komisji oddziałowych. Dyrektor Głównej Komisji jest jednym z Zastępców Prokuratora Generalnego (art. 17 a ustawy o prokuraturze).

Do prokuratorów Instytutu Pamięci stosuje się, w sprawach nieuregulowanych przez ustawę o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, przepisy ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze. (art. 47 ust. 6 u.i.p.n.).

Działalność śledcza prokuratorów Komisji Ścigania uregulowana jest przez przepisy Kodeksu postępowania karnego, ustawę o prokuraturze, ale również ustawę o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, która określa zakres właściwości rzeczowej Komisji oraz wprowadza wskazane wyżej odrębności w zakresie ogólnych zasad prowadzenia śledztwa i zasad sprawowania nadzoru przez prokuratora nadrzędnego (art. 45 ust. 1 i 2 w zw. z art. 1 pkt 1 lit. a, art. 45 ust. 4, art. 49 u.i.p.n.). Prowadzone w komisjach śledztwa są faktycznie śledztwami własnymi, gdyż wszystkie czynności procesowe wykonywane są przez prokuratora, a zlecenie ich przeprowadzenia Policji lub innym organom państwowym ma charakter incydentalny.

Oddziałowe Komisje Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu mają siedziby w Oddziałach Instytutu Pamięci Narodowej, utworzonych w miastach będących siedzibą sądów apelacyjnych. Obecnie działa jedenaście Oddziałowych Komisji: Warszawie, Białymstoku, Gdańsku, Lublinie, Łodzi, Katowicach, Krakowie, Poznaniu, Rzeszowie, Szczecinie i we Wrocławiu.

W roku 2011 r. w bieżącym funkcjonowaniu Komisji Ścigania nie zaszły istotne zmiany, w porównaniu do stanu opisanego w sprawozdaniu za 2010 rok.

Oddziałowe Komisje Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu jak i Główna Komisja nie dysponują oddzielnym budżetem ani samodzielną obsługą budżetową i admini-

stracyjną. Zapotrzebowania finansowe obejmujące koszty śledztw, koszty funkcjonowania komisji, koszty związane z obsługą sekretariatów oraz wynagrodzeń prokuratorów i pracowników sekretariatów Oddziałowych Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu pokrywają budżety Oddziałów Instytutu Pamięci Narodowej poprzez wyspecjalizowane jednostki budżetowe. Koszty funkcjonowania prokuratorów i sekretariatów Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu pokrywane są przez Centralę Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie poprzez Biuro Budżetu, Finansów i Kadr.

Sekretariaty obsługujące prokuratorów Komisji Ścigania w zakresie pozamerytorycznym nie podlegają naczelnikom komisji, jako kierownikom jednostek. Pracownicy sekretariatów Komisji Ścigania, mimo że realizują zadania określone w Zarządzeniu 5/10 Prokuratora Generalnego z 31 marca 2010 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów oraz innych działów administracji w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury, nie są pracownikami Komisji Ścigania, lecz Oddziałów i Centrali Instytutu Pamięci. Nie mają do nich zastosowania przepisy ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o pracownikach sądów i prokuratury (Dz. U. Nr 162 poz.1125 z późn. zm.).

Wysokość wydatków poniesionych w 2011 r. w budżecie IPN wyłącznie na rzecz prowadzonych postępowań karnych w ramach § 4610 budżetu – koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego, wyniosły 257 288 zł, natomiast łączne wydatki poniesione przez budżet IPN w związku z Funkcjonowaniem Komisji Ścigania, za wyjątkiem kosztów płacowych, wyniosły 2 658 827 zł.

Stan zatrudnienia w Głównej i Oddziałowych Komisjach Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu na dzień 1 stycznia 2011 r. wynosił 108 prokuratorów. Z tej liczby ośmiu prokuratorów było zatrudnionych w Głównej Komisji, zaś 100 pełniło służbę w oddziałowych komisjach. W 2011 r. jeden prokurator Oddziałowej Komisji w Katowicach odszedł w stan spoczynku, jeden pozostawał na długotrwałym zwolnieniu, dwóch prokuratorów z Oddziałowej Komisji Ścigania w Łodzi przeniesiono do Biura Lustracyjnego, dwóch prokuratorów z komisji w Białymstoku i Warszawie przebywa na urlopie wychowawczym. Na dzień 31 grudnia 2011 r., w Instytucie Pamięci Narodowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu pracowało 102 prokuratorów, w oddziałowych komisjach służbę pełniło 94 prokuratorów, a w Głównej Komisji stan etatowy nie uległ zmianom i wynosił 8 prokuratorów (załącznik 1).

Omawiając zagadnienia odnoszące się do prowadzonych postępowań przygotowawczych należy wskazać, że w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 r. do Oddziałowych Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu wpłynęły 1 057 sprawy, a w tym

523 sprawy dotyczące zbrodni komunistycznych „Zk”, 481 spraw dotyczących zbrodni nazistowskich „Zn” oraz 53 spraw „Zi” dotyczących innych przestępstw stanowiących zbrodnie przeciwko pokojowi, ludzkości lub zbrodnie wojenne oraz przestępstwa stypizowane w art. 54 i 55 u.i.p.n. Wpływ ten wynosił odpowiednio od 71 do 139 spraw w poszczególnych oddziałowych komisjach (załącznik 2).

Prokuratorzy Komisji Ścigania w 2011 r. zakończyli 1102 postępowania. Wśród tych postępowań 620 dotyczyło zbrodni komunistycznych, 435 zbrodni nazistowskich, a 47 innych przestępstw stanowiących zbrodnie przeciwko pokojowi, ludzkości lub zbrodnie wojenne oraz przestępstw stypizowanych w art. 54 i 55 u.i.p.n. Sposób zakończenia postępowań w 2011r. kształtował się następująco: 7 spraw zakończono skierowaniem aktu oskarżenia, 444 zakończono wydaniem postanowień o umorzeniu śledztwa wobec niewykrycia sprawców przestępstwa tj. na zasadzie art. 322 § 1 k.p.k., 426 postępowań zakończono wydaniem postanowień o umorzeniu z innych powodów wskazanych w art. 17 § 1 pkt 1 – 11 k.p.k., w przypadku 147 postępowań zakończyły się one odmową wszczęcia śledztwa, 13 postępowań zostało zawieszonych, a 65 spraw zostało załatwionych w inny sposób (załącznik 3).

W toku śledztw prowadzonych w Komisji Ścigania w 2011 r. przesłuchano łącznie 5 855 świadków. Prokuratorzy Oddziałowych Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu sporządzili wobec 21 osób postanowienia o przedstawieniu zarzutów, 15 osobom zarzuty ogłoszono, w tym 14 zarzucono dopuszczenie się zbrodni komunistycznej, a jednemu czynu w rozumieniu art. 54 u.i.p.n. Ponadto prokuratorzy sporządzili wobec 6 osób postanowienia o przedstawieniu zarzutów, które nie zostały ogłoszone podejrzanym (załącznik 4).

Prowadząc w 2011 r. śledztwa, prokuratorzy Komisji Ścigania, nie stosowali środków zapobiegawczych.

W 2011 r. decyzje prokuratorów kończące postępowanie były zaskarżane w 62 przypadkach. Dwa z wniesionych zażaleń, zostały uwzględnione w trybie art. 463 § 1 i 465 § 1 kodeksu postępowania karnego przez prokuratora, co stanowi 3,2% wniesionych zażaleń. Pozostałe 60 zażaleń skierowano do rozpoznania przez właściwe sądy, które: w 4 przypadkach uwzględniły wniesione zażalenie, (co stanowi 6,7% rozpoznanych zażaleń), przy czym 3 z zażaleń dotyczyło decyzji o umorzeniu postępowania, a 1 – postanowienia o odmowie wszczęcia śledztwa.

W ramach prowadzonych w 2011 r. postępowań przygotowawczych skierowano 214 wniosków o udzielenie zagranicznej pomocy prawnej w tym: 191 do Niemiec, 7 do Ukrainy, 5 do Federacji Rosyjskiej, 2 do Republiki Białoruś, po 1 do Austrii, Francji, USA, Czech, Rumunii, Szwecji, Bułgarii, Izraela, Wielkiej Brytanii. Oddziałowe Komisja Ścigania Zbrodni

przeciwko Narodowi Polskiemu otrzymały w okresie statystycznym do realizacji 4 wnioski o pomoc prawną, z których dwa pochodziły z Litwy a dwa z Niemiec. Prokuratorzy pionu śledczego IPN otrzymane 2011 r. wnioski o wykonanie czynności procesowych realizowali średnio w przeciągu 3 miesięcy. Problemem pojawiającym się we współpracy międzynarodowej z innymi krajami jest długi okres realizacji wniosków o pomoc prawną szczególnie w kontaktach z organami wymiaru sprawiedliwości Federacji Rosyjskiej i Republiki Białoruś, a także odmowy realizacji niektórych wniosków ze strony Republiki Białoruś.

Na dzień 31 grudnia 2011 r., w Oddziałowych Komisjach pozostawało w biegu 1 096 postępowań w sprawach: Zk – 600, Zn – 437, Zi – 59, w tym 5 spraw o czyny z art. 54 i 55 u.i.p.n. (załącznik 5). Dane statystyczne wskazują, że w 2011 r. średnie obciążenie prowadzonymi postępowaniami prokuratora komisji ścigania wynosiło 23,38 sprawy, a średnie załatwienie wynosiło 11,72 sprawy. Obciążenie to waha się od odpowiednio od 15,08 do 32,86 sprawy, załatwienie zaś od 7,62 do 21,34 sprawy (załącznik 6).

Wszystkie postępowania prowadzone w Oddziałowych Komisjach są objęte nadzorem służbowym przez prokuratorów Głównej Komisji, który to nadzór powadzony jest poprzez przyjmowanie co trzy miesiące sprawozdań o biegu postępowań przekazywanych przez referentów spraw zgodnie z dyspozycją art. 49 u.i.p.n. oraz bieżącą kontrolę służbową tych postępowań prowadzoną w trybie § 74 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 r. – Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury. Dodatkowo w 17 postępowaniach prowadzonych w 2011 r. w Oddziałowych Komisjach Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu prokuratorzy Głównej Komisji sprawowali zwierzchni nadzór służbowy w rozumieniu § 79 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 marca 2010 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury. Prokuratorzy Głównej Komisji nie mają kompetencji, wynikających z art. 8 b ustawy o prokuraturze, do przejmowania spraw prowadzonych przez prokuratorów podległych i wykonywania ich czynności. Ograniczenie to wynika z uregulowań zawartych w art. 45 u.i.p.n.

Prokuratorzy Głównej Komisji w 2011 r. nie przeprowadzali wizytacji w oddziałowych komisjach. Podyktowane to było zakończeniem wizytacji wszystkich komisji w poprzednim okresie statystycznym i zaplanowaniem kolejnych wizytacji zgodnie z dyspozycją § 89 ust.3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 r. na rok 2012. Realizując założenia planu najważniejszych działań na rok 2011 prokuratorzy Wydziału Nadzoru nad Śledztwami Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, przeprowadzili bieżące kontrole wszystkich komisji. Działania kontrolne objęły m.in. analizę i

kontrolę wybranych spraw umorzonych na zasadzie art. 17 § 1 pkt. 6 kpk, spraw „Zn” pod kątem realizacji zaleceń, co do sposobu postępowania w sprawach niezakończonych postępowań nazistowskich prowadzonych w byłej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich w Polsce, badanie śledztw wszczętych i aktualnie prowadzonych od 2000 r. do 2006 r. w oddziałowych komisjach w celu ustalenia przyczyn długotrwałości tych postępowań, kontrolę wybranych spraw z rejestru „Ko”, postępowań skargowych, sprawności i terminowości realizacji pomocy prawnych. Prokuratorzy Głównej Komisji działając na podstawie § 74 Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, przeprowadzili również kontrolę 10 referatów prokuratorów komisji oddziałowych. Kontrola obejmowała sprawy w toku, sprawy zakończone, sprawy zawieszono, jak również sprawy przydzielone prokuratorowi po przeprowadzonym postępowaniu skontrum w zakresie niezakończonych w sposób procesowy ujawnionych spraw byłej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich w Polsce. Przygotowali i przeprowadzili ogólnopolskie szkolenie prokuratorów komisji, opiniowali akty wykonawcze dotyczące wewnętrznej działalności Instytutu Pamięci Narodowej, udzielali odpowiedzi w trybie przewidzianym w ustawie o dostępie do informacji publicznej.

Realizując ustawowe zadania oskarżyciela publicznego w okresie sprawozdawczym, prokuratorzy oddziałowych komisji skierowali do sądów 7 aktów oskarżenia wobec 9 osób, wystąpili do sądów okręgowych z 3 apelacjami od orzeczeń sądów pierwszej instancji, a także skierowali do sądów okręgowych 4 zażalenia, w trybie art. 459 § 1 i 3 kpk.

W 2011 roku sądy rozpoznające akty oskarżenia wniesione przez prokuratorów pionu śledczego IPN wydały orzeczenia w stosunku do 35 oskarżonych. Wobec 12 oskarżonych wydano w roku 2011 wyroki skazujące, 2 oskarżonych zostało uniewinnionych przez sądy pierwszej instancji. W przypadku 21 oskarżonych postępowanie umorzono na podstawie art. 17 § 1 pkt. 1-11 kpk .

Dyrektor Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu – Zastępca Prokuratora Generalnego w 2011 r. wniósł siedem kasacji w sprawach, w których zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w uchwale z dnia 25 maja 2010 r. sygn. akt I KZP 5/10 (OSNKW 2010/7/55), upłynął okres przedawnienia karalności czynów przypisanych skazanym (oskarżonym); kasacje zostały uwzględnione. Jedną kasację Dyrektora Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu wniesiono od postanowienia Sądu Najwyższego – Izby Wojskowej, na niekorzyść oskarżonego, kwestionując orzeczenie, w myśl którego oskarżonemu przysługiwał immunitet sędziowski zarówno w czasie zajmowania stanowiska sędziego, co wynikało z art. 53 § 2 dekretu Polskiego Komitetu

Wyzwolenia Narodowego z dnia 23 września 1944 r. prawo o ustroju sądów wojskowych i prokuratury wojskowej (Dz. U. nr 6 poz. 29 z późn. zm.) oraz z art. 22 § 1 ustawy z dnia 8 czerwca 1972 r. o ustroju sądów wojskowych (Dz. U. nr 23 poz. 166 z późn. zm.), jak i po zwolnieniu z tego stanowiska, co wynikało z art. 22 § 4 ustawy z dnia 8 czerwca 1972 r. Sąd Najwyższy oddalił kasację, która kwestionowała zasadność powyższego stanowiska jako oczywiście bezzasadną. Oddalenie kasacji nastąpiło ze względów formalnych.

Prokuratorzy oddziałowych komisji 242 razy stawali przed sądami, uczestnicząc w rozprawach i posiedzeniach, natomiast prokuratorzy Głównej Komisji wzięli udział w jednej rozprawie apelacyjnej i jednej rozprawie kasacyjnej.

W zakresie swojej działalności prokuratorzy komisji ścigania, nie realizowali, co jest podyktowane odrębnością zadań stawianych przez ustawodawcę, czynności określonych w art. 3 ust.1 pkt 2, 4, 6 ustawy o prokuraturze. W zakresie zadań określonych w art. 3 ust.1 pkt 3 z uwagi na zakres kompetencji określony w art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu prokuratorzy Komisji Ścigania uczestniczyli wyłącznie w postępowaniach sądowych w sprawach karnych.

Współpraca krajowa z podmiotami zewnętrznymi w rozumieniu art. 3 ust.1 pkt 5, 7, 8, 8a. ustawy o prokuraturze, z uwagi na podnoszoną już wcześniej specyfikę działalności Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, umiejscowienie jej w strukturach Instytutu Pamięci Narodowej i odrębne zadania, jakie przed Komisją stawia ustawa o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, jest ograniczona. W bieżącej pracy, tak jak w latach ubiegłych, prokuratorzy Komisji Ścigania współpracowali z pozostałymi pionami Instytutu Pamięci Narodowej to jest Biurem Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów, Biurem Edukacji Publicznej i Biurem Lustracyjnym w celu ujawniania i dokumentowania zbrodni nazistowskich i komunistycznych, oraz zabezpieczania informacji i dokumentów o znaczeniu historycznym związanych z działalnością totalitarnego państwa komunistycznego i działaniami władz okupacyjnych III Rzeszy. W tym zakresie prokuratorzy komisji współpracują również z historykami z innych, niż Instytut Pamięci, ośrodków badawczych. Współpraca ta polega na udostępnianiu, na ich wniosek, materiałów o znaczeniu historycznym zgromadzonych w zakończonych postępowaniach karnych.

Współpraca międzynarodowa w rozumieniu art. 3 ust 1 pkt 8b ustawy o prokuraturze jest realizowana w ramach działań całego Instytutu Pamięci. Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nie występuje jako samodzielny podmiot takiej współpracy.

Główna Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu dysponuje autorskim programem informatycznym o nazwie Elektroniczny Wykaz Postępowań, zwanym dalej „EWP”, służącym do analizowania, gromadzenia i przetwarzania w celach statystyczno - informacyjnych danych z prowadzonych w Oddziałowych Komisjach Ścigania postępowań przygotowawczych. Baza „EWP” obejmuje całość dotychczas prowadzonych od 2000 r. w Instytucie Pamięci Narodowej śledztw. Pozwala ona na uzyskanie informacji dotyczących konkretnego postępowania, jego przebiegu, przedmiotu, referentów, a także terminu oraz sposobu zakończenia. W okresie statystycznym wskazana baza była uzupełniana na bieżąco zgodnie z postępem prowadzonych postępowań. Przedmiotowa baza jest administrowana w ramach systemów informatycznych Instytutu Pamięci Narodowej.

W 2011 r. Główna Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nie była zapraszana do opiniowania powszechnych aktów prawnych w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 9 ustawy o prokuraturze. Opiniowano akty wewnętrzne – projekty zarządzeń Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej normujące działalność Instytutu. Prokuratorzy Głównej Komisji opiniowali w 2011 r. 45 projektów zarządzeń, w przypadku 8 z nich zgłoszono uwagi. Zgłoszone uwagi dotyczyły projektów zarządzeń w sprawach podróży służbowych, korzystania z telefonów służbowych, statutu IPN, prowadzenia działalności wydawniczej, wyboru członków redakcji periodyków Instytutu, założeń kwalifikowania pracowników do zespołów redakcyjnych, procedury wyboru pracowników do redakcji czasopism wydawanych przez IPN, przyznawania pomocy finansowej na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych prokuratorów IPN, podejmowania dodatkowego zatrudnienia przez pracowników IPN.

W zakresie czynności wskazanych w art.3 ust. 1 pkt 10 ustawy o prokuraturze prokuratorzy Głównej Komisji biorą udział, w ramach prac Instytutu Pamięci Narodowej, w opiniowaniu wniosków o przyznawanie przez Prezydenta RP odznaczenia Krzyża Wolności i Solidarności w rozumieniu art. 15a ustawy z dnia 16 października 1992 r. o orderach i odznaczeniach. Naczelnicy Oddziałowych Komisji rozpoznawali w 2011 r. 18 skarg na czynności prokuratorów, z których 17 postępowań skargowych zostało zakończonych w 2011 r., wobec stwierdzenia niezasadności złożonych skarg. Główna Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w omawianym okresie otrzymała 3 skargi, z których 2 zostały w 2011 r. rozpoznane i uznane za niezasadne. Oddziałowe Komisje w 2011r. otrzymały łącznie 75 wniosków o udostępnienie informacji publicznej, z których 74 załatwiono pozytywnie. Do Głównej Komisji wpłynął jeden wniosek, który również został rozpoznany pozytywnie. W okresie statystycznym prokuratorzy komisji ścigania otrzymali 61 wniosków pracowników naukowych, w trybie art. 156 § 1 k.p.k., o umożliwienie zapoznania się z aktami śledztwa (60

wniosków rozpoznano pozytywnie i wydano zarządzenia o udostępnieniu akt śledztwa, jeden wniosek został rozpoznany negatywnie).

W okresie sprawozdawczym odnotowano tylko jedną skargę w trybie art. 2 ust.1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki. Postanowieniem z dnia 21 grudnia 2011 roku Sąd Apelacyjny w Katowicach uwzględnił skargę, stwierdzając przewlekłość wskazanego wyżej śledztwa, która polegała na zaniechaniu przez prokuratora podjęcia decyzji merytorycznej w niniejszej sprawie w ciągu czternastu dni od daty wydania postanowienia o zamknięciu śledztwa. Sąd zlecił prowadzącemu postępowanie niezwłoczne wniesienie aktu oskarżenia lub podjęcie decyzji merytorycznej kończącej postępowanie przygotowawcze. W tym stanie rzeczy przedmiotowe śledztwo zostało objęte na mocy Zarządzenia Dyrektora Głównej Komisji zwierzchnim nadzorem służbowym zgodnie z dyspozycją art. 47 ust. 1 i 6 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o u.i.p.n., art. 18 ust. 2a ustawy z 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze oraz § 74 ust. 2, § 79 ust. 1 i 2 i § 365 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 roku – Regulamin urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury. Zgodnie z zaleceniami sądu przedmiotowe postępowanie zostało zakończone w styczniu 2012 r.

Biuro Lustracyjne Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Biuro zajmuje się realizacją zadań ustawowych określonych w ustawie z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, zwanej dalej u.i.p.n. i ustawie z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990 oraz treści tych dokumentów, zwanej dalej ustawą lustracyjną, na pięciu głównych polach:

- przyjmowanie i rejestracja oświadczeń lustracyjnych (art. 52a pkt 1 u.i.p.n.),
- sygnalizowanie odpowiednim organom o niewywiązywaniu się z obowiązków nałożonych przez ustawę (art. 52a pkt 4 u.i.p.n.); czynności te wykonuje Sekcja Ewidencji Oświadczeń Lustracyjnych i Sygnalizowania,
- opracowanie i publikacja katalogów (art. 52a pkt 6, 7 i 8 u.i.p.n.) oraz informacji w Biuletynie Informacji Publicznej IPN (art. 22 i 23 ustawy lustracyjnej); czynności te wykonuje Sekcja Udostępniania i Publikacji i Wydział Przygotowywania i Publikacji Katalogów,
- analiza oświadczeń lustracyjnych i zbieranie materiałów niezbędnych dla ich prawidłowej oceny a także przygotowywanie i obsługa postępowań lustracyjnych (art. 52a pkt 3 u.i.p.n.),
- udział prokuratorów Biura Lustracyjnego w charakterze oskarżycieli w postępowaniach lustracyjnych, w tym także tych wszczętych pod rządami poprzednio obowiązującej ustawy lustracyjnej na wniosek Rzecznika Interesu Publicznego i nie zakończonych przed wejściem w życie ustawy z 2006 r. (art. 63a ust. 2 ustawy lustracyjnej); czynności te wykonuje Wydział Przygotowywania Postępowań Lustracyjnych (oddziałowe biura lustracyjne) i Wydział Przygotowywania i Nadzoru nad Postępowaniami Lustracyjnymi (centrala).

Szczegółowe zestawienie danych dotyczących działalności Biura Lustracyjnego i podległych mu Oddziałowych Biur Lustracyjnych za rok 2011 przedstawia się następująco:

1. Sprawy zainicjowane zgodnie z treścią art. 52a pkt 2 i 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o IPN-KŚZpNP.

W okresie sprawozdawczym praca prokuratorów Biura Lustracyjnego była zdeterminowana przeprowadzanymi pod koniec roku wyborami parlamentarnymi, a także przeprowadzonymi pod koniec 2010 r. wyborami samorządowymi. Podjęto działania mające na celu przeprowadzenie czynności weryfikujących prawdziwość oświadczeń lustracyjnych złożonych przez osoby kandydujące w tych wyborach. W minionym roku zainicjowano 7 559 nowych postępowań mających na celu weryfikację prawdziwości złożonych oświadczeń. Zakończono łącznie 7 548 spraw, co stanowi prawie dwukrotnie większą liczbę spraw niż w roku poprzednim. Skierowano 87 wniosków o wszczęcie postępowania lustracyjnego z uwagi na uzasadnioną wątpliwość co do prawdziwości badanych oświadczeń, wydano 7 100 zarządzeń o pozostawieniu spraw bez dalszego biegu wobec niestwierdzenia takiej wątpliwości, w 326 sprawach wydano zarządzenie o pozostawieniu bez dalszego biegu z innych przyczyn (np. na podstawie art. 17 § 1 pkt. 11 wobec śmierci osoby lustrowanej), 20 spraw wykreślono jako załatwione w inny sposób (np. przekazano według właściwości do innego biura). Prokuratorzy przedstawili 15 stanowisk w tzw. postępowaniach autolustracyjnych prowadzonych na podstawie art. 20 ust. 5 ustawy lustracyjnej. W tym miejscu podnieść trzeba, że w 2011 r. do sądów wpłynęło 15 wniosków o wszczęcie postępowania autolustracyjnego w tym trybie od osób zainteresowanych. W odniesieniu do 3 z nich sądy uznały, iż brak jest podstaw do wszczęcia takiego postępowania. Powyższe ukazuje tabela statystyczna.

Tabela nr 1 . Informacje o wpływie i załatwieniu spraw za 2011 r.

OBL	pozostałość z poprzedniego okresu	Wpływ do Ppl	zakończono ogółem	ilość wniosków o autolustrację od osób zainteresowanych (art. 20 ust.5)	odmowa wszczęcia postępowania autolustracyjnego	etap postępowania			zakończenie				
						sprawy w których przeprowadzono czynności z art. 52e ust.3 ustawy o IPN	ilość zapytań skierowanych w kwerendach szczegółowych (łącznie)	ilość przesłuchanych świadków	stanowisko prokuratora w sprawie autolustracji	skierowanie wniosku o wszczęcie postępowania lustracyjnego	zarządzenie o pozostawieniu sprawy bez biegu z uwagi na brak wątpliwości	zarządzenie o pozostawieniu sprawy bez biegu z innych przyczyn (art. 17§ 1 pkt 11 i inne)	załatwiono w inny sposób
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
styczeń	2 612	685	440	2	1	24	893	38	0	3	424	12	1
luty		643	519	3	0	20	969	67	0	6	494	15	4
marzec		752	608	1	0	13	1 199	87	1	10	576	20	1
kwiecień		575	437	0	0	13	916	69	1	8	414	11	3
maj		565	454	2	1	19	1 055	41	0	4	433	15	2
czerwiec		658	670	2	0	15	1 183	62	1	8	582	78	1
lipiec		513	481	1	1	14	1 012	43	1	1	464	15	0
sierpień		536	557	1	0	19	842	58	1	5	512	38	1
wrzesień		734	948	2	0	30	1 210	82	3	4	924	16	1
październik		658	682	0	0	22	1 292	84	2	9	632	38	1
listopad		683	886	0	0	21	1 489	61	3	12	826	45	0
grudzień		557	866	1	0	23	1 486	59	2	17	819	23	5
RAZEM		7 559	7 548	15	3	233	13 546	751	15	87	7 100	326	20

Przedstawione wyniki statystyczne uzyskano przy praktycznie niezmiennym stanie kadrowym prokuratorów oddziałowych biur lustracyjnych. W 11 oddziałowych biurach lustracyjnych zatrudnionych jest 25 prokuratorów. W tym w OBL w Krakowie pracuje dwóch prokuratorów Biura Lustracyjnego (centrali) delegowanych do pracy w tym oddziale. W OBL w Rzeszowie pracuje jeden prokurator Biura Lustracyjnego (centrali) delegowany do pracy w tym biurze. W Biurze Lustracyjnym (centrali) w Warszawie pracuje jeden prokurator.

W 2011 r. obciążenie pracą w poszczególnych biurach wyglądało następująco:

- w OBL w Gdańsku 2 prokuratorów prowadziło 1 061 spraw (388 spraw niezakończonych w 2010 r. i 673 sprawy zarejestrowane w okresie od stycznia do grudnia 2011 r.), tym samym średnio na prokuratora przypadało 530 spraw,

- w OBL w Białymstoku 2 prokuratorów prowadziło 1 178 spraw (389 spraw niezakończonych w 2010 r. i 789 spraw zarejestrowanych w okresie od stycznia do grudnia 2011 r.), tym samym na jednego prokuratora przypadało średnio 589 spraw,

- w OBL w Katowicach 3 prokuratorów prowadziło 1 119 spraw (404 sprawy niezakończone w 2010 r. i 715 spraw zarejestrowanych w okresie od stycznia do grudnia 2011 r.), tym samym średnio na prokuratora przypadało do prowadzenia 373 sprawy. Zaznaczyć należy, że czwarty prokurator pozostający na etacie w tym biurze w roku 2011 r. pozostawał na zwolnieniu lekarskim łącznie 150 dni, wykorzystał także 32 dni urlopu wypoczynkowego. Z tych przyczyn zdecydowano o przejęciu prowadzonych spraw do referatu pozostałych prokuratorów,

- w OBL w Krakowie 4 prokuratorów prowadziło 1 206 spraw (339 spraw niezakończonych w 2010 r. i 867 spraw zarejestrowanych w okresie od stycznia do grudnia 2011 r.), tym samym średnio na prokuratora przypadało 301 spraw,

- w OBL Lublinie 1 prokurator prowadził 760 spraw (66 spraw niezakończonych w 2010 r. i 694 sprawy zarejestrowane w okresie od stycznia do grudnia 2011 r.). W tym miejscu należy nadmienić, że w okresie od 16 maja do 15 sierpnia 2011r do tego biura delegowano prokuratora Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni p-ko Narodowi Polskiemu w Lublinie. Prokurator ten przebywał na zwolnieniu lekarskim od 16 do 27 maja 2011 r., a w okresie od 25 lipca do końca okresu delegacji przebywał na urlopie wypoczynkowym. Od dnia 1 października 2011 r. do 31 marca 2012 r. delegowano do pracy w tym biurze kolejnego prokuratora OKŚZpNP w Lublinie,

- w OBL w Łodzi 1 prokurator prowadził 693 sprawy (167 spraw niezakończonych w 2010 r. i 526 spraw zarejestrowanych w okresie od stycznia do grudnia 2011 r.). Należy podkreślić, że decyzją Prokuratora Generalnego RP, wydaną na wniosek Prezesa IPN, z dniem 1

grudnia 2011 r. dwóch prokuratorów Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni p-ko Narodowi Polskiemu w Łodzi zostało mianowanych prokuratorami OBL w Łodzi,

- w OBL w Poznaniu 2 prokuratorów prowadziło 824 sprawy (78 spraw niezakończonych w 2010 r. i 746 spraw zarejestrowanych w okresie od stycznia do grudnia 2011 r.), tym samym średnio na prokuratora przypadało 412 spraw

- w OBL w Rzeszowie 3 prokuratorów prowadziło 1 108 spraw (375 spraw niezakończonych w 2010 r. i 733 spraw zarejestrowanych w okresie od stycznia do grudnia 2011 r.), tym samym średnio na prokuratora przypadało 369 spraw,

- w OBL w Szczecinie 2 prokuratorów prowadziło łącznie 590 spraw (93 sprawy niezakończone w 2010 r. i 497 spraw zarejestrowanych w okresie od stycznia do grudnia 2011 r.), tym samym średnio na prokuratora przypadało 295 spraw,

- w OBL w Warszawie 2 prokuratorów prowadziło łącznie 832 sprawy (trzeci prokurator przebywał na zwolnieniu lekarskim, a następnie na urlopie macierzyńskim od grudnia 2010 r. do końca grudnia 2011 r.), w tym 228 spraw niezakończonych w 2010 r. i 604 sprawy zarejestrowane w okresie od stycznia do grudnia 2011 r., tym samym średnio na prokuratora przypadało 416 spraw,

- w OBL we Wrocławiu 1 prokurator prowadził 800 spraw (85 spraw niezakończonych w 2010 r. i 715 spraw zarejestrowanych w okresie od stycznia do grudnia 2011 r.). Należy zauważyć, że w okresie od 31 maja 2011 r. do 15 listopada 2011 r. do pełnienia obowiązków w tym biurze oddelegowano prokuratora Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni p-ko Narodowi Polskiemu.

Powyższe obrazuje tabela statystyczna.

Tabela nr 2 . Informacje o wpływie i załatwieniu spraw w oddziałach za 2011 r.

OBL	pozostałość z poprzedniego okresu	wpływ do Ppl	zakończono ogółem	ilość wniosków o autolustrację od osób zainteresowanych (art. 20 ust.5)	odmowa wszczęcia postępowania autolustracyjnego	zakończenie				
						stanowisko prokuratora w sprawie autolustracji	skierowanie wniosku o wszczęcie postępowania lustracyjnego	zarządzenie o pozostawieniu sprawy bez biegu z uwagi na brak wątpliwości	zarządzenie o pozostawieniu sprawy bez biegu z innych przyczyn (art. 17§ 1 pkt 11 i inne)	załatwiono w inny sposób
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
BIAŁYSTOK	389	789	842	1	0	0	5	783	47	7
GDAŃSK	388	673	830	3	2	0	5	796	28	1
KATOWICE	404	715	750	1	0	5	4	704	34	3
KRAKÓW	339	867	626	2	0	4	4	597	18	3
LUBLIN	66	694	625	0	0	1	9	586	25	4
ŁÓDŹ	167	526	537	3	0	1	5	496	34	1
POZNAŃ	78	746	709	1	0	1	9	675	24	0
RZESZÓW	375	733	669	1	0	1	7	653	8	0
SZCZECIN	93	497	498	2	0	2	17	469	10	0
WARSZAWA	228	604	689	1	1	0	13	597	78	1
WROCLAW	85	715	773	0	0	0	9	744	20	0
RAZEM	2 612	7 559	7 548	15	3	15	87	7 100	326	20

Na dzień 31 grudnia 2011 r. odnotowano łącznie 53 sprawy, których czas trwania przekroczył 15 miesięcy, 49 spraw przekraczających 12 miesięcy i 152 sprawy przekraczające 9 miesięcy. Sprawy te wymagały długotrwałej kwerendy w archiwach IPN w poszukiwaniu materiałów wskazujących na podjęcie tajnej współpracy z organami bezpieczeństwa państwa PRL, poszukiwaniem świadków i ich skutecznym wezwaniem do stawienia celem złożenia zeznań, koniecznością wystąpienia do właściwych służb z wnioskiem o zdjęcie klauzul tajności z dokumentów, które miały kluczowe znaczenie dla biegu prowadzonej procedury i oczekiwaniem na podjęcie takiej decyzji (art. 39 u.i.p.n.), koniecznością uzyskania opinii biegłych z zakresu badania pisma ręcznego.

Tabela nr 3. Zestawienie spraw długotrwałych 2011 r.

OBL	sprawy przekraczające 15 m-cy	sprawy przekraczające 12 m-cy	sprawy przekraczające 9 m-cy	sprawy przekraczające 6 m-cy	sprawy nie przekraczające 6 m-cy
Białystok	7	15	21	15	278
Gdańsk	1	10	21	37	162
Katowice	5	5	35	30	294
Kraków	11	7	23	94	445
Lublin	0	2	4	6	123
Łódź	6	0	1	12	136
Poznań	0	1	7	1	106
Rzeszów	2	4	31	124	278
Szczecin	12	2	4	4	70
Warszawa	6	3	4	9	121
Wrocław	3	0	1	5	18
RAZEM	53	49	152	337	2 031

W toku prowadzonych czynności weryfikujących prawdziwość badanych oświadczeń lustracyjnych przesłuchano 751 świadków. Zgodnie z treścią art. 52e ust. 3 ustawy o IPN-KŚZP do 233 osób, których oświadczenia analizowano, skierowano pismo informujące o możliwości złożenia wyjaśnień.

Na uwagę zasługuje także fakt, iż w okresie sprawozdawczym odnotowano 70 orzeczeń prawomocnych. Wśród tych orzeczeń w 38 sprawach stwierdzono niezgodność z prawdą złożonych i analizowanych przez sąd oświadczeń lustracyjnych. W 8 sprawach sąd podzielił stanowisko prokuratora Biura Lustracyjnego złożone w trybie art. 20 ust. 5a ustawy lustracyjnej i orzekł o zgodności z prawdą złożonych oświadczeń. W 21 przypadkach sąd orzekł o zgodności z prawdą złożonych oświadczeń lustracyjnych, nie podziеляjąc stanowiska

zajmowanego przez prokuratora Biura Lustracyjnego. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że w 2 sprawach Sąd Apelacyjny w Rzeszowie i w 1 sprawie Sąd Apelacyjny w Krakowie jako sąd odwoławczy zmienił orzeczenie Sądu Okręgowego jako sądu pierwszej instancji stwierdzające, że oświadczenie jest niezgodne z prawdą, orzekając, iż badane oświadczenia są zgodne z prawdą.

Wspomnieć należy także, że w kolejnych 3 sprawach zapadły prawomocne orzeczenia o umorzeniu postępowań lustracyjnych, w tym:

- w jednej sprawie na podstawie art. 17 §1 pkt 5 k.p.k. w zw. z art. 19 ustawy lustracyjnej wobec śmierci lustrowanego,

- w jednej sprawie na podstawie art. 17 §1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 19 ustawy lustracyjnej wobec cofnięcia wniosku złożonego w trybie art. 20 ust. 5 ustawy lustracyjnej o auto-lustrację przez lustrowanego,

- w jednej sprawie na podstawie art. 17 §1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 19 ustawy lustracyjnej wobec przyjęcia, że lustrowana w momencie wypełniania oświadczenia lustracyjnego działała w warunkach usprawiedliwionego błędu.

Prokuratorzy przedstawili łącznie 24 apelacje od orzeczeń stwierdzających zgodność z prawdą analizowanych oświadczeń lustracyjnych. W 7 sprawach sąd odwoławczy uchylił orzeczenie sądu I instancji i skierował sprawę do ponownego rozpoznania. W 9 sprawach sąd odwoławczy utrzymał zaskarżone orzeczenie w mocy. W 8 sprawach do końca grudnia 2011r nie zapadło orzeczenie sądu odwoławczego. W dwóch sprawach prokuratorzy BL wystąpili z apelacją od wysokości orzeczonych zakazów zgodnie z treścią art. 21 a ust. 2a i 2b ustawy lustracyjnej. Sąd Apelacyjny w jednej sprawie utrzymał orzeczenie sądu I instancji w mocy, w drugiej sprawie orzekł zgodnie z wnioskami prokuratora zawartymi w apelacji.

Należy też odnotować, że w następstwie złożenia apelacji przez lustrowanych od orzeczeń stwierdzających niezgodność z prawdą badanych oświadczeń lustracyjnych, w 21 sprawach sąd utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenia, w 4 sprawach uchylił orzeczenie sądu I instancji i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania, w 3 sprawach zmienił orzeczenie, stwierdzając, że badane oświadczenie jest zgodne z prawdą.

W okresie sprawozdawczym odnotowano też dwa zażalenia prokuratorów OBL w Warszawie na postanowienia sądu w przedmiocie zwrotu sprawy w trybie art. 345§1 k.p.k. do uzupełnienia. W obu przypadkach Sąd Apelacyjny uchylił zaskarżone postanowienia i przekazał sprawy sądowi okręgowemu do dalszego prowadzenia.

Powyższe zestawienie wskazuje na znaczne zintensyfikowanie przez sądy procedur lustracyjnych, co wpłynęło na zwiększone zaangażowanie prokuratorów Biura Lustracyjnego, i tak:

- w OBL w Warszawie 2 prokuratorów odnotowało 102 dni wokandowe. Prokuratorzy tego Biura występują przed Sądem Okręgowym w Warszawie i Sądem Okręgowym Warszawa-Praga, a także przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie jako sądem odwoławczym,

- w OBL w Katowicach 3 prokuratorów odnotowało 113 dni wokandowych. Prokuratorzy tego biura występują przed Sądem Okręgowym w Katowicach, Sądem Okręgowym w Gliwicach i Sądem Apelacyjnym w Katowicach jako sądem odwoławczym,

- w OBL w Krakowie 4 prokuratorów odnotowało 79 dni wokandowych. Prokuratorzy tego biura występują przed Sądem Okręgowym w Krakowie, Sądem Okręgowym w Kielcach i Sądem Okręgowym w Nowym Sączu a także Sądem Apelacyjnym w Krakowie jako sądem odwoławczym,

- w OBL w Lublinie 1 prokurator odnotował 72 dni wokandowe. Prokurator ten występuje przed Sądem Okręgowym w Lublinie i Sądem Apelacyjnym w Lublinie jako sądem odwoławczym,

- w OBL w Białymstoku 2 prokuratorów odnotowało 62 dni wokandowe. Prokuratorzy tego biura występują przed Sądem Okręgowym w Białymstoku, Sądem Okręgowym w Olsztynie i Sądem Apelacyjnym w Białymstoku jako sądem odwoławczym,

- w OBL w Gdańsku 2 prokuratorów odnotowało 52 dni wokandowe. Prokuratorzy tego biura występują przed Sądem Okręgowym w Gdańsku, Sądem Okręgowym w Toruniu i Sądem Okręgowym w Bydgoszczy a także Sądem Apelacyjnym w Gdańsku jako sądem odwoławczym,

- w OBL w Łodzi 1 prokurator odnotował 34 dni wokandowe. Prokurator tego Biura występuje przed Sądem Okręgowym w Łodzi i Sądem Apelacyjnym w Łodzi jako sądem odwoławczym,

- w OBL w Szczecinie 2 prokuratorów odnotowało 41 dni wokandowych. Prokuratorzy tego biura występują przed Sądem Okręgowym w Szczecinie, Sądem Okręgowym w Koszalinie i Sądem Apelacyjnym w Szczecinie jako sądem odwoławczym,

- w OBL w Rzeszowie 3 prokuratorów odnotowało 43 dni wokandowe. Prokuratorzy tego biura występują przed Sądem Okręgowym w Rzeszowie i Sądem Apelacyjnym w Rzeszowie jako sądem odwoławczym,

- w OBL w Poznaniu 2 prokuratorów odnotowało 41 dni wokandowych. Prokuratorzy tego biura występują przed Sądem Okręgowym w Poznaniu, Sądem Okręgowym w Zielonej Górze i Sądem Apelacyjnym w Poznaniu jako sądem odwoławczym,

- w OBL we Wrocławiu 1 prokurator odnotował 31 dni wokandowych. Prokurator ten występuje przed Sądem Okręgowym we Wrocławiu i Sądem Apelacyjnym we Wrocławiu jako sądem odwoławczym.

W 2011 r. prokuratorzy Biura Lustracyjnego (centrali) opracowali 5 projektów kasacji, skierowanych do Prokuratora Generalnego RP celem wystąpienia do Sądu Najwyższego zgodnie z treścią art. 21 b ust 6 ustawy lustracyjnej. W 3 sprawach Prokurator Generalny RP wystąpił z kasacją do Sądu Najwyższego. W jednej z nich Sąd Najwyższy przychylił się do przedmiotowej kasacji i wyrokiem z dnia 7 września 2011 r. o sygn. V KK 67/11 uchylił orzeczenie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu, utrzymujące w mocy orzeczenie sądu I instancji i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. Pozostałe kasacje nie zostały rozpoznane przed końcem roku sprawozdawczego. Prokuratorzy występowali także przed Sądem Najwyższym w roku sprawozdawczym w 2 posiedzeniach związanych z kasacjami lustrowanych, które Sąd Najwyższy oddalił jako oczywiście bezzasadne.

W tym miejscu należy też odnotować, iż w dniu 23 marca 2011 r. Sąd Najwyższy wydał uchwałę o sygn. I KZP 31/10 stwierdzającą, że zawarty w art. 54 ust.1 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz.U.2008.7.39 ze zm.) termin „odpowiedzialność karna” oznacza wyłącznie odpowiedzialność za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe. Uchwała ta stanowiła odpowiedź na pytanie prawne wymagające zasadniczej wykładni ustaw przedstawione przez Sąd Apelacyjny w Katowicach, czy wspomniany wyżej art. 54 ustawy o prokuraturze znajduje zastosowanie do osoby poddanej postępowaniu lustracyjnemu. Sąd Najwyższy stanął zatem na stanowisku, iż nie ma podstaw ku temu, aby w sprawach lustracyjnych dotyczących prokuratorów koniecznym było wcześniejsze występowanie o uchylenie takiej osobie immunitetu zgodnie z treścią art. 54 przytoczonej wyżej ustawy.

Powyzsza uchwała, a także kolejne orzeczenia Sądu Najwyższego odnoszące się do kwestii immunitetu w postępowaniu lustracyjnym np. sędziów (patrz: II KO 72/10 z dnia 17 sierpnia 2011 r.) miały istotne znaczenie dla przyspieszenia biegu postępowań prowadzonych wobec osób, którym przysługuje immunitet formalno-prawny.

2. Sprawy przejęte po byłym urzędzie Rzecznika Interesu Publicznego.

W roku 2011 kontynuowano także postępowania przejęte po byłym urzędzie Rzecznika Interesu Publicznego. Nadal zawieszony był bieg 2 spraw sądów okręgowych w Gdańsku

i Warszawie z uwagi na stan zdrowia lustrowanych. W dotychczas zawieszonych sprawach z OBL w Łodzi sąd wydał postanowienie o umorzeniu postępowania lustracyjnego na podstawie art. 17 § 1 pkt. 5 k.p.k. w zw. z art. 19 ustawy lustracyjnej z uwagi na śmierć lustrowanego.

Sąd Okręgowy w Katowicach zawiesił z kolei bieg postępowania w jednej ze spraw z uwagi na długotrwałą chorobę lustrowanego.

Zapadły także dwa prawomocne orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Katowicach i jedno orzeczenie Sądu Apelacyjnego w Warszawie:

- w sprawie o sygn. II AKa 235/11 orzeczeniem z dnia 19.12.2011 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie utrzymał w mocy orzeczenie sądu I instancji i uznał, że lustrowany złożył niezgodne z prawdą oświadczenie lustracyjne,

- w sprawie o sygn. II AKa 433/10 orzeczeniem z dnia 20.10.2011 r. Sąd Apelacyjny w Katowicach utrzymał w mocy orzeczenie sądu I instancji i uznał, iż lustrowana złożyła niezgodne z prawdą oświadczenie lustracyjne,

- w sprawie o sygn. II AKa 80/11 orzeczeniem z dnia 7.04.2011 r. Sąd Apelacyjny w Katowicach utrzymał w mocy orzeczenie sądu I instancji i uznał, że lustrowany złożył zgodne z prawdą oświadczenie lustracyjne.

W 4 sprawach prokuratorzy Biura Lustracyjnego (centrali) przygotowali i skierowali do Sądu Najwyższego stanowisko w odniesieniu do wniosków lustrowanych o wznowienie prawomocnie zakończonych postępowań lustracyjnych. Każdorazowo były to stanowiska uznające, iż brak jest podstaw do wznowienia tych postępowań. W roku 2011 nie zapadła żadna decyzja o wznowieniu prawomocnie zakończonego postępowania lustracyjnego.

Z udziałem prokuratorów Biura Lustracyjnego rozpoznano 2 kasacje skierowane przez lustrowanych. W obu sprawach Sąd Najwyższy oddalił kasacje jako oczywiście bezzasadne.

Nadmienić też trzeba, że prokuratorzy Biura Lustracyjnego (centrali) objęli nadzorem służbowym w tym okresie 34 sprawy.

Warto też odnotować, iż powołując się na treść art. 38 pkt. 4 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym, w toku procedury badającej zgodność z art. 7 Konstytucji RP w związku z art. 31 ust. 1 i art. 8 ust. 2 i 3 Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej z dnia 22 lipca 1952 r. m.in. dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym przewodniczący składu orzekającego zwrócił się do Prezesa IPN-KŚZpNP o przedstawienie stanowiska dotyczącego trwania dalszych skutków stanu wojennego. Stanowisko to przygotował prokurator Biura Lustracyjnego, zaś przedstawił je w toku rozprawy wspólnie z ówczesnym Dyrektorem Biura Edu-

kacji Publicznej dr. Łukaszem Kamińskim. Jak wynika z treści wyroku sygn. K 35/08 z dnia 16 marca 2011 r. zostało ono zaaprobowane przez Trybunał Konstytucyjny.

Zauważyć należy także, że dzięki podjęciu działań przez Dyrektora Biura Lustracyjnego w porozumieniu z Dyrektorem Biura Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów IPN doszło do znacznego zwiększenia limitu zapytań, jakie miesięcznie mogą kierować wszystkie oddziałowe biura lustracyjne do BUIAD. W początkowym okresie roku 2011 r. był to limit 450 zapytań miesięcznie, a od listopada 660 zapytań.

PROKURATOR GENERALNY

ANDRZEJ SEREMET